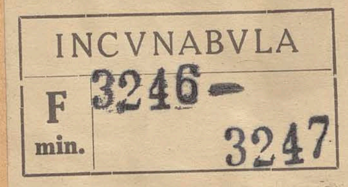

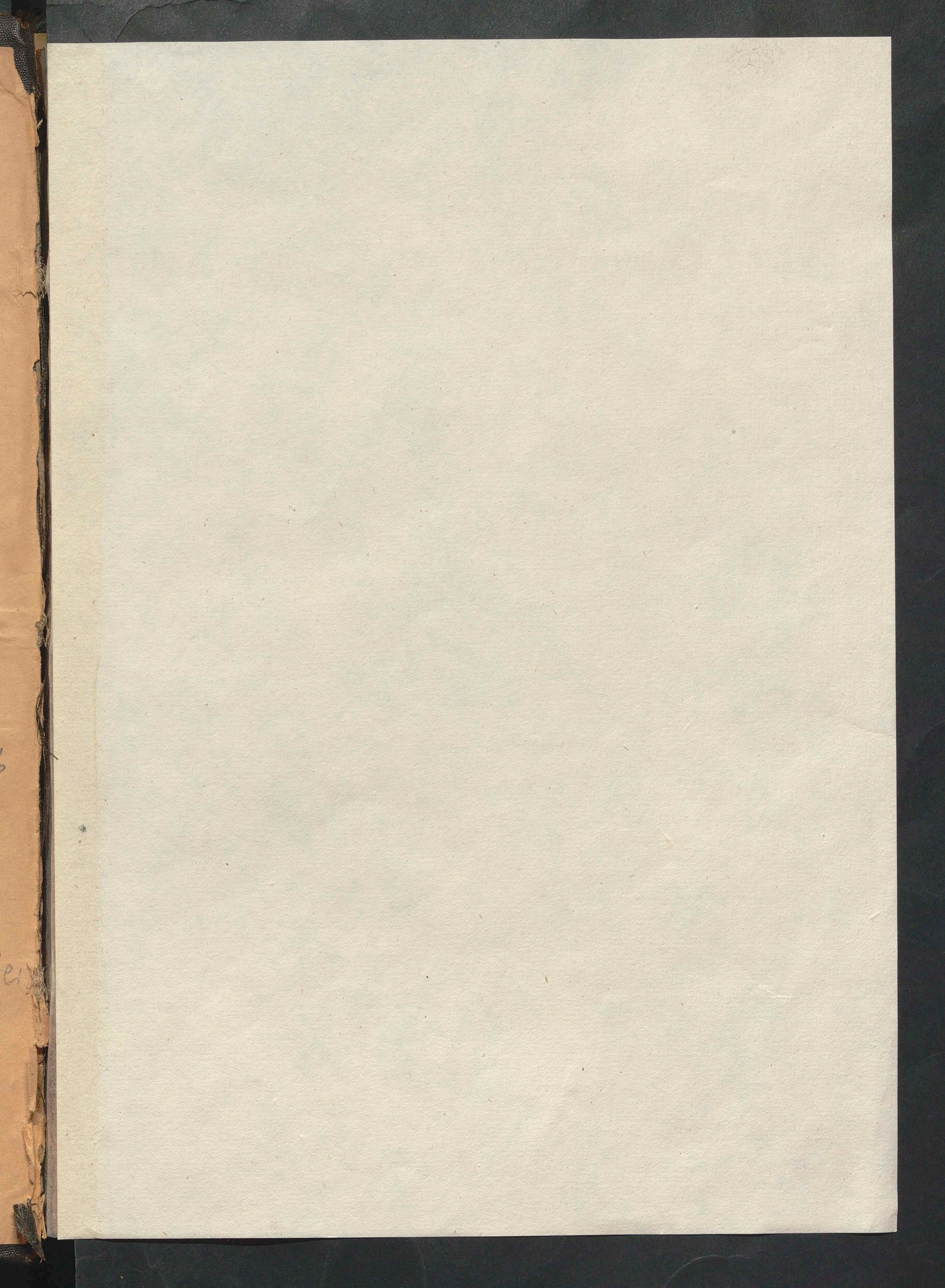

dawna sygnatura: 11. II 26 d, e
pozostałe poryje klocka:

a) Aristoteles, Duodecim libri metaphysicae, Leipzig, M. Landspergk, 1499. 2°
sygn.: Inc 2346

b) Aristoteles, De coelo et mundo. Leipzig, M. Lotter, 1504. 2°
nie odszukano

c) Aristoteles, Textus quattuor librorum meteororum, Leipzig, M. Lotter, 1503. 2°
sygn.: 393249 III

Questiones Antonij andree super duodecim libros methaphysice.

Tabula

finis.

¶ Altissimi doctoris Antonij Andree seraphici ordinis minorum questiones subtilissime super duodecim libros methaphisice Arist. feliciter incipiunt.

Eli girum circuiuit sola. eccl'iasti. xxiiij. ſm doctrinā Arist. ⁊ cū cōiter sequētiū scia math. que theologia pħorum ⁊ sapiētia noiatur: versatur circa totū ens: ⁊ signant circa substātias sepatas: vt circa nobiliores ptes sui subi primi. Et iō q᷑ est circa nobilissima entia: nobilissima scia est iter oēs sciētias nāliter adinuentas. Nobilitas. n. sciaꝝ ex nobilitate orit̄ suboꝝ. ex primo de aia. Tex. ⁊ cō. j. Jō in psona huius scie ꝯgrue pōt dici Girū celi ⁊c. Ubi describit̄ eius dignitas admirāda q̄ꝫtum ad quatuor. s. q̄ꝫtum ad amplexū ambitiōis magnifice. Influxū correctiōis autētice. Actū ingsitiōis amplifice. Et gradū p̄latiōis mirifice. ¶ Primum ꝓbat ipsius giri cōtinētia generalis: cū p̄mittit̄ giruꝫ ad istar eni cuiuslibꝫ giri vel circuli qui ē figura capacissima ſm geometricos scia metha. oia ambit. Nā vt dicit̄ primo huius in ꝓlogo sapiētis. i. metha. est oia scire vt contingit. Scia. n. metha. girat oia entia siue sint imobilia ⁊ icorruptibilia: siue mobilia ⁊ corruptibilia: inq̄ꝫtū in eis repit̄ rō entis: ꝑ quo pōt intelligi illud eccl'. xliij. Uide arcū ⁊ benedic q fecit illū. valde speciosus ē in splendore suo: girauit celū in circuitu glorie sue. Habitus qdē metha. est qdā arcus misticus iaciēs sagittas veritatis ꝯ hostes falsitatis. iō ē quasi arc⁹ refulgēs iter nebulas glorie. eccle. l. Uide igit̄ ipm ⁊ benedic q fecit illū. Naꝫ girauit celū. i. totā vniuersitatē entiū: ⁊ spāliter entiū quorū habitatio ē in celo. Scdm ꝓbat ipsius iflūentia virtualis cū addit̄ celi. Sicut. n. celū ifluit in hec oia iferiora: sic scia metha. in oēs alias scias humanas: vtpote q hn̄t istā sciaꝫ oēs alias ⁊ earū principia pn̄t corrigere virga veritatis: defēdere hasta ꝓbitatis: approbare ⁊ roborare normā eqtatis. sicut inuit Arist. in. j. poste. parū ante illud caplm. Difficile ē aūt noscere. Jccirco de hac sciētia pōt itelligi illud eccle. xliij. Altitudinis fundamētū pulchritudo eius spēs celi in visiōe glorie. Tertiū probat efficacia regularis cum subiungit̄ circuiui. Circuit qdem ingrendo de oibus veraciter sine deceptiōe. Et plurimū efficaciter sine defectiōe: ⁊ gnāliter sine exceptione. iō in figura ipsa ē ille fluuius phison d̄ quo dicit̄ geñ. ij. ꝙ ipse circuit oēm terrā euilath: vbi nascit̄ aurū. s. sapie ⁊ aurū terre illius optimū ē. Euilath iterp̄tat̄ stolidus: cuiusmōi sūt oēs scie hūane d̄ se metha. excepta. Quartū ꝓbat eius eminētia solitaria cū concludit̄ sola. Inter oēs. n. scias hūanas ista sola p̄cedit ⁊ oibus pricipat̄: ipa n. sola ē cui nulla alia assimilat̄. Sola. n. est cui ois alia famulat̄. Sola ē quam ois alia admirat̄: vt admiratiue dicere possimus illud Tre. j. Quō sedet sola ciuitas. p. po. ⁊c. certe sedet vt regina oium sciarum.

Uuia secūdū doctrinā Aristo. primo poster. notitia subiecti p̄supponit̄ toti sciētie. Nā d̄ subiecto oportet p̄supponere q᷑ est ⁊ qd est. Jccirco ad expositionē libri meta. manuꝫ extendēs confidēs de domini bonitate de subiecto meta. talē ꝑfero qōnē. ¶ Utrū ens simpl'r sūptū qd est cōe deo ⁊ creature sit scie meta. subiectū primū primitate adequationis. Et arguit̄ ꝙ nō. Nā vnius scie realis est vnū subiectū reale: sed ens acceptū vt cōe deo ⁊ creature nō est aliquid vnū reale. meta. autē est vna scia realis patet ergo ens sic cōe nō eē subiectū meta. maior ꝓbatur tū: q᷑ cōtingit vno habitu vti vno actu: vni⁹ act⁹ ē vnū obiectū: ergo vnius hitꝰs est vnū obiectū: pꝫ sic prima ps: tū q᷑ nō maioris entitatis est effectus q̄ꝫ cā ⁊ mēsuratū q̄ꝫ mēsura: sed obiectū causat sciam ⁊ mēsurat: ergo si est sciētia realis: obiectū nō est rationis sed ens reale: ⁊ sic pꝫ secūda ps. mi. ꝓbat̄. q᷑ que sunt se totis distincta nihil cōe reale hn̄t in quo cōueniunt: oppositū p̄dicati infert oppositū subiecti: sed deus ⁊ creatura sūt se totis distincta: al'r deus non eēt sūme simplex: q᷑ hēret quo conueniret ⁊ quo differret a creatura: ergo ens cōe deo ⁊ creature nō est aliqd vnū reale. ¶ Preterea illud quo sciētia formaliter distinguit̄ ⁊ a quo formaliter denominatur: est eius subiectū primū: sed ens sic cōe nō est huiusmodi respectu scie meta. ergo ⁊c. maior est euidēs: hec. n. sunt cōditiones subiecti primi. s. ꝙ denominet sciaꝫ formaliter ⁊ ꝙ distinguat eā a qualibet alia. Scie eni secantur queādmodū ⁊ res ex. iij. de aia. Tex. ⁊ cō. 38. Mi. ꝓbatur primo q̄ꝫtū ad primā ptē de distinctiōe: q᷑. vi. metha. capitulo primo. Tex. ⁊ cō. z. Distinguit Aristo tres ptes sciētie speculatiue dicēs phisicā eē circa inseparabilia ⁊ mobilia. mathematicā circa insepabilia ⁊ imobilia: primā vō phiaꝫ circa sepabilia ⁊ imobilia: cuiusmodi sūt substātie sepate. Si ergo hec distinctio sciarum sit cōueniens: videt̄ ꝙ sit ꝑ subiecta ꝓpria ipaꝝ. secūda pars de denominatione pꝫ ex. vi. hui⁹. Tex. ⁊ cō. z. Ubi vocat hāc sciam theologiā: qd ꝓbat dupliciter: tū q᷑ si alicubi diuinū existit: in tali natura existit: hoc ē in imobili ⁊ sepabili: de que predixit hāc sciam cōsiderare: tū q᷑ honorabilissimā sciam opꝫ eē circa honorabilissimū genus: sed ista scia est honorabilissima: ex ꝓlogo huius: ⁊ genus substātiaꝝ sepataꝝ est nobilissimū: ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur q᷑ in ꝓlogo huius vocat pħus hāc sciam diuinā q᷑ ē diuinoꝝ. ¶ Preterea si ens sic cōe est subiectū meta. ergo in speculatione entis sic cōis cōsistit felicitas naturalis: cōsequēs est falsū: ergo ⁊ añcedēs ꝓbatio ꝯsequētie. ſm Aristo. x. ethicoꝝ felicitas nālis ꝯsistit in actu methaphicali vel sapiētiali qd idē est. Tūc sic. noticia subiecti i scia virtualiter continet totam noticiam illius scientie: ergo est perfectior quacunqꝫ alia in illa scientia: q᷑ qd continet virtualiter aliud ē eo ꝑfectius. si ergo felicitas cōsistat in aliquo actu sapie vel metha. maxie erit circa actuꝫ cognoscēdi subiectū metha. qd ē ens per se cuꝫ ille actus sit ꝑfectissimus in metha. falsitas aūt cōsequētis pꝫ ex h̄ q᷑ noticia entis vt ens ē simpl'r iperfectissima. ¶ Preterea si ens sic cōe ē subiectū primū scie metha. ergo sciētia metha. subalternat sibi oēs alias scias. ꝯñs ē falsum. ergo ⁊ añs ꝓbatio ꝯñtie: q᷑ tūc subm vniuscuiusqꝫ scie eēt sub subiecto metha. hec. n. est ꝯsideratio sciendo subalternate: vt pꝫ ex primo poste. falsitas ꝯñtis patꝫ. vj. metha. vbi Arist. distinguit tres ptes eēntiales scie speculatiue: qd nō eēt si oēs alie subalternarent̄ metha. ꝓbo. q᷑ scie subalternate vel ponūt in nūerū: vel nō. si sic: ergo plures eēnt q̄ꝫ tres: cū multe sint scie subalternate amplius q̄ꝫ tres: si nō ponūt in numerū: ergo phisi. ⁊ mathe. nō subalternant̄ metha. ¶ Preterea de subiecto scie oꝫ notuꝫ esse si ē ⁊ qd est: ex primo poste. caplo. j. sed in ista scia nō est notū de ente qd est. ergo ens nō ē subiectū in ista scia. ꝓbo. mi. tum q᷑ ens ē equocū. vt ait Por. caplo de spē. si qs ⁊c. Equiuocū aūt nō hꝫ qd. tuꝫ q᷑ dato ꝙ sit vniuocū est cōissimū nō hn̄s genus supra se nec dr̄iam: nec per ꝯñs diffinitionē. ergo nec qd q᷑ diffinitio dicit quid ē eē rei ex p̄io topi. ¶ Preterea oē subiectū scie hꝫ passiōes de ipso demōstrabiles. ex p̄io poste. sed ens nō ē hmōi. ꝓbo minorē dupl'r. tū q᷑ passio differt eēntialiter a subiecto. ens aūt nō est hmōi: q᷑ ens ē de eēntia cuiuslibet. tū q᷑ passio p̄dicat̄ denoiatiue de subiecto ⁊ subiectuꝫ de passiōe nō nisi ꝑ accidēs: q᷑ p̄dicatiōes ꝑ se n̄ cōuertunt̄. ex p̄io poste. ens āt p̄dicat̄ d̄ libet i qd: vt videt̄. ¶ Preterea subm cuiuslibet scie hꝫ pricipia ꝓpria ⁊ ptes. ex pri

mo poste .caplo illo. certior aūt: ſ3 ens cōe ſic nō ē hmōi. ergo ⁊c. ꝓbo. mi. tū q2 ente nihil ē prius. principiū aūt ē prius pricipiato: tū q2 ſi ens inq̄ztū ens ⁊ vt ſic cōe hēret pricipia: ergo q̄ōlib3 ens hēret pricipia: ſic. n. arguit pħs prio: prio ca. ď reduplicatiōe ſi iuſticia eēt bonū i eo q̄ bonū oē bonū eēt iuſticia: ꝯñs ē falſū: q2 tūc eēt ꝓceſſus i infinitū i pricipijs ⁊ pricipiatis. ℭ Preterea ſubſtātia eſt primū ſubm hui9 ſcie: ergo nō ē ens: ꝯña p3: q2 eiuſdē ſcie nō poſſūt eſſe plura ſubiecta prima: añs ꝓbat̃ p Ariſto. .iiij. metha. ca. prio Tex. ⁊ cō. z. Q ui ait. Ubiq3 vo primi ꝓprie ē ſcia ex quo alia depēdēt ⁊ pp qđ dicunt̃: ergo ſi hoc eſt ſubſtātia, ſubſtātie: o3 pricipia ⁊ cās hēre philoſophum: tum ex. viij. metha. ca. prio Tex. ⁊ cō. i. Subſtātiarū q̄runt̃ cāe ⁊ pricipia: ſ3 illud cui9 cāe ⁊ pricipia q̄runtur in ſuba ē ſub3 primū illi9 ſcie: tū ex. iiij. metha. ca. iij. Tex. ⁊ cō. 4. tot ſūt ptes pħie quot ſūt ſube: p qđ innuit̃ q̄ ſm diuiſionē ſubſtantie: vt ſubiecti primi diſtinguit̃ ſcia iſta. ℭ Cōtra Ariſto. iiij. metha. Tex. ⁊ cō. i. Eſt ſcia que ſpeculatur ens inq̄ztum ens. ⁊ illa nō eſt aliq̄ pticularis: vñ ſm cōmen. loquit̃ de metha. cui9 ibi ſtatuit ſubiectū. ℭ Preterea Auicēna primo metha. capitulo ſecūdo primū ſubiectum huius ſciētie eſt ens inq̄ztū ens.

Reſpōdeo In iſta q̄ōne ſic ꝓcedā. Prio q̄ōnis titulū breuiter ďclarabo. ſcđo q̄zdā opinio. quā ñ teneo ptractabo. tertio ad q̄ſtionē ⁊ ad argumēta rñdebo ℭ Q uātū ad primū ſciēdū eſt q2 in titulo q̄ōnis ponitur vtrū ens ſimplr: per ly ſimplr itelligo vlr ⁊ abſtracte: ſm q̄ ens cōſiderat̃ cōiſſime ⁊ p̄ciſe inq̄ztū ens ⁊ ſub p̄ciſa ⁊ ꝓpria rōne entitatis abſtrahēs a quacūq3 rōne entis ſpālis. ℭ Secūdo ponit̃ cōe deo ⁊ creature. Ad cui9 euidētiā eſt notādū q̄ diuiſio entis in. x. p̄dicamēta nō eſt pria entis diuiſio; ſ3 alia ē prior iſta. ſ. q̄ ens diuidit̃ i ens finitū ⁊ in ens īfinitū: ⁊ accipiēdo alterꝫ mēbrorꝫ. ſ. ens finitū diuidit̃ ſcđa diuiſione i decē p̄dicamēta: ex qb9 p3 correlarie q̄ de9 cadit ſub altero mēbro prie diuiſiōis: ⁊. x. p̄dicamēta ſub alio: oē eni ens p̄dicamētale ē finitū: iō de9 eſt extra oē gen9. Q ueſtio ergo accipit ens vt diuidit̃ pria diuiſione: ⁊ nō vt diuidit̃ ſcđa diuiſione: iō poſitū ē ens qđ ē cōe deo ⁊ creature. ℭ Tertio ponit̃ primū primitate adeq̄tiōis: vñ notādū ē q̄ q̄ztū ad pñs ſufficit. duplex ē primitas. ſ. primitas pfectiōis: ⁊ primitas adeq̄tiōis. primitas pfectiōis i q̄cūq3 ſcia ꝯſeq̄t̃ gradū entitatis rei: vt illđ dicat̃ primū tali primitate qđ ē nobilius ens q̄cūq3 alio ad illā ſcia3 ptinēte: ſic i ꝓpoſito ponit̃ primū ens qđ ē de9 q2 eſt nobili9 ens ſ3 gradū entitatis q̄cūq3 alio ente ad ꝯſiderationē ſcie metha. ptinēte: ſ3 primitas ſiue prioritas adeq̄tionis notat eq̄litatē p̄ciſa3 ſubiecti ad ſcias: q̄ñ. ſ. ſcia nō excedit ſubiectū nec ecōuerſo. S3 q̄cq̄d cadit aliq̄ mō ſub ꝯſideratione ſcie cadit ſub rōne formali ſubiecti: ⁊ ecōuerſo q̄cq̄d pticipat rōnē formalē ſubiecti cadit ſub ꝯſideratiōe illi9 ſcie. U. g. ſi ens inq̄ztū ens ponit̃ ſubiectū primū metha. tali primitate: q̄cq̄d pticipat rōnē entis vt ſic: cadit ſub ꝯſideratiōe metha. ⁊ q̄cq̄d metha. ꝯſiderat ſub rōne entis ꝯſiderat. ℭ Eſt ergo ſenſus q̄ōnis. Utrū ens cōmuniſſime ſūptū vt ſub ſe ꝯtinet oē ens finitū ⁊ īfinitū: ⁊ ſub ꝓpria ⁊ formali rōne entitatis. i. ens iq̄ztū ens ſit ſubiectum primu3 ſcie metha. ſic adeq̄tu3 q̄ nihil ſubterfugiat ꝯſiderationē huius ſcientie vt participat rōnem entis.

Quantum Ad ſecūdā ē vna opi. Cōmen. ſ. q̄ de9 ⁊ itelligētie ſiue qđ illud eſt gen9 ſubſtātiarꝫ ſeparatarꝫ eſt ſubiectū primū hui9 ſcie: vñ cōtra Auicēnā q̄ poſuit ſubiectū eē ens inq̄ztū ens dicit ſic prio phi. cōmento vltimo: q̄ dicit q̄ pria pħia nitit̃ ꝓbare entia ſepabilia eē peccat: gen9 eni entiū ſepatorꝫ eē non demōſtrat̃ niſi in ſciētia nāli: hec eni entia ſunt ſubiectū prie pħie: ⁊ īpoſſibile eſt aliquā ſciam demōſtrare ſuū ſubm eē: ſ3 ꝯcedit ipm eē q2 eſt manifeſtū p ſe: aut q2 eſt demōſtratū in alia ſcia. Uñ peccauit Auic. q̄ dixit primū pħm demōſtrare primū principiū eē h cōmētator. ℭ Hec āt opinio tria ponit vt p3 ītuēti: primū dictū ē q̄ nulla ſcia ꝓbat ſuū ſubiectū eē. ſecūdū ē primā pħia3 ñ poſſe ꝓbare deū eē ſ3 tm̄ nālē. tertium ē q̄ gen9 entiū ſepatorꝫ ē prie pħie: ſubiectū primuz. ℭ Pro iſta opinione arguit̃ p ſcđa3 rōnē poſitā in pede q̄ōnis. Illud quo ſcia formalr diſtinguit̃ ⁊c. ℭ Preterea hic in ꝓlogo ꝓbat Ariſto. q̄ h ſcia ē ſpeculatiua circa pria pricipia: ⁊ primas cās ex deſcriptiōe ſapiētie: hmōi āt ſūt ſubſtātie ſepate. ℭ Preterea ſubſtātie ſepate nō ſūt oīno nobis ignote: cū de ipſis multa ſigna hēamus: ergo cognitio earꝫ tradit̃ i aliq̄ ſcia: nō nāli vl' mathemā. p3 ergo in iſta cū tatūmō ſint tres ptes ſcie ſpeculatiue: ex. vi. metha. Tex. ⁊ cō. z. ℭ Preterea ſcia ꝯſiderās aliq̄ pla attributa ad aliqđ vnū primū maxime ꝯſiderat illud primū tanq̄3 proprium ſubiectum ad quod aliq̄ attribuuntur: ſed primum ens. i. prima cauſa eſt ad quod omnia entia attribuunt̃: ergo de illo prio maxime ē h ſciētia vt de prio ſubiecto. ma. eſt euidēs ex. iiij. metha. Tex. ⁊ cō. z. vbiq3 vere ꝓprie primi ē ſcia ex quo alia depēdēt ⁊ pp qđ dicunt̃. ℭ S3 h opinio nō placet iō arguit̃ ꝯ ipam. ℭ Cōtra primum dictū ſic. Ois ſcia vtit̃ vel pōt vti demōſtratione: q2 ergo ꝓbat vel pōt ꝓbare ſuu3 ſubm eſſe. ma. eſt euidēs: q2 ſicut p cām ꝓbat̃ effect9 pp q̄d: ita ecōuerſo p effectū ꝓbat̃ cā: q2 ꝯña oñdit̃ ſic: q̄. ſ. ois ſcia q2 demonſtrat ſuu3 ſubiectū eē: q2 p effectu3 demōſtrat̃ aliq̄d ď cā ſcilicet eē: ex h eni q̄ effect9 nō pōt eē ſine tali ꝯditione in cā: effect9 nō pōt eſſe ſine eē cauſe: ergo ſi effect9 eſt cā eſt. ℭ Confirmat̃ q2 apparet inductiue q̄ ſcia aliq̄ pōt demōſtrare ſuum ſubm eē: ⁊ h a poſteriori. ſicut in libro elenc. demōſtrat̃ ſyllogiſmū ſophiſticū eē p ſile p3 ibi. Silr priſcianus libro cōſtructionū oñdit oratione ꝯſtructā eſſe p ſilem modū habēdi litterarꝫ ad dictiones: ⁊ dictionū ad orationes. ℭ Aduertēdū tñ q̄ nulla ſcia demōſtrat ſuum ſubm eē demōſtratiōe: pp q̄d: ⁊ a priori: q2 ipm ſubm eſt prio cognitum prioritate nāe: pōt tñ demōſtrare ſuu3 ſubiectum eē demōſtratione: q2 ſic itelligēdo q̄ ſcia q̄ p̄ſuponit ꝯceptum aliquē puta q̄d nois apud itellectū de ſubiecto ⁊ de illo ꝯceptu p effectu3 arguit prio q̄ ſit: ſecūdo q̄ alia ſibi inſint. ℭ Cōtra ſecūdu3 dictū arguo primo q̄ vtraq3 tā pħia prima q̄3 ēt nālis pt ꝓbare deū eē ſic. Ois ꝓprietas cōſiderata in effectu quā īpoſſibile ē ſibi ineē niſi ēt cā ſit: concludit cām eē demōſtratione q2. S3 tā ꝓprietas ꝯſiderata in ſcia methaphiſicali: q̄3 ēt in nāli de effectu nō pōt ſibi ineē niſi primū īmouēs ⁊ primū ens ſit: ergo vtraq3 ſcia pōt ipm ꝓbare eē demōſtratione quia. ℭ Preterea ſecūdo q̄ h magis poſſit prima pħia q̄3 nālis arguit̃ ſic: ſcia cōſiderās ꝯditiones effect9 q̄ ducunt in cognitionē excellētiorē cauſe magis pōt demōſtrare cām eſſe: ſ3 prima pħia eſt hmōi reſpectu nālis: ergo ⁊c. ma. ē euidēs: ſ3 minor patet ex h q̄ gnāles ꝓprietates entis q̄ cōſiderant̃ in ſcia metha. magis dicunt in cognitionē poſitiuā primi entis p excellētiā q̄3 ſpāles ꝯditiones ꝯſiderate in ſcia nāli: min9 enim excellēs videt̃ primitas mouēdi tm̄ quā ꝓbat. pħs nālis. viij. phiſi. q̄3 eſſe primū ens ſimpliciter qđ ꝓbat prim9 pħs. ℭ Tertio arguit̃ q̄ phiſi. nō pōt ꝓbare deū eē ſic: q2 ſi ſic: ergo phiſica ſic ē ſimplr prior metha. ꝯñs eſt euidēter falſum: ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯſequētie: tu ponis deum eē primū cognitum ⁊ primu3 notum in iſta ſcia ⁊ eē nobis p̄cognitu3 ex aliquo medio nāli. Si ergo ponis deum eē ſimplr p̄cognitū ex tali medio ⁊ h preſuppoſitum inq̄ztu3 ſit cognitum: ergo ſcia nālis ſimplr ē prior iſta: q2 notiſſimo h ē aliq̄d ibi ſimplr noti9 ℭ Cōfirmat̃: q2 tunc illa q̄ eſt ſimplr cōuerſio in phiſi. ſ. deum eē eēt h pria ꝓpō ſimplr idemōſtrabilis: ⁊ ita phiſi. eēt prior metha. ℭ Preterea ſequit̃ q̄ ſaltē q̄ztu3 ad iſtā cōcluſionē deum eē metha. ſubalternaret̃ phiſi. ſiue pħie nāli: ſicut cirurgia ſubalternat̃ geometrie q̄ztū ad iſtā cōcluſionē q̄ vulnera circularia tardi9 curant̃: ſ3 oīno nō ſit ſile h ⁊ ibi vt p3. ℭ Cōtra tertiu3 dictu3 arguit̃ ſic: vnius ſcie eſt vnu3 ſub3: ex prio poſte. ſi ergo de9 ⁊ itelligētie ſūt h ſubiectu3 o3 aſſignare illis aliqđ cōe ⁊ vniuocu3 a quo h3 iſta ſcia vnitatē: illud vl' ē ens vel ſuba. Nihil. n. aliud

videtur eis

videtur eis posse assignari cõe vniuocum. Cum ens imediate diuidatꝰ post primã diuisionẽ in .x. gnã: ⁊ suba imediate ꝑ corpeã ⁊ icorpeã: si illud cõe sit ens: ergo habeo ꝓpositũ: qꝛ ens erit h̃ subm: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ tm̃ sube imãles immo mãles ⁊ gnãliter oẽ ens subijcitꝰ ꝯsiderationi scientie huius vt subm. Ens .n. cõe nõ magis abstrahit a substãtijs mãlibus q̃ȝ imãlibꝰ. Si ãt illud cõe sit substãtia. Cõtra multiplr. Tũ qꝛ deꝰ caderet in genere ꝑ se. ⁊ ꝑ ꝯñs eẽt diffinibil: Tũ qꝛ vt sic metha. nõ magis erit ð substãtijs imãlibus q̃ȝ mãlibꝰ cũ suba eq̃liter abstrahat ab vtrisq̃ȝ ¶ Cõfirmatꝰ: qꝛ scia cõis non magis est de vna spẽ q̃ȝ de alia: pȝ aũt ex dictis ꝙ in nullo spãli magis vniuocatꝰ deus ⁊ substãtie sepate q̃ȝ deꝰ ⁊ sube corpee: ergo si ꝓp aliquã vnionẽ vel v̄tutẽ sit totũ illud genꝰ entiũ ponẽdũ vnũ subm pari rõne ⁊ genꝰ subaꝝ corpeaꝝ. ¶ Ulteriꝰ ꝯ opiistã faciunt oẽs rõnes posteriꝰ ponẽde ꝙ ens inq̃ȝtũ ens est subm primũ met: qꝛ si sic: ergo nõ genꝰ entiũ sepatoꝝ cũ vnius scie sit tm̃ vnũ subm primũ: nec rões cogunt. Ad primũ positũ i pede. q. dicetꝰ rñdẽdo ad rões principales. ¶ Ad secũdã cũ dicitꝰ ꝙ h̃ in ꝓlogo ꝓbat Aristo. ꝙ h̃ scia est speculatiua circa prima principia. Dico ꝙ h̃ nõ ꝓbat substãtias sepatas esse h̃ subm primũ: nã q̃libet scia ꝯsiderat pricipia sui subiecti ⁊ passiões ⁊ ptes ⁊ multa alia sm̃ ꝙ diuersimode ad subiectũ primũ hñt attributionem. ¶ Ad tertiũ cum dicitꝰ: sube sepate: nõ sũt nobis totalr ignote. R̄ñdeo sicut dicetꝰ sexto libro de substãtijs sepatis: sũt multe ꝓprietates cognoscibiles q̃ȝtũ est ex ꝑte illaꝝ: ȝ nõ a nobis via sensus: iõ aliq̃ scia speculatiua est possibilꝰ hẽri de eis ȝ nõ a nobis: ꝓprietates ãt q̃ sunt scibiles a nobis via sensus de illis substãtijs sũt sole passiones entis. Uñ veꝝ est ꝙ ille substãtie sũt subm alicuiꝰ scie speculatiue possibilis itellectui potẽti cognoscere ipas ȝ nõ nobis: ⁊ iõ q̃ȝtũ ad ea q̃ sunt scibilia de eis cadunt sub ꝯsideratione metha. nõ vt subm primũ: ȝ vt aliqd cõtentũ sub subõ prio qð est ens vt pȝ. ¶ Ad q̃rtũ cũ dicitꝰ scia ꝯsiderãs aliq̃ plura ⁊c. Ista rõ põt reduci ꝯ ipȝ: nam assũpta maiori addo istã miuorẽ: ȝ suba ẽ ad quã oĩa entia attribuuntꝰ. iiij. metha. Tex. ⁊ cõ. z. Ubiq̃ȝ vo primi ꝓprie ⁊c. ergo de suba ẽ maxie ista scia: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ð deo vel de genere entiũ sepatoꝝ. ¶ Ad formã argumẽti ꝯcedo maiorẽ cũ ista specificatiõe si illud tale hȝ oẽs ꝯditiones req̃sitas ad subm primũ: tũc minoꝛ est falsa vt pȝ ex predictis: qꝛ illud genus nõ est aliqð vnum aliud ab ente vel substantia: ⁊ tunc vt prius.

Quantum Ad tertiũ articulũ dicẽdũ ꝙ ens inq̃ȝtũ ens qð est cõe deo ⁊ creature est subm primũ metha. Ad cuiꝰ euidẽtiã declaro aliquas ꝯclões .s. quinq̃ȝ. ¶ Prima ꝯclõ sit ista: ens qð est cõe deo ⁊ creature dicit vnum cõceptũ ꝓpriũ aliũ a cõceptu dei vl' creature. Hãc ꝯclõnẽ oñdo sic: ipossibile ẽ eũdẽ ꝯceptũ eidẽ itellectui simul eẽ certũ ⁊ dubiũ sed aliqs itellectꝰ certꝰ de aliquo ꝙ sit ens põt dubitare vtrũ sit deꝰ vel creatura: ergo iste intellectꝰ hȝ vnũ cõceptum entis aliũ a cõceptu dei ⁊ creature: maioꝛ videtꝰ euidẽs ex terminis: qꝛ negare predicatũ est negare subm: minoꝛ ꝓbatꝰ: qꝛ fidelis disputãs cũ infideli vtrũ .a. sit deꝰ: nõ dubitat vtrũ .a. sit ens: imo est certꝰ tã ille q̃ȝ aduersariꝰ: nã vterq̃ȝ supponit tãq̃ȝ veꝝ ⁊ certũ ꝙ .a. sit ens: ⁊ tñ dubitãt an .a. sit deꝰ vl' creatura al's esset vana eoꝝ disputatio. ¶ Preterea ipossibile est aliqua pl'a in eodẽ vno ꝯceptu cõuenire ⁊ differre: ȝ deꝰ ⁊ creatura ꝯueniũt in ente vl' cõceptu entis: qꝛ vtrũq̃ȝ vere est ens differũt tñ ꝓprijs ꝯceptibꝰ sic pȝ: qꝛ nõ ẽ idẽ ꝯceptus dei ⁊ creature. ergo cõceptꝰ entis ẽ aliꝰ a cõceptu dei ⁊ creature: ergo cõceptꝰ entis ẽ aliꝰ a cõceptu dei ⁊ creature: ma. pȝ: nõ eni est itelligibile oppositũ. ¶ Preterea certũ ẽ ꝙ ens predicatur de deo ⁊ de creatura. ergo vl' hȝ aliũ cõceptũ vel eundẽ: si hȝ eundẽ sic erit ꝑdicatio eiusdẽ de seipo: ergo sm̃ aliũ cõceptum ⁊ ille aliꝰ est vnꝰ in se: aliogn tot essent entia cõissima quot iferiora. ¶ Cõfirmatur qꝛ vel cõceptꝰ entis est idẽ cũ cõceptu dei ⁊ creature vl' aliꝰ: si aliꝰ hẽtur ꝓpositũ: si idẽ vl' idẽ alteri vl' vtriq̃ȝ: si alteri: ergo nõ ꝑdicatꝰ de altero: ⁊ sic deus vel creatura nõ esset vere ens qð ẽ absurdũ. Si ãt est idẽ vtriq̃ȝ: ergo ⁊ illi sũt idẽ iter se: qꝛ q̃ sunt idẽ vni tertio iter se sũt idẽ eo mõ quo sunt idẽ illi. 3°. Cum igitꝰ ꝯceptꝰ dei ⁊ creature sit vnus ⁊ idẽ ꝑ ꝯñs sequitꝰ ꝙ cõcipiẽdo deũ cõcipitꝰ creatura ⁊ ecõuerso: qð est absurdũ vt pȝ. ¶ Preterea cõceptꝰ entis ẽ prioꝛ nãliter cõceptu dei ⁊ creature: ergo aliꝰ: añs pȝ: qꝛ ille cõceptꝰ nãlr est prioꝛ a quo nõ cõuertitꝰ subsistẽdi ꝯñtia ex libro ꝑdicamẽtoꝝ ⁊ ex .v. metha: ca. de priori. Tex. ⁊ cõ. 17. Sȝ cõceptus entis est hmõi: qꝛ sequitꝰ est deus: ergo ens ⁊ nõ ecõuerso. Silr si est creatura ergo ens ⁊ nõ ecõuerso: ergo cõceptꝰ entis est nãlr prioꝛ. ꝓbatio cõsequẽtie: priꝰ i suo priori nõ depẽdet a posteriori nec quãtum ad esse: nec q̃ȝtũ ad cognosci qꝛ vt sic: nõ repugnat sibi esse sine posteriori: ergo ẽ aliud a posteriori. ¶ Preterea iter cõceptꝰ q̃ditatiuos solus cõceptꝰ entis est simplr simplex: ergo aliꝰ a quocũq̃ȝ cõceptu entis iferioris cuiusmodi sunt deꝰ ⁊ creatura: añs suppono ꝓ nunc: ꝯña pȝ: qꝛ ipossibile est eundẽ cõceptũ esse simplr simplicẽ ⁊ non simplr simplicẽ: nullus cõceptꝰ entis iferioris est simplr simplex oĩno: ¶ Ex ꝑdictis cõcludo correlariũ ꝙ cõceptꝰ entis est vniuocus deo ⁊ creature qꝛ si alius ⁊ vnus: ergo vniuocus de q̃ vniuocatõe dicetꝰ ampliꝰ in .iiij. huiꝰ dño cõcedente. ¶ Secunda cõclusio sit ista: cõceptꝰ entis cõis deo ⁊ creature est vnꝰ realiter: hãc oñdo sic. ¶ Oĩs conceptus q ꝑdicatꝰ in qd de aliq̃bus ꝑdicatiõe dicẽte h̃ est h̃: est vnꝰ cõceptꝰ realiter: ȝ cõceptꝰ entis est hmõi: ergo ⁊c. ma. est euidens: qꝛ oppositũ ꝑdicati ifert oppositũ subiecti. Dato eni ꝙ nõ sit vnꝰ realiter: iã nõ ꝑdicabitꝰ in qd de pluribus: nullũ eni ens rõnis ꝑdicatꝰ de ente reali essentialiter ⁊ in qd: minoꝛ ꝓbatꝰ sitĩ mõ quo arguit Aristo. primo topi. qꝛ illud ꝑdicatꝰ in qd de aliquo ꝑ qð rñdetꝰ ad interrogationẽ factã ꝑ qd de eo hmõi est ens: qꝛ si q̃ras qd est deꝰ rñdetꝰ ꝙ ens: silr est ð creatura. ¶ R̄ñdetꝰ forte ꝙ ens nõ hȝ cõitatẽ aliquã realẽ: ȝ solũ q̃ȝtũ ad quãdã idifferentiã cõcipiẽdi: cũ ergo dicitꝰ ꝙ predicatꝰ in qd: nõ est intelligendũ ꝙ sit aliqð cõe reale qð predicetꝰ i qd de pluribꝰ: ȝ sub vno mõ cõcipiendi cõtinentꝰ plures res q̃rum q̃lȝ predicatꝰ de h̃ ⁊ de illo seorsum puta realitas dei cõtẽta sub vno mõ cõcipiendi ens de creatura. ¶ Contra qꝛ si sic: tũc predicatio entis de deo nõ esset predicatio superioris de iferiori: ȝ eiusdẽ de seipso: silr ⁊ de alijs: qð nullus sane mentis diceret. ¶ Preterea ad principale vnius potentie vnũ est obiectũ adequatũ: ȝ ens cõe deo ⁊ creature est primum obiectum intellectꝰ: sm̃ Auic. primo metha. caplõ q̃nto: ens ⁊ res pria ipressiõe iprimuntꝰ in aĩa: ergo ens sic cõe est aliqð vnum: nõ vnum sm̃ rõnem: ergo vnum realr: ꝓbatio assumpti: obiectũ potẽtie precedit nãlr actũ potẽtie: ergo nõ est vnum ꝑ itellectũ qꝛ in suo priori est aliqð vnum. ¶ Preterea circunscripto oĩ intellectu deꝰ ⁊ creatura hñt aliquã ꝯuenientiã: qꝛ plus cõueniunt q̃ȝ ens: ⁊ nihil: ergo illa cõuenientia est realis: ⁊ ita fundamentum istius cõuenientie est reale: qꝛ nulla relatio realis põt fundari sup ens rõnis: nõ eni maioris entitatis est res fundata q̃ȝ fundãs: fundamentum illius cõuenientie est vnũ cum sit relatio de prio mõ relatiuoꝝ: ex q̃nto metha. ca. de ad aliqd. Tex. ⁊ cõ. zi. ergo deus ⁊ creatura hñt aliquam vnitatem realem: ⁊ hec est vnitas entis in quo conueniunt deus ⁊ creatura. ¶ Preterea intellectus intelligens ens cõe deo ⁊ creature: aut est verus aut est falsus: si est falsus nihil ad ꝓpositũ. si verus: ergo sic oportet esse ex ꝑte rei ꝙ aliqd realr sit cõmune: tunc eni intellectus est verus q̃ñ intelligit sicut se habet in re: sm̃ Aristo. ix. metha. ca. vltimo. Tex. ⁊ cõ. zz. ¶ Cõfirmatꝰ qꝛ aliter vñitas entis esset quoddã fictitium vt chimera nisi intellectus a ꝑte rei cogeretꝰ ad sic abstrahendum vnũ aliqð cõe vñ opȝ ꝙ oĩ vnitati alicuius veri cõceptus corrñdeat aliq̃ vnitas ex nã rei. ¶ Tertia cõclusio sit ista: ens cõe deo ⁊ creature est subiectum

primum methaphisice scie: ⁊ h̄ conclusio est directe ad qōnem. Hanc ostendo sic. primo auctoritatibus. secundo rationibus. Auctoritate sic Aristo. postq̄ʒ distinxit .vi. metha. tres partes scientie speculatiue mouet dubititionem vtrum prima phia sit vniuersalis: aut circa aliquod genus determinatum. Et videtur soluere q̄ sit vniuersalis vnde circa finem solutionis dicit de ente inq̄ʒtuʒ ens: huius vtiqʒ erit speculari. ¶ Preterea ibidem in .vi. dicit q̄ si nō est altera substātia preter natura consistens: tūc phisica erit prima sciētia: q̄ phisica tunc esset de oībus entibus: sicut nunc est de oībus naturalibus: q̄ tunc oīa entia essent nālia: sed nunc est ita de oībus naturalibus q̄ primū subiectum eius est aliqd̄ cōmune oībus nālibus: ⁊ non aliqd̄ primū ad quod oīa attribuant: sicut Auicen. vult .j. metha. ca. z. ⁊ cōmētator. iiij. meta. cōmen. i. ergo subiectū prime scie est aliqd̄ cōissimū: alr ɔ̄ña Aristo. nulla esset: ⁊ illud cōissimū nō est nisi ens. ¶ Preterea metha. cōsiderat primas causas: vt pbatur in plogo metha. ergo debet cōsiderare effectū primaꝝ causaꝝ: q̄ eiusdem scie est cōsiderare cām ⁊ effectū. prime aūt cause sunt p se ⁊ ꝼm se cause entiū: inq̄ʒtū sūt entia: ergo ens inq̄ʒtū ens cōsideratꝛ in ista scia vt subiectū primū. ¶ Preterea h̄ expresse dicit cōmen. in pemio metha. q̄ subiectū vtriusqʒ sciētie. s. metha. ⁊ disputatiue est ens inq̄ʒtum ens. ¶ Ad cōclusionē istam arguitꝛ ēt p rōnes. Primo sic: illud est cuiuslibet scie cuius p se primo sunt passiones q̄ cōsiderantur per se in illa scia: sed nihil aliud ab ente est hmōi: q̄. s. passiones metha. sunt p se primo illius: ergo ens ⁊ nihil aliud est subiectū primū scie metha. maior est euidēs accipiendo ly primo vt accipit Aristo. primo poste. capitulo de vniuersali: q̄. s. inest sibi ꝼm q̄ ipm ⁊ nō p aliud: ʒ oī alij inest p ipm. Hec enī est cōditio primi subiecti cuiuslibet passionis: ʒ minor pʒ quātū ad vtrāqʒ partē: q̄ passiones metha. puta vnū bonū veꝝ vnū: ⁊ multa actus ⁊ potētia ⁊c. nō sunt alicui⁹ inferioris entis p se primo: sed cuiuslibet inquātū ens. nam al's nō cōuenirent oī enti: ergo sunt p se primo passiones entis inquātū ens. Istā rōnem pondero. ¶ Preterea si ens inquātū ens nō est subiectū primum scie metha. ergo opʒ dare quatuor sciētias speculatiuas essentialiter distinctas: ɔ̄ñs est falsum: ⁊ cōtra pbm in .vi. huius Tex. ⁊ cō. z. Qui ponit tm̄ tres: ergo ⁊ antecedens: pbatio cōsequētie: ens inquātū ens est scibile ⁊ hʒ pprias passiones demōstrabiles de ipo vt dicetur infra. ergo in scia aliqua: nō phica nec mathē. nec in ista p te ergo in aliqua alia: ergo quatuor: q̄ illa esset speculatiā ⁊ nō practica: q̄ speculatio entis inquātū ens nō est directiua in aliq̄ vera praxi. vt habʒ declarari infra .vi. huius. ¶ Preterea si scia metha. est de aliquo genere determinato ⁊ nō de ente inquātū ens: ergo aliq̄ sciētia erit prior ⁊ supior ad istā: ɔ̄ñs est falsum: q̄ iam ista īproprie diceretꝛ ab Aristo. vi. hui⁹: ⁊ primo de generatione: ⁊ alibi frequēter prima phia: q̄ nihil est prius primo: pbatio cōsequētie: illud genus determinatū de quo eēt metha. hēret aliqd supius ad ipm qd̄ hēret aliquā passionem demōstrabilē de ipso in alia scia: ergo eadem passio esset demōstrabilis de subiecto huius scie accipiendo pro medio illud subiectū superius cuius esset prima passio sicut hēre tres demōstratꝛ de ysochele accipiendo pro medio triangulū qd̄ est subiectū huius passionis primū arguendo in tertia figura sic. Oīs triangulus habet tres angulos: aliqs triangulus est ysocheles: ergo ysocheles habet tres. Similiter ēt in proposito: ⁊ ita illa sciētia de subiecto cōmuniori demōstrabit aliquid tanq̄ʒ cōclusionem quod accipietur hic pro principio ⁊ sic simplr illa scientia erit prior ⁊ superior q̄ʒ ista. ¶ Preterea maxima scientia est circa maxime scibilia ꝼm Aristo. hic in prologo: ʒ metha. est maxima scientia ꝼm eundē ibidē. ergo est circa maxime scibilia. Maxime scibilia aūt dicūtur dupliciter vel q̄ primo oium sciuntꝛ sine quibus nō possunt alia sciri: cuiusmodi sunt cōissima vt ens inquātū ens: ⁊ q̄cq̄d cōsequitur ens inquātum ens: vel dicuntꝛ maxime scibilia q̄ sunt certissima cognoscibilia cuiusmodi sūt principia ⁊ cause: ⁊ tanto ꝼm se certiora sunt: quāto sūt priora: ex illis enī dependet tota certitudo posteriorū: ergo ista sciētia cōsiderabit maxime scibilia vtroqʒ mō non seorsum ppter vnitatē scie conseruādā: ergo sub aliqua ratione cōi hec est rō entis inquātum ens: ⁊ multa alia. ¶ Confirmatur: nā istam sciam vocamus methaphisicam: que dicitꝛ a metha: qd̄ est transcēdēs ⁊ phisis: qd̄ est scientia: quasi transcendēs scientia: q̄ est de trāscendētibus. ¶ Quarta cōclusio est ista: ens qd̄ est subiectū metha. sciētie hʒ veras ⁊ pprias passiones. Hanc oñdo sic. Aristo. in. iiij. methaphisice. Tex ⁊ cō. i. in principio est scientia q̄ speculatur ens inquātum ens: ⁊ que huic insunt ꝼm se. ¶ Preterea ibidē capitulo tertio: qd̄ incipit: ⁊ phi. ⁊c. Tex. ⁊ cō. .5. Vult expresse q̄ ens inquātum ens hʒ pprias passiones; vnde dicit sic: qm̄ sicut sunt numeri ⁊ inquātū numerus pprie passiones vt paritas ⁊ iparitas. cōmensuratio. equalitas: excellentia: ⁊ defectio: ⁊ hec ꝼm se adinuicē insunt numeris. Silr āt ⁊ in solido: ⁊ imobili ⁊ mobili ⁊ leui ⁊ graui sūt alia ppria: sic ⁊ enti inq̄ʒtū ens sunt quedā ppria. ⁊ ea sūt de qbus phi est perscrutari veritatem. hec Aristo. quid planius: hoc idē vult Aristo. ⁊ cōmentator in quarto ⁊ alibi frequēter. ¶ Preterea qd̄ est perfectionis in quacunqʒ scientia: simpliciter non est negandum in scientia perfectissima ⁊ nobilissima: sed habere proprias passiones est perfectionis in quacunqʒ sciētia: nam omnis scientia realis considerat proprias ⁊ reales passiones circa subiectum: ergo hoc non est negandum in scientia methaphisice que est nobilissima. Confirmatur nam scientia proprie sumpta est habitus conclusionis demonstrate: ex primo poste. demonstratio vō includit propriaʒ passionem de subiecto: quomodo ergo saluabitur methaphisicam esse veram scientiam: si non habet proprias passiones scibiles vel demōstrabiles de subiecto. ¶ Sed contra istam conclusionem arguitur sic: si ens inquātum ens ⁊ ꝼm suam totam communitatem habet aliquam propriam passionem: sit. a. tunc sic: si ens habet passioneʒ .a. ergo. a. est nihil. consequēs est falsuʒ: ergo ⁊ antecedens: falsitas consequentis patet: quia nihil non est passio vera alicuius: probatio consequentie: omne subiectuʒ est extra essentiam passionis: cum cadat in diffinitione eius: vt additum vt habetur ex. vij. methaphisice. Tex. ⁊ cō. 19. Sed quicquid est contra essentiā entis est non ens: ⁊ per consequēs nihil. Sequitur etiam q̄ ens ꝼm suam totam communitatem non predicetur in quid de quolibet.

¶ Preterea si dicas q̄ ens aliquo modo predicetur de .a. in quid. ergo. a. erit passio sui: consequens est falsum: quia nihil est passio sui: probatio consequētie: quicquid est passio superioris est passio inferioris: per se: licʒ ē primo. si ergo ens predicatur in quid de .a. ergo. a. est inferius ad ens. si ergo. a. est passio entis esset passio sui: ⁊ per consequens esset demonstrabilis propter quid de seipso per ens tanq̄ʒ per medium: quia passio que est primo superioris est demonstrabilis propter quid de quolibet inferiori p illud superius tanq̄ʒ p mediuʒ: sicut habere tres est demonstrabile ppter quid de ysochele p triāgulū tāq̄ʒ p mediuʒ: ergo. a. esset simpliciter notius tam de ente q̄ʒ de seipso: ⁊ sic esset querere ppter quid. a. est. a. qd̄ est contra phm. vij. methaphisice: capitulo vltimo. Tex ⁊ cō. .59. Querere propter quid ipsum est ipsum: nihil est querere. ¶ Preterea. Auicenna primo methaphisice dicit q̄ vnū ⁊ multa sūt quasi passiones entis: sicut substantia ⁊ quantitas sunt species. Tunc sic: quod est quasi tale non est vere tale: sed ens habet quasi passiones: ergo non habet vere passiones. ¶ Sed iste rōnes non cogunt. Ad primam nego consequētiam: q̄ .a. non esset simpliciter nihil ad pbationē cū dicitur q̄ omne subiectum est extra essentiam passionis: si per esse extra essentiam ītelligis eē extra conceptum formalem alicuius sicut concedo. nam subiectum distinguitꝛ

cium distinguitur formaliter a sua propria passione. ⁊ sic cadit in eius diffinitione vt additum. si autē per esse extra essentiam intelligis distinctionem realem que est inter rez ⁊ rem. sic nego. nam propria passio non distinguit̄ a subiecto realiter. ⁊ per consequens a est ens realr̄. ⁊ non nihil. nō tamen est ens formaliter. Est enim dare medium inter ens formaliter ⁊ nihil. s. aliquid quod nec est hoc nec illud. tamen inter ens realiter ⁊ nihil non est dare mediū. Quod additur ꝙ tunc ens s̄m suā totā cōitatem nō ꝑdicatur in quid de oībus: nō hēo ꝓ incōuenienti: immo ꝓ necessario. q̄ꝛ impossibile est ens predicari de vltimis differentijs vel de ꝓprijs passionibꝰ vel de suis proprijs cōtrahentibꝰ q̄bus ꝯhit̄ ad ens creatū vel increatū. sic ostēdaz: deo dāte in quarto metha. ¶ Ad scd̄m nego suppositū. ꝙ ens aliquo mō predicet̄ in quid de. a. ⁊ per ꝯn̄s totus ꝓcessus rōnis nullus est. q̄ꝛ ruinoso ⁊ falso innititur fundamēto. Ad auicē. dico ꝙ v̄ba sua sunt ista. ex ꝯsequētibus ens inquātū ens quedā sūt ei quasi sp̄ēs. vt substātia. q̄ꝫtitas: qualitas. ⁊ quedā sunt ei vt accidentalia propria. vt vnū ⁊ multa potētia ⁊ actus ⁊c. h̄ ille. pꝫ ꝙ nō dicit q̄si passiōes. Sed dato ꝙ diceret q̄si. ad formā rōnis dico ꝙ ly quasi nō semꝑ est additio distrahēs. imo aliq̄n est distractiua aliquādo ꝯfirmatiua. Exēplū primi. eccle. 24. Ego q̄si vitis fructificaui ⁊c. ly q̄si dicit similitudinez nō ꝓprietatē. ⁊ iō quodā mō distrahit. Exēplū secūdi Joannis primo. Uidimꝰ gloriā eiꝰ gloriā q̄si vnigeniti a p̄re i. illiꝰ qui est de vnigenitꝰ patris: ⁊ sic in proposito ens hꝫ q̄si passiones id est ens hꝫ veras passiōes. stat ergo ꝯclō. ¶ Quinta ꝯclusio sit ista. ens quod ē subiectū. i. metha. hꝫ veras ⁊ ꝓprias passiōes demōstrabiles de ipso. Hāc ostendo sic. s̄m pħm in prologo metha. sapientia est certissima sciētia. certioꝛ aūt est sc̄ia ꝓpter q̄d q̄ꝫ q̄ꝛ p̄io poste. ergo methaphisica que est ꝓprie sap̄ia ex ꝓlogo methaphisice est sc̄ia ꝓpter q̄d. sed oīs sc̄ia ꝓpter q̄d demōstrat passionē de subō. etiā demōstratiōe potissima vt pꝫ. Preterea. vt supra arguitur. qđ est perfectiōis in qualibet sc̄ia nō est negandū in sc̄ia ꝑfectissima. sed perfectionis est in quacūqꝫ sc̄ia ꝙ demonstret proprias passiōes de subiecto q̄ꝛ s̄m Aristo. primo poste. vna sc̄ia est vniꝰ gn̄is subiecti ꝑtes ⁊ passiōes eiꝰ cōsiderans. ergo hoc nō est negādū ī sc̄ia nobilissima. Cōfirmat̄. q̄ꝛ sc̄ia est habitꝰ ꝯclusiōis demōstrate. ex primo poste. ꝯclō aūt demōstratiōis cōtinet passiōez demōstratā de subō. Uñ multi videntur vilificare methaphisicā: q̄ negāt eā posse demōstrare. maxime cū ipsa ꝯsiderat prima principia d mōstratiōis q̄bꝰ vtunt̄ alie sc̄ie demōstrātes vt pꝫ ex. iiij. ⁊. vj. methaphisice. ¶ Sꝫ cōtra istā ꝯclusionē arguitur. nā in demōstratiōe potissima oꝫ sumi ꝓ medio aliq̄d mediās inter subm̄ ⁊ passionē: sed inter ens ⁊ suā passiōez nō cadit mediū. ergo de ente non potest aliquid demōstrari demonstratiōe potissima. ꝓbo minorē. inter subꝫ cuiꝰ ꝯceptꝰ est simpliciter simplex ⁊ suā passiōez nō pōt eē aliq̄đ mediū. sed ꝯceptꝰ entis est simplr̄ simplex. ergo ⁊c. probatio minoris ꝓsylli. nā illud mediū aut esset diffō passiōis. aut diffō subi. aut mixtū ex diffinitione huius ⁊ illiꝰ. sed subm̄ ⁊ passio q̄ h̄ñt ꝯceptū simplr̄ simplicē cuiusmodi sunt ens ⁊ sua passio: nō p̄ñt diffiniri. ergo inter ens ⁊ suā ꝓpriā passionē nullū demōstratiuū mediū pōt assumi. ¶ Preterea. oīs demōstratio est ex p̄cipijs ꝓp̄ijs. ex p̄io poste. Uñ in demōstratione potissima vnū tm̄ mediū ē ad vnā ꝯclusionē. augētur enī cōclusiōes vel demōstratiōes nō per media. sed in post assumendo. ex primo post. sed q̄cūqꝫ ꝯsiderata a metha. sunt cōia ⁊ nō ꝓpria. ergo ⁊c. ¶ Preterea. nullū subiectū ē in potentia contradictionis ad suas passiōes demōstrabiles de ipso. sed ens est in potētia ꝯdictionis ad ea que ponuntur passiōes demōstrabiles de ente. ergo illa que ponunt̄ passiōes entis nō sūt passiōes entis demōstrabiles de ipso. maioꝛ patet. q̄ꝛ aliter passio ꝯtingēter inesset subiecto. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō esset demonstrabilis nec scibilis de subō. minoꝛ ꝓbat̄ inductiue. p̄io in passiōibꝰ disiūctis. puta actꝰ ⁊ potentia. cā ⁊ cātū ꝯtingēs vel necessariū ⁊c. Nā potētia includit negationē actꝰ ⁊ ecōuerso. ergo si ens ē in actu vl̄ potētia pōt esse in actu ⁊ nō in actu. potētia ⁊ nō potētia. ¶ Secūdo ostēdo in passionibꝰ vnicis. puta in vno. vnū eniꝫ dr̄ vno mō vnū cōtinuitate ex. 5. metha. tex. ⁊ cō. 11. cap. de vno. ⁊ decimo metha. tex. ⁊ cō. 1. cap. primo. Continuū āt oē est diuisibile ⁊ pōt fieri plura ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō vnū ergo vnū ⁊ nō vnū. ¶ Preterea nulla passio demōstrabilis de subiecto predicat̄ in quid de subiecto nec de aliquo cōtento sub subiecto. pꝫ sed aliq̄d qđ ponit̄ passio demōstrabilis de ente puta vnū ꝑdicat̄ in q̄d de ꝯtentis sub ente. ergo ⁊c. probatio minoris. iiii. metha. cap. iij. Tex. ⁊ cō. iij. in fine dicit Arist. ꝙ sicut ens ꝑdicat eandē nām ⁊ nō aliā de quāto ⁊ quali ⁊c. ita ⁊ vnū de his de quibus ꝑdicat̄: sed ens ita ꝑdicat nām decē predicamētoꝝ ꝙ ꝑdicat̄ de eis in quid. ergo ⁊ vnū de his de quibꝰ ꝑdicat̄. si similitudo. Ari. valet. Et nota ꝙ iste due vltime rōnes eq̄ vel magis ꝯcludūt ꝯtra q̄rtā ꝯclusionē sicut ꝯtra q̄ntā vt patet intuenti. ¶ Sed iste rōnes nō cogūt. ¶ Ad primum non cogit scienti artē demonstrandi. cū dicitur ꝙ in demōstratione potissima oportet sumi ⁊c. concedo maiorē. sed minoꝛ est falsa. Ad probationem est dicēdū ꝙ diffō ē duplex. quedā dicēs quid est. q̄dā ꝓpter q̄d est. medium aūt demōstratiōis nō est diffō dicens quid est simpliciter sed diffinitio dicens propter quid. Ad propositū inter ens ⁊ passiōes entis potest sumi diffinitio dicens propter q̄d ipsius passionis. nō obstante ꝙ passio habeat ꝯceptū simpliciter simplicē. Ad cuiꝰ euidētiā notādū est ꝙ subꝫ h̄ñs plures passiōes sic se hꝫ respectu eaꝝ ꝙ ip̄e passiōes fluūt ab ipso subiecto s̄m ordinē quēdā nālē. q̄ꝛ vna mediante alia. ita ꝙ prioꝛ passio est cā propter quid inherentie secūde. ⁊ potest sumi ꝓ medio ad demonstrandū secūdam de subiecto. Exemplū. habere angulum extrinsecū equipollentē duobꝰ rectis intrinsecis: oppositis ⁊ habere tres angulos equales duobus rectis intrinsecis oppositis. ⁊ h̄re tres angulos equales duobus rectis. sunt due passiones trianguli habentes se ad triangulū s̄ꝫ ordinē nālē. q̄ꝛ vna inest mediante altera. ⁊ vna pōt sumi ꝓ medio ad probandum aliam demonstratiue. Nam per habere anguluz extrinsecum probatur triangulus habere tres. Sed nunq̄d habere angulum extrinsecum est diffinitio habere tres. ē vtiqꝫ diffinitio eius. non dicens quid sed propter quid. Nam diffinitio dicens propter quid est medium demonstrationis. ⁊ isto modo omnis causa est dicens propter quid effectus. vnde Ari. ii. poste. iuxta principium ait. idē est medium ⁊ cā. ⁊ ibidem iuxta medium libri. ostēdit quomodo per omnes causas contingit demonstrare. ¶ Item. 7. huius capitulo vltimo tex. ⁊ cō. 59. ostendēs Aristo. ꝙ questio propter quid semper querit aliquid de aliquo. dicit sic. palam igitur ꝙ querit causam. hoc autem est ꝙ quid erat esse vt est dicere logice quod in quibusdam q̄dē est cuiꝰ causa. i. finis vt forsan in domo aut lecto. in q̄busdam v̄o quod mouit primum. i. cā efficiens. Unde expresse dicit ꝙ logice loquēdo cāe etiam extrinsece pertinēt ad ꝙ q̄d ē rei. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝙ q̄libet cā possit eē mediū demōstratiōis sumēdo q̄ q̄d ꝓ ꝓpt̄ q̄d. ¶ Ad ꝓpositū cū entis sint p̄les passiōes nō oꝫ q̄rere diffinitionē q̄d ē ad ꝓbādū passionē de ente vt arguit rō. sed sufficit diffinitio ꝓpt̄ q̄d. h̄ āt ē vna passio respectu alteriꝰ. s. prioꝛ respectu posterioris. Sic eniꝫ diffinitio vel rō a. s. primi termini. i. passionis ē mediū demōstratiōis. vt dicit̄. ij. poste. qđ intelligēdū est de oī demonstratiōe potissima demonstrante passionē de subiecto excepta prima passione que vel nō ē demōstrabilis vel demonstratur de subiecto per diffinitionē subiecti. passiones ergo entis h̄ñt quēdam ordinē ad ens ⁊ vna potest sumi ꝓ medio ad demōstrādū aliā: esto ꝙ ens ⁊ propria passio quelibet entis sit indiffinibilis diffinitione dicēte q̄d est. q̄ꝛ conceptꝰ simplr̄ simplex non est diffinibilis vt patet ꝑ Arist. vj. metha. contra platonem. ¶ Sed hic est vnum dubium que passio sit prioꝛ ⁊ q̄ po-

sterior in passionib⁹ entis vt sic vna possit aliā d̄mōstra-
re. ¶ R̄ndeo saluo meliori iudicio qcqd sit d̄ alijs passio
nibus qꝛ nimis ꝑlixū ⁊ difficile eēt videre hoc de omnib⁹
passionibus entis: tamē videtur ꝙ vnū sit simpliciter pri
ma passio entis: tū qꝛ de ea specialr̄ ꝓbat Arist. ꝙ signi-
ficat eandem naturam cum ente. iiij. metha. capitulo secū
do Tex. ⁊ cō. 3. ⁊ ibidem dicit ꝙ eedem sunt partes en-
tis ⁊ vnius. tum qꝛ in. xi. methaph̄. capitulo tertio dicit ꝙ
nihil differt omnia entia reducere ad ens ⁊ ad vnum cuꝫ
idem significent conuertibiliter vnde ibi videtur quasi lo
qui vniformiter de ente ⁊ vno. Post vnum videtur esse.
secunda verum. tertia autem bonū. Nam ratio veritatis
videtur esse prior ex natura rei ratione bonitatis. sicut in
tellectus naturaliter est prior voluntate. sic potest dici de
alijs passionibus consequenter quod subtiliori doctori re
linquo. quod si ita est ipsum vnum potest sumi pro medio
ad probandū ⁊ demonstrandū ens esse verum ⁊ verū ad
ꝓbādū ens esse bonū ⁊ sic de alijs. Ipsuꝫ aūt vnū rema-
net indemonstrabile de ente. vel propter defectum medij
vel qꝛ ipsuꝫ inesse enti est per se notuꝫ vel propter vtrūqꝫ.
¶ Ad secundum dico ꝙ proprietas medij demonstratio
nis est respectu conclusionis demonstrande. vt vni⁹ con-
clusionis sit tm̄ vnum medium. sed aliquid esse proprium
vni ⁊ commune pluribus alijs s̄m aliam rōnem non re-
pugnat. considerata ergo a methaphy. sunt propria sibi ⁊
communia alijs scientijs proportionabiliter cuilibet.
¶ Ad tertiam cum dicitur nullum subiectū ē in potentia
contradictionis ⁊c. dicitur ad maiorem ꝙ vera est loquē
do de passionibus vnitis ⁊ non disiunctis ⁊ sic mi. est
falsa. Contra qꝛ passio disiuncta vel est vna vel due. si est
vna ergo necessario inest enti ⁊ cuilibet enti īferiori. ergo
omne ens vel est in actu vel in potentia causa vel causatū
contingens vel necessarium. ⁊ sic nullum ens esset alterū
determinate. quod est absurdū. Si sint due. idē qd̄ prius
immo absurdius sequitur ꝙ cum quelibet passio superio
ris sit passio inferioris quodlibet ens non solum esset cō
tingens vel necessariuꝫ sub disiunctione immo determi-
nate quodlibet ens esset necessarium ⁊ quodlibet contin-
gens simul. ¶ Dices ꝙ passiones disiuncte non sunt pro
prie passiones illius communis cuius assignantur sed ꝓ
prie inferioris. Exemplum par ⁊ impar dicuntur passio-
nes numeri. non tamen sunt proprie passiones ipsius nu
meri in communi. qꝛ nullus numerus est qui siml' sit par
⁊ impar. sed sunt passiones disiuncte ⁊ seorsum inferiorū
numerorum. Similiter in proposito in passionibus disiū
ctis ipsius entis. ¶ Contra. omnis talis propria passio
hꝫ aliqd̄ subm̄ cui inest per se primo sic q non inest illi s̄ꝫ
rōnem alterius: sed omni alij per rationeꝫ eius ex primo
poste. sꝫ passio disiuncta siue ponatur vna siue due nō hꝫ
aliquod tale primū subiectum nisi ipsuꝫ cōe. qꝛ nulli alte-
ri conuertibiliter inest. pꝫ ergo ꝙ illud cōe est ei⁹ subiectū
primū. ⁊ tunc idem est quod prius. ¶ Aliter ergo dicendū
est ꝙ passio disiuncta realiter vel quātū ad illud quod si-
gnificat est vnica. qꝛ enim illa passio vnica est ignota no
bis non possumus eā nominare vno nomine. sed circum
loquimur eaꝫ per aliqua duo nomina disiuncta eo mo-
do loqtur Ari. x. methaphice Tex ⁊ cō. 19. de medio con
trariorium innominato: quod circūloquimur per abne-
gationeꝫ vtriusqꝫ. vt quod nec est bonū neqꝫ malū. Dico
ergo ꝙ ꝑ contingens ⁊ necessarium circūloquimur vnaꝫ
passionē que sit. a. ⁊ ad. a. non se hꝫ ens in potentia cōtra
dictiōis. immo necessario oē ens est. a. similiter de alijs.
Si arguas. ergo oē ens est necessariū vel contingens sil'.
Dico ꝙ si per hec duo intelligis ipsum. a. concedo. aliter
nō. ⁊ sic nihil mali sequitur. nō tamen omne ens ē cōtin-
gēs vel necessariuꝫ. accipiendo necessariū ⁊ contingēs s̄ꝫ
proprium significatū. ¶ Ad aliud qd̄ additur ꝙ ideꝫ ens
puta cōtinuū aliqn̄ est vnū. aliqn̄ multa ⁊ non vnū. Dico
ꝙ vnū accipit̄ dupl'r. vno mō simpl'r. alio mō s̄ꝫ qd. prio
mō ē passio vnica nec opponit̄ multitudini imo ipsa mul
titudo ē aliq̄ mō vna sic ⁊ ens. scd̄o mō ē passio disiūcta ⁊
opponit̄ mltitudini. multitudo. n. ꝯparata ad vnū nō est
vnū simpl'r. Prio mō ens nō est in potētia ꝯtradictiōis.
pꝫ scd̄o mō dicēdū eē sic dcm̄ ē d̄ alijs passiōib⁹ disiūctis.
¶ Ad quartū dicēdū ꝙ illa similitudo n̄ currit ꝗtuor pe
dib⁹. vcꝫ qdē est ꝙ sic ens significat eandē naꝫ realr̄ cū q̄
libꝫ d̄ q̄ ꝑdicat̄. sic ⁊ vnū qꝛ vnū cū sit ꝓpria passio entis n̄
differt realiter a quocūqꝫ ente. sed est dissimile. qꝛ ens est
idem formalr̄ cuilibet inferiori de quo predicat̄. ⁊ iō pre-
dicatur in quid. non sic vnū. iō nō predicat̄ in qd sed in q̄
le. ⁊ denoiatiue. sic passio d̄ subō. passio. n. ⁊ si sit idē realr̄
cū subō: tn̄ ē sibi nō idē foꝛalr̄. vt dicet̄ ꝑlixi⁹. iiij. hui⁹.

Ad argumenta principalia i oppositū facta. ad qōnē
maiorē cōcedo ꝙ vnius scientie real'
est vnum subm̄ reale. sꝫ nego minorē. qꝛ ens vt ē cōe deo
⁊ creature dicit vnū ꝯceptū reale: vt ꝓbatū ē supra. ꝯcl'o
ne 2ª. Ad ꝓbationē dico ꝙ de⁹ ⁊ creatura st̄ seipsis totis
distincta in realitate. sꝫ nō in cōceptu reali. sꝫ quomō h' ē
possibile sciēdū est. ¶ Sciēdū ad h⁹ euidētiā ꝙ qn̄ itelligi-
tur aliq̄ realitas cū mō suo intrinseco iste cōcept⁹ nō ē ita
simpl'r simplex. qn possit ꝯcipi illa realitas absqꝫ mō isto.
sꝫ tūc est ꝯcept⁹ ipfect⁹ illi⁹ rei pt et cōcipi sub isto mō ⁊ tc̄
ē cōceptus pfect⁹ ⁊ adeqt⁹ illi rei. Exēplū. si esset albedo i
tertio gradu itensiōis: posito et ꝙ esset oīno simplex in re
posset tn̄ ꝯcipi sub rōne albedinis tātē. ⁊ tūc pfecte ꝯcipet̄
ꝯceptu adeqto ipsi rei. vel posset ꝯcipi pcise sub rōne albe
dinis. ⁊ tūc ꝯcipet̄ ꝯceptu impfecto ⁊ deficiēte a pfectiōe
rei. Cōcept⁹ āt iste ipfect⁹ posset eē cōis albedini isti ⁊ alij.
cōcept⁹ aūt pfect⁹ eēt ꝓpri⁹. reqrit̄ ergo distinctio inter il
lud a quo accipit̄ ꝯcept⁹ cōis als ꝓprius ⁊ illud a quo ac
cipit̄ ꝯcept⁹ ꝓprius nō vt distinctio realitatis ⁊ realitatis
sed vt distinctio realitatis ⁊ modi intrinseci eiusdē realita
tis. que distinctio sufficit ad habēdū ꝯceptū pfectū vl' ip
fectū de eodē. quoꝝ ipfect⁹ sit cōis ⁊ pfect⁹ sit ꝓpri⁹. Ad
ꝓpositū. cōcept⁹ entis cōis deo ⁊ creature descēdit i cōce
ptū dei ⁊ creature nō ꝑ aliā ⁊ aliā realitatē. sed ꝑ modos
itrinsecos alteri⁹ ⁊ alteri⁹ realitatis. s. ꝑ finitū ⁊ infinitū.
ita ꝙ sic ꝯcept⁹ albedinis abstrahit a tanto vel tāto gra-
du albedis: ⁊ ē ꝯcept⁹ ipfect⁹ ⁊ inadeqt⁹ huic ⁊ illi albedi
ni. ita qdē ꝯcept⁹ entis respectu dei ⁊ creature. de⁹ ergo ⁊
creatura sunt se totis distincta in realitate ⁊ i cōceptu rea
li perfecto ⁊ adequato realitati cuicūqꝫ. sed h' nō obstante
ꝯueniūt in aliquo cōceptu reali ipfecto ⁊ inadequato rea
litati. cuiusmodi cōcept⁹ entis q vt sic abstrahit ab oi mō
intrinseco realitatis dei ⁊ creature qui sunt finitū ⁊ infini
tū. Unde cōcept⁹ entis foꝛalr̄ nō ē finit⁹ nec infinit⁹ positi
ue. sed cōis vtriqꝫ abstrahēs ab vtroqꝫ. ¶ Ad scd̄ꝫ cū dr̄
ꝙ illud quo scia formalr̄ distiguit̄ ⁊c. dico ꝙ ista maior
nō est vl'r va. ¶ Ad cui⁹ euidentiā sunt duo notāda. Pri-
mum est. ꝙ scia nō soluꝫ videtur esse circa aliquid tanqꝫ
circa subiectū principaliter cōsideratū. sed ēt circa causas
subiecti. Exempluꝫ in phica tractatur de natura. qꝫuis
nullus ponat naturam esse subiectum illius scientie. sꝫ ali
quid cuius natura est principium. Similiter in libro de
anima tractatur de diffinitione anime ⁊ passionibus ⁊ ꝑ
tibus eius. qꝫuis subiectum illius scie ponat̄ corpus aīa
tū. cuius aīa est principiū. ⁊ sic de multis alijs. Cōsil'r est
in proposito. nā circa cās altissimas est cōsideratio hui⁹
scie. cuiusmodi sunt substātie imāles: nō tāqꝫ circa subm̄
pricipale. sꝫ tāqꝫ circa pricipia subi. Nā i pricipio sexti h⁹
Tex. ⁊ cō. 1. dr̄ ꝙ pricipia ⁊ cāe q̄rūt̄ entiū iqꝫtū entia st̄.
s. tāqꝫ principia sube. Un̄ in principio. iiij. metha. Tex. ⁊
cō. 1. ōn̄dit Arist. hāc sciaꝫ eē circa ens. ex eo ꝙ ē circa pri
mas cās. qꝛ ille cāe sunt cāe s̄m se effect⁹ primi. qd̄ ē ens
inqꝫtū ens. Iō cōcedit̄ ꝙ prie cāe causant entitatē in effe
ctu. alie āt cāe scd̄e cānt determinatā entitatē vel talitatē
entis. Cōsiderat ergo metha. cās altissimas: vt principia
sui subi. vel ēt al'r cōsiderat eas vt principaliores ꝑtes sui
subi. nā sūt nobilissima entia. ¶ Scd̄o ē notandū ꝙ sube
imāles ⁊ imobiles nō ꝑtinēt ad cōsiderationē alicui⁹ scie
particularis

particularis nobis note ex puris nālibus. nō nālis q̄r nō
sunt mobilia: nō mathēatica: q̄r nō sūt q̄ꝫta: ſꝫ eaꝝ ꝯside
ratio ꝑtiet ad aliquā sciaꝫ superiorem: cuius consideratio
abstrahit a motu ⁊ quanto. hec aūt est metha. Unde ī ista
scia nō solū ꝯsiderant̄ tāq̄ꝫ cause sui subiecti: ſꝫ tāq̄ꝫ prin
cipales partes subiecti. q̄ ſm eē sunt abstracte illa abstra
ctione que propria est huic scie. q̄ abstractio ſm ꝯsidera
tiōeꝫ vel rōnē ꝯpetit alijs ꝯsideratis in hac scia. Quicq̄d
enim cōsiderat̄ hic: ꝯsiderat̄ nō inq̄ꝫtū q̄ꝫtū: aūt in q̄ꝫtū
mobile. Et iō quodlibet h̄ ꝯsideratū abstrahit ſm ꝯside
ratiōnē ⁊ a q̄ꝫto ⁊ a motu. ⁊ per ꝯn̄s p̄cipue ꝯsiderant̄ hic
illa que ſm eē abstrahunt ab vtroq̄ꝫ hm̄ōi sunt substan
tie sepate. nō q̄ considerent̄ sub rōe q̄ tales substantie. ſꝫ
sꝑ sub rōe entis ꝯsiderat metha. q̄cq̄d ꝯsiderat. Tūc ad rō
nē ⁊ auctoritatē phi. vj. metha. de distinctiōe scie specula
tiue. dicenduꝫ q̄ ſm Arist. primo poste. caplo illo. Cer
tior aūt scientia. altera āt scientia ē ab altera quorūcūq̄ꝫ
principia neq̄ꝫ ex eisdē: neq̄ꝫ ex alterutris sunt. Distiguūt
tur igit̄ scie nō solū penes diuersa subiecta: sed ēt penes
ꝑricipia diuersa. ⁊ forsā h̄ distinctio ꝑ pricipia ē prior ⁊
eēntialior q̄ꝫ illa q̄ ē ꝑ subcta: q̄ꝫuis ꝑ subcta aliq̄n fiat
distinctio. vt ꝓbat illa auctas tertij de aīa tex. ⁊ cō. 38. se
cant̄. ⁊c. Sic igit̄ intelligi pōt illa distictio vel diuisio scia
rū speculatiuaꝝ. vj. metha. Q̄r lꝫ duaꝝ. s. ph̄ice ⁊ mathe
matice ponāt̄ ibi subiecta distinguētia. vl' forte principia
tm̄ hui⁹ scie ponunt̄ ibi principia: nō subcta: ꝑ q̄ ab alijs
distinguit̄. Alr̄ pōt dici iux̄ secūdū notabile q̄ ista scia ꝯsi
derat oīa illa q̄ alie scie ꝑticulares ꝯsiderāt. lꝫ sub rōe cō
muniori ⁊ magis abstracta. Aliq̄ tm̄ ꝯsiderat methaphica
q̄b⁹ cōuenit tāta abstractio i essendo: q̄ꝫta nō cōuenit ꝯsi
deratis in alijs scientijs. ⁊ iō q̄n distinguit̄ h̄ scia ab alijs
ꝯuenienter h̄ fit ꝑ illa ꝯsiderabilia i q̄b⁹ nō ꝯuenit cū alijs
scientijs. sed in q̄b⁹ distinguit̄. vn̄ h̄ scia ē circa sepabilia
⁊ immobilia. nō tāq̄ꝫ circa subcta: ſꝫ tāq̄ꝫ circa pricipa
les ꝑtes subiecti. q̄ nō participant rōnē subiecti alicui⁹ al
terius scie. per idē rn̄det̄ ad aliā partē minoris de denoīa
tione. h̄ eni scia pōt dici theologia nō a subiecto. ſꝫ a cā.
sic nālis scia dr̄ a nā: que nō est subiectū illi⁹ scie sed prin
cipiū illi⁹ subi. pꝫ ergo ex p̄dictis q̄ illa maior nō ē vl'r va
lꝫ aliq̄n sit va. ¶ Ad ꝯfirmationē q̄ ista scia dr̄ diuina di
cit̄ vt pri⁹. ¶ Ad tertiū nego ꝯn̄am. ad ꝓbationē dico q̄
aliq̄d eē perfecti⁹ pōt eē duplr̄. vel pmissiue. vl' positiue.
prio mō. q̄ꝫto vl'ius: tāto pfectius. scd̄o mō. oē inferius
ē pfecti⁹ suo superiori. q̄r ēt includit aliq̄d positiue q̄d ad
dit supra supi⁹. Exēplū. aīal ē pfecti⁹ musca pmissiue: ꝑ
tanto q̄r aīal pōt eē in aliquo pfectiori q̄ꝫ musca. puta in
hoīe. sed musca ē pfectior aīali positiue. inq̄ꝫtum icludit
aīal: ⁊ aliquid aliud q̄d addit supra aīal. Ad ꝓpositū. no
titia subiecti in scia ē pfectior pmissiue ⁊ v̄tualr̄. nō āt oꝫ
q̄ sit perfectior positiue. pfectior. n. ē cognitio q̄ scit̄ q̄ p
mū ens intelligit ꝑ essentiaꝫ suā q̄d ꝓbat̄ duodecimo me
tha. Tex. ⁊ cō. 51. q̄ꝫ scire q̄ ens inq̄ꝫtū ens est vnū. Cuꝫ
ergo ait Ari. x. ethicoꝝ. q̄ in actu methaphicali ꝯsistit fe
licitas: h̄ hꝫ v̄itatē ꝑ q̄ꝫto s̄be immāles sunt de ꝯsidera
tiōe metha. mō p̄xposito. in q̄ꝝ ꝯtēplatiōe ꝯsistit felicitas
nālis ſm ip̄m. h̄. n. ē perfectior notitia positiue q̄ꝫ noti
tia entis inq̄ꝫtū ens. nō obstāte q̄ illa sit pfectior v̄tualr̄ ⁊
pmissiue. ¶ Cōtra. oē v̄tualr̄ ꝯtētiuuꝫ alicui⁹ ē pfecti⁹ eo
ēt positiue. sed notitia subiecti ꝯtinet v̄tualr̄ oēm aliā noti
tiā in illa scia. ergo ⁊c. Rn̄deo. ꝯtinere v̄tualr̄ aliq̄d pōt
eē duplr̄. vel v̄tualr̄ actualr̄: vel v̄tualr̄ potētialr̄. pria cō
tinētia arguit maiorē pfectionē positiue. 2ª. solū pmissi
ue. sic ē in ꝓposito. maxime de vna scia vnitate gn̄is pri
mi vel remoti. de q̄ dicet̄ in sexto hui⁹. ¶ Ad q̄rtū cū ar
guit̄ q̄ si sic: tūc methaphica oēs alias subalternaret sibi
nego ꝯn̄aꝫ. ad ꝓbationē dico q̄ ꝓcedit ab insufficienti.
nā ad sciaꝫ subalternatā nō sufficit hr̄e subꝫ subiecto. sed
plura alia req̄runt̄. iter que est vnū. q̄. s. subiectū scie sub
alternate addat aliquā dr̄iaꝫ accn̄talē supra subꝫ scie sub
alternātis: q̄mō se hꝫ musica ad arithmeticā. ⁊ ꝑspectia ad
geometriā nō sic ī ꝓposito. Un̄ caueāt illi q̄ ens mobile
ponūt subꝫ scientie nālis: q̄m nō poterūt euadere q̄n scia
nālis subalternet̄ methaphice. cū mobilitas sit q̄si dr̄ia
accn̄tal'. ¶ Ad q̄ntū cuꝫ dr̄ q̄ de subō oꝫ scire si ē. ⁊ q̄d est
⁊c. ꝯcedo. ſꝫ mior ē falsa. Ad priaꝫ ꝓbationē cū dr̄ q̄ ens
nō ē vniuocuꝫ. dico q̄ falsuꝫ ē. vt hꝫ declarari q̄rto hui⁹
⁊ ibidē dicet̄ ad porphiriū. entia. n. ⁊ si equocant̄ realr̄ ⁊
ph̄ice loq̄ndo. nō tm̄ equocāt̄ i ꝯspectu entis logice: ⁊ me
tha. loquendo. Ad scd̄aꝫ ꝓbationē cū dr̄ q̄ ens nō hꝫ q̄d
cuꝫ sit cōissimū ⁊ trāscēdēs. dico q̄ h̄ cōcludit gn̄alr̄ ⁊ cō
liter de oi gn̄alissimo. q̄r nullū gn̄alissimū hꝫ q̄ditatē pro
prie dictā. ⁊ tm̄ q̄dlibet hꝫ quid q̄r al's nō p̄dicat̄ i q̄d d' ali
quo vn̄ ꝓpō ista est insufficiēs. s. q̄ si nō hꝫ diffinitioneꝫ
ꝓprie dictā. ergo nō hꝫ q̄d. nō eniꝫ seq̄tur nisi de q̄ditate
sp̄ei cui⁹ ē ꝓprie diffinito. lꝫ ergo ens nō hēat quid q̄d ex
primit̄ ꝑ diffinitionē sic arguit ꝓbatio illa. tm̄ hꝫ q̄d co
mō quo hꝫ essentiā. oꝫ eniꝫ in diffinitiōib⁹ deuenire ad ali
q̄ simplr̄ indiffinibilia, q̄r nō ē ꝓcessus in īfinitū in rōni
b⁹ ſm ph̄z. iiij. metha. ¶ Ad sextū dr̄ q̄ ens hꝫ ꝓprias
passiōes demōstrabiles de ipso vt pꝫ ex. iiij. ⁊. v. ꝯclusio
nib⁹. Ad primā ꝓbationē cū dr̄ q̄ passio differt essentia
liter a subō. dico q̄ falsuꝫ est. nisi ꝑ h̄ essentialr̄ itelligas
idē q̄d formalr̄. Subm eniꝫ ⁊ passio sunt ideꝫ essentialr̄ ⁊
realr̄. lꝫ hēant n̄ idētitatē formalē. vt dicet̄ q̄rto hui⁹. Ad
scd̄aꝫ rōnē ꝯcedo q̄ passiōes entis p̄dicant̄ denoīatiue d'
ente: ⁊ ens de passiōib⁹ nō nisi ꝑ accidens: ⁊ cū dr̄ q̄ ens
p̄dicat̄ in q̄d d' quolibet dico q̄ falsū ē. vt iaꝫ dixi i corpo
re q̄ōnis. ¶ Ad septimū cū dr̄ q̄ ens inq̄ꝫtū ens nō hꝫ pri
cipia. dicendū q̄ principia subi pn̄t intelligi ī duplici gn̄e
vel ꝯplexa. vel incōplexa. ⁊ vtroq̄ꝫ mō ens hꝫ principia.
nā principia incōplexa entis inq̄ꝫtū ens sunt prime cause
. s. substātie imāles. nā ipse sunt cause primi effect⁹: q̄ ē rei
entitas. Hꝫ etiaꝫ principia ꝯplexa. i. principia ꝓprietatuꝫ
ꝑ que sue ꝓprietates sibi inherēt. q̄r de ipso pōt eē demō
stratio ꝓpter q̄d. vt iā preostensuꝫ est. ¶ Tūc ad ꝓbatio
nes. cū dr̄ q̄ ente nihil ē pri⁹. principiuꝫ āt est prius prin
cipiato. dico q̄ si sit sermo de principio incōplexo: ens
cōmune vt sic nō hꝫ pricipiū. q̄r cū sit cōe cause ⁊ causato
abstrahit ab vtroq̄ꝫ. ⁊ neutruꝫ includit ī sua q̄ditatiua rō
nē. sed bene ens hꝫ principiū vt ꝯseruat̄ in suis inferiori
bus. nā plura sunt entia quib⁹ cōuenit principiū habere
⁊ esse principiata. ⁊ hoc modo ens hꝫ aliquid pri⁹ se. Si
sit sermo de principio ꝯplexo: cōcedo q̄ tale principium
non est prius ente. sed proprietate entis cuius est princi
piū. vt predictuꝫ est. Ad scd̄am ꝓbationeꝫ q̄. s. tūc omne
ens haberet principiū vel principia. si entis inq̄ꝫtū ens es
sent principia. Respondeo si loquimur de principio in
cōplexo: sic dico q̄ ens inq̄ꝫtuꝫ ens habet principia: acci
piendo ly inq̄ꝫtuꝫ specificatiue: ⁊ nō reduplicatiue. ⁊ tunc
est sensus. entis inquantuꝫ ens. id est entis ſm suā entita
teꝫ. sicut dicimus. homo inquātum albus videtur. id est
ſm suam albedinem. ⁊ tunc cum infertur. ergo quodlibet
ens habet principium. neganda est consequentia. quia
consequentia non valet ab inquantuꝫ ad vniuersalē: nisi
quādo inquantū tenet̄ reduplicatiue eo modo quo loqui
tur Aristo. primo priorum. vt allegatuꝫ est de iustitia. Si
vo loquamur de principio complexo que sunt proposi
tiones immediate ad probandū passiones de subiecto. sic
dico q̄ entis inquātū ens sunt principia. etiam accipien
do ly inquantum reduplicatiue. ⁊ sic omne ens habet
principiū. q̄r passiones entis sunt demōstrabiles de quo
libet ente per principia complexa. nam omnis passio su
perioris est passio inferioris cuiuslibet per se. lꝫ non per
se primo. ergo patet q̄ argumentum accipit minorē fal
saꝫ. ¶ Notādū aūt ad euidentiam predictorum q̄ ly in
quātaꝫ ⁊ quelibet alia dictio reduplicatiua: dupliciter ac
cipitur. aliquādo specificatiue: ⁊ aliquādo reduplicatiue.
Reduplicatiue accipit̄ quando denotat illud cui iniungi
tur esse formalem causam precisam ⁊ propriaꝫ inherētie
predicati ad subiectū. Exēplum homo inquātum homo

est risibilis. hic eni ly inquãtũ denotat q̄ hõ qui sequitur imediate ly inq̃ztũ & cui cõiungit̃ ly inq̃ztũ est cã p̃cisa p̱pria & formalis. quare risibilitas iest subiecto qd̃ ẽ hõ: nã risibilitas iest homini s̄m p̱priã rõnẽ hũanitatis vt p̱ cãz & tũc valet ɔ̃ña ab inq̃ztũ ad vl'e: nã si hõ inquãtũ hõ est risibilis: ergo ois hõ. Accipit̃ aũt specificatiue qñ nõ notat talẽ cãm sed solũ illud cui addit̃ accipi p̱z rõnẽ formalem. Exemplũ hõ inq̃ztũ hõ est albus est sensus: hõ inq̃ztũ homo: id est illud qd̃ est hõ est albus: solũ eni specificat & nõ reduplicat sic accipiendo ly inq̃ztũ: & tũc nõ valet cõsequẽtia ab inq̃ztũ ad vl'e: nõ eni sequit̃ hõ inq̃ztuz homo est albus: ergo ois hõ est albus: hoc etiã mõ accipit Aristo. tertio phisicoꝝ: & est exẽplũ aptius ad p̱positũ vbi diffiniẽs motũ dicit: q̄ mot⁹ est actus entis in potentia inq̃ztũ in potẽtia: cũ eni mobile hẽat in se duas rõnes qꝛ est ens in actu & ens in potẽtia: motus est act⁹ eius nõ primo mõ: sed secũdo mõ: & isto mõ significat ly inq̃ztum quãdo accipit̃ tñ specificatiue: qꝛ si reduplicatiue iferret vl'em: ergo omne ens in potẽtia mouet̃: qd̃ est falsũ quo modo ait Aristo. primo prioꝝ: q̄ si iusticia est bonũ inq̃ztũ bonuz: iusticia ẽ oẽ bonũ: qd̃ ẽ falsuz. Sic i p̱posito p̄rio mõ accipit̃ reduplicatio p̱prijssime: secũdo mõ minus p̱prie. ¶ Ad octauũ cũ arguit̃ q̄ substãtia ẽ primũ subiectũ: ergo nõ est ens: nego añcedẽs: & ad oẽs auctoritates q̃ adducunt̃ dicẽdũ q̄ nihil vult plus dicere p̄hs nisi q̄ de substãtia est p̄cipalior itẽtio metha. sicut de priori nobiliori & notiori p̄te sui subiecti primi. Sic eni q̃runt̃ principia substãtie nõ vl'r sed principaliter: & isto mõ itendit Aristo. p̱bare in p̄cipio septimi methaphi. vbi p̱bat substãtiã esse priorẽ oi ente triplici prioritate: q̃re de substantia p̄cipaliter est agẽdũ: & qd̃ sit subiectũ metha. p̱z.

¶ Omnes homines natura scire desiderant.

Queritur Utrum dicta prima propositio sit vera. ¶ Et videtur q̄ non: nam si sic: ergo omnes homines nãliter sciũt se scire: ɔ̃ñs ẽ falsum: ergo & añs: falsitas ɔ̃ñtis p̱z: tũ qꝛ non oẽs hoies sũt sciẽtes: nec p̱ ɔ̃ñs sciũt se scire: tũ qꝛ scire se scire ẽ act⁹ reflex⁹: nõ aũt oẽs hoies reflectũt se supra actũ rectũ sciẽdi: vt sic sciant nãl'r se scire: tũ qꝛ multi credũt se scire & nõ sciũt: si ãt nãl'r sciret se scire: nũq̃z deciperet̃ i tali opiniõe qꝛ act⁹ nãlis s̄p est rect⁹: ɔ̃ña p̱z qꝛ nihil desiderat̃ nisi cognitũ s̄m Augustinũ. ix. de trinitate. Inuisa igit̃ diligere possum⁹: incognita nequaq̃z. ¶ Preterea ad p̄cipale si sic: ergo oẽs hoies amoto ipedimẽto scirẽt: ɔ̃ñs ẽ falsũ: qꝛ aĩa nostra ẽ sicut tabula rasa in q̃ nihil depictũ est: ex tertio de aĩa. Tex. & cõ. 14. Etiã extrinseco ipedimẽto amoto: ɔ̃ña p̱z in oib⁹ nãlib⁹: nã ignis: qꝛ nãl'r iclinat̃ sursũ stati mouet̃ sursũ si sit extra locũ illũ amoto ipedimẽto. ¶ Preterea: si sic ergo oẽs hoies nõ hñt sciaz: vel saltẽ hñs ñ desiderat: ɔ̃ñs est falsũ quãtũ ad primã p̄tẽ euidẽter: nã videmus q̄ mlti hñt sciaz. Quãtũ ad sc̄daz p̄tẽ: ẽ ẽt falsũ: al'r p̱põ nõ eẽt vl'r vera: & sic hẽtur p̱positũ: ɔ̃ña tñ p̱bat̃: qꝛ desideriũ nõ ẽ nisi respectu rei nõ hĩte: si ergo desiderãt ñ hñt: vel hñs nõ desiderat. ¶ Preterea aliq desiderant ignorãtiã ergo nõ oẽs nãliter desiderant sciam: ɔ̃sequentia est euidẽs: sed añs p̱bat̃: quia est aliqua ignorãtia affectata. ¶ Contra est aristo. hic in littera.

Respondeo In ista questione sic procedam: primo p̄mittam vnam distinctionez. secũdo ostendam triplicem conclusionem. tertio q̃dam dubia p̄tractabo. ¶ Quantũ ad primũ notãdũ q̄ triplex ẽ appetit⁹ vl' desideriũ in reb⁹. Quidã. n. ẽ appetit⁹ nãlis. Quidã sensitiu⁹ siue aĩalis. Quidã itellectual' siue rõnal'. Dicit̃ appetit⁹ nãlis iclinatio vl' tẽdẽtia q̃dã q̃ vnaq̃q̃z res tẽdit & inclinat̃: ad finẽ suũ & p̱fectionẽ. Appetit⁹ ãt aĩalis dicitur q̃ ɔ̃sequit̃ sensũ s̄m quẽ q̃libet sensus tẽdit & inclinat̃ ad obiectũ ɔ̃ueniẽs & fugit discõueniẽs. Sed appetitus rõnalis dicit̃ ipsa volũtas ɔ̃ñs ipsum intellectũ: sicut appetitus sensitiuus sequit̃ ipm sensum. ¶ Et not̃ q̄ isti appetitus differũt adinuicẽ. p̄rio qꝛ appetit⁹ rõnalis ẽ formal'r liber. nõ sic appetit⁹ aĩalis vel nãlis. Secũdo qꝛ appetitus rõnalis & sensitiuus aliq̃ñ noĩant potẽtiã. aliq̃ñ actũ elicitũ: appetit⁹ aũt nãlis nec noĩat potentiã nec actũ elicitũ. sed ẽ q̃dã tẽdẽtia ɔ̃ñs nãz rei ñ differẽs realit̃ ab ipsa nã rei. nã quecũq̃z res seipsa iclinatur ad suũ finẽ & perfectionẽ. Tertio appetit⁹ sensitiu⁹ se h̄z i plus q̃z itellectiuus. nã vbicũq̃z reperit̃ itellectiu⁹ reperit̃ & sensitiu⁹ & nõ ecõuerso. & hoc in mortalib⁹. vt d̄r sc̄do de aĩa. Tex. & cõ. xv. sil'r appetit⁹ nãlis se h̄z in pl⁹ q̃z sensitiu⁹ vel intellectiu⁹. nã vbicũq̃z illi reperiuntur. & ipse & nõ ecõuerso. vñ ẽt ipsemet appetitus sensitiu⁹ & intellectiu⁹ vt sunt q̃dã nãe habẽt appetitũ nãlẽ & inclinationẽ quãdã & tẽdẽtiã q̃ tẽdũt in suũ finẽ & p̱fectionẽ. Uñ appetit⁹ rõnalis i mortalibus: est inferior & in paucioꝝ simpl'r. & post ipm appetitus aĩalis. simpl'r aũt prior prioritate cõitatis & in pl⁹ se hñs ẽ appetitus nãlis. Quarto differunt. qꝛ appetit⁹ aĩalis & rõnalis in suis actib⁹ semp̱ p̄supponũt actũ prior em alterius potentie cognitiue. puta voluntas actũ intellect⁹ & appetitus sensitiu⁹ actũ sensus. Appetitus aũt naturalis nullũ actũ alicui⁹ potẽtie presupponit. U. g. graue appetit centruz appetitu naturali. Quẽ aliũ actũ presupponit. videtur q̄ nullum.

Quantum ad secũdũ sit ista prima ɔ̃clusio. Oẽs hoies &c. nõ est intelligẽda de appetitu vel desiderio rõnali. hec sic oñdo. ois talis appetitus rõnalis presupponit actũ intellectus. sed appetit⁹ quo oẽs hoies nãl'r scire desiderãt ñ p̄supponit actũ intellectus. g°. &c. maior p̱z ex p̄cedentib⁹ minor p̱bat̃. qꝛ appetit⁹ & si ẽ aliq̃ñ respũ hĩti: nõ tñ necc̃ario ẽ respũ hĩti. dcã ãt p̱põ supponit̃ eẽ vl'is & necc̃aria. si ãt iste appetit⁹ suppõeret necc̃io actũ itellect⁹. cũ act⁹ itellect⁹ sit scire. iste appetit⁹ eẽt necc̃ario r̄spectu hĩti. Preterea ois appetit⁹ rõnal' ẽ formal'r liber. s̄z appetit⁹ q̃ oẽs hoies nã scire d̄siderãt nõ est formal'r liber. g°. &c. p̱batio minoris qꝛ si sic. g°. possent nõ d̄siderare scire. & sic dcã p̱põ nõ eẽt necc̃ia s̄z ɔ̃tigẽs. ¶ 2ª. ɔ̃cl'o sit ista. q̄ p̱põ ista. Oẽs hoies. &c. nõ ẽ intelligẽda de appetitu vl' d̄siderio aĩali. Hãc oñdo sic. ois appetit⁹ aĩal' ẽ tñ respectu sensibiliũ. s̄z appetit⁹ q̃ oẽs hoies scire desiderãt ñ ẽ hmõi. g°. &c. maior ẽ euidẽs qꝛ appetit⁹ aĩalis & sensitiu⁹ seq̃tur adeq̃te ip̄z sensũ. minor p̱z. qꝛ nõ tñ appetim⁹ scire sensibilia. imo ẽt insensibilia. & pl⁹. Cõfirmat̃. qꝛ tũc bruta appeterent scire. cũ appetitũ sensitiuũ hẽant. ¶ 3ª. ɔ̃cl'o. ista p̱põ. Oẽs hoies. &c. intelligẽda ẽ de appetitu naturali. Hoc p̱z p̱ locũ a diuisiõe. qꝛ nõ restat ali⁹ appetit⁹. g°. oẽs hoies scire d̄siderãt nãl'r. i. nãli appetitu. qꝛ vnaq̃q̃z res tẽdit & inclinat̃ ad suũ finẽ & perfectionẽ. nã Aristo. sc̄do p̄hicoꝝ. Tex. & cõ. 75. p̱bat nãz agere p̱p̄t finem. al'r. n. nõ accideret ibi error nec frustratio. nã g°. itẽdit finẽ. g°. h̄z appetitũ. & tñ nõ cognoscit. g°. est aliq̃s appetit⁹ sine cognitiõe. & cũ p̱fectio sit aliq̃ mõ finis p̱fectibil': ex sc̄do p̄hicoꝝ Tex. & cõ. 81. qꝛ ẽt ẽ finis mot⁹ iõ põit̃ appetit⁹ siue desideriũ nãle in oib⁹ ordinatis ad finẽ aliũ a se & p̱fectibilib⁹ p̱fectione differẽte ab eẽntia sua. qd̃ dico ad excludẽdũ primũ ens. & isto mõ d̄r graue appetere cẽtrũ: & mã formã. & sic de alijs.

Quantum Ad tertiũ principale est primũ dubiũ. Utrũ illa p̱põ. quã infra Aristo. probat a posteriori & a signo: possit etiam a cã & a priori declarari. ¶ Ubi sciendũ q̄ quidam expositor nitit̃ eam a cã declarari tripliciter. Prio sic oẽ imperfectuz nãl'r appetit suã p̱fectionẽ. ex p̄rio p̄hicoꝝ caplo vltimo. Tex. & cõ. 81. aĩa aũt hois de se ẽ ip̱fecta s̄m intellectiuã potẽtiã. cũ sit sic tabula rasa i q̃ nihil depingit̃. ex tertio de aĩa. Tex. & cõ. 14. ergo nãl'r desiderat scire. qd̃ est perfectio eius s̄m potẽtiã itellectiuam. ¶ Secũdo sic. vnũqdq̃z inclinat̃ ad suã p̱priã operationẽ. sic calidũ ad calefaciendũ. op̱atio aũt hois inq̃ztũ hõ ẽ itelligere: p̱ h̃. n. distinguit̃ ab oib⁹ alijs. g°. hõ nãl'r de

siderat

ſiderat ⁊ iclinaƭ ad itelligere. ergo ⁊ ad ſcire. ¶ Tertio ſic
vnūqđq; nāl'r appetit ꝯiūgi ſuo pꝛicipio. hō at ꝯiungitur
ſubſtantijs ſepatis p itelligere. ſic ꝓbat Ariſt. decio ethi
coꝝ. ꝙ in ſpeculatiōe vitatis hō maxie aſſimilaƭ ſubſtan
tijs ſepatis. ⁊ ibi ꝯcludit ⁊ ꝓbat btitudinē nr̄am ꝯſiſtere.
ergo hō nāl'r appetit ſcire. Sʒ iſte ꝓbationes eo mō q̄ va
lēt videƭ coicidere: ⁊ ab iuicē nō diſtigui. ¶ Ad cui⁹ euidē
tiā notādū ꝙ ſic ē duplex act⁹. ſ. prim⁹ ⁊ ſcđs. ex ſcđa de
aīa. tex. cō. z. 7. 5. ita ē duplex pfectio. ſ. pria ⁊ ſcđa. pᵃ ē
forma vel habitus. ſcđa ipa opatio ꝯñs formā. vnūqđq;
āt nāl'r appetit vtrāq; pfectionē. cū opatio ſit finis hitus:
Iſta ergo ꝓpō. vnūqđq; appetit ſuā pfectionē: oñdit ꝓ-
poſitū de ſcia de qua ꝓcedit pria rō q̄ʒ de itelligere de q̄
ꝓcedit ſcđa rō. ⁊ ſic ſcđa coicidit in idē cū pria. ¶ Prete
rea tertia rō nō vr̄ diſticta a ſecūda. q̄ʒ hō nō eſt nat⁹ cō
iūgi ſuo pꝛicipio niſi p opationē. nec vr̄ eē alia rō deſide
rādi opationē niſi pp talē ꝯiūctionē ⁊ iō eodem appetitu
appetiƭ h̄ ⁊ illud. cū ergo ſcđa coicidat cū pria: ⁊ tertia cū
zᵃ: pria erit eadē cū ſcđa ⁊ tertia. ⁊ ſic ſūt realr̄ vna. ¶ Ex
iſtis gᵒ trib⁹ rōnib⁹ pōt colligi vna rō ſic. vnumqđq; nāl'r
appetit ſuā pfectionē tā primā q̄ ē forᵃ q̄ʒ ſcđaʒ q̄ ē ꝓpa
opatio p quā ēt pōt ꝯiūgi ſuo pꝛicipio. ergo hō nāl'r ap-
petit ſciaʒ q̄ ē pria pfectio. ⁊ itelligē qđ ē ſcđa pfectio: p
quā ꝯiūgiƭ ſuo pꝛicipio. ¶ Scđʒ dubiū ē circa pdicta. cū
hō nāl'r appetat vtrāq; pfectionē. ſ. primā ⁊ ſcđaʒ: vtꝝ eo
dē appetitu vel vniuoce dicto: appetat vtrāq;: vel appe-
titu equoce dicto. ¶ Et vr̄ ꝙ equoce. nā ſic potētia dr̄ eq
uoce de potētia eēntiali q̄ ē ad formā. ⁊ de accn̄tali q̄ eſt
ad opationē ꝯñteʒ formā. ex ſcđo de aīa. tex. cō. 55. ita vr̄
equocū eē deſideriū illud qđ ē ad formā. ⁊ illud qđ ē ad
opationē ꝯñteʒ formā. ¶ Ad qđ pōt dici ꝙ pōt eē vniuo
cus ⁊ equoc⁹ alr̄ ⁊ alr̄ ſūptus. ſic ⁊ ipſa potentia. vniuoce
q̄dē q̄ʒ eodē deſiderio vel ſaltē vniuoce dicto appetiƭ ſcia
imediate. itelligere āt imediate: q̄ʒ mediāte ſcia. qđ q̄dem
deſideriū corrn̄det potētie eēntiali. q̄ʒ nō hn̄s formā ē in
pō eēntiali ad actū primū ⁊ ſecūdū. ⁊ eſt eadē pō reſpectu
vtriuſq; act⁹. Silr̄ eodē appetitu ⁊ deſiderio eēntiali pōt
appeti forma ⁊ opatio. licʒ diuerſimode q̄ʒtū ad media-
te ⁊ imediate appeti. ⁊ h̄ qñ neutrū habeƭ. ſʒ vtrūq; deſi-
cit. forte ēt eodē appetitu ⁊ deſiderio cēntiali pōt appeti i
mediate opatio vt finis. ⁊ ipſa forma ꝓpter finē. nō curo
ſiue ſic. ſiue ecōuerſo. ¶ Pōt ēt dici ꝙ deſiderio equoce
dicto appetiƭ vtrāq; pfectio. qđ pʒ. q̄ʒ poſſūt ſepari. naʒ
hita forma ē appetit⁹ ad opationē nō ad formā. ⁊ ſi ſic:
tūc ſcia appetiƭ imediate ⁊ itelligere imediate: q̄đlibet ſuo
ꝓpꝛio appetitu. Prim⁹ appetit⁹ corrn̄det potētie eēntia
li. ⁊ pōt dici appetitus ad formā. ⁊ appetit⁹ eēntialis. Se
cundus corrn̄det potentie accn̄tali. ⁊ pōt dici appetitus
ꝯñs formā: ⁊ appetitus accn̄talis. Utraq; via ē ꝓbabilis
ſed prima magis: q̄ʒ pluralitas nō videƭ ponenda eſſe ſi-
ne neceſſitate. Et ſic patet ad queſtionem.

Ad argumenta Ad primuʒ cū dr̄. ergo oēs ſciūt ſe ſci-
re. nego ꝯñam. ꝯña. n. teneret ſi illud
deſideriuʒ ſciēdi eēt actus elicitus voluntatis de quo loq
tur Augu. vbi allegaƭ. tali. n. deſiderio nihil deſideratur
niſi cognituʒ. ſʒ nō eſt ita hic. Illud. n. deſideriū ſciēdi eſt
q̄dā iclinatio nālis ipſius itellect⁹ ad ſciēdū. ſic q̄libet po
tētia hʒ nālē iclinationē ad ſuā pfectionem. ⁊ tale deſide
riū non requirit n̄cio cognitionē in ipſo deſiderato. graue
. n. deſiderās cētꝝ quā notitiā hʒ de cētro. ¶ Ad ſecundū
cū dr̄. ergo amoto ipedimēto oēs ſcirēt. nego ꝯñam. Ad
ꝓbationē notādū ꝙ vt dictū ē i corpe q̄ōnis. duplex ē ap
petitus. eēntialis ⁊ accn̄talis. eēntialis pcedit formā ⁊ p-
fectionē primā. accn̄talis ē ꝯñs formā. De pꝛio appetitu
dico. ꝙ nō ē veꝝ ꝙ amoto ipedimēto n̄cio illud habeaƭ
ad qđ ē iclinatio. q̄ʒ exigiƭ agēs extriſecū iducēs formā.
De ſcđo appetitu ꝯcedo q̄ʒ ſaltē pōt. hn̄s. n. formā ⁊ hitū
amoto ipedimēto pōt exire i actū habit⁹: ſine etiā aliquo
extriſeco agēte. de pꝛio appetitu itelligēda ē ꝓpō. nō de
ſcđo. ¶ Ad exēplū qđ poniƭ de igne. dico ꝙ ignis appetit

ſurſū appetitu accn̄tali. q̄ʒ hn̄s primū actuʒ. ſ. formā le-
uis pōt exire i actū amoto ipedimēto. nō. n. appetit appe
titu eēntiali. vt pʒ ⁊ iō nihil mali ſeq̄ƭ. ¶ Ad tertiū cū ar-
guiƭ. gᵒ oēs n̄ hn̄t ſciaʒ. vel hn̄s non deſiderat. nego ꝯñaʒ
q̄ʒtū ad vtrūq; ꝯñs. ad ꝓbationē cū dr̄. ꝙ deſideriū n̄ ē ni
ſi reſpectū non hiti. dico ꝙ falſū ē. imo pōt eē ēt reſpectu
hiti vt ꝓbaƭ p quādā gloſā ſupra ſcđaʒ canonicā Petri
ſup illud: In quē deſiderāt angeli ꝓſpicere. poniƭ. n. de
ſideriū reſpectu hiti. ne faſtidiū gn̄et. gloſa tn̄ illa loqtur
de deſiderio quod ē actus elicit⁹ volūtatis. ⁊ illud forte n̄
māet deſiderato hito. Iuxta illud Auguſtini nono de tri
nitate. appetitus ihiātis ſit amoꝛ tenētis vel fruentis. qc
qd tn̄ ſit de iſto deſiderio deſideriū nāle de quo ē ſmo nō
corrūpiƭ hito ipſo deſiderato. q̄ʒ tūc eēt pꝛicipiū appiēdi
ſuā corruptionē: ſic de puatiōe arguiƭ pᵒ phiſicoꝝ: vnde
idē vr̄ oīno deſideriū nāle. ⁊ dilectio nālis. qđ ex h̄ pʒ q̄ʒ
Ariſtoteles ꝓbat dictā ꝓpōnē p dilectionē nālē ſēſuum
quos appetimus tn̄ vt hitos: ſʒ hitos amam⁹. Alr̄ diciƭ
ꝙ ꝓpoſitio itelligiƭ de oī hoīe ſm ſe ꝯſiderato. ſic aīa de
ſe ſp ē nuda ab oī cognitiōe. ⁊ ſic ꝯñs ē veꝝ. ꝙ oēs hoīes
nō ſciūt ſm ſe ꝯderati: ſʒ pria ſolutio verioꝛ ē. ¶ Ad quar
tū cū dr̄ ꝙ aliqui deſiderāt ⁊c. dico: ſimul ſtat ꝙ hō nāl'r
deſiderat ſcire deſiderio nāli: ⁊ tn̄ accn̄talr̄ ⁊ volūtarie ve
lit ꝯriū. voluntas enim in nobis ex ſua libertate pōt mo
ueri ꝯtra naturalē iclinationē: nūq̄ʒ tamen p ſe vult non
ſcire ſʒ p accidēs: puta: q̄ʒ aliqd aliud vult magis actu eli
cito: vt pigriciā vel nō habere remorſum ꝯſciētie: q̄ʒ ſci-
re ad qđ ē iclinatio nālis: equiuocaƭ ergo in argumento
de appetere naturali ⁊ appetere voluntario ſeu libero:
aliqd. n. appetiƭ naturaliter: quod voluntarie oditur.

¶ Hic maxime ſenſuum cognoſcere nos facit: ⁊
multas differentias demonſtrat. **Q̄ō. ij.**

Ueritur Utꝝ iter oēs ſēſus: viſus fa
ciat nos magis ſcire. ¶ Et vr̄
ꝙ nō. q̄ʒ dicit phs in libro de ſenſu ⁊ ſē
ſato ꝙ ceci nati habētes auditū ſūt ma
gis ſapiētis q̄ʒ ſurdi nati hn̄tes viſum
ergo ſi ſenſus magis diligiƭ q̄ʒ magis
cognoſcitiuus ſm ꝙ cognitio ordinaƭ
ad ſcientiam. ſequiƭ ꝙ auditus ſit magis diligēd⁹. ¶ B.
Leo in ſermone Paſce pfert tactū thome viſui quo ad
certitudinē cognitiōis. vn̄ palpās clamauit. dn̄s meus:
⁊ deus meus. ¶ Itē ꝯ h̄ ꝙ dicit viſū plures differentias
demōſtrare. nā tactus plures demōſtrat: q̄ʒ ſenſus qui ē
duaꝝ ꝯtrarietatū plures differētias demōſtrat q̄ʒ ille q
eſt vnius tn̄. ſed ſenſus tactus ē duaꝝ ꝯtrarietatū. ſ. cali
di: ⁊ frigidi. humidi ⁊ ſicci. viſus autem eſt vnius tn̄. ſ. al
bi ⁊ nigri ex ſecūdo de aīa. tex. cō. 8. ergo ⁊c. ¶ Preterea
Ariſt. ſecūdo de generatione. prime qualitates ſūt p ſe tā
gibiles. ſed poſterius non inuenitur ſine priori. ergo vbi
cūq; inuenitur qualitas viſibilis inueniƭ ⁊ q̄litas tāgibi-
lis ⁊ nō econuerſo. ergo plures dr̄ias nobis demonſtrat
tact⁹ q̄ʒ viſus. ¶ Preterea ꝯ h̄ qđ dicit ꝙ ſenſū viſus ma
gis diligim⁹. ꝓbo ꝙ n̄. nā illū ſēſuʒ magis diligim⁹ cui⁹
oppoſitū magis odim⁹. ex zᵒ. prioꝝ caplo illo. qñ āt extre
mitates ꝯuertūƭ. i vltia regula dr̄ ꝙ magis eligēdo: ma-
gis fugiēdū opponiƭ. ſʒ magis odim⁹ oppoſitū tact⁹ q̄ʒ
oppoſitū viſus. q̄ʒ oppoſitū tact⁹ deſtruit aīal. nō autem
oppoſituʒ viſus. ergo tactū magis diligim⁹ q̄ʒ viſum.

Rn̄deo Iſte rōnes nō cogūt. ¶ Ad primuʒ dicendū ꝙ
viſus magis facƭ ad cognitionē p ſe ſiue ad ſciaʒ
q̄ eſt p iuētionē. ſic vult Ariſt. i de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi ſu-
pra. Ad pbm dicēduʒ ſic ipſe ibidē vult. auditus ſolū p
accn̄s magis facit ad cognitionē ſiue ad ſciaʒ q̄ ē p doctri
nā. ex hoc ꝙ vox audibilis q̄ mouet auditum ē ſignificati
ua ꝯceptuū mentis: ⁊ h̄ accidit voci ſm ꝙ imutat auditū
ſi. n. eedē voces formarentur: q̄ mō. ⁊ non eſſent ſigna iſti
tuta conceptibus audito earum nihil iuuaret ad diſcipli
nam. ēt ſi ſigna. viſibilia ipoſita eēnt ad ſignificādū cōce-

ptus oēs. sic mõachi hñt de multis: tūc visus p illū modū ɔferret ad disciplinā. p quē modū ɔfert nūc auditus. ꝫ voces sūt signa p̄rōptissima: ꝛ pp illud vr̄ liguā eē datā hoībus. ex scdo de aīa. tex. cō. 82. sic ergo pꝫ qꝛ q̄ꝫtum ad sciam habitā p iuētionē: visus facit magis ad sciaꝫ q̄ꝫ audit⁹. ꝫ q̄ꝫtū ad sciaꝫ habitā p doctrinā auditus magis facit ad sciam nō p se. ꝫ p accn̄s. qꝛ suū obm ex īstitutiōe fcm̄ ē signū ɔceptus. p quā īstitutionē nihil sibi accrescit. vn̄ p accn̄s auditus magis facit scire. visus āt p se ꝛ directe mediāte lumie nālis ipsi⁹ itellectus. ¶ Ad illud leonis dico qꝛ pfert tactū visui nō q̄ ad p se primū obm vtriusqꝫ ꝫ forte q̄ꝫtū ad illud corp⁹ xpi magis expiēdū p visuꝫ ꝛ p tactū sil' q̄ꝫ p visū solū. ¶ Ad aliud ɔcedo qꝛ tactus ē duarū ɔ̄rietatuꝫ. visus āt vni⁹ tm̄. ꝛ ex h̄ forte seqt̄ qꝛ tact⁹ nō ē simplr̄ vn⁹ sensus. de quo als. tn̄ ex h̄ nō seqt̄ qꝛ tactus plēs rez drīas ōndat. qꝛ obiectū ipsius visus. s. lux ꝛ color i plurib⁹ corpibus repiunt̄ q̄ꝫ oēs q̄litates tāgibiles si eēnt mille: ꝛ qꝛ cognoscim⁹ subām p sua accn̄tia. vt dicetur sup septimuꝫ hui⁹. q̄ōne illa vtꝝ subā sit prior oium entiū cognitiōe. ꝛ obiectū visus i plurib⁹ repit̄ q̄ꝫ obiectū tact⁹. vel cuiuslibet alteri⁹ sensus pticularis. qꝛ oīa corpa tā iferiora q̄ꝫ supiora lucē vel colorē pticipāt. n̄ āt alias q̄litates. puta tāgibiles: audibiles. ꝛ hmōi. iō visus plures res demōstrat. ꝛ magis facit ad sciam. iō magis diligit̄. ¶ Ad illud de scdo de gn̄atiōe dici pōt qꝛ bꝫ veritatē qn̄ prius ē de eēntia posterioris. sicut aīal de eēntia hoīs. ꝫ nō sic i pposito. qꝛ iste q̄litates prie nō sunt de eēntia lucis. silr̄ iste q̄litates tāgibiles nō sūt simplr̄ prime. ꝫ sunt prie respectu susceptiui eaꝝ. cuiusmōi sūt h̄ iferiora. vn̄ ēt male allegat̄ illa actoritas. dicit. n. sic. qm̄ igit̄ q̄rim⁹ sēsibilis corpis pricipia. h̄ āt ē tāgibile. iō sole ɔ̄rietates sꝫ tactuꝫ faciūt spēs corpis. ꝛ pricipia corpis sensibilis. de q̄ ibi itendit. ꝛ seqt̄. q̄ꝫuis visus sit prior tactu: q̄pp ꝛ subm pri⁹. s. obiectuꝫ. ꝫ nō ē corpis tāgibilis passio ꝫm qꝛ tāgibile: ꝫ ꝫm qꝛ aliud. ꝛ si ɔuēit pri⁹ nā. i. ꝫm aliq̄ꝫ nāꝫ cōeꝫ corpi gn̄abili. de q̄ itēdit. ꝛ corpi celesti. cuiusmōi forsan ē nā pspicui. pꝫ ergo qꝛ auctas ē ad oppositū. qꝛ obm visus ɔtīgit eē pri⁹. s. prioritate cōitatis. ꝛ iō ē i plus. ¶ Ad vltimuꝫ de illa regula scdi prioꝝ dicēdū qꝛ fallit p exemplū i termis. nā meli⁹ est bn̄ viuere q̄ꝫ viuere. ꝛ tn̄ magis odim⁹ oppositū viuere: q̄ꝫ opositūꝫ bn̄ viuere. qꝛ oppositū viuere destruit viuere: ꝛ bn̄ viuere. vn̄. Arist. 7. thopicoꝝ glosat illā ppōnē sic. nisi cuꝫ alteꝝ ifert alteꝝ. ꝛ vult qꝛ illa regula tenet qn̄ magis eligēdū icludit min⁹ eligendū. sic i exēplo posito bn̄ viuere icludit viuere. silr̄ i pposito sensus visus includit sensum tactus: ꝛ oppositum tactus destruit visum ꝛ tactum.

¶ Ex sensibus aūt quibusdā quidē ipsoꝝ memoria non fit. quibusdam vō fit. ꝛ propter hoc alia quidem prudentia sunt. alia vō disciplinabiliora non potentibus memorari. Q̄ō. iij.

Ueritur Utꝝ prudentia sit i brutis. ¶ Et videt̄ qꝛ n̄. nā prudētia ē recta rō agibiliuꝫ. ex 6° ethicoꝝ. bruta nō hn̄t rōnē. ergo nec prudētiā. ¶ Prudētia icludit puidētiā de futuris cū mēoria p̄teritoꝝ. qd̄ n̄ pōt eē sine collatiōe p̄teriti ad futuꝝ. ɔferre āt ē act⁹ rōnis. ꝫ bruta nō hn̄t rōnē. ergo nec prudentiā. ¶ Preterea bruta nihil cognoscūt nisi p sēsus. sēsus āt nō ē p se nisi sēsibiliū proprioꝝ vel cōium. ꝫ prudētia ē circa nociuum ꝛ vtile q̄ nō sunt sensibilia nec cōia nec ppria. pꝫ ergo qꝛ bruta non hn̄t prudentiā. ¶ Cōtra Arist. in litera.

Rn̄deo Duplex ē prudētia. pprie dicta. ꝛ methaphorice dicta. h̄ supposito dico duo ad q̄ōnē. ¶ Primo qꝛ in brutis nō ē prudētia pprie dcā. sicut bene pbāt prima ꝛ secūda rō ad oppositū. ¶ Scdo dico qꝛ i brutis ē prudētia methaphorice dcā. Circa qd̄ dic̄ vn⁹ expositor qꝛ in brutis est prudētia methaphorice dicta. ꝛ h̄ respcū illoruꝫ q̄ nāli īstictu psequunt̄. vn̄ ꝫm eū prudētia in aīalibus alijs ab hoīe est nālis estimatio de ɔueniētib⁹ psequēdis ꝛ nociuis fugiēdis: sic agn⁹ seqt̄ matrē: ꝛ fugit lupū. ꝛ sic de alijs puta irūdo facit nidū. ꝛ formica colligit grana ɔ̄ hyemē. ¶ Sꝫ ɔ̄ ꝫm Ari. hic in lr̄a. memoria ē ps prudētie brutoꝝ. nā prudētia ē puidētia de futuris ex memoria p̄teritoꝝ. ꝫ formica gn̄āta in estate nō meminit hyemis. quia nūq̄ꝫ vidit hyemē. ꝛ tn̄ colligit grana. ergo prudētia nō ē in eis respectu eoꝝ ad q̄ hn̄t nālē īstictū. ¶ Preterea prudentia est hit⁹ ɔsiliatiu⁹. 6. ethicoꝝ. ɔsiliū āt nō est de fine. sed de his q̄ sunt ad finē. nō circa necīa. ꝫ circa ɔtigētia q̄ pn̄t alr̄ se hr̄e. ergo prudētia in brutis dꝫ poni circa ea que pn̄t sic vl' alr̄ agere: ꝫ ea circa q̄ se hn̄t ex nāli īstictu nō sūt ɔtigētia hoc mō. qꝛ cū ɔsequant̄ totā speciē ita necessario psequunt̄ illa qꝛ ad ista magis necessitant̄ ꝛ magis aguntur q̄ꝫ agāt: g° respcū taliū nō est prudētia i istis. ¶ Dicēdum ergo alr̄ qꝛ in brutis est prudētia methaphorica: non tn̄ respectu illoꝝ ad q̄ iclinant̄ ex īstictu nāli: ꝫ respectu cōtingētiū ad q̄ sic se pn̄t hr̄e. vel alr̄. puta qꝛ formica grana ɔgreget vel reponat in hōc loco vel in illo. ꝛ accipiat ex h̄ cumulo vel ex illo ꝛ h̄ ex memoria loci vbi primū granuꝫ posuit. ꝛ cumuli vn̄ primo grana sustulit. Itē ex prudentia aranea facit telā vbi est maior copia muscaꝝ. ꝛ irūdo facit nidū vbi difficilior est accessus. prudentia ergo non est ponenda in brutis respectu eoꝝ ad que nālr̄ iclinant̄ ꝛ necessario. vbi grā. in formica respectu huius qd̄ est aggregare grana simplr̄: ꝫ respectu eoꝝ ad que se hn̄t ɔtigēter. puta aggregare grana in hoc foramine ꝛ nō in illo. vl' accipere de hoc cumulo: ꝛ nō de illo. ꝛ hoc ē memoria loci vbi posuit p⁹us. ꝛ vn̄ accepit. silr̄ de alijs. ¶ Ad argumēta in oppositū. illa diffinitio Aristo. est de prudētia pprie dicta: q̄ tn̄ est in hoīe: nō in brutis: ꝫ p̄ter istā pōt esse alia methaphorica q̄ nō regrit rōnē. ꝛ illa pōt esse in brutis. ¶ Ad secundū ɔcedo qꝛ prudētia est puidentia futuroꝝ cum recordatione p̄teritoꝝ. ꝛ hec est in brutis. ꝛ cū dr̄ qꝛ hoc nō fit sine collocatione. dico qꝛ bruta experimēti paꝝ pticipāt. vt dr̄ in lr̄a. ꝛ sicut hn̄t aliquo mō expimentū: ita ꝛ collationeꝫ aliq̄ꝫ. sed nō illā que appropriat̄ rōni q̄ est p discursū a noto ad ignotū. talis. n. collatio est in hoīe. de qua pcedit argumentū. Alia est iproprie sūpta put aliqs ex memoria vni⁹ facit illud ꝛ nō aliud. ꝛ ista nō necīo regrit rōnē. ꝛ hec est i brutis. ¶ Ad tertiū dr̄ qꝛ p cognitionē sensitiuā interiorē: puta p estimatiuā pōt aliqd cognosci: qd̄ nō cognoscit̄ p sensū exteriorē. lꝫ forte spēs illi⁹ sit in sensu exteriori. sicut ponit̄ de cognitione subē p itellectū quā nullus sensus cognoscit lꝫ ꝫm eōs subā multiplicet spēꝫ suā cuꝫ spē accn̄tis. qꝛ aūt sensus nō cognoscit spēꝫ illā q̄ tn̄ est in ipso sensu. h̄ ē pp defectū vtutis sēsitiue. nō spēi repn̄tātis sic mediū nō videt colorē. lꝫ i medio sit spēs coloris. qcqd sit de subā. Exēpla. n. ponim⁹ nō vt ita sint ex prio poꝝ. tn̄ pbabile videt̄ qꝛ cū spē accn̄tis sil' cōmltiplicet̄ spēs nociui ꝛ vtilis. lꝫ non pcipiat̄ nociuū ꝛ vtile sensu exteriori p p̄ter defectū sēsus illi⁹. tn̄ pcipit̄ a sensu interiori. puta ab estimatiua q̄ s̄b itētiōib⁹ sēsatis subfodit itētiōes nō sensatas ꝫm Aui. sic. n. ouis vidēs lupū stati apphēdit inimiciciam lupi. ꝛ hoc modo pōt hr̄e actū prudentie circa talia s. fugiendo vel prosequendo.

¶ Hominibus aūt sciētia ꝛ ars per experimentū euenit: experientia qdem eni artem fecit: vt ptholo. recte dicens. sed in experiētia casum. Q̄ō. iiij.

Ueritur Utꝝ ex expimētis gn̄et̄ ars. Et vr̄ qꝛ nō. nā ꝫm pbm i lr̄a hr̄e qdē acceptionē i multis singularib⁹ expimēti ē. hr̄e āt i oib⁹ artis ē: ꝫ ex multis nō pn̄t ɔcludi oīa. qꝛ eēt fallā ɔ̄ntis. g° ex expimētis nō gn̄at̄ ars. ¶ Preterea hr̄ ex lr̄a sequēti qꝛ expti sciūt qꝛ solū. ꝫ artifex pp qd. ex cognitiōe āt qꝛ nō ɔcludit̄ cognitio pp qd: qꝛ nobili⁹ dꝫ eē iferēs q̄ꝫ illatū. ꝛ gn̄āns generato.

saltē nō ipfecti⁹.g° ꝛc. ❡ Preterea.si ex expimētis fit ars opꝫ ꝙ ly ex: dicat circūstātiā alicui⁹ cāe.q̄ro cui⁹: nō finalis. pꝫ. qꝛ finis ē posterioꝛ in eē eo cui⁹ est finis.expimētū aūt pcedit artē.nec formalis. vl' mālis: qꝛ forma ꝛ mā sūt ptes rei ꝛ icxistūt rei. cognitio aūt expimētalis ē singularīū qd nō ē ps cognitōis vlis q̄ habeť p artē.nec dicit habitudinē efficiētis: qꝛ vel vniuoci: vel equoci.nō pmo mō qꝛ tūc cātū ꝛ efficiēs eēnt eiusdē spēi.qd est falsū.nec scdo mō: qꝛ tūc cā efficiēs eēt nobilioꝛ suo effectū.qd ē falsū in pposito: qꝛ ars nobilioꝛ est expimēto. ❡ Preterea.ars ꝛ scia isūt nobis a nā.g° nō generāť ex expimēto. ꝯñtia est euidēs.añs pbať a Platone.ipe.n.plato q̄siuit ab vno puero de geometria directe q nunq̄ didicit eā.q recte interrogat⁹ de pricipijs geometricis ꝛ ꝯclōnib⁹: recte rn̄dit ad oia.tūc sic.null⁹ recte iterrogat⁹ recte rn̄det ad ea q̄ ig° rat: ſꝫ iste puer recte iterrogat⁹ recte rn̄dit: ꝛ tñ nūq̄ didicit: g° a nā hūit. ❡ Preterea.sic ex vna memoria nō gnāť vnū expimētū.nec ex vno expimēto ars: vt pꝫ in lrā. ergo necessario ex multis: sed multa expimenta sūt multe cognitōes eiusdē spēi: qꝛ multoꝝ singulariū in vna spē sed mlťa accñtia eiusdē spēi nō pñt eē in eodē subiecto. ex q̄nto hui⁹. Tex.ꝛ cō.xv. Ergo nec mlťe tales cognitiones in eadem potētia experimētatiua.siue illa fit cogitatiua: siue alia q̄cūq̄.ergo nūq̄ generať ars ex experimētis: qꝛ nō pñt eē plura simul. Preterea.Augusti.in libro 83.q̄stionū caplō vltimo dicit.ꝙ a sensibilib⁹ nō est expectāda sincera vitas: qd pbať: qꝛ oē sensibile ē ꝯtinue mutabile: sed de talib⁹ nō ē certa appħēsio sensitiua: ꝛ p ꝯñs ex talibus nō habeť ars que est certa notitia. ❡ Contra. pħs hic in littera: ꝛ secundo posteriorum.

Respondeo In ista questione primo premittaꝫ aliqua necessaria. Secundo dicam ad q̄ōnem.

Quantū ad primū p̄mitto vnū.s.ꝙ ars vel scia dupliciter habeť in nobis vel p inuētionē: vel per doctrinā.oē.n.qd q̄s nouit: aut discens: aut inueniēs nouit.primo posterioꝝ. ❡ Circa qd dico tria p ordinē. Primo dico ꝙ scia habita p inuētionē est simplr̄ prioꝛ. Probatio huius.nullus.n.docet nisi qd didicit p doctrinam ab alio vel p inuentionē.si p inuentionē: habeť ppositū. si p doctrinā ab alio.q̄riť de illo alio: qꝛ vel habuit p doctrinā: vel p inuētionē: ꝛ tūc vt pri⁹: vel ergo erit pcessus in isinitū: vel stabiť ad habentē sciam p iuentionē. ❡ Secūdū dictū est ꝙ de istis modis sciēdi ē sic d sanatōe: q̄ñ enī nā est ita potēs ꝙ sine adiutorio extrinseco inducit sanitatē: q̄ñq̄ aūt ppter sui debilitatē indiget adiutorio extrinseco: ꝛ a se nō sufficiť: ħ pꝫ ad sensum: tunc ēt illud req̄situm extrinsecum est tanq̄ instrumentū: ipsa aūt nā adiuta est pricipalr̄ sanās. silr̄ in pposito.nā in q̄busdā nāle lumen intellect⁹ est ita potēs ꝙ ex se sufficit ꝙ applicet pricipia ad ꝯclōnes: ꝛ tūc dr̄ scia generari vel acq̄ri p inuētionē. q̄ñ aūt a se nō pt: ꝛ tūc iuuať ex q̄busdā signis sensibilib⁹ sibi a docēte ppositis p q̄ docēs exprimit applicationē pricipioꝝ ad ꝯclōnes q̄s apd se hꝫ: ꝛ addiscēs ꝯcipit ꝛ in vtutē luminis pprij itellect⁹ ꝯclōni assentit quā videt eē deductā ex principijs sibi prius notis. ita ꝙ illa signa se hñt vt instrumentū: sed lumen intellectus se hꝫ vt agēs pricipale iducēs sciam: ꝛ tūc scia dr̄ acq̄ri per doctrinam. ❡ Tertiū dictū est qd seq̄ť ex scdo ꝙ scia hita p inuētionē assimilať prime sanatiōi: qꝛ nō idiget extriseco adiutorio. hita aūt p doctrinā scde sanationi.pꝫ de se. ❡ Scdm qd p̄mitto est. ꝙ ois nr̄a cognitio siue ptinet ad sensitiuā iteriorē puta imaginatiuā.memoriā.sensum cōem ꝛc. siue ad itellectiuā: oriť a sensu. ❡ De sensitiua iteriori quomō depēdet ꝛ oriť a sensu pōt colligi ex dictis Aui.sexto naturaliū: ꝛ in libro de dr̄ia spūs ꝛ aie. ❡ Ad cui⁹ euidētiam notādū ꝙ sic colligiť ex dictis libris cerebrū aialis diuidiť in duas ptes.anteriorē: q̄ maioꝛ ē. ꝛ posteriorē q̄ minoꝛ ē. Et in pte anteriori sūt duo vētriculi.vn⁹ altioꝛ alio ꝛ ante aliū. In postrema pte ē vnus tñ: ꝛ quasi iter istas duas partes est vnus ventriculus medius hñs duas partes.vnā supiorē: ꝛ aliā inferiorē: ita ꝙ ē vna sita sup aliā ꝛ inter illū mediū vētriculū ꝛ partē posteriorē est q̄dam corpus ad modū vermis: ꝛ claudiť ꝛ apiť cū opus fuerit memorari: ꝛ vergit versus partē posteriorē. ❡ De istis ergo per ordinem dicam⁹. A primo ergo ventriculo prime partis pcedūt septē paria neruoꝝ: quoꝝ vnū deꝭuit vtuti visiue: ꝛ oriť vnus neruus a dextera parte illi⁹ primi vētriculi: alius a sinistra: ꝛ q oriť a sinistra tēdit ad dexterā. ꝛ q a dextera ad sinistrā. ita ꝙ ꝯcurrūt ꝛ intersecant se ad modum crucis. ptenduntť aūt isti nerui ꝛ elonganť quousq̄ recipiūt in suis orificijs ipsos oculos. ❡ Nota ēt ꝙ in illo cursu est q̄dā ꝯcauitas p quā pōt esse trāsitus ipsi⁹ spiritus ab oculis vsq̄ ad illū primū ventriculum prime partis cerebri: ꝛ ab illo est via vsq̄ ad ventriculū mediuꝫ ꝛ ab illo vsq̄ ad posteriorē. ❡ His premissis notāduꝫ ꝙ in illo concursu neruoꝝ duoꝝ ē organū virtutis visiue cuius ē colores appħēdere: qꝛ si aliibi visus iudicaret de obiecto.cū recipiat duas spēs in duob⁹ oculis: semp iudicaret vnū esse duo. ❡ Virtus aūt sensitiuā interioꝛ ppinqoꝛ virtuti visiue est sensus cōis.cuius organū est in primo vētriculo anterioris ptis cerebri: cui⁹ offm̄ ē appħēdere oia sensibilia sensuū pticulariū: ꝛ iudicare dr̄iā eoꝝ: vt hēť scdo de aīa. Tex.ꝛ cō.145. ꝛ ad hūc sensū videnť ꝯcurrere organa sensuū pticulariū: sicut ad centꝫ vel ad punctuꝫ: vt ait Aristo.ibidē. Hec ēt virtus vocať fantasia.vñ idem est dicere fantasiam ꝛ sensum cōeꝫ: de hoc sensu loquiť Aui.vi.nāliuȝ.libro.iiij.capitulo primo. ❡ Post sensum autem cōem est imaginatio: cuius organū est posterioꝛ ventriculus anterioris partis cerebri: cuius officium ē retinere illud qd sibi tradiť a sensu cōi.retinet enim species illorum que apprehēdunť tam a sensibus particularib⁹ q̄ꝫ a sensu cōmuni: nō tñ discernit: vt dicit Auice.vi.naturalium: libro.iiij.capitulo primo: discernere aūt ꝯuenit ipsi sensui cōmuni: ꝛ pticulari: ꝛ cuilibet suo modo. ❡ Post imaginatiuā est vtus cogitatiua: cui⁹ organū est in iferiori pte vētriculi medij: offm̄ ei⁹ est facere cōpositionē inter ea q̄ ꝯꝭuanť in imaginatiōe: vt vult Auicē. libro eodē: capitulo prio. p hāc potētiā possū cogitare vl' cognoscere sole viridē vel mōtē aureū: lꝫ nō viderī ea ꝯiuncta. tñ spēm solis ꝛ viridis habeo seorsum in imaginatione. forte ħ ē vis expimentatiua de q̄ nunc est ꝭmo in ꝯclōne. ❡ Post cogitatiuā est estimatiua cui⁹ organū est in supiori pte vētriculi medij. offm̄ ei⁹ est appħēdere intētiōes nō sensatas q̄.s.nunq̄ ceciderūt sub appħēsione alicuius sensus pticularis: tñ appħēdit eas sub intētiōibus sensatis q̄.s.ceciderūt sub pticulari sensu. Per hāc virtutē apprehendit ouis inimicitiā lupi videns lupū: licꝫ nō appħēderit spēs inimicitie p sensum particularē: ꝛ ideo videns lupū fugit estimās eū esse inimicū. Et ħ vult Auicē. vbi supra: caplō eodē: ꝭm euꝫ ibidē appħēdunť aliq̄ intētiōnes sensate q̄s.s.sensus pticularis natus ē appħēdere: licꝫ nō appħēdat. puta cū videm⁹ aliqd ceruellū indicamus ꝛ existimamus illud esse mel ꝛ dulce: hoc enī nō oñdit nobis sēsus. ❡ Vltimo est vis memoratiua cuius organū est in vētriculis posterioris partis cerebri: officiū eius est retinere ea que apprehensa sunt p estimatiōem: vñ sic se hꝫ ad estimatiuā sicut imaginatio ad sensum cōem: sicut enī sensus cōmunis appħēdit q̄ sibi reddunť a sensibilibus particularibus: ꝛ nō retinet aliq̄d nisi forte p modicū tp̄s vel q̄ꝫ diu est in actu sentiendi: imaginatio aūt illa retinet ꝛ ꝯseruat. silr̄ vis memoratiua retinet ꝛ ꝯseruat ea q̄ in estimatiua n̄ remanent: nisi q̄ꝫ diu est in actu appħēdēdi. ꝛ ħ dicit Auicē. sexto nāliū caplō sexto. libro prio. ❡ Ex p̄dictis patet euidēter ꝙ ois cognitio sensitiua iterioꝛ oriť a sensu exteriori. ❡ Sed circa predicta est vnū dubiū. nā Aristo.lib. de somno ꝛ vigilia vult ꝙ primū sensitiuū qd vocat sēsuꝫ cōem est sitū in corde. eodē etiā libro oñdiť ꝙ oēs sensus radicanť in corde. probat.n.ibi ꝙ motus ꝛ sensus i aiali habēt pricipiū a corde: ꝛ tñ organa oium sensuū assignata sūt modo eē in cerebro. Licꝫ de hoc sint multe opinio

nes tñ possunt ꝯcordari. Jcirco dicendũ ꝙ oẽs sensus sũt a corde radicaliter ⁊ originalr vt dicit Aristo. tñ formalit ⁊ q̃si subiectiue sunt in organis situatis iuxta cerebrũ mõ perposito. sicut et ipe Aristoteles ꝯcedit de visu: auditu: odoratu: de sensu ⁊ sensato: libro p° caplo 2°. licz de tactu ⁊ gustu asserat hre organũ circa cor. ¶ De cognitiõe intellectiua patet etiã ꝙ orit a sensu: siue sit habita p inuentionẽ: siue p doctrinã. De habita p inuẽtionẽ patet. de habita etiã p doctrinã patet idẽ. licz aliq̃ dicat ꝯtrũ. nã addiscens nõ põt cognoscere nisi cognoscat ad q̃d istituta sũt signa q̃ ꝓponit docẽs: ⁊ illa apphẽdit p aliquẽ sensuz: vñ si cecus a natiuitate doceret ab aliquo de coloribꝰ: nũq̃ꝫ hẽret de eis habitũ sciẽtificũ: sed tñ habitũ fidei vel credulitatis: q2 posset credere docẽti ꝙ color est tale ens: vel forte nõ hret nisi ꝯceptũ nois: vel habitũ vocale: ⁊ iõ dicit Aristo. p° poste. ꝙ deficiente sensu deficit scia q̃ hẽtur de sensibilibꝰ illiꝰ sensus quã ipossibile ẽ accipe. ois ergo scia orit a sensu: nã si illa scibilia sũt sensibilia patet. si aũt nõ sint sensibilia: puta sube imãles ⁊ intẽtiões nõ sensate. ⁊ hmõi. tũc et talia ꝯcipiũt ab itellectu p° actu itellectus nõ sine apphẽsione sensibiliũ ex q̃bus cognoscunt: vel p discursum: vt forte substãtia: vel q2 multiplicãt spẽm sua cũ spẽbus sensibiliũ: vt itentiões nõ sensate ⁊ sũba ẽm aliam opinionẽ: ergo nullo actu itellectꝰ cognoscit aliquid a nobis: nisi p̃cesserit cognitio sensitiua in sensu.

Quantũ ad secũdũ pricipale notãdũ ꝙ ois cognitio intellectiua: vel est principioꝝ: vel est ꝯclusionuz ⁊ vtroqz mõ diuidit: q2 vel est notitia incõpleta puta de terminis principij vel conclusionis: vel est notitia cõpleta de cõplexione: scilz huiꝰ vel illius.

His dictis Rñdeo ad q̃onem: ⁊ sit ista prima cõclusio ꝙ ad habendã notitiã incõpletã de principijs q̃ est de terminis simplicibus necessaria est cognitio sensitiua seu expimẽtalis: h̄ pꝫ ex pdictis. nã experiẽtie cognitiõe pticulari sensitiua gnãnt ꝯnter cognitiões posteriores i sẽsu cõi. q fãtasia dr: ⁊ sic vlteriꝰ: ⁊ q2 illud qd exi stit i vtute fãtastica: vt ibi exiftit: ẽ ipꝓportionatũ ad mouẽdũ itellectũ possibilẽ ẽm q̃dã. iõ attribuit sibi aliq̃ forma ab itellectu agẽte abstrahẽte q̃ cgd sit illa forma vtute cuius põt mouere itellectũ possibilẽ: ⁊ sic itelligit termios incõpleros. ¶ Secũda ꝯclusio sit ista: ad hñdũ de principijs noticiã cõpletã: nõ est necia simplr cognitio sẽsitiua seu expimẽtalis: bñ tñ ẽ vtilis ⁊ coadiuuãs vt cõplexioni principij citiꝰ assentiat. Prima ps ꝯclonis declarat sic. nã ipe itellectꝰ ꝯceptis mõ perposito termis simplicibus põt vtute ꝓpa ipos cõponere vel diuidere: ita ꝙ ꝯceptus tales ꝯpleri si sint pricipioꝝ pmoꝝ cognoscunt eẽ veri lumine nãli itellectꝰ: q2 pricipia cognoscimꝰ inq̃ꝫtũ termios cognoscimꝰ. p° poste. ⁊ iõ cognitio sensitiua vel expimẽtalis nõ est simplr necia ꝓ tali cõpleta cognitiõe de principijs hñda. 2ª ps declarat sic: q2 tales ꝯceptꝰ cõpleri pñt cognosci: q2 veri sũt ex frequẽti cognitiõe sensitiua ⁊ memoratiua ⁊ expimẽtali: q̃tenꝰ p eas cognoscimꝰ terminos talis pricipij i suis singularibꝰ i re eẽ ꝯiunctos: sicut sensus frequẽter videt hãc totalitatẽ ⁊ hãc maioritatẽ ꝯiũgi. ⁊ ex h̄ itellect citiꝰ assentit huic pricipio. oẽ totũ maiꝰ ẽ sua pte sic g° pꝫ ex pdictis q̃lr cognitio expimẽtalis valet ad cognoscẽdũ illõ qd ẽ pricipiũ artis ⁊ sciẽ: de q̃ hẽtur. 2° posterioꝝ: q2 ꝓpt cognitiõe simpliciũ q̃ cognitiõe sensitiua apphẽdunt: ⁊ ꝓpter cognitionẽ vitatis i ꝓpõne mõ perposito. ¶ Notãdũ tñ ad maiorẽ declaratiõẽ vitatis duaꝝ ꝯclonũ dictaꝝ ꝙ q̃ꝫtũ ad cognitionẽ terminoꝝ de pricipijs nõ est cognitio expimẽtalis seu frequẽs acceptio sensibiliũ necia: ꝫ aliq̃ apphẽsio sensibiliũ est ita necia ꝙ sine illa ipoẽ est ab itellectu ꝯcipi vel apphẽdi q̃d est terminꝰ pricipij vel ipm cõpositũ q̃d ita veri ẽ de ꝯclone sic de pricipio. vt dicet. q̃ꝫtũ aũt ad cognitionẽ cõplexionis pricipii iuuat cognitio expimẽtalis vt citiꝰ assentiat pricipio affirmatiuo si p sensũ cognoscat ꝯiunctio extremoꝝ in singularibꝰ: ⁊ negatiuo: si i sensu sit disiũctio: ꝫ nõ ẽ simplicit necia nec ipsa: nec aliq̃ sensitiua: ꝫ.n. nũq̃ꝫ p aliquẽ sensum videat ꝯiũctio vel sepatio i re ꝫ tñ ex sensibꝰ apphẽndunt termini: ⁊ itellectꝰ cõponat vel diuidat: ipe ꝓpria vtute assentiet imo vbi sensus pcipit ꝯiunctionem singulariũ terminoꝝ in re: adhuc certiꝰ adhereret principio p lumẽ nãle itellectꝰ q̃ꝫ ꝓpter aliq̃ꝫ apphẽsionẽ sẽsus si.n.i apphẽsione sensus eẽt error: adhuc itellectꝰ circa illud pricipiũ non erraret: q̃ꝫtũ ad vitatẽ ꝓpõnis: ⁊ indicaret et sẽsu errãte circa h̄: nõ obstãte ꝙ a sensu errãte accipet notitiã simpliciũ: ⁊ illa cõponeret ex sua vtute. ¶ Tertia ꝯclo sit ista: ad hñdã notitiã incõpletã de ꝯclone q̃ est notitia terminoꝝ necia est cognitio sensitiua: seu expimẽtalis. Ista declarat sicut p°: ⁊ eius ꝓbatio pꝫ ex pcedẽtibus: q2 nihil est in intellectu qn priꝰ fuerit in sensu aliquo mõ: q2 vel h̄ se vt colores: vel p partes suas vt mõs aureus vel in suo remisso vt albedo intesa: vel in suo sili: vt aliq̃ rps: vel in suo effectu: vt intelligentia: vel aliq̃o alio mõ. ¶ Quarta ꝯclo sit ista: ad hñdã de ꝯclone notitiã cõpletã iuuat cognitio sensitiua ⁊ expimẽtalis: non tñ est necia simplr. Hoc sic pꝫ: nã cognitio expimẽtalis iuuat ex frequẽti memoria genita ꝙ.s. ꝯclo ista vera est: q2 p sensum videt ꝯiũctio ꝯclonis in terminis singularibꝰ. vlterius cũ itellectꝰ assentit ꝯcloni: q2 vera est ex frequẽti cognitione sensibiliũ: ⁊ cognoscit illud cui assentit non esse per se nõtũ: nec esse primũ pricipiũ: cognoscit illud esse verũ: h̄ q2 hꝫ cãm: ⁊ sic icitat ad ingredũ ꝓpt q̃d illiꝰ veri: vel expti de ꝯclone q̃ est: vident se hre circa illã sicut admirantes adhuc cãs eius: q̃d cognoscũt ꝙ veri est: ⁊ ex h̄ incipiũt philosophari ⁊ cãm ingrere: pꝫ in lrã: sed dña est iter admirationẽ ⁊ expimentũ: q2 admiratio minus est q̃ꝫ cognitio expimentalis: q2 admiratio põt esse ex vnico actu sentiendi: ⁊ expimentũ nõ. ¶ Ex pdictis pꝫ vitas q̃onis: q2 ex expimentis gnãtur ars. siue q̃ ad principia: siue quo ad ꝯcloñes: q2 cognitio expimẽtalis seu notitia sensitiua q̃ꝫtũ ad notitiã ꝯpletã ꝯclonis non est totalis cã: nec necia simplr. verũtñ est vtilis ⁊ coadiuuãs mõ pdicto: ẽ tñ necessaria simpliciter q̃ꝫtũ ad notitiã incõpletã. Sic ad questionem.

Ad argumenta Ad primũ cũ dr ꝙ ex multis non pñt concludi oĩa: dr vno mõ ẽm Aristo. 8. topicoꝝ. inducẽti in multis singularibus oportet vlẽ ꝯcedere: vel inferre istãtiã: aliogn ꝓteruit rñdẽs expertus aũt hꝫ notitiã de multis: ⁊ in nullo infertur instãtia: ergo põt accipe ꝙ sic est de oĩbus. ¶ Sed ꝯtra q̃uis ꝯcludat rñdẽti dialectice ẽm artẽm nũc dictã tñ sciã nõ gatur per h̄: nam ꝫ ita sit in multis: nõ tñ necesse ẽ ita eẽ i oĩbꝰ: ꝫ nesciat q̃s ierre istãtiã: ⁊ q̃ꝫdiu ñ ẽ necesse ita eẽ in oibꝰ nõ ẽ firma adhesio ꝙ sit ita in oibꝰ. ¶ Alit ergo dicendũ ꝙ argumẽtũ bñ ꝓbat ꝙ cognitio expimẽtalis q̃ꝫtũcũqꝫ frequens nõ ifert necio ita esse in oibꝰ: sed tñ ꝓbabilr: ⁊ ex h̄ seq̃t ꝙ nõ est sufficiẽs cã ad cãndũ artẽ vel scientiã: sed tñ coadiuuãs ⁊ occasionalis: q̃d ꝯcessũ est i corpore q̃onis. ¶ Ad scdm cũ dr ꝙ ex cognitiõe: ꝙ nõ ifert cognitio ꝓpter q̃d dicẽdũ vt priꝰ ꝙ ex expimẽto nõ seq̃t ꝓpter q̃d notitia sciẽtifica: ꝫ ex expimẽto cognoscẽti: q2 ẽ dat occasio ingrẽdi cãm: ⁊ sic iuestigãdi ꝓpt q̃d: q2 p ꝯñs q2 ita sit in oibꝰ. nã exptꝰ p singularia arguit p sile ꝙ sicut est de vno singulari. ita est de pluribꝰ: ⁊ sicut ẽ de multis ita ⁊ de oibꝰ: ex multis.n. singularibꝰ cũ hac ꝓpone: nã agit vniformiter vt in pluribꝰ nisi ipediat. seq̃t vlis: ⁊ si ñ sit cã ipediẽs seq̃t simplr ꝙ sic sit in oibꝰ. ¶ Ad tertiũ dicendũ ꝙ ly ex. põt ibi noiare cãm efficiẽtẽ nõ pricipalẽ: sed istrumẽtalẽ: nec talẽ q̃lis ẽ notitia pricipioꝝ respectu ꝯclonis: sed miorẽ q2 occasionalẽ: mõ perposito. efficiẽs aũt pricipale in oi acq̃sitiõe sciẽtie tam h̄ q̃ꝫ et ꝯclonũ ex pricipijs est iste: itellectus vtute luminis nãlis. ꝓpõ vo allegata de efficiẽte ꝙ vel est pfectiꝰ effectu: vel non minus pfectũ: vera est de cã pricipali: ⁊ totali: ẽm cõmẽta. xi. metha. ¶ Ad q̃rtũ nego añs: q2 scia nõ iest nobis a nã. Ad ꝓbationẽ platonis dico ꝙ plato docuit pueꝝ in illa iterrogatiõe: sicut ⁊ cẽs alij docẽtes. nihil.n. põt docẽs facere

ad quod

quo ad assensuz pbendū cōplexis: nisi debito ordine ppo nere principia nota discipulo: ꝛ alia sequētia ex illis ī illo ordine quo sequūtur: ꝛ ipse discipul⁹ ppria vtute itellect⁹ acqescit illis sic ordiate ppositis qꝛ syllogysm⁹ pfect⁹ nulli⁹ idiget. ex pᵒ prioꝝ. ¶ Ad qntū de plurib⁹ expimētis ꝛc. dictū est ī corpe qōnis quō cognitio sēsitiua sufficit ad notitiā pricipii si vltra itellect⁹ abstrahat ꝛ cōponat. Ad notitiā āt ꝯclōnis pl⁹ valēt multe memorie: ꝛ plura expimēta vt faciētes cognoscere qꝛ: ꝛ ingrere pp qd. cū aūt dī q multa accñtia eiusdē spēi nō pñt eē simul ī eodē: dico q ñ est veꝝ vlr nec in pposito. Ad Aristo. dicet in qnto quō itelligēdus sit. ¶ Ad vltimū augusti. dicēdū q nō oia sensibilia sūt ꝯtinue mutabilia nec ī fieri vt dicet ī qrto hui⁹ ꝯ heraclitū. Sed ad auctitatē Augu. saluādā pt dici q sincera vitas non cognoscit a sensu. ita q sensus cognoscat imutabilitatē vitatis: nec obm iqꝫtū sic imobile nisi pñs ꝛ dū ē pñs. nō āt sp ē pñs posito ēt q sp ꝯtinuaret visio mea circa obm aliqd qd sit. a. sicut in primo istāti nō pcipio imutabilitalē. a. p sēsū: qꝛ p tūc nō pcipio nisi quō. a. se hꝫ vt tūc qꝛ nō pcipio ipꝫ nisi vt ē tūc pñs. ita ēt ī tota visione qꝫtūcūqꝫ ꝯtinua nūqꝫ pcipiā imutabilitatē. a. sꝫ p oī nūc pcipiā quō se hꝫ p tūc: nō sic ē d itellectu: qꝛ possū itelligere rē ꝭm q ipsa imutabilis est: ꝛ ipāꝫ rei imutabilitatē. Alr dī q a sensib⁹ nō ē expectāda sincera vitas tāqꝫ a cā pricipali effectiua: tñ a cognitōe sēsitiua tāqꝫ ab occasiōe acqrit sincera vitas ꝛ imutabilis qꝛ ois nr̄a cognitio icipit a sēsu lꝫ ab eo ñ hēat totalē cālitatē. ¶ Alr dī q augusti. loqt d qdā cognitōe supiori ī diuis vl regul' etnis ī qb⁹ solū vī pfcē veꝝ: ꝛ ad istā ñ attigit cognitio sēsitiua.

¶ Ad agere quidē igit expiētia nihil ab arte differre videt. sꝫ ꝛ exptos magis pficere videm⁹ sine expientia rōnez habentibus. Qō. v.

QUeritur Utꝝ veꝝ sit q exptus nō hñs artē certius opet artifice inexpto. vī q nō qꝛ sicut prudētia ē hīt⁹ cognitiu⁹ circa agibilia. ita ars circa fcibilia. ex. 6. ethi. sꝫ null⁹ certi⁹ agit circa agibilia qꝫ prudēs. gᵒ nec circa fcibilia qꝫ artifex. ¶ Preterea agēs p cognitiōem qꝫto certi⁹ cognoscit: tāto certi⁹ opat: sꝫ artifex certi⁹ cognoscit qꝫ expt⁹ ex lr̄a: qꝛ cognoscit cāꝫ ꝛ pp qd: expt⁹ tm̄ qꝛ. gᵒ ꝛc. ¶ Preterea q pfecti⁹ scit qditatē alicui⁹ pfecti⁹ scit illud: sed artifex pfecti⁹ scit qd ē sanare qꝫ expt⁹. gᵒ pfecti⁹ scit sanare. pbatio mioris: qꝛ qditas sanationis est vlē ꝛ p se etiā respicit obm vlē. vlē aūt magis scit ab artifice qꝫ ab expto. ergo: ¶ Cōtra Aristo. in littera.

Respondeo planū ē q expt⁹ certius opat artifice inexpto. cuius rō est quā ponit phs qꝛ cognitio expimētalis ē p se singlaris circa qd p se ē opatio. cognitio āt artis ē vlis pᵒ ꝛ p se: qꝛ sꝫ singularis hꝫ ē ex ꝯñti ꝛ p accñs: qꝛ gᵒ expt⁹ pfecti⁹ cognoscit opabile qꝫ artifex: iō pfecti⁹ opat: ꝛ h ē qd ait Aristo. h in lr̄a. si igit sine expimēto qs rōnē hēat: ꝛ vlē qd cognoscat. ī h āt singulare ignorat: multotiens qdem in curatione peccabit.

Ad argumenta ad primū dicēdū q ī aliq ē silitudo. s. q sic prudētia est hīt⁹ cognitiu⁹ circa agibilia. ita ars circa fcibilia: sed ē dissimilitudo in alio: qꝛ prudētia nō gnātur in nobis nisi ex actib⁹ nr̄is: iō nullus ē prudēs qn fuerit expt⁹. ars āt nō gnātur solū p expimētū: sed ēt p doctrinā sine expimentis: pꝫ. ꝛ iō pōt aliqs hr̄e artē q nō est exptus: qre minus certe cognoscit opabile p se qꝫ exptus: ꝛ iō certi⁹ opabit qꝫ exptus. ¶ Cōtra h dicit Aristo. q ars gnātur ex expimēto. nō gᵒ pōt gnāri p doctrinā sine expimēto. ¶ Rñdeo. dcm̄ pbi nō ē vlr veꝝ. sic. n. est veꝝ q ex expimēto gnātur ars: sed non ois ars. ¶ Alr pōt dici q expimētū duplr pōt sumi. vno mō p cognitiōe expimētali adhibito ope exteriori. alio mō nō adhibito ope exteriori exercitato. scdo mō ois ars gnātur ex expimento. pᵒ modo nō oꝫ. nō sic de prudētia: qꝛ oꝫ exercere actus prudētie si hō debeat eē prudēs: sic aūt loqt in pposito. ¶ Ad scdm de agēte p cognitionē dicendū q argumentuꝫ pcederet si artifex certius cognosceret singulare circa qd est opatio p se qꝫ exptus: qd falsum est: qꝛ artifex certius cognoscit vlē. exptus āt certius singulare circa qd est opatio p se. ¶ Cōtra qꝛ tūc videt seq q artifex non cognoscit particulare qd est ꝯ multos: vel si sic. tūc argumētū pcedit: qꝛ tūc cognoscit particulare ppter qd sicut vlē. qd nō facit exptus: ꝛ p ꝯñs certi⁹ cognoscit opabile: ꝛ tūc illud qd prius. ¶ Rñdeo qcqd sit de cognitiōe particularis vtꝝ p se possit intelligi ꝛ cognosci: forte dicetur septimo huius. tñ cōcedatur p tūc: tunc ad formā rōnis dī vno mō q artifex ex h solo ē artifex perfectus: qꝛ habet habitū perfectum in vniuersali quē hr̄e pōt nō applicando ad pticulare. ꝯuenit eñi scire in vniuersali ignorando in particulari secūdo prioꝝ. possibile est igit artificem esse pfectum ꝛ tñ nō per se cognoscere pticulare circa qd est opatio. Exptū aūt ē ipse eē pfecte exptū nisi pfecte cognoscat singulare: qꝛ cognitio expimētal' p se ē ipi⁹ singularis: artifex ergo ex eo q artifex nō oꝫ q ita cogᵒscat opabile: sic expt⁹ tñ ex h nō seqt qn ple sit artificē ita p se ꝛ pfecte cognoscere singulare sicut exptuꝫ si applicet cognitionē vlem quā hꝫ ad ipm singulare. Est ergo intelligendū dictū Aristo. de his habitibus pcise ꝯsideratis in respectu ad illa quoꝝ sūt pricipia cognoscedi ex se. nō aūt d his q pñt cognosci p applicationē hoꝝ habituū ad alia ¶ Alr dī q in singulari circa qd est opatio p se sūt multa pter nām cōem q multū diuersificāt actionē: nā aliter oꝫ agere circa hūc infirmū in h loco: ꝛ h tpe. qꝫ circa illum infirmū eadē infirmitate in spē laborātē in alio loco ꝛ in alio tpe. Ista aūt annexa cognoscit expt⁹ ex multa freqntatiōe ꝛ cognitiōe singulariū ꝛ quātū ad se ꝛ quātū ad anexa q nō oꝫ cognoscere artificē vt artifex est: qꝛ lꝫ in singulari possit cognoscere p se ppter qd si applicet. non tñ cognoscet annexa p habitū artis: ideo exptus certius opat. ¶ Alr dī qcqd sit de cognitōe artis ꝛ experimēti q exptus cuius est freqnēter agere hꝫ habitū in potētia motiua qua exeqtur operationē: vel forte in mēbro quo agit alius ab habitu potētie experimētatiue interioris sensitiue vt cithäredus hꝫ quēdaꝫ habitū in manu qualē nō hꝫ artifex inexpertus: ꝛ qꝛ iste habitus multū facit ad expedite agēdum: ideo exptus habēs talem habitū expeditius ꝛ certi⁹ operat. ¶ Ad tertium cū dī q pfectius scit ꝛc. dicēduꝫ q maior est vera de scire speculatiuo: ꝛ mi. sꝫ: sed ꝯclō nō pt sumi nisi p scire practico: qꝛ li scire ꝯstruit cū ifinitiuo sanare: qd ex cōi mō loquēdi significat opationē. iō rō ñ valet qꝛ ꝯclō practica nō seqt ex premissis speculatiuis. ¶ Sed ꝯtra qꝛ artifex inqꝫtū talis nihil cognoscit speculatiue: cū ars sit habitus practicus. gᵒ minor est vā de cognitiōe practica. maior aūt de vtraqꝫ: qꝛ qcūqꝫ cognitiōe siue practica siue speculatiua pfectius cognoscit qd ē aliqd: eadē pfectius cognoscit illud. gᵒ ꝯclō ē vera de cognitione practica. ¶ Preterea. scia practica: cū sit habitus ītellectus est circa obm vlē qd ē obm itellect⁹. gᵒ magis ē circa obm vlē qꝫ circa pticulare: ꝛ tūc seqt ppositū. q pfectiorē sciaꝫ practicā hꝫ q p se cognoscit vlē cuiusmōi est artifex ꝛ p ꝯñs pfecti⁹ opat. ¶ Rñdeo: ad primū dico q scire practicū ē duplex. s. scire opari. ꝛ scire ordinatiuū ad opari. primū pprie ē practicū. ꝛ stricto mō. scdꝫ vō min⁹ pprie ꝛ cōiter dī practicū: primū scire ē expti q imediate opat. secūdū ē artificis cui⁹ est ordinare potētiā exequētē opationē: ꝛ iō artifex mediate ꝛ remote opat: hꝫ vō imediate: ois ergo artifex scit practice. nō primo mō: sꝫ scdo mō. Scire aūt scdo mō pōt dici speculatiuū respectu primi. cū aliqlit recedat a ppriissime scire practico: ꝛ sic accidit ad speculatiuū. qñ. n. sūt duo extrema opposita: qñ aliqd recedit ab vno vī accedere ad aliud. Sic ergo itelligeda est solutio data: qꝛ ꝯclō rōnis est ppriissime practica. minor aūt est practica: sed nō pprie: ꝛ iō est speculatiua respectu ꝯclōnis. ꝯclō āt practica nō seqt ex qinbab⁹ pmissis spe-

culatiuis. ¶ Ad scdm dicēdū ꝙ scire practicū p° mō ē per se circa singulare ⁊ nunq̄ acqrit̄ nisi ex expientia: vñ est eiusdē potētie cuius est cognitio expimentalis: puta cogitatiue forsan: sed scire practicū scdo mō pōt esse circa vl'e: ⁊ est in intellectu extēdente cognitionē ad vniuersale opabile circa qđ nō est opatio actualis.

¶ Actus aūt ⁊ omnes generationes circa singulare sunt ⁊c. Qō. vj.

Queritur Utrū oēs act⁹ ⁊ gnātiōes sint circa singulare. Et vř ꝙ ñ. q2 si sic ergo act⁹ intellect⁹ ē circa singulare. ꝯñs ē falsuz. g° ⁊ añs. falsitas ꝯñtis pz: q2 act⁹ intelligēdi nō est circa singulare: ƺ circa vl'e p se. nā ex scdo ð aīa. Tex. ⁊ cō. 60. singulare dū sentit̄. vl'e dū ītelligit̄. ꝓbatio ꝯñe: q2 act⁹ ītelligēdi est ꝓprius actus artis ⁊ scie. g° aliqs actus. ¶ Preterea: si sic. g° singulare est p se sbm motus ⁊ gnātiōis: ⁊ taliū passionū: ꝯñs est falsū. ergo ⁊ añs. ꝯña pz. ƺ ꝙ ꝯñs sit falsū ꝓbo: q2 tūc tales passiōes cū p se īsint singularib⁹ nō poterūt demōstrari de subiecto in aliq̄ scia: cū singulare ñ sit p se sbm alicuius artis vel scie: nā singularia relinquēda sūt ab arte ꝓm porphiriū. ¶ Preterea: si sic: g° ex numerali distictiōe obiectoꝝ seqt̄ numeralis distinctio potētie: ꝯñs est falsū: q2 eodē visu videm⁹ hoc albuz: ⁊ illud: ꝓbatio ꝯñtie: sicut ex vnitate p se obiecti vel diuersitate est vnitas vel diuersitas actus: ita ex vnitate vel diuersitate: actus est vnitas vel diuersitas potētie: ergo si singulare ē p se obiectū actus: seqt̄ ꝙ alius est actus circa singulare hoc ⁊ illud: ⁊ p ꝯñs alia potentia: sicut ergo est alius ⁊ alius actus quo videt̄ hoc albū: ⁊ illud. sic alia ⁊ alia potentia. ¶ Preterea arguit̄ logice sic. sortes p se sanat̄ sortes p se est hō: ergo homo per se sanat̄: sed hō nō est p se singulare: g° ñ oēs act⁹ sūt p se circa singularia. ¶ Preterea si sic: aut circa h̄ singulare tm̄: aut circa singulare abstractū ab h̄ ⁊ ab illo: si primū g° ita circa h̄ ꝙ nō circa illud: q̄re potētia visiua ita erit circa h̄ albū ꝙ n ō circa illud: qđ est absurdū: si scdm det̄: g° circa vl'e: q2 abstractuz ab h̄ ⁊ ab illo est vl'e. ¶ Cōtra aristo. h̄ in litter a ⁊c.

Respondeo Duplex est actus vel opatio. vna trāsiens in exteriorē mām. sicut edificare: alia ē manens in agēte: sicut intelligere: ⁊ velle de q̄ dicendū ē amplius al's. ¶ His pmissis dicēdum p° ꝙ ꝓpō Aristo. vā ē de actibus trāseūtibus: ⁊ h̄ ꝓm ꝙ existūt extra in rebus: ⁊ habēt eē existētie: nō ꝓm ꝙ ꝯsiderant̄ ab intellectu: ⁊ hñt eē cognitū. Itaqƺ duo dicuntur in glosando ꝓpōnē pħi. Primū dictū est. ꝙ ꝓpō pħi est intelligēda de actu trāseunte in materiā extra. scdƺ dictū est: ꝙ ꝓpō nō est intelligēda de actu īmanēte. Primū dictū ꝓbat̄ sic: nullū singulare existit in sbo vl'i: sed singulari: sed actus trāsiēs ex est p se singularis ⁊ existit in aliquo: sicut in sbo: cū sit accidens: ergo illud in quo existit est necessario aliqđ singulare ⁊ nō vl'e: sed illud est subiectū vel obiectū circa quod. ergo. ¶ Sed ꝯtra. q2 oīs actio est in agēte vt in sbo: sed obiectū act⁹ nō est agēs: ergo actus nō est in eo. quare rō nihil ꝯcludit. Rñdeo. duplex est actio. actio respect⁹. ⁊ actio acta. p° vtiqƺ est in agēte: q̄ nō dicit aliud q̄ƺ respectū quēdā agētis ad passū: vt trāsmutātis ad trāsmutatū. secūda actio est ipse motus vel forma q̄ terminat motū ⁊ ꝓducit̄ p motū: ⁊ ita est in passo: sicut ⁊ mot⁹ in mobili. ex. 3. phi coꝝ. de 2° loqmur: nō de prima: q̄re ƺ rō. Dixi āt vt existunt in rebus extra. ⁊ nō ꝓm ꝙ ꝯsiderant̄ ab intellectu: q2 actus vlis ⁊ ꝯsiderat⁹ ab ītellectu respicit obiectū vl'e: vt inferius dicet̄: qcūqƺ sit actus ille. Secūdū dictū ꝓbat̄ per oppositū: nam actus īmanens existit in gēte sicut in subiecto: ⁊ nō in obiecto: sicut ītellectio lapidis est subiectiue in intellectu: nō in lapide: ⁊ ideo talis actus ē singularis: q2 existit in sbo singulari: sicut pz de ītelligere: ƺ obm circa qđ est sit per se vniuersale.

Ad argumenta Ad primū pz ꝙ ꝓcedit de actu īmanēte: de quo nō ītelligit̄ ꝓpō. ¶ Ad scdm dř ꝙ qđlibet mouēri existēs in nā est in aliquo particulari: tm̄ ab h̄ moueri ⁊ ab illo pōt abstrahi vnū cōe moueri. ⁊ pōt esse passio p se p° demōstrabilis de aliq̄ sbo cōi i aliq̄ scia. cuiusmodi est subm nālis pħie: ꝓbatio huius: q2 qđ inest multis vniuoce ⁊ nō vni p alteꝝ oƺ ꝙ primo insit vni cōi illis p cuius nām insit illis multis. oīs. n. actus vt vlis ⁊ in ꝯsideratiōe intellectus exñs est circa obm vl'e ⁊ nō singulare: vt predixi. Ad tertiū nego ꝯsequētiā. Ad ꝓbationē dico ꝙ nō ex q̄cunqƺ vnitate vel diuersitate obiecti vel actus seqt̄ vnitas vel diuersitas potētie: sed ex vnitate vel diuersitate ꝓm generis. Cōfirmat̄ a simili. nam sicut potētia receptiua māe respectu formaꝝ est eadē respectu oīum formaꝝ eiusdē generis phisi. sic ⁊ potētia cognitiua respectu obiectoꝝ. Cōfirmat̄ 2° p Aristo. 2° poste. dicētem ꝙ sensus est vlis: vt hoīs: nō callie hoīs: sentire vō singularis. ¶ Cōtra hanc rōnem arguit̄. nam sequunt̄ tria incōuenientia. primū ꝙ si sic: ergo aliqd ꝓm rōnem vlis eēt p se obm sensus. ꝓbatio ꝯñtie: q2 obiectū ꝓm vnitatē generis ē p se vl'e: falsitas ꝯñtis ꝓbat̄: q2 tunc nō distinguerent̄ sensus ⁊ intellectus penes obiecta ꝓm rōnes formales: q2 vtraqƺ potētia esset circa obm vl'e. secūdū: q2 si sic. vl'itas p̄cederet oēm actum ītellectus: qđ est ꝯ ꝯmēta. q vult ꝙ ītellect⁹ facit vl'itatē in reb⁹: ꝓbatio ꝯñtie qcqd est pri⁹ priore est pri⁹ posteriore: sed act⁹ sensus p̄cedit actū ītellectus: obm aūt sensus p̄cedit actū sēsus: g° ⁊ p̄cedit actū ītellect⁹: si g° obm sensus hƺ vnitatē generis: vt tu dicis: cū ista vnitas sit vnitas vlis seqt̄ ꝙ vl'itas p̄cedit actū ītellect⁹. tertiū q2 si sic: g° potentie cognitiue puta sensus ē aliqđ p se obm ꝓm aliq̄ƺ rōnē ꝓm quā ipossibile est illā potentiā illud p se obm cognoscere: ꝯñs est euidenter falsum. ꝓbatio ꝯñtie. q2 sensus nihil cognoscit nisi sentiēdo. sentire est soli⁹ singularis p se: vt cōcedit ēt rñsoꝛ. ex 2° posteri. ¶ Rñdeo sicut ꝓbabit̄ in septimo oƺ dare p̄ter vnitatē vlis in actu aliq̄ƺ vnitatē realem minorē vnitate numerali q̄ est prior ex nā rei vnitate vniuersalis: a qua mouet̄ itellectus ad causandum aliqđ cōe abstractū ab h̄ singulari ⁊ illo eiusdē spēi. magis q̄ƺ diuersaꝝ. aliter vniuersale esset pura fictio: ⁊ ꝓbat̄ ēt vnica rōne p nūc: q2 circūscripto oī ītellectu hec albedo magis cōuenit cū hac albedine q̄ƺ cū aliquo alterius spēi vel generis. ista ꝯuenientia cū sit de primo mō relatiuoꝝ fundatur sup vnū. ergo ista vnitas est realis: q2 relatio realis nō pt fundari supra ens rōnis tm̄. sed h̄ vnitas non est numeralis: pz: ergo erit aliqua minor. Vñ dicēdū ꝙ istud vnum reale p̄cedēs actū intellect⁹ nō est vnū in multis q̄ƺ tm̄ est de se: sed est vnū p̄ter multa vel de multis p intellectū abstrahentē ⁊ predicantē illud de multis: ⁊ tūc est actu vniuersale: ⁊ nō pri⁹: q2 ambe ꝯditiones reqrunt̄ ad vniuersale: primo poste. ¶ Dicēdū ergo ad incōuenientia adducta ꝙ vnitas obiecti sensus quā dixi vnitatē generis nō ē aliq̄ vnitas vniuersalis in actu de qua ꝯcludit: sed ē aliqd vnū vnitate priore q̄ est vnitas realis: minor tm̄ vnitate numerali. ¶ Sed ꝯ. illud vnū est aptū natū predicari de pluribus. ergo est actu vniuersale. ¶ Preterea illud vnū vel ē vniuersale vel est singulare: q2 nō est dare mediū. nō ē vniuersale per te ergo singulare. ⁊ tunc redit argumētū: q2 respectu diuersoꝝ singulariuz sunt vl' erunt diuerse potētie. ¶ Rñdeo. ad primū dico ꝙ illud vnū reale ē aptū natuz p̄dicari de plurib⁹ aptitudine remota: sed fit aptū aptitudine ꝓpiqua p itellectū. prima aptitudo nō sufficit ad vniuersale actu: sed secūda est necessaria cū prima: ⁊ iō illud vnū reale nō ē vniuersale actu. ¶ Ad scdm dico ꝓm auicē. 5°. metha. ꝙ eqnitas tm̄ ē eqnitas: nec ē vna nec plēs: nec ē vniuersale nec particulare ⁊c. ƺ abstrahit a q̄cūqƺ tali cōditione: ⁊ iō est mediū iter vniuersale ⁊ particulare p abnegationē vtriusqƺ. ¶ Notādum tm̄ ꝙ aui. non negat vnitatē simplr de qditate cū ait ꝙ nō est vna neqƺ plures: ƺ negat vnitatē numeralē ⁊ multitudinē sibi oppositā: ad quā qditas est de se idifferēs ⁊ de se ad neutrū determinat̄ nec ad vniuersale nec ad singulare: ⁊ vt sic i se ꝯsiderandum ſi ue vtroqƺ illoꝝ est obiectū sensus: hƺ tm̄ sp vnitatē sibi cōpetentem

petēte. nā oē vnū ē vnū vnitate sibi propria. hec ēt vnitas minor vnitate numerali: aūt por vnitate vlis i actu vt p̄di ctuz est. ¶ Ad q̄rtū p̄ncipale qđ ē argumētū logicū rn̄det q̄ accepit duas singulares ex qb⁹ nihil seq̄t sicut ex duabus idefinitis. ¶ Aliter dr̄ q̄ argumētū ē in tertia figura: vbi sp̄ est ɔclusio particularis. cū igit̄ cōcludit. ergo hō p̄ se sanat̄: li hō hʒ suppōere p̄ p̄ticulari ⁊ sic nihil ɔtra ppositū imo magis p̄. ¶ Cōtra li hō eodē mō supponit i ɔclusione quo p̄dicat̄ in minori: sed ibi p̄dicat̄ vt vniuersale cū dr̄ sortes p̄ se est hō. ergo silr̄ in conclusione. ¶ R̄ñdeo nego maiorē. nā aliter ex vl'ib⁹ nō posset ɔcludi p̄ticulare in tertia figura. qđ ē falsuz pʒ i p° ⁊ in scđo mō. nō g° oʒ q̄ eodē mō supponat i ɔclōne q̄ p̄dicat̄ in p̄missa. ¶ Aliter dr̄ q̄ licʒ ex necessarijs nunq̄ʒ seq̄tur nisi necessariū: sicut ex veris nō nisi vez: tn̄ ex p̄ se pōt seq̄ nō p̄ se. ¶ R̄ō primi est: q̄ꝛ añs nō pōt esse necessariū nec vez: nisi ēt tale sit ɔsequens. alioq̄n posset esse vez sine illō. p̄misse aūt se habēt vt añs: ɔclusio: vt ɔñs. ¶ R̄ō secūdi est: q̄ꝛ añs ē sepabile a ɔñte q̄ʒtū ad cāūsalitatē: q̄ꝛ añs pōt eē cā ɔñtis: nō ecōuerso. ista aūt causalitas ē in ppōnib⁹ vis p̄ se: q̄ꝛ subiectū p̄t hr̄e cām in se q̄re p̄dicatū sibi insit. non aūt ecōuerso: ⁊ iō ppō p̄ se nō ɔuertit̄ in per se ex primo poste. al's vlis affirmatiua per se esset simplr̄ ɔuertibilis: q̄ꝛ ppō per se eq̄pollet vniuersalr̄ argumēto: ergo est fallacia accn̄tis: q̄ꝛ nō valet si duo ɔueniūt in vna cā. ergo vnū est cā alterius sic in p̄posito. ista ergo ɔclō seq̄tur que est per accn̄s. ergo hō sanat̄. ¶ Ad vltimū dico q̄ h̄ actus est circa h̄ singulare: ⁊ act⁹ singularis in cōi ē circa singulare in cōi: ⁊ actus s̄m nāᵐ circa obm̄ s̄m nāᵐ. ⁊ actus vlis circa obiectum vniuersale: ⁊ p̄ tanto est vez illud scđi poste. sensus ē vl'is sentire singularis: q̄ꝛ qlibet vnus actus sentiendi est circa vnū singulare tm̄: multi aūt circa multa: ⁊ oēs illi actus sūt ab eadē potētia: ex quo ɔcludit̄ q̄ nullū vnū singulare est primū obm̄ potētie: sed aliqd vnū in multis qđ ē qđdaʒ vlē mō exposito: licʒ aūt quodlibet sentire sit tm̄ circa singulare nō tn̄ vt circa p̄mū obm̄: sed ē circa illđ vnū reale qđ ē i singulari: de q̄ āpli⁹ in septimo ⁊ in q̄ōne sequēte.

¶ Amplius aūt sensuz neq̄ʒ vnū sapiam eē ponim⁹: cū his singuloꝝ cognitiōes marie p̄prie sint: sed p̄pter qd de nullo dicunt. Q̄ō. viij.

Queritur Utꝝ obm̄ p̄ se sēsus sit aliqđ sub rōne singularitatis ita q̄ singularitas sit formalis rō obiectiua sēsus. vr̄ q̄ sic. nā dicit ph̄s p° meth. q̄ cognitiōes singulariū sūt marie p̄prie sensibus. ¶ Preterea. 2° de aīa. Tex. ⁊ cō. 60. singulare dū sentit̄: vlē dū itelligit̄. ¶ Cōfirmat̄: q̄ꝛ alr̄ idē s̄m eādē rōnē erit obm̄ sēsus ⁊ itellect⁹. nā si singularitas nō ē rō obiua sensus erit ipa nā subiecta singularitati: sʒ nā tal'ē obm̄ itellect⁹: q̄uo g° ponet̄ dr̄ia sensus ⁊ itellect⁹: cū diuersaꝝ potētiaꝝ diuersa sint oba nō vr̄. ¶ Preterea cui⁹ est act⁹ eius ē potētia. sʒ Ari. p° đ sono ⁊ vigilia iux̄ p̄ncipiū. sʒ sētire ē ipi⁹ singl'aris vt singl'are ē. g° ⁊ ipe sēsus. p̄batio mioris sʒ phʒ scđo poste. sentire ē singl'are. ¶ Sʒ ɔ̄. Ari. scđo poste. sensus est vl'is vt hois. sētire vō singl'are. ¶ Preterea sic se hʒ potētia receptia māe respectu formaꝝ. sic po^a cognitiua sēsitia respcū oboꝝ: sʒ potētia receptia māe ē eadē respectu oīum formaꝝ eiusdē gn̄is phsi. q̄ꝛ iter oēs formas tales ē transmutatio. ex nono metha. trāsmutatio aūt nō ē nisi int̄ formas q̄ hn̄t idē susceptibile ⁊ idē gen⁹ phisi. qđ idē ē. g° idētitas potētie sensitie iudicabit̄ respectu vnitatis obiecti sʒ genus. ¶ Preterea: singularitas vt sic est eiusdē rōnis in colore ⁊ i sono ⁊c. ergo singularitas nō ē formalis rō obiectiua: p̄batio ɔñtie: q̄ꝛ p̄ formalē rōnē obiectiuā distiguūtur potētie vel ōndunt̄ esse distincte. ergo si sic eadē potentia eēt respectu soni ⁊ coloris: quod est manifeste falsum. ¶ Preterea: vel hec singularitas ē formalis rō subiectiua vel abstracta ab hac ⁊ ab illa: non primo modo: q̄ꝛ tūc aliqđ singulare nō sentiret̄. si scđo mō illa singularitas ē cōmunis ⁊ vniuersalis.

Respondeo ⁊ dico q̄ singulare sub rōne singularitatis nō est obiectū p̄ se ipsius sensus: sʒ obiectū p̄ se ipsius sensus est aliqđ reale vnū pri⁹ vnitate vniuersalis ⁊ min⁹ vnū q̄ʒ vnū numero. vt p̄diri iam. ¶ Ubi notādū q̄ in singulari ē duo ɔsiderare. s. ipam singularitatem q̄ pōt vocari hecheitas: ⁊ nāᵐ sbiectā singularitati q̄ de se ē idifferēs ad eē h̄: ⁊ vt sic idifferēs p̄cedit ipaʒ singularitatē: ⁊ in illo suo priori quo p̄cedit hʒ illā idifferētiā ⁊ vnitatē realē minorē vnitate numerali. cū ergo sentit̄ singulare ipa nā subiecta singularitati est formalis rō obiectiua. lʒ totū singulare sentiat̄ vt qđ. ¶ Si q̄ras qūo se habeat ipsa singl'aritas vel hecheitas ad obiectū cū nō sit rō formalis obiecti. Dico q̄ se hʒ ad modū quo cā sine q̄ nō. Sic itelligēdo q̄ ipa p̄prietas idiuidualis n̄ ē rō agēdi: sʒ bn̄ est ɔditio agētis. ipsa. n. nā est rō mouēdi ⁊ agēdi i sensu: sed nō sine singularitate obm̄: ergo sensus ē ipa nā idifferens: nō tn̄ sentit̄ sine singularitate: vt pʒ in sili q̄ color nō videt̄ nisi sub q̄ʒtitate: licʒ q̄ʒtitas nō sit formalis ratio ipsius obiecti: est tn̄ ratio sine qua nō.

Ad argumenta Ad primū dicēdū q̄ p̄ tāto cognitōes singulariū dn̄r p̄prie sensib⁹: q̄ꝛ rō singularitatis ē req̄sita ad actū sensus: nō vt rō formalis obiecti: sed vt cā sine qua non. ¶ Ad illud secūdo de anima p̄ idem. ¶ Ad confirmationē de distinctione sensus ⁊ itellectus p̄ obiecta. dico q̄ si s̄m vnam opinionē vniuersale in actu esset p̄ se obiectū itellectus possibilis: ⁊ caret̄ ab itellectu agēte: tūc nō seq̄ret̄ incōueniēs: q̄ꝛ nā q̄ est obiectuz sensus nō ē actu vl'e. Si vō dicat̄ s̄m aliā opinionē q̄ itellect⁹ agēs nō causat vl'e: sʒ itellect⁹ possibilis ɔsiderās istā q̄ditatē illimitata causat̄ in eam vl'e: ita q̄ vl'e actu nō est per se obiectū intellectus: sed ɔsequit̄ ēt actionē primā intellectus possibilis. ita q̄ q̄ditas s̄m se sicut est obiectū sensus vt ɔcessum est. ita ⁊ intellectus: si sic dicat̄: tūc argumentū hēret appētiā. Si potētie distinguāt̄ p̄ oba: tūc rn̄deo q̄ potētiaꝝ q̄dā sūt dispate. q̄dā subordinate. Si disperate tūc dico q̄ ēt hn̄t obiecta disperata. exemplū. potentie sensitiue p̄ticulares: iō vnus sensus puta visus non pōt in obiectū alterius puta auditus. si sūt subordinate vl' sunt eiusdē generis. puta si ambe sūt cognitiue: vel alteri⁹ generis. puta si vna est cognitiua altera appetitiua. si sunt subordinate eiusdem generis hn̄t obiecta ēt distincta subordinata s̄m cōius ⁊ minus cōe ⁊ tn̄ potentia superior potest in oē in qđ pōt ⁊ iferior. ¶ Exemplū sensus cōis ⁊ sensus particularis: q̄ꝛ sensus cōis est potentia supior ⁊ habʒ obiectum cōius vn̄ pōt in oē illud in qđ pōt visus ⁊ adhuc plus pʒ scđo de aīa. Silr̄ de potētijs subordinatis alteri⁹ generis. nā si potētia cognitiua ē cōior q̄ʒ appetitiua: habebit obiectū cōius. si sint eq̄lis ambitus vt in qđcūq̄ʒ pōt vna pōt ⁊ reliqua: tūc habēt idē obiectū ambe ⁊ sub eadē rōne q̄ʒtū est ex parte obiecti sicut hn̄t se vt credo intellectus ⁊ volūtas de quo al's. ¶ Ad p̄positū. itellect⁹ ⁊ sensus sūt potētie subordinate ⁊ eiusdem generis: q̄ꝛ ambe cognitiue distinguūt̄. ergo penes obiectū cōi⁹ ⁊ min⁹ cōe: vn̄ i qđcūq̄ʒ pōt sensus pōt ⁊ itellect⁹: sed nō conuertit̄. eadeʒ g° nā idifferēs ⁊ nōdum actualr̄ vlis poterit cognosci ab vtraq̄ʒ: ⁊ nihil mali seq̄tur. ¶ Ad illud de somno ⁊ vigilia cuius est act⁹ eius est potētia. dr̄ vno mō q̄ vez est subiectiue nō obiectiue. ita q̄ cui⁹ subiectiue est potētia ei⁹ subiectiue est act⁹. ex hoc. n. p̄bat Aristo. ibi q̄ sicut act⁹ sentiendi est ɔpositi. ita ⁊ potētia: ⁊ nō aīe tm̄. ¶ Pōt etiam dici in p̄posito q̄ eiusdem est act⁹ ⁊ potentia ēt obiectiue. ita q̄ sicut potētia sensitiua hʒ p̄ obiecto illā nāᵐ sic idifferentē: sic ⁊ actus. qđ p̄batur. tum q̄ꝛ alr̄ nō esset idē obiectū potētie ⁊ actus. tū q̄ꝛ al's potentia sensitiua hr̄et aliqd p̄ se obiectū s̄m aliquā rōnē s̄m quā īpossibile esset illā potentiā cognoscere actu obiectū illud. qđ est absurdum. ⁊ q̄ sensus cognoscat obiectū s̄m nāᵐ cōem ⁊ nō s̄m singularitatē p̄bat̄ sic: q̄ꝛ ois potētia cognitiua cognoscit ob

sectū sub illa vnitate q̄ distinguit ip̄m ab oī alio. qđ nō est vnū ista vnitate: sed sensus puta visus actu vidēs obiectuꝫ nō distinguit ip̄m ab oī alio qđ nō est vnū vnitate numerali ꝛ singulari: ergo nō cognoscit ip̄m sub vnitate numerali vel singulari. ergo sub aliq̄ alia. illa est vnitas nature realis minoꝛ vnitate numerali. ꝓbatio minoꝛis: qꝛ licꝫ radius in medio cōtinuo moueẗ: ꝛ sit alius ꝛ alius numero. visus tn̄ nō distiguit sed iudicat ip̄m quasi vnū ꝯtinue permanentē. Silr̄ si ꝑ diuinā potētiā fierēt duo coꝛpa simul in eodē loco eiusdē q̄ꝫtitatis ꝛ coloꝛis: nunq̄ꝫ sensus distingueret inter illa sed iudicaret vnū coꝛpus nūero se sentire. hec est vna rō ad ꝓbādū illā vnitatē inter illas potentias 7° metha. ¶ Sicut ergo negādū est de potētia sensitiua ꝙ sit ꝑ se ꝛ p̄mo circa singulare: ita negādū ē de actu. Cum dr̄. ij. poste. sentire ē singulare. ꝛ q̄cūq̄ꝫ silia adducūtur cādem hn̄t vitatē q̄tenus singularitas est rō sine qua non.

¶ Itaq̄ꝫ p̄mū existimamus sapientem oīa maxime scire vt contingit ꝛc. Q̄o. ix.

Queritur vtrū ad metha. inquātū talis per se: ꝑtieat cognoscere oēs qdditates reꝝ in ꝑticulari. ꝛ vr̄ ꝙ sic. nā ꝯm pħm sexto huius. Tex. ꝛ cō. i. iuxta p̄ncipiū. nulla alia scia facit ꝯsideratōeꝫ de ip̄o qđ qd ē. g° ista hꝫ cognoscere oēs qdditates. ꝯn̄tia ꝓbaẗ. qꝛ qdditates reꝝ sūt ī mote. g° in nulla alia scia seq̄ẗ qđ ī ista. ¶ Preterea cognitio tm̄ ī vl̄i ē īꝑfecta eo ꝙ ꝯfusa ꝛ īdisticta. g° si metha. nō cognoscit qdditates reꝝ ī ꝑticulari: sed tm̄ in vl̄i: esset īꝑfecte sciēs ꝛ alij ꝑfecte. qđ est ꝯ pħm h̄ ī ꝓlogo. ¶ Preterea a silī: sicut est in potētijs oꝛdinatis sic est in hitib⁹. ſꝫ sic est in potētijs oꝛdinatis ꝙ potētia supioꝛ pōt ꝯ̄m rōnē app̄hēdere quā pōt īferioꝛ. g° hitus supioꝛ cognoscet oīa q̄ cognoscunẗ in hitibus inferioꝛibus: sed hitus inferioꝛes cognoscunt in particulari: ergo ꝛ supremus metha. est habitus supremus: ergo ꝛc. ¶ Cōtra. si sic. ergo oēs alie superfluerent. qđ est absurdum dicere.

Respondeo dr̄ ꝙ sic: sed sūt duo modi dicēdi. vn⁹ modus est ꝙ ad metha. ꝑtiet cognoscere quālibet qdditatē ꝯm ꝙ qdditas ē ꝛ ꝯm ꝙ h̄ qdditas. nō tn̄ ꝯꝫ oēm rōnē cuiuscūq̄ꝫ accn̄tis huic qdditati. sed h̄ ꝑtinet ad alias scias. ¶ Pro isto mō arguiẗ p° sic. qdditas h̄ ē p̄oꝛ cognitiōe diffōne ꝛ tp̄e. motu ꝛ q̄ꝫtitate. ꝛ q̄cūq̄ꝫ alio accn̄te. ex. vij. hui⁹. Tex. ꝛ cō. 4. g° pt ꝯsiderari absq̄ꝫ ill' accn̄tib⁹: qꝛ p̄⁹ in suo p̄ori n̄ depēdet a suo posterioꝛi: nec q̄ꝫtū ad eē nec q̄ꝫtū ad cognosci: alr̄ ia nō eēt p̄i⁹: ſꝫ qdditas vt sic nō ꝯsideraẗ in scia nāli: qꝛ illa nō abstrahit a motu. nec in mathēatica: qꝛ illa n̄ abstrahit a q̄ꝫto. g° relinqẗ ꝙ in metha. ¶ Preterea. si h̄ qdditas ꝑticularis n̄ ꝯsideraẗ a metha. g° ab aliq̄ alio. ꝯn̄s ē falsū. ꝓbatio. qꝛ illa scia q̄cūq̄ꝫ sit erit subalterna metha. qꝛ cū methaphica ꝯsideret qdditatē in cōi. si illā ꝯsideret ī ꝑticl'ari: hꝫ subꝫ sub sub°. qđ ē diffō scie subalterne. ¶ Preterea. si nō. g° supi⁹ ꝛ īferi⁹ ꝑ se ad eādē sciaꝫ nō ꝑtinebūt. ꝯn̄s ē falsū: qꝛ eiusdē sciē ē ꝯsiderare nūeꝝ ꝛ biariū: triāgulū ꝛ isochelē ꝛc. ꝯn̄tia pꝫ. qꝛ h̄ qdditas ē īferioꝛ ad qdditatē ī cōi. ¶ Preterea p° cognitio de re ꝑtiet ad methaphicū: qꝛ ē p̄m⁹ sciēs: ſꝫ p° cognitōe de re cognosciẗ sua qdditas. g° ꝛc. mioꝛ ꝓbaẗ. qꝛ illud qđ ē đ re oīno īostēsibili: cognosciẗ de re p° cognitiōe hmōi ē qdditas ꝓꝑia q̄ hētur ꝑ diffōnē. ꝯm illđ. vij. metha. ca. Tex. ꝛ cō. 59. vltio. q̄rere. n. q̄re hō ē hō. nihil ē q̄rere. Vn̄ ibi oñdit Aristo. ꝙ qd ē rei hꝫ rōnē cāe ꝛ p̄cipij īdemōstrabilis: nec p̄t de eo formari qō ꝑꝑ qd. ¶ Ali⁹ modus dicēdi tenēs eādē ꝯcl'onē ē ꝙ qdditas h̄ ꝛ ꝑticularis ē p̄oꝛ accn̄tib⁹: ꝛ accn̄tia ꝑ se respectu illi⁹ qdditatis sunt ꝓꝑia accn̄tib⁹ ꝑ accn̄s: ſꝫ g° qdditas ꝯm ꝙ h̄ ꝑticularis: ꝛ ēt q̄ꝫtū ad ꝑ se accn̄tia ꝑtineat ad metha. tn̄ inq̄ꝫtū mobile vel hmōi q̄ sūt accn̄tia ꝑ accn̄s. i. vt formalr̄ ītellecta ab aliq̄ accn̄te ꝑ accn̄s ꝑtinet ad aliā sciam: qꝛ sic ē posterioꝛ seip̄a ītellecta sine illis accn̄tib⁹ q̄ sūt accn̄tia ꝑ accn̄s.

Ambo isti mōi ꝯueniūt in h̄ ꝙ alie scie nō ꝯsiderant qdditatē: nec hāc qdditatē in se sed tm̄ accn̄tia sibi. Sed differūt: qꝛ p̄m⁹ modus dicit ꝙ methaphica ꝯsiderat qdditatem: ꝛ hanc qdditatem tm̄ vt qdditas est. Secūd⁹ modus dicit ꝙ methaphica ꝯsiderat qdditatē: ꝛ hāc qdditatē: nō tm̄ vt qdditas est: sed ēt q̄ꝫtum ad se ꝑ accn̄tia. ¶ Sed cōtra illud in quo ꝯueniūt arguiẗ: qꝛ si sic: ergo oēs alie scie ꝯsiderāt de ente ꝑ accn̄s. ꝯn̄s est falsuꝫ: ꝛ ꝯtra Aristo. vi. metha. Tex. ꝛ cō. 4. ergo ꝛ añs: ꝯn̄tia est euidēs: qꝛ qdditas cū accn̄te ꝑ accn̄s cōstituit ens ꝑ accn̄s: ꝯm pħꝫ. v. metha. ca. de ente: ꝛ vno. Tex. ꝛ cō. vij. Caueant ergo illi q̄ dicūt ꝙ de coꝛꝑe mobili inq̄ꝫtū mobile est scia nālis: ꝛ ꝙ mobilitas sit formalis rō subiectiua: ne hēant ꝯcedere ꝙ nālis scia sit de ente per accn̄s de quo al's. s. in p̄ma q̄stione libꝛi phicoꝝ ꝓlixius recolo me dixisse. ¶ Cōfirmatur rō: qꝛ necesse est ꝑcognoscere de subiecto qd est. ex p̄mo posterioꝛū: sed ens ꝑ accn̄s nō hꝫ qd: qꝛ oē hn̄s qd vel est genus: vel in genere: sed ens ꝑ accn̄s nō in gn̄e. imo distinguiẗ ꝯ oīa gn̄a. vi. metha. Tex. ꝛ cō. 4. ¶ Cōtra illud in q̄ scđs mod⁹ distiguiẗ a p° arguiẗ sic: qꝛ si sic: g° oēs alie scie erūt scie methaphice subalterne. ꝯn̄s ē falsū. vt ēt ip̄i dicūt. g° ꝛ añs. ꝓbatio ꝯn̄tie: qꝛ tūc nulla passio remanet ꝯsiderāda ī alijs sciētijs: qꝛ sola methaphica ꝯsiderat ꝓꝑias ꝛ p̄mas passiōes. alie āt accn̄tia ꝑ accn̄s: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nulla alia đmōstrat p̄mā passionē ī esse. ſꝫ p̄suppōit đmōstrari ī alia: ſꝫ ꝯcl'o vbi demōstraẗ p° passio ē p̄cipiū ī īferioꝛi scia: vbi đmōstraẗ posterioꝛ passio: vel aliqd aliđ. ſꝫ h̄ ē ꝯditio scie subalternātis ꝛ subaltnate g° oēs alie scie sꝫ subalternate scie methaphice. ¶ Alr̄ g° dicēdū ꝙ ad methaphicā īq̄ꝫtū tal' nō ꝑtiet ꝯsiderare oēs qdditates in ꝑticulari: ſꝫ ī vl̄i tm̄ ꝛ sub rōne cōis: ꝛ h̄ ꝓbat rō facta: qꝛ alr̄ oēs alie supfluerēt. Vn̄ ꝛ Arist. mltū tēꝑate dicit sic decet ꝛ vt ꝯuenit: qꝛ sapiētis nō ē scire oīa q̄cūq̄ꝫ mō: ſꝫ vt ꝯtigit . i. ī cōi ꝛ ī vl̄i: nec rōnes alteri⁹ opionis cogūt. ¶ Ad p̄mū dico ꝙ qlꝫ qdditas nō ē p̄oꝛ oī accn̄te: ſꝫ solū qdditas sb̄e. nō aūt qdditas q̄ꝫtitatis vel q̄litatis. qꝛ si sic esset p̄i⁹ seip̄o. ¶ Cōtra. adhuc stat argumētū: qꝛ qdditas ignis ē p̄oꝛ oī motu ꝛ q̄ꝫtitate: g° vt sic n̄ ꝯsiderat a nāli: nec a mathēathica: g° a methaphica: ꝛ hꝫ ꝓpositum. ¶ Rn̄deo mobilitas nō ē formal' rō subiua subi nāl'. vt al's dixi. Cui⁹ vna ē rō ꝓ nūc: qꝛ subm̄ sub rōne subi p̄i⁹ ē nālr̄ passione. g° in suo p̄oꝛi passio n̄ ē formal' rō cognoscēdi ip̄ꝫ ex q̄ posteri⁹ ē. mobilitas āt ē passio ī scia nāli. ¶ Dicēdū g° ꝙ qdditas ignis cū illo qđ appꝛopꝛiat ip̄ꝫ q̄cqd sit illđ vt ꝓꝑiū subꝫ mot⁹ ꝯsideraẗ ī scia nāli: g° tal' qdditas vt qdditas ꝯsiderabiẗ a pħo nāli. illud vō qđ appꝛopꝛiat ip̄m vt sit subꝫ mot⁹ nō ē mot⁹: qꝛ p̄i⁹ nālr̄ hꝫ rōnē illā: q̄ꝫ sit subm̄ motus. ¶ Ad secūdū cū īferẗ ꝙ illa est subaltnata methaphice. dico ꝙ pōt reduci ꝯ eos. nā ꝯm eos illa alia hꝫ subm̄ sub subiecto: ꝛ vltra adderet đriam accn̄talē ad subiectum methaphice. nā qdditas ꝯm te q̄ꝫtū ad accn̄tia ꝑ accn̄s cōsideraẗ ab alia scia. h̄ ē aūt vna de ꝯditiōib⁹ scie subalterne: ꝙ addat đriam accidentalē. ¶ Ad formā ꝓcedit ab īsufficiēti. Ad cuius euidentiā notandū: ꝙ vna ꝯditio scie subalterne est: ꝙ suū subm̄ sit sub sub° scie subalternantis. Alia ꝙ sciat qꝛ vbi supioꝛ scit ꝓpter qd: ꝛ a superioꝛi accipit sua p̄cipia ad ꝓbandū ꝯcl'ones. Alia ꝙ subiectū addat đriam accn̄talē. sicut son⁹ addiẗ numero: ꝛ visuale linee. Ad ꝓpositū. ſꝫ nālis ꝛ mathematice habeant subiectū sub subiecto methaphisico: qꝛ illā ꝯsiderat qdditatem in cōi. iste qdditatem in particulari. i. in sp̄āli: nō tn̄ addūt đriam accn̄talem: sed eēntialem: puta hanc qdditateꝫ: super qdditatē. ¶ Ad tertiū dicēdū. ꝙ ad eandē sciam ꝑtinet ꝯsiderare supi⁹ ꝛ īferi⁹. gen⁹ ꝛ spēm ꝯm rōnem supioꝛis: sicut pꝫ ī exēplo qđ adduciẗ: qꝛ arithmeticus ꝯsiderat đ numero ꝛ binario ꝯm rōnem numeri: ꝛ sic methaphica ꝯꝫ rōnē entis in cōi ꝯsiderat de oī ente. tn̄ de supioꝛi ꝛ inferioꝛi pōt esse alia ꝛ alia scia ꝯm aliā ꝛ aliā rōnē ꝓꝑiā. vn̄ si binari⁹ hrēt aliq̄s passiōes ꝓꝑias đmōstrabiles đ ip̄o n̄ ꝑ rōnē nūeri: ei⁹ ꝯsideratio ꝑtineret ad aliā sciaꝫ ab arithmetica. sic

tica. sic dicēdū i ꝓposito. ¶ Ad vltimū dicēdū ꝙ pria co
gnitio de re vel ē vlis vel ē ꝑticularis. pria vlī cognoscit
illud qd pᵒ. iest sibi i vlī. sic ens ⁊ hmōi. pria vo ꝑticulari
cognoscit pᵒ. qd sibi iest i ꝑticulari. s. sua ꝓpria qdditas.
methaphica āt nō ē pria scia ꝑticularis de hoie in ꝑticu
lari. ꝫ pria vlis de ipso inq̄ʒtū ens vel substantia.

Ad primum principale de 6ᵒ. metha. dico ꝙ solū siten
dit ꝙ nl'la alia scia considerat q̄ē i cōi nisi
metha. ¶ Ad secūdū qñ dr̄ ꝙ cognitio in vlī ē iperfectior
⁊c. dr̄ vno mō ꝙ lꝫ ꝑfectior sit cognitio scie i ꝑticulari vt
ꝑticulare includit vlē. q̄ʒ in vniuersali tm̄. tñ vbi particu
lare nō ꝯcludit vlē: vlē nō ē iperfectius. ¶ Aliter dr̄ ꝙ lꝫ
aliquo mō cognitio ꝑticularis sit ꝑfectior i se sūpta ꝑcise
tñ cognitio vlis de ꝓprio cognoscibili ē certior ꝑm ꝓpor
tionē. q̄ʒ cognitio ꝑticularis de suo cognoscibili. qꝛ plus
dat cognoscē vlē q̄ʒtū cognoscibile ē q̄ʒ ꝑticulare. ¶ Ad
tertiū de sili de potētijs ordiatis dico ꝙ nō ē sile de potē
tijs ⁊ hitib⁹ qꝛ. ex q̄ supior poᵃ hꝫ maiorē virtutē ⁊ vim si
spēs pluriū hꝫ: pōt illa pl'a cognoscere. ꝫ habit⁹ nō ē rō
cognoscēdi nisi repsentādo rē. hit⁹ aūt vlis nō ē repsen-
tatiu⁹ illoꝝ ꝑticulariū. ꝓbatio. qꝛ ꝯtigit scire i vlī ignorā
do i ꝑticulari hitu ergo vlī ñ cognoscūt q̄ lꝫ hit⁹ iferioris
poᵃ āt supior ⁊ hꝫ vtutē maiorē ⁊ pōt recipe alias spēs.
¶ Fere āt ⁊ difficilima sūt hoibus ad cognoscē
dū q̄ maxie sūt vl'ia: nā a sēsib⁹ sūt remotissima.

Q ō. x.

Queritur Vtꝝ magis vl'ia sint difficilio
ra ad cognoscēdū. ⁊ vr̄ ꝙ non.
nā inata ē nobis via ꝓcedere ex notiorib⁹
nob ex pᵒ. phisi. tex. ⁊ cō. 2. ⁊ itēdit ibi. vt
pꝫ p lrāʒ ⁊ vl'iora sint nob magis nō. ⁊ sin
gularia min⁹ nō. ¶ Cōfirmat qꝛ ꝯfusa ⁊ idetermiata sūt
nob magis nō vt dr̄ ibidē. ¶ Itē totū est magis notū q̄ʒ
ꝑtes. ꝫ vl'ia sūt magis ꝯfusa ⁊ idetermiata q̄ʒ singularia
vlē ē ēt totū. ergo vl'ia sūt nob magis nō. ¶ Preterea. illa
citius occurrūt itellectui q̄ꝝ singularia occurrūt citi⁹ sēsui
ꝫ singularia magis vlis citi⁹ sētiunt: ergo vl'ia pri⁹ itelli
gūt. ꝓbatio mioris. qꝛ pueri pᵒ. oēs hoies appellāt pr̄es
⁊ oēs femias mr̄es ⁊c. pꝫ ēt in expimēto Aui. qꝛ si aliqd
videat a remotis pri⁹ cognoscit ꝙ sit corp⁹ q̄ʒ aial. ⁊ pri⁹
aial q̄ʒ hō. ⁊ hō q̄ʒ sortes. ¶ Preterea. ꝫ Aui. pᵒ. metha.
ca. 5ᵒ. cōissima vt ē ens ⁊ res pria ipssiōe iprimūt i aīa. er
go prio cognoscūt. ¶ Preterea ꝙ min⁹ vl'ia magis cogno
scant ⁊ sint magis nota nāe. arguit sic vnūqdq̄ʒ ē magis
notū qd est magis ꝑfectū ⁊ magis ens. qꝛ sicut res se hñt
ad entitatē. ita ⁊ ad cognoscibilitatē: ꝫ minus vlē est ꝑfe
cti⁹ ens q̄ʒ magis vlē qd addit supra magis vlē aliq̄ʒ ꝑ
fectionem. ergo est magis notum. ¶ Contra ari. in textu

Rñdeo Primo ꝑmittā vnā distinctionē. scdo ostēdaꝫ
multiplicē conclusionē. ¶ Quātū ad primū di
co q̄ q̄ʒtū p nūc sufficit: duplex ē vlē. s. i causādo ⁊ i p̄dicā
do. vlē aūt i cāndo attēdit penes ambitū ⁊ extēsiōeꝫ vir
tutis vt illud dicat vl'ius isto mō cui⁹ vtus ad plures effe
ctus se extēdit. sicut cā pria q̄ tñ i se ē singularis vt oppo
nit vlī i p̄dicādo cū nō p̄dicet de plibus singularib⁹. vlē
āt i p̄dicādo ē illud qd diffinit pᵒ. poste. qd ē vnū i multis
⁊ de multis. qd. s. est aptū natū de pluribus predicari.

Quantum Ad scdꝫ. si querat de vlī ꝑm causalitatem sit
ista pria ꝯclusio. magis vlē ꝑm cālitatē ē no
bis minus notū q̄ʒ minus vniuersale. hāc oñdo sic. q̄ʒto
aliqd ē minus sensibile tāto ē min⁹ notū nobis. ꝫ magis
vlē ꝑm causalitatē ē min⁹ sensibile. ergo ⁊c. maior pꝫ de
itelligētijs sepatis a mā q̄ qꝛ sint minus sensibilia minus
nota sūt nobis. ꝓbatio mioris. qꝛ vl'iora i cāndo sunt ꝑfe
ctiora. sed perfectiora sunt minus sensibilia. ¶ Notandū
tñ q̄ ista ꝯclusio nō ē itelligēda de pricipijs cōplexis. nā
cāe vel pricipia ꝯplexa q̄ʒto vniuersaliora ēt i cāndo tātū
sūt notiora. Vñ ⁊ pria pricipia simplr sunt sicut locus ia
nue ex scdo metha. tex. ⁊ cō. 1. Si āt q̄rat de vlī ꝑm predi
cationē aut magis vlē ꝯparatur ad singulare simplr aut
ad min⁹ vniuersale sicut genus ꝯparat ad spēm. si primo
mō distinguēdū ē de cognitiōe. qꝛ cognitio pōt sumi du-
plr. vno mō vt ē cōis ad sēsitiuā ⁊ itellectiuā q̄ dr̄ cogni
tio i genere. alio mō sumit determinate p cognitiōe vel
sensitiua seorsū vel itellectiua seorsū. si ergo cōparet vlē
magis ad singulare simplr penes cognitionē comunē in
genere sit ista scda ꝯclusio. Singulare simplr ē nob noti⁹
q̄ʒ vlē. hāc oñdo sic. Illud ē noti⁹ nob simplr qd ē noti⁹
in cognitiōe pria i nobis. ꝫ singulare simplr ē hmōi ergo
⁊c. ꝓbatio mioris. cognitio pria i nob ē sēsitia. singulare
aūt noti⁹ ē nobis cognitiōe sēsitiua q̄ʒ vlē. pꝫ. ¶ Si aūt
magis vlē nō cōparet ad ꝑticulare vel singulare simplr
quātū ad cognitionē in genere. ꝫ quātū ad hāc vel illā se
orsū. Si quātū ad sensitiuā. sit ista tertia conclusio. singu
lare ē nobis noti⁹ q̄ʒ vniuersale. hāc oñdo sic. illud ē no
tius cognitiōe sēsitiua qd sentit p se q̄ʒ qd sentit p accñs
sed singulare per se sentit. vniuersale aūt p accñs qꝛ iquā
tū ē in singulari. pꝫ ergo q̄ singulare est notius q̄ʒ vlē co
gnitiōe sensitiua. ¶ Si āt magis vlē ꝯparet ad singulare
quātū ad cognitionē itellectiuā. vel singulare nō est itelli
gibile per se sed p accidēs ꝑꝫ vnā opinionem. vel pōt p se
intelligi ꝑm aliam opinionem. Si prima opinio tenea-
tur: sit ista conclusio 4. Uniuersale ē prius notū q̄ʒ sin-
gulare. hāc oñdo sic. oē p accidēs est posteri⁹ eo ꝙ ē per
se. 2ᵒ. phisi. caplō de fortūa. tex. ⁊ cō. 66. ꝫ ꝑꝫ primā opi
nionē vlē p se itelligit. singulare āt p accidēs. ergo. ¶ Si
āt scda opinio teneat. sit ista quita cōclusio. singulare est
notius q̄ʒ vniuersale. hāc declaro sic. cōclusio nō cogno-
scit nisi p pricipia que sūt magis nota ꝑm Aristo. prio po
ste. pricipia aūt ꝑm eum sumunt per inductiōeꝫ: inductio
aūt est ex singularibus. ergo totus iste ꝓcessus incipit a
cognitione singulariū. ⁊ p ꝯñs ista sunt nota prius. ¶ Si
āt cōparet magis vlē ad minus vniuersale vt qñ vtrūq̄ʒ
est simplr vniuersale. hoc pōt esse duplr. quia aut ambo
ꝯparant ad intellectū aut singularia eoꝝ comparātur ad
inuicem. ¶ Si scdo modo sit ista. 6ᵒ. ꝯclusio. Singulare
magis vlis est nobis noti⁹ q̄ʒ singulare minus vlis. hoc
apparet. tū qꝛ illud ē ꝯfusius iō prius notū. tū a signo qꝛ
pueri prius vocāt oēs hoies pr̄es. tū a remotis qꝛ pri⁹ vr̄
aliqd eē aial q̄ʒ hō ⁊c. vt supi⁹ dicebat. ¶ Si āt vtrunq̄ʒ
vlē cōparet ad itellectū. hoc ꝯtingit duplr. qꝛ vel ipꝫ su
peri⁹ ꝯsiderat vt ē qd idistictū plura ꝯtinēs cōfuse. vl' vt
ē qddā distictū diffiniēs. ¶ Si prio mō sit ista 7ᵒ. conclu
sio. Magis vlē ē pri⁹ nobis notū. hanc probant prime q̄t
tuor rōnes pri⁹ facte i opponēdo. ¶ Cōtra. qꝛ ꝓpinqui⁹
simplr tali est magis tale. 3ᵒ. thopi. sed singulare est nobis
simplr magis notū ex secūda cōclusiōe ⁊ min⁹ vniuersale
ē ꝓpinqui⁹ singulari q̄ʒ magis vlē. pꝫ. ergo ē magis no
tū. Rñdeo. regula ista de tertio thopi. est sic itelligēda. si
sit ꝓpinquius illi i eo ꝙ tale. singulare aūt est nobis ma
gis notū qꝛ sēsibile. illud ergo qd ē ꝓpiqus singulari vt
sensibile est nobis notius. sed lꝫ magis vlē est ꝓpiqus
q̄ʒ minus vniuersale. nō ꝙ vniuersale vt sic sit sēbile ꝫ vt
existit i suppositis. qꝛ singulare magis vlis ē nobis noti⁹
q̄ʒ singulare minus vniuersalis vt dictum est. ¶ Si scdo
mō sit ista octaua ꝯclusio. Diffinitū ē nob magis notū co
gnitione tñ idistincta. qꝛ pri⁹ cognoscit diffinitū idisticte
q̄ʒ diffiniēs. hāc oñdo sic. ꝯposita sūt nob magis nō q̄ʒ sim
plicia ex pᵒ. phisi. tex. ⁊ cō. 3. qd itelligēdū ē cognitiōe idi
sticta. ibi. n. dr̄ ꝙ totū qd ē ꝯpositū ē noti⁹ q̄ʒ ꝑtes. ꝫ mi
n⁹ vniuersale ꝯponit ex magis vlī. ergo ē nob magis no-
tū cognitiōe idisticta. Cōtra. sexto thopicoꝝ dr̄ ꝙ diffini-
tū est minus notū q̄ʒ diffiniētia. ꝫ diffiniētia sunt magis
vl'ia q̄ʒ diffinitū. ergo ⁊c. Cōfirmat qꝛ diffinitio ē p sim
pliciter priora ex sexto thopicoꝝ. ꝫ p te talia sūt min⁹ no
ta nob. ergo priora sūt nob min⁹ nō. qd vr̄ absurdū. ¶ Rñ
deo ꝙ diffiniētia inq̄ʒtū diffinientia sunt nobis magis no
ta ⁊ priora q̄ʒ diffinitū. ⁊ lꝫ q̄ʒtū ad distictā cognitiōeꝫ diffi
niti q̄lis ē cognitio diffinitia. d̄ tali logt aris. 6. thopicoꝝ

Ad argumenta Ad prima quattuoꝛ patet ex pꝛecedētibus. nam arguunt de cognitione confusa magis vl'is ꝯparati ad minus vniuersale ⁊ faciūt ꝑ 7ᵃ ꝯclusione. ¶ Ad vltimū ꝑ qꝺ ꝓbat̃ minus vniuersale eē magis notū nobis. dicēdū ꝙ veꝝ ē de cognitiōe ꝯfusa ⁊ idistincta. ¶ Ad illud i oppositū dico ꝙ Arist. hic i lr̃a loqtur de magis vl'ibus ꝭm cāūitatē. ⁊ tale vniuersale est minus ⁊ difficiliter nobis notum vt pꝫ ex pꝛia ꝯclusione. ¶ Ex hoc pꝫ itentio huius textus de qbus hic i parte ista intendit Arist. q̄a de pꝛimis causis ⁊ pꝛincipijs incomplexis cuiusmodi sunt substantie separate.

¶ **Opoꝛtet enim hanc pꝛimoꝛum pꝛincipioꝛum ⁊ causarum esse speculatiuam.** Cō. xj.

Queritur Utrū metha. sit scia pꝛactica vel speculatiua. ⁊ vr̃ ꝙ pꝛactica. nam oīs scia q̄ oꝛdinat̃ ad bonū moꝝ ē vere pꝛactica. metha. est hmōi qꝛ est vt boni hamus. oꝛdinat̃ eni imediate ad felicitatē q̄ ē sumū bonū nr̃m ergo ē ve pꝛactica. ¶ Preterea oꝛdinare ē act⁹ scie pꝛactice. ſꝫ metha. oꝛdinat alias vt pꝫ hic in lr̃a ꝑcedēti caplo. Sapiētis ē oꝛdinare. ex sexta cōditiōe sapiētis. ergo methaphẏca ē pꝛactica. ¶ Preterea. sicut ſꝫ theologia ad ꝑficiēdū nos i esse supn̄ali: sic methaphẏca ad ꝑficiēdū nos i esse nāli. ſꝫ illa ponit̃ pꝛactica. qꝛ ꝑficit nos ꝑ amoꝛē caritatis q̄ est eē supnālē. ergo methaphẏca ē pꝛactica q̄ nos perficit i eē nāli. ¶ Preterea. methaphẏca ē cōis ad pꝛacticā ⁊ speculatiuā. qꝛ vl'is respcū oīuꝫ ergo nec ē speculatiā. nec pꝛactica. ¶ Cōtra Ari. hic i lr̃a

Rn̄deo In ista q̄ōne suppono vnū qꝺ ab oīb⁹ gnāl'r cōcedit. s. ꝙ hītus seu scia pꝛactica aliquo mō extēdit̃ ad pꝛaxim. sicut ⁊ ipse itellectus. iux̃ illud tertij de aīa tex. ⁊ cō. 49. itellectus extēsiōe fit pꝛacticus. hoc supponēdo sic ꝓcedā. Primo declarabo qd sit pꝛaxis ad quā dicitur extendi scientia pꝛactica. ⁊ a qua dicitur pꝛactica. Secundo qualiter cognitio seu scientia pꝛactica extenditur ad pꝛaxi. Tertio dicet̃ ad q̄ōnē. ¶ Quantū ad pꝛimū pono talē rōnem. Praxis ad quā dicit̃ extendi scia pꝛactica ē act⁹ alteri⁹ potētie q̄ꝫ itellect⁹. naturaliter posterioꝛ itellectione natus elici cōfoꝛmiter itellectui recto: ad hoc ꝙ sit rectus actus. Quattuoꝛ ponuntur in descriptione. Pꝛia conditio ē ꝙ est actus alterius potentie q̄ꝫ intellectus. hoc pꝫ. quia stando ꝓcise in actib⁹ itellect⁹ nō est extensio intellectus qꝛ extendere est ex se tendere. sic āt intellectus nō extra se tendit. actus. n. intellectus vt ē ei⁹ non respicit actum alterius potentie. Si dicas vnū actū intellectus extendi ad alium quem dirigit sicut actus cognitionis logice dirigitur in actibus discernendi ⁊ argumentandi: qui etiā sunt actus intellectus. dico ꝙ nō ꝓꝑ hoc secundus actus est pꝛaxis. vt modo loqmur de pꝛaxi. a qua. s. dicit̃ scia pꝛactica. nec per ꝯn̄s pꝛimus erit cognitio pꝛactica: ¶ Ex his ꝯcludo coꝛrelariū ꝙ logica vl' rethoꝛica non est scia pꝛactica. ¶ Sed ꝯ istud coꝛrelariū arguit Aureolus per sex rationes ꝙ logica sit scia pꝛactica. Pꝛio sic. oīs habitus actiuus est pꝛacticus. sed tā logica q̄ꝫ rethoꝛica sunt habitus actiui. ergo pꝛactici. maioꝛ videt̃ vera. sed mioꝛ ꝓbat̃. pꝛio de rethoꝛica. qꝛ pꝛio ethicoꝝ vocat eā phs quandā virtutē. vbi cōmē. eustachius dicit. ꝙ est quedā virtus ⁊ quedā potētia. Et de logica ꝓbat̃. quia rethoꝛica ē assecutiua dyalecticā. si ergo rethoꝛica ē habitus actiuus: multo plus logica ⁊ dyalectica. ¶ Preterea secūdo sic. habitus qui nō caret respectu pꝛioꝛitatis ⁊ cōfoꝛmitatis actiuitatis ⁊ directiuitatis nō est simpl'r speculatiuus. qꝛ iste vident̃ ꝯditiones habit⁹ pꝛactici. sed logica ē hmōi. ergo nō est speculatiua. mioꝛ pꝫ de pꝛioꝛitate. qꝛ icōueniens est sil' querere sciam. ⁊ modū sciendi. i. logicā. ⁊ iō logica ꝑcedit notitiā oīum aliaꝝ sciaꝝ. De ꝯfoꝛmitate ⁊ alijs pꝫ. ⁊ qꝛ oēs alie vtuntur ⁊ regulant̃ per logicā. ¶ Preterea tertio sic. habitus cuius finis ꝓpꝛiūs non ē actus ꝓpꝛius ē habit⁹ pꝛacticus. logica ē hmōi. ergo ⁊c. minoꝛ pꝫ. qꝛ oꝛdinat̃ ad alias scias. ¶ Preterea quarto. habit⁹ q extēdit̃ ad act⁹ alteri⁹ habitus ē pꝛacticus. ſꝫ logica est hmōi. ergo ⁊c. maioꝛ ꝓbat̃. qꝛ itellectus extensione fit pꝛacticus. ¶ Preterea q̄nto. habitus qui diuidit̃ in docētem: ⁊ vtentem est pꝛacticus. exemplum de medicina. logica est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Preterea nullus habitus speculatiuus facit obiectū suū. ſꝫ logica facit. ergo ⁊c. maioꝛ ꝓbat̃ ex differentia q̄ ē iter hītus speculatiuos ⁊ actiuos positos. 6ᵒ. metha. tex. ⁊ cō. 9. mioꝛ ꝓbat̃. qꝛ logica fac̃ oꝛōnes ꝯceptuū expssiuas ⁊ syllogismos ⁊ hmōi q̄ sūt subiectū i logica. ¶ Ex his oībus ifert regulā talē. oīs ille hītus ē pꝛactic⁹ q nō solum hꝫ ꝓ fine actū quē elicit: sed etiā actū quē dirigit i q̄cūqꝫ potētiā. ¶ Sed iste rōnes que oēs ex vna radice ꝓcedūt nihil ꝯcludūt. sicut patebit rn̄dēdo ⁊ reducēdo eas. ¶ Ad pꝛimā reduco eā sic. oīs hītus actiuus ē pꝛacticus. hꝫ est maioꝛ. sed oīs hītus itellectualis est actiu⁹ ergo oīs talis ē pꝛacticus. qꝺ est falsū euidēter. qꝛ tūc nulla scia eēt speculatiua. minoꝛ ꝓbat̃ sicut tua. qꝛ oīs tal' habitus ē facilitas ⁊ q̄dā virtus ſꝫ Arist. sexto ethico. q sapiam ⁊ sciaꝫ enumerat iter virtutes itellectuales. ¶ Ad foꝛmā dico ꝙ maioꝛ est vera si sit habit⁹ directiu⁹ i pꝛaxi: ⁊ tūc minoꝛ falsa: qꝛ nec logica nec rethoꝛica dirigūt i pꝛaxim. sed solū actū itellect⁹ vel speculatiōis qꝺ idē ē. Cōfirmat̃. quia videt̃ fallacia ꝯn̄tis. est virtus ergo pꝛactica. sunt. n. virtutes multe speculatiue vt dictū est. ¶ Ad secūdū dicēdū ꝙ maioꝛ vera ē. si ille habitus sit directiu⁹ i opatiōeꝫ que est pꝛaxis ⁊ alteri⁹ generis a speculatiōe. ⁊ sic mioꝛ est falsa. qꝛ logica nō ē hmōi: nō. n. dirigit nisi in actū rōnis. q̄ non est vera pꝛaxis de q̄ loqmur. ¶ Ad tertium per ideꝫ qꝛ maioꝛ est vera si hēat ꝓ fine actū alteri⁹ generis a speculatione ⁊ sic minoꝛ est falsa. ¶ Aliter dicitur qꝛ minoꝛ est falsa simpl'r qꝛ q̄cquid sit de logica vtēte: tñ logica docens vt sic videt̃ haberet actū ꝓpꝛiū ꝓ fine. ¶ Ad quartū ꝑ idē qꝛ si logica extēdat̃ ad actū alteri⁹ habitus non tñ ad actum qui est pꝛaxis. de quo nunc loqmur: ⁊ sic rō nō valet. ¶ Ad q̄ntū reducit̃ assūpta maioꝛi addo minoꝛē. sed metha. diuidit̃ i docētē ⁊ vtētē. ergo est pꝛactica. conclusio est euidēter falsa ergo maioꝛ qꝛ minoꝛ etiā concedit̃ ab ipso. ꝓbatur etiā qꝛ oēs alie scie vtunt̃ metha. spiritualiter quātū ad pꝛicipia coīa q̄ sūt dignitates q̄s accipiūt oēs scie a metha. ꝭm phꝫ 2ᵒ. hui⁹. 3ᵒ. caplo. Ad sextū mi. est falsa. qꝛ q̄cq̄d sit de logica vtente. tñ logica docens pꝛesupponit obiectum suum. puta dicibile icōplexū i libꝛo pꝛedicamētoꝝ. ⁊ sic de alijs. ¶ Aliter. data maioꝛe ⁊ minoꝛe ꝓcedit ab isufficienti quia illud non sufficit ad scientiam pꝛacticam nisi sit directiua vere pꝛaxis. nā i hoc apparet scientiam esse pꝛacticā. vt dicetur. qꝺ de logica nō pōt dici. ¶ Ad illam regulam quā ifert dico ꝙ ē falsa. tū qꝛ isufficiēter docet cognoscere pꝛaxim. pꝫ tū qꝛ si quelibet talis extensio sufficeret ad habitū pꝛacticū: pꝛicipiū in speculatiuis esset pꝛacticū cū extēdat̃ ad hītū ꝯclusionū. qd absurdius. stat ergo pꝛia ꝯditio ꝙ pꝛaxis sit actus alterius potētie q̄ꝫ itellectus vel qꝺ idē ē alteri⁹ generis a speculatiōe. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec logica nec rethoꝛica est scia pꝛactica. vadant ergo iste rōnes vias suas qꝛ ꝯtra ꝓpositū non faciūt. Scd̃a ꝯditio est ꝙ ē nāl'r posterioꝛ itellectiōe. hoc pꝫ. nā actus nō hn̄tes oꝛdinē ad intellectū vt oꝛdinabiles ⁊ regulabiles. cuiusmodi sūt actus vegetatiui. vel etiā nāl'r pꝛecedentes intellectionem. vt actus sensitiui non dicuntur pꝛaxes: nec ad eos extenditur pꝛactica cognitio vt sunt pꝛioꝛes intellectione. Similiter actus potentie appetitiue sensitiue quatenus pꝛecedit actum intellectus nō est pꝛaxis nec respectu ipsoꝝ actuum est cognitio pꝛactica nisi ꝑ quanto est aliquo mō moderatiua istoꝝ actiuū. ⁊ isti actus sequunt̃ itellectionē moderatiuā vt per ipsā sūt moderati. ¶ Ex duabus conditionibus supꝛadictis seqtur

pradictis seqt correlariū q̄ praxis ad quā extēdit habitus practicus nō est nisi actus volūtatis elicitus vel iperatus. nam nullus alius actus a volitione est posterior essētialiter itellectiōe. quia qcūq₃ alius act⁹ det aliqs eiusdē rōnis cū isto posset eē prior sicut p₃ discurrēdo per act⁹ oium potētiar. ¶ S₃ cōtra. q₂ aliq̄ intellectio est actus iperatus a volūtate. ergo erit praxis. qd̄ ē cōtra primā cōditionē. añs patet. q₂ volūtas iperat etiā itellectui. ¶ Rñdeo argumētū peccat per fallaciā ꝯñtis. hoc. n. ver₃ est q̄ ois praxis ē actus volūtatis elicitus vel iperatus. s₃ non ꝯuertit. lic₃ ergo aliq̄ itellectio sit iperata a volūtate. ex h̄ nō seqtur q̄ sit praxis. Tertia cōditio ē q̄ praxis ē actus aptus natus cōformiter elici itellectui recto. hoc ꝓbatur tum ex sexto ethicor₃ vbi dr̄ q̄ electio recta necessario reqrit rōnē rectā. ꝛ si h̄ est ver₃ de electiōe que ē act⁹ elicitus voluntatis pari rōne de actu iperato. Tū ex dc̄o Augustino de trinitate capitulo prio. q̄ itellect⁹ itelligit sibi ꝛ alijs. sic ergo pōt iudicare de actu suo ita de actibus aliarū potētiar₃ que sūt posteriores: ꝛ p ꝯñs si recte iudicet o₃ ipsum actū q̄ est praxis ꝯformiter elici si debeat eē rectus. ¶ Ex duab⁹ ꝯditionibus vltimis ipsius praxis sequitur q̄ actus iperatus a volūtate nō est prio praxis. s₃ quasi p accidēs. qd̄ p₃ ex hoc q₂ nō est prio posterior intellectione nec primo natus elici ꝯformiter rōni recte. opotet ergo aliū actū esse primo praxi. iste nō est nisi actus elicitus voluntatis q̄ est volitio q₂ per volitionē habet dictas cōditiones act⁹ imperatus. ꝛ ipsa nō per aliud. Et hec ē rō eius qd̄ est esse prio ex prio posteriorum capitulo de vli. ¶ Tunc vltra qn̄ aliqd est primo tale coiunctū cū aliquo posteriori adhuc esset tale si posset ab illo separari. ergo si actus volūtatis posset separi ab actu alterius potentie erit praxis etiā ab illo separatus. separat aūt circa quodcūq₃ obiectum circa qd̄ pōt esse actus volūtatis ꝛ nō act⁹ alteri⁹ potētie iferioris. cuiusmodi sūt oīa imaterialia. ergo circa oē tale solus actus elicitus volūtatis est praxis. ¶ Quarta ꝯditio ē talis. q̄ praxis ē actus q̄ potest recte ꝛ nō recte elici. ꝛ hoc significat cū dr̄ ad hoc q̄ sit rectus. nā si nō posset recte ꝛ nō recte elici frustra poneret respectu eius scia practica directiua: nō eni idigeret directiuo

Quantum Ad secūdū principale dico. q̄ ita extēsio scie practice ad praxi vt regule ad regulatū cōsistit in duplici respectu vel relatione aptitudinali. s. cōformitatis ꝛ prioritatis nālis. de prioritate patet p illud sexto ethico. q̄ electio recta reqrit rōnē rectā. nō āt necessario eā reqreret nisi esset prior. ¶ De conformitate habet etiā ibidē q₂ veritas cōsideratiōis practice est ꝯfesse se habēs appetitui recto. ¶ Dixi aptitudinali: q₂ neutra relatio reqritur actualis. q̄. n. praxis actualr sequatur cōsiderationē cui sit cōformis. hoc oino accidit ꝯsiderationi. nā si ab actuali extēsione diceret practica nulla scia esset necessario practica. sed eadē quādoq₃ practica quādoq₃ speculatiua: qd̄ ē iposibile. sufficit ergo duplex extēsio aptitudinalis. Ex his ꝯcludo correlarie. q̄ nulla scia est vere practica nisi sit directia alicuius de praxis mō p̄xposito.

Quantum Ad tertiū dico q̄ methaphisica ē scia speculatiua: nō practica. Probat. tū ex auctore Aris. hic in lr̄a. ꝛ 6°. metha. tex. ꝛ cō. 2. Probat ēt p rationē. ois scia practica ē directiua alicuius de praxis s̄m duplicē respectū p̄dictū. s₃ methaphica nō ē huiusmōi. ergo ꝛc. maior p₃ ex p̄cedētib⁹. mior ꝓbat. q₂ cognitio entis inquātū ens nō ē nata dirigē i aliquē vere praxi. p₃ discurrēdo p act⁹ oium potentiarum qui pñt esse praxes s̄z descriptionem positā i prio articulo questionis.

Ad argumenta Ad primū data maiore: ad minorē dico q̄ s̄z opinionē Arist. felicitas ꝯsistit i speculatiōe dei q̄ nō ē praxis vt p₃ ex prio articulo. ꝛ iō l₃ metha. ordinet ad felicitatē: ex hoc nō ē cēsenda practica q₂ ex h̄ nō extēditur ad praxi. ¶ Si dicas q̄ ēt methaphica ordiat ad amorē vltimi finis. Dico q̄ nō ordinat ad aliquē amorē q̄ sit actus elicit⁹ voluntatis, maxie s̄m p̄hm q̄ respectu vltimi finis nō posuit aliquā praxi. s₃ ille amor ē q̄dā dilectiō nālis vel amor nālis q̄ sp necessario est rectus. ꝛ p ꝯñs nō ē praxis. q̄re metha. q̄ ad talē amorē ordinat: nō pp hoc erit practica. ¶ Ad secūdū cōcedo q̄ ordinare i rōne directiui vel regulati ē scie practice. s₃ sic mior ē falsa. cū dicit q̄ methaphica ordinat: ꝛ sapiētis ē ordinare. dico q̄ ver₃ ē i rone finis. ꝛ sic itelligit Aristo. s₃ h̄ ñ sufficit ad practicā sciā₃: scia. n. practica nō solū ordinat in rōne finis. sed etiā in rone efficiētis. ¶ Alr dr̄ q̄ si dirigit etiam effectiue: nō tñ in praxi. q₂ act⁹ aliar₃ sciarū in qbus dirigit nō sūt alterius generis a speculatiōe. ergo nec praxis. ¶ Ad tertiū qd̄ ē a sili dico q̄ ñ currit q̄tuor pedibus. q₂ l₃ sit sile i hoc q̄ sicut theologia supnālis ꝑficit nos i esse supnāli: ita metha. i eē nāli. tñ ē dissimile. q₂ theologia dina ꝑficit nos i amore caritatis q̄ est actus elicit⁹ volūtatis. ꝛ p ꝯñs vera praxis. methaphica āt ꝑficit nos i actu amoris nālr q̄ nō ē praxis cū sit necessario act⁹ rect⁹. ꝛ nō pōt recte ꝛ nō recte elici. q̄re reliqt q̄ illa sit practica. ista vō nō. ¶ Ad quartū dicēdū q̄ l₃ metha. sit cōis oi scie rōne subi qd̄ ē ens cōe oi enti. tñ mod⁹ ꝯsiderādi nō ē cōis s₃ ꝓpri⁹. s. speculatiuus. nec i mō ꝯsiderandi abstrahit ab vtraq₃. sed solū q̄ztū ad subiectum.

¶ Maxime vō principalis sciarū ꝛ magis principalis sub seruiente est q̄ cognoscit cuius cā sunt agenda singula ꝛc. **Nō. xij.**

Ueritur Utr₃ speculatiua scia sit nobilior practica. ¶ Videt q̄ nō. nā cui⁹ finis nobilior ē. illa scia est nobilior. s₃ finis practice ē bonū eē. finis speculatiue ver₃ scire. primū āt nobilius ē 2°. p₃. ergo practica ē nobilior speculatiua. ¶ Preterea. scia ordinatiua alteri⁹ ē nobilior ordiata. s₃ scia ciuil' q̄ ē practica ordiat speculatiuam. vt dr̄ prio ethico. ergo ꝛc. ¶ Cōtra. Ari. h̄ i littera. sed expssius ꝛ. 6. ꝛ. xi. metha. tex. ꝛ. cō. ij.

Rñdeo Scd₃ viā p̄hi. oi practica ē aliq̄ speculatiua nobilior. ꝛ iō speculatiua ē simplr nobilior practica. ꝓbatio hui⁹. q₂ practica ē grā vsus. speculatia āt grā speculādi ver₃. s₃ scd₃ ē nobili⁹ p°. ꝓbatio. illud ē nobili⁹ p qd̄ ꝯuēim⁹ cū nobilissimo s₃ p itellectiōe₃ vitatis ꝯuēimus cum substantijs sepatis q̄ sūt entia nobilissima. nō. n. faciūt sicut nos. nec agūt aliq̄ cōia nobiscū. ergo ꝛ speculatiua ē nobilior. hoc aūt intelligo: nisi practica excedat speculatiua i nobilitate obiecti. qd̄ dico pp verā theologiā: tenēdo q̄ sit practica. ¶ Contra. theologia supnālr ē nobilior meta. ꝛ tamē illa ē vere practica. vt suppono tā₃ ver₃. ¶ Rñdeo. ver₃ est. qd ergo dicet ad arist. dr̄ q̄ methaphica ē nobilior omnibus scientijs humanitus adiuentis. de talibus enim loquitur.

Ad argumenta Ad primū ergo dicēdū q̄ bonum simplr nō ē finis practice. de quia arist. loquitur. sed bonū opis. nobilius āt est bonū speculatiuū. q̄₃ bonum operis. sciētia enim practica est vt boni simus non simpliciter sed s̄m virtutes: ꝛ illud non est bonū simpliciter. quia s̄z p̄hm ordinat ad magis bonū nostrū. s. vt speculemur substantias separatas ꝛ quietemur in speculatione earum. ista autē speculatio ē sūmū bonū nostr₃. q₂ ē felicitas s̄z aris. decio ethicor₃. ¶ Ad secūdū nego minorē. ad ꝓbationē dico q̄ aliud ē ordiare sciā₃ i se aliud ordiare qs eā legē debeat vel docere vel audire. ciuil' āt ordiat nō istā: sed qs audiat aut doceat istā. primum ptinet ad practicum i secūdū nō. Unde aliud ē ordiare vsū alicuius. ꝛ quis debet legere ꝛ exercere. quod facit ciuilis aliud est ordinare ipsam sciam in se. quod non facit practic⁹ ciuilis. Exercitium ergo ciuilis sic ordinantis est melius non simplr: s₃ i aliq̄ sensu ꝛ s̄z qd mō p̄xposito. q̄re ratio non concludit. ¶ Et hec de primo methaphice

¶ Quare sic videtur habere: vt prouerbialiter dicimus. in foribus quis delinquet ꝛc. **Nō. j.**

Circa initium scdi libri methaphice. Querit primo. Utr̄ pria pricipia ɔplexa. sicut: De q̄lʒ affirmatio ⁊c̄. ⁊ oē totū ē mai⁹ ⁊c̄. sint nob nālr cognita. ⁊ vr̄ q̄ sic. nā cōmē. z. metha. ɔmēto p̄mo sup illō: null⁹ ignorat locū ianue i domo. dic̄: q̄ pria pricipia sūt nob nālr cognita i q̄lʒ gn̄e entiū. Pretēa. prima pricipia ɔplexa non nob cogni ta p iuētionēʒ. nec p doctria. ergo sūt nālr nō. ɔn̄a pʒ. q2 n̄ sūt plēs modi cognoscēdi q̄ʒ isti duo. pbatio ān̄tis. q2 oē cognitū p doctrinā vl' p iuētionē cognoscit̄ p aliqd prius notū. p illō prio poste. ois doctria ⁊ ois disciplina ⁊c̄. ʒ primis pricipijs nihil ē prius notū. ergo n̄ sūt cognita p doctrinā nec p iuētiōeʒ. ¶ Cōtra ph̄s tertio de aīa tex. ⁊ cō. 14. dic̄. q̄ aīa de se ē sicut tabula rasa i q̄ nihil depigit̄. ergo ʒ suā nāʒ ⁊ ex se nullā hʒ cognitionē.

Rn̄deo ⁊ dico duo. Primū q̄ notitia prioꝝ pricipioꝝ nō iest nob a nā. Probatio hui⁹. q2 ois nr̄a cognitio itellectiā hʒ ortū a sēsu. ⁊ p ɔn̄s n̄ iest a nā. ʒ cognitio prioꝝ pricipioꝝ ē itellectiua. pʒ. vn̄ respectu prioꝝ pricipioꝝ ponit̄ habit⁹ q dr̄ itellectus. ergo ⁊c̄. maioꝝ declarat. q2 aīa nr̄a nl'lā hʒ cognitionē nālē ex nā suā. nec simpliciū nec ɔplexoꝝ: ʒ ois cognitio ei⁹ orit̄ a sēsu. prio. n. motu mouet̄ sēsus ab obiecto simplici n̄ ɔplexo. ⁊ a sensu moto mouet̄ itellect⁹ ⁊ itelligit simplicia q ē prius act⁹ itellect⁹. deiñ p⁹ apphēsionē simpliciū seqt̄ ali⁹ act⁹ q ē ɔponere simplicia ad iuicē. ⁊ p⁹ ista ɔpositionē hʒ itellect⁹ ex lumine nāli vt assētiat illi veritati ɔplexe. si illud ɔplexū sit primū pricipiū. Secundum dcm̄ ē. q̄ notitia prioꝝ pricipiorum dr̄ nobiliesse nālr. q̄ten⁹ ex luie nāli itellect⁹ sunt nobis nota hita notitia simplici termioꝝ. q2 principia cognoscim⁹ in q̄ʒtū terminos cognoscim⁹. ex prio posterioꝝ

Ad argumenta Ad illud cōmētatoris dicēdū q̄ p tanto dicuntur nobis nālr nota p q̄ʒto facta ɔpōne termioꝝ simpliciū: stati ex lumie nāli itellect⁹ adheret illi veritati. tn̄ cognitio termioꝝ acqrit̄ ex sensibus. vn̄ hitus pricipioꝝ quo adherem⁹ primis pricipijs dr̄ intellectus. ¶ Cōtra si sit tunc oēs hoies illis pricipijs eq̄lr assentirēt. ɔn̄s ē falsū. ergo ⁊ ān̄s. ɔn̄a pbat̄. q2 qō ɔseqt̄ hoieʒ vel itellectū nr̄ʒ ɓm nāʒ suā eq̄lr repit̄ i oib⁹ hoib⁹. vel i oib⁹ hn̄tibus itellectū. falsitas ɔn̄tis pʒ per cōmē. q sup tertiū phicoꝝ i pricipio vʒ i p̄emio dicit. q̄ aliq pp ɔsuetudinē negauerūt pria pricipia. ⁊ exēplificat de xpianis q negāt illud. ex nihilo nihil fit. ¶ Dicēdū q̄ rn̄sio data itelligēda est de pricipijs simplr̄ primis. cuiusmodi sūt. Impoſe ē idē sil' eē ⁊ nō eē. oē totū ē maius sua pte. ⁊ hmōi. circa q̄ ipoſe ē errare. ʒ phm q̄rto hui⁹ tex. ⁊ cō. 8. et. 9. nō āt pcedit de his q̄ pn̄t eē ɔcl'ones respcū prioꝝ pricipioꝝ. talib⁹. n. pōt vn⁹ magis q̄ʒ ali⁹ assentire ⁊ de talib⁹ loqt̄ ɔmētatoꝝ vbi supra. ¶ Ad secūdum pricipale dicēdū q̄ cognitio pricipioꝝ q̄ʒtū ad simplicia acqrit̄ ex sēsib⁹. ⁊ sic aliq̄lr fiūt nō ex p̄exn̄ti cognitione. cū āt dr̄ q̄ n̄ sūt nō p doctrinā nec p iuētionem. dico q̄ veꝝ ē q̄ʒtū ad cognitiōeʒ ɔplexā. ⁊ ista diuidūt acq̄sitionē scie q̄ fit p pri⁹ nō. n̄ sic āt ē de intellectu q pōīt habit⁹ pricipiorū. ⁊ hoc modo est dare tertiū modum cognoscendi

¶ Forsitan āt ⁊ difficultate duob⁹ modis existēte nō i rebus: ʒ in nobis est ei⁹ cā. Qō. ii.

Ueritur Utr̄ difficultas cognoscēdi res sit ex parte itellectus nr̄i cognoscētis. vel ex pte reꝝ cognoscibiliū. ¶ Et vr̄ q̄ sit ex pte reꝝ. nā res sūt cognoscibiles in q̄ʒtum sūt i actu ⁊ certe i se ⁊ determinate. ʒ phm nono hui⁹ caplō vltio tex. ⁊ cō. 20. ʒ multe res sūt de se potētiales. vt mā. ⁊ multe incerte: vt tēpus ⁊ motus. multe ideterminate. vt ifinitū. ergo difficultas cognoscēdi tales res ē ex pte ipsarū reꝝ. nō ex pte itellectus nr̄i. ¶ Cōfirmat̄ p cōmētatorē scdō metha. caplō prio cō. 1. q̄ difficultas itelligēdi formas mālēs ē ex pte ipaꝝ formaꝝ: ⁊ nō ex pte itellect⁹ nr̄i: ¶ Preterea. sicut se hʒ mā summe disposita ad susceptionē forme: ita itellect⁹ sūme dispositus se hʒ ad intellectionē rei. ʒ qn̄ mā ē sūme disposita ad susceptionē forme nō ē difficultas recipiēdi formā ex pte materie. sicut pʒ de lumine in medio. q2. n. mediū q̄ʒtū est de se ē sūme dispositū: iō difficultas recipiēdi lumē nō ē ex pte medii. ergo silr̄ se hēbit itellectus sūme dispositus ad itellectionē rei. ʒ itellectus nr̄ ē sūme dispositus de se ad cognoscēdū res. cū in eo nō sit nisi sola priuatio cognitiōis. ⁊ nō aliqd ɔ̄riū cognitiōi reꝝ. q2 si sic. in pte itellectiua eēt ppria alteratio. qō negat ph̄s qnto ⁊ septimo phicoꝝ in. 7°. tex. ⁊ cō. 20. ¶ Itē p hoc differt sensus ab itellectu. q2 sēsus corrūpit̄ ab excellēti sensibili. intellect⁹ āt magis habilitat̄ ⁊ ɔfortat̄ ab excellēti itelligibili: Cuius rō ē. q2 sēsus ē potētia organica. nō āt itellectus. ergo si itellect⁹ n̄ pōt intelligē: iste defect⁹ erit ex pte reꝝ. ¶ Cōtra ē ph̄s hic q dicit q̄ difficultas vel cā difficultatis nō est in rebus: sed in nobis. qō pbat. q2 sicut oculi noctue. ⁊c̄.

Respondeo Una opinio ē cōmētatoris. q̄ reꝝ q̄dam sunt mālēs. ⁊ q̄dā immateriales. Dicit ergo q̄ ex pte intellect⁹ nr̄i ē difficultas cognoscēdi subas sepatas ⁊ nō ex pte caꝝ. ʒ intellectiōe sube mālis ē difficultas ex pte rei. Cuius rō assignat̄. q2 vnūqdq3 ē cognoscibile ɓm q̄ est i actu. q2 ergo sube immālēs sūt oino in actu. mālēs vo nō sūt simplr̄ in actu: iccirco non hn̄t imāles de se q̄ difficulter cognoscant̄. mālēs autē hn̄t de se difficultatē cognoscēdi. ¶ Sʒ ɔ̄ h qō dr̄ de subus materialibus arguit̄ sic. si in reb⁹ mālibus ē difficultas ex pte caꝝ. ergo h idē erit cōparādo illas res ad oēʒ itellectum. ɔn̄s est falsū. sicut pʒ respcū intellect⁹ diuini. ergo ⁊ ān̄s. pbatio ɔn̄tie. q2 da oppositū. s. q̄ difficultas cognoscēdi nō sit respcū cuiuscūq3 itellect⁹ ʒ respcū intellectus alicuius. s. nr̄i. tūc sic. cū iste sube sint eadē ad quēcūq3 itellectū ɔparent̄: seqt̄ q̄ nō ē difficultas ex pte caꝝ. ʒ ex pte intellect⁹ nr̄i cui ɔparant̄. ¶ Alr̄ ergo dicēdū. q̄ tota difficultas cognoscēdi rē ē tm̄ ex pte intellect⁹ nr̄i. vn̄ Aris. q vr̄ innuere duos mōs istius difficultatis locutus ē dubitatiue q2 dicit forsan. iō subdit q̄si determinando se q̄ nō in reb⁹ ʒ i nobis ē cā huius difficultatis. ¶ Si q̄ras. q̄re ergo pfecti⁹ cognoscit̄. vna res q̄ʒ alia. Rn̄deo q̄ difficultas nō ē ex pte rei. ʒ pfectio cognitiōis pōt intelligi duplr̄. vel ɓʒ pportionē. vel simplr̄. primo mō ita pfecte intelligūt̄ res mālēs sicut imālēs. ⁊ vna res sicut alia. nā ɓm pportionē ita pfecte mouēt itellectum res hn̄tes paꝝ de entitate. sicut hn̄tes multū. exēplū. paruus ignis ɓm pportionē sue virtutis ita pfecte cōburit cōbustibile: sicut magnus. Sʒ scdō mō nō eq̄ pfecte cognoscūt̄ oēs res sicut magnus ignis pfectius cōburit q̄ʒ paru⁹ simplr̄ loquēdo ⁊ ceteris parib⁹. Rō hui⁹ ē. q2 cognoscibilitas seqtur entitatē vl' rē ɓm q̄ res ē ens q2 p idē est ens ⁊ cognoscibile. nā sicut res se hʒ ad eē: ita ad cognoscibilitatē ⁊ veritatē. ex scdō hui⁹ tex. ⁊ cō. 4. Cōcedo ergo q̄ difficultas cognoscēdi vl' q̄ʒtū ad mālia vl' q̄ʒtū ad imālia ē ex parte itellect⁹. nr̄i mālia. n. nō sūt eque i actu sic̄ imateralia. iō simplr̄ non ita pfecte cognoscūt̄. cognitio tn̄ q̄ pōt de illis haberi eque facilr̄ habet̄ ɓm pportionē: sicut de imaterialibus. q2 ita facilr̄ mouet itellectū materiale sicut imateriale ɓʒ cognoscibilitatē suā: nō tn̄ eque ıēse simplr̄ loq̄ndo. sicut exēplificatū ē de igne magno ⁊ puo q̄ꝝ vterq3 ɓm pportiōeʒ caloris sui eq̄ facilr̄ calefac̄. lʒ n̄ simplr̄

Ad argumenta. Ad primū dico q̄ vnūqdq3 cognoscit̄ i quātū ens. illa ergo q̄ sūt iperfectiora i entitate nō hn̄t ita pfectā cognitionē simplr̄. tn̄ cognitio

eaꝝ ꝓportiōata ita facilr est de eis q̄ztū ē ex pte sui sicut de q̄buscūqꝫ alijs q̄ztū ex pte ipoꝝ. nec plus cōcludit ratio. ¶ Ad secūdū dico ꝙ mioꝛ ē falsa. cū dic̄ ꝙ ītellect⁹ nr̄ ē sūme dispositꝰ ad ītellectiōez rei. Ad ꝓbatione dicēdū. ꝙ ista īdispositio nō ē ꝑꝑ cōtrariū. sicut oculus noctue nō hꝫ cōtrariū lumini solis. sed ħ est ꝑꝑ debilitatem ṽtutis sue ī ꝯꝓhēdēdo. Ad tertiū de dr̄ia iter sensū ⁊ itellectū dicēdū ꝙ difficultas ista nō est ī ītellectu q̄ꝛ debilitatur ꝑ organū. ſꝫ q̄ꝛ ṽtus ītellect⁹ debilis ē ī cognoscēdo: sensus autem habet vtrunqꝫ impedimentū. s. tam ex parte organi ad cuius corruptionem debilitat̄: q̄ꝫ ex parte debilitati in virtute cognitiua.

¶ Sicut enim nicticoracū oculi ad lucez diei se habent: sic ⁊ anime nostre intellectus ad ea que sunt omnium nature manifestissima. Qō. iij.

Queritur. Utꝝ substantie immateriales possint cognosci ꝫm suas q̄ddiṫates ab ītellectu viatoris. ¶ Videt̄ ꝙ sic ꝑrio ꝑ ꝯmētatorē. q ī loco illo. s. cō. j. secūdi meta. dicit sic ꝙ ħ exēplū arist. non demōstrat res abstractas ītelligere eē īpossibile nobis. sicut ē īpossibile vespertilioni aspicere solē. q̄ꝛ si ita eēt nā ociose egisset. q̄ꝛ fecisset illud qđ ī se nālr ē ītelligibile nō eē ītelligibile ab aliquo ītellectu. sicut si fecisset solē nō apphēsum ab aliquo visu. ¶ Preterea ītellect⁹ nihil ītelligit nisi sub rōe īmālis. ex tertio de aīa tex. ⁊ cō. 18. ergo maxie intelligit simplr īmālia. ꝯn̄a pꝫ. q̄ꝛ vbi maxie ē rō formalis obiecti illud ē maxie apphensibile a potētia. ꝓbatio antecedētis. q̄ꝛ ꝑꝑ ħ actio ītellect⁹ agētis ponit̄ vt obm māle fiat aliquo mō īmāle vt sic fiat natū ad mouēdū ītellectū possibilē. Cōfirmat̄ q̄ꝛ cōmētatoꝛ tertio de aīa recitat opinionē. Auēpa. q vult ꝙ ītellectus pōt abstrahere formale a māli. ⁊ sic q̄dditatē subē mālis a singularibus qđ si ī q̄dditate sic abstracta adhuc remanet aliquid māle adhuc pōt vlterius abstrahere formale a māli quousqꝫ tādē deueniat ad q̄dditatē simplr īmālē ⁊ hāc cognoscit: q̄ꝛ hāc abstrahit a singularib⁹. ¶ Preterea. de subiecto demōstratiōis oꝫ eē notū q̄d ē. ex ꝑrio poste. ſꝫ de substātijs abstractis multa a ꝑħis demōstrāt̄ sicut pꝫ duodecimo huius de ītelligētia ꝑrīa. s. ꝙ sit sempiterna. ⁊ q̄ꝛ moueat sicut appetibile ⁊ ītelligibile nō mota. ⁊ ꝙ ē vita. ⁊ ꝙ sꝑ actu ītelligit. ⁊ ꝙ seipsa ītelligat sicut obm ꝑrimū ita etiā ꝓbat nūerū ītelligentiaꝝ iuxta nūeꝝ orbiū celestiū mobiliū ergo q̄dditates oīum istoꝝ ꝑħi cognouerūt. ¶ Cōtra Aristo. hic ī lr̄a. Sicut se hꝫ oculus nicticoracis ad lucē diei: sic ītellectus noster ad ea q̄ sūt manifestissima ī nā. cuiusmodi sunt substantie separate. ſꝫ ꝑrimū ē īpossibile. ergo ⁊ secūduz. ¶ Preterea. plus distat ītelligibile īcreatū ab ītellectu creato: q̄ꝫ ītelligibile creatū a sensu. ſꝫ ītelligibile creatū nō pōt apphēdi a sensu. ergo multo minus ītelligibile īcreatū ab ītellectu creato. ¶ Preterea nō plus se extēdit potētia passiua q̄ꝫ potētia actiua sibi corrn̄dēs ſꝫ potētia actiua ītellect⁹ q ē ītellect⁹ agēs nō se extēdit vltra fātasmata ⁊ sēsibilia. ergo nec ītellectus possibilis: q ē potētia passiua. ¶ Preterea. si sic. ergo nō posset nālr ad beatitudinē attigere. ꝯn̄s ē falsum ergo ⁊ aīs. ꝯn̄a ꝓbat̄ ex decimo ethicoꝝ vbi dicit ꝑħs ꝙ felicitas cōsistit in speculatiōe istarū substātiarum.

In ista q̄ōne sic ꝓcedā. ¶ Prio ꝑmittā vnam opinionē. Scđo subiūgā eius īꝓbationē. Tertio dicā alr ad q̄ōnē. ¶ Quātū ad ꝑrimū ē opinio ꝙ aīa ꝯiūcta corpori nō pōt ītelligere subāꝝ abstractaꝝ q̄dditates. Cuius motiua sūt duo. ¶ Primū ē. ꝙ aīa ꝯiuncta corpori nihil ītelligit nisi abstrahēdo a fantasmatib⁹. sed subē separate nō faciūt fantasmata nec pn̄t cognosci ex his q̄ faciūt fantasmata. ergo ⁊c̄. ꝓbatur maioꝛ. q̄ꝛ leso organo fātasie: ītellectus īpedit̄ ab addiscēdo īcognita: ⁊ a speculando cognita. qđ nō eēt: nisi in vtraqꝫ opatiōe fantasmatibus īdigeret. tū q̄ꝛ cū volum⁹ aliq̄d ītelligere formam⁹ nobis idolū quo id aspicim⁹. vn̄ tertio de aīa tex. ⁊ cō. 30. dicitur ꝙ sic se hn̄t fantasmata ad ītellectū: sicut sensibilia ad sensū. minoꝛ hꝫ duas ꝑtes. ꝑrīa ꝓbat̄ sic q̄ꝛ fantasma est mot⁹ fcūs a sēsu ꝫm actū. ex scđo de aīa tex. ⁊ cō. 161. sed subē sepate nō sūt sensibiles. ergo nec fātasiabiles. secūda ꝑs ꝓbat̄. Tū q̄ꝛ effect⁹ q nō adeq̄t potētiā cāe nō īducit ī cognitiōez q̄dditatis cāe. q̄ꝛ q̄dditas talis cāe excedit effectū illū. ſꝫ substātie sepate si cognoscāt̄ ꝑ illa q̄ faciūt fātasmata ī nobis tm̄ cognoscūt̄ ꝑ effect⁹ hmōi q. s. nō adequāt potētiā sue cāe. ergo ⁊c̄. Tū q̄ꝛ finiti ad īfinitū nulla ē ꝓportio ergo nec alicuius effectus sēsibilis ē ꝓportio ad q̄dditatē dei. si ergo q̄dditas dei q̄ ē ꝑrīa cā effect⁹ n̄ pōt cognosci ꝑ effectū. mlto min⁹ q̄dditas alteri⁹ subē sepate cū q̄libet alia mīus cāt q̄ꝫ ꝑrīa. ꝫm ꝑrimā ꝓpositionē de cāis. ¶ Secūdū motiuū ē: ꝙ q̄ꝛ q̄dditas subē mālis ē ꝓꝑriū obm ītellectus nr̄i possibilis. ergo nihil poterit ꝑ se ītelligi a nobis. qđ nec ē mālis q̄dditas. nec cognoscibile ꝑ talē q̄dditatē. ſꝫ subē sepate sūt hmōi. ergo ⁊c̄. ꝑrimū māifestū ē de q̄dditate subāꝝ īmāliū. secūdū ꝓbat̄ vt ꝑrius ꝑ n̄ adeq̄tionē ⁊ īꝓportionē. maioꝛ on̄dit̄. q̄ꝛ obm ꝓportiōat̄ potētie cui⁹ ē. ītellect⁹ āt ē potētia exn̄s in mā: nō tm̄ opat̄ mediāte organo. ergo obm eius erit exn̄s in mā. nō āt ꝯsiderat inq̄ꝫtū exn̄s in mā. talis āt ē q̄dditas subē mālis abstracta ꝑ ītellectū agētē. Cōfirmat̄ q̄ꝛ nisi q̄dditas mālis eēt obꝫ ītellectus possibilis nō videret̄ nec̄e ponere actionez ītellect⁹ agētis circa obm ītellect⁹ possibilis.

Quantum ad ꝯ secūdū istā opinionē arguit̄ ꝑ q̄nqꝫ rōnes ¶ Prio sic. oēs hoīes scire desiderāt. ex ꝑrio metħa. ergo maximā sciāz maxie desiderabūt. sic̄ ēt ī ꝓlogo arguit ꝑħs. maxīa āt sciā ē circa maxie scibilia. cuiusmodi sūt ꝑrīe cāe q̄ sūt subē sepate. ergo sciā ꝑrīarū cāꝝ maxie desiderat̄ ab hoīe nālr. ſꝫ desideriū nāle nō est ad īpossibile. ex ꝑrio metħa. nā al's eēt frustra. ergo possibile ē hoī hr̄e sciāz de primis causis: q̄ sūt subē abstracte vel sepate. ¶ Preterea scđo q̄ꝛ ꝑħs. 10. ethico. ꝓbat. ꝙ felicitas hoīs ꝯsistit ī speculatiōe ṽitatis. ⁊ ꝯcludit ī fine capituli ꝙ sapiēs erit vtiqꝫ felicissimus. ⁊ ꝫ ipꝫ ī. 6. ethico. sapīa ē circa altissimas cās. ergo ī speculatiōe altissimaꝝ cāꝝ ꝯsistit felicitas hoīs. ad felicitatē āt hoīs cū sit finis ꝓꝑri⁹ hoīs nō ē īpōle hoī ꝑtīgere. nā vt dr̄ scđo hui⁹ tex. ⁊ cō. 18. null⁹ conat̄ ad terminū nō futur⁹ ṽīre. ¶ Itē nā dedit hoī nec̄ia ad attigēdū huc finē. sic̄ pōt ꝓbari a sili de stellis sic̄ pōit scđo ð celo ⁊ mūdo tex. ⁊ cō. 50. ꝙ si stelle ꝑ se moueri possēt motu ꝓgressiuo: nā dedisset eis īstrumēta ⁊ organa ad motū. ¶ Rn̄det̄ ad istas duas rōnes ꝙ possibile ē hoī scire sciam maxie scibilē. q̄ztū ad ꝑrimā rōnē. ⁊ speculari altissimas cās q̄ztū ad scđam. non tm̄ in hac vita sic̄ oēs desiderāt in hac vita beatitudinē. ꝫm Augusti. 13. de trinitate ad quā nō possum⁹ ꝑtingere in hac vita. ¶ Contra: felicitas de q̄ loquit̄ Ari. x. ethicoꝝ hr̄i pōt in hac vita. dicit enī sic q̄re erit vtiqꝫ felicitas speculatio q̄dā. op⁹ āt erit ⁊ exteriori ꝓsperitate. nō. n. per se sufficiēs nā ad speculari: ſꝫ oꝫ corp⁹ sanū esse ⁊ cibum ⁊ reliquū famulatū existere ⁊c̄. ſꝫ certū ē ꝙ illa nō habēt̄ nisi ī hac vita. Cōfirmat̄. q̄ꝛ nō ē certū. ītēx itētiōe ꝑħi ꝙ ponat aliā vitā eē. q̄ꝛ ī diuersis locis: vt in scđo de aīa. ⁊. xij. huius videt̄ loq̄ dubitatiue. ſꝫ certū ē ꝫm ipm felicitatem eē finē hoīs. ⁊ ꝑ ꝯn̄s possibilē attingi. ergo hoc dꝫ poni ī aliquo statu quē certū sit illum certitudinaliter posuisse. ¶ Preteēa ꝯtra respōsionez ī se arguit̄ primo sic: potētia īꝓportionabilis alicui obiecto nō pōt ꝑ aliquē habitū aduenietē sibi cognoscere ꝑ se illud obiectū. ergo si potētia ītellectiua aīe ꝯiūcta corpori sit īꝓportionabilis q̄dditati substantie separate: per nullum habitū quē reciperet cū eadē remācbit sepata poterit fieri ꝓportiōabilis: ergo intellect⁹ separat⁹ nō cognoscet illas sbas separatas. sic̄ nec ꝯiūctus. ꝓbatio maioris. q̄ꝛ oīs habitus receptibilis ī aliq̄ potētia. vel respicit ꝑ obiecto ꝓꝑrio obiectū istius potētie. puta si sufficiat ad eliciēdū oēꝫ actū illi⁹ potentie in rōne ꝑrimi principij ⁊ formalis elicitiui. vel respicit

ꝑ obiecto ꝓprio aliquod particulare cõtētū sub obiecto potētie. sicut patet de diuersis habitibus potētie itellectiue. Exēplū primi. habit⁹ methaphic⁹ forsā. exēplū scdi. habitus geometricus vel arithmeticus. nunq̄ʒ tñ habit⁹ respiciēs pro obiecto aliqd iproportionabile potētie poterit recipi in tali potētia. ¶ Preterea si itellectus separatus cognosceret aliqd obiectū ꝑ se qd modo nõ potest cognoscere puta. quiditatē talium substātiaꝝ. ergo non esset eadem potētia tūc ⁊ mõ. q₂ eiusdem potentie est idē obiectū. ex secūdo de aīa. ¶ Preterea tertio ad pricipale sic. phs scdo hui⁹ tex. ⁊ cõ. xi. arguit sic. si fines eēnt ifiniti null⁹ eēt agēs ꝑ itellectū. ꝯña illa nõ valʒ nisi agēs ꝑ itellectū itēderet nõ solū finē ꝓrimū. sed oēs fines eēntialr ordiatos. nullū aūt agēs ꝑ itellectū itēdit agē ꝑꝑ finē quē nõ cognoscit. ergo agēs ꝑ itellectū cognoscit nõ solū finē ꝓrimū sʒ ēt oēs eēntialr ordinatos in vltimū. si ergo nõ posset illū vltimū cognoscē nõ ē agēs ꝑ itellectū. qd phs negaret. ¶ Pretēa q̄rto sic i scdo hui⁹ tex. ⁊ cõ. xi. arguit phs sic. si cāe eēnt ifinite: nihil ꝯtigeret cognosci illa. ꝯña nõ valʒ nisi ad cognitiōeʒ cuiuslibet oporteat cognoscere oēs cās. si ergo nõ ꝯtigit itelligere primā cām q̄ ē maxia cā cuiuslibet effect⁹: nullū effectū ꝯtigit itelligē. ¶ Preterea q̄nto sic veritas rei aut ē ꝯformitas rei ad ꝓpriam mēsurā. aūt nõ ē sine illa ꝯformitate. ergo si ꝯtigat itelligere veritatē alicuius rei nālis pos̄e erit itelligere ꝯformitatē illius rei ad ꝓpriā mēsurā. illa mēsura ē ꝓprie idea in mēte diuina: sʒ ꝯformitatē ad ideā nõ ꝯtigit itelligere nõ itellecta idea. cū respectus non itelligit̄ sine termino. ergo ñ ē aliqua veritas a nobis itelligibilis. ꝑ ꝯñs ⁊ idea. ¶ Rñdet̄ ad oēs istas q̄nq̄ʒ rõnes ꝙ nõ concludunt nisi ꝙ cognoscimus de substātijs sep̄atis q₂ sūt vel inq̄ʒtū sunt cause oium istoꝝ iferioꝝ: nõ aūt ꝓpter qd cū effect⁹ deficiēs nõ sufficiat ad causandū notitiā de qd est cause. ¶ Alr rñdet̄ ꝙ cognoscimus de illis substātijs ꝙ nõ sūt q₂. s. non sunt aliqd istoꝝ iferioꝝ. ꝑ hoc. n. cognoscimus ipsas eē cās excedētes respectu hoꝝ. non aūt cognoscim⁹ qd sunt. ⁊ hoc cõcludunt dicte rõnes. ⁊ nõ plus. ¶ Sʒ cõtra. primo cõtra vtrāq̄ʒ solutiōeʒ simul. nam ꝭm phm q̄rto hui⁹ tex. ⁊ cõ. xxviij. rõ quā facit nomē ē diffinitio. diffinitio āt exprimit qd rei. ergo vbicūq̄ʒ itelligim⁹ rõnē quid significat nomē: ibi possumus itelligere qd ē res. sʒ vbicūq̄ʒ iponimus nomē ad significādū ibi possumus intelligere rõnē quā significat nomē. nullus. n. significat ꝑ vocē: qd nõ itelligit. substātijs āt abstractis vel separatis iponimus noīa ꝓpria significatiua ipsaꝝ. qd pʒ. quia de nullo sūt vera illa q̄ de deo affirmant̄: nisi de illa substātia separata cui hoc nomē iponimus. ergo possumus intelligere qd sūt. ¶ Scdo ꝯtra primā rñsionē specialr arguit̄ sic. nā ꝭm phm secundo posterioꝝ. capi. illo. Iteꝝ āt speculandū. vbi tractat de cognitiōe si ē ⁊ qd ē. vult expsse ꝙ q̄ñ cognoscit̄ si ē ꝑ se: tunc cognoscit̄ qd ē. q̄ñ aūt cognoscit̄ si ē ꝑ accñs. nec cognoscimus si ē. neq̄ʒ qd ē. cū ergo de substantijs separatis cognoscimus si ē ꝭm te. nõ tñ ꝑ accñs. q₂ hoc nõ ē cognoscere si ē. sequit̄ ꝙ de ipsis possumus cognoscere qd ē. maxie de deo vbi idē ē si ē. ⁊ qd ē. ¶ Preterea ipos̄e ē cognoscere cõpositiōeʒ aliquoꝝ nisi cognitis terminis vel extremis. q₂ ꝭm phm prio periermenias. caplo de verbo eē significat quādā cõpositionē: quā sine ꝯpositis nõ ē itelligere. sʒ eē imediate iest q̄ditati illaꝝ sustātiarū. ergo si cognoscimus substantias eē ⁊ ꝑ ꝯñs eē q̄ditati eaꝝ in esse seq̄tur de necessitate ꝙ cognoscimus q̄ditates eaꝝ. ¶ Tertio ꝯtra respõsiōeʒ scdaʒ arguit̄ specialr sic. q₂ in oī ꝓpõne negatiua ē aliq̄ ꝓpositio affirmatiua prior. ergo si cognoscat̄ de substātia separata qd nõ ē: oportet cognoscere qd ē. añs pʒ. ex scdo ꝑyermen. caplo vltimo. vbi dicit phs ꝙ illa propositio. bonū nõ ē malū. ē vera. q₂ hec affirmatiua prior ē vera. bonū est bonum. ⁊ quarto huius dicit phs. notior itaq̄ʒ est dictio q̄ʒ opposita negatio. stant ergo dicte rationes iprobantes dictam opinionem.

Quantum Ad tertiū est dicēdū ad q̄õnē ꝙ substantie separate pñt itelligi ꝭm quidditates ꝓprias ab itellectu viatoris ꝭm modū q dicet̄. Cõclusio ista pʒ tū ex iprobatiōe dicte opiniōis. tū ex nono hui⁹ caplo vltimo. vbi dicit. ꝙ ignorātia de illis non est in nobis sicut cecitas: sʒ talis ē in nõ hñtibus itellectū. tū q₂ si effectus ducit i cognitionē cāe. ergo magis i cognitionē cāe efficiētis. q₂ magis depēdet ab illa. magis. n. ducit i cognitionē efficiētis q̄ʒ materie. q₂ deus posset facere illū sine mā nõ āt posset facere sine efficiēte. magis etiā ducit i cognitionē efficiētis remoti. q₂ minus põt fieri sine illo. ¶ Ad vidēdū aūt quomõ iste substātie a nobis cognoscantur. notādū ē ꝙ sex sūt gradus cognitiōis sēsitiue q̄bus corrñdēt alij sex gradus cognitiōis itellectiue. Pria cognitio ē itutiua q̄ respicit obm vt pñs ē. Secunda ē abstractiua q. s. est ꝑ spēm non itutiua. sʒ põt esse i absentia obiecti. Tertia ē ꝑ accidens corrñdēs prie cognitioni. s. ꝑ priuationē ꝑ se cognoscibilis. puta cognitio obiecti pñtis oppositi obiecto prio mõ. Quarta est cognitio ꝑ accñs. s. ꝑ priuationē cognoscibilis ꝑ se scdo. mõ puta cognitio alicuius obiecti oppositi obiecto secūde cognitiōis: qd i ei⁹ absentia cognoscit̄ per spēʒ tñ genitā ab opposito. Quinta ē cognitio ꝑ cõpositionē spēꝝ diuersoꝝ sēsibiliū. Sexta ē cognitio alicuius ꝑ accñs. puta alicuius cui accidit obiectū ꝑ se. Exēplū primi. visus videt colorē. Exēplum scdi fantasia imaginat̄ colorē visū. Exēplū tertij. visus videt tenebrā. Exēplū quarti. fātasia imaginat̄ tenebrā. Exēplū q̄nti. fantasia imaginat̄ mõtē aureū. Exēplū sexti. hõ videtur ꝑ figurā ⁊ colorē ⁊ cetera alia que sibi accidūt. ¶ Silr etiā correspõdenter dicunt̄ sex gradus cognitionis itellectiue. Prima cognitio ē ituitiua q̄ dr̄ notitia visionis que est de obiecto pñti: vt pñs ē in sua existētia. Secūda cognitio ē abstractiua q̄ est obiecti pñtis in sua spē genita ab obiecto qd põt eē absēs i sua existētia. Tertia ē cognitio obiecti oppositi obiecto primi mōi. Quarta ē cognitio obiecti oppositi obiecto scdi modi. Quinta est cognitio alicuius ex cõceptibus aggregatis. Sexta est ꝑ accñs. cū aliqd cognoscit̄ ꝑ spēm illius qd sibi accidit. Exēplū primi. cognitio beatoꝝ i pria ⁊ illa cognitio visionis est nobis forte ipossibilis pro statu isto. de quo alās. Exēplū secūdi. cū itelligo rosam absentē. Exēplū tertij. cū itelligo aliqd oppositū ꝯtrarie vl̄ forte priuatiue obiecto ituitiue viso: vt cū itelligo nõ visum obiectū intuitiue. Exēplū quarti. cū itelligit̄ oppositū ꝯtrarie vel priuatiue obiecto abstractiue cognito. puta cū itelligo nõ rosaʒ abstractiue cognitā. Exēplū q̄nti. cū intelligo aliquid esse ens infinitū. necessariū. sempiternū. Exēplū sexti. substātia intelligit̄ per spēm accñtis: ꝭm vnā opiniõnē. ¶ Ad ꝓpositū dico ꝙ q̄ditas substātiaꝝ separatarū nõ itelligitur nec primo nec secūdo nec tertio nec quarto: sed q̄nto modo. s. in ꝯceptū aggregato: ⁊ aliqualiter sexto mõ. s. ꝑ effectus suos. substantie enim separate cognoscūt̄ ꝑ hꝫ ꝙ multa apꝫ hēsa simul cõcipiunt̄. que oia nunq̄ʒ alibi iueniunt̄. ⁊ nulli alij ꝯueniunt: ⁊ iste ē ꝯceptus aggregat⁹ puta de deo. ꝙ est ens ifinitū necessarium ⁊ primū ⁊c. q̄ oia nulli ꝯueniunt simul accepta nisi deo: ⁊ sic de alijs intelligentijs. ¶ Et sic patet ad questionem.

Ad argumenta. Ad primū fūdamētū cū dicit̄ ꝙ nihil intelligimus nisi abstrahendo a fantasmatibus. aut intelligit ꝙ nihil itelligimus nisi cuius cognitiōeʒ accipimus a fantasmatibus. aut itelligit ꝙ nihil intelligimus nisi cuius spēs ꝭm se prius fuit in fantasia. prio mõ dēt maior. sʒ minor est falsa. sic. n. de substantijs separatis possumus intelligere qd sunt. sicut patet ex ꝓcedentibus. si itelligit scdo mõ sic illa maior ē falsa: quia tunc nihil eēt per se itelligibile nisi ꝑ se sensibile. quia nihil aliud facit ꝓpriam spēm in fantasia. qd est falsum: ⁊ contra oēs. nā aīa multas reꝝ q̄dditates itelligit que non faciunt propriam speciem in fantasia: vt incorporea. Item anima seipsam cognoscit. Unde anima diffinitur

diffinit̃ ſcđo ð aĩa. cognoſcit ẽt ſuas potẽtias ⁊ ſuos act⁹ ⁊ intẽtiões ſecũdas. ⁊ multa alia. quoꝝ nullũ facit ꝓpriã ſpẽꝫ in fantaſia. pꝫ ẽt q̃ñ oĩa intelligim⁹ ꝑ abſtractioneꝫ a fantaſmatibus: qꝛ nec in tertiã nec in quartã nec ĩ q̃ntã nec in ſextã cognitionẽ veniret intellect⁹: niſi p̃ eſſꝫ prima vel ſcđa. tñ multa nõ cognoſcit primo mõ nec ſcđo mõ. ⁊ ita nõ abſtracta. ſed cognoſcit ea ꝑ abſtracta. qꝛ cognoſcit ea alijs modis ſequẽtibus. ¶ Ad illud de leſione organi dico ꝙ cã ibi nõ eſt eq̃litas oboꝝ vtriuſqꝫ potẽtie. ſed cã eſt ordo n̄ãlis potẽtiaꝝ ꝓ ſtatu iſto. qꝛ intellect⁹ nihil põt intelligere niſi fantaſia prius fantaſiet̃ circa illud. ¶ Ad illud de idolo formato. bene veꝝ eſt ꝙ inde incipit cognitio ſed vltra intellectus ꝓgredit̃ ad nõ h̃ñtia idola reſpuens idola. ¶ Ad illud quod adducit̃ de inadequatiõe effect⁹. dico ꝙ nõ pl⁹ cõcludit niſi ꝙ effectus ſubſtãtie ſepate nõ ducũt in cognitioneꝫ perfectã ſue cãe. ſed h̃ nõ obſtãte p̃ñt ducere in cognitionẽ aliq̃ꝫ iperfectã. ¶ Ad illud qđ addit̃ de ĩproportiõe finiti ad ĩfinitũ. dico ꝙ lꝫ finiti ad ĩfinitũ nõ ſit aliq̃ ꝓportio ꝯmẽſuratiõis. põt tñ eẽ ꝓportio cognoſcẽtis ad cognitũ. que ꝓportio magis req̃rit diſſimilitudinẽ q̃ꝫ ſimilitudinẽ. vt dicet̃. ¶ Ad ſecũdũ fundamẽtũ opinionis dicẽduꝫ. ꝙ illa ꝓbatio. ſ. q̃dditas m̃ãlis eſt per ſe obm intellect⁹: eſt falſa: ſi intelligit̃ obiectũ primũ. ſub cui⁹ rõne oĩa alia intelligũtur: qꝛ oñſum eſt multa alia per ſe ⁊ ſm ſuam q̃dditatẽ intelligi a nobis quoꝝ nullũ eſt ſub̃a m̃ãlis. ¶ Ad ꝓbationẽ de ꝓportione obiecti ad potẽtiã. dico ꝙ illa ꝓportio eſt mouẽtis ad mobile que magis req̃rit diſſimilitudinẽ q̃ꝫ ſimilitudinẽ. qđ ꝓbat̃. qꝛ al̃r intellectus angelic⁹ q nõ eſt intellect⁹ in corpe nec in m̃ã ſm eos nõ poſſet intelligere q̃dditatem ſubſtãtie m̃ãlis: que eſt in m̃ã: Itẽ intellectus noſter nõ poſſet ĩtelligere q̃dditatẽ roſe ipſa nõ exiſtẽte. cũ talis q̃dditas ñ ſit tũc m̃ãlis. Item ſm Auicẽ: primo metha. ens ⁊ res prima impreſſione inprimunt̃ in aĩa. q̃ tñ nõ ſunt q̃dditates m̃ãles. ⁊ ſic de multis alijs poſſet dari inſtantia. ¶ Dicẽdũ ergo ꝙ inter obm ⁊ potẽtiã nõ requirit̃ ꝓportio in eẽ nec in mõ eſſendi. nec in n̄ã vel eſſentia. qꝛ tũc oculus corruptibilis quomõ videre ſolẽ incorruptibilẽ: ⁊ quare ſtella vel luna nõ cognoſcit ſolẽ: requiritur ergo ꝓportio diſſimilitudinis que eſt inter motiuũ ⁊ mobile. ſi aũt corpus poteſt mouere intellectum. ergo multo magis incorporeũ cuiuſmodi ſunt ſubſtantie ſeparate.

Ad primum principale: de illa ſimilitudine ad veſptilionẽ pꝫ quid dicendũ ſit ſm expoſitionẽ cõmẽtatoris poſitã in opponẽdo. qꝛ illud exẽplũ Ari. nõ demõſtrat res abſtractas intelligere eſſe ĩpoſſibile nobis. ſic inſpicere ſolũ eẽ ĩpoſſibile veſptilioni. qꝛ ſi ita eſſꝫ n̄ã ocioſe egiſſet. qꝛ feciſſet illud quod de ſe n̄ãl̃r eſt intelligibile: nõ eſſe ab aliquo intellectu intelligibile. ¶ Sꝫ contra rõnẽ cõmẽtatoris dicitur ſatis ꝓbabil̃r ꝙ in ſuo argumẽto eſt fallacia ꝯſequentis. nõ enim ſeq̃t̃. ſi n̄ã feciſſet ĩtelligẽtias nõ intelligibiles a nobis. ergo nec ab aliquo. Eſt etiaꝫ alius defectus in argumento: qꝛ fruſtra dr̃: qđ ad finem ordinat̃ ad quẽ nõ põt ꝑtingere. ſicut habet̃ ſecũdo ph̃icoꝝ. capl̃o de caſu ⁊ fortuna tex: ⁊. cõ. 62. ſꝫ ſubſtantie ſepate ſm ſuam intelligibilitatẽ nõ ordinant̃ ad ĩtellectionẽ n̄raꝫ vt ad finẽ. ergo nõ ſunt fruſtra intelligibile. lꝫ nõ poſſint intelligi a nobis. Exemplũ ſol. n. nõ eſt fruſtra. lꝫ nõ poſſit videri a veſpertilione: Iõ dr̃ aliter ꝙ ſimilitudo illa intelligitur de potẽtia recipiendi ꝓpriã ſpeciẽ obiecti genitã ab obiecto ꝑ quã fit ſcđa notitia que dicit̃ abſtractiua: ⁊ tũc eſt impoĩe vtriqꝫ. ſed in veſpertiliõe eſt ĩpolĩtas ſimpl̃r. in nobis aũt nõ ſimpl̃r. ſed ſm iſtum ſtatũ in quo tñ recipimus ſpẽs a ſenſibilibus. ¶ Al̃r dr̃. ꝙ ſimilitudo intelligenda eſt de q̃nto gradu notitie ĩtellectus: q̃ꝫtũ ad difficultateꝫ. nõ q̃ꝫtum ad ĩpolĩtatẽ ſm cõmenta. ¶ Ad ſecũdũ cũ dicit̃ ꝙ plus ꝯ ſtat intelligibile ĩcreatũ ⁊c. dicẽdũ eſt ꝙ veꝝ eſt in eſſe. nõ tñ in cognoſcibilitate nec in ꝓportiõe obiecti. ¶ Ad tertiã dr̃ vno modo ꝙ maioꝝ eſt falſa de illa potẽtia actiua q̃ tñ eſt vni⁹. paſſiua aũt eſt contrariorum. niſi loquamur de potentia actiua prima. ¶ Aliter põt dici ꝯceſſa maiore ꝙ intellect⁹ in actu poſſibilis nõ dicit̃ amplius paſſiuus. ⁊ vt factus in actu circa effectus ſub̃aꝝ immãliũ quos apprehẽdit ꝑ ſenſus querit vlterius eaꝝ cognitionẽ mõ p̃poſito. Ad. iiii. cũ dr̃ ꝙ hõ poſſet n̄ãliter attingẽ beatitudinẽ. nego ꝯñaꝫ cui⁹ rõ eſt. qꝛ beatitudo ꝯſiſtit in notitia intuitiua eaꝝ. q̃lis nõ habet̃ a nobis ꝓ ſtatu iſto. vt p̃cñ eſt ſupra. Contra. eiuſdẽ potẽtie circa idẽ obꝫ eſt eadẽ actio ſpẽ. ergo cognitio noſtra ꝓ nunc nõ differt ſpecie ab illa viſione. ⁊ tũc oẽs eſſemus beati. lꝫ illi qui ſunt in patria eſſent beatiores. ſic etiã inter eos vnus beatus clarius q̃ꝫ alius videt deũ. añs pꝫ qꝛ ſiue actio ſpecificet̃ ab obiecto ſiue a potentia. ſi vtrũqꝫ eſt idẽꝫ actio eſt eadẽ ſpẽ. Rñdeo illa cognitio differt ſpẽ a noſtra cognitione. ad ꝓbationẽ dicendum ꝙ veꝝ eſt qñ potẽtia eſt eadẽ ⁊ obm idẽ. ⁊ ſm eũdẽ modũ agũt. qñ aũt nõ h̃ꝫ eũdẽ modũ agũt poſſet actio ſpecifice variari. Exẽplũ. aq̃ idẽ obm infrigidat ⁊ humectat. q ſũt actiões alterius ſpẽi. ignis ẽt cõburit lignũ ꝓpe poſitũ: ⁊ nõ remotũ. ſed tñ calefacit. Itẽ iſta variatio põt eẽ ꝓpt̃ mediũ. exẽplũ. al̃r videt viſus ꝑ aquã. ⁊ al̃r per aerẽ. etiaꝫ ſol videtur al̃r in mane q̃ꝫ in meridie ꝓpter medium vaporoſum. Itẽ iſta variatio põt eſſe ꝓpter lumẽ. nã al̃r vr̃ obm aliqđ in luminẽ cãdele. ⁊ al̃r in lumine ſolis. Itẽ etiã variatio põt eẽ propter rõnem cognoſcendi. nã al̃r videt̃ aliquid per ſpẽm ꝓpriam rectaꝫ al̃r per reflexaꝫ. vt patet de obiecto viſo in ſpeculo reflectẽte. ad propoſitũ. iſta viſio q eſt in via. ⁊ illa que eſt in p̃ria: h̃ñt diuerſa lumina repreſentatiua obiecti. q̃ adinuicẽ ſpẽ diſtinguũtur.

¶ Et manifeſtũ eſt ꝙ res habent principiũ: ⁊ ꝙ cauſe rerũ entiũ nõ ſunt infinite ⁊c. Qõ. iiii.

Queritur Vtrum ſit ponere ſtatum ĩ oĩ gñe cãꝝ. Et videt̃ ꝙ non. qꝛ motus nũq̃ꝫ incepit: maxime circularis ex. viij. ph̃icoꝝ. ⁊ ſi hoc. ergo nec gñatio vnq̃ꝫ incepit. ex ſecũdo de gñatiõe tex. ⁊ cõ. 55. ⁊ per ꝯñs fuerunt infinite gñationes. ſed quelibet gñatio h̃ꝫ ꝓpriã cãꝫ efficientem proximum finem ⁊ materiã in his que gñant̃ per propagationẽ. ergo oẽs cãe fuerũt infinite. Preterea inter primum efficiens ⁊ quodlibet efficiens ⁊ ſic de alijs cauſis m̃ãli formali ⁊ finali: eſt diſtantia ĩfinita. ergo poſſunt accipi media infinita. antecedes patet ſpecial̃r de primo efficiente qđ ẽ infinitũ. ⁊ alio efficiente finito. ſed iter finitũ ⁊ infinitũ eſt infinita diſtantia. ergo ⁊c. ꝓbatio ꝯſequentie. quãto aliqua magis diſtant: tanto inter illa poſſunt eſſe plura media. ergo ſi diſtant in infinitũ. infinita poſſunt eſſe medii inter illa. Contra philoſophus hic in littera tex. ⁊ cõ. 5.

Reſpondeo In iſta q̃õne primo aliq̃ diſtinctiões premittent̃. ſcđo ꝯcl̃ones alique adducentur. ¶ Quartũ ad primũ ſit iſta prima diſtinctio. ꝙ cãꝝ q̃dã ſunt per ſe. quedã per accidẽs. Voco cãm per ſe q̃ ſm propriam naturam cauſat. ⁊ nõ ſm aliq̃d ſibi accidens. ſꝫ cãꝫ ꝑ accñs voco q̃ non ſm naturam ꝓpriam ſed ſm aliquid ſibi accñs cauſat. exẽplũ primi edificatoꝝ edificat. ⁊ homo hoĩem gñat. exemplũ ſecũdi muſicum edificat. ⁊ albũ generat: ¶ Scđa diſtinctio ſit iſta. ꝙ cauſarum quedã ſunt eſſentialiter ordinate. ⁊ quedam accidental̃r. Exemplum primi. vt homo ⁊ ſol ſunt cãe eſſential̃r ordinate hominis generati. Exemplũ ſecũdi. pr̃ ⁊ auus ſunt cauſe filii. Differt aũt iſta diſtinctio cauſarum a prima. nam aliud eſt loqui de cauſis per ſe. ⁊ per accidens. ⁊ aliud eſt loqui de cauſis eſſentialiter ordinatis. ⁊ accidentaliter ordinatis. nam ĩ p̃rio eſt tñ comparatio vnius ad vnum. ſ. cauſe ad cauſatum. in ſecundo eſt comparatio duarum vel pluriũ cauſarum inter ſe. inquãtum ab eis eſt cauſatum. Notandum auteꝫ ꝙ cauſe eſſentialiter ordinate differunt a cauſis accidentaliter ordinatis tripliciter. Prima differẽtia

est qꝛ in causis essentialiter ordinatis: secũda inquãtũ cãt dependet a priã. lꝫ nõ in esse. vnde cã secũda nõ agit nisi in vtute priẽ sed in accidentalr ordinatis: secũda depẽdet a prima inquãtũ cã. lꝫ dependeat in esse suo. vl' in aliquo alio. pꝫ de filio q põt generare pr̃e mortuo. Scđa dña ẽ qꝫ in causis essentialiter ordinatis est cãlitas alteri⁹ ordinis ꝛ alteri⁹ rõnis. qꝛ superior semp est perfectior. sed in accidentaliter ordinatis nõ est sic. Ista differentia sequit̃ ex prima. nã nulla cã dependet essentialiter in causando a cã eiusdem rõnis. qꝛ in cãtiõe alicuius sufficit vnũ vni⁹ rõnis. Ex ista differentia sequit̃ manifeste qꝫ cãe essentialiter ordinate sunt alterius ordinis ꝛ speciei: cãe autem accidentalr ordinate eiusdẽ speĩ. Tertia differentia est qꝫ oẽs cause essentialiter ordinate sil' necessario cõcurrunt ꝛ requirũtur ad causandum. Alioquin aliqua per se causalitas deesset effectui. sed in accidentalr ordinatis nõ necessario requiritur simultas oĩum in cãndo. ꝛ hec tertia differentia ex prima ꝛ secunda seqtur si bene attendat̃.

Quantum ad scđm ostendã tres conclusiões. ¶ Pria cõclusio sit ista. In causis essentialr ordinatis est impossibilis simplr infinitas. Hanc probo sic. Cã vt cã hꝫ rõnem primi. si ergo cãe sint infinite: nõ est dare primã. ꝛ per ɔñs nec vltimam. ꝛ sic oẽs erunt medie: tota ergo vniuersalitas causatoꝝ essentialr ordinatoꝝ est cãta vel ergo ab aliqua sui ordinis ꝛ vniuersitatis: vel ab aliq̃ cã que nõ est aliquid sui ordinis ꝛ vniuersitatis. nõ primo modo. qꝛ tunc illa esset cã sui. cũ tota illa vniuersitas ponat̃ cãta. ergo est secundo mõ. nam tota vniuersitas dependẽtiũ dependet nõ ab aliquo illius vniuersitatis. illa ergo cã a qua dependet erit prima ꝛ etiã essentialr ordinata ꝛ sic habeo ꝓpositũ. ¶ Preterea si in causis essentialr ordinatis est ꝓcessus in infinitũ. ergo dabitur infinitum in actu. ɔñs est falsum quod nullus ponit. ɔña pꝫ ex tertia differentia supradicta. qꝛ oẽs cãe essentialr ordinate sunt sil' ꝛ ɔcurrunt ad effectũ. ¶ Preterea. pri⁹ est qđ est ꝓpinqui⁹ primo ex. v. metha. caplo de priori ter. ꝛ cõ. 17. ergo vbi nullũ est primũ: ibi nihil ẽ essentialr pri⁹. si ergo cãe essentialr ordinate essent infinite nulla esset prior ꝛ essentialr ordinata. qđ est dr̃ie oppositum in adiecto. ¶ Preterea. in essentialr ordinatis semper superior ẽ perfectior in cãndo. ex secũda differentia supradicta. ergo si i infinitum est superior in infinitũ est perfectior. ꝛ per consequẽs infinite perfectiõis in cãndo: ergo non cãns vtute alterius qꝛ qđlibet cãns virtute alterius est depẽdẽs ab alio ꝛ imperfecte cãns. illa ergo que est infinite perfectiõis est simplr prima. ꝛ habet̃ ꝓpositũ. ¶ Secũda ɔcl'o sit ista. i causis accñtalr ordinatis est impoĩs infinitas. nisi ponatur stat⁹ in essentialr ordinatis. Hanc oñdo sic. qꝛ accñtalis infinitas si ponit̃: hꝫ erit nõ sil' sed successiue tñ. vt alterꝫ post alterꝫ. Tunc sic ois infinitas successiua hꝫ cam ꝑpetuãtẽ nõ potest esse aliquid illius successionis. qꝛ oia successiua sunt eiusdẽ rõnis. ergo est aliquid prius essentialr. ꝛ alterius ordinis a quo dependet quelibet cã illius successionis. Et tũc illa cã erit prima ꝛ essentialr ordinata. ꝛ habetur propositum. Maior probat̃. qꝛ nulla difformitas ꝑpetuat̃ nisi in virtute alicui⁹ permanẽtis qđ nihil est illius difformitatis vel illius successiõis. ¶ Tertia cõclusio sit ista. qꝫ si neget̃ in causis essentialis ordo: adhuc infinitas in causis est simplr ipoĩs. Hãc oñdo sic. certum est qꝫ in entibus aliqd est effcm̃. ergo a se vel ab alio. vel a nullo. nõ a se. qꝛ ßm Augu. primo de trinita. nihil ẽ qđ seipsum gignat vt sit. nec erit a nullo. qꝛ a nullo nihil est effectiue. ergo ab alio. illud aliud erit prima cã. ꝛ p ɔñs in illa erit status. Si dicatur qꝫ illa agit in virtute alteri⁹ prioris. Contra: qꝛ erit essentialiter ordinata. quod negabas. Sic ergo pꝫ ad questionẽ qꝫ infinitas in causis eẽntialr ordinatis est impossibilis simpliciter:

Ad argumenta Ad primũ cõcedit̃ qꝫ posita gñatiõe infinita qꝫ cãe sunt infinite. sed iste sunt accidentaliter ordinate. vt predictum est. ¶ Sed est dubium de cã mãli. vtrum materie sint infinite. Respondeo. posito qꝫ materie essent plures: forsan nõ esset incõueniens ipsas eẽ infinitas successiue. sicut ɔcedit̃ de alijs causis accidentalr ordinatis. tenendo tamẽ cũ pho qꝫ tm̃ vna est mã oĩum formarum. vt pꝫ primo phicoꝝ tex. ꝛ cõ. 67. ꝛ primo de gñatiõe. Dico tũc qꝫ nõ sunt infinite sed manet vna mã numero in gñato ꝛ corrupto. qꝛ gñatio vnius est corruptio alterius ꝛ econuerso. ¶ Contra septimo huius tex. ꝛ cõ. 28. dr̃ qꝫ generans generat aliud ꝑpter materiam. ¶ Respondeo qꝫ intelligit qꝫ alia est mã i generante ꝛ genito. tñ cum hꝫ põt stare qꝫ sit eadem successiue in gñato ꝛ in corrupto. ꝛ hꝫ in infinitũ. ¶ Ad scđm dicendum qꝫ duplex est distantia. quedam dimensiua. ꝛ quedam perfectiua. si loquamur de distantia perfectiua: sic concedo antecedens. qꝫ inter primũ efficiens ꝛ quodlibet aliud est infinita distãtia. sed tunc negõ ɔsequentiã. sicut pꝫ de contrarijs que maxime distant tali distãtia. ꝛ tamẽ aliqua sunt contraria nõ habentia medium. ad probationem consequentie pꝫ qꝫ ꝓcedit de distãtia dimensiua. de qua antecedens est negãdũ. sic pꝫ de se. qꝛ iter deũ ꝛ creaturã nõ est distantia dimensionalis. sed perfectionalis.

¶ Sed si infinite essent pluralitate species causarum nõ esset ita cognoscere. Qõ. v.

Queritur Vtrũ infinitũ possit cognosci a nobis. ¶ Et videtur qꝫ sic, nã deus est infinitus. sed deum possumus cognoscere. sicut probatum est superius. ergo infinitum cognoscitur a nobis. Confirmatur qꝛ cognitio rei est per oẽs cãs. ßm phm hic in secundo ter. ꝛ cõ. 13. ergo per primam cãm sed prima causa est infinita. ergo infinitum cognoscitur a nobis. ¶ Preterea. illud cuius diffinitio ꝛ passiones assignantur a nobis ꝛ ei nomẽ imponimus intelligitur a nobis: sed infinitũ est huiusmodi. sicut pꝫ. iii. phicoꝝ. capitulo de ifinito. ergo ꝛc. ¶ Preterea. oẽs spẽs quorũcũqꝫ generꝫ sunt intelligibiles a nobis. quia diffinibiles. lꝫ species numeri ꝛ figure sunt infinite qꝛ vltra vnam spẽm datam põt accipi alia. ꝛ sic in infinitum. ergo possunt cognosci. Si dicas qꝫ iste nõ sunt vere species qꝛ nõ existunt. Cõtra. spẽs rose est vere species lꝫ rosa nõ existat. ¶ Preterea: Aristo. quarto phisicorum. caplo de vacuo Tex. ꝛ cõ. 72. arguit sic. si duo corpora possunt eẽ simul. ergo ꝛ infinita. ergo a simili si due species possunt eẽ simul in intellectu. vt claꝝ est qꝫ sic. ergo ꝛ infinite. ꝛ quelibꝫ est principiũ cognoscẽdi. ergo infinita possunt cognosci a nobis. ¶ Contra. secũdo hui⁹ ter. ꝛ cõ. 11. si cause formales eẽnt infinite nihil contingeret scire. Idem dicitur primo phicoꝝ contra anaxagoram ponẽtẽ principia infinita. qꝛ tũc nihil esset cognoscibile. ratio phi non valet nisi infinitum possit cognosci.

In ista qõne primo premittam vnam opinionem. secundo dicã aliter ad qõnem. ¶ Quantũ ad primũ dr̃ qꝫ infinitũ nõ potest intelligi a nobis ßm intentionem phi in littera. ¶ Pro qua opiniõe arguitur sic. obiectũ propriũ intellectus nostri est qdditas rei materialis. ergo nihil est a nobis cognoscibile nisi sub ratione quidditatis rei materialis. sed infinitum nõ est aliquid materiale nec contentum sub qdditate materiali. ergo nõ ẽ a nobis cognoscibile. ¶ Preterea si infinitum posset intelligi a nobis. vel hoc eẽt vnica intellectione. vl' plurib⁹. lꝫ neutro modo est a nobis cognoscibile. vt ostendam. ergo ꝛc. maior pꝫ sufficiẽti diuisiõe. minor ꝓbat̃. qꝛ nõ vna. qꝛ tũc cognosceret per spẽm vnã genitã ab obo. Tũc sic. oẽ agẽs agit ßm qꝫ est ens. ergo qđ cãt vnã spẽm ẽ vnũ in actu. oẽ aũt tale hꝫ vnã formã. infinitũ aũt nõ hꝫ formã. qꝛ forme est terminare. infinitũ aũt nõ terminat̃. ¶ Scđo ꝓbat̃ qꝫ ĩfinitũ nõ posset pluribus intellectionibus cognosci. qꝛ si sic tũc eẽnt in intellectu plures spẽs sil'. sed plures spẽs intelligibiles sunt plures forme eiusdem rõnis ꝛ p ɔñs sũt incõpossibiles in eodem. ex qnto hui⁹ ter. ꝛ cõ. 13. nõ ergo possunt

possunt simul pficere intellectum. ergo ꝛc. ¶Preterea. obꝫ ⁊ potētia ꝓportionat̄. sed īter finitū ⁊ īfinitū nō est ꝓportio ergo intellect⁹ noster cū sit finit⁹ in eēndo. ⁊ ꝑ ꝯn̄s in operando nō poterit intelligere infinitū. His p̄missis r̄ndet̄ ꝭm istam opinionē ad rōnes ī oppositū. ℭ Ad primū de deo dr̄ ꝙ vtiqꝫ de⁹ est infinit⁹. ⁊ pōt cognosci a nobis nō tn̄ sub rōe infiniti. qđ ꝓbat̄. qꝛ de⁹ nō cognoscit̄ nisi ꝑ effectū. null⁹ āt effect⁹ adequat̄ ei: ⁊ per ꝯn̄s nō pōt ducere in cognitionē ei⁹ ꝭm ꝙ infinit⁹. ℭ Ad ꝯfirmationem per idē. qꝛ lꝫ prima cā sit infinita: nō tn̄ cognoscit̄ a nob ꝭm ꝙ infinita. ℭ Ad aliud dr̄ ꝙ multis īponim⁹ nōīa q̄ tn̄ nō sunt intelligibilia. Exemplū significam⁹. n. nihil. ⁊ tn̄ nihil nō est intelligibile. Cū etiam dr̄ ꝑ infinitū diffinim⁹ ꝛc. dr̄ ꝙ diffinitio est duplex. quedā ē diffinitio qđ rei. quedā vō qđ nōīs. p̄ia bn̄ arguit diffinitū esse cognoscibile. sed secūda nō. qꝛ pōt eē tā entis q̄ꝫ nō entis. ⁊ tn̄ nō ens nō est ītelligibile. talis n. diffō infiniti est posita tertio phicoꝝ. ℭ Ad aliud cū dr̄ de spēb⁹ numeri ⁊ figure. Rn̄det̄ ꝙ sole ille spēs que in suis singularib⁹ pn̄t per se su app̄hēdi sunt a nobis cognoscibiles. tales aūt sunt finite. ℭ Ad vltimū cū arguit̄ a sili. dr̄ ꝙ nō est sile hic ⁊ ibi. qꝛ loc⁹ ē termin⁹ corꝑis. ⁊ hꝫ rōnē forme inq̄ꝫtū terminat̄ ipꝫ corp⁹. corp⁹ āt locatū ē sic mā. forme enim est teriare. ⁊ māe terminari. spēs vō intelligibiles hn̄t respcū intellect⁹ modū forme informātis ⁊ pficientis. intellect⁹ vō modū māe ⁊ perfectibilis. nūc aūt si vna forma pōt teriare ⁊ īformare duo. pari rōe īfinita. qꝛ teriatio ⁊ īformatio ē a parte ei⁹. iō sequit̄ ꝙ si vn⁹ loc⁹ pōt teriare ⁊ recipe duo corpora pari rōne infinita. ꝓpter h̄ illud ān̄s est īpōle. sed si mā pōt pfici a duab⁹ formis nō oppositis. nō ꝓpter h̄ seqtur ꝙ ab infinitis. qꝛ argueret ipsi⁹ māe infinitā capacitatē. lꝫ ergo ītellect⁹ possit informari a duab⁹ spēb⁹ simul: nō ꝓpter hoc seqt̄ ꝙ ab infinitis. ℭ Alr̄ dicitur ꝙ ꝯn̄a pbī est intelligenda qn̄ est tanta repugnantia respcū paucoꝝ: q̄ꝫta est respcū pluriū sic est in ꝓposito pbī. qꝛ est tāta repugnantia ex ꝑte loci ꝙ in eodē loco sint duo corpora. q̄ꝫta si sint plura. iō seqt̄ ꝙ si duo corpora possint eē sil. ergo infinita. nō aūt sic est de spēb⁹. qꝛ non est tanta repugnantia eē sil duas spēs in intellectu. sic plures vel infinitas. ℭ Cōtra istas solutiones arguit̄. ⁊ primo ꝯ̄ primā. cū dr̄ ꝙ de⁹ nō pōt cognosci a nobis ꝭm ꝙ īfinit⁹. Cōtra qꝛ nos intelligim⁹ deū vt creatorē. sed vt est creator est īfinit⁹. qꝛ potētia creatiua est infinita. ergo ītelligimus eū vt infinitū. ℭ ¶Preterea. de⁹ intelligit̄ a nobis vt est finis vltim⁹. sed vt sic est infinit⁹. ergo intelligim⁹ eū vt infinitū. ꝓbatio maioris. qꝛ vt in h̄ scđo ter. ⁊ cō. 9. dicit̄. oē agēs ꝑ intellectū cognoscit vltimū finē vt vltim⁹ est. arguit̄. n. ibi sic. si fines eēnt infiniti. ergo nullū agēs ꝑ ītellectū est. qꝛ oē tale cognoscit finē vltimū ꝓpter quem agit. ꝓbatio minoris. qꝛ oīni bono finito ꝯtingit intelligere aliud magis bonū. si ergo de⁹ ꝭm ꝙ vltim⁹ finis nō sit bonū infinitū. ergo possum⁹ ītelligere mai⁹ bonū deo ꝭm ꝙ vltim⁹ finis. ergo aliqđ aliud preter deū erit vltimioꝛ finis: qđ est hereticū ⁊ absurdū. ℭ ¶Preterea. oīs cognitio ꝯplexa p̄supponit cognitionē terminoꝝ. sed infinitū attribuim⁹ deo ⁊ remouem⁹ a creatura. dicendo ꝙ de⁹ est infinit⁹ ⁊ creatura nō. ergo cognoscim⁹ ipsum īfinitū ꝭm ꝙ est alteꝝ extremū illi⁹ ꝯplexiōis. ⁊ vt sic attribuit̄ deo: ⁊ remouet̄ a creatura. ℭ Cōtra scđam cū dicit̄ ad argumētū ꝙ nihil significat̄. ⁊ tn̄ nō est intelligibile. Arguit̄. qꝛ voces sunt signa reꝝ mediantib⁹ ꝯceptib⁹: ergo nihil significat̄ qn̄ pri⁹ p̄cōcipiat̄ ⁊ p̄intelligat̄. ān̄s pꝫ p̄io peryermenias. voces sūt signa passionū que sunt ī aīa. ⁊ ibidē dr̄ ꝙ sicut voces sunt signa passionū. sic passiōes sunt signa reꝝ: Cōfirmat̄. qꝛ quarto hui⁹ dr̄. ꝙ si nihil ītelligit̄: nihil significat̄. ℭ ¶Preterea. īpossibile est ītelligere drīaꝫ extremoꝝ: nisi ipsa extrema intelligātur. sed nos ītelligim⁹ drīaꝫ inter ens ⁊ nihil. ergo cognoscimus ens ⁊ nihil. Cōfirmat̄. qꝛ priuationes ⁊ negationes sunt intelligibiles. cū de ipsis formēt̄ aliq̄ ꝓpositiōes. ⁊ tn̄ priuatiōes ⁊ negatiōes sunt formalr̄ nihil. ℭ Cōtra tertiā solutionē de spēb⁹ numeri. vr̄ ꝙ possumus intelligere numeros infinitos. qꝛ per spēm vni⁹ vnitatis pōt intelligi alia vnitas: sic vult Augu. ꝙ per spēꝫ vni⁹ solis possum⁹ intelligere quot volum⁹ soles. per spēꝫ ergo vni⁹ vnitatis pn̄t intelligi numeri infiniti per replicationē vnitatis: nō dico sil sed successiue ⁊ hoc sufficit. ℭ Cōtra solutionē q̄rtā lꝫ enim similitudo nā valeat oīno. tn̄ nō vr̄ eē aliq̄ repugnātia ex ꝑte ītellect⁹ qn̄ possint infinite spēs eē in intellectu ī actū p̄io. sic certū pōt terminare infinitas lineas. pōt enim intellect⁹ vt vr̄ scire infinita in habitu si eēt qui īprimeret infinitas spēs in ipso. veꝝ est tn̄ ꝙ ītellect⁹ nō pōt nālr̄ infinitas spēs acq̄rere. Cui⁹ rō est. qꝛ oꝫ ꝙ acq̄reret illas spēs ex actib⁹ suis: ⁊ per ꝯn̄s ꝙ p̄cederēt act⁹ infiniti. qđ ē īpōle. tn̄ ꝙ intellect⁹ hēat infinitas spēs ꝑ īfusionē: nō videt̄ incōueniens. sic forte habuit aīa xp̄i: de quo alias. qꝛ magis est alteri⁹ negotij. nec rōnes facte ꝓ opinione cogūt. Et iō ad primā cū dr̄ ꝙ ꝓpriū obm intellect⁹ nr̄i est quidditas rei mālis. dico ꝙ falsū est. sic ostensum est supra qōne. de cognitiōe subaꝝ sepataꝝ. pōt tn̄ ꝓ nūc ostēdi vnica rōne sic. nullus habitus potētie pōt aliqđ hr̄e ꝓ obō cōi⁹ obō illi potētie. qꝛ nūq̄ꝫ hit⁹ excedit potētiā cui⁹ ē. sed hit⁹ metha. hꝫ ꝑ obō ens inq̄ꝫtū ens. vt ipsemet ꝯcedit q̄ est alteri⁹ opiniōis. ens āt inq̄ꝫtū ens est cōi⁹ q̄dditate māli. ergo q̄dditas mālis nō ē obm adeq̄tū intellect⁹. ℭ Ad secundum respondeo ꝙ infinitū potest intelligi vnica ītellectione. Ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ hr̄et cognosci per vnam spēꝫ. concedo ꝙ potest cognosci per vnam speciem nō tamen genitā ab eo. sicut probatio procedit. vel dato ꝙ gigneret vnā spēm: nō seqt̄ ex h̄ ꝙ infinitum eēt terminatū. qꝛ forma teriat illud in quo est. illa aūt species genita ab infinito nō eēt in infinito. sed in ipso ītellectu finito cognoscēte. Cōtra illud ēt qđ dr̄ ꝙ nihil intelligit̄ a nobis vnica intellectiōe nisi per vnā spēm. arguit̄ sic. oē qđ pōt eē vnū extremū vni⁹ ꝯpōnis apud intellectū pōt ītelligi vnica intellectiōe simplici. sed pōle est aliqua duo quoꝝ due spēs sunt in intellectu eē vnū extremū vni⁹ ꝯpōnis apud ītellectū. ergo ꝛc. maioꝛ ꝓbat̄. qꝛ ītellectus tn̄ illud app̄hendit simplici app̄hēsiōe. p̄io qđ ꝯpōit cū alio. ꝓbatio minoris. qꝛ mons aureus nō intelligit̄ vna spē. cū nihil vnū tale sit in re ex. quod vnā spēꝫ facit in sensu ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec in intellectu. ⁊ tn̄ ꝯstat ꝙ mons aureus est extremū vnius ꝯpōnis. vt si dicat̄ ꝙ mons aureus ē figmētū. vel aliqđ tale. ℭ ¶Preterea. multa possumus sil scire. ergo sil intelligere. ꝯn̄a pꝫ. qꝛ cuiuslibet sciti in actu est spēs in ītellectu in actu. ān̄s ꝓbat̄. qꝛ si considero vnā ꝯclusionē: ꝑ spēm in actu. ⁊ cognosco ꝑ pōle alias ꝑuas ꝯcl'ones in hitu. si nō hēo spēs illaꝝ duarum in actu: oꝫ ergo me inquirere spēs illaꝝ ꝯcl'onū. sed pono ꝑ pōle ꝙ singulare nō sit extra in re qđ possit facere spēm in sensu. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec in intellectu. vel tunc nūq̄ꝫ intelligā illā ꝯcl'onē. vel hēo illaꝫ spēꝫ in actu. sic de prima ꝯcl'one. nec ex v̄tute fantastica pōt abstrahi spēs illius ꝯcl'onis. qꝛ ibi nō pn̄t eē simul due spēs ꝭm te. sicut in intellectu. nec est incōueniēs plura accn̄tia ⁊ plures spēs eiusdē rōnis ⁊ gn̄is ꝭm esse intentionale esse in eodem subō simul. sicut duo lumina sunt in eadeꝫ parte medij. de quo dicetur ampli⁹ q̄nto hui⁹. ℭ Ad tertiā de ꝓportione obī ad potētiā dicēdū sicut prius. ⁊ pōt sic argui contra eum. quero de q̄ ꝓportione loq̄ris. qꝛ vel de ꝓportiōe numerali. vel de proportiōe pfectiōis. vel de ꝓportiōe finiti ad finitū. primo modo nō pōt. qꝛ eadē potētia numero pōt in plura obā numero. secundo modo non vt intelligitur proportio pfectiōis qđ aliq̄tiēs sūptū reddit aliđ. visus enī infinities sūptus non reddit solē qꝛ ē alteri⁹ rōnis. tertio mō nō. qꝛ ꝓportio potentie ⁊ obiecti est ꝓportio mouentis ⁊ moti. ⁊ tn̄ si aliqđ mouet̄ a finito pōt ēt moueri ab infinito. sicut celū pōt moueri a deo ꝙ nūc mouet̄ ab angelo. ℭ Ad formā iam superius dictum fuit ꝙ illa proportio cū sit motiui ad mobile magis req̄rit dissimilitudinē q̄ꝫ silitudinē.

¶ Opinio ergo predicta nō cogit q̄ztū ad rōnes nec valet q̄ztū ad responsiones.

Quantum Ad scđm pricipale prio premittā q̄sdā distinctiōes. scđo ōndā aliq̄s ↄclōnes. ¶ Quātū ad primū sit ista pria distinctio q̄ infinitū pōt tripl̄r accipi .s. negatiue: priuatiue: ⁊ ↄ̄rie. primo mō dr̄ ifinitū qđ ñ ē aptū natū finiri sed repugnat sibi eo mō quo dr̄ tertio phisi. tex. ⁊ cō. 34. q̄ pūct⁹ ē infinit⁹ sic vox ē inuisibilis. Infinitū priuatiue dr̄ qđ priuat finē vel finitatē in apto natos finiri. ⁊ hoc sonat vocabulū. Infinitū ↄtrarie ē qđ negat finitatē ponēdo eius oppositū. ⁊ isto mō logr̄ Arist. ⁊ boeti⁹ sup p̄dicamēta. caplo de q̄litate: vbi dic̄ sic ph̄s. q̄litati inest hr̄e cōtrariū sic iniustitia cōtrariat̄ iustitie. iniust⁹ enim cōtrarie dr̄ eo q̄ hȝ hitū contrariū ex actib⁹ ḡnatuȝ sic ifinitū ↄtrarie negat finitatē cū positiōe cōtrarij puta infinituȝ extensum sine terminis. ⁊ sic logr̄ ph̄s prio phisi. cōtra p̄menidē ⁊ melissum. Istud ifinitū ↄtrarie dem̄ p̄t dupl̄r intelligi: vno mō q̄ sit actu existēs sine termis. alio mō q̄ sit in potētia. quod diffinit ph̄s tertio phi. tex. ⁊ cō. 63. s. infinitū ē cui⁹ q̄ztitatē accipiētib⁹ sp̄ est aliqd ex̄ accipere. ita q̄ q̄ztūcūq̄ȝ accipiatur semp̄ est aliquid extra. si tñ eēt priuatiue vel negatiue nō semp̄ eēt aliqd ex̄ accipere. ergo infinitū duob⁹ modis vltimis. s. priuatiue ⁊ cōtrarie semper est in q̄ztitate molis vel vtutis. q̄ztitas aūt ois dicta proprie vel methaphorice ē magnitudo vel multitudo dicta p̄prie vel methaphorice. ergo ois infinitas talis est in magnitudine vel multitudine p̄pria vl̄ methaphorica. ¶ Secūda distinctio sit ista q̄ ifinitū pōt dupl̄r accipi. vno mō pro rōne infinitatis in se. alio mō pro substrato rōni infinitatis. ⁊ pro eo quod subest tali rōni. aliud est eniȝ querere de rōne infinitatis in se. ⁊ aliud de eo quod subest tali rationi infinitatis sicut aliud est querere de ente per accn̄s ⁊ aliud est querere de eo qđ subest vel est sub ente per accn̄s. ph̄s. n. sexto hui⁹ p̄bat q̄dā de ente p̄ accidēs. ex quo seqr̄ q̄ de ente p̄ accn̄s p̄t eē scia. ⁊ tñ ibi p̄bat q̄ de ente p̄ accn̄s ñ p̄t eē scia. primū itelligit̄ đ rōe ētis i se. scđm đ illo cui sb̄est. sic i p̄posito dr̄ đ ifinito.

De secundo declarabo. viij. ↄclōnes. pria ↄclō sit ista. Infinitū ↄtrarie i magnitudie vigoris vl̄ p̄fectiōis a nobis est intelligibile. hāc ōndo sic. de⁹ est ifinitus ↄtrarie in magnitudine perfectiōis. sed de⁹ ē a nob̄ intelligibilis. ergo ⁊c. maior pȝ. q̄r deus est infinit⁹ ⁊ ñ negatiue nec priuatiue. ergo ↄtrarie. minor est ↄ̄ sa superi⁹. ¶ Secūda ↄclō sit ista. Infinitū ↄtrarie in multitudine ñ p̄t cognosci a nob̄ sil̄ tanq̄ȝ vnū obm. hōc ōndo sic. intellectus q̄ icludit ↄtradictionē est impossibilis. sed intellectus itelligens ifinitū ↄtrarie in multitudine est huiusmodi. g°. ⁊c. maior est euidens. sed minor pȝ ex precedentib⁹. tū q̄r nō est dare infinitū in re in actu. tū q̄r infinita in multitudine sunt intelligibilia infinitis actib⁹: qđ repugnat intellectui nr̄o. ¶ Tertia ↄclusio sit ista. Infinitū cōtrarie i ml̄titudine nō pōt intelligi a nobis successiue. puta itelligendo vnū post aliud. hanc ostendo sic. Si infinitū i multitudine pōt intelligi successiue. ergo cōtingit ifinitū p̄trāsire. ↄ̄ñs est euidēter falsū. g°. ⁊ añs. p̄batio ↄ̄ñtie. q̄r si cōtingeret itelligere infinitū in multitudine successiue. oporteret totā istā multitudinē p̄trāsire. ¶ Notādū aūt ē q̄ ista ↄclō vr̄ ire ad mētē ph̄i: ⁊ certū ē q̄ de actibus intellect⁹ actu infinitis siue sil̄ siue successiue. q̄r virt⁹ nō sufficit ad tot actiones hñdas simul siue successiue ⁊ hoc mō loquit̄ ph̄s. habitual̄r aūt intelligi infinita per sp̄ēs proprias nō quidē nāl̄r acq̄sitas sed a deo ipressas forte nō est impossibile. de quo al̄ias. ¶ Quarta ↄ̄lō sit ista. infinitū cōtrarie in magnitudine quātitatis molis nō pōt intelligi a nobis. hāc ōndo sic. intellectus q̄ icludit ↄtradictionē ē iposibil̄. sed itelligere ifinitū in tali magnitudine icludit contradictionē p̄ q̄zto nō est dare tale infinitū in re. ergo ⁊c. ¶ Quinta ↄ̄lō sit ista. infinitū priuatiue in magnitudine molis nō pōt itelligi a nobis. ista probatur sic p̄cedēs. q̄r nō est dare aliquā talē magnitudinē q̄ sit apta nata finiri ⁊ nō sit actu finita. ⁊ iō intellectus intelligens tale infinitū repugnat rei. ¶ Sexta ↄclō sit ista. infinitū priuatiue i ml̄titudine nō pōt intelligi a nobis hoc pȝ sic p̄cedēs. q̄r nulla est ml̄titudo que sit apta nata finiri. ⁊ nō actu finita. q̄r itellectus intelligēs multitudinē infinitam repugnat rei. ¶ Aduertendū q̄ oēs p̄dicte ↄclōnes accipiūt infinitū p̄ re substrata ⁊ que subijcit̄ rōni infinitatis. ¶ Si aūt querat̄ de infinito accepto pro rōne infinitatis in se. sit ista septima ↄclō. s. q̄ ifinitū isto modo pōt intelligi a nob̄: quā sic ostendo. ipole ēst aliquid intelligere inēē vel nō inesse alteri nisi ipsum prius apprehendat̄ ab intellectu simplici. sed infinitū oi modo dictū possumus cognoscere alicui inēē vel non inēē. ergo necessario ipsum infinitū vt sic prius est apprehensum ab intellectu. Ex oībus p̄dictis ↄcludo correlatiue q̄ infinitū acceptū pro re substrata sic ē impossibile intelligi vel nō intelligi. sicut est possibile esse vel nō eē ex p̄te rei. vñ infinitū p̄fectiōe sic est deus est intellibile a nobis. Infinitū aūt in magnitudine molis vel i ml̄titudine s̄m actū nō. Item infinitū in essential̄r ordinatis vel in actu vel in potentia seu priuatiue seu cōtrarie nō p̄t intelligi a nobis. cui⁹ rō est q̄r repugnat rei. infinitū autē siue in multitudine siue in magnitudine: siue in q̄buscūq̄ȝ accidental̄r ordinatis si in potentia accipiat̄ p̄t intelligi a nobis. ⁊ h̄ potential̄r acceptū. vt sic semper intellectus cōformet̄ rei. ¶ Octaua ↄclusio sit ista. Infinitum negatiue pōt intelligi a nobis. h̄ p̄ȝ. q̄r pūctus vel vnitas potest intelligi a nobis. sed ipsa sunt infinita negatiue. ergo infinita negatiue p̄nt a nobis cognosci. Ex predictis patȝ quid sit dicendum ad questionem.

Ad argumenta Ad primū ⁊ ad cōfirmationē pȝ q̄ verū concludunt. q̄r arguūt de infinito in magnitudine perfectiōis. qđ est de⁹. vñ Damascenus q̄rto sententiaȝ dicit q̄ hoc solū possumus scire de deo q̄ est infinitus ⁊ incōprehēsibilis. ¶ Ad aliud cū arguit̄ q̄ infinitū pōt diffiniri ⁊ passiōes de eo demōstrari. dicēdū q̄ p̄bat de infinito accepto nō p̄ re substrata sed pro rōne infiniti in se. ¶ Ad aliud de infinitate sp̄ēȝ numeri ⁊ figure. dico q̄r oēs sunt intelligibiles a nobis nō simul sȝ successiue: tñ ñ cōtingit p̄transire. ¶ Ad vltimū cū arguit̄ q̄ si duo corpora ⁊c. dictum est q̄ infinite sp̄ēs p̄nt eē sil̄ i intellectu actu primo. nō nāl̄r. sed si a deo ifundant̄ sicut superius tactū est. ⁊ tñ ñ seq̄tur q̄ intellectus in actu scđo possit intelligere infinita. ¶ Ad auctes ph̄i in oppositum dico q̄ intelligit q̄ infinitas in multitudine que intelligit̄ p̄ diuersas sp̄ēs nō pōt intelligi a nobis esto q̄ intellectus hr̄et ifinitas sp̄ēs apud se. q̄r nō posset elicere sil̄ infinitos actus ⁊ op̄atiōes. nec posset itelligere vnū post aliđ q̄r ñ possȝ ea p̄transire. ¶ Et h̄ de scđo methap̄hice.

¶ Ampli⁹ āt ml̄tis exn̄tiū nō isunt oib⁹ oia: quonāq̄ȝ mō possibile est vñ principiū eē in immobilibus: aut boni naturam ⁊c. Qō. j.

Circa tertium librū meth. ¶ Queritur vtrū in imobilibus sit cā efficiens ⁊ final̄. ⁊ vr̄ q̄ sic. nā mediū demonstrationis reducit̄ ad gen⁹ cāe efficientis. sed scie mathe. que sunt de immobilib⁹ ve. đmōstrāt ergo in imobilibus est ve inuenire rōnem efficientis. maior est nota ex scđo phisico. Tex. ⁊ cō. 3. vbi ph̄s prin°. demonstratiōis enumerat inter causas efficientes rōne medij. ¶ Item primo posteriorum dicit q̄ principia demonstrationis sunt cause conclusionis. mediuȝ aūt non est cā

materialis: quia nõ intrat conclusionez. nec est causa formalis nec finalis. relinquit̃ ergo q̄ sit cã efficiẽs. ¶ Preterea imobilia sunt entia. ergo hñt rõnẽ finis. añs pz. sed ↄña ꝓbat̃. q2 qd hz rõnẽ entis hz rõnẽ boni: cum bonũ 7 ens ↄuertantur. finis ãt 7 bonũ sunt idẽ. vt dr̃ hic. ¶ Cõtra Aristo. hic in littera. tex. 7 cõ. 3.

Respondeo ad qõnez. primo p̄mittã aliq̃s distinctiones. scdo dicã ad qõnẽ. ¶ Quãtũ ad primũ sit ista prima distinctio q̄ imobilia sunt ĩ duplici gñe q̄dã sunt imobilia mouẽtia vt de9 7 intelligẽtie. q̄dã q̄ nõ mouẽt nec mouent̃ vt mathematica. ¶ Scda distinctio sit ista q̄ duplex est efficiẽs. q̄dã dãs eẽ sine motu. q̄dã dãs eẽ cũ motu. exẽplũ primi. de9 q̄ nõ agit interueniente motu. exẽplũ scdi. oẽ agẽs physicũ. ¶ Tertia distictio sit ista. q̄ duplex ẽ finis. q̄dã q̄ attigit̃ mediante motu. q̄dã q̄ attigit̃ sine motu. prim9 finis corrñdet scdo efficiẽti. scds finis prio. ¶ Quarta distinctio sit ista. q̄ mot9 repit̃ in aliq̃ tripl'r. s. vel effectiue. vl' subiue. vel termĩatiue. exẽplũ primi. de9 7 intelligẽtie. exẽplũ scdi. celũ 7 q̄dlibet mobile. exẽplũ tertij. albedo 7 q̄libet forma motũ terminãs. ¶ Quinta distictio sit ista: q̄ finis repit̃ ĩ aliq̃ dupl'r. vno mõ q2 ipz est finis. alio mõ q2 ordiat̃ ad finẽ: exẽplũ primi. de9 q̄ est finis oĩuz. exẽplũ scdi. creatura oĩs q̄ ad deũ vt ad finem ordinatur.

Quantum Ad scdm vidẽdũ ẽ. prio de efficiẽte. scdo de fine. de prio si sit sermo de immobilib9 prio mõ q̄. s. sunt imobilia mouẽtia. sic dico duo. primũ ẽ q̄ de9 est efficiens imobile sine motu. scdm dcm̃ est. oẽ efficiens immobile aliud a prima cã est efficiẽs p motũ. Si ãt sit sermo de imobilib9 scdo mõ. q̄. s. nec mouẽt nec mouent̃ vt sunt mathe. sic dico q̄ nullo mõ repit̃ ĩ eis real'r loquẽdo rõ efficientis. nec cũ motu nec sine motu. nã mathe. vt talia nõ hñt eẽ aliq̄d reale. ¶ De scdo q̄ztũ est de fine si sit sermo de imobilib9 prio mõ: q̄. s. sunt mouentia sic dico duo. primũ ẽ q̄ loquẽdo de fine prio mõ q̄ ẽ ipz quod est finis: sic finis reperit̃ in pria cã q̄ est oĩuz finis. scdm dcm̃ est q̄ loquẽdo de fine scdo mõ ꝓut finis repit̃ in aliquo q2 ipm ordinat̃ ad finẽ sic dico q̄ finis reperit̃ in oĩ creatura siue mobili siue immobili. ¶ Si aũt sit sermo de immobilib9 scdo mõ. sic põt dici q̄ in eis nõ est finis aliquo mõ real'r loquẽdo. Uel posset dici q̄ in eis est finis scdo modo vt finis reperitur in aliquo ꝑm q̄ ipz ad finẽ ordinat̃. nã mathe. eodẽ modo quo sunt aliquid circa primam causam ordinãtur ad ipsam ad quã oĩa entia vt ad finem nãliter ordinantur.

Sed hic est vnũ dubium vtz in immobilib9 possit motus reperiri. ¶ Dicẽdũ q̄ de motu subiue aliter est ꝑm viã phi. al'r ꝑm viam theologi. nã ꝑm phm̃ nec deus nec intelligentie pñt eẽ subm mot9 sed sunt simpl'r imobiles. ¶ Sed ꝑm viã thologoz oẽs intelligẽtie p̄ter primaz possunt moueri etiã local'r. q2 moueri de loco ad locũ nõ repugnat angelo. ¶ De immobilibus aũt mathe. pz q̄ ĩ eis nullo mõ est mot9 subiue real'r loquẽdo. Si ãt loquamur de motu terminatiue simpl'r. negandũ est motũ in imobilib9 esse. de deo quidẽ pz. q2 est oĩno iterminabilis. de intelligẽtijs etiã pz. q2 lz sint ꝑducibiles in esse nõ tñ p motũ q2 de9 a quo ꝑducte sunt nõ ꝑducit aliq̄d p motũ. De mathema. aũt pz q2 nõ ꝑducũt in eẽ p motũ. Si ãt loquamur de motu effectiue. sic dico q̄ tã in deo q̄z in intelligentijs est reperire motũ. q2 oẽs mouent vel mouere pñt. De mathe. ãt pz. q2 nec mouent nec mouent̃ real'r loquẽdo. sic ergo pz ad qõnẽ. ¶ Ad primũ in oppositum dicẽdũ est q̄ lz mediũ respũ ↄclusiõis dicat̃ hr̃e rõnẽ efficientis nõ tñ est hoc real'r loquẽdo 7 per motum. sicut loq̄tur h̃ phs. ¶ Cõtra. q2 discursus dmõstratiu9 vr̃ eẽ q̄dã motus. ¶ Rñdeo. q̄ nõ ẽ mot9 realis. q2 fit per intellectũ. ¶ Ad scdm dicẽdũ q̄ ñ oẽ bonũ hz rõnẽ finis nisi illud ad quod omnia alia ordinãtur. mathe. ãt lz aliq̄liter possint dici eẽ ordinata ad finẽ extrinsecũ. tñ in eis non ẽ finis ad quẽ aliud ordinatur. ita q̄ vnũ sit finis alterius proprie loquendo.

¶ Nõ ãt possibile gen9 existentiũ vnũ esse: neqz vnũ: neqz ens. nã necesse differentias. cuiuslibet generis eẽ 7 vnũ eẽ quãlibet. ipossibile ẽ aũt predicari: aut spẽs generis de proprijs differẽtiis aut generis sine suis spẽb9. Quare si est vnum genus aut ens: nulla differentia: nec vnum: nec ens erit 7c.

Qõ. ij.

Queritur Utrũ genus predicet̃ de differentia per se. Et vr̃ q̄ sic. nã homo per se est rõnalis. ergo rõnale per se est homo. ergo rõnale per se ẽ aĩal. consequẽtia prima ꝓbatur. q2 propositio necessaria cõuertitur in necessariũ. ex primo prioruz. ergo per se ĩ p se. secũda ↄsequẽtia ꝓbat̃. q2 hõ p se est aĩal. si ergo rõnale per se est hõ. seq̄tur q̄ per se est aĩal. ¶ Preterea hõ p se est aĩal. hõ per se est rõnalis. ergo rõnale per se est aĩal. ista illatio probat̃. q2 sicut ex p̄missis necessarijs seq̄t̃ conclusio nec̃ia. ita ex per se per se. ¶ Preterea septimo h9 dr̃: q̄ qñ aliq̄d de alio p̄dicatur p se prio mõ. vnũ p̄dicatur de alio ẽt in abstracto. ergo iste sunt ṽe. humanitas ẽ rõnalitas. 7 hũanitas est aĩalitas. q2 iste sunt per se in primo mõ. hõ ẽ rõnalis. hõ est animal. ergo seq̄t̃ q̄ rõnalitas. est aĩalitas. 7 tũc ↄcretũ predicabit̃ de ↄcreto p se primo mõ. dicendo q̄ rõnale est aĩal. ¶ Preterea. si genus per accñs p̄dicat̃ de dĩa. ergo per accñs p̄dicat̃ de spẽ. ↄñs est falsum: ergo 7 añs. ꝓbatio ↄñtie. q2 qñ aliq̄d p̄dicatur de aliquo p accñs: p̄dicat̃ per accñs de quocũqz in quo illud formal'r includit̃. differentia ãt formal'r icluditur in spẽ. ergo si genus predicatur p accñs de dĩa. p̄dicat̃ 7 de spẽ p accñs. ¶ Cõtra. q2 si sic. ergo vnũ aĩal erit multa aĩalia. ↄñs est falsũ. ergo 7 añs. probatio cõsequentie q2 aĩal 7 rõnale includunt̃ in cõceptu spẽi. puta hoĩs aut ergo idez aĩal importat̃ per gen9 7 dĩaz. aut aliud 7 aliud. si primũ. ergo erit nugatio in diffinitione hoĩs. si scdm. hr̃ ꝓpositũ q̄ hõ erit duo animalia.

Respondeo q̄ genus nõ p̄dicat̃ p se de dĩa. qd pz p Auicẽ. v. metha. dicẽtẽ. q̄ lz gen9 7 dĩa p̄dicent̃ de toto. i. de spẽ. nõ tñ significat totũ p se. lz gen9 significat mãle. dĩa aũt formale vtrũqz ãt significat ptez spẽi p modũ toti9. 7 sicut mãle est extra formale. sic conceptus generis est extra cõceptũ differentie.

Ad argumenta Ad primũ negãda est cõsequentia. lz ẽ fallacia cõsequentis. ꝑseitas ãt significat cãm p̄dicati esse in subo. supi9 aũt nõ hz cãz q̄re inferi9 sibi ĩsit. lz magis ecõuerso. ĩ subo ergo põt esse cã ihe rẽtie p̄dicati. lz in p̄dicato nõ sit cã q̄ subm sibi insit. Ad ꝓbationẽ dico q̄ nõ valet silitudo de ꝓpõne p se 7 nec̃ia. Rõ hui9 est. q2 antecedẽs nõ p̄t esse vez vel nec̃ariũ: nisi ẽt cõseq̄ues sit vez vel nec̃ariũ: alioq̄n posset eẽ vez sine illo. ꝓpõ ergo cõuersa non p̄t eẽ ṽa seu nec̃aria q̄ se hz vt añcedens: nisi ꝓpõ conuertens q̄ se hz vt cõsequens sit ṽa seu necessaria. verũtñ añs põt hr̃e cãz q̄re p̄dicatũ vel cõsequens sibi insit. lz nõ ecõuerso vt dcm̃ est. alioq̄n vlis affirmatiuã conuerteret̃ simpl'r. q2 p se p̄supponit de oĩ. ꝓpositio ergo p se ñ nec̃ario cõuertit̃ in p se. ¶ Ad scdm p idez. q2 lz ex p̄missis nec̃arijs q̄ se hñt vt añs in syllogismo non possit seq̄ conclo nisi necessaria q̄ se hz vt consequens. alioq̄n p̄misse possent eẽ ṽe sine conclõne. tñ ex p̄missis p se p̄t sequi cõclo per accidẽs. lz necessaria. ¶ Cõtra. primo posteriorum dr̃. q̄ si per accidẽs. ergo non necessariũ. Respondeo. illud est verum de accñtibus cõparatis ad subm. predicatio enim p accñs generis de differentia: nõ est aliq̄s mod9 per accñs qui opponit̃ ad necessarium. de quo per accidens habet̃ prio posterioz. qñ. s. p̄dicat̃ accñs de accidente. vel accidens de subo. vel subiectũ de accidente. 7 de tali veruz est q̄ si per accñs. ergo

nō necessariū. dr̃ia aūt nō est ꝓprie accidens gn̄is. nisi accipiēdo accidens alicui⁹ qđ est ex̄ ꝯceptū qdditatiuū ⁊ formalē. ⁊ iō talis ꝑdicatio per accidēs pōt sil' stare cū necio.

¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ premisse sunt false. s. humanitas ē aialitas. ⁊ silr humanitas est rōnalitas. Ad ꝓbationē est sciendū ꝙ duplex ē cōcretio. ⁊ duplex est abstractio. vna ꝯcretio est ad subm. puta qñ aliqd denoīat aliud qđ est ex suā essentiā. alia ē ad suppositū. puta qñ aliqd significat aliquid per modū denominantis aliquid proprie nāc. exemplū primi. albū quod denoīat subm. exēplū secūdi. vt hec albedo est albedo. Silr ē duplex abstractio corrn̄dēs vna a subo. alia a supposito ꝓprio. exēplū primi. cū albedo abstrahitur ab hoie. exēplū secūdi. cū albedo abstrahitur ab hac albedine. ⁊ hō ab hoc hoie. ¶ Ad formā ergo rōnis dico ꝙ dictum phi septimo hui⁹ ē de cōcretis ⁊ abstractis scđo mō. sed nō primo mō. vñ si hec est va. hic hō ē hō: hec est va. hec hūanitas est humanitas. nō tñ sic se hꝫ in ꝯcretis ⁊ abstractis primo modo. nō eni valet. si hō est alb⁹. ergo hūanitas est albedo. Ratio hui⁹ est. q2 in ꝑdicatiōe per se primo mō est ꝑdicatio rōne qdditatis. qñ aūt ꝑdicatū est intra qdditatē subiecti: preciso quocūqꝫ alio adhuc est de intellectu subi. sed si sit cōcretū ad subꝫ: subm est extra. nec ꝑdicatū est idē subo. Ad ꝓpositū dico ꝙ rōnale in cōcreto iō predicat' de hoie. q2 rōne suppositi significat per modū toti⁹. i abstracto āt aufert' iste mod⁹ ⁊ significat per modū ptis. pars aūt nō predicat' de toto. quare iste ambe sunt false. humanitas ē animalitas. humanitas est rōnalitas. ¶ Ad quartū nego ꝯñtiam. ad ꝓbationeꝫ dicendū ꝙ ista maior est va: si illud dat intelligere ⁊ facit vnū per accn̄s cū alio. differentia aūt cum genere ⁊ facit vnū per accidens. sed vnuꝫ per se. ¶ Aliter dr̃ ⁊ est idem ꝙ si gen⁹ predic at' de differentia per accn̄s. ꝓprie nō ē ꝑdicatio per accidens. q2 nō ē in aliquo istorum triū modoꝝ q ponūtur primo poste. sed est ꝑ accn̄s largo mō. eo ꝙ ꝑdicatū est extra rōnē subi: ⁊ sic per accn̄s diuiditur cōtra per se primo vel secundo modo.

¶ Silr āt hꝫ circa nūc i tpe. nō. n. hoc cōtingit fieri ⁊ corrumpi: attamē videt' aliqd semp eē. nō substantia aliqua existens ⁊c. Q. iij.

Ueritur Utrū idē nūc vel instās sit i toto tpe. ¶ Et est vna opinio satis cōis que orit' ex hoc tertio. ⁊ etiam ex. iiij. phicoꝝ. caplo de tpe. ꝙ est idē ꝫm subaꝫ in toto tpe: lꝫ sit aliud ⁊ aliud ꝫm eē. Q d ostendit' sic. substantia ipsi⁹ nūc corrn̄det substantie ipsius mobilis. variatio aūt ipsi⁹ nūc ꝫm eē corrn̄det variationi mot⁹. vñ ꝫm decēxū mot⁹ variat' nūc ꝫꝫ esse. lꝫ maneat idem ꝫm substantiam propter idētitatem mobilis in toto motu. ¶ Sed cōtra istā opinionē inq̄ꝫiuꝫ vba videtur sonare arguit' per duas rōnes phi q̄rto phicoꝝ. primo sic. illa dr̃r sil' que sunt in eodē nūc indiuisibili. si ergo idē est nūc in toto tpe. ergo illa q̄ fuerūt in millesimo āno: ⁊ que sunt hodie erūt simul quod est falsum euidenter. ¶ Rn̄det' ꝙ oīa pn̄t eē in eodē nūc realr. sicut vnū mobile realr per suū motū hꝫ esse in oīb⁹ partib⁹ spacij. nō tñ oīa sunt in eodē nūc ꝫm rōnē sicut nec ē idē mobile ꝫm rōnē. vt hꝫ eē in diuersis partib⁹ spacij. ¶ Cōtra vniformitas silitatis accipienda est corrn̄dent' idētitati ipsius nūc. vt que sunt in eodē nūc realiter sint sil' realr. ⁊ q̄ sūt in eodē nūc ꝫꝫ rōnē: sint sil' ꝫꝫ rōnē: si ergo i toto tpe ē idē nūc realr. ⁊ alterū ꝫm rōnē. sequit' ꝙ illa que fuerunt in millesimo anno ⁊ que sunt hodie erūt sil realr ⁊ ꝫm veritatē. lꝫ nō sint sil' ꝫm rōnem. qđ null⁹ sane mētis diceret. ¶ P scđo cuiuslibet cōtinui sunt duo termini distincti. lꝫ tps est quoddā cōtinuū cuius termini sunt ipa nūc. g°. ipa nūc sūt distincta. Ista rō declaratur. q2 ipsuꝫ nūc ꝫm subaꝫ est aliquod indiuisibile de genere quantitatis. tūc quero cuius continui sit termin⁹ vl' cui⁹ discreti sit ps: q2 oē indiuisibile qđ est per se de gn̄e q̄ꝫtitatis vel est termin⁹ continui. vel ps discreti. si ponitur pars discreti. ergo tps ponitur discretum quod phs nō cōcederet ꝓprie loquēdo. Si ponit' termin⁹ cōtinui oꝫ ergo ꝙ sit aliud ⁊ aliud ꝫm ꝙ terminat aliā ⁊ aliam partē cōtinui. quod est propositū. Respondetur ꝙ vnum ⁊ idē nūc ꝫm rem potest terminare aliquod tempus ex vtraqꝫ parte sicut vnuꝫ ⁊ idē mobile per suū motū terminat aliquod spaciū ex vtraqꝫ pte. q2 prius existens in pricipio alicuius spacij fit postea per motū in fine illius spacij. ¶ Cōtra. q2 illa eē accidunt illi nunc eidem ꝫm substantiam ⁊ ꝫm rem. q2 per te illud nunc manet idem sub diuersis esse. ⁊ per ꝯn̄s illa eē accidūt sibi. ergo nunc temporis nō per se sed per accn̄s est termin⁹ tpis. qđ est falsum. nā oē indiuisibile de gn̄e q̄ꝫtitatis per se terminat q̄ꝫtitatē vel est pars discreti. q̄re sequitur ꝙ tale idē nūc non sit indiuisibile per se de genere q̄ꝫtitatis. ¶ Preterea illa eē quero cuius generis sint si sunt indiuisibilia de gn̄e q̄ꝫtitatis. ergo sufficiunt ad terminandū ꝓpriū ꝯtinuuꝫ absqꝫ illo nunc ꝫm substātiam. qđ null⁹ diceret. Si aūt sint alteri⁹ gn̄is. puta q̄litatis. ergo q̄litas ꝑ se ē rō terminādi cōtinuū i gn̄e q̄ꝫtitatis. qđ ē falsum. videntur ergo rōnes phi stare. nec ipse eas aliqñ soluit. ¶ Preterea ad principale. si idē nūc ꝫm substātiā flueret ꝑ totū tempus. ergo totus ei⁹ flux⁹ cōponeret' ex indiuisibilibus. ⁊ per cōsequens tps cū ꝫm eos nūc fluens causet tps. ꝯn̄s est manifeste falsuꝫ. ergo ⁊ antecedēs. ꝓbatio consequentie. q2 nunc indiuisibile non posset fluere nisi ꝫm eē diuersa que necessario sunt indiuisibilia. ꝓbat aūt phs. vj. phisi. tex. ⁊ cō. 89. ꝙ indiuisibile nō pōt moueri. q2 tūc mot⁹ ei⁹ ꝯponerent' ex indiuisibilib⁹. q2 prius ptransit' minus vel equale q̄ꝫ maius. ergo tps eēt cōpositū ex indiuisibilib⁹. qđ est cōtra phm. Preterea oīs mutatio habet aliquam mensuram. si ergo idē nunc ꝫm substantiam mutatur ꝫm diuersa esse oportet. ipsius vl' suoꝝ esse querere aliq̄ꝫ mensuram. illa vel erit tempus vel erit nunc. ⁊ sic in infinitum. ¶ Dicendū ergo aliter ꝙ nūc est aliud ⁊ aliud ꝫm substantiam in toto tempore. sicut est alius ⁊ alius punctus in tota linea. sed ad saluanduꝫ philosophum qui prima facie videtur dicere oppositum est notandum ꝙ non est intentio philosophi ꝙ idem nunc maneat in toto tempore. sed quodcunqꝫ vnum nunc de pluribus consideratum ꝫm se est idē. ⁊ h̄ est dicere eē ideꝫ ꝫm substātiam. consideratum autem in ordine ad temp⁹ preteritum ⁊ futurum non. sed cum sit terminus preteriti ⁊ principium futuri dicitur distingui ꝫm esse. quia alia est ratio finis ⁊ principij. vt sic. vnum ergo nunc habet identitatem ꝫm substantiam id est a se ⁊ ꝫm se ⁊ habet diuisionem ꝫm eē respectu partium temporis: ⁊ non est tāta identitas instantis in toto tempore cum sint infinita instantia q̄ꝫta est identitas vnius instātis. ergo in toto tempore necesse est esse aliud ⁊ aliud nūc ꝫꝫ substantiā. ¶ Et ad hoc valet declaratio philosophi quam isti addunt pro se de mobili quod manet idem. non quideꝫ mobile vt absolute precedit mutationem. quia hoc modo non est tempus mensura eius nec aliquid pertinens ad tempus. sed forte vt sic euum est mensura eius: de quo al's. sed mobile vt est sub vna mutatione est idem ꝫm substantiam id est ꝫm eē illius mutationis considerate in se vel ꝫm se. est autem aliud ꝫm esse. id est vt sub illa mutatione terminat preteritum ⁊ initiat futurum. ꝫm hoc dicitur alibi ⁊ alibi esse non quidem actu sed in eodem vbi medio inter: extrema inquantum illud terminat motum ꝫm prius vbi. ⁊ inchoat motum ꝫm postreius vbi. dicitur autem alibi ⁊ alibi eē quatinus mutari est aliquid vtriusqꝫ extremi. ¶ Et hec de tertio methaphisice.

¶ Ens autem multis modis dicitur. sed ad vnū ⁊ ad vnam aliquam naturam. sed non equiuoce. ⁊c. Q. j.

circa

Circa quartũ librum methaphisice. queritur. vtruz ens vniuoce predicetur de omnibus entib⁹: vr q nõ: p porphiriũ. Si quis inqt oĩa entia vocet equiuoce nũcupabit. ¶ Cõfirmaꝛ. q: nihil vnũ predicaꝛ vniuoce de oĩbus pp infinitatẽ entiũ in nã. ¶ Cõtra phus h in littera. Tex. ꝛ cõ. 2. dicit q ens mꝉtipliciter dr. non tñ eqvoce. ergo vniuoce: si vniuocũ ꝛ equocũ sũt immediata.

Respõdeo In ista qõne p̃io recitabo vnã opionẽ. scdo dicã alr ad qõnẽ. ¶ Quãtũ ad primũ sciẽdũ est q ẽ vna opinio antiq quã ẽt sequũꝛ aliq moderni tenẽtes ptẽ negatiuã. p q̃ arguiꝛ multiplr. p̃io auctoritatibus. nã. iiij. huius. Tex. ꝛ cõ. 2. dicit phs q ens diciꝛ de entibus sic sanũ de sanis. ꝛ q metha. ẽ vna scia nõ q: oĩa illa de qbus est dicanꝛ ßm vnũ sꝫ ad vnũ. i. nõ vniuoce sꝫ analogice. ergo sꝫm metha. qd est ens nõ est vniuocũ sꝫ analogũ. ¶ Preterea. vij. hui⁹. Tex. ꝛ cõ. 13. diciꝛ q q̃litates ꝛc. accñtia sũt entia sicut logici dicũt nõ ens cẽ ens ꝛ nõ scibile esse scibile. ꝛ sicut vas dr salubre ꝛ corpus: sꝫ in oĩbus istis nõ est vniuocatio ei⁹ qd diciꝛ de plurib⁹. pꝫ ergo ꝛc. ¶ Preterea p̃io phi. Tex. ꝛ cõ. 13. dicit phs q principiũ pcedẽdi ꝯtra parmenidẽ ꝛ melissũ est. qm̃ ens diciꝛ multiplr. Arguiꝛ ẽt p rõnes ꝛ p̃io sic. si ens est vniuocum ad oĩa entia. ergo ens est gen⁹. ꝯñs est falsũ. ꝛ ꝯ phm̃ tertio metha. Tex. ꝛ cõ. 10. Ergo ꝛ añs. pbatio ꝯñtie. q: tũc ens diceretꝛ in qd de plurib⁹ differẽtib⁹ spẽ. qd est pprium generi. ¶ Cõfirmaꝛ rõ q si ens est hmõi. ergo p̃dicaꝛ de entibus ßm rõnẽ alicui⁹ vl'is nõ differẽtie. q: nõ p̃dicaꝛ in q̃le. nec pprij. nec accñtis. q: h sũt extra essentiã ei⁹ de quo dicunꝛ: nõ sicut ens. nec ẽt p̃dicaꝛ vt spẽs vt pꝫ. ergo relinquiꝛ q p̃dicaꝛ vt gen⁹. ¶ Preterea si ens est vniuocũ ad decẽ gñã. ergo descẽdit in illa p aliquas differentias. sint. a. ꝛ. b. aut ergo. a. ꝛ. b. includũt ens aut nõ. si sic. ergo in cõceptu cuiuslibet generis gñalissimi icluderetꝛ bis ens. ꝛ p ꝯñs nugatio. Si nõ. ergo. a. ꝛ. b. nõ sũt entia. ꝛ tũc ñ ens erit de itellectu entis. nã. a. ꝛ. b. icludunꝛ in ꝯceptib⁹ decẽ generꝫ. ¶ Preterea. illa q̃ sũt totaliter ꝛ imediate sub extremis ꝯ̃dictionis nihil est cõe vniuocũ. sꝫ de⁹ ꝛ creatura. suba ꝛ accñs sũt hmõi. nã sũt sub istis extremis ꝯ̃dictiõis depẽdere ꝛ nõ depẽdere. cãtũ ꝛ nõ cãtũ. cẽ ab alio ꝛ nõ cẽ ab alio. pꝫ ergo. q nihil est eis cõe vniuocũ. pbaꝛ maior q: ois cõcept⁹ cõis est neuter respectu illoꝝ qb⁹ est cõis. sꝫ nullus cõceptus respectu ꝯ̃dictorioꝝ est neuter. sꝫ est necessario alter illoꝝ. alioqn ꝯ̃dictoria hẽrẽt mediũ. ¶ Preterea q̃ sũt p̃io diuersa in nullo ꝯueniũt. sꝫ de⁹ est primo diuersus a creatura ꝛ vnũ p̃dicamentũ ab alio. ergo nec deus ꝛ creatura nec decẽ gñã ꝯueniũt in aliquo. nec p ꝯñs ĩ aliq ꝯceptu cõi vniuoco. maior ẽ euidẽs. sꝫ p̃ª ps minoris de deo ꝛ creatura pbaꝛ. q: alioqn de⁹ hr̃et q̃ ꝯueniret ꝛ q̃ differret creatura. ꝛ ita ñ cẽt simplr simplex. scda ps de d cẽ gñib⁹ pbaꝛ. q: alr nõ cẽt negatiua imediata qñ negaꝛ vnũ gen⁹ gñalissimũ ab alio. ꝯñs est falsũ. ꝛ ꝯ phꝫ p̃io poste. pbatio ꝯñtie. q: tũc extrema illi⁹ negatiue ꝯueniũt in aliquo toto. puta in ente. qd nõ põt cẽ in ppõne imediata negatiua: sic dr p̃io poste. vbi supra. ista ergo negatiua. quãtitas non est suba. nõ ẽt imediata. ¶ Preterea vbi tñ ẽ vnitas attributiõis nõ põt cẽ vnitas vniuocatiõis. sꝫ oĩa entia attribuunꝛ ad subam in rõne entis. vt diciꝛ in hoc quarto. Tex. ꝛ cõ. 2. Itẽ creature ad deũ in rõne entis ꝯꝫ ponẽ vnitatẽ attributiõis. ergo ens nõ ẽ vniuocũ p̃dictis.

Quantũ Ad scdꝫ alia ẽ opio quã teneo tãq̃ꝫ verã. q ens est vniuocũ deo ꝛ creature. sube ꝛ accñti. ꝛ gnã liter oĩb⁹ entib⁹ de qb⁹ p̃dicaꝛ. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã p̃º p̃mittã vnã distictionẽ. scdo oñdã triplicẽ ꝯclõnẽ. ¶ De p̃º sciẽdũ ẽ q vniuocatio ẽ triplex. q̃dã ẽ vniuocatio phica. q̃dã logica. ꝛ q̃dã metha. vniuocatio phica ẽ vnitas nãe ex nã rei circũscripto oĩ ope itellect⁹. de illa vniuocatiõe loquiꝛ phs. vij. phi. Tex. ꝛ cõ. 31. qñ dicit. q ĩ spẽ spãlissima ẽ p prie ꝯparatio ꝛ nõ in gñe: q̃tenꝫ spẽs dic vnã nãꝫ ꝛ vniuocã. nõ ãt gen⁹. sꝫ latẽt equĩocatiões ĩ gñib⁹. gen⁹. n. dr equocũ equocatiõe opposita vniuocatiõi phice eo q ñ corñdet sibi vna nã vl' ypostasis extra. sꝫ p'les pꝫ q dic cõmẽ. ꝛ themisti⁹ sup primũ de aĩa. cõ. 8. vniuocatio ista solũ est ĩ spẽ spãlissima q̃ vere dic vnã nãꝫ vnitate reali. minore tñ q̃ꝫ sit vnitas nũeralꝭ: sic declarabiꝛ ĩ. vij. ¶ Uniuocatio logica ẽ vnitas alicui⁹ realitatis vl' itẽtiõis p̃ie sub vna itẽtione logica ꝯcepte. U. g. sub itẽtiõe gñis vl' dr̃ie vel alicui⁹ alteri⁹ scde itẽtiõis. Logic⁹. n. ꝯsiderabit hmõi itẽtiões secũdas adiũctas primis. Ex q̃ ꝯcludo correlariẽ p̃º q aliqd trãscẽdẽs ẽ pprie vniuocũ vniuocatiõe logica: q: lꝫ nulla scda itẽtio ĩ gñe puta gen⁹ ꝛ dr̃ia ꝯpetit alicui trãscẽdẽti ꝛ exñti ex gen⁹: sic pꝫ: aliq̃ tñ ꝯpetit sibi puta itẽtio vl'itatis q̃ ẽ logica ꝛ scda itẽtio. ¶ Secũdo ꝯcludo q aliqd ẽẽ vniuocũ vniuocatiõe logica ꝛ equocũ equocatiõe phica ñ repugnat. pꝫ. n. ex p̃dictis q gen⁹ est equocũ equocatiõe phica. ꝛ tñ ẽ vniuocũ vniuocatiõe logica. ¶ Uniuocatio metha. ẽ vnitas alicui⁹ p̃ie itẽtiõis abstrahibilꝭ p itellectũ a plib⁹ ex nã rei circũscripta q̃cũqꝫ itẽtiõe. 2ª vel logica: ꝛ h mõ trãscẽdẽtib⁹ ñ repugnat vniuocatio. vt diceꝛ ex q̃ cõcludiꝛ correlariẽ q aliqd ẽ vniuocũ metha. qd nõ ẽ vniuocũ pprie phice loq̃ndo. ¶ De. 2º. sit ista p̃ia ꝯclusio. Ens cõiter sũptũ nõ ẽ vniuocũ oĩb⁹ entib⁹ vniuocatiõe phica. hãc oñdo sic ꝯceptui entis cõiter sũpti nõ rñdet vna nã ĩ re ex. ergo ꝯcept⁹ entis nõ ẽ vniuoc⁹ vniuocatõe phica. añs ẽ euidẽs. q: ꝯceptui entis ĩ cõi sbsũt oĩa entia de qb⁹ certũ ẽ q nõ dñt aliquã vnã nãꝫ. ꝯña ẽt pꝫ ex p̃cedẽtib⁹. ¶ Scda ꝯclusio sit ista. ens cõiter sũptũ ẽ vere vniuocũ oĩb⁹ entib⁹ vniuocatiõe logica. hãc oñdo sic. illud qd dic aliquã vnã realitatẽ vel p̃imã itẽtionẽ ꝯceptã sub aliq̃ itẽtiõe logica ẽ vniuocũ vniuocatiõe logica: sꝫ ens cõiter sũptũ ẽ hmõi. ergo ꝛc. maior pꝫ ex diffinitiõe vniuocatiõis logice posite sup⁹. mior ẽt ẽ euidẽs. q: lꝫ ens cõiter sũptũ nõ ꝯcipiaꝛ sub itẽtiõe gñis vel dr̃ie vel alicui⁹ alteri⁹ secũde itẽtiõis ĩ gñe. ꝯcipiꝛ tñ vel põt ꝯcipi sub itẽtiõe vl'is q̃ vtiqꝫ ẽ itẽtio secũda vel logica. ¶ Tertia ꝯclõ sit ista. ens cõiter sũptuꝫ est vere vniuocũ oĩb⁹ entib⁹ vniuocatiõe metha. sic itelligẽdo q ens dic aliquẽ vnũ ꝯceptũ realẽ abstrahibilẽ ab oĩbus entib⁹ pticipãtib⁹ ens qdditatiue. ßm quẽ ꝯceptũ ens ẽ p̃dicabile de oĩ ente vniuoce ꝛ realr. ꝛ inq̃t. hãc oñdo sic oĩs intellect⁹ cert⁹ ꝛ de vno ꝯceptu ꝛ dubi⁹ de duob⁹ in qbus ille cert⁹ qdditatiẽ icludiꝛ: hꝫ ꝯceptũ illũ de q̃ ẽ cert⁹ aliũ a ꝯceptib⁹ de qb⁹ ẽ dubi⁹ ꝛ vniuocũ illis. sꝫ itellectus hoĩs põt cẽ cert⁹ de aliq̃ q sit ens dubitãdo vtrũ sit deus vel creatura. suba vel accñs. ꝛ sic de alijs in qb⁹ ꝯcept⁹ entis qdditatiue icludiꝛ sic pꝫ. ergo ꝯcept⁹ entis ẽ ali⁹ a cõceptib⁹ dubijs ꝛ vniuoc⁹ eis ita q ex se ẽ neuter ꝛ icludiꝛ in vtroqꝫ istoꝝ. maior pbaꝛ. q: ĩpossibile ẽ eũdẽ ꝯceptũ eidẽ intellectui simul cẽ certũ ꝛ dubiũ. ergo vel ẽ ali⁹ ꝛ hr̃ ppositũ. vel nullus. ꝛ tũc nõ ẽ certitudo de aliq̃ ꝯceptu. ẽ ergo ali⁹: ꝛ si qdditatiẽ icludiꝛ in illis: seqꝛ q nõ tm̃ ẽ ali⁹ sꝫ ẽt vniuoc⁹. mior declaraꝛ. p̃º d deo ꝛ creatura: q: qlibꝫ phs ãtiqu⁹ fuit cert⁹ illud qd põebat p̃imũ p̃cipiũ cẽ ens. puta vn⁹ q posuit ignẽ p̃cipiũ: ali⁹ aquã. qlibet. n. erat cert⁹ ignẽ vel aquã cẽ ens. erat tñ dubiũ vtrũ cẽt ens creatũ vl' icreatũ. primum: vel ñ primum: nõ. n. erat cert⁹ q cẽt ens primum: q: tũc fuisset cert⁹ de falso. falsũ ãt nõ ꝯtigit scire nec erat cert⁹ q cẽt nõ p̃imũ: q: tũc nõ posuisset oppositũ. ¶ Secũdo pbaꝛ de suba ꝛ accñte. Nã phi diuersi diuersimode opinati sũt de lumie quoꝝ vnus ponit q sit accidens. alius q sit corp⁹ ꝛ substãtia: ꝛ ille quidẽ q ponit q est suba ẽ cert⁹ q est ens: sꝫ nõ est cert⁹ q sit suba: q: tunc cẽt cert⁹ de falso. nec q nõ est substãtia: q: oppositũ ponit

Rñdetur

¶ Rñdet q̄ qlibet talis philosophus habuit duos ɔce-ptus in itellectu suo ꝓpinquos q̄ pp ꝓpinqtatē analogie videnṫ esse vnus cõceptus: ⁊ pp istam ꝓpinquitatem qua videnṫ vnus ɔceptus videṫ esse certus de vno ħ est de il-lis duobus dubie cõceptis. ¶ Cõtra q̄ꝛ ex ista euasione videṫ destrui oīs via ꝓbãdi vnitatē vniuocã alicuiꝰ cõce-ptus. Si enī dicis hoīem hēre vnū cõceptū cõem ad sor-tez ⁊ platonē: negabiṫ tibi ⁊ diceṫ tibi q̄ sūt duo ɔceptus sed videṫ vnus ꝓpter magnā ꝓpinquitatē ⁊ silitudinem. ¶ Cõfirmaṫ rō principalis q̄ꝛ oīs cõceptus p̄dicabilis ꝺ pluribus ſm vnū nomē ⁊ vnā rõnē ē vnus vnitate vniuo cationis: hec enī est descriptio vniuoci in anṗdicamētis: sed cõceptus entis est hmōi: nā p̄dicaṫ in q̄d ⁊ icluditṫ q̄d ditatiue in entibus iferioribus de q̄bus diciṫ q̄ꝺ pꝫ. ⁊ per cõsequēs p̄dicaṫ ſm nomē ⁊ diffinitionē: ergo ɔceptꝰ en-tis est vniuocus. ¶ Preterea prima dignitas seu primū principiū nõ est multiplex: ergo nec ens. ⁊ p ɔñs vniuocū. añs pꝫ. q̄ꝛ primū pricipiū nõ ē distinguendū cū sit notissi-mū ⁊ firmissimū ex q̄rto huiꝰ. Tex. ⁊ cõ. 9. ɔña ꝓbaṫ: q̄ꝛ primū pricipiū ɔstituiṫ ex ente: q̄re si primū principiū nõ est multiplex: ergo nec ens ex quo ɔstituiṫ. ¶ Preterea ꝓ-baṫ spāliter q̄ sit vniuocū ad substātiā ⁊ accñs sic. si ens nõ est vniuocū substātie ⁊ accñti: ergo itellectꝰ noster ñ põt hēre ɔceptuꝫ q̄dditatiuū de suba. ɔñs est euidenter falsū. ergo ⁊ añs: ꝓbatio ɔñtie. q̄ꝛ substātia nõ imutat imedia-te intellectū nostrū ad itellectionē sui cū nõ intelligiṫ pro statu isto nisi p spēm accñtis sensibilis: ſꝫ nullus ɔceptus q̄dditatiuus sube põt hēri p imutationē accñtis sensibilis nisi possit abstrahi a ɔceptu accñtis: ⁊ ille necessario sic ab-stractus ē vniuocus: al's nõ eēt abstrahibil': talis āt cõce-ptus maxime videṫ eē cõceptus entis. nā alius q̄dditati-uus. maior pꝫ. q̄ꝛ q̄cq̄d pñs ⁊ imediate imutat itellectū illi-us absentia põt nāliter ab itellectu cognosci q̄ñ nõ imuta-tur. sicut appꝫ in scðo de aīa: q̄ visus ē pceptiuꝰ tenebre q̄ñ lux nõ ē pñs: nec visus imutaṫ: ergo si itellectꝰ imutaṫ a substātia imediate ad actū circa ipm: seq̄reṫ q̄ q̄ñ suba nõ esset pñs posset ciꝰ absentia nāliter cognosci: ⁊ ita pos-set nāliter cognosci in hostia ɔsecrata nõ eē substātiā pa-nis: q̄ꝺ est manifeste falsū: nullus ergo cõceptus q̄ddita-tiuus hētur de substātia nāliter imediate a suba cãtus. ſꝫ tñ causatus ⁊ abstractus primo ab accñte. ⁊ talis nõ est nisi cõceptus entis. ¶ Preterea signū distributiuū non distribuit terminū equocū ꝓ suis significatis: q̄ꝛ terminꝰ equocus nõ hꝫ vnū ɔceptuꝫ q̄ sit diuisibilis in plures: ſꝫ signū distributiuū additū enti ipm ens distribuit ꝓ suis inferioribꝰ: sequiṫ enī oē ens. ergo suba. ergo accñs. ergo ens nõ est equocū. ¶ P vniꝰ potētie est vnū primū obiectū ſꝫ primū obm itellectus ē ens vt cõe oībꝰ: ergo ens sic cõe est aliq̄ꝺ vnū: ⁊ p ɔñs vniuocū. maior pꝫ: q̄ꝛ potētia moue-tur ab obiecto ſm formā obiecti: ⁊ nisi hēat vnā formam nõ mouebit: ⁊ iõ diciṫ quarto huiꝰ. Tex ⁊ cõ. 10. q̄ itelle-tus q̄ nõ itelligit vnū: nihil itelligit: ꝓbatio minoris: q̄ꝛ il-lud est primū obiectū intellectus sub cuiꝰ rõne oīa intelli-gūtur: sicut pꝫ de obiecto visus: ſꝫ nec rõ sube nec accñtis sed sola rõ entis reperiṫ in oībus itelligibilibus: ergo ens est primū obm itellectꝰ nr̄i. ¶ Pro ista ɔclõne faciūt oēs rõnes adducte p p̄ria ⁊ scða ɔclõnibꝰ prime q̄õnis istius scripti posite in primo: ⁊ ideo iste rationes sufficiant: licet multe possent adduci.

Ad argumenta alterius opiniõis. ¶ Ad illud quarti meth. de sano ⁊c. dico q̄ phs q̄rto me-tha. cõcedit ordinē eēntialē iter spēs eiusdē gñis: nam ibi vult q̄ in quolꝫ genere est vnū primū q̄ꝺ est mēsura oīum alioꝝ. mēsurata āt hñt ordinē eēntialē ad mēsurā: ⁊ tñ nõ obstãte tali attributiõe nullus negat ɔceptū generis esse vnū cū p̄dicaṫ in q̄d de pluribꝰ differētibꝰ spē. Si. n. ge-nus nõ haberet vnū ɔceptū aliū a ɔceptibꝰ spēꝝ: nullus cõceptus diceretṫ in q̄d de pluribꝰ: ſꝫ q̄lꝫ ꝺ seipo: ⁊ sic idē p̄dicaretṫ de eodē: ⁊ nõ genꝰ de spē. Cõfirmaṫ. q̄ꝛ phs. vij. phisicoꝝ vt iã allegatū ē dicit: q̄ in gñibꝰ latēt equocatio-nes pp q̄ꝺ ñ põt eē ɔparatio ſm genꝰ: ñ tñ ē ibi equocatio i gñe quãtū ad logicū. ſꝫ q̄ꝫtū ad realē phi. q̄ꝛ ñ ē ibi vnitas nãe: oēs ergo auctoritates q̄ eēnt ꝺ illa mã. siue i metha. si-ue in phica possent exponi pp diuersitatē realē illoꝝ in q̄-bus ē attributio. cū q̄ diuersitate stat vnitas ɔceptus ab-strahibilis ab eis sic pꝫ de gñe. ɔcedo ergo q̄ accñs hꝫ at-tributionē eēntialē ad subam: ⁊ p ɔñs q̄ ens ē analogum ad ea. ⁊ tñ ab ħ ⁊ ab illo põt abstrahi vnꝰ cõceptꝰ cõis vni-uocus. nã analogia real' ⁊ vniuocatio methaphisical' realr̄ nõ repugnãt in eodē conceptu. ¶ Ad illud q̄ꝺ adduciṫ de .vij. metha. dicēdū q̄ argumētū de sili nõ cõcludit: ꝓ tã-to ergo ē veꝝ q̄ accñtia sūt entia sic logici dicūt nõ ens eē ens ⁊c. q̄tenꝰ iter subam ⁊ accñs ē analogia ſꝫ pfectiꝰ ⁊ im-pfectius: cū q̄ tñ stat vera vniuocatio: vt dcm̄ ē: vñ ibideꝫ dicit Aristo. q̄ talia nõ dicunṫ equoce. sed ad vnū. ¶ Ad aliud de p̄io phisicoꝝ ɔtra parmenidē ⁊ melissuꝫ: dicēdū q̄ phs loq̄tur de multitudine suppositoꝝ: q̄ nõ repugnat vniuocationi: vt ē dcm̄ in exponēdo litterã. Pricipiū. n. ɔtra eos ē accipe q̄ ens multipliciter diciṫ. nõ equoce: ſꝫ multipli' id est de multis: ad iq̄rēdū de quo itelligūt: sic si diceretṫ oīa eē vnū aīal: cõtra eos eēt distinguēdū ꝺ aīa li: ⁊ quereretṫ de quo aīali itelligiṫ id est q̄reretṫ: vtrū oīa eēnt vnus hõ: vel vnꝰ asinus. ¶ Ad primã rõnē. nego cõ-sequētiã q̄ ens eēt genꝰ. Ad ꝓbationē dicēdū q̄ procedit ab isufficiēti. nam aliquod deficit enti rõne cuiꝰ nõ põt eē genꝰ. s. q̄ ens de aliq̄bꝰ cõibꝰ differētijs p̄dicaṫ. ꝺ illis. s. q̄ sumuntur ab alia re q̄ꝫ sit res a qua sumiṫ genus. tales enī differētie sic est forte rõnale icludūt ens q̄dditatiue. ſꝫ ħ est cõtra nãꝫ gñis p̄dicari. s. q̄dditatiue ꝺ dr̄ia. ¶ Ad cõ-firmationē de illis q̄nq̄ꝫ vlibꝰ positis a porphirio. dicēdū q̄ porphiriꝰ ordiat librū suū ad p̄dicamēta Aristo. sic ipe-met ꝓmittit in pemio: loq̄ṫ ergo de illis vlibꝰ q̄ aliq̄ mõ ueniunṫ in linea p̄dicamētali: ſꝫ p̄ter illa est aliq̄ꝺ vl'e q̄ꝺ est trãscendens. q̄ꝺ nõ ptinet ad aliq̄ꝺ p̄dicamentū: ergo ens est vl'e trãscendens p̄dicatū in q̄d: nec tñ est genꝰ: nec species: nec ꝓpriū ⁊c. ¶ Ad aliud ɔcedo q̄ ens descēdit in decē gña p aliq̄ ɔhētia q̄ ꝓp̄ie nõ sūt dr̄ie. cū āt q̄riṫ. aut includūt ens. aut nõ. dico q̄ nõ icludūt ens formalr̄. sicut nec passiões entis. nec vltīe dr̄ie: vt iferiꝰ oñdã: ⁊ tñ nõ sūt nihil: cū ergo arguiṫ q̄ nõ sūt entia. dicendū q̄ nõ sūt en-tia formalr̄. sūt tñ entia realr̄ ⁊ essentialr̄. q̄ āt illud q̄ꝺ nõ est ens formalr̄ dūmõ sit ens realr̄, sit de intellectu entis nullū est incõueniens. sic rõnale q̄ꝺ nõ est aīal formalr̄ ē tñ de intellectu hoīs: q̄ est vere aīal. ¶ Ad aliud de extrēis ɔdictiõis ⁊c. aut itelligit q̄ illa sūt sub extrēis ɔdictiõis to-talr̄. ħ est. q̄ illa p̄cise sūt extrēa ɔdictionis: ⁊ tūc minor est falsa: q̄ꝛ deꝰ vel suba nõ ē p̄cise ħ q̄ꝺ est eē non ab alio accipiendo ꝓportionalr̄. q̄ꝛ illa negatio dr̄ et de chimera: sic nec creatura ē p̄cise illa negatio non necesse eē. q̄ꝛ ħ ēt conuenit chimere. ſꝫ tã deꝰ q̄ꝫ creatura: tã suba q̄ꝫ accñs est aliq̄d cui conuenit alteꝝ extremū ɔdictionis: si ergo sic accipias ma. q̄ q̄buscūq̄ꝫ ɔueniūt extrēa ɔdictionis: ipa non vniuocanṫ i aliq̄ cõi: illa maior est falsa. nã oīa diui-dentia p se aliq̄ꝺ cõe sūt talia q̄ de ipsis dñr extrema ɔdi-ctionis: ⁊ tñ vniuocanṫ in ipso cõi diuiso. Silr̄ i ꝓposito deꝰ ⁊ creatura. sba ⁊ accñs pñt recipe p̄dicationeꝫ ɔdictio-nis. ⁊ tñ hñt aliq̄ꝺ substractū cõe illis extremis ɔdictionis ratione cuiꝰ possūt hr̄e aliq̄ꝺ cõe. ¶ Ad aliud dcm̄ fuit in prima ratione principali huiꝰ scripti de deo ⁊ creatura. ſꝫ sint p°. diuersa i realitate q̄ꝛ i nulla realitate ɔueniūt: ñ tñ sūt primo diuersa i ɔceptu reali. quomõ āt possint esse cõ-uenientia in conceptu reali ⁊ non in realitate. dcm̄ fuit ibi. Quod āt dr̄ q̄ negatiua in q̄ negaṫ vnū genꝰ gnālissimū ab alio nõ esset imediata. nego cõsequētiã. Ad ꝓbationē cū dr̄ q̄ extrema eēnt in aliquo toto dico q̄ non sūt in ali-quo toto quod possit esse medium in aliqua figura syllo-gistica remouendo vnū ab alio. cū de vtroq̄ꝫ affirmatiue ipsum ens predicatur. patet hoc cuilibet scienti artem syl-logizandi. ¶ Ad vltimum de attributione dico q̄ attribu-tio sola non ponit vnitatem vniuocationis: quia vni-tas attributionis

tas attributiōis minor ē vnitate vniuocationis. minor āt vnitas nō arguit maiorē: tñ minor pōt stare cū maiori: sicut q̄ sūt vnū gñe: sūt vnū spē: lз vnitas gñis sit minor vnitate spēi. Silr in proposito dico ꝙ lз vnitas attributionis nō arguat vnitatē vniuocatiōis: tñ cū vnitate attributionis stat vnitas vniuocatōis: lз vna nō sit alia formalr. Exēplū species eiusdē generis hñt cēntialē ordinē ⁊ attributionē ad primuз in illo genere ex decimo methaphisice. Tex. ⁊ cō. z. ⁊ tñ cū h stat vnitas vniuocationis cōcept⁹ ipsi⁹ generis respectu spēx. Silr ī ppposito ī rōne entis in q̄ est vnitas attributionis ipsa attributa hñt vnitatē vniuocatiōis ¶ Ad argumētū in oppositū de ꝓportione dicit̃ vno mō ꝙ ipse allegat aliū dicēdo. Si qs ⁊c. ita ꝙ nō videt̃ loqui ẜm intētionē ꝓpriā. Alr dicit̃ ꝙ vex est accipiēdo equiuocū sicut accipit̃ apud phicū reale: sicut etiā genus realiter dicit̃ equocū. ⁊ de tali equocatione loquit̃ porphirius. ¶ Cōtra ipse fuit logicus: ⁊ ita logice videt̃ locutū fuisse. ¶ Respōdeo ꝙ multa dicunt̃ in logica nō logice: sicut in scđo metha. Tex. ⁊ cō. iz. Quod in oī moto est mā: ⁊ tñ h cōsiderare magis ptinet ad phicū: q̄з ad methaphisicū.

¶ Quedā eni dicūtur entia. qr sūt substātie. ⁊ q̄dā entia qr sūt passiōes. ⁊ quedā accidētia: ⁊ q̄dā qr sūt vie ad substantiam aut ad relationem: aut quia sunt non ens ⁊c. Qō. ij.

Ueritur Utrū negatio hēat distinctā formalitatē: ab affirmatiōe cui opponitur. Et videt̃ ꝙ nō: nā quod hз distinctā intelligibilitatem non habet distinctam formalitatē: sз negatio est hmōi: ergo ⁊c. ꝓbatio minoris: quia nō ens nō est obm intellectus: ⁊ per consequens non potest distincte intelligi: ens eni est obm adequatū: intellectus: illud ergo qđ subterfugit rōnē entis subterfugit rōnē obi itellect⁹: sз negatio nō est ens: ergo nō pōt itelligi distincte. ¶ Cōfirmat̃ qr priuatio coguoscit̃ p habitū: ⁊ negatio p affirmationē ẜm doctrinā phi: vñ affirmatio ītelligitur in negatione: ¶ Preterea: īter affirmationē ⁊ negationē nō ē dare mediū: cū sint ꝯdictoria: sз si negatio posset distincte cōcipi: qđ oз cōcedere si hēat distinctā formalitatē: tūc affirmationi ⁊ negationi cēt aliqđ cōe. mediū. s. posse concipi. ¶ Preterea oīs formalitas est aliqđ positiuū: qr act⁹ itellectus cū sit positiu⁹ nō videt̃ posse termiari ad obiectum qđ nō est positiuū: sз negatio nō est aliqđ positiuum: ergo nō habet ꝓpriā formalitatē. ¶ Cōtra. illa dicunt̃ hēre distictas formalitates ex nā rei: quox vnū manet in aliquo altero nō manāte: sз illa negatio manet in hoīe ex nā rei: hō nō est asinus: cui⁹ opposita affirmatiua. s. hō est asin⁹ nō manet in hoīe: sicut pз. ergo illa affirmatio ⁊ negatio opposita distinctas hñt formalitates ex nā rei.

Respōdeo Primo p̄mittā aliq̄ necessaria. scđo dicam ad qōnē. ¶ Quātū ad primū prīo p̄mittaз rōnē formalitatis quā describo sic. formalitas est rō obiectalis ī re apprehēsa ab itellectu ex nā rei: quā nō opз semp mouere intellectū dūmō actū itellect⁹ possit termiare. Quod dico ꝓ tāto qr lз aliqđ possit termiare actū itellectus nō tñ semp pōt itellectū ad sui intellectionē mouere: sicut cōiter dicit̃ ꝙ relationes nō mouēt intellectū rōne ꝯpēdētie: ⁊ qr nō sūt aliqđ absolutū: ⁊ tñ termināt actū intellectus. Silr ꝓprietates idiuiduales ex eo ꝙ nō habēt rōnē q̄d: iō nō mouent itellectū: ⁊ tñ termināt actū eius: silr negationes termināt lз nō moueāt intellectū: q̄tenus nō sūt entia. Itaqз tria reqrunt̃ ad h ꝙ aliqđ moueat intellectum. primū ꝙ sit ens. secūdū ꝙ sit absolutū. tertium ꝙ habeat rationem quid. vel essentie: propter primum remouētur negationes propter secundum relationes: propter tertiū oīs ꝓprietas ypostatica. vel ꝓprietas ꝑsonalis in diuinis ⁊ ꝓprietates indiuiduales: q̄ oīa lз actū intellectus terminēt: nō tamē mouēt intellectū. ¶ Ex ista descriptione cōcludo correlarie: ꝙ quecūqз ꝑñt distincte cōcipi p intellectū hñt distinctas formalitates ex nā rei. ¶ Scđa cōtra vltimū positū in descriptiōe. s. ꝙ aliqđ posset terminare actū intellect⁹: qđ nō pōt mouere intellectū istat̃: nā visus videt̃ moueri a relatiōe quā dicis nō posse mouere intellectū: nā ex alio ⁊ alio ordine obiectox fit alia ⁊ alia visio: qđ nō esset: nisi ille ordō moueret visū. ordo āt est relatio. si ergo relatio pōt mouere visū. pari rōne ⁊ itellectū ¶ Preterea vni⁹ potētie ⁊ actus vnius rōnis: est vna rō obiectalis ⁊ vni⁹ rōnis: sed oēs actus intellectus sūt vni⁹ potētie: ⁊ sūt actus vni⁹ rōnis in rōne talis actus. ergo eorum est vna rō in obiecto: sз h nō pōt esse rō terminatiua distincta a motiua: qr sic eēnt alie ⁊ alie rōnes obiectales ergo ille rōnes nō sūt sic distincte qn oē obm termināš intellectū moueat ēt itellectū. ¶ Preterea si rō t̃miñadi sufficit ad obiectū intellect⁹: ergo vbi aliqđ terminabit actū intellectus ex nā rei: illud eēt obiectū reale intellectus: sed secūde itētiones termināt actū itellect⁹ ⁊ tñ nullus diceret ꝙ sūt obiectū reale itellect⁹. ¶ Rñdeo ad primum ꝙ ille ordō nō mouet visū lз extrema illius ordis q̄ hñt rōnē absoluti: lз ille ordo sit q̄dā rō ꝯnexa ⁊ sine q̄ nō: vñ ordo ille cū nō sit obiectū ꝓpriū nec cōe sensus: iō nō solū nō mouet sensū: sз nec ēt terminat: vñ cognitio ei⁹ ptinet ad altiorē potētiā quecūqз sit illa: siue sensus cōis siue itellectus: vel dato ꝙ ille ordo aliquo modo percipiatur a sensu dico ꝙ ex h nō sequitur ꝙ moueat sensū: sз sufficit ꝙ terminet actū ei⁹. ¶ Ad secūdū dico ꝙ rō obi nō est p̄cise mouere: sed accidit. sicut pз in potētia nutritiua ⁊ augmētatiua: ⁊ in alijs potētijs mere actiuis: hñt eni obiectū non motiuū potētie: sз terminatiuū tñ act⁹ potētie: cū ergo in oī obiecto sit rō terminatiua. sequit̃ ꝙ obiectū vt obiectū hз rōnē terminādi nō mouēdi cui alludit nomen obiecti: nā obiectū vz significare illud qđ obijcit̃ potētie: ⁊ circa qđ terminat̃ actus alicuius. ¶ Ad aliud de secūdis intētionibus dico ꝙ secūde intētiones nō termināt ex nā rei: nā ipse fabricant̃ p actuз intellect⁹ negotiātis: iō nō frustra posui ꝙ formalitas sit rō repta in re ex nā rei. ¶ Secūdū qđ p̄mitto est h ꝙ distinctio formalis siue p formalitates iportat nō idētitatē aliquox quox vnū excludit aliud a suo cōceptu formali in primo mō dicēdi p se vt oē illud dicit̃ distingui ab alio formaliter qđ nō est idē sibi in pricipio dicēdi p se. ¶ Tertiū qđ p̄mitto est h: ꝙ negatio cōpat̃ ad duas affirmatiōes: quax vnā includit ⁊ p̄supponit: aliā vō destruit ⁊ excludit. U. g. hō nō est asin⁹ respicit affirmatiuā istā: hō est asin⁹. ⁊ ista hō ē hō: primaз destruit: sic pз. secūdā supponit ⁊ icludit vtualr in suo subiecto: nā ꝓ tāto ista est vera: hō nō est asin⁹ ꝓ quāto hō ē hō: negatio āt distiguit̃ ⁊ plurificat̃ ẜз distictionē ⁊ plurificatiōeз affirmatiōis quā ꝺstruit: ⁊ sic ē vña vni⁹ ẜз. phi. j. pyar. qr vni affirmatiōi vna negatio opponit̃: nō āt sic ẜз affirmationē quā icludit qnīmo vni⁹ affirmatiōis sint plures negatiōes: vñ illius hō est hō sunt ille negatie. homo non est asinus: homo nō est lapis: ⁊ sic de alijs q̄buscūqз in quibus negat̃ aliquid vere de homine

Quantum Ad secūdū rñdeo ad qōnē ẜm duas conclōnes. ¶ Prima ꝯclusio est ista. negatio non hз distinctā formalitatē ab affirmatōe quā icludit ⁊ supponit. Hāc oñdo sic: qđ nō hз distinctā conceptibilitatē ex natura rei a cōceptibilitate alterius nō habet distinctā formalitatē a formalitate illius: sed negatio est hmōi respectu affirmationis quā icludit ⁊ supponit. ergo ⁊c. ma. pз ex precedētib⁹: ꝓbatio minoris. nihil ē disticte ꝯceptibile ab eo qđ icludit ī rōne sua itrīseca: sз negatio icludit ī sua rōne affirmationē quā supponit: nā ꝺ rōne negatiōis ē nō tñ p̄dicatū negatū: sз ēt subiectū vtualr ipa affirmatione supposita. ¶ Cōfirmat̃ qr ipossibile ē itelligē negātiuā hāc: hō nō ē asin⁹: nisi itelligat̃ hō q subijcit̃ in illa ꝓpōne negatia: itelligēdo āt hoīem: itelligit̃ vtualr ꝙ homo est hō: quare negatio illa nō pōt itelligi sine illa affirmatiua quā supponit. ¶ Scđa ꝯclō sit ista: negatio hз disitictā formalitatē ab affirmatiōe quā ꝺstruit ⁊ excludit

hāc oñdo sic: illa quoꝝ vnū dicit ꝑfectionē simplr: ⁊ ali ud iꝑfectionē ex nā rei hñt distinctas conceptibilitates ⁊ formalitates: sed in deo nō eē asinū dicit ꝑfectionē simpliciter: ⁊ sua affirmatio quā excludit dicit iꝑfectionem ex nā rei. s. deū esse asinū: ⁊ hoc ex nā rei sicut pꝫ. ergo negatio ⁊ affirmatio hñt distinctas formalitates. Silr potest poni exēplum in creaturis. nā ista negatiua hō nō est asinus. dicit ꝑfectionē in hoīe. affirmatiua aūt opposita dicit iꝑfectionē. s. hō est asinus. ¶ Preterea illud qḋ ñ est idē alteri in primo mō distinguit ab eo formalr: ⁊ per cōsequēs hꝫ distinctā formalitatē. sed negatio est huiusmodi respectu affirmationis quā excludit. ergo ⁊c. maior pꝫ ex precedētibus: minor ēt patet qꝛ nulla negatio icluditur in ꝯceptu affirmationis: nec est sibi idē in primo mō.

Ad argumenta Ad primū dico ꝙ minor est falsa. Ad ꝓbationē dico ꝙ ens est obiectū adeq̄tum intellectus ſm totū ambitum analogie sue quam habet ſm ordinē entium ad primū ens: ⁊ hec est intētio phi in hoc quarto. Tex. ⁊ cō. i. Ubi ponit subiectum methaphisice: ens vt ens. ⁊ oñdit hoc debere intelligi ſm analogiam entium ad primum ens. inter q̄ enumerat negationes ⁊ priuationes: q̄ dicunt entia ſm aliquā reductionem ad primū ens. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ scia methaphisice extendit nō tm̄ ad entia positiua: sed etiam ad negatiua ⁊ priuatiua. qꝛ ens qḋ est eius subm extendit se ad vtraqꝫ. Quod si inferius phs distinguit ens a nō ente: vbi loquitur de prio principio: qꝛ iṗossibile ē idē eē ⁊ nō eē: itelligēdū ē ꝙ loquit de ente vt determinat ad ens positiuū: sic eni ens ⁊ nō ens se excludūt. ¶ Ad ꝯfirmationē dicendū ꝙ si phs dicit negationē cognosci ꝑ affirmationē: ⁊ priuationeꝫ ꝑ habitū: hoc est veꝝ ꝓ quāto ꝑ speciem habitus cognoscitur priuatio. ⁊ ꝑ specie affirmationis cognoscit negatio. nihilominus tamē nō sequit quin possint distincte cognosci. De negatione vo posset dici spāliter ꝙ ipsa cognoscit ꝑ affirmationē quā icludit ⁊ ab illa nō cognoscit seorsū. ¶ Ad aliud dico ꝙ iter contradictoria realiter nō est medium reale: ſꝫ est eis aliq̄ rō cōis ⁊ itētio rōnis q̄ dici potest de vtroqꝫ. s. posse cōcipi ex ꝑte obiecti: nec hoc est incōueniens: cū necesse sit cōcedere cōtradictoria posse itelligi: quocūqꝫ mō ponant. ¶ Ad aliud dicit vno modo ꝙ nō oportet si actus intellect⁹ sit positiuus ꝙ illud qḋ terminat sit positiuū. ¶ Contra qꝛ actus specificant ab obiectis. Respōdeo lꝫ actus arguant distingui ex obiectis: tm̄ nō specificant: qꝛ nihil specificatur formaliter ꝑ illud qḋ est sibi extrinsecū: vel dicā ꝙ specificant ex obiectis motiuis solū. ¶ Alr dicit: ꝙ formalitas attendit penes ipm̄ cōcipi abstracte sūptū: ⁊ illud est qd positiuū: lꝫ ipꝫ abstractū huic qḋ est cōcipi sit positiuū vel negatiuū. ita ꝙ in re ꝗcqd cōcipit: vel est positiuū vel negatiuū: ſꝫ hoc ꝙ dico ꝯcipi penes qḋ attendit formalitas abstrahit ab vtroqꝫ: sicut ens cōsideratū a methaphisico est ens positiuū: ⁊ tm̄ est cōe saltē cōitate analogie enti positiuo ⁊ negatiuo: qꝛ vt habet hic in littera. methaphisicus cōsiderat negationes ⁊ priuationes: qḋ nō esset veꝝ: nisi contineretur sub ente qḋ est subiectū methaphisice: alˢ obm non esset adequatū scientie. ¶ Ex quo cōcludo correlarie: ꝙ qꝛ obꝫ habitus nunqꝫ excedit obm potētie: iccirco obm intellectus extēdit se ad ens positiuū ⁊ negatiuū: q̄re negationes ⁊ priuationes poterunt vtiqꝫ distincte cōcipi ab intellectu cuꝫ nō subterfugiant obm eius. cōcedo ergo ꝙ ois formalitas est aliqd positiuū: ⁊ tamē negatio est itelligibilis non itellecta affirmatione: qꝛ cū ex nā rei ab ea distinguat: iō cogit itellectus ad eā distincte ꝯcipiēdū. Ex oibus dictis patet ꝙ subiectū methaphisice: ⁊ obm intellectus: ⁊ formalitas sunt equales ambitus ⁊ extendentia se ad omne ens tam positiuum q̄ꝫ negatiuum.

Si igitur ens ⁊ vnū idē ⁊ vna natura: eo ꝙ se adinuicē cōsequunt: sicut principiū ⁊ causa: sed non vt vna ratione ostensa. nil autē differt nec si similiter suspiciamus sed ⁊ preopere magis. idē eniꝫ ⁊ vnus hō ⁊ hō ⁊ ens hō. ⁊ nō diuersum aliquid oñdit ſm dictionē repetitā. hō ⁊ ens hō ⁊ vn⁹ hō.

Questio .iij.

Queritur Utrū vnū ⁊ ens significēt eādem nām. ¶ Et videt ꝙ nō qꝛ si sic: ista erit vera: tm̄ vnū est ens. ꝯ sequēs est falsū. ergo ⁊ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ: ex prio phicoꝝ. Tex. ⁊ cō. iꝫ. Ubi improbat ꝑmenides q posuit tm̄ vnū esse: ꝓbatio ꝯñtie. qñ aliqd p̄dicat de aliquo ꝯuertibilit: p̄dicat ḋ eo cū dictiōe exclusiua: sic si hō ⁊ risibile ꝯuertunt: veꝝ est ꝙ hō tm̄ ē risibilis. ¶ Preterea diuidēs nō significat eādē nām cū diuiso: ſꝫ vnū diuidit ens ergo nō significat eādē nām cum ente. ꝓbat maior: qꝛ da oppositū: tūc vnū diuidēs ex quo opponit cōdiuidēti nō ꝑticiparet diuisū. si eni rōnale diceret eādē nāꝫ cū aiali: irrōnale nō ꝑticiparet aial. Silr in ꝓposito: cū vnū ⁊ multa diuidāt ens: si vnū significaret eādē nāꝫ quā ens: ergo mltitudo eēt nō ens: ⁊ sic vnū ⁊ mlta ñ eēnt differētie entis. ¶ Preterea vnū est determinati gñis: ens āt nō est determinati gñis: ergo nō significāt eādē nām: ꝓbatio maioris: qꝛ cui⁹ spēs oēs sūt determinati gñis: ipm est determinati gñis: ſꝫ oēs spēs vni⁹. s. sile ⁊ dissile: eq̄le ⁊ineq̄le: sūt determiati gñis: qꝛ de gñe relatiōis. ¶ Cōtra phs in littera. Tex. ⁊ cō. ꝫ. Qui dicit ꝙ ens hō: ⁊ vn⁹ hō idē significāt. Quod ꝓbat duplr: tū qꝛ nō sepant in gñatione ⁊ corruptione: tū qꝛ ens ⁊ vnū p̄dicāt eādē nāꝫ ⁊ eēntiā cuiuslibet ꝑ se: ⁊ nō ꝑ accñs: ergo significāt eādē naturam.

In ista Questione sic ꝓcedā: prio q̄dā opinio p̄mittet. scḋo ei⁹ iṗrobatio apponet. tertio ad q̄ōnē alr dicetur. ¶ Quātū ad primā sciēdū ē ꝙ ē vna opinio Auic. cui⁹ cōclo ē ꝙ ens ⁊ vnū significāt aliā nāꝫ. ¶ In sua aūt pōne dicit tria. Primū dictū est ꝙ ens ⁊ vnū p̄dicant ḋ omnibus entibus. Secūdū ꝙ nō sūt idē ſm nām: lꝫ sint idē subiecto: sicut passio ⁊ subꝫ q̄ sunt idem subiecto. Tertium dictū est ꝙ vnū ē determiati generis. s. de gñe quātitatis: ⁊ ꝑ ꝯñs nō cōuertit cum ente. ¶ Primū dictum supponit taq̄ꝫ veꝝ. secūdum dictū ꝓbat triplr: tum qꝛ si vnū ⁊ ens significāt eādē nāꝫ: ergo multitudo nō est ens. ꝯña ꝓbat sicut pri⁹ in opponēdo: tū qꝛ scḋo. qꝛ dicendo ens vnū: esset nugatio: qḋ est falsū. ꝯña pꝫ. qꝛ tūc idē bis diceret: tū tertio: qꝛ qḋ significat idē alicui p̄dicat de eo in qd: ſꝫ vnum nō p̄dicat in qd de ente: sed tm̄ denoīatiue. ergo ⁊c. ¶ Tertiū dictū ꝓbat sic: ois vnitas ē de genere quātitatis: ergo vnū nō ē ꝯuertibile cū ente: nec dicit eādē nām cū eo. añs ꝓbat: qꝛ ois vnitas q̄ cū alia ꝯstituit numeꝝ est de genere quātitatis: sicut ⁊ ipse nūerus ꝯstitutus. nā si ꝯstitutū est in genere quātitatis: sequit ꝙ ꝯstituentia sūt in genere quātitatis: ſꝫ q̄cūqꝫ vnitas est hmōi. ergo ⁊c. ꝯña patet. qꝛ ens est trāscēdēs: qꝛ nihil qḋ est determinati generis est cōuertibile cum ente.

Quantum Ad secūdū sciēdū ē ꝙ ꝯ Aui. arguit su⁹ emulus ꝯmētator cōmēto tertio. Si vnū nō dic eādē nāꝫ cū ente: ſꝫ aliqd additū: accipio istā ꝙ hō ē vnus vnūqḋqꝫ āt ē vnū sua vnitate: tūc sic aut hō ē vn⁹ ꝑ se: aut ꝑ accñs. si ꝑ se hetur ꝓpositū: qꝛ hō q ē qḋdā ens ē vn⁹: ñ ꝑ aliqḋ additū. si hō ē vn⁹ ꝑ accñs: ergo ꝑ aliqd additū: ⁊ tūc q̄rā de illo addito: qꝛ vel ē vnū ꝑ se: vl ꝑ aliud. si ꝑ se: pari rōne stādū ē i prio. si ꝑ aliud: q̄rā de illo alio sic prius: ⁊ sic vl erit ꝓcessus i infinitū: vl stabit i aliq̄ qḋ ē vnū ꝑ se: ⁊ nō ꝑ aliqd additū. Sꝫ q̄cqd sit de ꝯclōne: ista rō tm̄ ñ ꝯcludit: ſꝫ peccat duplr. prio ꝑ fallaciā figure dictionis mutādo quo in qḋ: sicut hō est alb⁹ ꝑ se vel ꝑ accidēs. si ꝑ accidens. ergo ꝑ aliud. ⁊ tūc q̄rā de illo alio: vtrum sit album ꝑ se vel ꝑ accidens. si per accidens: ergo per aliud: ⁊ tunc q̄rā de illo alio: ⁊ sic procedēdo vt prius: quare sequitur ꝙ homo sit albus per se. Iste modus arguēdi non valet: qꝛ ꝯcludit euidēter falsū: mutat. n. quo in quod: nā albedo est

albedo est principiũ quo hõ est albus: nõ tñ hƺ rõnẽ qd: q2 albedo nõ est alba ꝑprie loquẽdo: iõ dato ꝙ hõ sit albus ꝑ aliud: q2 ꝑ albedinẽ: nõ tñ dƺ vlterius q̃ri: vtrũ albedo sit alba ꝑ se: vel ꝑ accñs. nisi mutet̃ quo in qd. Silr̃ in ꝑposito ipm vnũ dato ꝙ sit aliud ab ente: nõ põt q̃ri: vtrũ sit vnũ ꝑ se vel ꝑ aliud: ƺ mutat̃ quo in qd: nã ipm vnũ sic habet rõnẽ quo ens est vnũ: ꝙ nõ põt hẽre rõneƺ qd. vnitas eni nõ ẽ vna ꝑprie loquẽdo. Secũdo peccat rõ ꝑ equocationẽ: nã sicut per se dicitur dupliciter .s. primo mõ: ⁊ secũdo: ita ẽt per accñs dicit̃ dupliciter: vno mõ vt opponit̃ ꝑ se primo mõ: alio mõ vt opponit̃ ꝑ se scdo mõ ens ergo denoiatũ ab vno est vnũ ꝑ accñs: vt opponitur prio mõ ꝑ se: nõ tñ vt opponit̃ scdo mõ. nã vnũ cũ sit passio entis ꝑdicat̃ de ente ꝑ se scdo mõ. ℭ Si ergo vltra inferas si ꝑ accñs: ergo ꝑ aliud. Respondeo ꝙ ꝑ aliud dicitur dupliciter. vno mõ ꝑ aliud ab vtroqƺ extremo. alio mõ ꝑ aliud ab altero extremo tñ: ens ergo ẽ ens ꝑ aliud nõ primo mõ. ƺ scdo mõ: sicut hõ est risibilis: nõ ꝑ aliud ab ipso hoie: ƺ ꝑ aliud a risibili: q2 ꝑ formã ꝑpriã que est aliud a risibili: ⁊ nõ aliud ab ipso hoie: ita dicit̃ in ꝑposito. ℭ Dimissa ergo ipugnatiõe cõmẽta. Alr̃ arguo cõtra Auicẽnã ⁊ primo cõtra primũ dictũ: cũ eni dicit ꝙ ens ⁊ vnũ ꝑdicant̃ de oibus: q̃ro an predicant̃ de oibus vniformiter: aut difformiter. nõ vniformiter: q2 vnũ semꝑ predicat̃ denoiatiue: cũ sit passio. ens aũt predicat̃ q̃dditatiue: ƺ forsan aliq̃n possit denoiatiue predicari. Si dicas ꝙ predicat̃ difformiter sic itelligẽdo ꝙ ens predicat̃ q̃dditatiue de oibus. vnũ võ de oib⁹ denoiatiue. Cõtra primũ instat̃ ⁊ arguit̃: q2 ens nõ predicat̃ q̃dditatiue de vltimis differẽtijs: qd ꝑbat̃ duplr̃ prĩo sic. Sint due differẽtie. a. ⁊. b. tũc vl̃. a. ⁊. b. icludũt ipsũ ens q̃dditatiue. vel nõ. si nõ habet̃ ꝑpositũ: q2 ens nõ ꝑdicat̃ de eis in q̃d. Si võ icludũt ipƺ ens: cũ nõ sint oino idẽ iter se hñt quo ꝯueniunt ⁊ quo differũt. ergo. a. ⁊. b. nõ erũt primo diuersa nec vltime differẽtie: ƺ differẽtes: ergo differũt alijs differẽtijs sint ille alie. c. ⁊. d. tũc arguit̃ de istis: sicut de priorib⁹: q2 vel includũt ens q̃dditatiue: vel nõ: ⁊ sic ꝑcedẽdo: vel erit ire in infinitũ in differẽtijs: vl̃ stabit̃ ad aliquas oino nõ includẽtes ens q̃dditatiue: qd est ꝑpositũ: q2 sole ille erũt vltime. ℭ Preterea scdo ꝑbat̃ idem a simili sicut est in compositione reali: ita est in compositione conceptuuƺ q2 sic ens cõponit̃ ex actu ⁊ potẽtia in re: ita cõceptus cõpositus ꝑ se vn⁹ ꝯponit̃ ex ꝯceptu potẽtiali ⁊ actuali: seu determinabili ⁊ determinãte. Sicut ergo resolõ entis cõpositi stat vltimo ad simplr̃ simplicia. s. ad actũ vltimũ ⁊ potẽtiã vltimã q̃ sunt primo diuersa: ita ꝙ nihil vni⁹ icludit aliq̃d alteri⁹: alioqui nec h̃ eẽt prĩo actus: nec illud eẽt prĩo potẽtia: nã qd includit aliq̃d potẽtialitatis: nec ẽ primo act⁹: nec ecõuerso. Silr̃ opƺ ẽt in conceptibus ꝙ ois cõceptus ꝯpositus ꝑ se vni⁹ resoluit̃ in cõceptũ determinabilẽ ⁊ determinãtẽ: ita ꝙ illa resolutio stat ad ꝯceptus simplr̃ simplices. s. ad cõceptũ determinabilẽ tñ q̃ nihil determinans icludit. ⁊ ad cõceptũ determinãtẽ tñ q̃ nihil determinabile icludit: ꝯceptus ille determinabilis est cõceptus entis: cõceptus aũt determinãs ẽ ꝯceptus vltime differẽtie: isti ergo ꝯcept⁹ erũt primo diuersi: ita ꝙ vnus nihil includit alteri⁹: ⁊ sic ens nõ poterit predicari in q̃d de vltimis differẽtijs. ℭ Si aũt loquit̃ Auicẽna de predicatione a ꝑte entis siue sit q̃dditatiua siue denoiatiã forte verꝫ dicit. ℭ Cõtra scdm dictũ arguit̃ sic: quecũqƺ sũt idẽ realiter dicũt eãdẽ nãꝫ: ƺ ens ⁊ vnũ subiectũ ⁊ passio sunt idẽ realr̃: ergo ⁊c. ꝑbatio minoris: illa quoꝫ sepatio includit ꝯdictionẽ sũt idẽ realr̃: ƺ ens vt vnũ subƺ: ⁊ passio sũt hmõi: q2 eoꝫ sepatio icludit ꝯdictionẽ: ergo ⁊c. maior pƺ: q2 sicut ex sepatione aliquoꝫ arguit̃ distinctio realis: alioquin ꝯtingeret eidẽ simul eẽ ⁊ nõ eẽ: qd ẽ oppositũ primi principij: ita ecõtrario ex ipossibili sepatione aliquoꝫ sine ꝯdictione ꝑbat̃ eoꝫ idẽtitas realis: ꝑbat̃ minor ex q̃rto hui⁹. Tex. ⁊ cõ. 3. de vno ⁊ ente: q̃ se ꝯsequunt̃ in gñatione ⁊ corruptione. ℭ Probat̃ ẽt gñalr̃ de oi passione:

nã si ꝑpria passio eẽt sepabilis a subo: tũc ineẽt sibi ꝯtingẽter ⁊ ꝑ ꝯñs cũ scia sit de necessarijs: syllogismus ꝯcludẽs passionẽ de subiecto nõ esset scientificus: qd ẽ manifeste falsũ. Cõtra tertiũ dictũ arguit̃ multiplr̃. Primo sic. Si vnitas eẽt de gñe quãtitatis: ergo quãtitas erit posterior oibus alijs predicamẽtis. ꝯñs est falsũ: tũ q2 quãtitas ponit̃ prior oib⁹ predicamẽtis accñtalib⁹: tũ q2 imediatius inest substãtie q̃ƺ aliqd aliud predicamẽtũ: consequentia ꝑbatur: q2 q̃cq̃d est prius priori est pri⁹ posteriori: ƺ cum vnũ sit passio oium predicamẽtoꝫ: ⁊ passio sit nalr̃ posterior quocunqƺ subiecto: sequit̃ ꝙ oia alia sũt priora ipso vno: vnũ aũt ponit̃ pri⁹ ipsa quãtitate: cũ sit pricipiũ i genere quãtitatis: q̃re seq̃t̃ ꝙ alia ꝑdicamẽta sũt priora quãtitate. ℭ Preterea suba prior est oi accñte: ex. vij. huius Tex. ⁊ cõ. 4. Sƺ pri⁹ in suo priori est cognoscibile sine posteriori: ergo suba in suo priori est itelligibilis sine quãtitate: ⁊ itelligit̃ vt vña: q2 idiuisa a se: ⁊ diuisa a quocũqƺ alio: ergo talis vnitas est sine quãtitate. ℭ Preterea nullũ trãscẽdẽs est determinati generis: ƺ vnũ est trãscẽdẽs q2 conuertit̃ cũ trãscẽdẽte. s. cum ente: ergo vnũ non erit alicuius determiati generis. ℭ Preterea nihil vni⁹ predicati est passio alteri⁹ extra illud predicamẽtũ: ƺ vnitas est passio ois entis ergo nõ est alicui⁹ determiati ꝑdicamẽti. maior pƺ: q2 passio est eadẽ realr̃ cũ subiecto. ꝑdicamẽta aũt sunt realr̃ distincta ⁊ ipermixta. ergo ⁊c.

Quantum Ad tertium principale sic ꝑcedã: primo premittã aliquas distinctiões. scdo õndã aliq̃s conclõnes. ℭ De prĩo sit h̃ prima distictio: q2 vnũ dupliciter dicit̃: quoddam est eni vnũ qd est principiũ numeri ⁊ quoddã qd couertit̃ cũ ente: primũ vnũ est in gñe quãtitatis. Secũdũ vnũ est trãscẽdẽs ⁊ passio entis. Et q2 qdlibet vnũ est principiũ alicui⁹ numeri: iõ sit ista scda distictio. ꝙ numerus est duplex: vn⁹ de genere quãtitatis: alius trãscẽdens. primus numerus causat̃ ex diuisione ꝯtinui. secũdus numerus causat̃ ex diuisione seu distinctione essentiaꝫ. principiũ primi nũeri ẽ vnũ de genere quãtitatis. principiũ secũdi est trãscẽdẽs: qd ꝯuertit̃ cũ ente: ⁊ ideo primus numerus est quãtitatũ. secũdus est q̃dditatum. ℭ Tertia distinctio sit ista: ꝙ vnũ qd conuertit̃ cuꝫ ente põt accipi dupliciter. vno mõ cõmuniter large ⁊ simpliciter: ⁊ sic est passio vnica entis ꝯuertibilis cũ ente simpliciter. Alio mõ potest accipi stricte: determinate ⁊ ƺ q̃d ⁊ hoc mõ opponit̃ multitudini: ⁊ est passio entis nõ vnica: ƺ disiuncta: ⁊ est passio conuertibilis cũ ente: nõ simpliciter: ƺ cum disiunctione. ℭ De secundo sit ista prima conclusio: ens ⁊ vnũ non dicunt eãdẽ nãm ꝯuertibiliter: si vnũ accipiat̃ proprie stricte: ⁊ ƺm quid. si autẽ accipiat̃ vnum cõmuniter ⁊ simpliciter: sic vnum ⁊ ens dicũt eandem naturam conuertibiliter. Prima pars conclusionis ꝑbatur sic: q2 si ens ⁊ vnũ sic acceptum dicerẽt eandẽ naturam conuertibiliter: de quocunqƺ predicaret̃ vnum ⁊ alteruꝫ: sed ens predicat̃ de multitudine: ergo ⁊ vnuꝫ: qd est falsũ de vno sic accepto. Secũda pars ꝯclusionis sit pƺ q2 de quocunqƺ predicatur ens: de illo predicat̃ vnũ large ⁊ cõmuniter sumptũ: ⁊ hoc modo multitudo est vnum sicut ens. ℭ Secunda conclusio sit ista: ens ⁊ vnũ non dicunt eandẽ naturã quidditatiue ⁊ formaliter. Hãc ostendo sic: tũ primo: quia esset nugatio dicendo ens vnum: sicut quando dicimus homo animal: vel econtra: tum secundo: q2 predicarentur de se in abstracto: ⁊ sic ista esset vera entitas est vnitas: quod est falsum: consequentia patet: quia que sunt idem quidditatiue videntur de se in abstracto predicari adinuicem: vt forte verꝫ est dicere: humanitas est animalitas: non curo de exemplo: exempla eniꝫ ponimus ⁊c. primo priorum: tũ tertio: q2 ens ⁊ vnum nõ predicantur de se inuiceꝫ in quid: ergo nec dicunt eãdem naturam q̃dditatiue ⁊ formaliter: consequentia pƺ. ƺ añs ꝑbatur: q2 cum vnũ sit passio entis ꝑdicatur de ente ꝑ se in secũdo mõ. ens aũt de vno ꝑ se nullo mõ: sed per accidens predicat̃: q2 ƺm pħm primo posterioꝫ predicatiões

ꝑ se nō cōuertunt̄: tū quarto: qꝛ illud qđ nō continet̄ in aliquo eoꝝ que diuidūt ens sufficiēter ⁊ includūt ip̄m q̄ditatiue: nō includūt ens q̄ditatiue: ſꝫ vnū ⁊ alie passiōes entis sunt hmōi: ergo vnū ⁊ alie passiones entis nō includunt ens q̄ditatiue: maioꝛ pꝫ: ſꝫ minoꝛ ꝓbat̄: qꝛ ens sufficiēter videt̄ diuidi tanq̄ꝫ in illa q̄ includūt ip̄m q̄ditatiue in ens increatū: ⁊ in decē gn̄a: ⁊ in ꝑtes essentiales decē generū: ſꝫ vnū ⁊ passiones entis nō est aliqđ decē generū: ut pꝫ: nec ēt est ens ex se icreatū: qꝛ ꝯuenit entibꝰ creatis: nec est sp̄es in aliquo gn̄e: vel principiū essentiale alicuius generis: qꝛ oē tale includit limitationē: nullū autē trāscēdēs de se est limitatū: aliogn repugnaret enti infinito: nec posset de ipso dici formalr̄: qđ est falsū: qꝛ oīa trāscēdētia dicūt ꝑfectionē simplr̄: ⁊ ꝯueniūt deo in summo. tū quinto: qꝛ si vnū includit ens q̄ditatiue: vel includit ip̄ꝫ ꝑcise: vel addit aliqđ aliud: nō p̄io mō: qꝛ tūc illud ens eēt passio suijpsius. si scđo mō illud aliud qđ addit sit .a. ergo .a. includit ens: vel non. si includit: ergo vnū includit ens bis: ⁊ sic eēt ꝓcessus in infinitū: vel vbicūq̄ꝫ stetur illud erit vltimū qđ erit de rōne vniꝰ: si nō icludit ens vocetur .a. tūc sic vnū rōne entis nō est passio: qꝛ idē nō est passio sui: ergo illud aliud inclusū qđ est .a. est passio entis p̄io: ⁊ est tale qđ nō icludit ens q̄ditatiue: pꝫ ergo ex p̄dictis q̄ ens ⁊ vnū nō significāt eandē nāꝫ formalr̄ ⁊ q̄ditatiue: silr̄ est de alijs passiōibus entis. ¶ Tertia ꝯclō sit ista: ens ⁊ vnū dicunt eandē nām: realiter: ſꝫ distinguantur formalr̄: vt osn̄sū est in p̄cedēti ꝯclone: ista ꝯclō pꝫ per pbm ī lr̄a: tū qꝛ nō sepant̄ q̄ꝫtū ad gn̄ationē ⁊ coꝛruptionē: tū qꝛ sūt idē realr̄ in tertio de quo p̄dicant̄ ꝑ se: nō per accidēs: ergo iter se sūt idē realr̄. ¶ Quarta ꝯclō sit ista: vnū qđ est passio entis dicit formalr̄ aliqđ positiuū. ¶ Ad cuius euidētiā sciendū q̄ q̄dā doctoꝛ tenet oppositū: dicēs q̄ vnū vt distinctū formalr̄ ab ente: nō dicit formalr̄ aliqđ positiuū: ſꝫ dicit formalr̄ duplicē negationē. Pr̄ia negatio ē suijpsiꝰ seu a seipso idiuisio: ⁊ h̄ negatio fūdatur sup idētitatē eiusdē a se: q̄.s. ip̄m est ip̄m. Scđa negatio ē diuisio a quocūq̄ꝫ alio qđ nō est ip̄m: ⁊ h̄ negatio pōt dici nō idētitas alteri: ita q̄ prima negatio est negatio diuersitatis: ⁊ scđa idētitatis. Pro ista ꝯclusione sua arguitur p̄io sic: illud positiuū qđ dicit formalr̄ ip̄m vnū ſm te vt distinguit̄ ab ente: vel est vnū: vel nō vnū. nō ē dicēdū q̄ nō vnū: ergo vnū tūc sic: vel est vnū positiue seipso: vl̄ aliquo alio: si aliquo alio de illo q̄rat̄: ⁊ sic in ifinitū. si seipso: ergo sua vnitas nō addit aliqđ supra seip̄m: ergo similiter dicā de ente. s. q̄ seipso positiē ē vnū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s vnū vt formalr̄ distiguit̄ ab ente n̄ dic̄ aliqđ positiuū. ¶ Preterea: ens vt ſm suā rōnē formalē distinguit̄ ab vno: vel est vnū: vel nō: ⁊ opꝫ dicere q̄ est vnū: aliogn ſm suā rōnē formalē nō distingueret̄ ab altero: tūc vt prius si illa vnitas dicit aliqđ positiuū: q̄ro de illo: ⁊ sic in ifinitū: vl̄ stādū ē i h̄ q̄ ens positiē seipso ē vnū: ergo vnitas nō addit supra ens aliqđ positiuū. ¶ Preterea: quecūq̄ꝫ in creaturis formalr̄ distinguunt̄ ⁊ qđlibet est positiuū distinguūtur realr̄: ergo si vnū ⁊ ens formalr̄ distinguunt̄ ⁊ qđlibꝫ est positiuū: distinguunt̄ ēt realr̄: ſꝫ h̄ est falsū: ergo illud ex quo sequit̄: maioꝛ pꝫ: qꝛ cuꝫ neutrū istoꝝ positiuoꝝ sit infinitū intēsiue: nō includit ꝑ idētitatē realitatē alterius. Et cōfirmat̄: qꝛ alr̄ hō nō eēt vnꝰ ſm substātiā: vt dicit h̄ in littera. ¶ Sꝫ cōtra hāc opinionē arguit̄. ⁊ primo cōtra cōclusionē in se: scđo reduco rōnes in cōtrariū. Cōtra conclusionē sic: nulla negatio ē idē realr̄ alicui ꝑ se positiuo ſꝫ vnū ꝑ te est idē realr̄ ipsi enti: ergo vnū nō est negatio formalr̄. maioꝛ ꝓbat̄: qꝛ alr̄ idē esset realr̄ positiuū ⁊ realiter negatiuū: qđ videt̄ iplicare ꝯdictionē. Scđo reduco rōnes contra eum: primo sic: ſm te vnum supra ens addit duplicem negationem accipio eam: tunc sic: vel illa vnitas siue duplex negatio est vna seipsa: vel alio. si seipsa: pari rōne stādum erit in primo. s. q̄ ens sit vnū sine dupli ci negatione: ⁊ sic aliqđ eēt formalr̄ vnū sine vnitate: qđ videtur absurdū. si est vnū aliquo alio: q̄rā de illo: ⁊ sic vl̄ procedítur in infinitum: vel stabitur in aliquo alio qđ est vnum seipso sine illa duplici negatione: qđ est manifeste falsū. ¶ Preterea illa rō peccat ꝑ fallaciā figure dictōis mutādo quo in qđ. Vn̄ rn̄deo ad formā: ⁊ dico q̄ vnum addit supra ens aliqđ positiuū: qn̄ dicit̄ illud vel ē vnū seipso: vel aliquo alio: dico q̄ vnū cū sit principiū quo nō dꝫ dici ꝓprie vnū qꝛ sic hēret rōnē: qđ sic albedo nō ē alba: ſꝫ illud sit q̄ aliqđ est albū. qn̄ ergo dicis q̄ eodē mō erit de ente: nō valet ille modus arguēdi: mutādo quo in qđ: dicā eni q̄ illud positiuū qđ dicit vnū formalr̄ nō est vnū formalr̄: nec formalr̄ nō vnū: ſꝫ est illud quo ens est vnū. ¶ Secūdā rōnē reduco sic: qꝛ querā de illo negatiuo sicut priꝰ ⁊ ꝯcludet̄ ꝯtra te. ¶ Ad formā rn̄deo q̄ ens vt distinctū formalr̄ ab vno nō est vnū formalr̄: nec non vnū: ſꝫ abstrahit ab vtroq̄ꝫ: si tn̄ nō vnū accipiat̄ positiue vel ꝯrie: nō priuatiue solū vel negatiue: nā vtiq̄ꝫ ens: vt sic formalr̄ acceptū est nō vnū: sicut conceptus entis n̄ dicit̄ eē finitꝰ vel ifinitꝰ formalr̄ positiue: ſꝫ est nec finitus nec ifinitꝰ. ¶ Aliter pōt dici q̄ ens si accipiat̄ vt distinguitur ab vno ⁊ q̄rat̄ vtrū sit vnū vel nō vnū: pōt dici q̄ ly vt: vel accipit̄ reduplicatiue: vel specificatiue. si primo mō sic ly ens vt distinguit̄ ab vno: nec est vnū vel nō vnū cōtrarie vt dictū est. si specificatiue: sic ens vt distinguit̄ dicit̄ eē vnū: ⁊ est sensus q̄ ens qđ distinguit̄ formalr̄ ab vno est vere vnū: ſꝫ ex h̄ nihil habes. ¶ Tertiā rōnē reduco sic: ſm te ens ⁊ illa duplex negatio differūt formalr̄: ergo ⁊ realr̄: qđ est ꝯtra te: ꝯn̄a ꝓbat̄ ſm te: qꝛ cū neutrū sit infinitū intēsiue nō includit ꝑ idētitatē realitatē alterius: nec refert dicere vtrū sint ambo positiua vel nō: ſꝫ h̄ accidit dūmō neutrū extremoꝝ sit infinitū itēsiue: qꝛ ꝑ te illa est cā p̄cisa: qꝛ q̄cūq̄ꝫ differūt formalr̄: differūt ⁊ realiter. ¶ Ad formā: dēt maioꝛ si itelligat̄ realr̄. i. ex nā rei: non tn̄ sic realr̄ distinguunt̄ sicut res ⁊ res: ⁊ tūc cōcedo argumētū: ⁊ sic esset in ꝓposito: ¶ Alr̄ posset dici q̄ rō nō est ad ꝓpositum: qꝛ arguit̄ de his q̄ sūt in creaturis: ens aūt ⁊ vnū cū sint trāscēdētia abtrahūt a creato ⁊ icreato ⁊ reperiunt̄ in vtroq̄ꝫ. ¶ Dimissa ergo hac opinione: ꝓbatur quarta cōclō ꝓposita. p̄io sic: qꝛ vnū dicit ꝑfectionē simpliciter: ſꝫ negatio nō dicit ꝑfectionē simplr̄ de se formaliter: ergo ip̄ꝫ vnū nō est pura negatio. maioꝛ pꝫ: qꝛ ī quolibet melius est ip̄m q̄ꝫ nō ip̄m: ⁊ h̄ est descriptio ꝑfectionis simplr̄: quā ponit Ansel. monologion tertio: ⁊ ꝓpter h̄ sūma vnitas attribuit̄ p̄io enti: cui nulla cōpetit ipfectio. minoꝛ pꝫ: qꝛ priuatio hꝫ rōnē mali: vt sic: ⁊ silr̄ negatio. ¶ Preterea nunq̄ꝫ in priuationibꝰ aliq̄ reducunt̄ ad primū tale: qꝛ nō est dare sūmū malū: ſꝫ sicut oīa bona reducūtur ad sūmū bonū: ita oīa vna ad primū vnū: ergo vnū nō hꝫ formalr̄ rōnē priuationis. ¶ Preterea nulla priuatio suscipit magis: ⁊ minus: ſꝫ vnū sucipit magis ⁊ minus: qꝛ simplex est magis vnū q̄ꝫ cōpositū: ergo vnuꝫ nō dicit solā priuationē. Preterea negatio nō hꝫ rōnem mēsure: ſꝫ opꝫ mēsurā eē aliqđ positiuū. vnū āt hꝫ rōnem mēsure: in quolibet gn̄e: ex decio huiꝰ. Tex. ⁊ cō. z. ergo ⁊c. ¶ Preterea ipossibile est aliqđ positiuū cōponi itrinsece ex priuatiōibꝰ: ſꝫ nūerus est aliqđ positiuū qđ ꝯponit̄ itrinsece ex vnitatibꝰ: ergo vnitates nō sūt formalr̄ priuatiōes. Sꝫ doctoꝛ q̄ ē alteriꝰ opiniōis rn̄dit ad istas rōnes dicendo. q̄ vnū: ⁊ per cōsequēs numerus duo dicit scilicet aliquid positiuū qđ est ip̄m ens vel plures entitates: ⁊ dicit aliqđ negatiuum. s. ip̄am vnitatem vel plures vnitates: quaꝝ quelibet dicit formalr̄ duplicem negationē: ita q̄ vnū lꝫ formalr̄ dicat negationē: tn̄ dic̄ fūdamētū positiuum. s. ipsū ens: cui est idem realiter. ¶ Dicitur ergo q̄ vnum est perfectio formaliter: nō simpliciter: sed ratione fundamenti quātū ad primā rationē: ⁊ dicit q̄ plura reducūtur ad summū vnum nō formaliter: sed ratione fundamenti quātum ad secūdā rōnem: ⁊ q̄ vnū suscipit magis ⁊ minus: nō formaliter: ſꝫ ratione fund..mēti: quātuꝫ ad tertiam rationē. ⁊ q̄ vnū habet rationē mēsure: nō formaliter: ſꝫ rōne fundamēti: quātū ad quartā rationem: ⁊

q̄ numerus

ꝙ numerus q̈ꝫtū ad illud quod dicit positiuū cōponitur ex vnitatibus ratione fundamenti. inq̈ꝫtū vo dicit aliqd negatiuū ꝯponit̃ ex vnitatibus vt dicūt formaliter aliqd negatiuū q̈ꝫtū ad q̄ntā rōnē. ¶ Sꝫ ꝯ istā rn̄sionē licꝫ videat̃ apparēs. arguit̃. nā vnū est vera passio entis vel ratiōe fundamēti. vel rōne alicuius additi supra ens. nō pͦ mō q2 idē foret passio suimet. si scd̄o mō. vel illud additū est positiuū. ꝛ sic habeo ꝓpositū: vel est negatiuū. ꝛ tūc cōtra. tū q2 nulla negatio vel priuatio est idē realr̄ cū positiuo. q2 vt supra argutū est idē esset realiter negatiuū ꝛ positiuū. sed passio q̄ est vnū est idē realr̄ cū subiecto qđ est ens. tūm q2 negatio est realiter ꝛ formaliter nihil. si ergo vnū est negatio sequitur ꝙ nihil ꝛ non ens est realiter passio entis. ꝛ sic ꝙ idē est realiter ens ꝛ realiter non ens ꝛ nihil. que videntur absurda. stat ergo ꝯclusio ꝙ vnum addit aliquid formaliter positiuum supra ens. ¶ Ad rationes Auicēne in oppositū. Ad primā nego ꝯn̄am. cuiꝰ falsitas patet ex tertia distinctiōe. ꝛ prima ꝯclusione. nā equocat de vno sumpto simpliciter vel sm̄ qd. ¶ Ad secūdā nego ꝯn̄am. ad ꝓbationē dicēdū ꝙ nō repetitur oīno idē bis. q2 cū identitate reali stat diuersitas formalis vel distinctio formalis ex natura rei. q̄ tollit nugationē. ꝛ iō dicendo ens vnum non est nugatio. ¶ Ad tertiā negatur maior. dūmodo sit inter illa distinctio formalis ꝛ ex nā rei ꝑ quā distinctionē passio non p̄dicat̃ in qd de subiecto. ꝛ silr̄ dico in ꝓposito. ¶ Ad q̄rtū nego an̄s. Ad ꝓbationē dicendū ꝙ duplex est numerus. sicut patet ex secunda diuisione. vnitas ergo que est principiū numeri causati ex diuisione cōtinui: vtiqꝫ est de genere quātitatis. sed de tali vno non loquimur nunc: sed de vno quod est pricipium numeri causati ex diuisione essentiarū. Si inferas. ergo omnis vnitas est de genere quātitatis ē falsa ꝯn̄tis.

Ad argumenta pricipalia. cū infert̃. ergo tm̄ vnum ē ens. ꝯcedo accipiēdo vnū ꝓportionabiliter cū ente. s. si cōiter: cōiter. si p̄ticulr̄: p̄ticulariter. nā cū vnum sit passio entis vniformiter accipit̃ sicut ipsum ens. Cū dr̄ ꝙ hoc ifertur ꝯtra parmenidē p̄io phicoꝝ: dicēdū ꝙ parmenides posuit oīa entia vnum significatū ꝛ particulare simplr̄ ꝛ sm̄ rem cōtra quē bn̄ valet iprobatio phi. sed ego nō pono sic. ¶ Ad secūdū dicendū q2 vnū diuidens ipsum ens est vnum sumptum sm̄ qd ꝛ determinate. ꝛ de hoc arguit rō de quo ꝯcessū est i p̄ia ꝯclusione ꝙ non dicit eādē nām ꝯuertibilē cū ente. sed hoc non obstante vnū sumptū simplr̄ qđ est passio entis dicit eādem nāꝫ ꝯuertibilē cū ente. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ vnū nō ē determinati generis. cū sit trāscendens. Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ minor est falsa. quia licꝫ idē sile ꝛ eq̄le dicant̃ relationes ꝛ videant̃ esse de genere relatiōis: tn̄ possūt accipi trāscendenter. quatenus omne ens omni enti cōparatū: vel est idem: vel diuersum. vel simile vel dissimile equale vel inequale. ¶ Et sic patet ad questionem.

¶ Hoc autem omnium firmissimum est principiorum. Tex. cōmen. noni **Qō. iiij.**

Ueritur Utrū istud pricipiū. Impossibile est idē sil' eē ꝛ nō esse: sit firmissimū ꝛ notissimū. ¶ Et arguit̃ ꝙ nō triplici via. tū q2 ē falsū. tū q2 ē aliud eo notiꝰ. tū q2 ꝯtigit dubitare de eo. ꝛ ꝑ ꝯn̄s errare. ¶ Ex prima via arguit̃ sic. q2 aliq̄ opposita p̄nt eidē iesse. ergo ꝛ cōtradictoria. ꝯn̄a patet q2 ꝯtradictio includit̃ in q̄libet sp̄e oppōnis. cū sit pͣ oppō: ex q̄rto huius. an̄s ꝓbat̃ duplr̄. primo de contrarijs q̄ p̄nt eidem inesse. q2 cuicūqꝫ iest genus inest aliqua species eius. sed scutum cuiꝰ vna medietas est alba ꝛ alia medietas est nigra ē coloratū: ergo denominat̃ ab aliqua specie coloris. qua autem ratione denomiat̃ ab albedine: pari rōne a nigredine. ergo simt̃ erit albū ꝛ nigrū. q̄ sunt cōtraria. scd̄o ꝓbat̃ idē an̄s de relatiue oppositis. q2 idē ē duplū ꝛ dimidiū. sequitur. n. si aliqd ē duplū ad h̄. ergo ē duplū. q2 oppositū ꝯn̄tis nō stat cū an̄cedēte. silr̄ seq̄t̃. si ē dimidiū ad h̄. ergo ē dimidiū ergo ē duplum ꝛ dimidiū. ¶ Ex secūda via arguit̃ sic. ꝓpositio affirmatiua ē notior negatiua. q2 notior est affirmatio q̈ꝫ opposita negatio. vt dicit̃ i h̄ q̄rto ifrā. sꝫ istud pricipiū ē ꝓpositō negatiua. vt patet. ergo aliqd ē notius isto pricipio. ¶ Preterea i syllogismo ex oppositis cōclusio dꝫ esse notior premissis i falsitate. sꝫ ipremissis accipiunt̃ opposita cōtradictorie. i ꝯclusione aūt negat̃ idē a se. Exēplū. hō ē aīal. hō nō ē aīal. ergo aīal nō ē aīal. ergo aliqd in falsitate est notiꝰ q̈ꝫ sit oppositū primi pricipij. ꝛ ꝑ ꝯn̄s aliqd ē notius in veritate primo principio. s. oppositū illius falsi notioris. ¶ Ex tertia via arguit̃ sic oīs nr̄a cognitio icipit a sensu. sed circa oēm cognitionē sensitiuā cōtingit errare. ergo circa itellectiuā. sꝫ illud pricipium cognoscit̃ cognitione itellectiuā. pꝫ. ergo ꝛc. ¶ Preterea. cōtigit scire in vniuersali ꝛ ignorare i particulari. ex scd̄o prioꝝ. ita ꝙ ꝯtigit opinari i p̄ticulari oppositū vniuersalis. sꝫ illud p̄ticulare ē ꝯtradictoriū vniuersalis sciti. vt oēꝫ mulā eē sterilē ꝛ hāc nō. ergo ꝯtigit cōtradictoria opinari. ¶ Contra. philosophus hic in littera. ter. ꝛ cō. 9.

Rn̄sio Dicēdū ē cū pho ꝙ hoc primū pricipium est firmissimū. ex eo ꝙ ꝯueniūt sibi ꝯdictiones pricipij firmissimi. tū q2 circa ipsū nō cōtigit errare nec dubitare. tū q2 nō est ꝯditiōale. tum q2 necesse ē venire i mētē h̄ntī terminos ipsius. Iste autē sunt tres ꝯditiones pricipij firmissimi. ¶ Prima cōditio ꝓbat̃. s. ꝙ nō contingit circa ipm dubitare. q2 si sic tunc posset opinari cōtraria iesse eidē. vt ꝙ idē sit calidū ꝛ frigidū. sic. n. arguit ꝯmēta. ꝛ phs i textu. ¶ Sed cōtra istā rōnē arguit̃ ꝛ videt̃ ꝙ peccat. nā oīs rō ad ipossibile cuius ꝯclusio nō ē i falsitate notior q̈ꝫ p̄missa iterimēda peccat. ꝛ sic ē i ꝓposito. q2 ꝯn̄s nō ē magis icōueniens q̈ꝫ an̄s. nā si aliqs opinat̃ contradictoria eē simul. multo magis cōtraria. ¶ Rn̄det̃ dupliciter. primo ꝙ ꝯn̄s ē magis ipossibile sm̄ sensū. nā phs dicit i fine huius q̄rti. tex. ꝛ cō. 25. ꝙ nullus sensus dicit idē simul esse ꝛ nō eē. ¶ Aliter rn̄det̃ ꝙ phs hic nō arguit ꝯ negātes primū pricipium. sꝫ ad recipiētes ipꝫ ꝓbādo ꝙ sit firmissimū. notius ē autē i falsitate ꝙ cōrarie opiniōes de ꝯrijs sunt simul in aīa: q̈ꝫ ꝙ primū pricipiū sm̄ itellectū est notius. notiꝰ ē. n. mihi sꝫ itellectū ꝙ ꝯrie opiniōes nō p̄nt simul eē in aīa mea q̈ꝫ ꝙ istud principiū sit firmissimū. q̄re nō oꝫ fugere ad aliqđ notiꝰ sm̄ sensum. Un̄ notādum ꝙ phs ꝛ cōmētator nō ducunt ad h̄ icōueniens ꝙ aliqs opinet̃ ꝯrie opposita. sed ꝙ ꝯrie opiniōes sint i aīa eiꝰ. sicut opiniones ꝯdictorioꝝ. licꝫ ꝯmentator magis videat̃ ire ad ipsa opposita. ¶ Secūda cōditio ꝓbat̃ ex hoc ꝙ oēs ꝓpōnes reducunt̃ ad istā. q̄re nō ē ꝯdictiōalis pꝫ. ¶ Tertia ꝓbat̃ ex h̄ ꝙ ē p̄ia dignitatū. q̄re n̄ pōt acq̄ri ꝑ aliud. ergo stati cognoscit̃ notis terminis. sicut dictum est in exponendo litteram.

Ad argumenta in oppositum. ¶ Ad primum de p̄ia via negādo antecedens. cum dr̄ ꝙ aliqua opposita possunt eidem inesse. ¶ Ad primā ꝓbatiōeꝫ de cōtrarijs dicendum ꝙ illa cōtraria nō isunt scuto simpliciter: sed sm̄ qd. cum enim dicitur ꝙ cuicunqꝫ inest genus ꝛ aliqua species. dico ꝙ veꝝ est ꝙ iest aliqua eiꝰ species vel simpliciter. vel sm̄ quid. sic ē in proposito. quia scuto inest albedo ꝛ nigredo sm̄ aliam ꝛ aliam partem. isto modo etiā scilicet sm̄ quid inesse eidem contradictoria nō est impossibile. sicut dicet̃ inferius in hoc codē q̄rto. sic enim non insunt sm̄ idem. ¶ Ad secundam ꝓbationem de relatiuis dicēdum per idem ꝙ non est sm̄ idem. nam mons dicit̃ magnus ꝛ paruus. ꝛ idem duplum ꝛ dimidium. non ad idem sed ad diuersa. inferre ergo idē esse simpliciter magnum ꝛ paruum. duplum ꝛ dimidium est ignorātia elēchi. Cōsequentie tamen ille que sūt Arist. in predicamentis. s. ꝙ si aliquid est duplum ad hoc. ergo duplum ꝛc. sunt bone. per hoc enim probat philosophꝰ magnum ꝛ paruum nō eē ꝯtraria. q2 dicuntur de eodem

nō tñ simplr. sed ƀz qd. q: i cōparatiōe ad diuersa. ¶ Ad primū de secūda via dico ꝙ illud pricipiū est realr ⁊ formaliter affirmatiuū. q̄uis ƀm vocē sit negatiuū. sicut ⁊ ista ꝓpō. nō īpossibile est hoīem currere. vñ valet istam. possibile ē hoiez currere. legē etiā illud pricipiū. īpossibile ē idē sil' eē ⁊ nō esse: idē valet qd ista. necesse ē idē nō simul eē ⁊ nō esse: ⁊ q̄ est affirmatiua de mō. ⁊ tali negatiua nō ē necessariū aliq̄ affirmatiuā esse notiorem. ¶ Ad aliud de eadē via dicēdū ꝙ pħs in libro prioꝝ docet multos syllogismos ex ypothesi ꝑ quos nō ꝯtingit aliqd ꝓbare. docet. n. syllogicare ex falsis. ƀm quē modum nūq̄ aliquid ꝓbať. silr de syllogismo circulari. ƀm quē nihil ꝯtigit ꝓbari. imo eo ipso ꝙ ē circularis nihil ꝓbat. sil' dicet in ꝓposito de syllogismis ex oppositis. ¶ Aliter diciť ꝙ notius est īpossibile eē aliquid simul esse ⁊ non esse q̄ negatio eiusdē de se q̄ ꝯcludiť in syllogismo ex oppositis. vnde lz forsan aliquis negaret ꝙ idē sit ipz. tñ nunq̄ cōcederet ꝙ idem sit ipsum ⁊ nō ipsum. vnde notius ē in falsitate ꝙ idē sit ipsū ⁊ non ipsū. q̄ ꝙ idē nō sit ipsū. pri ma ꝯnsio ē melior. ¶ Ad aliud de tertia via dicendum ꝙ ois deceptio q̄ pōt fieri extra ꝑ sēsū nō falsificaret primū principiū. nūq̄. n. aliquis sensus iudicat ꝙ hoc sensibile sit ⁊ nō sit in eodē instāti. vel dato ꝙ sensus erraret circa ipsū: tñ ꝑ intellectū tanq̄ ꝑ potentiā nobiliorē ꝯrrigeretur error sensus. ¶ Ad vltimū dicēdū ꝙ vez est ꝙ ꝯtigit scire in vli ignorando in ꝑticulari. cui⁹ cā est. q: nō pertractať minor cū maiori. vnde ƀm pħm p°. posterioꝝ maior pōt sciri pri⁹ tpe q̄ minor vel ꝯclusio qñ. s. minor nō applicať cum maiori. si tñ applicet eodē tpe sciť ⁊ minor ⁊ maior ⁊ ꝯclusio. ¶ Ad formā cū dr ꝙ ꝯtingit ignorare in ꝑticulari ⁊ scire ī vli. dico ꝙ vez ē ꝑꝑ ƀ q: nesciť illud ꝑticulare ꝯtineri sub illo vli. lz ꝑꝑ ƀ nō sciunť ꝯdictoria. nō. n. opinor contradictiōez nisi opiner hāc mulā eē ꝯtētam sub mula. ⁊ ƀ nō facio vt supponitur. ꝙ si opinarer hāc mulā ꝯtineri sub mula īpossibile ē ignorare. hāc mulā eē sterilē. nā applicata maiori cū miori stati sciť vt dictū est

¶ Natura nāq̄ principium ⁊ aliarum dignitatum hec omnium. ⁊c. Qō. v.

Queritur Vtz hoc pricipiū. īpossibile est idē simul esse ⁊ nō eē simplr sit primū ⁊ vr ꝙ non q: ē resolubile in alia pricipia priora. s. in terminos ꝓprios qui sunt pricipia īcōplexa. vnūqdq̄. n. resoluitur ī ea ex qb⁹ cōponiť. ¶ Cōtra. pħs hic in littera tex. ⁊ cō. 9. q dicit ipm eē primū oīuz dignitatū.

Rñdeo prio ꝑmittā q̄dā vtilia. secūdo dicā ad qōnem. ¶ Quātū ad primū sit istud primū dcm. ꝙ quedā ꝓpositiones sūt affirmatiue ⁊ q̄dā negatiue. ꝓpositio affirmatiua vocať idētica. i. dicēs ⁊ notans identitatem predicati ad subiectum siue sit identitas accidentalis siue essentiales. Exēplū primi. hō ē albus. Exēpli secundi. hō est aīal. ꝓpositio negatiua vocatur diuersidica. i. dicēs vl' notans diuersitatem ꝑdicati ad subiectum. Exemplū. hō non est asinus. ¶ Secūdū dictum sit istud. ꝙ ī ꝓpositionibus istis siue sint affirmatiue siue negatiue ē ordo ī primitate: nā q̄dā est p°. pria. ⁊ q̄dā scdo prima. quedā tertio prima: ⁊ sic ꝑ ordinē: ƀm ꝙ plus vel minus accedunt vel recedunt ad ꝓpōnē primo primā. Exēplū ī affirmatiuis: hō ē hō. est primo pria. hō est aīal rōnale ē scdo pria. hō ē aīal est tertio prima. hō ē risibilis est in q̄rto gradu. hō est albus est in quito gradu. ⁊c. pz. n. ꝙ iste hñt ordinē in primitate. si ꝯsidereť idētitas extremoꝝ. silr est dare ordinem in negatiuis. nā prior est ista. hō nō ē equus. q̄ ista hō non ē hinibilis. ¶ Tertiū dictū est ꝙ idem in ꝯpatione ad diuersa esse prius ⁊ posteri⁹ nō ē īcōueniēs. sicut pz ī linea ꝑdicamētali: nā genus subalternū est prius respectu spēi spālissime. ⁊ posterius genere generalissimo. Similiter in ꝓposito ꝓpositio secūdo prima ē prior respectu ꝓpositiōis q ē tertio pria. ⁊ posterior ꝓpōne q ē p°. pria

Quātū ad secūdū dico ꝙ istud pricipiū īpossibile ē ⁊c. nō ē primū simplr. i. prio primū ƀ ꝓbo sic. q: illud pricipium cui⁹ termini nō sunt p°. primi nec vltio vltimi nō est simplr prio primū. lz ƀ pricipiū ē hmōi. ergo ⁊c. maior pz. q: ista duo sūt de rōne pricipij simplr primi ꝙ sit p°. primū in eēndo. ⁊ vltimo vltimū ī resoluēdo. minor ꝓbať ⁊ prio de termio subiecto qd est idē. ꝯcept⁹. n. ille nō est prio prim⁹ cū sit resolubilis ī duos alios cōceptus. q̄z vn⁹ ē absolut⁹ alter respectiu⁹. ꝯceptus āt silis includēs absolutū ⁊ respectiuū nō est eq̄ prius sicut concept⁹ īclusi ī q̄s resoluiť. iste aūt ꝯcept⁹ idē ē hmōi q: li idē dicit ꝯceptū respectiuū. li ens dicit ꝯceptū absolutū vl' saltē neutrū ⁊ indifferētē ad absolutū ⁊ respectiuū. ꝓbať ēt minor de termio ꝑdicato q ē eē ⁊ nō eē. ille āt ꝯcept⁹ est aggregat⁹ ex affirmatiuo ⁊ negatiuo. ergo ē resolubilis. ergo nō est p°. prim⁹ nec vltio vltim⁹. ¶ Preterea nulla ꝓpositio modalis est prio pria. q: ē resolubilis ī aliā de inesse: lz istud pricipiū īpossibile ē ⁊c. est ꝓpō modalis. ergo nō ē prio pria. ¶ Si ergo q̄rať qd ē primū cōplexum simplr. ⁊ prio primū. dico ꝙ istud ens ē ens: istud. n. pricipiū hz terminos primo primos: ⁊ vltimo vltimos. ⁊ ꝑ ꝯñs q nō sunt resolubiles ī aliquos priores. imo ois resolutio ꝯceptuū stat ad cōceptū entis. vt ad simplr primū ī ter ꝯceptus q̄dditatiōis. ¶ Ad argumētū ī oppositū dicēdū ꝙ pħs vocat istud principiū primum nō ꝙ sit simplr primum. lz q: ē primum respectu istoꝝ. s. de quolibz affirmatio vel negatio. oē totum ⁊c. ⁊ si ab equalib⁹ ⁊c. respcū istoꝝ ƀ ē primum. ⁊ dr dignitas dignitatū. sicut. n. totuz ⁊ ps. eq̄le ⁊ ieq̄le nō intelligūť nisi itellecto ente. ita nec hoc pricipiuz. oē totuz ⁊c. de quolibet ⁊c. ⁊ sic de alijs nō intelliguntur nisi intellecto hoc principio cuius intellect⁹ dependet ex intellectu entis. ex quo componitur.

¶ Ad vo nec contradictionis medium nihil eē cōtingit. sed necessarium. aut dicere. aut negare vnum de vnoq̄uoq̄z Qō. vj.

Queritur Vtz inter ꝯdictoria sit dare mediuz: ⁊ vr ꝙ sic. nā eē ⁊ nō esse sunt ꝯdictoria. lz iter esse ⁊ nō eē est mediū ipsa generatio. vt dr z°. hui⁹ tex. ⁊ cō. 7. ergo ⁊c. ¶ Preterea quāto magis extrēa distāt tāto sūt plura media iter ipsa. ergo si ifinite distāt ifinita erūt media iter ipsa. lz ꝯdictoria distāt ifinitū. ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. q: oī finito ꝯtigit itelligere maius. lz non ꝯtigit itelligere maiorē distātiā q̄ q̄ est iter cōtradictoria. quia q̄cūq̄z dareť illa caderet sub ꝯdictiōe. ergo ⁊c. ¶ Preterea iter oia relatiua mediuz est relatio. sed ꝯtradictoria ad iuicē referunť. nā opponunť. ⁊ oppō ē q̄dā relatio. ergo iter ꝯtradictoria ē media relatio. ¶ Preterea iter ꝯdictoria ē mediuz ꝑ abnegationē vtriusq̄z extremi. nā scutū cui⁹ medietas ē alba ⁊ medietas nigra. nec ē albuz nec nō albuz. ¶ Preterea si iter contradictoria nō ē mediuz. ergo de quolibet est vera affirmatio vel negatio. ꝯñs vr falsuz. nā ambe iste videť false. ois hō ē alb⁹: ⁊ ois hō nō est albus. ergo antecedens est falsuz ex quo sequitur. ¶ Contra pħs hic in littera. tex. ⁊ cō. 27.

Rñsio ī ista qōne ꝑmittā duplicē distictionē. ¶ Secundo dicā ad qōnē. ¶ Quātuz ad primuz sit ista pria distictio ꝙ mediuz iter aliq̄ pōt eē duplex. s. vel ƀm formā vl' ƀm subiectum. Exemplum primi ī contrarijs mediatis. croceuz. n. est quedā media forma inter albuz ⁊ nigrum. Exēpluz secundi. ī priuatiue oppositis. lapis. n. non ē videns neq̄z cecus. ¶ Secunda distictio sit ista ꝙ medium potest ēt alio mō accipi duplr: vt habeť ī textu hui⁹ capli. s. positiue ⁊ negatiue. Exēpluz primi. rubedo est mediuz inter albuz ⁊ nigruz. ⁊ ƀ mediuz ē eiusdē generis cū extremis. Exēplum secūdi. mediuz ƀm ꝙ accipiť ꝑ abnegationē vtriusq̄z extrēi. vt quod nec est egrum nec sanum. ƀm medicos. n. poniť aliq̄ forma siue dispō q̄ est media iter egritudinē ⁊

egritudinẽ ⁊ sanitatẽ. ꝙ dicit̃ neutralitas. ¶ Tertia disti-
ctio sit ista. ꝙ aliq̃ mõ accipit̃ mediũ duplr. q2 qddã ẽ me-
diũ iterpõnis. qddã ꝓsuppõnis. Exẽplũ primi. clau⁹ ꝯiũ-
gẽs duos postes: ⁊ viscus seu gluten. Exẽplũ scdi. q̃ti-
tas isto mõ mediat iter formã subalẽ ⁊ mãz. forma. n. sub
stãtialis reqrit ⁊ ꝓsupponit mãz q̃tã ⁊ dispositam. nõ ꝙ
quantitas mediet inter formã ⁊ materiam. quasi qdaz cla
u⁹ ⁊ viscus. cum forma substantialis attingat immediate
materiam. sed solum dicitur medium pro quanto ꝑexigit̃
⁊ presupponit̃ ad introductionem forme in materiã.

Quantum ad secũdũ dico istã ꝯclusionẽ. ꝙ iter ꝯdicto
ria nõ ẽ mediũ quocũq3 mõ sumptũ. Hoc ꝓ
bo sic. q̃cũq3 aliqd iest alicui ꝑ se eius oppositum nullo
mõ inesse põt. nec ꝑ se nec ꝑ accñs. p3 iducendo. sed care-
re medijs iest cõtradictorijs ꝑ se. ꝭm illud pħi prio poste
rioꝝ. ꝯdictio est oppositio cuius nõ ẽ dare mediũ ꝭ3 se. er
go ꝯtradictio nullo mõ hꝫ mediũ. ¶ Sed ꝯ diffinitionẽ
illã primi posterioꝝ arguit̃. q2 non videt̃ ꝓpria. q2 ꝯue-
nit cõtrarijs imediatis. q̃ nõ hñt medium ꝭm se. saltẽ ꝭm
formã. ¶ Rñsio. dicẽdũ ẽ ꝙ diffinitio data ẽ multiplex.
eo ꝙ negatio põt cadere sup ly ꝭm se. vel ꝑ se. vt sit nega-
tio parseitatis. vel potest esse ecõuerso. vt ly per se cadat su
per negationẽ. vt sit ꝑseitas negationis. prio mõ nõ acci-
pit̃ in illa diffinitione. sed scũdo mõ. ⁊ est sensus ꝙ parsei
tas affirmat̃ ⁊ cadit sup negationẽ. vt sic contradictio sit
oppositio cui⁹ ꝑ se non est mediũ. ex quo sequit̃ ꝙ nullo
mõ hẽt mediũ. ex quo carere medio ꝑ se iest sibi. sed prio
mõ ꝓut parseitas negatur. ⁊ est negatio parseitatis: sic ca
rere medio põt ꝯuenire cõtrarijs imediatis. ⁊ etiã priua-
tiue oppositis. q̃tenus carẽt medio ꝭm formã. tñ hoc non
obstãte hñt mediũ per accñs. s. ꝭm subiectum. nã ca
rere medio nõ inest eis ꝑ se. vt ly ꝑ se cadit super ly nõ ha
bere mediũ. ⁊ est parseitas negationis ⁊ ideo nõ repugnat
eis habere medium. saltẽ per accidens: modo ꝑexposito.
¶ Ad primũ in oppositũ: cum dicitur ꝙ esse ⁊ nõ esse sũt
ꝯtradictoria. dicẽdũ ꝙ esse potest duplr accipi. vno mõ
eẽ simplr. alio mõ ꝭ3 qd. silr ⁊ nõ eẽ potest accipi duplr:
vno mõ simplr. alio mõ ꝭm qd. mõ iter eẽ simplr ⁊ nõ eẽ
simpliciter bene est medium. ⁊ eẽ ꝭ3 qd. vt generatio. dico
esse simplr esse perfectum. ⁊ esse ꝭm quid esse in fieri. vel
sic. esse accipit̃ vno mõ pro esse generalr. ꝓut icludit esse
simplr: ⁊ ꝭm quid ⁊ nõ eẽ ꝓ nõ esse simplr. ⁊ isto mõ sunt
ꝯtradictoria nec est mediũ iter ipsa. secũdo võ modo non
sũt cõtradictoria. sed hñt mediũ. s. ipsũ fieri vel eẽ imper-
fectum. nam iter nõ ens simplr. ⁊ ens in actu. ⁊ perfectũ
esse: est mediũ ens siue esse iperfectũ. ⁊ hoc secũdo mõ lo-
quitur pħus scdo metha. vñ dicit sic. ꝙ sicut semꝑ est me
diũ inter esse ⁊ nõ esse. s. generatio: ita exñtis ⁊ nõ exñtis
. i. entis ⁊ nõ entis est mediũ qd fit: ⁊ p3 ꝑ exẽpla sua q̃ po
nit ibi. s. ꝙ ex addiscẽte fit sciens. ⁊ ex puero vir. isto ergo
mõ nõ ꝯtradicũt esse ⁊ nõ eẽ. ¶ Sed ꝯtra. ois per se muta
tio mediat iter ꝑ se terminos. sed termini generatiõis sũt
cõtradictorij. s. eẽ ⁊ nõ esse. ergo iter esse ⁊ non esse q̃ sunt
ꝯdictoria vere est mediũ. ꝓbatio minoris. nã generatio ẽ
a non subiecto i subiectũ. ⁊ corruptio ecõtra. vt dr̃ qnto
pħicoꝝ tex. ⁊ cõ. 7. ibidẽ etiã dr̃ ꝙ generatio ⁊ corruptio
sũt cõtradictoria. ¶ Cõfirmat̃. q2 hic i textu vt apparuit
paꝝ añ pħs ꝓbãs ꝙ nõ sit mediũ iter ꝯtradictoria. s. iter
ens. ⁊ nõ ens arguit sic. q2 si sic. ergo est aliq̃ mutatio me
dia iter generatiõez ⁊ corruptionẽ. ꝭ3 illa ꝯña nulla eẽt ni
si termini generatiõis ꝯtradicerẽt. ¶ Rñdeo. ꝙ termini
generatiõis nõ sunt cõtradictorij: ꝭ3 se hñt sicut habit⁹ ⁊
priuatio. ⁊ isti sunt termini primi nõ solũ i generatiõe. ꝭ3
ẽt i q̃cũq3 alia mutatione. ¶ Ad illud qd dr̃ de qnto pħi
coꝝ dicẽdũ ꝙ pħs accipit ꝑ non subm priuationẽ forme.
ꝑ subiectuz hituz vel formã. ¶ Ad illud qd addit̃. ꝙ gene
ratio ⁊ corruptio sunt ꝯtradictoria. ꝑ cõtradictoria itelli-
gunt̃ priuatiue opposita. nã priuatiue opposita sunt sicut
ꝯdictoria circa subiectũ aptũ natũ qd ẽ subm mutatiõis.
Ad ꝯfirmationẽ de q̃rto hui⁹ dicẽdũ ꝙ argumẽtuz est a
minori. s. ꝙ si est mediũ inter ꝯdictoria: multo magis iter
q̃cunq3 alia opposita. ⁊ ita inter priuationẽ ⁊ formaz. ⁊ iõ
est mutatio aliqua media inter illa que terminant̃ ad for
mam que est generatio. ⁊ illa q̃ terminant̃ ad priuationẽ
que est corruptio. ¶ Sed contra istã rñsionẽ arguit̃. pri-
mo. q2 videt̃ concedere ꝓpositũ. nam ꝭm te priuatio ⁊ for
ma sunt termini generatiõis. sed priuatio ⁊ forma sunt cõ
tradictoria circa susceptibile. etiã ꝑ te. si ergo iter priuatio
nẽ ⁊ formã sit mediũ: seqt̃ ꝙ inter contradictoria sit me-
diũ. ¶ Preterea. cõtraria imediata sũt cõtradictoria cir
ca subm. pari rõne sic priuatiue opposita. ergo sicut inter
priuationẽ ⁊ formam est generatio ⁊ corruptio ꝭm te. ita
posset esse iter contraria imediata. ¶ Rñdeo ad primũ.
ꝙ termini generationis pñt cõparari vel ad subm. vel ad
ipsã generationẽ. Si p° mõ. sic hñt rationẽ cõtradictionis
nec hñt medium isto modo: nam subm vel necessario est
sub forma. vel sub priuatiõe. si secũdo mõ: sic non hñt ra
tionẽ contradictiõis. ⁊ iõ hñt generationẽ mediã. sicut di
ctuz est. ¶ Ad secũdũ dicẽdum. ꝙ de ratione contradictio
nis sũt duo. s. ꝙ alteꝝ necessario isit. ⁊ ꝙ alteꝝ nihil po-
nat. ꝯria autẽ imediata circa subm aptũ natũ hñt vnã cõ
ditionẽ. s. ꝙ alterũ necessario iest. ꝭ3 deficit secunda cõdi
tio. q2 vtrunq3 est aliqd positiuuz. ⁊ illa duo reqrunt̃ ad
generationẽ ⁊ corruptionẽ. vtraq3 autẽ conditio est i pri-
uatiue oppositis. p3. q2 non est simile de his ⁊ contrarijs
imediatis. ¶ Ad secundũ pricipale dicẽdũ. ꝙ distantia ẽ
duplex q̃dã est dimensiua. ⁊ illa est ꝓprie distãtia q̃ est de
genere quãtitatis. ⁊ q̃dã ẽ distãtia ꝑfectiua seu ꝑfectionis
⁊ illa ẽ trãsumptiue dicta. ⁊ trãsfert̃ ad alia. vt ad opposi
ta. cuz ergo dr̃ ꝙ quãto magis distãt extrema: tãto sunt
plura media. dicẽdum ꝙ illa maior ẽ vera de distantia
dimẽsiua. ⁊ tunc minor est falsa. q2 contradictoria nõ sic
distãt. maior ãt ẽ falsa de distantia ꝑfectiua ⁊ trãsumpti
ue dicta. qd p3. q2 contraria imediata maxie distant isto
modo. ⁊ tñ nulluz hñt mediuz contradictoria ergo hñt di
stantiã priuatiuã. ꝓ quãto vnũ contradictorioꝝ est priua
tio alteri⁹. non ãt hñt distãtiã dimẽsiuã. de q̃ ꝓcedit rõ.
Ad illud qd addit̃ in minori ꝙ contradictoria distant in
ifinitũ. dicẽdũ ꝙ ibi nõ reqrit̃ distantia ifinita. qd ꝓbat̃
q2 q̃tũcunq3 aliq̃ paꝝ distant: potest eẽ ꝯdictio iter ipa
q2 de q̃libet ẽ veꝝ alteꝝ contradictorioꝝ. q̃tumcunq3 er
go distat modicuz aliqd ab vno contradictorio: de eo pre
dicat̃ aliud cõtradictoriũ. cuz ergo dr̃: distãtia contradi-
ctionis ẽ ifinita. glosanda ẽ ꝓpõ ifinita. i. ideterminata.
q2 q̃cũq3 minima distãtia sufficit. ⁊ maxia ẽt i ifinitũ põt
eẽ. Vñ ꝯtradictio minimã distãtiã ponit: ⁊ ꝑmittit maxi-
mã. primã dicit positiue. scdaz võ ꝑmissiue. vñ nõ seqt̃ ꝙ
ibi sit ifinita distãtia positiua. põt tñ ibi eẽ gr̃a mãc alicu
ius. puta si alteꝝ extremuz sit ifinituz positiue. vt de⁹ ⁊ nõ
de⁹. vñ sicut dictuz ẽ cõtradictio minimã distantiã reqrit
⁊ maximã ꝑmittit. ita ꝙ idifferenter quãtez ẽ de se saluat̃
in q̃cũq3. ¶ Ad tertiuz cuz dr̃. ꝙ iter oia relatiua ẽ mediũ
relatio. dicẽduz ꝙ veꝝ ẽ de itentiõibus. sic eni ẽ media re
latio. ⁊ h mõ oia opposita sunt in genere relationis: q̃te-
nus oppositio q̃ ẽ genus eoꝝ ẽ i genere relatiõis. ⁊ sic cõ
tradictoria ꝭm istã itentionẽ hñt vtiq3 mediuz relatiõem
ipsam. loquẽdo tñ de reb⁹ substractis itẽtioni nõ ẽ veꝝ
ꝙ referant̃. nec ꝑ ꝯñs ꝙ habeant mediũ relationẽ. nam
hõ: ⁊ nõ hõ. non referunt̃ adiuicem. ¶ Ad quartũ de illo
scuto dicitur vno modo ꝙ non ẽ incõueniẽs illud scutum
eẽ albuz. ⁊ non albũ. q2 hoc non est ꝭm idẽ. nam vnũ con
tradictoriũ iest ꝓ vna parte. ⁊ alteꝝ ꝓ altera ideo neutꝝ in
est simplr. sed vtrunq3 ꝭm qd. ¶ Cõtra. q2 tunc medium
ita. est inter contradictoria. sicut est inter contraria imme
diata. ¶ Rñsio in contrarijs imediatis dat̃ subiectũ me-
dium cui neutꝝ inest neq3 simplr: neq3 ꝭm quid. lapis. n.
neq3 est sanus. neq3 est eger. neq3 cecus. neq3 vidẽs. sed
inter cõtradictoria non potest dari aliqd mediũ vel subie
ctuz cui neutꝝ insit vel simplr. vel ꝭm quid. quia de quo-
cunq3 dicitur alteꝝ contradictorioꝝ: vel simpliciter. vel

ßm quid. vt in ppposito de scuto. In cõtrarijs autem ime diatis 7 ét i priuatiuis est dare aliqd subiectũ. cui neutrũ iest nec simplr. nec ßm qd. vt pz in exéplo predicto de lapi de ¶ Aliter rñdet. q cũ qrit vtr tale scutũ sit album vel ñ albũ. neutr ẽ dãdũ. q2 nihil denoiat ab accñte: nisi sim plr isit. vnde scutũ illud nõ ẽ albũ simplr. neqz ẽ nigr sim plr. Contra. si hoc scutũ nõ est simplr albũ. nec simplr ni grum. 7 sic de alijs. ergo nõ est coloratũ. ꝯñs ẽ euidenter falsũ. ergo 7 añs. ꝯñtia pbat quia quicquid denomiat a genere denomiat ab aliq eius spẽ. ex 2° topicoꝝ. ¶ Rñ sio. ꝯña non valet. Ad pbatioñe dicẽdũ q ad destructio né cuiuslibz inferioris nõ seqt destructio supioris: in pre dicatione denominatiua. nisi destruatur qdlibet iferius. non solũ in se: sed etiã in cõiunctione cũ alio oppo°. vt di cẽdo sic. non ẽ albũ. neqz nigrũ. neqz albũ 7 nigrũ simul ergo nec coloratũ. sic exponit illa ꝯsideratio. sed in ppo sito non est sic. q2 licet qdlibet inferius destruat in se non tñ i cõiunctione ad aliud oppositũ. tale eni scutũ ẽ albũ 7 nigrũ sil: 7 neutrũ seorsũ. Uel põt exponi alr sic. denoia tum a genere oz denomiari a specie aliq. vtrũ est aliq illa rũ denominationũ de qbus est sermo ibi. sic q ẽ albũ vel hz albedinẽ. vel huic iest albedo. primus mod' ẽ nõ ver' i pposito. vt scutũ illud dicat albũ vel nigrum. sed duo alij modi sunt veri in proposito. nam ver ẽ dicere q illud scutum hz albedinẽ 7 sibi iest albedo. silr est de nigredi ne. ¶ Aliter dicitur q hec est simpliciter va. q scutũ nõ ẽ coloratũ. q2 nullo colore. nõ. n. est albũ vel nigrum. sicut duo habẽtes vineam: neuter hz vineã. sicut dr sexto to picoꝝ. ¶ Ad vltimũ principale dicit q contradictio non est in terminis icõplexis. 7 iõ neutrũ predicatur de quolz in talibus. ¶ Cõtra quia quinto hui' dicit q alter ꝯdi ctorioꝝ dicitur de quolz. sed ppositio ꝯplexa de nullo p. dicatur ergo contradictio hz accipi ßm terminos incom plexos. ¶ Preterea hõ 7 nõ hõ. sũt opposita non cõtra rie. tñ q2 alter nihil dicit positiue. tũ q2 in suba non est p prie ꝯtrarietas. vt dicit i pdicamẽtis. nec opposita priuati ue. q2 non hõ dicit de eo quod non est natum esse homo. puta de lapidẽ. priuatio ãt non sic. nec opposita relatiue. patet. ergo relinqt q contradictorie opponãt. ¶ Aliter ergo dicẽdũ. q ꝯtradictorioꝝ sp alterũ dr de vnoquoqz incõplexis. dũmõ terminus de q dicitur non accipiat di stributiue. Rõ hui' ẽ. q2 vni supposito põt iesse vnũ: 7 al teri alter. vñ neutra istaꝝ est vera: ois hõ ẽ alb'. ois hõ est non albus. ¶ Sciẽdũ etiã q ꝯtradictoria nõ ẽ necesse predicari de quolibet cum reduplicatiõe. vñ vtraqz istaꝝ est falsa. hõ iquãtũ hõ ẽ alb'. hõ inquãtũ hõ ẽ nõ alb'. quia tunc de necessitate vel omnis homo esset albus vel nullus hõ esset alb'. Et hec de quarto methaphisice.

¶ Accidit aũt multotiẽs dictis causis 7 multas eiusdem esse causas: non ßm accidens. vt statue: 7c. Textu cõmenti scdi. Qõ. j.

Irca quintum librũ metha phisice. Queritur pri mo. Utrum eiusdem ef fectus sint plures per se cause. ¶ Uidetur q nõ quia si vna sufficit alia superfluit. sz qlibet per se causa videt sufficere i suo gñe sine alia. ergo 7c. ¶ Cõtra. phs hic in littera. tex. 7 cõ. 2.

Rñdeo In ista qstio ne primo pre mittam aliquas distin ctiones. secundo ostendam aliquas conclusiones. Quã tum ad primum sit ista prima distinctio. q causarum q dam sunt eiusdẽ ordinis quedã sunt alterius ordinis. Il le dicunt esse eiusdẽ ordinis q sunt in eodẽ gñe eq primo 7 eiusdẽ spẽi. Sed dicuntur alterius ordinis que i eodem genere sunt essentialiter ordinate ßm prius 7 posterius. 7 sunt alterius speciei. Exemplũ primi: duo hoies eq prio trahentes nauim. exemplum secũdi. hõ 7 sol i generatiõe hois. ¶ Scda distinctio sit ista. q cãꝝ eiusdẽ ordinis q dam sunt totales. quedam partiales. Dicit aũt cã total que in illo gñe cãe non idiget ad suam causalitatẽ aliq cã eiusdẽ ordinis seu cõcausante. sz sola per se sufficit. Sed dr cã partials que in illo gñe cãe non sufficit ad causan dũ effectũ: sed indiget alia cã eiusdẽ ordinis seu cõcausã te. exemplũ primi. ignis generãs ignẽ. exẽplum scdi. duo hoies trahẽtes nauẽ: quoꝝ alter de se nõ sufficeret ad tra ctionẽ. ¶ Tertia distinctio sit ista. q causaꝝ qdã sũt eius dẽ gñis. 7 qdã alteri' generis. exẽplũ primi. oẽs cãe effi ciẽtes. 7 formales. 7 huiusmodi. exẽplum secundi. si acci piant cãe diuerse. vna materialis. altera efficiens 7c.

Quantum Ad secũdum sit ista pria ꝯ°. q eiusdẽ effect' possũt esse plẽs cause alterius 7 alterius ge neris: 7 totales. Hec patet per phm in littera. q2 eẽs 7 for ma statue 7 factor ipsius: sunt cause statue: qꝝ quelibet i suo ordine est causa total' huius statue. hoc ét habet ex presse tertio huius tex. 7 cõ. 3. secunda qõne: vbi dicit phi losophus. q ꝯtigit eidẽ inesse oẽs modos cãꝝ. vt dom'. vñ qdem motus. i. cã efficiẽs. est ars 7 edificator: cui' vo cã. i. cã finalis. est opatio. i. vsus. puta habitatio. 7 mã. i. cã mãlis sunt terra lapis 7 ligna. spẽs. i. forma est ratio. i. pportio siue ꝯpositio domus. Scda ꝯ° sit ista eiusdem effect' pñt eẽ plures cãe eiusdẽ gñis 7 totales: si sint alte rius ordinis. hoc pz per exẽplũ. quia deus sol 7 hõ pdu cunt hoiez qꝝ quodlibet est cã totalis 7 sufficiẽs i suo or dine: 7 quodlibet est de gñe cãe efficiẽtis. Tertia ꝯclusio sit h. q eiusdem effectus possunt esse plures cause eiusdẽ generis 7 eiusdẽ ordinis. si sint cãe partiales. Hoc pz per exẽplũ. sic eni plures trahẽtes nauem sunt causa tractus nauis. Itẽ pater 7 mater sũt isto mõ cãe prolis. ¶ Quar ta conclusio sit ista. ipossibile ẽ plures causas esse eiusdẽ generis 7 eiusdẽ ordinis 7 total' eiusdẽ effectus. Hãc pro bo sic. q2 si sic. ergo effectus non dependet essẽtialiter ab aliq haꝝ causaꝝ. ꝯñs est falsũ. ergo 7 añs. pbatio ꝯñtie. Sint. a. 7. b. totales cãe ipsius. c. patet. q. c. non depẽdet ab. a. q2 põt eẽ sine. a. nã sufficienter hz esse. p. b. qd po nit total' cã eius. 7 per idẽ potet haberi q non dependet essentialiter ab ipso. b. q2 habet esse sufficienter per ipsũ a. quod ponit totaliter cã eius. ergo ipsum. c. non depẽ det nec ab. a. nec ab. b. essentialiter. Sed hec ratio nihil valet ꝯ secũdã ꝯclusionez. q2 cãe alteri' ordinis 7 totales nõ supfluũt. qtenus rõne ordinis essẽtialis oẽs simul req runt 7 sũt alteri' rõnis. qd nõ ẽ i pposito. ¶ Ad argumẽ tũ in oppositum patet q seipsum soluit. arguit eni de cau sis totalibus eiusdem generis 7 ordinis. aliter non conclu dit. ¶ Ad illud in oppositum. patet ex dictis

¶ Quapropter 7 natura pricipiũ: 7 elemẽtum: 7 mẽs: 7 volũtas: 7 suba: 7 qd cui' cã: multoꝝ enim 7 cognitiõis 7 mor' pricipiũ est bonum 7 malũ. Textu cõmenti primi. Qõ. ij.

Ueritur Utr finis sit pricipiũ. ¶ Arguit q nõ. q2 de rõne principij ẽ eẽ primum. vt patet i. c. pcedenti tex. 7 cõ. j. sz de rõne finis ẽ eẽ vltimũ. vt hr i ca°. de perfecto tex. 7 cõ. 21. ergo finis non ẽ pri cipiũ. q2 primũ 7 vltimũ opponũt. ¶ Cõ tra. phus h i lra i fine capli pcedẽtis tex. 7 cõ. 1. ¶ Iux h qro 2°. vtr finis sit cã. Et vr q nõ. q2 vel eẽt cã ßm q ens aut ßm q nõ ens. nõ secũdo mõ: q2 nõ ens nulli' ẽ cã. fi nis aũt ponit cã enti. nec prio mõ: q2 finis non est cã nisi ßm q mouet efficientẽ ad agẽdũ. sed qñ finis ẽ nõ moue tur efficiens. sz cessat ab actiõe. q2 habitibus pñtibus ces sat motus

ſat mot⁹ p°. de generatiōe tex. cō. 55. ¶ Cōtra pħus hic i
littera. ¶ Juxta hoc q̃rit̃ 3°. vtrū finis ſit cā efficientis.
vr̃ q̄ nō. q̄ ſi ſic ſeq̄rent̃ tria icōueniētia. ¶ Primū q̄ idē
reſpectu eiuſdē erit cā ⁊ cātū: ⁊ p ↄ̄ns pri⁹ ⁊ poſteri⁹ nālr
qđ p3 ex hoc q̄ ēt ip̄m efficiens ē cā finis ſicut econuerſo
vt dr̃ hic i textu. ¶ Scđm icōueniēs ē. q̄ idē eēt cā ſui ⁊
prius ſeipo. qđ p3 ſic. q̄ qcq̄d ē cā cāe ē cā cāti. ⁊ qcq̄d eſt
prius priori ē pri⁹ poſteriori. ſi ergo finis ē cā efficiētis. ⁊
efficiēs ē cā finis. ſeq̄t̃ q̄ finis ē cā. finiſ ſilr̃ pōt argui de
pori ſicut p3. ¶ Tertio icōueniēs ē q̄ i demōſtratiōe eēt
circul⁹. qđ p3 ſic. nā demōſtratio pp̄ qđ ē p cā3. ergo cu3
efficiēs ſit cā finis poterit demōſtrare finē. ergo etiā ſi fi
nis ſit cā efficiētis. ergo p finē poterit demōſtrari efficiēſ
⁊ ſic erit circulus. ¶ Cōtra: pħs hic in lr̃a. ¶ Juxta h̄ q̃ri
tur 4°. vtȝ finis ſit maxie cā. ⁊ vr̃ q̄ nō: nā finis ē cā extrin
ſeca. ergo nō ē maxie cā. ↄ̄ña p3 q̄ mā ⁊ forma ſūt cāe in
triſece. itriſecū āt vr̃ magis cōferre ad eē rei q̃3 extrinſecū
ergo mā ⁊ forma erūt magis cāe q̃3 finis. ¶ Preterea ſi
finis eēt maxie cā: tūc nobiliſſima cāta hērent illā cām.
ↄ̄ñs ē falſū. q̄ imobilia ſūt nobiliſſima cāta: ⁊ tñ nō ha-
bēt cā3 finalē: vt dicit pħs. 3°. hui⁹ tex. cō. 3. vbi aſſignat
cā3 ex h̄ q̄ finis ē alicuius actiōis. actio āt ē i motu. ſ3 im
mobilia nō hñt motū. ¶ Preterea ſi finis eēt maxie cā:
tunc maxie certa cognitio eſſet p finē. ↄ̄ñs eſt falſū. nam
maxie cognoſcimus qđ ipſū ē per formā. nam pħs vbiq̄3
circūloq̄t̃ qđ p formā. ¶ Cōtra: ↄ̄mētator capitulo đ pri
cipio ⁊ fine cō. j. dicit expreſſe hoc.

Rñdeo circa iſtas q̄ōnes ſic p̄cedā. p° diſtictiōes aliq̄
p̄mittent̃. 2°. ad q̄ōnes dicet̃. ¶ Quātū ad pri
mū ſit iſta prima diſtictio q̄ finis ē duplex vt habet̃ 2°.
de aīa tex. cō. 35. ſ. finis gr̃a cuius ⁊ finis quo. dicit̃ autē
finis gratia cuius: ip̄m obiectū qđ p opatiōe3 attingitur
vt deus q̄ attingit̃ a btīs p actū itellect⁹ ⁊ volūtatis. ſed
finis quo dr̃ ipſa opatio q̄ obm̄ attigit̃ puta ipſa volitio
ſeu itellectio. ¶ Scđa diſtictio ſit iſta q̄ finis gr̃a cuius
aliqñ p opatiōnē ieſſe producit̃. aliqñ nō ſ3 p̄ſupponitur.
exēplū primi de forma nāli q̄ p motū vel generatiōe3 p-
ducit̃. vnde q̄nto huius. caplo de nā tex. cō. 5. dr̃ q̄ finis
generationis ē forma. ⁊ ille finis ē obm̄ qđ attingit̃ actio
ne ſiue opatiōe trāſeūte. p quā p̄ducit̃ in eē. exēplū ſcđi
deus ⁊ iſte finis ē obm̄ qđ attigit̃ opatiōe ſeu actiōe imā
nēte. puta p actū itellect⁹ ⁊ volūtatis. h̄ ēt ſcđo mō ſe h3
obm̄ ſenſus ad ſenſum. ¶ Tertia diſtictio ſit iſta que po
nitur ab Auic. q̄nto metha. caplo q̄nto. q̄ res dr̃ eē cāta
duplr̃. nā res dr̃ aliqñ cāta i ſua cālitate. aliqñ i ſuo eſſe.
p° mō cā final' p̄cedit oēs alias i cālitate. q̄ mouet agētē:
⁊ agēs ex appetitu finis mouet̃ ad agēdū: vt attigat finē.
efficiēs āt h3 rōnē cāti reſpectu finis nō q̃3tū ad ſuū eē.
p3. ſ3 quātū ad cālitatē. ſecundo aūt mō ipſe finis eſt cau
ſatus. ſicut forma cauſari dicit̃ q̃3tū ad ſuum eſſe patet.

Quantum ad ſecūdū dico ad oēſ q̄ttuor q̄ōnes: ⁊ teneo
p̄tē affirmatiuā q̄ p̄bat̃ prio auctoritatibuſ
nā Auic. vbi. s. caplo codē circa finē. dic̄ q̄ ſi de vnaq̄q̄3
cā3 eſſet ſcia: de cā finali eſſet nobilior. ⁊ ipſa eſſet ſapien
tia ⁊ nobilior alijs p̄tibus illius ſcie. vñ ſm eū cā finalis
eēt cā cā3. Jtē ↄ̄mētator i fine capituli de pricipio cō. j. di
cit q̄ illud pricipiū. ſ. finale itēdit̃ ad ſciēdū i hac ſcia. ⁊ il
lud ē cā final'. oēs āt cāe nō ſūt pricipia niſi pp̄ illud. Jtē
Ariſt. ſcđo phiſico. tex cō. 74. dicit q̄ ſic ē pricipiū i ſpecu
labilib⁹ ſic finis i agibilib⁹. vñ oēs cālitates reducunt̃ ad
cālitatē finis vt ad primū. nā extrinſeca prius cāñt. q̄. n.
extriſeca cāñt. iō ⁊ itriſeca cāñt ⁊ nō econuerſo. extriſecoȝ
āt prius cauſat finis. q̄. n. ille mouet efficiētē in rōe ama
ti iō agēs agit ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Si vō q̃ras q̄ cālitatū iſta
rū. ſ. māe ⁊ forme ſit prior. dicēdum q̄ cauſalitas forme.
qđ. n. p̄piq̄us ē p°. ē prius. ſed cālitas forme eſt huiuſmōi
q̄tenus ē p̄piquior efficiēti ⁊ fini. ē ergo iſte ordo q̄ pria
cālitas ex nā rei eſt finis. ſecūda ē efficiētis. tertia ē forme
quarta materie. ¶ Arguitur ēt rōne ad p̄poſitū ſic oē per
ſe agēs agit pp̄ finem. g°. finis h3 rōnē pricipij. ſic itelli-
gēdo q̄ finis ē cā cāȝ vt p̄dictū ē. nam. p°. venit in mentē
agentis ſub rōne boni appetibil'. nā ē bonū ⁊ optimū alio
rū vt pr̃ in lr̃a. agēs āt motū a fine p̄ducit formā qua p
ducta cōicat̃ materie: ⁊ vltro ſeq̄t̃ q̄ mā ſuſtentet formā.
ex quibus p3 q̄ i toto iſto proceſſu finis h3 rōnē pricipij.
añs rōis p̄bat̃ ſic. q̄ oē agēs i cuius actiōe pōt accidere
error agit pp̄ finē. ſ3 oē agēs p ſe ē hmōi. ergo oē agēs p
ſe agit pp̄ finē. ⁊ dico agēs p ſe ad remouēdo caſū ⁊ fortu
nā cū oē agēs p ſe ſiue agat nālr ſiue a propoſito agit pp̄
finē vt p̄bat̃ ſecūdo phiſicoȝ tex. cō. 75. p̄batio maioris
nā ſecūdo phiſicoȝ dr̃ illa actio fruſtra eē q̄ nō ↄ̄ſeq̄t̃ fi-
nē itētū. ſi ergo nullus finis ſit intentus nullum agēs age
re fruſtra nec erraret. ergo omne agens quod pōt errare
agit pp̄ finē. tale autē eſt agens naturale quod poteſt er-
rare: ⁊ hoc etiam eſt verum de agente per intellectum.

Sed eſt dubium cū finis p̄duct⁹ ab efficiente hēat no
bilius eſſe exñs ex i re q̃3 exñs ex in intellectū
tm̄. nā primū ē eē reale. ſecūdū itētiōale. vr̃ q̄ magis ſit
cā prio mō q̃3 ſcđo mō. nā nobili⁹ ē eē cāe inq̄ātū cā q̃3
cāe inq̃3tū cātū. ¶ Dicēdū q̄ eē nobilius pōt itelligi. ſ. vl'
ſimplr̃ vel ſm qđ. p° mō eē rei factibilis nobili⁹ eſt i mē
te artificis q̃3 in ſe. ſicut lapis nobilius h3 eē i mente dei
ſimplr̃ q̃3 i p̄pria nā: ſilr̃ archa i mēte artificis. nā primū
eē ē i māle ⁊ icorporale rōne eius i q̄ ē. ſ3 ſecūdum ē mate
riale ⁊ corp̄ale. ſicut p3. Si vō loq̄mur de eē ſm qđ ſic la-
pis vel archa h3 nobili⁹ eē i ſe ⁊ i ſua nā q̃3 i mēte cuiuſ-
cunq̄3 artificis q̄ vt i ſe h3 reali⁹ ⁊ verius eſſe lapidis vel
arche q̃3 i mēte dei vel artificiſ. Ad propoſitū. finis vt h3
eē i itellectu ⁊ i mēte agētis h3 nobili⁹ eē ſimplr̃ q̃3 i re ex
tra ⁊ vt i ſe. nō tñ eē ſm qđ: vt arguit rō ſm ergo primum
eē h3 rōne3 cāe: ⁊ ſic nobilius eē ſimplr̃ rñdet fini vt ē cā
q̃3 fini vt ē cātū ⁊ p̄ductū. ¶ Ex predictis colligit̃ pars
affirmatiua cuiuſlibet illarum queſtionum licet mixtim
ſit poſita quodammodo veritas illarum.

Ad argumenta Ad primū p3 ex p̄dictis. nā finis ē pri-
mū ſm q̄ ē i mēte artificis. ⁊ vltimum
ſm q̄ eſt in re extra. p° mō ē primū pricipiū. ſecūdo mō
nō. ſed magis ē principiatū. ¶ Ad ſecūdū p ſcđa q̄ōne di
co q̄ finis eſt cauſa ſm q̄ eſt ens p̄ſentatū i mēte ſiue iten
tiōe agentis. ſic. n. mouet agēs ſub rōne diligibilis. ¶ Ad
illud primi de generatiōe dico q̄ pħs loq̄t̃ de termio mo
tus quādo ē realr̃ p̄ñs ⁊ p̄ductus iā p motū. tunc. n. ceſ-
ſat mot⁹. nō tñ vt ē p̄ſens i itētiōe. finis autē vt ē cā h3 eē
in mente. ⁊ nō i re ex. ¶ Ad tertiū p tertia q̄ōne nego ↄ̄ña3
ad q̄đlibet illoȝ triū icōueniētiū q̄ iferunt̃. cū. n. ifert̃ pri
mo q̄ idē reſpectu eiuſdē eſſet cā ⁊ cātū prius ⁊ poſterius
dicēdū q̄ ille q̄ttuor cāe ſūt eq̄ prio i ſuo gñe. ⁊ tñ vna po
teſt eē prior alia ſicut licet gñaliſſima ſunt prima gña ſim
plr̃: ⁊ tñ vnū p̄dicamētū eſt prius alio: vñ prioritas i cāis
ē equoca ſicut cālitas. tūc ad formā dico q̄ ñ ē icōueniēs
idē eſſe pri⁹ ⁊ poſteri⁹ cā ⁊ cātū prioritate ⁊ poſterioritate
ↄ̄ cālitate diuerſimode dcā. Jn eodē tñ genere cālitatis ⁊
prioritatiſ ē ipoſſibile. vñ efficiēſ ē cā finis. ⁊ p ↄ̄ñs primū
i rōne cāe efficiētis. finis āt ē cā efficientis: ⁊ p ↄ̄ñs prior
i ratione finis ⁊ deſiderabil'. ¶ Cū vō ifert̃ ſecundo q̄ idē
eēt cauſa ſuiipſius. dicendū q̄ cū dicit̃ q̄ qcq̄d ē cā cāe
ↄ̄c. in illa p̄pōne accipiuntur tres cāe ſ3 tñ variat̃ cā pria
reſpectu medie: ⁊ media reſpectu vltime. q̄re cōmittit̃ fal
lacia accñtis. prio. n. cā accipitur i gñe cāe efficiētis. cū di
cit̃ q̄ qcq̄d ē cā cāe. ſed ſecundo ſumit̃ i gñe cāe final' eſt
cū dr̃ q̄ eſt cā cauſati. vñ i talibus ſic variatis nō ē p̄po
ſitio vera. Si vō vna cā ſit prima reſpcū ſecunde i genere
cauſe efficientis ⁊ illa ſecūda reſpectu tertie i eodē genere
cauſe tunc eſt p̄pō vera. Ad illud de prioritate dicēdū p
idē. cū. n. dr̃ q̄ idē eēt prius ſeipſo. nō valet. q̄ mutatur
prioritas ſicut prius cū ifert̃ tertio q̄ eſſet circulus in de
monſtratione. nego ↄ̄ñam. Ad p̄batiōe3 dicendu3 q̄ non
eſt circulus in demōſtratiōe niſi qñ eſt vtrobiq̄3 idem ge-
nus demonſtratiōis qđ nō ē i p̄poſito. nā ſicut cā eſt eq-
uoca ſic ⁊ demonſtrationes. o3 ergo ad circulū demōſtra

tionis ꝙ idē gen⁹ ꝑꝑ qd sit ī vtraqꝫ demōstratiōe. nā alr̄ non erit circulus. ¶ Aliter pōt dici ad argumētū ꝙ finis non est cā finalis efficientis ſꝫ effectus. vñ cuꝫ dicitur ꝙ agens agit ꝑꝑ finē: nō est itelligēduꝫ ꝑꝑ finē suū: ſꝫ ꝑꝑ finē sui effectus: ⁊ tūc pꝫ ꝙ tūc nihil mali seqꝛ ex ꝑdictis ¶ Sꝫ cōtra phs ic ī littera dicit ꝙ efficiens ⁊ finis sunt sibi iuicem cause: Rñdeo verꝫ est in causādo vel ꝺm cālitatē non ꝺm id qd̄ sūt. qꝛ. n. efficiēs amat finē iō efficit effectū: illud tñ qd̄ est finis nō est cā eius qd̄ est efficiens. nec etiā efficiēs est ſꝑ cā ipsius finis saltē respectu finis gratia cuius qꝛ ille ꝑsupponitꝛ nec ꝓducitꝛ ab efficiēte. ¶ Ad primū q̄rte questionis cū dr̄ ꝙ cāe itrisece sūt magis cāe dicēdū ꝙ falsuꝫ ē. qꝛ illa q̄ est pria cālitas omniuꝫ ē verior. talis est causalitas finis. nā oēs alie cālitates dependēt a fine vt ꝑostensū ē vñ verꝫ ē ꝙ effect⁹ ē a cāis itrisecis imediatis ⁊ primis. tñ nō magis simplr̄. ¶ Ad secūdum ꝯcedo ꝙ nobilissima cāta hn̄t finaleꝫ cāꝫ. cū āt adducitꝛ phs tertio huius dicēdū ꝙ illa auctoritas nō multuꝫ cogit qꝛ ibi ī tertio ꝓcedit modo disputatiuo vt ibi declaratū fuit in scripto ⁊ determinatū qualr ī mobilib⁹ iueniatꝛ rō finis ⁊ efficiētis ⁊ cū ꝓbatꝛ ꝙ oīs finis ē finis alicuius actiōis dicēdū ꝙ duplex ē actio. s. imanēs ⁊ trāsiēs. lꝫ g° negetꝛ ab imobilibus rō finis q attigitur actiōe trāseunte q ꝓprie habet rationeꝫ motus sicut loqꝛ phs. nō tñ negatur finis qui attingitꝛ actione imanente. ¶ Ad tertiuꝫ cuꝫ īfertꝛ ꝙ maxime certa cognitio eēt ꝑ finē: dicitꝛ vno mō ꝙ verꝫ est. vnde oēs cāe possunt per finē demōstrari. ideo potissima demōstratio ⁊ certissima est per finem. qꝛ sicut principiuꝫ in speculatiōib⁹ ita finis ī agibilibus. ergo sicut ꝑcipia sunt certissima. sic ⁊ finis. cuꝫ ergo dicitur ꝙ maxime cognoscimus per formā ipsuꝫ qd̄ qd est: dico ꝙ falsum est. nā qd̄ quid est rei ⁊ diffinitio potest accipi ab oī cā. ¶ Aliter dr̄ ꝙ cognitio rei pōt accipi duplr̄. s. simplr̄ ⁊ ꝺm ꝓportioneꝫ: vt dictū fuit in scd̄o ⁊ in primo. dico ergo ꝙ aliq̄ certius cognoscūtꝛ ꝺm ꝓportionē cognoscentis. ⁊ tamē nō sunt notiora simplr̄. sicut mālia sūt notiora nobis ꝺꝫ ꝓportionē q̄ꝫ imālia: ⁊ tñ imālia sūt notiora simplr̄. ¶ Silr̄ ī ꝓpō cognitio ꝑ finē ē simplr̄ notior. tñ cognitio de illa re ꝺm proportionem suam est notior per formam qꝛ forma ē ꝓrimior cā q̄ꝫ finis. vnde prio posteriorꝫ dicitꝛ ꝙ cognitio per cām ꝓpinq̄ꝫ est ꝑꝑ qd. sed per remotā qꝛ. ¶ Ex oībus ꝑdictis patet vnum correlarium . s. ꝙ finis est causa causarum quantum ad causare. ⁊ vt habet esse in mente: sed efficiens quantū ad esse reale ex̄.

¶ Differūt āt ī tātū ꝙ agētia qdē ⁊ singl'aria sit sūt ⁊ nō sunt: ⁊ ipsa ⁊ quorꝫ cāe. ⁊c.

Q ō. iij.

Queritur Utrū cā particularis ⁊ ī actu simul sit ⁊ nō sit cū effectu ꝑticulari: ⁊ videtꝛ ꝙ non. qꝛ si sic. ergo in principio motus cessat motus. ꝯñs est euidēter falsū. ergo ⁊ antecedens. ꝓbatio ꝯñtie. habitib⁹ ꝑsentibus cessat motus. p° de gñatiōe tex. cō. 55. accipiatꝛ ergo aliquod efficiēs ꝑ motū. certuꝫ ē ꝙ in ꝑcipio motus ē efficiens ī actu. ergo ⁊ effectus erit in actu. sed existēte effectu in actu cessat motus. ergo cessat in principio. ¶ Preterea mouens naturaliter prius est moto. ⁊ si adiuicem referantur nihil minus vt dicitur quarto huius. ergo mouēs potest esse sine moto sicut prius sine posteriori ergo causa in actu sine effectu in actu. ¶ Preterea scituꝫ in actu est causa scientie in actu. sed scitum in actu potest esse sine scientia. ergo causa in actu sine effectu in actu. probatio minoris. quia referuntur tertio modo relatiuorꝫ vbi non est essentialis. ordo nec mutua dependentia quia scientia dependet a scito vel scibili. ⁊ non ecōuerso. ¶ Preterea deus est semper causa in actu. si ergo causa in actu ⁊ effectus in actu simul sunt. sequitur ꝙ effectus dei semper fuisset in actu. ⁊ sic mundus ab eterno ē. quod est hereticum. ꝙ autēꝫ deus sit semper causa ī actu patet. qꝛ si prius fuisset causa in potentia ⁊ postea in actu per ꝯñs mutaretꝛ. Cōtra: phus hic ⁊ secūdo phisicorꝫ tex. cō. 3. ¶ Juxta hoc q̄ritꝛ 2° vtrꝫ cā in potentia sit simul cuꝫ effectu in potentia. vr̄ ꝙ sic. nā relatiua simul sūt ⁊ non sunt. sed causa in potentia ⁊ effectus in potētia referuntꝛ secūdo mō relatiuorū vt calefactiuū ⁊ calefactibile ī quo mō est mutua depēdentia: essentialis sicut ī prio ⁊ ꝑ hoc distinguuntur a tertio modo. ergo causa ī potentia ⁊ effectus in potentia simul sunt ⁊ non sunt. ¶ Contra: philosophus hic in littera tex. cō. 3.

Rñdeo circa istas duas q̄ōnes. primo quandā opinionem pertractabo. secūdo aliter rñdebo. ¶ Quātum ad primum est vna opinio q̄ videtur egidij sup scd̄o phisicorum. ꝙ cā efficiens per motuꝫ hꝫ duplicē effectū. vnum imediatū. s. ipsum fieri. aliū mediatū. s. factuꝫ esse ¶ Ex hoc dicit ad questionē duo. Primū dictum est ꝙ ista ꝓpositio est vera de cā in actu ⁊ de effectu imediato. s. ipso fieri. hoc probatꝛ. quia quando causa ē in actu tūc mouet. ⁊ quando mouet ipsum fieri tunc est immobili. ⁊ ideo simul sunt causa mouens ⁊ ipsum fieri siue moueri. ¶ Scd̄ꝫ dictum est ꝙ ista ꝓpositio non est vera de causa in actu. ⁊ effectu mediato. qd̄ probatur sic. quia si sic oīa euenirent de necessitate. supposito illo ꝙ oīa haberēt cās per se. ꝯñs est falsum. vt patet sexto huius tex. cō. 7. consequentia ꝓbatur sic. Sit aliquid faciendum tertia die ⁊ vocetꝛ. a. si. a. fiet ab aliqua ꝑ se cā sit illa cā. b. si. b. habeat aliam causam sit. c. ⁊ sic reducendo ad aliquid. quod nūc est. sit. d. quod est causa ipsius. c. tunc sic. si. d. est causa in actu ⁊ est necīa. ⁊ ipsum. c. est necessario in actu ex ypotesi. ⁊ si. c. ergo. b. ⁊. si. b. ergo . a. ergo oīa necessario euenirēt. Sic eni arguit phs sexto hui⁹ caplo tertio tex. cō. 7. vnde iste due propositiones non sunt simul vere. s. ꝙ cuiuslibet fiendi sit dare aliq̄ꝫ per se causam: ⁊ ꝙ posita causa in actu necessariū sit ponere effectū in actu. nam ex his duabus propositionibus seqtur conclusio ipossibilis mō predicto. s. ꝙ oīa erunt de necessitate. nō ꝑꝑ primā ꝓpositionē qꝛ concessa illa tanq̄ꝫ vera adhuc ꝯclusio seq̄retꝛ ꝓpter secūdā. ergo ē ipossibilis. ¶ De scd̄a q̄stione dicitur ab istis ꝙ cā in potentia non oportet ꝙ sit simul cum effectu. ratio est qꝛ causa in potentia est prior effectu qꝛ pōt esse sine eo. Sed cōtra istam opinionem arguitꝛ reducendo rationem primā ꝯtra eos de fieri quod ponit effectum imediatū. nā posita pria ꝓpōne quā cōcedūt ⁊ hanc quā ipsi dicunt ꝙ posita cā in actu necessario sit ipsuꝫ fieri in actu: arguo vt prius. qꝛ. d. existente ī actu necesse ē. c. fieri: ⁊ ex. c. b. ⁊. ex. b. a. fieri. ergo oīa futura fierēt de necessitate ¶ Preterea ꝯ ipsū dictū ī se vt ꝓpōitꝛ nō vr̄ verꝫ. s. ꝙ causa ꝑticularis ⁊ effect⁹ imediatus sint silr̄. qꝛ ponamus ꝙ sint multe cāe agentes non per motum. si cā existente in actu necesse ē immediatum effectū esse ī actu. ergo oīa ꝓducibilia a talib⁹ causis de necessitate euenirēt. quod falsum ē: quia possūt illa ꝯtigēter cāre sicut cāe agētes per motum. ⁊ magis etiam vt patet de mobilitate per voluntatem. Ad formam rationis dicendum ꝙ ibi est fallacia ꝺm quid ⁊ simplr̄. cōcedo. n. ꝙ qñ cā in actu causat necessario sequitur ꝙ effectus est in actu. Si autē inferamus. ergo necessario est effectus: nō valet. qꝛ cā ē in actu contingenter: vnde ꝯñtia non valet effectus necessario necessitate ꝯñe est in actu. si causa sit in actu. ergo effect⁹ necessario est. nisi poneretꝛ ꝙ esset cā necessario ī actu. nūq̄ꝫ. n. ex necessitate cōditionalis sequitꝛ necessitas ꝯñtis: nisi añs sit necessarium. sed non est ita ī ꝓposito si sit causa in actu contingenter. ¶ Contra illud quod dicūt quātū ad secundam questionem de causa in potentia ⁊ effectu ī potentia. videtꝛ. n. ꝙ simul sint ⁊ non sint. qꝛ referuntur secūdo modo relatiuorum que mutuo dependent.

Quantum ad secūdū dico tria. primū est ꝙ illa dr̄ia īter cās in actu ⁊ in potētia respectu effectuū proportionabilr̄ acceptorꝫ non est accipienda quantū ad ipsas relationes cause ad effectum. quia sic simul est cā in potentia ⁊ effectus in potentia sicut causa in actu. ⁊ effectus in

ctus in actu. nam omnia hec referuntur vno genere relatiuorum. s. secūdo mō. Sed veritas huius dicti accipiēda est in fundamentis relationum vt sit sensus ⁊ relatio cāe in actu ⁊ effectꝰ in actu nō pn̄t fundari: nisi in ente in actu ⁊ iō sicut relationes simul sunt ⁊ nō sunt: ita ⁊ fundamenta coꝝ. sed relationes cāe in potētia ⁊ effectus in potētia nō reqrunt fundamenta in actu. ⁊ iō non oȝ fundamenta coꝝ simul esse: licȝ relationes simul sint: nā si relatio cāe in potentia fundaret̃ in ente in actu sicut iste edificator ē non oȝ relationē effectus in potētia sibi correspondentem fundari in aliquo ente in actu. nō. n. oȝ simul existere edificatorē ⁊ edificabile: q̄ edificabile pōt fundari in ente ī potentia. ¶ Secūdum dictum est ꝙ illa dr̄ia nō est itelligenda de fundamētis relationum inq̄ꝫtuȝ fundamēta sunt: q̄ sicut vtreqȝ relatiões simul sūt ita ⁊ fundamēta simul sunt. i. in actu sunt inq̄ꝫtuȝ fundamēta. h̄ est actu sūt sub illis relationibꝰ. Sed est itelligēda de fundamētis cōpatis ad exn̄tiā: q̄ in cā ⁊ effectu in actu si vnū fundamētuȝ existit in actu: ⁊ aliud non: sic de cā ⁊ effectu in potentia. ¶ Tertiuȝ dictuȝ est. ꝙ illa dr̄ia nō est itelligēda de fundamētis absolute acceptis: sed sub relatōibꝰ. non. n. seqt̃ ꝙ si vnum fundamētuȝ existat. s. cāe in actu: ꝙ fundamētum effectus in actu existat: q̄ fundamētuȝ absolute existere pōt in actu sine relatione. sed si fundamētum cāe in actu est sub relatione in actu fundamentū relatiōis effectus existit sub relatione in actu. ¶ Est gͦ in sūma dr̄ia sic accipiēda h̄. nō qdē iter relationes: q̄ sic vtriqȝ nec̄io silr̄ sunt: nec iter fundamēta relationuȝ inq̄ꝫtuȝ fūdamēta: q̄ ēt illa vtriqȝ necessario silr̄ sunt. cū sine illis vt sic nō sint relationes. nec iter ea q̄ sunt fūdamēta ꝓm se cōsiderata. q̄ sic neutrobiqȝ nec̄io sunt simul in actu: nec nec̄io simul in potētia. Sed itelligit̃ dr̄ia de fūdamētis actu exn̄tibꝰ sub relatōibꝰ ꝯpatis ad existētiā absolute: sed ad exn̄tiaȝ sub relationibus: vt sit sensus. ꝙ si est a cā in actu: illa relatio est in actu. gͦ necesse ē aliqd existere in q̄ fūdat̃ relatio cāe in actu ⁊ effectꝰ in actu. sed si ē cā i potētia. sic edificator: nō oȝ aliqd ens in actu eē in q̄ fūdet̃ illa relatio i potētia. sed sufficit hr̄e aliqd fundamētū ens in potentia.

Ad argumenta Ad primū dicēdum ꝙ ꝯn̄tia nō tenet. Ad ꝓbationē dico. ꝙ eo mō quo agēs ꝑ motuȝ est in actu: effectus ē in actu. s. mō preexposito. Sed dū motꝰ est ipm agēs nō est cā in actu ipsiꝰ facti esse vsqȝ ad vltimum istās accipiēdo tn̄ effectuȝ respectu cuiꝰ est mouēs actu ille effectus est in actu. s. ipm fieri. q̄ duȝ mouet nō est cā in actu: nisi ipsius fieri. sed in vltimo istāti est cā in actu facti esse. ⁊ tūc cā ⁊ effectꝰ sunt silr̄ in actu. vn̄ si cā est in actu in fieri: silr̄ erit effectꝰ in fieri. si est actu i facto eē: erit silr̄ effectꝰ in facto esse. qn̄ ergo dr̄ ꝙ habitibꝰ pn̄tibus cessat motus. dicēdū ꝙ pn̄te hitu siue effectu in facto esse cessat motꝰ. nō aliter ⁊c. sic aūt est tm̄ pn̄s in fine motus. ¶ Ad secūdū de q̄rto huius dicēdū ꝙ mouēs est simul nā cū effectu. accipiēdo ista vt sunt sub relationibus mō ꝑdicto. tn̄ res subiecta mouenti est prior re i qua fundat̃ relatio effectus. phs aūt loqtur de fundamētis. non de relationibꝰ. vn̄ ibidē dr̄. ꝙ sensibilia pn̄t esse non exn̄tibꝰ sensibus. q̄ sensibilia ⁊ sensus dicunt̃ relatiue tertio mō. dictū est aūt ꝙ dr̄ia illa itelligēda est: nō de fundamētis absolute: sed vt sunt sub relatiōibꝰ. ¶ Ad tertiū diecdū. ꝙ scitū in actu. ⁊ sciētia in actu silr̄ sunt. ⁊ nō sunt. cū dr̄. ꝙ referunt̃ tertio mō. dico ꝙ falsum est. nisi accipiēdo sciam in actu. ⁊ scibile non scitū. vn̄ sciendū ꝙ scibile ꝓm se ⁊ essentialr̄ refert̃ ad sciam in potētia. ⁊ scia in potētia ⁊ scibile simul sūt ⁊ nō sunt nec accidit sibi ꝙ sciatur in poͣ. accidit tn̄ lapidi. sicut accidit Joāni ꝙ sit pr̄. nō tn̄ accidit pr̄i ꝙ sit pr̄. vn̄ sicut scia in poͣ eēntialit̃ dependet a scibili: ita ecōuerso ⁊ sciētia in actu dependet a scito in actu. ⁊ ecōuerso. qn̄ ergo dr̄ ꝙ accidit scibili ꝙ sciat̃: ē intelligēdū de re subiecta. s. lapide vel ligno. ꝓbatio huius q̄ scibile non est scibile: nisi q̄ eius potest esse scia. nam si esset scibile ⁊ eius non esset sciētia in potentia. eēt scibile ⁊ nō scibile. ergo in rōne scibilis vt scibile est: includit̃ scia in potētia sicut suū ꝑ se correlatiuum. De hoc amplius i capitulo de ad aliqd. ¶ Ad quartuȝ de deo. negatur añs q̄ deus semꝑ fuit. nō tn̄ semꝑ fuit cā in actu. qn̄ dr̄ ꝙ eēt mutatus. dico ꝙ non valet. q̄ agens voluntarium cuiusmodi est deus: voluntate antiqua non mutata pōt causare qn̄ sibi placet sine mutatiōe sui. Exemplum. sicut si ego vellem mō sedere cras: sine mutatione volūtatis mee possem sedere cras. Silr̄ de deo: q̄ qcqd facit vel facturꝰ ē: ⁊ sciuit ⁊ voluit se factuꝝ volūtate antiqua ⁊ ab eterno. ⁊ ideo facit qcqd facit sine mutatiōe sui: facta solū mutatione ex ꝑte effectus. h̄ aūt determinare quō se hēat magis ꝑtinet ad negociū theologicū. sed hoc ꝓ nunc sufficiat: q̄ effectus nouus pōt esse cā non mutata. ¶ Ad argumentū ꝓ secūda qōne: patet quid dicendum sit ex his que dicta sunt in corpore questionis.

¶ Horum quidem vtiqȝ altera causa essendi necessaria. horum autem nulla: sed ꝓpter hec alia sunt ex necessitate ⁊c. Qō. iiij.

Queritur Utrū necessaria hēant cām sui esse. ¶ Videt̃ ꝙ non per Auicē. pͦ metaphice capitulo. vj. cuius rō est ista. oē hn̄s cām amota vel circūscripta cā pōt non esse. ergo sequitur ꝙ nullus effectus sit necessarius. q̄ posse non esse repugnat necessario. ¶ P̄. causa efficiens est principiū vn̄ motus. sed in imobilibꝰ non est motus. ergo imobilia que sunt necessaria nō hn̄t cām efficientē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec aliquā aliā cām. Confirmat̃ quia tertio huius. Tex. cō. 3. dr̄ ꝙ in imobilibꝰ nō est efficiēs neqȝ finis. ¶ Cōtra. scdo huiꝰ dr̄. ꝙ necessarioꝝ ⁊ sempiternoꝝ sūt cāe. Jdē dr̄ hic in littera. Tex. cō. 6.

Respondeo In ista qōne primo quasdā distinctiones premittam ⁊ declarabo. secūdo quoddaȝ dubium tangam ⁊ remouebo. tertio dicā ad questiōem. ¶ Quantū ad primū sit ista priͣ distinctio. ꝙ nec̄ia sunt in duplici genere. quedā sunt cōplexa. q̄dā icōplexa. Exēplum primi. ꝓpositio necessaria siue sit principiū. siue cōclusio. exēplū secūdi. deus ⁊ intelligētie ꝓm viā philosophoꝝ qui posuerunt ea necessaria esse. Secūda distinctio sit ista ꝙ necessitas est duplex. q̄dam est necessitas simpliciter. q̄dam ꝓm quid. prima dicit̃ necessitas ꝯn̄tis: puta qn̄ tam antecedens q̄ȝ ꝯsequens sunt in se necessaria. exēplum. si hō est animal. necessario est sensibilis. secūda vocat̃ necessitas ꝯn̄tie. puta qn̄ ꝯn̄s nō est necessariū: nisi posito añte. sic tn̄ ꝙ tam añs q̄ȝ ꝯn̄s sunt in se contingentia. exemplum. si hō currit: hō mouet̃. ¶ Tertia distinctio sit ista. ꝙ ad hoc ꝙ effectus sit necessarius. oȝ cāȝ esse necessariam in essendo ⁊ in causando: q̄ altero istorum deficiēte: potest effectus non esse. Exemplum. sit. a. cā. b. si. a. non est necessarium in cāndo: nec. b. eius effectus erit necessarius. non cānte. a. non erit. b. similiter si. a. non ē necessarium in essendo: nec ipsum. b. q̄ non existēte. a. non erit. b. vtrunqȝ istorum est in complexis. principia. n. in se sūt necessaria. ⁊ necessario causant ꝯclusiones: q̄ rō cause necessario cāntis est ꝙ destructo effectu illa destruat̃. sic est de principijs respectu ꝯclusionis. q̄ ad falsitatē cōclusionis arguitur falsitas premissarum.

Quantum Ad secūdum est vnum dubiuȝ. Utꝝ in rebꝰ sit aliqs effectus necessariꝰ. ¶ Rn̄deo ⁊ dico ꝙ sic ꝓm viam phoꝝ. nam ꝓm eos agente secūda causa: prima cā necessario agit. posuerūt. n. ordinē ⁊ cōnexionem cārum esse necessariam. Tūc sic. in causis essentialr̄ ordinatis vna necessario cānte: alia necessario cāt. sed cāe reꝝ sunt essentialr̄ ordinate. ⁊ aliqua cā in rebꝰ necessario cāt. ergo ⁊ oēs alie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑma cā. maior pȝ. q̄ h̄ ē vna dr̄ia iter cās eēntialr̄ ordinatas. ⁊ accn̄taliter ordinatas: vt dcm̄ fuit. 2ͦ. huius. ꝙ cāe eēntialr̄ ordinate silr̄ ꝯcurrūt ad cāndū. ⁊ nō sic accn̄talr̄ ordinate. minor pȝ q̄ꝫtū ad primā partē ex ypothesi phoꝝ. secūdū veꝝ est. q̄ multe sunt cause eēntialr̄ ordinate. 2ͣ ps minoris ꝓbat̃ ex dr̄ia inter

cās nāles. ⁊ a ꝓposito. qꝛ cā nālis necessario causat. ꝫ cā a ꝓposito: ꝯtigēter. ¶ Sꝫ tenēdo viā theologoꝝ dī ꝙ in icōplexis de qbus nūc est sermo nullꝰ effectꝰ est simplr necessarius. ꝓbatio huiꝰ. qꝛ in cāis cēntialr ordinatis pria causa causante contingenter: omnes alie causant contingenter: sed prima cā que est deꝰ cāt ꝯtingēter: qꝛ ois actio dei ad ex est ꝯtingens. g° oēs alie cānt ꝯtingenter. maior pꝫ. sed minor ꝓbaṫ. nam effectꝰ necessarius reqrit cāꝫ necessariā. ⁊ qꝫtu ad cālitatē ⁊ qꝫtū ad esse: vt dictū ē. sic ꝙ destructo effectu cā destruiṫ. si g° p° cā cāret aliquē effectum necessariū ad destructionē effectꝰ necessario arguiṫ destructio cāe prime. ⁊ ita eiꝰ entitas nō eēt oīno independens ⁊ absoluta. qđ est absurdū. ¶ Pro ista ꝯclōne sunt multe alie rōnes: ⁊ ēt ꝓ opīone pħoꝝ. que cā breuitatis ꝑ nunc dimittāṫ. sunt. n. ꝓlixioris ⁊ altioris negotij: nec rōn posita a pħis cogit. nam secūda ps minoris est falsa. cuꝫ dī ꝙ aliqua cā causat necessario cū ꝓbaṫ ex dr̄ia cāe nālis ad cāꝫ a ꝓposito. ¶ Dicendū ꝙ necessitas ē duplex. s. necessitas simplr. ⁊ necessitas sm qd. cā ergo nālis necessario cāt necessitate sm qd ⁊ subiecto ꝯditione. puta si cā sit. pro eo ꝙ cā ꝓxima nālis ex nāli colligātia ad effectū necessario dum est causat illum: sed illa cātio est cōtingens simplr. sicut ⁊ illa cā ꝯtingenter est. ignis ergo dum ē necessario calefacit. tn̄ qꝛ ignis ꝯtingēter est: iō simplr ꝯtingenter cāt. sed nec sic est necessitas in prima cā. qꝛ tūc eēt simplr necessitas. cum illa ꝯditio sit simplr necessaria. s. ꝙ deus sit. qđ. n. necessariū est ex suppositione necessaria est simplr necessariū. hoc. n. est necessitas ꝯn̄tis. illud aūt suppositum in alijs causis nālibus nō est simplr necessariū. ꝑ illā ergo necessitatē ꝯditionataꝫ ⁊ sm qd differt cā nālis a cā a ꝓposito. qꝛ agens a ꝓposito supposito ꝙ sit non sequitur ꝙ necessario agat. sed pōt non agere. ex eo ꝙ agit ex libertate voluntatis.

Quantum ad tertiuꝫ dico ꝙ necessaria ꝯplexa puta cōclusiones hn̄t cām sui esse. vt dictum est. sm ēt pħos multa necessaria icōplexa. puta corpora celestia ⁊ intelligentie. ⁊ alia a prima forsan sm eoꝝ mentem hn̄t cām sui esse. lꝫ sm viam veroꝝ theologoꝝ aliter sit dicendum. vt patet ex predictis aliqualiter.

Ad rationes in oppositū. ¶ Ad primū dicendū: ꝙ duplex est necessariū. s. necessariū effectiue ⁊ necessariū formalr ⁊ ꝑ se necessariū. Effectiue dī qđ per se excludit oēm aliam priorē cām efficiētē a qua ꝓducaṫ: ⁊ sic solus deus est necessarius effectiue: seu in gn̄e cāe efficientis. ꝫ necessariū ꝑ se ⁊ formalr nō excludit qn ab alia possit esse effectiue seu principiatiue. sicuṫ dicit de personis ꝓductis in diuinis. nam verbū diuinū: lꝫ sit quoddā necessariū formalr. nō tn̄ excludit qn sit ab alio. puta a patre principatiue. ¶ Ad Auicē. ergo dicendū est ꝙ loqtur de necessario effectiue. cū ergo arguiṫ ꝙ a mota vł circūscripta cā: causatū n̄ esset necessariū ex se. veruꝫ est in gn̄e cāe efficientis: tn̄ quū effectus necessariꝰ reqrit cām necessariā. nō tm̄ in cāndo: sed ēt in eēndo. iō posito tali effectu nunq̄ꝫ posset eius esse realr circūscribi. talis ergo effectꝰ esset necessarius de se formalr: lꝫ depēderet ab alio efficienter vel effectiue. ¶ Ad secūdū dico. ꝙ non est simplr de rōne efficiētis ꝙ sit principiū vn̄ motꝰ: qꝛ accidit efficienti sm ꝙ hmōi ꝙ agaṫ ꝑ motū: qꝛ efficiens pōt agere sine motu. tn̄ qꝛ in nālibus cōiter est veꝝ ꝙ efficiēs agit ꝑ se motuꝫ. iō dī ꝙ illa descriptio efficiētis qua dī pricipiū vn̄ motus est a posteriori ⁊ a notiori quo ad nos in imobilibus. ergo est principiū efficiens nō tn̄ vn̄ motus. ⁊ ꝑ h̄ idē pt rn̄deri ad ꝯfirmationē q̄ adduciṫ. ¶ Ad argumētū in oppositū qđ vī facere ꝯ opīonē theologoꝝ. dī vno modo. ꝙ pħs z° huius loqtur de necessarijs ꝯplexis de qbus ꝯcessum est ꝙ pn̄t hēre cām sui eē. sed ista rn̄sio nō est tenēda: qꝛ ꝯrariū fuit ibi dictū. ¶ Dico g° aliter ꝙ loqṫ via pħoꝝ q nō est mō ꝯsiderāda in ꝓposito. cū repugnat veritati theologie. ¶ Aduertendū tn̄ ꝙ lꝫ in cōplexis non sit aliqs effectus simplr necessarius. nec ꝑ ꝯn̄s necessaria cā simplr: tn̄ sicut est effectus necessarius sm qd: ita sunt cause necessarie sm qd: vt dictum fuit. ⁊ hoc mō dici posset ꝙ in complexis necessaria hn̄t cām sui esse. eo mō quo sunt necessaria. s. non simpliciter. sed sm quid.

Numero qdē quoꝝ materia vna. Qō. v.

Queritur Utruꝫ mā q̄ est altera ps cōpositi sit cā idiuiduationis. ¶ Et arguiṫ ꝙ sic. nam. v. methaphice. Tex. cō. xij. dī. illa sūt vnum numero: quoꝝ mā est vna. ¶ Sed ꝯ illā opionem arguiṫ: qꝛ si mā est cā idiuiduationis: vbi eadem est mā ibidē est indiuiduū. sed eadē est mā in gn̄ato ⁊ corrupto. g° gn̄atuꝫ ⁊ corruptū erūt idem idiuiduū. qđ est falsum. ¶ Cōfirmatur. si primo ex aq̄ generēṫ ignis. ⁊ z° ex igne generēṫ aq̄: pꝫ ꝙ aqua p° gn̄āta. ⁊ z° corrupta hn̄t eandē mām ⁊ sunt eiusdē spēi: ergo aq̄ priꝰ corrupta ⁊ secūdo gn̄āta erūt vna numero. qđ est falsum: qꝛ tunc ꝑ nām corrupta posset redire eadē numero qđ est ꝯ Ari. vbiqꝫ. ¶ P̄. qđ est cā idiuiduationis est cā distinctiōis: sed mā nō est cā distinctiōis qꝛ actus est q distinguit. ex. 7° huius. Tex. cō. xlix. mā āt nō est actus. g° ⁊c. ¶ P̄. mā est de essentia spēi: vt ꝓbatur septimo. Tex cō. xxxiiij. ⁊ octauo huius. sed qđ est causa spēi nō est cā indiuiduationis: qꝛ tūc spēs eēnt indiuidua. ergo nō est cā indiuiduatiōis. ¶ Cōfirmaṫ. qꝛ ꝯtiuū est ex nām illius qđ ꝯhiṫ: sed mā est de rōne spēi. ergo spēs seu nā specifica nō pōt ꝑ mām ꝯhi ad hanc indiuiduationem seu hecheitatē: nec auctoritas hic posita cogit. nam equocaṫ de mā. ¶ Ad cuius euidentiā est sciendū. ꝙ mā ⁊ forma opponunṫ relatiue ex. ij. pħicoꝝ. Tex. cō. xxvj. quot aūt modis dī vnū correlatiuoꝝ: tot modis dī ⁊ reliquū ex p° topicaꝝ. Forma aūt quantū spectat ad ꝓpositū duplr accipiṫ. s. vel ꝓ forma ptis. vel ꝓ forma totiꝰ. que est ipsa qdditas. Silr mā corrn̄deṫ dī duplr: qꝛ q̄dam est mā q̄ opponiṫ forme ptis. ⁊ h̄ est mā q̄ est principiū essentiale rei ꝯstituens rem cū forma ⁊ vnū ens per se. q̄dā est mā q̄ opponiṫ forme totius ⁊ ipsi qdditati: ⁊ ꝑ ꝯn̄s est extra rōnem qdditatis formalr. ⁊ h̄ est mā q̄ est dr̄ia seu ꝓprietas idiuidualis. q̄ est cā ꝓpria hecheitatis ⁊ idiuiduatōis q̄ dici pōt hecheitas. ¶ Cum ergo dicit pħs. ꝙ illa sunt idē numero quoꝝ mā est vna. loqṫ de mā non primo mō dicta. sed secūdo mō q̄ ꝓprie ⁊ ꝯgrue vocaṫ mā: q̄tenꝰ cōstituit rem in eē vltimo subijcibili ⁊ māli. nō aūt in eē formali: qꝛ vt dictū est nō ptinet formalr ad formalē qdditatem rei. ⁊ ista expō ꝯsonat lr̄e pħi. Subdit. n. ꝙ illa sunt vnū spē quoꝝ rō est vna. rō qdem sumiṫ ꝓ qdditate q̄ dī forma totius respectu esse indiuidualis.

¶ Amplius autem alia sm numerum sunt vnū. alia sm speciem. alia sm genus. alia sm analogiam. Qō. vj.

Queritur Utrū secunda diuisio vniꝰ q̄ dī logica q̄ tangiṫ in lr̄a sit ꝯueniēs. ¶ Uī ꝙ nō. qꝛ vel est eadē cū pri° vel nō. nō eadē: qꝛ eēt insufficiens cū pri° hēat qnqꝫ mēbra: ⁊ illa q̄ttuor tm̄. nec est alia: qꝛ duo mēbra illiꝰ diuisionis coicidūt cū duobꝰ alteriꝰ diuisionis. s. vnū gn̄e: ⁊ vnū spē. ¶ P̄. illa diuisio vniꝰ vel ē diuisio vniꝰ vniuoci vel equoci. nō est diuisio vniuoci: qꝛ tūc multū qđ sibi opponiṫ nō diceręṫ tot modis q̄t ipm vnū cuiꝰ oppositū pꝫ ⁊ inuiṫ in lr̄a. ꝯn̄tia ꝓbaṫ: qꝛ qn̄ aliquid vniuocū dī multis modis: nō oꝫ suū oppositū tot modis ⁊ eq̄libꝰ dici. pꝫ de rōnali ⁊ irrōnali q̄ nō diuiduṫ in eq̄lia qꝛ de plibꝰ dī irrōnale q̄ꝫ rōnale. nec ē diuisio equoci. tū qꝛ ois ꝓpō i q̄ ponereṫ vnū vel multa eēt distiguēda. tū qꝛ ad vnū mēbꝝ nō posset seq aliud. cuius oppositū dī in lr̄a. s. ꝙ vnū mēbꝝ diuisionis ꝯuenit oibus membris. nā in eodē caplo dī ꝙ vnū esse est principiū numeri esse. ergo. vnum esse est principium numeri. ex quo pꝫ. ꝙ vnum numero

numero qđ est vnũ mẽbꝝ illius diuisionis: est cõe oĩbus
mẽbris. ¶ Preterea ꝯtra ptes diuisiõis arguit̃. nam dĩ
vnuꝫ numero esse cuius mã est vna numero. qđ si sic. nul
lũ imãle eẽt vnũ numero. ꝯñs est falsum: q2 sicut vnitas
prior infert vnitatẽ posteriorẽ: vt dĩ in littera. ita ꝑ oppo-
situm de multitudine: q2 multitudo posterior infert prio-
rem. sed in imãlibus est multitudo specifica. ergo ⁊ multi-
tudo numeralis: ⁊ per ꝯsequens vnum numero. ¶ Pre-
terea sequeretur ꝙ contraria essent vnum numero: q2 eo-
rum materiam est vna numero ex primo de generatione.
Tex. cõ. 54. ¶ Contra. phs hic in littera. Tex. cõ. 12.

Respondeo In ista q̃one duo dico. ¶ Primũ dictum
est. ꝙ illa secũda diuisio est ꝑm intẽtiones
logicas ⁊ fundamẽta intẽtionalia. pᵃ aũt diuisio est ꝫ fun
damẽta realia. ⁊ iõ modi secũde diuisionis fũdant̃ super
modos prime: eo mõ quo intẽtiões fũdant̃ in rebus. ⁊ iõ
ꝑma diuisio dĩ realis. ⁊ secũda logica. ¶ Secũdũ dictuꝫ
ptinet ad sufficientiã secũde diuisiõis declarãdã. q̃ sic hri
põt: q2 itellectus intelligẽs aliq̃d sub rõne vnius: aut itel
ligit illud sub rõne incõicabilis: aut sub rõne cõicabilis ⁊
ꝑdicabilis de plurib⁹. si ꝑmo mõ. sic est prim⁹ modus. s.
vnũ numero. Si secũdo. aut est cõicabilis pluribus diffe
rentib⁹ nũero: ⁊ tũc est vnitas spẽi: aut plurib⁹ differẽtib⁹
spẽ. ⁊ tũc est vnitas generis: vltra aũt illã vnitatẽ vł simi
lem. qđ dico ꝓpt cõitatẽ entis. qđ nõ est ꝓprie spẽs nec
genus. nõ est iuenire aliquẽ ꝯceptũ vnũ ꝑdicabilẽ de plu
ribus ꝑdicatiõe q̃dditatiua. tñ cõpando vnũ ꝯceptũ cõissi
mũ alijs cõissimis si silr se hẽant respectu suoꝝ iferiorum
in ꝑdicando in q̃d de eis inuenit̃ vnitas ꝓportionis siue
analogie: ⁊ sic diuisio est sufficiẽs. ¶ Sed ꝯ primũ dictũ
instat̃ sic: q2 si secũda diuisio dat̃ ꝑm intẽtiones seu fun
damẽta intẽtionalia: tot eẽnt vnitates quot fũdamẽta: ⁊
ecõuerso: sed h̃ est falsum: q2 plura sunt fũdamẽta intẽtio
nalia q̃ꝫ illa q̃ttuor. s. genus dĩa ꝓpriũ ⁊ accñs. ¶ P.
si sic. ergo ille vnitates erũt nihil. qđ vĩ falsum. probatio
ꝯñtie. q2 oẽ min⁹ ens ente intẽtionis est oĩno nõ ens. sed
passio fundata in ente rõnis est minus ens ipso ente rõ-
nis. q2 oĩs passio est minoris entitatis q̃ꝫ sit subm. ergo il
le vnitates fũdate sup fundamẽta intẽtionalia erunt non
ens ⁊ nihil. ¶ Cõtra secũdũ dictũ arguit̃ ꝙ repugnat pᵒ
dicto. nam duo mẽbra nõ sũt accepta ꝑm fundamenta i-
tentionalia. vnũ est q̃ꝫtum ad primũ modum ꝑm ꝙ dĩ ꝙ
vnũ numero est cuius mã est vna. sed mã nõ est in ꝯside-
rõne intellect⁹: sed est ens reale. secũdũ mẽbꝝ est q̃ꝫtũ ad
q̃rtũ modũ: q2 aliq̃ est ꝓportio nõ exñte intellectu. nã tũc
silr se hẽrent octo ad q̃ttuor sicut sex ad tria. gᵒ vnitas ꝓ-
portionis nõ causatur ab itellectu. Sed ille instantie non
cogunt. ¶ Ad primã dicẽdũ vno mõ ꝙ illa diuisio vnius
dat̃ ꝑm ꝙ vnitas intẽtionalis fundat̃ in q̃cũq3 ꝯsiderato
vt q̃d. sed ꝑdicata in q̃d nõ sũt nisi q̃ttuor enumerata. illa
aũt alia de q̃b⁹ instat̃ ꝑdicant̃ in q̃le. ¶ Aliter dĩ ꝙ illa
diuisio assignat̃ ꝑm ꝙ vnitas cuiuslꝫ itelligit̃ in se. nõ vt
cõpat̃ ad alia: ⁊ ꝑm diuersos gradus vnitatis. ꝑ ꝑmũ ex-
cludit̃ ꝓpriũ ⁊ accñs. q2 si in se ꝯsiderent̃: reducũt̃ ad vnũ
spẽ vel gñe. q2 oẽ ꝓpriũ vt sic est idẽ gñe vel spẽ. Silr est
de accñte. Per secũdũ excludit̃ vnitas diffinitiõis ⁊ dĩe
q̃ vtrũ ꝑm diuersos gradus cõpant̃ ad illa de q̃bus dñr.
Prima tñ rñsio melior vĩ. ¶ Ad secũdã istãtiã dicẽdum
ꝙ sicut est dare gradus in entib⁹ realib⁹. ita in entib⁹ rõ-
nis: ⁊ iõ maior est falsa. nõ. n. oꝫ ꝙ q̃cq̃d est min⁹ ens en-
te rõnis sit nõ ens. nã lꝫ illa res rõnis q̃ subijcit̃ alteri rei
rõnis sit magis res aliq̃ mõ. nõ tñ seq̃t̃ ꝙ res fundata sit
nihil. ¶ Ad aliud ꝯ secũdũ dcm̃ exponit̃ mẽbꝝ primũ de
quo instat̃ sic. qđ dĩ vnũ numero nõ ꝑdicat̃ de pluribus
⁊ h̃ est vnitas singularis ⁊ sic fũdamẽtũ eius est singulare
qđ est fundamẽtũ intẽtionale. ꝓbatio hui⁹. q2 vlẽ ⁊ singu
lare referunt̃ ad inuicẽ. sed vlẽ est intẽtionale. gᵒ ⁊ singula
re: q2 sũt silr nã. res aũt ꝓprie intẽtiõis ⁊ secũde nõ sũt silr.
¶ Cõfirmat̃ ista expõ ꝑ illud qđ hꝫ tertio hui⁹. q̃one ter-
tia: lꝫ vnũ numero dicat̃ aut singulare: nihil differt dice

re. ¶ Ad illud de ꝓportiõe dicẽdũ. ꝙ duplr accipit̃ ꝓpor
tio. Uno mõ ꝫ fũdamẽta realia. sicut in nũeris. Alio mõ
ꝑm fũdamẽta intẽtionalia. sicut ꝑdicati ⁊ subi. pᵃ põt esse
sine intellectu. ⁊ de illa arguit rõ. secũda nõ põt esse sine i
tellectu. cũ predicari ⁊ subijci ptineant ad actũ itellectus.
⁊ de illa loq̃t̃ hic phs. q2 ꝑdicata hñt hãc ꝓportionẽ in ꝑ
dicando in quid de contentis sub se.

¶ **Ad primũ** principale dicitur ꝙ secunda diuisio est
alia a pᵃ. nec coincidũt. q2 nec secũda diui
sio: nec pᵃ diuidit vnũ ꝑm rõnem vni⁹. s. ꝑm rõnem idiui-
sionis. sed ꝑm fundamẽta sup q̃ põt vnitas fũdari. ⁊ tũc h̃
diuisio differt a pᵃ ꝑm fũdamẽta diuersa: q2 pᵃ fundamẽ-
ta sunt realia. 2ᵃ aũt sũt itentionalia. ¶ Cõtra. nã res pᵉ
intẽtionis nõ fundant̃ in reb⁹ secũde intẽtiõis: sed vnitas
q̃ est in gñe q̃ꝫtitatis. puta vnũ ꝯtinuitate est vnitas priᵉ
intẽtionis. ⁊ sic de alijs vnitatib⁹. gᵒ talis vnitas nõ p̃t fũ
dari sup fundamẽtũ intẽtionale. vt vĩ dicere rñsio suppo-
nẽs vt vĩ rõnẽ vni⁹: vt vnũ est eẽ reale ⁊ ꝑme intẽtiõis. fũ
damẽta ãt posse eẽ nũc realia. nũc intẽtionalia. ¶ Alr gᵒ
dĩ ꝙ vnitas diuisa pᵃ est realis. sed 2ᵃ diuisa est rõnis. ⁊
silr se hñt fundamẽta eaꝝ corñdent̃. tunc pꝫ ꝙ duo mẽ-
bra. s. vnũ gñe: ⁊ vnũ spẽ nõ coicidũt nec ꝯueniũt h̃ ⁊ ibi.
¶ Ad cui⁹ euidẽtiã notãdũ. ꝙ sicut iã dcm̃ ẽ in pᵒ. libro ⁊
in septimo ãpli⁹ dicet̃. oĩs vnitas cãta ab itellectu hꝫ vni-
tatẽ in re a q̃ originat̃. sic ignis gnãt ignẽ sibi silẽm in spẽ
nullo ẽt itellectu exñte. ⁊ ꝑ tãto illa gnãtio ꝓcedit̃ vniuo-
ca: ⁊ ex illa vnitate in re mouet̃ itelligẽs ad iuemẽdũ vni
tatẽ intẽtionalẽ q̃ in illa vnitate reali fundat̃. ⁊ h̃ vnitas
realis ẽ in ꝑmis mẽbris ꝑme diuisionis. vnitas ãt rõnis
q̃ fundat̃ in tali vnitate est in secũda diuisione. ¶ Ad secũ
dũ posset dici ꝙ vnũ h̃ diuisum equoce dĩ ab vno pri⁹ di
uiso. tñ istud vnũ in se: ⁊ illud in se nõ sũt equoce dcã q̃ ad
suos modos: lꝫ vnitas h̃ in suis modis ⁊ ibi in suis diffe-
rãt ꝑm magis ⁊ minus. cũ gᵒ arguit̃ ꝙ multuꝫ non sic dĩ
dico ꝙ falsũ est: q2 sic vnũ dĩ ꝑm magis ⁊ min⁹ de aliq̃b⁹
sic ⁊ suũ oppositũ qđ est multũ dĩ tot modis. nõ tñ oꝫ op
positũ didi i tot iferiora sic aliđ oppositũ sic tu arguis de
rõnali ⁊ irrõnali. q̃ñ gᵒ dĩ pᵒ thopi. ꝙ q̃t modis dĩ vnũ op
positoꝝ ⁊c. nõ ẽ itelligẽdũ de mltitudine suppositoꝝ ꝫ si-
gnificatoꝝ. cũ gᵒ dicebat̃ ꝙ tunc ꝓpõ in q̃ ponit̃ vnũ esse
multiplex ⁊ distinguẽda: ꝯcedo accipiẽdo vnuꝫ qđ ẽ cõe
vtriq3 dioni: nõ aũt vt accipit̃ seorsum in hac dione vel il
la. ¶ Ad aliud ꝑcipale, dĩ vno mõ a cõmẽtatore ꝙ ẽ dĩa
int̃ vnũ numero ⁊ vnũ qđ est ꝑcipiũ numeroꝝ. q2 vnũ nu
mero ẽ in mã. ⁊ iõ tale vnũ nõ est in reb⁹ imãlib⁹. sed vnũ
qđ est principiũ nũeroꝝ nõ ẽ in mã. ⁊ iõ tale vnũ ẽ in im-
materialib⁹. Sed ꝯ h̃ qđ dĩ q3 vnũ qđ ẽ ꝑcipiũ numero
rũ nõ est in mã: q2 illud dictũ vel eq̃pollet vli negatiue vł
pticulari negatiue. si pᵒ mõ: gᵒ nullũ vnũ principiũ nume
roꝝ erit in mã qđ est falsum. ꝓbatio: q2 aliq̃s numer⁹ est
in mã: q2. s. causat̃ ex diuisione ꝯtinui. gᵒ ⁊ aliq̃d ꝑcipiũ
numeri est in mã. q2 quodlibet diuisum est vnũ numero:
si aũt nulluꝫ vnũ principiuꝫ numeri eẽt in mã. gᵒ null⁹ nu
merus eẽt in mã. Sed si eq̃pollet pticulari negatiue. ita ꝙ
loquat̃ de vno qđ ꝯuertit̃ cũ ente qđ ponit esse aliud ab
vno qđ est ꝑncipiũ numeri. Contra: q2 illud vnũ nõ tñ ꝓ
prie est in rebus immaterialibus: sed ẽt in mãlibus: q2 ꝓ
batum est vno numero esse in mãlibus. ergo in oĩb⁹ põt
esse principiũ numeroꝝ. ¶ P. arguit̃ de secundo mẽbro.
q2 aut dĩa quã ponit mã est: aut hꝫ itelligi ꝙ oẽ vnũ nu-
mero est in mã: sed est falsum: nã in mãlib⁹ est aliq̃ vnitas
maior vnitate spẽi. sed nulla alia est maior q̃ꝫ vnitas nu-
meralis. ergo vnum numero est in rebus imãlibus. ma-
ior pꝫ. q2 aliq̃s angelus est ita vnus ꝙ nõ ꝑdicat̃ de plu-
ribus. puta Gabriel. ergo est magis vnum q̃ꝫ vnuꝫ spẽ.
¶ Alr exponit q̃dã expositor ꝙ vnitas numeralis causat̃
ex vna mã ꝑm ꝙ substat dimensionibus terminatis. ⁊ iõ
negat i imãlibus pluralitatẽ indiuiduoꝝ sub vna specie.
Similr ꝑ hoc rñdet ad aliud de ꝯrijs: q2 ꝯria nõ habent
vnã mãm talem simul. ¶ Sed ꝯtra primũ arguit̃. q2 nõ

soluit: qꝛ in materialibus ēt ꝫm eum est vnum numero: ⁊ tñ ibi nō est talis mā que substet talibꝰ dimēsionibꝰ terminatis. ¶ Cōtra scōm: qꝛ si simultas habenti vnā materiā requiritur: illa erit simultas tpis. ⁊ tūc abstracta a tēpore non poterunt hēre illā vnitatem: sed h̄ ꝯñs est falsum: qꝛ mathematica sunt abstracta a tpe: ⁊ tñ in mathematicis sunt multa numero eiusdē spēi vt dictū fuit primo ⁊ secūdo huius. ¶ Aliter dī ꝙ vnitas numeralis nō diffinit̄ ꝑ h̄ ꝙ dicat̄ ꝙ est illa cuius mā est vna numero. qd̄ ꝓbat̄ qꝛ ens secūde intētionis qualis est ista vnitas vt dictū est nō diffinit̄ ꝑ ens prime intētionis cuiusmōi est mā. ēt accepta ꝓ dr̄ia idiuiduali que est ꝓpria cā vnitatis numeralis indiuiduatiōis. nec est circulocutio ꝑ ꝯuertibilia: accipiendo mām q̄ est altera ps cōpositi ⁊ eēntialis. nā multa sūt vnū numero q̄ carēt tali mā puta imālia: sed accipiendo sic mām erit q̄dā exēplificatio ꝑ exemplū magis manifestū: qꝛ manifestior est nobis vnitas mālīū q̄z imālium: nō tñ excludit̄ qn vnitas numeralis sit ēt in immālibus. ¶ Sed tñ iuxta mentē pħi priꝰ dictā accipiēdo māz ꝓ illa hecheitate seu dr̄ia indiuiduali. dicēdū ꝙ licz illa notificatio nō sit ꝓprie diffinitio. est tñ descriptio q̄dam seu circūlocutio ēt ꝑ ꝯuertibilia. nā oē vnū numero h̄z talē māz ⁊ ecōuerso. ¶ Ad illud ēt de ꝯrījs dicendū est ꝙ lz h̄eant candē mām successiue accipiēdo mām ꝓ subo motus vel mutatiōis. nō tñ h̄n̄t eandē hecheitatē seu dr̄iaz idiuidualem. nec ꝑ ꝯñs erūt vnū numero vt pȝ ex predictis.

¶ Secundum se vo dicuntur esse quecunqȝ significāt figuras predicationis: quotiens. n. dicit̄ totiens esse significat ⁊c. Qō. vij.

Ueritur Utrū ens distinguat̄ in decem p̄dicamēta ꝫm diuersos modos p̄dicandi. videt̄ ꝙ sic. nam ens nō pōt ꝯhi ad aliqd̄ determinatū ꝑ differentias sicut genus ꝯhit̄ ad spēs. nā vt arguit̄ tertio huius. Tex. ⁊ cō. 10. ille dr̄ie essent non ens ⁊ nihil: cuz nulla dr̄ia ꝑticipet suū genus vel cuius est dr̄ia diuisiua seu cōtractiua. si ergo ens nō ꝯhit̄ ad diuersa gnā per dr̄ias: relinquit̄ ꝙ ꝯhit̄ ꝫm diuersum modū p̄dicādi q ꝯsequit̄ diuersum modū essendi. Cōfirmat̄ ꝑ pħm in littera. Tex. ⁊ cō. 14. qui dicit ꝙ quotiens diuidit̄ ens totiens esse significat ⁊ ꝓpter h̄ ea in que diuidit̄ primo ens dicunt̄ p̄dicamēta: qꝛ distinguunt̄ ꝫm diuersum modū p̄dicandi. ¶ Cōtra: qꝛ modꝰ p̄dicādi seq̄t̄ modū eēndi. ergo distinctio ꝑ modos p̄dicādi nō est prima de qua querit q̄stio.

Respondeo Hic est vna opinio tenens ptē affirmatiuā ꝓpter rōnes positas in pede. dicit eniz ꝙ p̄dicatū pōt se h̄re triplr ad subiectū. vno mō vt est idē qd̄ est subiectū vt dicendo sortes est aīal. ⁊ hoc p̄dicatum significat subām. secūdo mō vt predicatū sumat̄ ab eo qd̄ est in subō qd̄ qdem vel inest ei absolute vt ꝯñs mām ⁊ sic est q̄ztitas. vl̄ vt ꝯñs formā: ⁊ sic est qualitas. vel inest ei nō absolute: sed in respectu ad aliud: ⁊ sic est relatio. tertio modo. vt p̄dicatum sumat̄ ab eo qd̄ est extra subiectū qd̄ ē dupliciter. Uno mō vt sit extra subiectū oīnō. qd̄ q̄dem si non sit mensura subiecti predicat̄ per modū habitus: vt sortes est calciatus. si aūt sit mensura eius extrinseca vel est tp̄s vel est locus. ex parte tpis est qñ ex pte loci est ipsum vbi. non ꝯsiderando ordinē partiū in loco. quo cōsiderato erit p̄dicamentū situs. Alio mō vt illud a quo sumit̄ predicatio ꝫm aliqd sit in subiecto de quo predicat̄ ⁊ siq̄dem ꝫm principiū sic est agere. nam principiū actionis in subiecto est agere. si aūt ꝫ terminū. sic predicabit̄: vt pati. nam passio terminat̄ in subiectum patiens. ⁊ hoc mō assignat predicamentoꝝ distinctionē. ¶ Sed ꝯtra illā opinionē arguit̄. nā primi modi p̄dicandi simplr nō sunt nisi duo. s. in qd ⁊ in quale. nec sunt nisi q̄ttuor predicata ex primo thopicoꝝ. nec sunt nisi quinqȝ vl̄ia. ꝫm porphirium ergo penes modum predicandi non possunt distinḡui predicamenta: ponendo ꝙ sunt decem. ¶ P̄. si sic. cū esse qd̄ significat predicationem alicuius de aliquo ꝫm te significat totiens quotiens sunt predicta essentialiter: sequitur ꝙ in omni predicatione est nugatio: qꝛ compositio tenet se ex parte predicati. ⁊ sic idem bis diceret̄. scilȝ ipsum predicatum qd̄ significat esse aliqd ⁊ ipsum esse compositionis: qd̄ est ex parte predicati. ¶ P̄. esse significat quandam cōpositionem quā sine extremis nō est intelligere. ex primo pyarm̄. sed illa cōpositio causat̄ ab intellectu. ergo ⁊ illud esse. ⁊ per ꝯñs esse significat aliqd secūde intentionis. sed ens secūde intētionis non diuersificat̄ ꝓpter distinctionem rerum prime intentionis. nec ecōuerso. ergo predicamenta que sunt prime intentionis nō distinguūt̄ ꝫm distinctionem talis esse vel modi predicādi. q est res secūde intentionis. ꝓbatio assumpti: qꝛ genus qd̄ est secūda intētio ꝫm eandem rōnem dī de substātia: ⁊ de q̄litate que sunt res prime intētionis: ergo secūda intētio non variat̄ ad variationē rerum prime intētionis. Similiter aīal qd̄ ꝫm se est res prime intētionis: nō variat̄ ad variatiōez generis vel spēi que sibi attribuunt̄ ab intellectu. ꝓūt ponit̄ genus subalternum: qꝛ est genus respectu inferiorum ⁊ spēs respectu supioꝝ. ⁊ sic pȝ ꝙ res prime intētionis nō variant̄ ꝓpter variationem reꝝ secūde intētionis. ¶ Rn̄detur ꝙ modus p̄dicandi est duplex. q̄dam intentionalis ⁊ q̄dam qui se tenet ex pte rei. Dicūt ergo ꝙ nō q̄libet modus intētionalis p̄dicādi distinguit p̄dicamēta. sed illi soli q sunt modi ipsaꝝ reꝝ predicamentoꝝ. qꝛ aliū modū p̄dicandi habent quantitas ⁊ q̄litas ex nā rei. puta qꝛ qualitas predicat̄ per modum informātis. ⁊ q̄ztitas per modum mensurantis. tu aūt arguis de mō intentionali. puta de ipso esse siue cōpositione ꝓpositionis. que est secunda intētio. ¶ Cōtra. si diuersus modus p̄dicandi ex nā rei ponit distinctionē p̄dicamentoꝝ. ergo in quolibet genere vno erūt duo genera gn̄alissima. ꝓbatio ꝯñtie. qꝛ aliꝰ modus p̄dicādi ꝫm istū modū est abstracti. aliꝰ ꝯcreti. qd̄ pȝ. qꝛ modi intētionales p̄dicādi quos excludit n̄ causant falsitatē in ꝓpōne. sed isti modi abstracti ⁊ ꝯcreti faciūt falsitatē in ꝓpōne dicēdo: albū est albedo. illa aūt est vera. albedo est albedo. ergo isti modi duo sūt ex parte rei. ¶ P̄. diuersus modus p̄dicandi realis est in diuersis generalissimis accidentium. ⁊ tñ non cōpetit sibi nisi in cōparatione ad substantiam: qꝛ comparatio cas ad ꝓprias species ⁊ ad ꝓpria inferiora: vniformē modum habent p̄dicandi. s. in quid. si ergo predicamenta distinguuntur penes modos predicādi: illa que diuersimode predicant̄ de substātia erunt predicamenta diuersa: sed huiusmodi sunt accidentia in ꝯcreto. qꝛ accidens in abstracto nō predicat̄ de substantia. ergo ipsum quale erit predicamentum ⁊ non qualitas. qd̄ est falsum. ⁊ contra Auicen. iij. phisice suę. capitulo secūdo. vbi ꝓbat ꝙ si aliquid h̄z rationem generis inq̄ztum predicat̄ in quid. ergo qd̄ verius predicatur in quid verius est genus. sed talia sunt abstracta. ¶ P̄. si diuersi modi predicandi distinguerent genera. aut illa distinctio sola sufficit: aut cuz hoc requiritur diuersitas eorum que predicantur. si prima sufficit. ¶ Contra. tum qꝛ p̄dicamenta non erunt diuersa entia realiter: ⁊ ꝑ se. tū qꝛ negatiua in qua negabit̄ vnum p̄dicamentum de alio nō erit prima negatiua. ꝯñs est falsum. ⁊ ꝯtra pħm p̄mo posterioꝝ capitulo. figuraꝝ aūt. ꝓbatio ꝯñtie. veritas negatiue est ex diuersitate extremorum. sicut veritas affirmatiue ex identitate. vbi ergo maior diuersitas: ibi verior negatio. sed diuersitas que est in re est maior q̄z diuersitas in modo predicandi solum: sed ista: homo non est asinus: est diuersitas in re. ergo ipsa erit verior prior ⁊ immediatior q̄z ista. substantia non est quantitas. vbi ꝫm te est tantum diuersitas in modo predicandi. ¶ Si detur aliud membrum. scilicet ꝙ cum diuersitate in modo predicandi requiritur diuersitas rerum que predicantur. sequtur ꝙ distinctio predicamentorum secundum diuersos modos predicandi non erit prima. quod ē contra pħm

pħm et ꝯ eos. ꝓbatio huius: q2 res q̄ predicatꝰ est prior
q̄ȝ modus ꝑdicandi: ergo aliqd distinguit ipsa gn̄a pri⁹
q̄ȝ modus predicandi. ¶ Ex predictis colligitꝰ ꝙ oēs vie
diuisiue ad oñdendū sufficiētiā ꝑdicamentoꝝ videntꝰ du-
plr peccare. tum primo: q2 oñdunt oppositū ꝓpositi. s. ꝙ
diuisio entis in decē gn̄a nō fit prima. Si. n. prius fiat di-
uisio in ens ꝑ se. ꝛ in ens nō ꝑ se. ꝛ vltra vnū mēbꝝ subdi-
uiditꝰ vel ambo: erūt multe diuisiones subordinate: ꝛ sic
ens nō imediate diuiditꝰ in decē gn̄a. tum. 2°. q2 nō ꝓbāt
diuisionē illā sic debere fieri: ꝛ nō alr̄. oȝ. n. ꝓbare ꝙ di-
uisum sic diuiditꝰ. ꝛ ꝙ diuidētia sic ꝯstituāt gn̄alissima: ꝛ
ēt ꝙ ꝑcise sic diuiditꝰ ꝛ nō alr̄. ¶ Dicēdū ergo ꝙ tenendo
diuisionē esse sufficientē: ipsa diuisio entis in decē gn̄a-
lissima est prima. nec est alia trimēbris aut bimēbris prior
ea. ita ꝙ ens descēdit in decē gn̄a nō ꝑ diuersos modos
ꝑdicandi: sed ꝑ modos eēndi distinctos ex nā rei. quoꝝ
glibȝ hȝ rōnē ꝯctiui respectu entis ꝛ ꝯstitutiui respcū ali-
cuius ꝑdicamēti. nā sicut ens prima sui diuisiōe simplicit'
descendit ꝑ finitū ꝛ īfinitū in ens creatū ꝛ icreatū tanq̄ȝ ꝑ
modos itrinsecos. sic ens finitū ꝛ creatū cui⁹ est diuisio in
decē gn̄a ꝯhitꝰ ꝛ descēdit prima ꝛ imediata diuisione i de-
cē gn̄a ꝑ ꝓprios modos essendi. sint. a. ꝛ. b.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad primū dicenduȝ. ꝙ
licȝ nō ꝯhatꝰ ꝑ dr̄ias ꝓprie sumptas. ꝯ-
hitꝰ tn̄ ꝑ aliquos modos essendi: q largo mō. licȝ impro-
prie pn̄t dici q̄dā dr̄ie. cū infertꝰ. ꝙ eēnt non ens. concedo
formalr̄ loquēdo: q2 semp ꝯctiuum est extra rōnem for-
malē ꝯhibilis: si vltra inferas. ergo erunt nihil. nego cō-
sequētiam: q2 erūt ens realiter: licȝ nō formalr̄. est. n. da-
re mediū inter ens formalr̄. ꝛ nihil. s. qđ est ens realiter.
sed nō formalr̄. nec nihil. sicut ēt fuit declaratū q̄rto hui⁹
de passionibus entis. ꝛ de vltimis differentijs. ¶ Ad ali-
ud de pħo dicendū. ꝙ esse est equocū. s. ad eē prime intē-
tionis: ꝛ secūde intētionis. esse aūt qđ ꝑdicatꝰ est eē prime
intentionis: dicendo hō est. i. hō est exn̄s. esse aūt qđ ē se-
cūde intentiōis. s. qđ est esse vniēs seu esse ꝓpōnis: nō ꝑ-
dicatꝰ. cū ergo dicit pħs ꝙ quotiens diuiditꝰ ens totiens
esse significat. dicendū ꝙ illud esse nō est esse ꝓpōnis qđ
est compositio: sed esse prime intētionis dictū denoīatiue
ab ente: ꝛ illud esse significat idē vnicuiq̄ȝ cathegorie. nā
ens nō diuiditꝰ in decem gn̄a q̄ sunt decē predicamēta en-
tiū: sicut vox in significationes: cū ens nō sit equiuocū ad
decem genera. vt ostensum fuit quarto huius.

¶ Quecūq̄ȝ in eadem substantia entia differen-
tiam habent. Qō. ix.

Ueritur Utrū possibile sit duo accn̄-
tia differentia tm̄ numero eē
in eodē subiecto. ¶ Uidetꝰ ꝙ sic: nā ml-
te spēs eiusdē spēi sūt in eadē ꝑte medij
ꝛ in eodē oculo: sed ille sūt quedā accn̄-
tia: ergo ꝛc. ¶ Cōtra. philosophus hic
in littera post. Tex. ꝛ cō. 15.

Respondeo Ut appareat qualr̄ ꝓpō quā philosoph⁹
hic in littera ponit sit intelligenda: decla-
rabo q̄nq̄ȝ conclusiones. ¶ Prima ꝯclō sit ista. nō impli-
cat ꝯdictionē duo accn̄tia intentionalia dr̄ia solo nume-
ro esse in eodem. Hāc oñdo ꝑ rōnem positā in pede sic. ꝙ
q2 in eadē ꝑte medij ꝛc. que differūt solo nūero. ergo duo
accn̄tia intētionalia dr̄ia solo numero esse in eodem non
includit ꝯdictionē. ꝯn̄tia est euidēs: q2 hmōi spēs sūt en-
tia intentionalia ꝺm cōem modū loquendi. an̄s ꝓbatur:
q2 si ponantꝰ multa alba in medio: oculus exn̄s in quo-
cūq̄ȝ puncto medij poterit videre ipsa: ergo pōt hr̄e spēs
eoꝝ: ꝛ distincte videt ea: ergo hȝ distinctas spēs. Similr̄
in virtute imaginatiua sunt due spēs eiusdem spēi vel rō-
nis. qđ ꝓbatꝰ ꝑ eandem rōnem. ¶ Rn̄detꝰ ꝙ non in eadē
ꝑte medij sunt spēs huius albi ꝛ illius: ꝛ similiter de ocu-
lo: ꝙ sunt in diuersa parte oculi. ¶ Contra. ponatur hic
vnum album tm̄. s. ouum. spēs illius erit in toto medio il-

luminato q̄ȝtum durat virtus eius. ponatur ēt aliud al-
bum. tunc spēs eius erit in eadem ꝑte medij cū spē alte-
rius albi: aut seqtur ꝙ illud aliud non videbitꝰ ab oculo
disposito: cum ꝺm te non possit gignere spēm suam quod
est ꝯtra sensum manifeste: aut ꝙ erunt in eadē ꝑte. ¶ Sȝ
dices ꝙ gignendo spēm suam corrūpit spēm alteri⁹ albi.
¶ Contra: q2 pono ꝙ sit debilius alio: aut ergo erit simlꝰ
spēs eius cum spē alterius: aut corrūpet. vt dicis. Sȝ non
pōt corrūpere cum sit debilius. ex ypothesi: ꝛ sic pȝ ꝙ ille
spēs erunt in eadē ꝑte medij. ¶ Similiter ꝓbatꝰ ꝙ sint in
eadem ꝑte oculi vel fantasie: nā si nō. organum visus vel
fantasie. cum sit satis paruū q̄ȝtitate cito esset occupatuȝ
spēbus. puta duabus: vel tribus: ꝛ tunc non posset senti-
re de nouo aliqđ obm nouiter repn̄tatum. cū spēs ei⁹ nō
possit recipi in organo visus vel fantasie: sed illud ꝯn̄s est
manifeste ꝯ sensum. ergo falsum est illud ex quo sequitꝰ.
¶ Alr̄ rn̄detur. ꝙ due spēs ꝑ compationē ad obiecta quo-
rum sunt effectus sunt due. ratione vo medij in quo sunt
subiectiue sunt vnuȝ. ¶ Cōtra dupliciter. tū q2 talis spēs
si sit vna: est intensior altera seorsuȝ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s illa talis vna
spēs in medio vel in oculo nō ducet in albedinem remis-
sam que multiplicauit vnam spēm: ꝛ eadem rōne nec in
alterā: q2 illa spēs cōposita ex vtraq̄ȝ est iproportionabi-
lis vtriq̄ȝ: repn̄tabit g° aliq̄ȝ intensiorē ꝛ ꝑfectiorē vtraq̄ȝ
istaꝝ. ꝛ sic ille albedines nullo mō videbuntꝰ ab oculo. tū
q2 ex quo illa spēs cōposita ē vna numero: nō repn̄tabit
duas albedines distincte. sed aliqđ vnū intensi⁹ vt prius.
¶ Cōfirmatꝰ. q2 distincta actio est distincti entis. si ergo
spēs repn̄tet duo distincta obiecta: seqtꝰ ꝙ erunt distincte
ꝛ non vna. ¶ Secūda ꝯclusio sit ista. nō est ipossibile duo
accn̄tia realia respectiua: dr̄ia solo numero esse in eodeȝ.
Hanc ostendo sic. iste vnus pater habet multos filios. er-
go in eodem sunt multe relationes reales. puta plures pa-
ternitates q̄ sunt eiusdem spēi. ꝓbatio ꝯn̄tie. pater dr̄: q2
genuit ex q̄nto huius. capitulo de ad aliqd. Tex. ꝛ cō.
. xx. Ergo si multis actibus genuit multis ꝑn̄itatib⁹ est
pater. ¶ Rn̄detꝰ ꝙ nō sunt multe paternitates simul: sed
pater eadeȝ paternitate refertꝰ ad multos filios: vn̄ pater
non est pater: q2 genuit hunc filiū signatū: sed q2 genuit fi-
lium in cōi. Silr̄ fundamentū paternitatis nō est iste act⁹
signatus. sed actus in cōi. ꝛ sic est vna ꝑn̄itas ꝑ se. ꝙ aūt
sunt plures filij hoc accidit. ¶ Cōtra. q2 ꝑn̄itas in isto p̄re
ad hunc filium signatū dicit maiorē vnitatē q̄ȝ sit vnitas
spēi: alioq̄n nō eēt maior vnitas ꝑn̄itatis cū seipa q̄ȝ cū
aliqua alia: puta cū ꝑn̄itate platōis: qđ euidenter appꝫ
falsum: sed maior vnitas vnitate spēi non est nisi vnitas ꝑ-
ticularis. s. hec paternitas: ergo in isto p̄re ad hunc filiū
est hec ꝑn̄itas. sed ꝑ hanc non refertꝰ ad plures filios. ꝓ-
batio huius: q2 destructo hoc filio destruitꝰ hec ꝑn̄itas.
si ꝑ eandem ad alium filium referatꝰ: illo alio filio existen-
te existit hec ꝑn̄itas. nam relationes mutuo simul sunt: ꝛ
nō sunt: ergo hec paternitas simul erit: ꝛ non erit: qđ est
ꝯdictio manifeste. ¶ Preterea rn̄sio supponit falsum. ꝙ
actus generandi sit fundamentū ꝑn̄itatis: q2 in eo qđ nō
est non pōt aliqd fundari. sed illo actu transeūte paterni-
tas manet. ergo ꝛc. de hoc etiam dicetꝰ infra: capitulo de
ad aliquid. ¶ Tertia conclusio sit ista. non est impossibi-
le duo accn̄tia realia absoluta nō educta de potentia ma-
terie: differentia solo numero esse in eodem. Hāc osten-
do sic. nam ꝺm pħm in ꝓemio: ex multis memorijs fit ꝛ
generatur vnum experimentum. sed ille multe memorie
sunt cognitiones eiusdem speciei: q2 de singularibus eius-
dem speciei ꝺm ipm in littera: ꝛ sunt accidētia realia ꝛ ab-
soluta. sicut pȝ. ergo nō est ipossibile talia accidentia solo
numero dr̄ia eē in eodē. Nec posset dici ꝙ ille plures co-
gnitiōes sint in diuersis partibus organi. vel potētie. da-
to. n. per ipossibile ꝙ spēs obiectorum singulariū eēnt in
alia ꝛ in alia parte organi: tn̄ cognitio ē i tota potētia co-
gnoscentis dato ꝙ per formā q̄ hȝ esse in ꝑte cognoscat.
¶ Preterea. memoria est ex diuersis speciebus simul in

memoria sensitiua: sed ille plures memorie sunt plura ac
cidentia realia ⁊ absoluta. pꝫ etiam ꝙ sint eiusdem spēi: quia
supponit̃ ꝙ sint de singularibus eiusdem spēi. ergo ⁊c. ꝓ
batio maioris. si nūc memoror vel imaginor de illo al-
bo prius viso: habeo spēm ⁊ cognitionē eius in memoria
statim etiam imaginor de alio albo viso: ergo habeo speciem
⁊ cognitionē illius: sed cū hac specie in cognitione manet
prior spēs vel cognitio albi prioris. alioqn nō possem ite
rum imaginari de priori albo. nisi iterū videret̃ illud ⁊ sic
acqrerē spēm illius. cuius oppositum expimur quotidie.
ergo oꝫ ꝙ maneant simul. ¶ Quarta ꝯclō sit ista non est
impossibile duo accn̄tia realia ⁊ absoluta educta de potē
tia materie si nō ꝑ motū educant̃ dn̄a solo numero eē in
eodem. Hāc ondo sic. duo lumina distincta sūt in eadem
pte medij: sed duo lumina distincta sūt: accn̄tia realia ab
soluta: educta de potētia materie: nō ꝑ motum. sicut pꝫ:
qꝛ in instāti mediū illuminat̃ ab vtroqꝫ: ergo plura talia
accn̄tia nō est ipossibile esse in eodē simul. ꝓbat maior.
ponant̃ due cādele. vna hic: ⁊ alia ibi. ponat̃ etiam corpꝰ me
diū densum. fient due vmbre. si ergo amoueat illud cor-
pus mediū: lumen vtriusqꝫ cādele incedet incessu directo
vsqꝫ ad locū vbi fuerit corpus dēsuꝫ. ⁊ ita erūt duo lumi
na in eadē pte. nam vmbra ē priuatio luminis. ergo amoto
obstaculo lumen vtriusqꝫ cādele erit vbi vmbra p̄fuit: qꝛ
hitus ⁊ priuatio circa idē fiūt. ¶ Rn̄det̃ ꝙ duo lumina ꝑ
ꝯparationē ad subiectū. s. ad mediū: sūt vnū lumē. ⁊ duo ꝑ
ꝯparationē ad cādelas a qbꝰ sūt effectiue. ¶ Cōtra: qꝛ si illa
lumia eēnt vnū subiecto ⁊ duo ꝑ cōparationē ⁊ ꝓcessum a
candelis: seqt̃ ꝙ isti duo radij eēnt geometrici ⁊ nō visua
les. nā sm̄ ronē linee eēnt ibi duo radij. sed nō sm̄ aliquā
q̄litatē nālem supadditā linee visuali: ⁊ tūc ꝯclones ꝑspe
ctiue de itersecatione radioꝝ: ⁊ ꝯsimiles q̄ depēdent ex di
uersitate radioꝝ eēnt tn̄mo de sm̄ geometrica ꝯsideratio
nē nō sm̄ ꝑspectiuā: qꝛ ꝑspectiuꝰ ꝯsiderat vt est in mā sen
sibili. ¶ Quinta ꝯclō sit ista. ipossibile ē duo accn̄tia rea
lia absoluta educta de potētia māe ꝑ motū nālem dn̄a so
lo numero eē in eodē. hanc ondo sic: qꝛ motꝰ nō est nisi in
mobili dispō sine dispōne opposita forme inducēde vt ꝯ
ria vel media. Nam omnis motus est in cōtraria vel me
dia ex quinto phisicorum Tex. ⁊ cōmē. vi. Sed si agēs
inueniat in mobili formā eiusdē spēi forme sue nō inuenit
ipm sub dispōne opposita. ergo nō mouet ipm simplr in-
ducēs aliā formā: sed augebit pexn̄teꝫ in mobili. ¶ Pre-
terea ⁊ est q̄si idē argumētū. qcūqꝫ forma nō est iducibil'
nisi post aliā formā incōpossibilē tūc corruptā ipa tn̄ pōt
esse vnica in vno susceptiuo: sed ois forma iducibilis per
motū: vel mutationē necessario terminās motū. necio ad
sui inductionē pexigit in susceptiuo formā icōpossibilem
tūc corruptā: ergo q̄cūqꝫ talis forma ē vnica in vnico sus-
ceptiuo. ꝓbatio maioris: qꝛ illa forma inducta manente
nō induceret̃ alia postq̄ꝫ illa est inducta si sit eiusdē spēi:
qꝛ illā scdam nō p̄cederet alia icōpolis. iā. n. in iductione
prie q̄libet icōpolis est expulsa. ¶ Itē nec due tales: neqꝫ
similes sil' inducerent̃: qꝛ vel h̄ eēt ab eodē agēte vel a di
uerso. nō ab eodē: qꝛ si efficiēs est vnū ⁊ mā vna effectus
erit vnus: vt habet̃ q̄rto huiꝰ. nec a diuersis: qꝛ si illa sint
approximata diuersis ptibꝰ mobilis puta vnus ignis ad
caput: alius ad pedes agūt in diuersas ptes primo. ⁊ idu
cēt vnā formā. qꝺ ꝓbat̃. qꝛ intēsiorē q̄ꝫ alter solū induce-
ret qn̄ nō sil' agūt. Silr si ponant̃ i eodē situ respectu eius
dē ptis passi inducerēt vnā formā intēsiorē sicut priꝰ ꝓba
tio minoris: qꝛ ois motꝰ nālis ē inter terminos incōpossi
biles. ita ꝙ ad aduentum termini ad quē corrūpit̃ forma
ꝯtria: q̄ fuit terminus a quo. ita ꝙ nullū agēs nāle mouet
vel mutat mutatiōe termināte motū aliqꝺ nisi hn̄s formā
sue forme incōpossibilē: ⁊ iō nō pn̄t ples eiusdē spēi sil' eē
ꝑ motū nec ꝑ mutationē ꝑ se terminantē motū. ¶ Cōtra
principale: qꝛ duo ꝯtria pn̄t eē simul in eodē subō in eē re
misso. ergo ⁊ duo accn̄a eiusdē spēi etiam educta ꝑ motū. an̄s
est euidēs: sed ꝯn̄a pꝫ a minori: qꝛ minus repugnāt duo

accn̄a eiusdē spēi q̄ꝫ duo ꝯtria etiam remissa. ¶ Rn̄deo. nego
ꝯn̄tiā: ad ꝓbationē nō valet: nā repugnās nō est cā in ꝓ
posito incōpossibilitatis duoꝝ accn̄tiū eiusdē spēi: sed est
cā: qꝛ ꝑ motū inducunt̃ vt postēsum est. iō agēs iducens
scdam formā intēdit primā: ⁊ sit vnica intensior: sed ꝯtria
manēt simul in esse remisso distincta ex eo ꝙ ex duabꝰ for
mis ꝯtrijs nō apta nata fieri itēsior vna. manēt aūt simul
ex eo ꝙ vnū ꝯtriū agens nō hꝫ plenū dn̄iū supra aliud: ⁊
iō remittūt se inuicē ⁊ nō totalr se corrūpunt. ¶ Ad argu-
mentū inoppositū dico ꝙ intētio phi est sm̄ hāc ꝯclones
q̄ntā. nam ꝑ motū nō pn̄t induci forme due eiusdem spēi
vn̄ oēs forme hn̄tes dn̄am in subiecto eodē si inducāt̃ ꝑ
motū necessario differāt spē. tn̄ de alijs nō inductis ꝑ mo
tū nō intēdit phs: nec est necessariū mō dicto in q̄ttuor cō
clusionibus primis. ¶ Argumentū ad aliā ptē cōcludit ꝓ
prima conclusione sicut pꝫ. sic ergo pꝫ ad q̄onem.

¶ Priora ⁊ posteriora dicuntur quedaꝫ qdem
tanq̄ existēte aliquo primo ⁊ principio i vnoquoqꝫ
genere: quod ꝓpinquiꝰ quidem principio aliquo
determinato: aut simplr: aut natura: aut ad aliꝺ
aut vbi: aut ab aliqbus: vt hoc quidē sm̄ locuꝫ in
existēdo ꝓpinqꝰ: aut nā alicui loco determinato: vt
medio: aut vltimo: aut sicut euenit. Cō. x.

Queritur Vtrū hec sit rō cōis ⁊ ꝓprie
assignata de priori. s. priꝰ est
qꝺ est principio ꝓpinqus. vr̄ ꝙ nō. nā
in tpe est dare priꝰ ⁊ posterius cū tp̄s sit
numerus motus sm̄ prius ⁊ posterius
ex. iiij. phisi. Tex ⁊ cō. 101. sed in tpe nul
lum est principiū sm̄ phm. gº ⁊c. ¶ Cō-
firmat̃: qꝛ in gn̄ationibꝰ ꝑ ꝓpagationē vnū gn̄āns est pri
us alio dato ꝙ gn̄atio fuerit sine principio. ergo priꝰ non
dicet̃ qꝺ est pricipio ꝓpinquius. ꝯn̄tia tenet: qꝛ ibi nullū
est principiū posita ypothesi. an̄s pꝫ. qꝛ adhuc auꝰ eēt priꝰ
gn̄āns q̄ꝫ pr̄ ⁊ pr̄ q̄ꝫ filius. ¶ Preterea si priꝰ est qꝺ ē pº.
ꝓpinqus. ergo principiū nō est priꝰ pricipato. ꝯn̄s vr̄ fal
sum. ꝯn̄tia ꝓbat̃: qꝛ si pricipiū est priꝰ. h̄ erit respcū alicu
ius pricipij. gº. pricipiū erit pricipij ꝑ te: ⁊ sic i isinitū qꝺ ē
ipole. ¶ Preterea habet̃ hic in littera. Tex. ⁊ cō. xvi. ꝙ
aliquid dr̄ prius: qꝛ remoti a pn̄ti nunc vt in preteritis: ⁊
tūc vtimur pn̄ti nūc vt pº vt dr̄ in lr̄a: ergo nō oē prius est
principio ꝓpinquius sed aliqn̄ posteriꝰ. ¶ Cōtra. phs h̄
in littera. Tex. ⁊ cō. xvi.

Respondeo ⁊ dico ꝙ illa rō seu diffinitio cōis prioris
est bn̄ assignata ⁊ ꝯueniēs tn̄ est aduerten
dum ꝙ alr ꝯuenit prioribꝰ eēntialr ordinatis: alr accn̄ta-
liter ordinatis: nā in eēntialr ordinatis ē vā depēdētia po
sterioris ad primū simplr. vn̄ in cāis eēntialr ordiatis ni
hil cāt sine pº simplr: nō sic ē i accn̄talr ordinatis: qꝛ acci-
dit huic reuolutiōi celi. ꝙ alia p̄cesserit. nā potuit fuisse etiam
ꝑ ipossibile si pº nō fuisset. ¶ In eēntialr ergo ordiatis, dr̄
priꝰ in respectu alicuiꝰ primi simplr: sed in accn̄talr ordi-
natis ꝑ cōparationē ad aliqꝺ primū nō simplr sed sm̄ qd:
vt respectu illius qꝺ ponit̃ eē priꝰ ⁊ h̄ accidit ꝑꝑ qꝺ pꝫ: ꝙ
vtriusqꝫ ē priꝰ ⁊ posteriꝰ in cōparatiōe ad aliqꝺ primū. vl' sim
plr vel sm̄ qd: ⁊ sic itelligēdo ꝯueniēs est diffō siue rō po-
ris. ¶ Ad primum in oppositū pōt dici ꝙ ptes tpis sunt
accn̄talr ordinate. accidit. n. dici pn̄ti ꝙ hesterna p̄cesserit
vt dictū est. iō in tpe nō est principiū simplr sed sm̄ quid.
ita ꝙ prius in tpe ⁊ similit̃ principiū sūt ex assignatōe nr̄a
⁊ nō simplicit̃ dato ꝙ tp̄s eēt eternū: vt ꝓbat rō. ¶ Con-
tra: qꝛ si sic: ergo tp̄s nō eēt in gn̄e q̄ꝫtitatis: ꝯn̄s est falsū
⁊ ꝯ phm in p̄dicamētis. ꝯn̄tia tenet. qꝛ tūc tp̄s nō eēt rea-
le ens. cū priꝰ ⁊ posteriꝰ in tpe depēdeant ab aīa ⁊ ab assi-
gnatiōe nr̄a. ¶ Preterea seq̄ret̃ tūc ꝙ vel primꝰ motus
eēt sine tpe vel ꝙ ille motꝰ dependeret ab aīa: quorum
vtrūqꝫ est falsum. primū qdē qꝛ tp̄s est passio primi motꝰ
ex. iiij phicoꝝ. Tex. ⁊ cō. 133. scdm etiam qꝛ est ens reale
⁊ extra

⁊ extra animã. ¶ Rñdeo q̃dã sũt entia pure realia: vt sũt entia nature: q̃dã pure rõnis vt scđe intẽtionis. q̃dã partic⁊ ptim sic: ⁊ vl'ia q̃ includũt aliqd rei ⁊ aliqd rõnis: tale est tp̃s: nã tp̃s mãlis est ens reale: cũ sit idẽ q̃ mot⁹ mãlr q̃ est ens reale. formalr tñ ⁊ vt hʒ rõnẽ nũeri ẽm pri⁹ ⁊ posterius: ex q̃rto phi. hʒ eẽ ab aia. Si ergo accipit tp̃s mãliter: sic vtiqʒ est in genere q̃ʒtitatis sicut ⁊ mot⁹. scđm vo q̃ dicit cõpõnẽ ex mãli ⁊ formali nõ est in gñe cũ sit quodđã ens cõpositũ p accñs ex re ⁊ itẽtiõe. ¶ Sic ergo est itelligẽdũ. q̃ in tpe est aliqđ principiũ nõ tñ sine aia. nõ qđẽ simplr primũ. ʒ respectu alicui⁹ prioris ⁊ posterioris: puta ista dies icipit a mane: ⁊ pria hora dicit prope mane: ⁊ alia hora est scđa: ⁊ sic deinceps cõpãdo vnã ptẽ tpis ad aliã. ¶ Cõtra si in tpe ẽm se nõ est pricipiũ sed in aliq̃ pte ei⁹ respectu alterius ptis: tũc tp̃s nõ hʒ ẽm se pri⁹ ⁊ posterius. ʒ solũ respectu aliquaꝝ ptiũ. ʒ hoc est incõueniẽs: q̃ diffinitio ꝯuenit p se toti: ptib⁹ ãt p accñs. ʒ diffinitio tpis est q̃ tp̃s est nũerus mot⁹ ẽm prius ⁊ posterius. ¶ Preterea tẽpus est ꝯtinuũ: ergo nõ est ibi aliqđ nũc in actu de se qđ est pri⁹ respectu cuius dicat alia ps posterior: ʒ solũ in potẽtia quãtũ est ex pte tpis. pbatio cõseqnẽtie. q̃ si sic eẽt de se discontinuũ. ¶ Rñdeo ad primũ q̃ si ly ẽm se accipiat p toto tpe veꝝ est q̃ ẽm se nõ hʒ prius ⁊ posteri⁹: ʒ ex hoc nõ sequit gn tpi insit prius ⁊ posteri⁹. q̃ ẽm ptẽ hʒ pri⁹ ⁊ posteri⁹ ex assignatiõe nr̃a. ¶ Ad aliud bñ cõcludit q̃ in tpe nõ sit aliqđ nũc in actu quãtũ est de se ⁊ sine cõsideratiõe nr̃a. Sic. n. est idẽ qđ mot⁹ ⁊ p cõseqũẽs cõtinuũ. tñ in cõsideratiõe aĩe hʒ rõnẽ nũeri ⁊ p ꝯñs discõtinui: ⁊ discreti. ⁊ h̃ mõ est ibi dare aliqđ nũc in actu ẽm nr̃am cõsideratiõnẽ: ⁊ sic prius ⁊ posteri⁹ mõ p̃dicto. ¶ Ad cõfirmatiõnẽ nõ plus ꝯcludit nisi q̃ nõ eẽt ibi pricipiũ simplr. eẽt tñ ẽm qđ ⁊ in respectu: nã tres generãtes accidẽtaliter ordinati hñt quartũ p principio respectu cuius dicunt inter se priores ⁊ posteriores. ¶ Ad aliud vno mõ cõcedit cõsequẽs. s. q̃ principiũ nõ est prius ʒ est primũ absolute. diffinitio ãt dicta dat de priori nõ de prio. ¶ Alr dicit q̃ illa rõ seu descriptio seu diffinitio ponitur de illis q̃ sũt post principiũ ⁊ nõ p̃prie de principio. ¶ Ad vltimũ dicẽdũ q̃ h̃ nũc pñs nõ est principiũ respectu cui⁹ dicat pri⁹ ⁊ posteri⁹ in p̃terito nisi mediãte aliquo nũc p̃terito priori: q̃ est aliqđ nũc pri⁹ respectu cui⁹ illa in p̃terito dicant priora vel posteriora: vt qđ est p̃pinqus illi dicat prius: ⁊ qđ est remoti⁹ dicat posterius. nõ est ergo simplr prius: ⁊ posteri⁹ i p̃terito respectu pñtis nisi vt respicit nũc precedẽs: ⁊ sic intelligẽda est littera phi.

¶ Quãtũ võ dicit qđ est diuisibile in ea q̃ insũt quoꝝ vtrũqʒ aut singulũ vnũ aliqđ. ⁊ hoc aliqđ natum est esse ⁊c. Qo. xj.

Ueritur Utrũ p̃pria rõ quãtitatis ẽm q̃ est gnãlissimũ sit diuisibilitas. videt q̃ nõ. q̃ si sic ergo ptes post diuisiones differũt iter se. ꝯñs est falsũ: q̃ q̃ro q̃lr. aut enĩ differũt formaliter. aut p accñs. nõ p accñs: q̃ quãtitas eẽt diuisibilis p accñs. idẽ. n. est principiũ diuisionis ⁊ distinctiõis ptiũ diuersaꝝ. nõ. n. formalr. q̃ drĩa formalr est specifica. ergo ptes diuise differẽt specifice: qđ est falsũ inquãtũ sũt ptes quãtitatiue. ¶ Preterea p̃pria rõ generis eq̃lr est in oĩb⁹ spẽbus: sicut gen⁹ eq̃liter p̃dicat de oĩb⁹: ʒ diuisibilitas nõ est hmõi in p̃posito. ergo. ⁊c. pbatio minoris. q̃ quãtitas cõtinua est diuisibilis in potẽtia. discreta aũt diuisa in actu. nã si est actu senari⁹ duo ternarij sũt actu ptes: ⁊ p ꝯñs ipse senari⁹ est diuisus actu. vñ ẽt infra in caplõ de colobon. Tex. ⁊ cõ. 32. dr̃ q̃ nũerus hʒ ptes aliquo mõ diuisibiles sicut qnari⁹ binarium ⁊ ternariũ. ex quo pʒ. vt vr̃ q̃ nũerus nõ sit tñ ex vnitatib⁹: ⁊ iõ idẽ qđ pri⁹. h̃ idẽ hẽtur. vij. euclidis propõne qnta. vbi dr̃ q̃ oĩs nũerus minor est ps maioris. ¶ Preterea cui⁹ est potẽtia ei⁹ est act⁹. libro de sõno ⁊ vigilia. si ergo diuisibilitas ẽ p̃pria rõ quãtitatis cõuenit oĩ quãtitati ergo actu diuidi ꝯuenit oĩ quãtitati qđ falsũ est: q̃ diuidi in actu repugnat cõtinuo. nã qđ diuidit nõ est in actu cõtinuũ. ¶ Preterea si sic. ergo indiuisibilitas cõuenit oĩ quãto: ꝯñs est falsũ. q̃ est dare minimũ. gnãtũ in quãtitatibus. nãlib⁹. s. minimũ carnẽ ⁊ minimũ os. ex prio phi coꝝ. Tex. ⁊ cõ. 38. Ergo añs ẽ falsũ ex quo seq̃t. ¶ Preterea si sic ergo cuicũqʒ ineẽt diuisibilitas illud esset p se spẽs quãtitatis. cõsequens est falsũ. ergo ⁊ añs. ꝯña pʒ. ʒ falsitas ꝯñtis appet. tũ q̃ loc⁹ nõ nũerat h̃ inter spẽs quãtitatis. tũ q̃ tp̃s ⁊ motus sũt quedã diuisibilia: ⁊ tñ ponũtur hic inter species quãtitatis per accidens.

In ista questione primo vna opinio recitabitur. scđo ad q̃õnẽ alr dicet. ¶ Quãtũ ad primũ est vna opio q̃ diuisibilitas non est p̃pria rõ quantitatis ʒ magis ratio mẽsure. nam sicut qualitas est dispositio substantie. ita quantitas est mensura substantie. ¶ Pro ista opinione arguit. q̃ dicit in p̃dicamentis q̃ oratio est quantitas mẽsurat. n. sillabas ergo mẽsurare ẽ p̃pria rõ quãtitatis. ¶ Preterea pbat q̃ sit magis p̃pria rõ q̃ʒ diuisibilitas. nã illud ex cui⁹ distictiõe assignat distictio i spẽb⁹ quãtitatis est magis p̃pria rõ quatitatis. ʒ rõ mẽsure est hmõi: ⁊ nõ diuisibilitas. ergo ⁊c. pbatio minoris q̃ supficies ⁊ locus sũt disticte spẽs quãtitatis quaten⁹ distinguunt in rõne mẽsure. q̃ locus est mẽsura extriseca: supficies itrinseca. nõ tñ distinguunt. in rõne diuisibilitatis sicut oʒ. ¶ Cõtra istã opinionẽ arguit. nã rõ generis eque prio inest oĩbus spẽbus. nã gen⁹ eq̃lr de oĩb⁹ dr̃. ʒ rõ mẽsure nõ inest eq̃lr ꝯtinuis ⁊ discretis: ʒ discretis magis: ꝯtinuis ãt ñ nisi iquãtũ pticipãt rõnẽ discreti vel nũeri. sic dr̃ in. x. hui⁹ caplõ scđo. Tex. ⁊ cõ. 3. ergo rõ mẽsure nõ est p̃pria ratio generis quãtitatis. ¶ Preterea si sic. qđ maxĩe hẽbit rõnem mẽsure p se maxime erit quãtitas: ʒ vnitas maxĩe hʒ rõnẽ mẽsure ex. x. hui⁹ caplõ eodẽ. Tex. ⁊ cõ. 3. Ergo vnitus p se maxime erit spẽs quãtitatis. qđ est euidẽter falsũ q̃ nõ est in gñe nisi p reductionẽ. ¶ Preterea rõ mẽsure cõuenit oĩ gnãlissimo. q̃ in oĩ gñe est vnũ primũ qđ ẽ mẽsura oĩuʒ illi⁹ gñis. ex. x. hui⁹. Tex. ⁊ cõ. 3. Ergo nõ est p̃pria. rõ quãtitatis. Dices duplex est mẽsura q̃dã mẽsura mẽsurãs p replicatiõnẽ q̃ aliquotiẽs ducta reddit suũ totũ. q̃dã est mẽsura ẽm pfectiõnẽ ⁊ cognitiõeʒ. q̃õ albedo mẽsurat colores ⁊ illud qđ ducit in cognitiõnẽ alteri⁹ dr̃ mẽsurare illud pria mẽsura est p̃prie quantitatis. scđa võ nõ. ʒ cõpetit alijs gñib⁹. ¶ Cõtra. q̃ adhuc stat pria rõ q̃ mensura p replicatiõnẽ ñ eq̃lr cõuenit ꝯtinuis ⁊ discretis. nã in discretis est simplr mĩmũ reddens p replicatõeʒ totũ. nõ sic i ꝯtinuis. vt habet. x. hui⁹. Tex ⁊ cõ. 3. Q̃ ĩ nihil ẽ ibi mĩmũ nisi pũctũ: qđ nũq̃ʒ reddit totũ p r̃plicationem. ergo mẽsure nõ erit rõ p̃pria quãtitatis: cũ ñ ꝯueniat equalr oĩb⁹ spẽb⁹. Nec rõnes p pria opiniõe cogũt: solũ. i. pbãt rationeʒ mensure cõpetere quãtitati. non tñ q̃ sit p̃pria ratio dicta equaliter de oĩbus speciebus.

Quantum ad secũdũ declaro tres ꝯclões. pria sit ista diuisibilitas in ptes eiusdẽ rõnis non ẽ eẽntialis rõ quãtitatis. hãc oñdo sic: nullus respect⁹ formalr est eẽntialis rõ alicui⁹ absoluti. ʒ diuisibilitas ẽ formalr respect⁹. q̃ dicit quadã aptitudinẽ ad diuisioneʒ. ergo nõ erit essentialis rõ quãtitatis qđ ẽ ens absolutũ. maior pʒ. ex q̃rto hui⁹. Tex. ⁊ cõ. 26. Ubi pħs ponens oĩa apparẽtia vera ducit ad h̃ icõueniens q̃ oĩa tũc eẽnt formalr ad aliqđ. ¶ Preterea potẽtia ⁊ act⁹ sũt eiusdẽ gñis ⁊ eiusdeʒ essentie: q̃ diuidũt oẽ ens. ʒ actu diuidi non est essentiale quãtitati. q̃ oĩs quãtitas eẽt actu diuisa. ergo nec potentia ad diuidi est de ei⁹ essentia. esse ãt diuisibile dicit potentiã ad diuidi. ¶ Cõtra hãc cõclõnẽ istat. nã illa rõ ẽʒ quã ẽ distinctio specifica vr̃ eẽntialis generi. ʒ diuisibilitas ẽ hmõi vt pʒ in littera. Tex. ⁊ cõ. 18. Ubi ẽm diuersũ modũ diuisibilitatis. puta ẽm vnã diuisionem vel ẽm duas ⁊c. ponit pħs diuersas spẽs quãtitatis. ¶ Preterea in p̃dicamẽtis dr̃ q̃ quãtitas ꝯtinua ẽ cui⁹ ptes copulant ad

vnum terminum cōem. discreta vō cuius ptes non copulantur. ergo de ratione vtriusq3 est habere partes. sed omne habens partes est diuisibile. ergo. ꝛc.

Respōdeo ad primū diuisio gn̄is aliqn̄ fit p drias proprie dictas. aliqn̄ p passiones circūloquentes drias eēntiales q̄ sūt ignote nobis. exēplū primi ãial diuidit p rōnale ꝛ irrōnale. exēplū scdi. ens diuidit p potētiã ꝛ actū. nūer⁹ per par ꝛ ipar q̄ nō sunt drie sȝ magis pōnes: sic ē in pposito. nã diuisibilitas ē passio quãtitatis ꝛ sic ƀm diuersū modū diuisibilitatis distiguit pħs diuersas spēs quãtitatis. ¶ Ad secūdū bn̄ ɔcludit q̄ eēntiale ē quãtitati hēre ptes: ñ tñ diuisibilitas q̄ ɔseqt hr̄e ptes vt qdã passio q̄ nō est eēntialis rō quãtitatis. Scdã ɔclo sit ista. q̄ diuisibilitas in ptes eiusdē rationis est ppria passio quãtitatis. hãc osñdo sic. illud qđ iest alicui p se primo ꝛ ƀm q̄ ipm vr̄ eē ppria ei⁹ passio. sȝ diuisibilitas iest quãtitati isto mō. ergo ꝛc. minor pȝ. q̄ diuisibile eē iest oi quãtitati: ipsi qdē quãtitati iest p se prio: sȝ spēb⁹ p se nō prio. cuicūqȝ ēt iest diuisibilitas in ptes eiusdē rōnis ħ ē p quãtitatē. vñ si suba corpea hēat pprias ptes eiusdē rōnis: lȝ hēat eas de se extēsas ꝛ diuisibiles in potētia: tñ actu extēsas ꝛ diuisibiles hȝ p quãtitatē. ¶ Ex ħ ɔcludo correlarie q̄ ista ppō quãtitas est diuisibilis. est p se scdo mō: sicut ista color est visibilis vñ sicut visibilitas ē respect⁹ qdã in colore p cōparationē ad visū. sic diuisibilitas est respect⁹ in quãtitate: ꝛ dicit habitudinē ad diuisionē. vñ notificatio pħi de quãtitate posita in pricipio hui⁹ capituli est notificatio p ppriã ꝛ primã passionē ei⁹. ꝛ nō est pprie diffinitio. ¶ Tertia ɔclo sit ista. diuisibilitas in ptes eiusdē rōnis est prima passio quãtitatis. ¶ Ad cui⁹ euidētiã est sciēdū q̄ quãtitatis a pħo assignant q̄tuor passiones. prima est diuisibilitas in ptes eiusdē rōnis. scdã est eē finitū vel infinitū: ꝛ hec supponit primã. nã qđ est finitū p̄supponit aliqd qđ dȝ finiri ꝛ illud necessario p̄intelligit diuisibile. tertia est eq̄le ꝛ ieq̄le q̄ cōsequit ꝛ p̄supponit scdam. s. finitū ꝛ infinitū. sicut pȝ. q̄rta est mēsure q̄ ēt p̄supponit tertiã nã ois mēsura p̄intelligit eq̄lis vel ineq̄lis mēsurato. q̄ eni est eq̄le vel ineq̄le iō mēsurat. ꝛ nō ecōuerso. ¶ Vñ ex his pȝ ordo istaꝝ passionū quãtitatis q̄ diuisibilitas ē prima passio simplr̄. prie due ɔpetunt quãtitati in se. sȝ alie due in respectu ad aliud. pȝ de se. de pria passione hr̄ ħ in littera. ꝛ tertio pħicoꝝ caplō de ifinito. de scdã habet primo pħicoꝝ. Tex. cō. 15. vbi dr̄ q̄ finitū ꝛ ifinitū soli quãtitati cōgruit. de tertia habet in p̄dicamētis vbi dr̄ q̄ ppriū est quãtitati ƀm eã equale vl̄ iequale eē. de q̄rta habet plane. x. hui⁹ caplō scdo. Tex. cō. 2. sic ergo ad q̄ōnē

Ad primum in oppositū dicit q̄ ptes quãtitatis diuise differūt p accn̄s. q̄ .s. p ptes subē in q̄bus sūt. ¶ Cōtra: q̄ q̄rit de ptibus subē. vel differūt per se vel p accn̄s. si p se ꝛ formalr̄. ergo specifice. qđ falsū ē. si p accn̄s. ergo p aliud. ꝛ sic in infinitū. q̄ illud aliud nō pōt esse quãtitas. q̄ sic eēt circulus. ¶ Preterea rō stat. q̄ si ptes diuise differunt p accn̄s. ergo totū fuit diuisibile p accn̄s. vt arguebã. ¶ Dicēdū ergo alr̄ q̄ ptes quãtitatis diuise differūt seipsis formalr̄ p pria indiuiduatiua de genere quãtitatis. ergo illa ps est hec. ꝛ silr̄ illa est ħ p suū primū indiuiduãs. ꝛ tñ nō seqt q̄ differãt specifice. nã nō ois dr̄ia formalis est specifica nisi eēt p differētias specificas ꝛ eēntiales. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ minor est falsa. Ad pbationē dicēdū q̄ quãtitas discreta nō ē diuisa actu sicut nec ɔtinua sȝ solū in potentia. nec actu duo ternarij sūt ptes senarij. sȝ solū in potētia. al's ex distinctis specie ꝛ actu distinctis spē fieret vnū spē. qđ est falsū. nã eadē rōne binarius ꝛ ternari⁹ eēnt ptes q̄narij. dico ergo q̄ ptes nūeri sunt vnitates. cū ergo adducit euclides ꝛ pħi. infra caplō de colobon sūt sic glosandi q̄ nūerus minor est ps maioris. i. vnitates in nūero minori sūt ptes mãles in nūero maiori. vt sic ptes nūeri dicant diuisibiles p quãto pōt accipi ps maior ꝛ minor i nūero. puta q̄ hȝ duas vnitates: ꝛ q̄ hȝ tres vnitates. ¶ Ad tertiū cū dicit q̄ cui⁹ est

potētia eius est act⁹. dicēdū q̄ duplex est potētia. q̄dam abijciēs actū. q̄dã simul stãs cū actu. Exēplū primi. corruptibile est in potētia ad corruptionē. ꝛ tñ nunq̄ȝ illa potētia simul est cū actu. q̄ adueniēte actu subiectū est in corrupto eē: ꝛ nō in potētia ad corrūpēdū. Exēplū secūdi. hō est risibilis. nã si actu ridet nihilomin⁹ est apt⁹ ad ridēdū q̄ illa aptitudo q̄ est risibilitas est ppria passio hois ꝛ passio nunq̄ȝ derelinqt subiectū. ¶ Ad ppositū cōtinuū ē diuisibile in p̄ria. prio mō. q̄n actu diuidit iã nō est cōtinuū cui⁹ ergo est potētia ei⁹ est act⁹. successiue qdē prio mō simul aut secūdo mō. ¶ Ad quartū dicit cōiter q̄ quãtum duplr̄ pōt intelligi. q̄ vel inquãtū mathematicū vel iquãtū nãle. primo mō est diuisibile in infinitū nec est dare minimū. scdo mō est dare minimū quaten⁹ forma nãlis requirit subiectū determinatū. qđ si vlterius diuidat non pōt ibi reseruari forma nãlis. sȝ corrūpet icōtinēs. hoc mō loquit pħs prio pħicoꝝ. ħ aūt loquit de quãto vt quantū est. ¶ Ad quintū dicit q̄ locus nō est in genere quãtitatis p se. tū q̄ nō est diuisibilis p se. sȝ per accn̄s. s. ad diuisionē supficiei. nã locus mãlr̄ est ipsa supficies. tū q̄ est ens p accn̄s cōpositū ex supficie: ꝛ quodã respectu imobilitatis. Sic. n. diffinit q̄rto pħoꝝ q̄ loc⁹ ɔtinētis vltimū imobile primū. ¶ Cōtra i p̄dicamētis ponit i spē quãtitatis.

Respōdeo q̄ illa q̄ pħs dicit in p̄dicamētis nō sūt oīno vera. nec loquit ƀm itētionē ppriã: sȝ famose ƀm opinionē alioꝝ. ¶ De motu vō ꝛ de tēpore dicit a quodã q̄ sūt quãta ꝛ diuisibilia p accn̄s. q̄ motus est formalr̄ quãtus p magnitudinē. ꝛ tēpus p motū. vt vr̄ dicere pħs hic i littera. tūc sic sūt quãta p aliud ergo p accn̄s ¶ Cōtra. q̄ illud qđ hȝ ptes eiusdē rōnis distinctas realiter a ptibus alterius hȝ ppriã diuisibilitatē aliã a diuisibilitate alteri⁹. sȝ motus ꝛ tp̄s ꝛ magnitudo sūt hmōi inter se. ergo ꝛc. pbatio minoris. tū q̄ ptes tēporis ꝛ mot⁹ sūt ptes q̄ nō pn̄t esse simul cū sint de genere successiuoꝝ. ptes aūt magnitudinis in oi instãti simul sūt: cū magnitudo sit de genere pmanētiū. tū q̄ ptes tēporis ꝛ mot⁹ sunt prius ꝛ posterius. sȝ ptes magnitudinis sūt oēs simul. ergo diuisibilitas hec ꝛ illa nō erit eadē. ¶ Preterea hic in littera dicit q̄ ppria passio quãtitatis est maius ꝛ minus tūc sic qđ hȝ ppriū maius ꝛ min⁹ aliud a maiori ꝛ minori alterius: hȝ ppriã diuisibilitatē ꝛ distinctã a diuisibilitate alterius. sȝ motus est hmōi respectu magnitudinis. ergo ꝛc. pbatio minoris q̄ magnitudine existēte tanta pōt mot⁹ eē maior si trãsit mobile tardū: ꝛ minor si trãsit mobile velox. ¶ Preterea cōtinuū est cui⁹ ptes copulant ad aliquē terminū cōem. tūc sic cuius ptes copulant ad aliū terminū cōem hȝ aliã ɔtinuitatē. sȝ ad aliud idiuisibile copulãtur ptes mot⁹. s. ad mutatū eē. ptes ãt magnitudinis ad pūctū. ergo alia est cōtinuitas hui⁹ ꝛ illius. ¶ Preterea arguit sic ɔtra rōnē coꝝ. cū dicūt sūt quãta p aliud. ergo p accn̄s. primo ɔtra añcedēs sic. q̄ si sūt quãta p aliud aut illud aliud est ipm mobile. vel terminus mot⁹ vel spatiū nō est ipm mobile. vt dicit plane in littera. nec est terminus motus. q̄ tūc alteratio nō esset ɔtinua. cū forma q̄ est terminus alterationis nō sit quãta vel diuisibilis nisi p accn̄s. ex. vij. pħi. nec est spatiū q̄ vt dicit. quinto pħi. sup spatiū discōtinuū pōt eē motus continuus. sicut pȝ ex motu facto sup chordas cithare pulsate. Scdo ɔtra cōsequētiã qđ nō valet. arguo eni sic: musca est musca p aliud q̄ est suba ab alio effectiue. ergo musca est p accn̄s in genere substantie. ɔn̄s est euidēter falsū. ¶ Dicēdū ergo q̄ lȝ musca sit ab alio effectiue substãtia. est tñ formalr̄ suba ƀm se. Silr̄ est in pposito motus est effectie quãtus a magnitudine ꝛ formalr̄ de se. ɔcedo ergo propter tres rōnes supradictas q̄ mot⁹ est formalr̄ quãtus nō quãtitate magnitudinis ꝛ q̄ mot⁹ ꝛ tp̄s sunt formalr̄ quãta a seipsis. ¶ Sed lȝ eoꝝ ɔn̄a nō valeat oȝ tñ saluare añs pp pħm q̄ ħ dicit q̄ mot⁹ ꝛ tp̄s sūt quãta p aliud. ꝛ ad aliud. q̄ arguit ɔtra añs. dicēdū q̄ de rōne ɔtinui sūt duo. vnū est diuidi in semp diuisibilia. aliud est q̄ hēat vnitatē ex ħ q̄ partes copulãtur

tes copulãtur

tes copulant̄ ad terminum cōmunem. quo ad primū potest cōcedi ꝙ motus cōsequit̄ magnitudinē ita ꝙ motus diuidit̄ ad diuisionē magnitudis. ꝛ tp̄s ad diuisionē motus. ꝛ sic intelligit ph̄s. sed quo ad vnitatē nō opꝫ q꞉ non reqrit̄ tāta vnitas in magnitudine sicut in motu. q꞉ mot⁹ potest esse cōtinuus ꝛ vnus: licꝫ magnitudo sit discontinua vt arguebat̄. q꞉ ergo motus non est diuisibilis de se sed per aliud: ideo ponit̄ quātitas per accidens.

¶ Hec autem vt motus ꝛ tēpus. etenī huiusmodi quāta quedā dicuntur ꝛ cōtinua: eo ꝙ illa diuisibilia sunt quoꝝ he passiones. Dico autē non qd mouetur sed quod motum est. nam per esse quātum illud ꝛ motus est quantus. tempus v̇o per ipsum motum ꝛc. Q̄ō. xij.

¶ Viso ꝙ motus hꝫ aliquā quantitatem ꝛ diuisibilitatem formaliter a quātitate magnitudinis restat dubium cōparando tempus ad motum.

Queritur ergo. vtrū tēpus sit idē cum motu realr̄: sic ꝙ quātitas q̄ motus est quātus formalr̄ sit ip̄m tp̄s.

Dicendum ꝙ tēpus est idē mālr̄ qd mot⁹: distinctū tn̄ formalr̄ ꝛ p̲ ꝯn̄s quantitas qua motus est quātus formalr̄ est ip̄m mālr̄: nō tn̄ formalr̄. ¶ Cōtra. nā cuius p̲tes copulant̄ ad alium terminū hꝫ formalr̄ aliam cōtinuitatē ꝛ quātitatem. sed ad alium terminū copulant̄ partes tēporis ꝛ partes mot⁹. q꞉ partes tēporis ad nūc. p̲tes aūt motus ad mutatū eē. ¶ Preterea. qd hꝫ ꝓprium maius ꝛ minus aliud a maiori ꝛ minori alterius hꝫ distictam cōtinuitatē ꝛ quātitatē ab alia. sed tp̄s est hm̄oi respectu motus q꞉ in minori tp̄e est maior motus si mobile sit velox ꝛ in maiori minor si sit tardum mobile. ¶ Preterea relatiua realia differūt realiter. sꝫ tēp⁹ ꝛ motus sūt hm̄oi. ergo ꝛc. ꝓbatio minoris. q꞉ mēsura ꝛ mēsuratū referūtur realiter. sed tēpus est mēsura motus. ergo quātitas motus nō est tp̄s realr̄. ¶ Preterea oīs motus est de se formalr̄ successiuus. sꝫ nō oīs motus hꝫ in se tp̄s sꝫ solum primus mot⁹ ergo successio cuiuslibet motus nō ē tēpus. ¶ Videt̄ ergo ꝓpter istas rōnes ꝙ quātitas qua motus est quātus est alia nō solū a magnitudine sꝫ ēt a tēpore. ita ꝙ tres sūt sp̄es quātitatis p̲manētis. s. corp⁹. supficies. ꝛ linea. ꝛ due successiue. s. motus ꝛ tp̄s. sꝫ ille rōnes nō cogūt. ¶ Ad cui⁹ euidentiā p̄mitto tres distinctiones. prima est ꝙ duplex est motus. s. cōis ꝛ prim⁹. s. mot⁹ primi mobilis. alius ē mot⁹ sp̄al' ꝛ secūdarius. puta oēs alij a prio. Secūda distinctio sit ista. ꝙ tp̄s est duplex. s. cōe ꝛ sp̄ale. de primo tractat̄ quarto ph̄icoꝝ caplo de tp̄e. Tex cō. 130. vbi dicit ꝙ idē est tēpus oīum in celo ꝛ in terra: ꝛ in mari. ꝛ illud r̄ndet motui prio p̲ mēsura. de scdo pōt intelligi qd ibidē dicit̄ ꝙ tēpus ē nūerus mot⁹: lꝫ h̄ sit cōe vtriqꝫ tēpori. ꝛ tale tp̄s sp̄ale est ꝓpria mēsura mot⁹ iferioris. ita ꝙ quot sūt mot⁹ p̲ticulares tot sūt tp̄a hm̄oi sp̄alia. ¶ Tertia distinctio sit ista. ꝙ duplex est mēsura. qdā itrinseca qdā extrīseca. Exēplū primi q꞉ duratio rei ꝛ vltima superficies corporis. Exemplum secundi locus.

Tunc ad primū dico ꝙ minor est falsa ꝛ iō dicēdū ꝙ sicut tempus est idem realiter cum motu ita ꝛ nūc cū mutato eē. tn̄ cū illa idētitate reali stat aliq̄ distictio ex nā rei. vel saltē s̄m rōnē ꝓpter quā diuersa noīa sortiunt̄. ¶ Ad secūdū dico ꝙ minor est falsa. si mot⁹ ꝛ tp̄s vniformiter accipiant̄. s. motus prim⁹ ꝛ tēpus cōe. motus iferior ꝛ tēpus sp̄ale. vera tn̄ accipiēdo tēp⁹ cōe. ꝛ motū aliquez iferiorē. sic eni vez est ꝙ s̄m velocitatē ꝛ tarditatē mobilis in maiori tēpore erit minor mot⁹: ꝛ in minori maior: ꝛ sic nō plus ꝯcludit nisi ꝙ tēp⁹ cōe qd est passio primi motus distinguit̄ realr̄ a motu iferiori qd ꝯcedo. tn̄ h̄ nō obstāte quodlibet tp̄s est idē realr̄ cū ꝓprio motu cui⁹ est passio ꝓpria ꝛ mensura. ¶ Ad tertiū cū dr̄ ꝙ mensura ꝛ mēsuratum differūt realiter. dico ꝙ vez est de mensura extrinseca: ꝛ sic cōparādo tempus cōe ad motus inferiores quoꝝ est mensura extrinseca differt vtiqꝫ ab eis realr̄. nisi tp̄s cōe cōparet̄ ad motū primum cui⁹ est mēsura intrinseca nō differt ab eo realr̄ nec sic refert̄ realr̄ ad ip̄m. Similiter est de tp̄e in sp̄ali si cōpat̄ ad motū iferiorē cuius est intrinseca mēsura. ¶ Ad quartū dicēdū ꝙ lꝫ non oīs motus hēat in se tēpus cōe sꝫ solū prim⁹ motus: nihilominus q̄libet motus hꝫ suū tp̄s ꝓpriū qd est ꝓpria ꝛ intrinseca mensura. Ex his pꝫ ad q̄ntuꝫ argumentū ꝙ mot⁹ ꝛ tēpus nō ponunt quātitates p̲ se q̄ten⁹ h̄nt diuisibilitatez p̲ aliud q꞉ mot⁹ p̲ magnitudinē ꝛ tp̄s p̲ motū mō p̄expositō.

¶ Ad aliqd dicuntur alia per se vt duplum ad dimidium. ꝛ triplum ad tertiā p̲tem. ꝛ totalr̄ multiplicatū ad multiplicati p̲tē. ꝛ cōtinēs ad cōtētuꝫ. Alia vt calefactiuū ad calefactibile ꝛ sectiuū ad secabile ꝛ oīno actiuū ꝛ passiuū. Alia v̇o vt mēsurabile ad māsuram. ꝛ scibile ad scientiam: ꝛ sensibile ad sensum Q̄ō. xiij.

Queritur Vtrum ph̄us ꝯueniēter assignet ꝛ sufficiēter tres modos relatiuoꝝ. ꝛ videt̄ ꝙ nō. nā isti tres modi fundant̄ sup̲ diuersa gn̄alissima. ergo nō sunt relatiões vni⁹ generis. sed i diuersis gn̄alissimis sūt. qd videt̄ absurdū. ꝓbatio ꝯn̄tie. q꞉ relatio est idē cum fundamēto vel aliud. si ideꝫ hr̄ ꝓpositū. q꞉ sic fundamenta sunt i diuersis p̄dicamētis ita relationes: si relationes sūt aliud a fundamēto tn̄ cum accipient speciez ꝛ distinctiōez a fūdamētis tāta erit distinctio in relationib⁹ quāta est in fundamētis distinguentib⁹. sꝫ fundamenta distiguunt̄ genere ergo ꝛ relatiōes. ¶ Preterea. aliq̄ sūt p̲ se relatiua que nō ꝯtinent̄ sub aliquo istoꝝ modoꝝ. ergo isti modi nō sufficienter sūt assignati. ꝯn̄a est euidens. sꝫ ꝓbatur an̄s. q꞉ multa sunt relatiua s̄m gen⁹: sicut medicina refert̄ q꞉ scia. ꝛ sunt relatiua p̲ se. q꞉ qcq̄d est de itellectu generis est de intellectu specici. Si ergo gen⁹ depēdet ad aliquod sequit̄ ꝙ similiter ꝛ species. hm̄oi autez relatiua s̄m genus non continent̄ sub aliquo istorum trium modoꝝ. Contra ph̄s hic in littera. Tex. cō. 20.

Respōdeo ꝙ isti tres modi sūt bn̄ ꝛ sufficienter assignati. vbi sciēdū ē ꝙ quāuis relatiōes hēant distinctiōes specificas s̄m ꝓprias differētias: sicut ꝛ alia: tn̄ q꞉ latent nos ꝛ sūt ignote nobis accipim⁹ distinctiōes earum p̲ fūdamenta p̲ que circūloquimur eaꝝ dr̄ias specificas que forte ꝓpter eaꝝ modicam entitatez latent nos: ita ꝙ ex fundamētis inotescit nobis distinctio eaꝝ relationū siue effectiue siue mālr̄ ita ꝙ illa distictio sit extrinseca.

Ad primum in oppositū. nego ꝯn̄am. Ad ꝓbationem. dicendū ꝙ relatio nō est ideꝫ cū fundamēto realiter. lꝫ sit vez de q̄busdā de quo al's. cum ergo arguit̄ ꝙ tāta est distinctio in relationibus quāta in fundamentis. dico ꝙ falsuꝫ est ex eo ꝙ fundamenta sūt distinguentia extrīseca in q̄b⁹ nō est vez ꝙ eq̄lis sit distinctio in distincto sicut in distinguente. exemplū aīa ꝛ vermis distiguunt̄ iter se. nō tn̄ sicut sol ꝓducens vermem effectiue. ꝛ deus creās aīam. Sil'r etiā nec est necessariū loquendo de distinguentib⁹ intrinsecis. nā due species specialissime distinguunt̄. nō tn̄ se totis. q꞉ ꝯueniunt in genere: ꝛ tn̄ dr̄ie specifice distinguunt̄ se totis. Sil'r in ꝓposito fundamenta p̄nt distingui gn̄e. relatiōes tn̄ erunt eiusdez generis. vn̄ sicut s'litas pōt fūdari in re cuiuslibet gn̄is. ita n̄ repugnat q̄n sup̲ duo distincta gn̄alissima possit fundari relatio eiusdez gn̄is imo eiusdez sp̄ei. ¶ Ad secundū dicendum ꝙ an̄s est falsum. Ad ꝓbationem dico ꝙ relatiua s̄m genus lꝫ nō ꝯtineātur directe sub istis modis: tn̄ reducuntur ad aliquem istoꝝ. Aliter dr̄ ꝙ est q̄si ideꝫ ꝙ ph̄s loq̄t̄ de relatiuis p̲ se prio. illa v̇o que referunt̄ rōne gn̄is non

referunt primo. sed solum per se. ipm aũt genus quod refertur p se primo cõtinet sub aliquo istoꝝ trium modoꝝ sicut patet de scientia que refert tertio mõ. vnde ad ipsuz genus cõmune qꝛ sic refert reducuntur ipsa relatiua ſm genus. sic possunt ptinere ad eundẽ modũ. lꝫ nõ eque primo. qualiter aũt tertius modus distinguat a primo ⁊ secundo. ⁊ secũdus a primo. dicet infra.

¶ Dicunt aũt prima quidem ſm numerum. aut simpliciter. aut determinate ad ipsos. aũt ad vnũ vt duplum quidẽ ad vnũ vt numerus determinatus. Multiplex võ ſm numerũ ad vnũ nõ determinatũ. aut vt hũc aut hũc. emioliũ aũt ad subemioliuz ſm numerũ ad numeꝝ determinatũ. superpticulare aũt ad superpticulare ſm indeterminatos. vt multiplex ad vnũ. aĺs ad numeꝝ ⁊c.

Qõ. .xiiij.

Ueritur Utrũ primus modus relatiuoꝝ fuerit bñ assignatus. videtur qꝛ nõ. nã idẽ nõ refert p se ad diuersa qꝛ aĺs idẽ diceretur bis: vt dicit infra. ſꝫ idẽ continens refertur ad multa cõtenta. pꝫ ergo ⁊c. ¶ Preterea oĩa relatiua sunt opposita vt pꝫ in predicamentis: ⁊ siĺr in hoc codẽ quinto. sed cõtinẽs ⁊ cõtẽtũ nõ sũt opposita. ergo ⁊c. pbatio minoris. qꝛ in predicamẽtis caplõ de quatitate. dicit qꝛ paruum ⁊ magnũ respectu diuersoꝝ nõ opponunt. Similiter duplũ ⁊ dimidiũ. qꝛ idẽ est duplum ad hoc. ⁊ dimidiũ ad aliud. ¶ Preterea idẽtitas est relatio rõnis. ergo nõ est vera relatio. añs pꝫ. quia ſm phm capitulo quarto. idẽtitas est vna quãdo intellectus vtit vno ex duobus. ergo est relatio rõnis. nec p cõsequẽs ẽ in codẽ genere cũ relatiõe reali. ¶ Preterea idẽ simile ⁊ equale fundatur sup vnum ⁊ super ptes vnius. vt dicitur h in littera. ſꝫ in omni genere est vnũ. ergo idem simile ⁊ equale est in omni genere. male ergo dicitur qꝛ vnũ in substantia determinate est idẽ. ⁊ sic de alijs. ¶ Contra phs hic in littera. Tex. cõ. xo.

Respõdeo ad questionẽ ⁊ dico qꝛ primus modus bene est assignatus vbi notãdũ est qꝛ sicut fuit dictũ relationes primi modi fundant super rem de genere quãtitatis ⁊ principaliter super numeꝝ. ⁊ inde fũdant sup cõtinua inquãtũ hñt aliqualiter rõnẽ numeri inter se.

Ad primum argumẽtũ posset negari maior. qꝛ idẽ põt referri ad diuersa p se lꝫ nõ p se primo. vt dicitur in littera. ꝯcessa tamẽ illa maiori dicẽdũ est ad minorẽ qꝛ cõtinẽs põt accipi dupliciter. s. mãlr vel subiectiue. alio mõ formalr ⁊ sub rõne formali ꝯtinẽtis. prio mõ idẽ continens põt referri ad diuersa cõtẽta: sicut idẽ pater subiectiue ad multos filios. tñ continẽtia formalr dicuntur multipliciter quotiẽs multiplr dicit aliud extremũ. ⁊ sic idẽ ꝯtinẽs formaliter nõ refert per se primo nisi ad vnum contẽtũ. Ad secũdũ dicẽdũ qꝛ relatiua cõsiderãt dupliciter. vno mõ vt cõpata ad seinuicẽ. alio mõ vt idez cõparat ad diuersa. prio mõ sunt opposita. scdo mõ nõ. nam idẽ est generãs ⁊ genitũ. vt pater habẽs filiũ ⁊ patrẽ pater nõ refert ad seipz patrẽ. sed ad patrẽ eius. ⁊ illo mõ pater ⁊ filius sunt opposita. vt. s. ad seinuicẽ referunt ⁊ nõ aliter. sic in pposito de duplo ⁊ dimidio. phs aũt in pdicamẽtis vult pbare qꝛ magnũ ⁊ paruũ nõ sunt ꝯtraria absolute. sed solũ in respectu. alioqn opposita essent vera de codẽ. pro quãto idẽ mons ẽ magnus respectu huiꝰ: ⁊ paruus respectu illius. ¶ Ad tertium põt dici qꝛ sicut vnũ est multiplex. s. vnũ numero spẽ genere ⁊ pportione. siĺr ⁊ idẽtitas. lꝫ ergo idẽtitas numeralis sit relatio rõnis eo qꝛ relatiuũ esse est ad aliud se hẽre. idẽ aũt numero non põt ad aliud esse nisi ad aliud rõne inquãtũ intellectus vtit vno simplr vt duobus. tñ idẽtitas genere spẽ ⁊ pportione est relatio realis ⁊ vere est in genere relationis p quãto habet ꝯditiones relationis realis. ¶ Ad quartũ dicẽdũ qꝛ sicut ens dicitur multipliciter. ita vnũ cõcedo. ergo qꝛ vnũ inuenit in omni genere sicut ens. cũ ergo dicit qꝛ relatio idẽtitatis nõ erit precise in genere substãtie. ⁊ sic de alijs duobus. dico qꝛ substãtia põt sumi duplr. vno mõ. vt est res determinati generis. alio mõ p essentia rei q̄ est cõis omni generi. Similiter quãtitas põt sumi duplr. vel put est res determinati generis q̄ põt dici quãtitas molis. vel pro quãtitate pfectionis ⁊ gradus essentialis rei. ⁊ sic cõuenit omni generi. Siĺr qualitas põt sumi vt est res determinati generis. vel p qualitate essentiali eo mõ quo dr̃ia specifica dicit qualitas. accipiẽdo ergo illa prio mõ. put dicũt res determinati generis sic idẽtitas fũdat sup vnuz in substãtia ⁊ nõ sup vnũ in alijs generibus. ¶ Siĺr intelligendũ est de equalitate ⁊ similitudine. Sed accipiẽdo secundo mõ. vtiqꝫ idẽtitas põt fundari sup vnũ in substantia cuiuslibet generis. ⁊ siĺr equalitas ⁊ siĺitudo. hoc enim mõ omne ens omni enti cõparatũ est idẽ vel diuersũ: simile vel dissimile: equale vel inequale.

¶ Actiua võ ⁊ passiua ſm potẽtiã actiuam ⁊ passiuam sunt ⁊ actiones potentiaꝝ. vt calefactiuum ⁊ calefactibile. qꝛ potest ⁊ iterum calefaciens ad id quod calefit. ⁊ secans ad id quod secatur tãqꝫ agentia.

Qo. xv.

Ueritur Utrũ secũdus modus relationis sit bñ assignatus videtur qꝛ nõ. naz relatiuũ nõ ẽ fundamẽtũ relationis. ſꝫ potẽtia actiua ⁊ passiua referunt. ergo relatio nõ fundat sup potẽtiã actiuam ⁊ passiuã. pbatur maior qꝛ cum relatiuũ sit relatiuũ irrõnale eẽt ⁊ pcessus in infinitũ in relationibus si relatio sup relatiua fundatur. mi. pꝫ. qꝛ potẽtia actiua refert ad passiuaz. ¶ Preterea idẽ nõ potest referri p se ad diuersa. ſꝫ si ſm potẽtiã actiuã aliquid dicat relatiue h erit ad dictũ ſꝫ potentiã passiuã. cũ ergo potẽtia actiua p se referat ad agere. sequit qꝛ idẽ per se dicet ad duo. s. ad ipsum agere ⁊ ad potentiaz passiuã. ¶ Contra phs h in littera. Tex cõ. xo.

Respõdeo qꝛ modus est bñ assignatus. ¶ Ad primũ in oppositũ dico qꝛ ma. est dubia. qꝛ relatio videtur posse fundari sup aliã relationẽ. ⁊ per cõsequẽs super relatiuũ. sicut pportionalitas sup pportionẽ. nec tñ esset tũc pcessus in infinitũ. qꝛ erit deuenire ad aliquã primã relationẽ. cuius fundamẽtũ nõ erit alia relatio nec p ꝯñs relatiuũ. Alr põt dici data maiori qꝛ potentia actiua ⁊ passiua duplr possunt accipi. vno mõ circũscripta relatione potẽtialitatis. alio mõ includẽdo ipaz. primo modo nõ sunt actu relatiua. ⁊ vt sic fundãt relationes secũdi modi. secũdo modo sũt relatiua actu ⁊ tũc nõ fundãt sed sunt quid cõpositũ ex fundamẽto ⁊ relatione. ¶ Ad secũdũ dicitur qꝛ sicut fuit dictũ iã inde referri ad plura p se primo ĩpossibile est. sed p se non prio non est inconueniẽs. Sic ẽ in pposito. qꝛ potẽtia actiua refert p se primo ad potẽtiã passiuaz tñ. ſꝫ ad ipꝫ agere p se: sed non primo.

¶ Alia võ vt mensurabile ad mẽsuram. ⁊ scibile ad sciam: ⁊ sẽsibile ad sensum.

Qõ. xvj.

Ueritur Utrũ tertiꝰ modus sit bñ assignatus. videt qꝛ non. nã ambo relatiua sũt eiusdẽ generis. alioqn relatio eẽt duo generalissima ſꝫ relatiua dicta tertio modo nõ sũt in codẽ genere ergo nihil refert ſm istũ modũ. mi. pbatur ex. x. huiꝰ caplõ. ix. Tex. cõ. xx. vbi dicit qꝛ inter relatiua nõ est mediũ. qꝛ nõ sunt in codẽ genere ⁊ ponit exẽplũ de scia ⁊ scibili q̄ sũt relatiua. tertio mõ. sicut pꝫ. ¶ Preterea oẽ quod hꝫ esse in genere relationis ppriũ illius eẽ est ad aliud se hẽre siue sit cõcretũ

denoiatiuum

denomīatiuū siue sit forma. sed esse scibile nō est ad aliud se habere. q2 non dependet ad sciam. ergo scibile nō est in genere ralationis. ¶ Cōtra phs hic in littera.

Respōdeo dicendo q modus est bn̄ assignatus. ¶ Ad primū in oppositū dicēdū q mi. ē falsa. Ad pbationē dicendū q phs in .io. hui⁹. logt̄ de gn̄e phi. q̄le est idē iter⁹ opposita q̄ hn̄t ad inuicē trāsmutationē vbi pri⁹ aliqd mutat̄ ad mediū q̄3 ad extremū. ⁊ iō talia opposita hn̄t mediū. relatiua aūt nō sūt talia opposita q̄ adinuicē hn̄t trāsmutationē. ⁊ iō carēt medio. nec sūt in eodē gn̄e phi. s3 nō obstāte sūt in eodē gn̄e logico de quo nūc est sermo. ¶ Ad secūdū dicēdū ad mino. q scibile ⁊ scia pn̄t accipi dupl'r. s. vniformiter vt ambo in actu. vel ambo in potētia. pn̄t scdo mō accipi difformiter. puta vnū in actu. alterꝝ i potētia. prio mō hn̄t mutuā depēdētiā sicut relatiua alioꝝ modoꝝ. ⁊ sic eē scibile est ad aliud se hēre ⁊ ecōuerso nā scibile vt scibile est ƀm se. ⁊ essentialr̄ refert̄ ad sciam in potētia. nec accidit scibili q sciat̄ i potētia. nā scibile nō ē scibile nisi q2 ei⁹ pōt eē scia. q2 si eēt scibile. ⁊ ei⁹ ñ eēt scia i potētia. eēt scibile ⁊ nō scibile. ⁊ iō in rōne ei⁹ icludit̄ scia i potētia sicut suū p se corpore. vt nō solū scia depēdeat a scibili. s3 ēt econuerso. Silr̄ est de scia in actu ⁊ scibili in actu. secūdo aūt mō accipiēdo ip3 nō h3 mutuā depēdētiā nā scibile in potētia nō depēdet a scia in actu. q2 pōt eē scibile in potētia cui⁹ nō erit scia in actu. ¶ Cōtra quō ergo ille modus distin guit̄ ab alijs duob⁹ supradictis. nā phs p h̄ distiguit istū modū ab ill'. q2 i ill' ē mutua depēdētia. i isto āt nō. Rn̄deo q i illo tertio mō ē sic̄ in alijs mutua depēdētia. s3 ñ ē mutua depēdētia real' s3 i vno extrēo ē real' ⁊ i alio rōnis. scia. n. realr̄ refert̄ ad scibile. scibile āt ad sciam ƀm rōnē. est igit̄ dr̄ia q2 in primis duob⁹ est oīno mutua depēdētia real'. in tertio nō. ⁊ pp h̄ dicit̄ q relatio inter deū ⁊ creaturā ē in tertio mō q̄ten⁹ creatura ad deū realr̄ refert̄. deus aūt ad creatura nō nisi ƀm rationem.

¶ Scdm nūeꝝ qdē igit̄ ⁊ potētiā dicta ad aliqd oīa sūt ad aliqd: eo q ipm qd est alteri⁹ dicit̄ ipm qdē. s3 nō eo q aliud ad id. mēsurabile vō ⁊ scibile ⁊ intellectuale eo q aliud ad ipsum dicitur ad aliquid dicuntur ⁊c.

Qō. xvij.

Ueritur Utrū tertius modus distinguit̄ a duob⁹ primis. arguit̄ prio q nō. ⁊ spāliter a prio mō. nā mēsura ⁊ mēsuratū referunt̄ tertio mō. referūtur ēt prio mō. ergo terti⁹ nō distinguit̄ a prio. pbatio minoris q2 cōtinēs ē mēsura ɔtēti. ⁊ duplū mēsurat̄ dimidio q̄ sūt relatiua primi modi. ergo ⁊c. ¶ Preterea. q nō distinguat̄ a scdo arguit̄ sic. nā sensus ⁊ sensibile ponunt̄ relatiuā tertij modi. s3 sensus ⁊ sensibile referunt̄ ƀm potētiā actiuā ⁊ passiuā. q2 se hn̄t sicut mouēs ⁊ motū. ex q̄rto hui⁹. vbi dicit̄ q sensibile ē motiuū sensus ⁊ mouens est pri⁹ moto. ergo sensus ⁊ sensibile referunt̄ scdo mō ⁊ p ɔn̄s terti⁹ nō distinguit̄ a scdo. ¶ Cōfirmat̄. q2 sensus est in potētia passiua. scdo de aīa. ergo fūdat relationē secūdi modi. sensus ēt ponit̄ relatiuum tertij modi. ergo ⁊c. ¶ Preterea. scia ē p se in gn̄e q̄litatis. ergo nō refert̄ ad scibile. vt dicit̄ h̄ in lr̄a. ɔn̄a p3. q2 q̄litas cū sit absolutū ñ depēdet ƀm se ad aliud. ¶ Cōtra phs h̄ i lr̄a. Ter. cō. zo.

Respondeo Hic est vn⁹ modus dicēdi q̄ fuit tractatus supra exponēdo lr̄am. q ille tertius modus sic distinguit̄ a prio. nā mēsura ē duplex. q̄dā quātitatiua. ⁊ illa ptinet ad primū modū. q̄dā pfectionis ⁊ illa ptinet ad tertiū modū. al's nō differret a prio: sic itelligēdo q in prio mō relatiua se hn̄t sicut excedēs ⁊ excessuz ita q excessū aliquotiēs sūptū reddit ip3 correlatiuū qd ē excedēs. Addit̄ ēt q mēsura pfectionis q̄ ptinet ad tertiū modū fūdat̄ sup essentiā oēm. quaten⁹ ōis essentia est sensibilis ⁊ scibilis potēs actiue mēsurare sensū vel sciaz. S3 mēsurari passiue fūdat̄ sup ipm habitū sciētificū q̄ est de gn̄e qualitatis. ¶ Cōtra primū dictū arguit̄ sic. tū q2 nō oē cōtētū mēsurat ɔtinēs quātitatiue. aн̄s p3 de q̄busdam nūeris. nā q̄nari⁹ nō mēsurat̄ q̄ternario. l3 ɔtincat ip3. ergo excedēs ⁊ excessū nō se hn̄t prio mō vt dicebat̄. ¶ P tēpus mensurat motū mēsura quātitatiua ptinēte ad primū modū. tn̄ tp̄s nō excedit motū nec aliquotiēs sūptū reddit ipm. si mot⁹ sit infinit⁹ ƀm viā phi. ¶ Cōtra illud qd additur approprīādo istū modū obō ⁊ habitui cognitiuo arguitur. nā in oī gn̄e est aliqd primū qd est mēsura oīū in illo gn̄e. ex. x. hui⁹. Tex. cō. z. ergo circunscriptio oī alio hītu de gn̄e q̄litatis est aliqd in gn̄e substātie qd mēsurat essentiā oīum illius gn̄is. silr̄ est in alijs gn̄ib⁹. ¶ Dicēdū ergo alr̄. q terti⁹ modus distinguit̄ sic a prio. q2 relationes primi modi fundant̄ pcise supra rē de gn̄e quātitatis. relationes vō secūdi modi fundāt̄ sup rē de gn̄e actionis ⁊ passionis. ⁊ sup principia agēdi ⁊ patiēdi que pn̄t esse in mltis gn̄ib⁹. ⁊ nō solū de gn̄e substātie. nā oēs forme pn̄t eē actiue pterq̄3 quantitas ⁊ forma relatiua. relatiōes āt tertij modi fūdant̄ in oī re cuiuscūq3 gn̄is. et sup ideā in mēte diuina p quāto est mēsura ⁊ pfectio ideati. pn̄t ēt fūdari sup res diuersoꝝ generū. p quāto ōis res cuiuscūq3 gn̄is ē itelligibilis ⁊ scibilis ⁊ pōt mēsurare habitū cognitiuū q̄ est de gn̄e q̄litatis. P3 ergo ex dictis quō tertius modus distinguit̄ a duob⁹ primis. nā nō distinguit̄ ab eis p mutuā depēdētiā vel nō mutuā. vt dictū est. s3 p fūdamēta. q2 primus modus fūdat̄ pcise sup rē de genere quātitatis. Secūdus āt sup rē de genere actionis ⁊ passionis. vel sup principia agēdi vel patiēdi q̄ sūt potētia actiua vel passiua. tertius vō sup rē cuiuscūq3 gn̄is p quanto in oī gn̄e est dare vnū primū qd est mēsura oīū alioꝝ. potest ēt fūdari sup res diuersoꝝ geneꝝ. modo preexposito.

Sed est vnū dubiū. q̄liter scia mēsuret̄ a scibili. Ubi est sciēdū q scia est duplex. q̄dā speculatiua. q̄dā practica. practica ēt est duplex. vt dictū fuit in prio libro ⁊ etiam habet̄ tertio de aīa. ca. de mouēte. q̄dā ordinatia ipsius opari. ⁊ h̄ est practica vl'is. q̄dā est opatiua imediate. ⁊ h̄ est practica pticularis. puta scia artificialis loquēdo de scia practica ⁊ speculatiua prio mō ipm scibile mēsurat scientiā p quāto talis scia cātur a rebus. s3 loquēdo de scia opatiua ibi ipm scibile h3 rōnē mēsurabilis. ⁊ ipa scia rōnē mēsure. ex eo q artificialia causant̄ a scia practica q̄ ē ars. vt dictū fuit tertio hui⁹. ⁊ supra in eodē quinto capitulo. de cā hoc mō se hn̄t oīa nālia ad sciaz dei sic̄ artificialia ad sciaz nostrā. q2 scia dei est cā reꝝ sic̄ mēsura.

Ad primum in oppositū. p3 ex dictis q mēsura ⁊ mēsuratū alr̄ se hn̄t in prio mō. q̄3 in tertio ¶ Ad secūdū dicēdū q sensus est equocus ad ipaz potētiam nālē sensitiuā. ⁊ ad ipm actū sentiēdi. sensus. prio mō fūdat relationē secūdi modi ⁊ sic pcedit rō ad oppositū ⁊ sua ɔfirmatio. sic eni est potētia passiua. sensus āt secūdo mō fūdat relationē tertij modi. silr̄ intelligēdū est de itellectu ⁊ sic sensus mēsurat̄ a sensibili. ⁊ intellect⁹ ab intelligibili. ¶ Ad aliud ɔcedo q scia est in gn̄e q̄litatis ⁊ non p se in gn̄e relationis. q2 diuersoꝝ geneꝝ ⁊ nō ⁊c: nihilominus tn̄ scia que est hītus est primū fūdamētū relatiōis. tertij modi. ⁊ sic est in gn̄e relatiōis denoiatiue. sic̄ q̄ternari⁹ q̄ ē de gn̄e q̄ntitatis fūdat duplicitatē q̄ ē in gn̄e relatōis.

¶ Nō est āt intellectio ad hec cui⁹ ē itellect⁹. bis eni idē dictū vtiq3 erit. silr̄ āt ⁊ alicui⁹ visus est visus ⁊ non cui⁹ est visus. q̄uis hoc veꝝ sit dicere sed ad colorē aut ad aliqd tale. illo vō modo bisdem diceretur ⁊c.

Qō. xviij.

Ueritur Utrū idē referat̄ ad duo vel ad plura p se. Uidet̄ q sic. nā idem cōtinēs dr̄ ad multa ɔtēta. sic vn⁹ nūer⁹ ɔtinet multos. silr̄ vna potētia actiua refert̄ p te ad ipm agere ⁊ ad potētiam passiuā. silr̄ idē pater dicit̄ p se ad plēs filios. ¶ Preterea. ad quod dependet vel refert̄ gen⁹ ad idem depēdet

vl' refert spēs. g° spēs refert ad suū ꝓpriū correlatiuū. ⁊ ad relatiuū generis. ⁊ ad vtrūq3 p se. Exēplū. duplū qd est spēs multiplicis refert ad suū submultiplex quod ē correlatiuū multiplicis. ⁊ ad dimidiū qd est ꝓpriū correlatiuū. ¶ Preterea spēs p se refert ad genus. fm porphiriū sed spēs p se refert ad indiuidua. ergo idē p se refertur ad plura. ꝓbatio minoris. spēs p indiuidua diffinit cū dicitur spēs est qd p̄dicat de plurib⁹ differētibus nūero. i. de indiuiduis. gro vel indiuidua ponunt in diffinitione spēi sicut genus. vel sicut subiectū. vel sicut correlatiuū. nō vt genus dl subz. pz ergo sicut correlatiuū. ¶ Cōtra. q2 tūc idē bis dicēt. qd phs hz p icōueniēti h in lr̄a. Tex. cō. z.

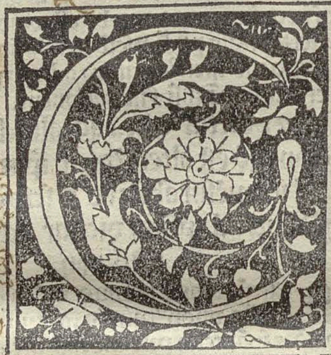
Respōdeo in ista qōne prio p̄mittā vnā distictionē. secūdo oñdā triplicē ꝯclōnē. ¶ Quātū ad primū sciēdū q aliqd ꝯuenire alicui ꝯuenit duplr. vno mō p se prio. alio mō p se nō prio. Illud ꝯpetit alicui p se primo qd ꝯpetit ei p suā spēz ⁊ ꝓpriā rōnē specificā. Sz illud cōpetit alicui p se nō prio qd cōpetit sibi p cāz in se. nō tamē ꝓpriā rōnē specificā. ⁊ hinc est q illud qd inest p se ⁊ primo inest adequate ⁊ fm q ipm. nō aūt qd inest p se nō primo. Exēplū primi hēre tres inest sic triangulo. exēplū secūdi. habere tres inest sic ysocheli.

Quantum ad secūdū sit ista pria ꝯclō. Impossibile est idē referri ad plā p se prio. Hāc oñdo sic. q2 si sic. ergo vna relatio ē essentialr plēs. ꝯñs est falsū. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñtie. q2 nō est eadē hitudo p se prio ad plā sz relatio est hitudo fm se. ergo relatio q̄ esset rō referēdi vnū ad plā p se prio: eēt necario plēs eēntialr. ¶ Dices q eēnt plēs relationes. ita q refert ad plā distictis ⁊ ꝓprijs relationibus: ⁊ ad quodlibet per se primo. Contra. quia vnum relatiuum est vnica relatione relatiuum sicut vnuz album est vnica albedine album. ergo si penes tales relatiōes. iā nō erit idē relatiuū. nisi mālr ⁊ subiue. ¶ Preterea ad pricipale. q2 si sic. tūc idē hret plēs diffinitiōes ꝓprias. ꝯñs est falsū. g° ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñtie. q2 ēt p vtrūq3 correlatiuū eq̄ prio diffiniret. nā fm porphi. in relatis oz in vtrorūq3 rōnib⁹ vtrisq3 vti. falsitas ꝯñtis est euidēs. ⁊ ꝓbatur. q2 tūc posset cognosci p vnā diffinitionē. ⁊ nō p aliā. ¶ Preterea si sic. vel idē relatiuū est plā relatiā. vel idē simul erit ⁊ ñ erit. ꝯñs ē euidēter falsū quātū ad vtrāq3 ptem. ꝓbatio ꝯñtie. dēt q. c. referatur ad. a. ⁊ ad. b. ad vtrūq3 p se prio. tūc destructo. a. pōt referri ad. b. ⁊ destructo. b. ad. a. q2 ergo correlatiua sil' sūt ⁊ nō sūt. vel dabis q ipz. c. est duo relatiā. vel q destructo. a. sil' ē ⁊ nō ē. nā destrueret destructo. a. ⁊ manebit manēte. b. ¶ Scda cōclō sit ista nō ē ipossibile idē referri ad plā p se. nō primo. Hoc appet p duo vltiā argumēta posita in pede. nā ad dimidiū refert duplū p se prio vt ꝓpriū correlatiuū. sed ad correlatiuū sui gñis. s. ad sbmultiplex refert p se nō prio silr spēs refert prio ad gen⁹ vt ad primū correlatiuū. sz ad idiuidua p se. nō prio: sic ergo itelligēda ē ista ꝯclō. q idē pōt referri ad diuersa: ñ prio. q2 prio ⁊ p se ad correlatiuū ꝓpriū. ⁊ p se: nō prio ad correlatiuū sui gñis vel ad aliud. ¶ Tertia ꝯclō sit ista. qñ refert idē ad duo ad vnū p se p°. ad aliud p se nō prio. posito illo ad qd refert p se prio. necessario ponit correlatiuū p se nō prio. nō tñ ē necessariū ecōuerso. sz pōt eē p se correlatiuū sine p°. correlatio. Hāc oñdo sic. q2 si nō. ergo vnū extremū correlatiuī sil ē ⁊ nō ē. ꝯñs est falsū. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñtie. correlatiā sil' sūt ⁊ ñ sūt. referat ergo. a. ad. b. p se prio. puta duplū ad dimidiū. ⁊ ad. c. p se nō prio. puta ad sbmultiplex. tūc exñte. b. i. dimidio. necario ē. a. i. duplū: cui⁹ ē p se prio correlatiuū. sz destructo. c. i. submultiplici qd ē p se correlatiuū dupli: ⁊ nō primū destruit. a. i. duplū. si ergo. b. i. dimidiū posset eē nō exñte. c. i. submultiplici. sil' eēt ⁊ nō eēt ipz. a. i. duplū. q2 eēt ad eē dimidij ⁊ destruēt p se ad dstructionē p se correlatiui qd est submltiplex. ⁊ iō nō pōt eē. b. destructo. c. verūtñ q2 ipz. c. i. submultiplex qd ē p se correlatiuū ponit tñ eē gñis ⁊ nō ponit necessario aliqd posteri⁹ ipo gñe. iō ipz. c. i. submultiplex. qd est p se correlatiuū pt esse nō existente. b. i. dimidio. qd est primū correlatiuū s.

Ad primum in oppositū de ꝯtinēte ⁊ ꝯtēto ⁊ d potētia actiua in ꝯpatiōe ad passiuā ⁊ agē de prē dicto ad plēs filios. pz ex his q̄ dicta sūt supi⁹. nā ꝯtinēs lz sit idē mālr ⁊ subiue ad plā ꝯtēta ad q̄ refert p se prio. ē tñ plā ꝯtinētia formalr. nā ꝓprijs ⁊ distinctis relationib⁹ ꝯtinētie refert ad qdlibet illoꝝ. Similiter dicēduz est de prē dicto ad plēs filios. de potētia āt actiua dictū est q refertur ad potētiā passiuā p se prio. sz ad agē p se ñ prio ⁊ h nō ē icōueniēs. vt pz ex scda ꝯclōne. ¶ Ad aliud p idē nā vt pz ex p̄dictis. spēs refert p se prio ad suū ꝓpriū correlatiuū vt duplū ad dimidiū. sz refert ad correlatiuum sui gñis p se nō prio. s. ad sbmltiplex. ¶ Ad tertiū dicēdū p idē. q spēs refert p se prio ad gen⁹. sz ad idiuidua p se nō prio. ¶ Ad aliud in oppositū de phō dicēduz. q si itellect⁹ p se eq̄ prio dicēt ad itelligētez ⁊ ad itelligibile. idem bis diceret. vel dato q referat ad vtrūq3: nō tñ eq̄ prio. vel nō relatiōe eiusdē gñis. nā respect⁹ quo accñs depēdet ad subiectū. est respect⁹ extrisecus adueniens. vt dicit in septimo huius. nec est respectus de genere relationis fm se. ¶ Et hec est de quinto methaphisice.

¶ Quoniā vo phisica scia ē circa gen⁹ qddā entis. nā circa talē ē substātiā in qua est principium motus ⁊ stat⁹ in ea palā. q2 nec actiua nec factiua ē. factiuaꝝ eni in faciēte principiū: aut intellectus: aut ars: aut potētia quedā. actiuaꝝ vo que in agēte pro heresis. idem enim agibile ⁊ eligibile ⁊c.

Qō. i.

Irca librum sextum methaphisice. ¶ Queritur primo vtrum scia practica sortiat suum esse practicū ex ordine ad finē que est praxis: vl' ex obo. ¶ Vr q ex fine nā. iij. de aīa. tex. cō. 49. dr q intellect⁹ extensione fit practicus. ⁊ differt a speculatiuo fine. ¶ Preterea primo huius dicit q practica ē minus nobilis q̄z speculatiua. q2 est gratia vsus. hoc aūt argumentum nō valeret nisi vsus esset p se finis practici habitus. ¶ Preterea scdo hui⁹. Tex. cō. 3. dicit q finis speculatiue est veritas. practice vo opus. ¶ Contra. phs hic in littera. Tex. cō. i. qui distinguit scientiā practicam tā actiuā q̄z factiuā. a speculatiua penes obm vel subm.

Respōdeo in ista qōne prio aliq̄ supponēt. z° ad qōnez dicet. ¶ Quātū ad primū oz h supponere aliqua q̄ in prio sūt oñsa in ꝓlogo hui⁹. ⁊ etiā in quinto. ¶ Primū est quid sit praxis. secūdū est q duplex est finis. s. finis gratia cuius. ⁊ finis quo. de quo dictum est in quinto libro. ¶ Silr tertio. q extensio qua scia practica extendit ad praxiz stat in duplici relatiōe vel respectu aptitudinali. s. in respectu prioritatis nālis ⁊ i respectu ꝯformitatis. ¶ Quarto oz presupponere q scia cātur ab obo ⁊ a potentia mediāte actu vt a duabus causis partialibus integrātibus vnaz totalem causam effectiuā.

Quantum ad secūdum est vna opinio que dicit q illud a quo scientia dicitur practica est finis: qui est ipsa praxis. Pro qua opinione arguitur per auctoritates positas in pede. ¶ Preterea per rationem sic scientia non dicitur practica ex obiecto. ergo ex fine. ꝯñā ē euidens. probatio antecedentis duplr. primo q2 intellect⁹ extensione fit practicus. tertio de. aīa qd non est verum nisi de eodem intellectu prius speculatiuo. ⁊ postea extenso ad opus. ergo circa idē obiectū potest esse ꝯsideratio speculatiua

tulatiua ⁊ practica. ⁊ per ɔ̄ns nõ erit practica ex obõ. Secũdo sic: qꝛ medicia diuidit̃ in practicaʒ ⁊ speculatiuã. ⁊ tñ ipsa est de aliquo codẽ subo sic vel sic accepto. s. de sanitate vel corpore sanabili. ¶ Alius doctor pro eadẽ opiniõe arguit sic. rõ qdditatiua rei accipit̃ a p se causis ei⁹ ex quib⁹ hʒ eẽ per se ⁊ eẽntialr. sed finis per se notitie practice ẽ per se cã ei⁹. ergo rõ qdditatiua notitie practice accipitur a p se fine ei⁹. qui est op⁹ seu praxis. ex scdo hui⁹. ¶ P. notitia practica ẽ illa q̃ cõformiter se hʒ appetitui recto ex. vj. ethicoꝝ. ergo rõ notitie practice accipitur ex appetitu recto. sicut ex regula. appetit⁹ rect⁹ est appetitus finis vt intenti ⁊ amati. ¶ Cõtra istam opinionẽ arguit̃ sic si scia dr̃ practica ꝑpt̃ extẽsionẽ ad finẽ quero. aut propter extẽsiõeʒ actualẽ. aut aptitudinalem. nõ ꝑpt̃ actualẽ qꝛ tũc eadẽ scia aliqñ eẽt practica. aliqñ nõ. cũ aliqñ extẽdat̃. aliqñ nõ. tũ qꝛ faber nõ intendens opari vel nõ operãs actu nõ hr̃et cognitionẽ practicam. qd̃ est falsũ. ergo erit practica ꝑpter extẽsionẽ aptitudinalẽ. tũc sic. nunq̃ʒ aptitudo ɔuenit vni nature ⁊ repugnat alteri nisi ꝑpter aliqd̃ absolutũ in tali natura intrinsecũ. qꝛ enim h nã est talis. iõ ɔuenit sibi talis aptitudo. ergo p̃supponit̃ in ipã scia aliq̃ ɔditio intrinseca ꝑpter quã cõuenit sibi aptitudo tal'. ista ãt ɔditio scie est ab aliq̃ cã ei⁹ priore. cãe autez priores ei⁹ sunt intellect⁹ ⁊ obm. ergo practicũ eẽ ɔuenit scie ab obo ⁊ ab intellectu. nõ ergo a fine. ¶ Cõtra qꝛ finis est cã pria. ꝰm Auicẽ. vj. metha. ergo a fine potest sciẽtia esse tal' nãe vt ei cõueniat talis aptitudo. ¶ Respondeo. finis nõ est cã nisi inq̃ʒtũ amat⁹ ⁊ desiderat⁹ mouet efficiens ad agendũ. aptitudo aũt dcã couenit scie. siue finis sit amatus siue nõ. nã potest eẽ in intellectu dcã scia q̃litercũq̃ʒ volũtas se hẽat. etiam si voluntas per impossibile nõ esset ɔiuncta intellectui. exẽplũ. scia scribẽdi adhuc est practica. siue volũtas amet op⁹. siue nõ. tal' ergo aptitudo nõ conuenit scie a fine tanq̃ʒ a finali cã. qꝛ nihil est ab aliq̃ cã illa cã nõ cãnte. ¶ Dices q finis est aptus amari anteq̃ʒ aptitudo ista insit scie practice. ita q illa practicabilitas est a fine. nõ vt amatus. sed vt amabilis. ¶ Cõtra. effectus nõ hʒ a cã aliqd inq̃ʒtũ ipsa est apta nata cãre nisi actu cãt. sed finis vt amabil' tñ est i aptitudine cãndi. ergo nõ cãt aliqd nisi vt actu amatus mouet efficiẽs ad agẽdũ. ¶ P. ad principale sic. si finis facit sciẽtiã eẽ practicã. vel h est vt elicit⁹ ẽ. ⁊ hit⁹ i re extra. vel vt ẽ cognit⁹. vel vt est intẽt⁹. nõ vt elicit⁹ ẽ ⁊ habit⁹ in re extra ⁊ sic est posterior scia ⁊ effectus ei⁹ aliquo mõ. effect⁹ aũt ñ distiguit nec specificat suã cãʒ. si vt cognit⁹ ⁊ ɔsiderat⁹: hr̃ ꝑpositũ. qꝛ sic hʒ rõnẽ obi. Si aũt vt intentus: h iam iprobatũ est. qꝛ nãlr anteq̃ʒ finis intẽdat̃. iã scia est talis s. practica. nec rõnes hui⁹ opinionis cogũt. ¶ Ad auctoritatẽ tertii de aïa dicẽdũ. q loquitur de fine vt cognito. nã intellectus rõcinans ꝑpter aliqd. rõcinat̃ ꝑpter finẽ cognitũ a quo sumit̃ principiũ demõstratiõis practice. sic aũt finis hʒ rõneʒ obi. ¶ Ad aliud de primo meth. dicẽdũ. q practica nõ est gr̃a vsus vt per se finis. hʒ tñ aliquã aptitudinẽ ad vsũ. ꝰm q vsus est per se obm ei⁹. vel aliqd vtualr includens vsum. quale phs nõ posuit eẽ aliqd ens: nisi ens ad finẽ. oẽ aũt tale obʒ ẽ ignobilius obo speculabili. ⁊ iõ tal' ordo ad praxiʒ arguit ignobilitatẽ practice respcũ speculatiue. ¶ Ad aliud de scdo metha. dicẽdũ. q speculatiua ⁊ practica hñt diuersos fines. loq̃ndo ẽt de per se fine intra gen⁹ cognitionis. tñ illi fines nõ primo distinguũt ipsas. sed prior distinctio sciaꝝ ẽ ab obis. ¶ Ad primã rõnẽ nego añs. cũ ꝑbat̃ q intellectus extensiõe fit practic⁹. dico q intellect⁹ speculatiu⁹ ⁊ practic⁹ ñ sũt circa idẽ obm. nec intellect⁹ speculatiu⁹ q̃cũq̃ʒ extẽsione fit practic⁹. Arist. ãt põit tres gradus intellect⁹. q̃ꝝ primus est ɔsiderare tñ speculabilia. scds ẽ ɔsiderare agibilia in vl'i nõ dictãdo ꝑseq vl' fugere. terti⁹ ẽ. iã ꝑseq vl' fugere vl' dictare ꝑsecutionẽ vel fugã i pticulari. intellect⁹ ergo exñs in secundo gradu in quo est imperfecte practicus extendit se ad tertium ⁊ fit perfecte practicus, dicẽdo se velle prosequi vel fugere. ita q illa extensio est intellectus imperfecte practici ad considerationem perfecte practicã. puta ab apprehensione terribilium ad dictamẽ cõpletum de eis: precipiendo fugam vel prosecutioneʒ. dato q etiam intellectus speculatiuus fiat practicus. nõ est ad propositum. qꝛ speculatiuũ ⁊ practicum sunt differentie accidentales intellectus. sed sunt essentiales scie in cõmuni. sic dicet̃ i sequẽti qõne. ⁊ iõ scia speculatia nõ extẽditur nec fit practica. ita q impossibile est circa idem obʒ esse sciam practicam ⁊ speculatiuam. ¶ Ad aliam ꝑbationem de medicina dicendũ. q quando accipitur aliqd medium inter duo extrema quanto plus recedit ab vno extremo: tanto plus accedit ad aliud extremũ. tũc sciẽtia pure speculatiua ⁊ scia pure practica q̃ immediate nata ẽ eẽ conformis praxi eliciende que est practica particularis sunt quedam extrema inter q̃ est media scientia practica vl'is que. s. non est nata eẽ immediate conformis praxi eliciende. ⁊ iõ pt dici aliquo mõ speculatiua respcũ scie practice particularis que immediate dirigit in praxim eliciẽdã. ita in ꝑposito potest distingui medicina in theoricam seu speculatiuaʒ. que. s. est de vl'ibus causis ⁊ curis. ⁊ in practicã: q̃ est de particularibus propinquiorib⁹ praxi. tñ ꝰm veritatẽ illa vl'is quo respectiue dr̃ speculatiua ẽ practica simplr̃ qꝛ virtualr includit particulareʒ ⁊ est directiua praxis: lʒ mediate. ¶ Ad primã rõnem alteri⁹ doctoris reducit̃ cõtra eũ. nã assumpta maiori addaʒ minoreʒ sic. sed finis per se notitie speculatiue est scire. ergo rõ qdditatiue notitie speculatiue accipit̃ a per se fine. q ẽ scire ⁊ nõ ab obo. qd̃ nullus sane mentis diceret. ⁊ ipse tʒ oppositũ. ¶ Ad formã dico q finis quo. nõ ẽ cã final'. sed finis gr̃a cui⁹ qd̃ est ipʒ obm est cã final'. ⁊ ipse est q causat notitiã practicã. nõ ãt finis quo nisi quatenus hʒ rõnem obiecti ⁊ vt est cognitus. ¶ Ad aliud nõ valet. nõ enim ẽ intelligẽdũ sic videtur accipere argumentũ q scia practica se habeat ad appetitum rectum conformiter passiue. ʒ se habet conformiter actiue. nã hʒ rõneʒ directiui ⁊ regulatiui. iõ non valet. ¶ Sed est alia opinio quaʒ teneo. s. q scia practica sit practica ex obo. Quod ꝑbatur auctẽ phi. vi. ethicoꝝ. vbi distinguit rõcinatiuũ a scientifico penes obiectum necessarium ⁊ contingens. ¶ P. tertio de anima assignat phs obiectuʒ practicum bonũ: nõ quodcũq̃ʒ: sed agibile ⁊ contingens: ergo scientia est per se practica ex obo. nõ ergo ex praxi vt ex fine. ¶ P. arguitur rõne sic. illud a quo scientia practica habet duplicem respectum. s. prioritatis naturalis ⁊ conformitatis est illud a quo est scientia practica. obiectuʒ est huiusmodi. ergo ⁊c. maior est euidens. nam esse practicum stat in duplici respectu. vt ostensum fuit in primo huius. minor patet primo de conformitate. nam ipsam habet ab obiecto. qꝛ obiectum vel est rectitudo praxis. vel aliquid virtualiter includens ipsam rectitudinem. ideo enim ipsi scientie practice est praxis cõformabilis vt sit recta. quia scientia practica est talis obiecti. Secundo declaratur minor de respectu prioritatis. hunc enim respectum habet sciẽtia practica. non solum ex ratione potentiarum ordinatarum naturaliter quatenus intellect⁹ est prior volũtate. ⁊ praxis ẽ actus volũtatis elicitus vel imparatus. sed hoc hʒ ab obiecto. eo q non semper illa scientia ⁊ intellectio prior est practica. nisi sit determinatiua rectitudinis ipsius praxis formalr̃ vl' virtualiter ⁊ hoc habet ex obiecto. ¶ Cõfirmatur. qꝛ a quo res habet esse effectiue ab illo hʒ tale eẽ propriũ. sed scia habet esse effectiue ab obo. ergo ab obo hʒ eẽ q sit practica vel speculatiua. non dico formalr̃. sed effectiue. prima enim diuisio scientiarũ est ex obiectis. Sic ad questionem.

Ad autoritates in oppositũ. responsum est respõdendo ad argumenta prime opinionis.

¶ Quare si ois scia aut actiua: aut factia: aut theorica: phisica theorica quedam est ⁊c. Qõ. ij.

Queritur Utrū practicū ⁊ speculatiuū sint dr̄ie essentiales scie in cōi. ¶ Videt̄ q̄ nō. q̄r affirmatio ⁊ negatio nō sunt dr̄ie essentiales alicui⁹ positiui. sȝ practicū ⁊ speculatiuū se habēt sicut affirmatio ⁊ negatio. nam practicū dicit extēsiōeȝ ad praxi. sȝ specl'atiuū negat illaȝ. ergo ⁊c. ¶ Cōtra phs h̄ in lr̄a ter. cō. j. vbi diuidit sciaȝ prima diuisione ꝑ practicū ⁊ speculatiuū. sed prima diuisio videtur eē per differentias essentiales.

Respondeo Prio p̄mittā vnā distinctionē. scd̄o ostēdā duplicē ꝯcl'onē. ¶ Quātū ad primuȝ dico q̄ practicū ⁊ speculatiuū dupl'r pn̄t accipi. vno mō vt practicū accipiat̄ ꝓ eē aptitudinali directio seu ꝓ illo duplici respcū aptitudinali de quo dcm̄ est supra. ⁊ speculatiuū accipiat̄ ꝓ negatione illi⁹ duplicis respect⁹ seu extēsibilitatis ad praxi. Alio mō p̄t accipi practicū siue praxibilitas ꝓ rōne q̄dā siue ꝯditiōe itrinseca ipsi notitie. q̄ q̄dē est sibi rō fūdandi talē respectū ⁊ aptitudinē. speculatiuū āt vel speculabilitas ꝓ ista rōne itrīseca ꝓ q̄ repugnat tali notitie aptitudo seu respectus aptitudinal' p̄dictus. impossibile eniȝ ē aliquā aptitudinē ꝯuenire vni nāe ⁊ repugnare alteri nisi rōne alicui⁹ ꝯditionis intrinsece.

Quantum Ad scd̄m sit ista prima conclusio speculatiuū ⁊ practicū prio mō n̄ sūt dr̄ie essentiales scie in cōi. Hāc ostēdo sic null⁹ respectus forāliter vel negatio respect⁹ est dr̄ia eēntialis alicui⁹ absoluti. sed scia ē quoddā ens absolutū. q̄r qualitas. practicū āt primo mō dicit forāl'r respectū. speculatiuū vō negationē ei⁹. ergo practicū ⁊ speculatiuū prio mō nō sunt dr̄ie eēntiales scie in cōi. ¶ Si queras. q̄d ergo erūt. Dicēdū q̄ sūt q̄dā passiōes disiūcte scie in cōi. eo mō q̄ dicim⁹ par ⁊ ipar eē passiōes disiūctas nūeri. Sic eni numer⁹ ē par vl' ipar. sic scientia est practica vel speculatiua. ¶ Scd̄a ꝯcl'o sit ista. practicū ⁊ speculatiuū scd̄o mō dcā sūt dr̄ie eēntiales in cōi. hāc ꝑsuadeo sic. illa q̄ faciūt differre eēntial'r spēs ꝯtētas sub gn̄e sunt dr̄ie eēntiales ei⁹. sed speculatiuū ⁊ practicū sunt hm̄ōi respcū scie i cōi. ergo ⁊c. minor pȝ. q̄r ex q̄ practica ⁊ speculatiua sunt due spēs ꝯtente sub scia in cōi. vt sub gn̄e oȝ dare dr̄ias eēntiales qb⁹ distiguūt̄. illas voco ꝯditiones seu rōnes intrinsecas eaꝝ ꝑ q̄s vni ꝯuenit duplex respectus predictus. ⁊ alteri repugnat.

Ad rationes in oppositū dicēdū. q̄ practicū ⁊ speculatiuū primo modo dcā se hn̄t sic affirmatio ⁊ negatio. ⁊ hoc mō nō sunt dr̄ie eēntiales. ⁊ tūc ad argumentū ꝯceditur. ⁊ facit pro prima ꝯcl'one. Si aūt practicū ⁊ speculatiuū sumātur scd̄o mō. vtrūq̄ȝ ē aliq̄d positiuū. ⁊ tūc argumētū nihil facit q̄r accipit minorē falsaȝ.

¶ Quare tres erūt philosophie theorice mathematica: phisica: theologia. Q̄ō. iij.

Queritur Utrū trimēbris diuisio speculatiue scie. que est i phi. mathematicā: ⁊ diuinā: sit cōueniens. ¶ Videt̄ q̄ nō. tū q̄r diminuta ⁊ isufficiens. tū q̄r sup̄flua. Pro p̄ia via arguit̄ sic Logica est scientia speculatiua ⁊ tn̄ nō cōtinetur sub aliqua istaruȝ. pȝ ergo q̄ ista diuisio sit diminuta. ꝯn̄tia est euidēs. an̄s probat̄. q̄r logica non est circa factibilia. nec circa agibilia. ⁊ per ꝯn̄s non est practica. ergo speculatiua. ¶ P̄. ens eq̄liter diuiditur in decē gn̄a. ex quinto hui⁹ tex. cō. 14. ergo cū vnū diuidēs. s. q̄ȝtitas facit sciaȝ sp̄alē. puta mathematicā. eadē rōne ⁊ quodlibȝ alioꝝ. ⁊ sic erūt plures q̄ȝ tres. ¶ P̄. suba corporea facit sciaȝ sp̄alē. ergo ⁊ icorporea. ergo erunt plures q̄ȝ tres. an̄s pȝ. q̄r de suba corporea est scia sp̄alis. s. phica ⁊ nālis: in q̄ ꝯsiderant̄ ꝓprie passiōes eius. ꝓbatio ꝯsequētie. q̄r suba incorporea hȝ ꝓprietates ⁊ passiones alias a passiōib⁹ entis. sicut ⁊ corporea. hȝ ēt ꝑfectiores passiones. q̄ten⁹ ē ens ꝑfecti⁹. ergo si de suba corp̄ea ē scia sp̄alis p̄ter metha. multo magis de suba in corporea. ¶ Ex secūda via arguit̄ sic. metha. ꝯsiderat q̄d ditates oiuȝ entiū. ergo ⁊ oiuȝ passiones. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nulla ē alia scia ab illa. q̄r sup̄flueret. ꝯn̄tia ē euidēs. ꝓbatio an̄tis pȝ per phȝ in lr̄a hic in principio sexti. nulla inq̄t alia scia rōnē facit de quod quid est subi: sȝ p̄supponit q̄ð q̄d ē sui subi. vel. s. ex sensu. vel accipit aliunde. ¶ P̄. de q̄ȝtitate n̄ tm̄ tractat mathematic⁹. sed ēt metha. ⁊ nālis. vt pȝ ex secūdo phicoꝝ. ergo mathe. nō distiguit̄ ab eis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s superfluit. ¶ Cōtra Aris. h̄ i lr̄a tex. cō. z. ⁊ Aui. i. meth. sue.

Respondeo In ista q̄ōne prio inquirā de sciaꝝ distinctione. scd̄o de Arist. intētiōe. 3°. de questiōis solutiōe. ¶ Quātū ad primū ē vna opinio. q̄ cum scia sit hit⁹ ꝯcl'onis ex prio poste. tot erūt scie disticte specifice q̄t sūt ꝯcl'ones demōstrabiles. ¶ Pro qua opinione arguit̄ sic. hit⁹ inotescūt ꝑ act⁹. sed respcū diuersaꝝ ꝯcl'onū sunt diuersi act⁹ sciendi distincti specifice. ergo hit⁹ sūt diuersi spē. minor ꝓbat̄. q̄r act⁹ sciēdi circa diuersas ꝯcl'ones sunt disticti plus q̄ȝ numero. ergo specifice. ꝯn̄tia pȝ. q̄r dr̄ia maior q̄ȝ dr̄ia nūeral' ē specifica. ꝓbatio antecedētis. q̄r si nō. ergo tales act⁹ circa diuersas ꝯcl'ones n̄ plus distinguēnt̄: q̄ȝ act⁹ sciēdi circa cādē ꝯcl'onē frequēter elicit⁹. nā ois dr̄ia nūeral' ē eq̄lis. ¶ Sȝ cōtra. q̄r si sic. ergo ipa geometria vel quecūq̄ȝ alia scia nō ē vna nisi vnitate aggregationis ex multis sciētijs. ꝯn̄s est falsū. ⁊ ꝯ̄ Arist. prio ⁊ secūdo poste. ꝯn̄tia pȝ. q̄r geometria ꝯtinet multas conclusiones specifice differentes. ¶ Cōfirmat̄. q̄r si sic. scia mathe. ⁊ nālis possent dici vna scia aggregatiōe. sed h̄ ē icōueniēs. s. q̄ tātā vnitatē hēant inter se scie q̄ ponūtur simpl'r diuerse. quātā hȝ vna earum in se.

Alia est opinio que dicit q̄ scia est vna specifice q̄ est circa subiectū vnū ad q̄ð oia attribuūtur: hn̄s vnam rōnem formalē cōsiderandi oia que considerat. ⁊ tn̄ scia ē vna numero in vna aīa ex multis actib⁹ intelligendi generata: eo modo quo in vno appetitu est vna temperantia ex multis actibus generata. differunt tn̄ h̄ ⁊ ibi. q̄r forma recipiens magis ⁊ min⁹ aliq̄n inducit̄ vno actu vel pluribus ꝯformibus: vt temperantia. aliq̄n inducit̄ pluribus difformibus: vt scientie. in quarum generatione talem ꝓcessum ponunt. s. ꝺm ordinem acquirendi scientiam. ipsa enim generatur primo ex actibus cognoscendi primū p̄ncipiū vnius scie. ⁊ tūc h̄r totū eē illius habitus scientifici. lȝ in gradu infimo. ⁊ tūc ille habitus dr̄ eē intellectus illius principij. vlterius cognoscēdo alia principia augetur ille hit⁹. ⁊ dr̄ intellect⁹ pluriū principioꝝ. Ulteri⁹ ex principijs deducendo ꝯcl'ones ap̄li⁹ auget̄. ⁊ dr̄ eē sciētia istarum cōclusionū: semper tamen idem habitus manēs nō hn̄s differentiā nisi tm̄ rōnis. Hoc ꝓbat̄ sic. q̄r principiū ꝑfecti⁹ cognoscitur q̄n ex ipso cōclusio deducitur. q̄ð non esset nisi habitus principij intenderet̄. ergo nō gn̄at̄ ali⁹ sed auget̄ preexistēs. ¶ Sȝ ꝯtra hāc opinionē arguitur. nā ꝺm ipsos act⁹ nāl'r sunt gn̄atiui habitus: ꝑ h̄ q̄ nālit̄ relinquūt suam similitudinē in passo. sed agentiū differētiū specifice ꝺm proprias passiones sunt reales similitudines specifice distincte. ergo act⁹ distincti specie. cuiusmodi sunt intellectiones diuersoꝝ principioꝝ ⁊ diuersaꝝ cōclusionū nō generabūt eundeȝ hitū spē. ¶ Cōfirmat̄. q̄r vbi est eadē cā: ē idē effectus. sed actus differentes morales vt temperantie ⁊ iustitie gn̄ant diuersos hit⁹ spē: ex eo q̄ ꝺm proprias rōnes specificas imprimūt ꝑotentie similitudines naturales differentes specifice. ergo sil'r erit in proposito: videt̄. n. extra rōnē. q̄ quidā hit⁹ gn̄at̄ ex actibus vniformibus. ⁊ quidam ex difformibus. poterit eniȝ dici eadem ratione q̄ non sit nisi vna virtus moralis qui generatur ex quocunq̄ȝ actu. ⁊ deinde augetur non tm̄ ꝑ actus similes. sed etiam per difformiores. ¶ P̄. Aristo. vj. ethicorum distinguit intellectuȝ a scia sic habitū aliuȝ spē. lȝ sit eiusdem generis propinquioris q̄ȝ sit alteꝝ coꝝ cū opiniōe ⁊ prudētia. ¶ Cōfirmat̄ ista rō: q̄r veꝝ inquātū euidēs ē aptū natū cāre in intellectu habitum cognitiuum sui. sed simpl'r alia est ratio euidentie in principio ⁊ in cōclusione s

in ꝯclōne. q2 in principio ꝓpt ſe ⁊ ex termis. in cōcluſiōe aūt propter aliud ⁊ per diſcurſum. ergo ali9 erit hit9 i itellectu q̄ eſt ꝯclōnis: ab illo qui eſt principij. nec rō̄ oppoſita cogit. Cū eniʒ dr̄ ꝙ principiū magis cognoſcit̄ q̄ʒ cōcluſio q̄ ex ipo deducit̄: hoc ſi vex eſt nō ꝯcludit quin ſit alius habitus concluſionis. nā lʒ ſit alius: hitus tñ principij intenditur propter ſpeculationē̄ principij in ſc. Alia eſt opinio inter iſtas medias quā teneo. Dicit̄ eniʒ ꝙ cū habit9 intellect9 ſit quedā q̄litas ġñata ex frequenti ꝯſideratione vel ex vnica perfecta inclinans intellectū ad conſimilē̄ reſpectu ꝯpleri ſpeculandi: poteſt poni duplex hit9. Unus ꝓprius: qui formalr̄ inclinat ad ſpeculationē̄ ei9 tāq̄ʒ nālis ſimilitudo ex eius ꝯſideratione derelicta. Ali9 cōis qui virtualiter inclinat ad ſpeculationē̄ alteri9 i quo tale ꝯplexū altex virtualr̄ continet̄. prio mō̄ pt cōcedi prima opinio ꝙ tot ſint ſcie quot ſunt ſcibilia iſto mō̄. hoc mō̄ probat rō̄ adducta pro iſta opinione. ſcd̄o aūt modo pōt eē̄ vnus habitus reſpectu ꝯplexox multox. cū enim ꝯcluſiōes ſint in principijs virtualr̄. ⁊ principia ſunt virtualr̄ in ſubiecto. nā terminus qui eſt ſubiectum includit p̄dicatū in primis principijs. ⁊ hoc vel eſſentialr̄ ſi ſint ꝑ ſe primo mō̄. vel virtualr̄ ſi ſint per ſe ſecūdo mō̄. q2 inq̄ʒtū ſic eſt: ſeq̄tur ꝙ in ſubō incōplexo q̄dditatiue cognito virtualr̄ ꝯtineant̄ principia ⁊ ꝯclōnes de tali ſubō. ⁊ ſic tota notitia que de tali ſubiecto nata eſt haberi. ⁊ ēt vlterius que nata eſt haberi de alijs per rationē ei9 ſiue ſint inferiora ꝯtenta ſub illo. ſiue ſint aliqua attributa ad ipſū vt ad primū. oīa virtualr̄ ꝯtinentur in ipſo ſubiecto. ita ꝙ habitus qui inclinat formaliter ad ſpeculandum tale ſubiectum ſm̄ rationem quidditatiuam: inclinat etiā virtualiter ad oīa complexa predicta. ſed primo ad cōſiderandū de ſubiecto ipo. per ſe aūt: ſed nō primo: ad ꝯſiderādū de alijs per rōnē̄ ei9. ⁊ ita reſpectu oīuʒ iſtox eſt vnus habitus virtualiter. prima ergo diſtinctio ſcientiax ſm̄ cōcluſiones ſcitas poteſt eſſe ſm̄ ſpēs ſpālíſſimas. ſed illa que eſt ſm̄ virtualem ꝯtinentiam poteſt poni diſtinctio ſʒ genera proxima. ſic intelligēdo ꝙ in vna notitia ſubiecti oēs ſcientie primo modo dicte virtualiter ꝯtente ſunt vni9 generis tm̄. ſed notitia continens eſt vna ſpecie. ſicut ⁊ ſubiectum cui9 eſt. ⁊ hoc modo poteſt intelligi illud primi poſteri. ꝙ vna ſcientia que eſt vnius generis ſubiecti. ſit vna vel vnitate ſpecifica. vel vnitate generis proximi. mō̄ preexpoſito. ¶ Ultra ſcientiaʒ ſcd̄o modo dictam eſt minor vnitas ſcientie que eſt reſpectu multox verox cōplexoruʒ ad que non inclinat virtualiter vnus habitus ſubiecti nec primo nec per ſe vt dicebatur in ſecundo modo. ſed tm̄ in potentia ⁊ in vniuerſali. ſicut habitus inclinans formaliter ad conſiderandum aliquod ſubm̄ cōe inclinat ad conſiderandum propria inferiora de ipſis tm̄ in vniuerſali. q̄ vʒ ſcienda ſunt per proprias rationes inferiorum ⁊ nō ꝑ naturam cōis. ⁊ iſta vnitas minima poteſt dici vnitas generis remoti. intelligendo ſimili modo vt expoſitum eſt in ſecūdo modo de ſcia virtualiter que in ſe eſt vna ſpē̄. ſed ſcientie omnes formaliter in iſta virtualiter cōtente ſunt vna genere remoto.

Quantum Ad ſcd̄ʒ principale dico tria. ¶ Primū ē̄. ꝙ pħs loq̄tur de ſcia ſpeculatiua reali q̄ ꝯſiderat intētiōnes primas abſtractas a ſingularib9 realibus ⁊ dictas de illis in q̄d. ꝑ qd̄ excludit̄ logica: q̄ eſt de ſecūdis intentiōib9 q̄ de nulla re prime intentiōis predicātur in q̄d. ¶ Secūdū dictū eſt. ꝙ loq̄tur de ſcia ſpeculatiua ſtricto mō̄ dicta. que. ſ. ex nā ſui ⁊ ſui ſubiecti ordinat̄ tanq̄ʒ ad finem ad ſcire tm̄: ⁊ non que ordinatur ad ſcire directiuū in aliquam operationē̄ q̄ nō eſt eſſentialit̄ ſpeculatiua. per quod excluditur practica vl̄is. que largo modo dicitur ſpeculatiua: eo mō̄ quo medicina vl̄is theorica vocatur. ¶ Tertiū dcm̄ eſt. ꝙ Ari. loquit̄ de ſcia ſpeculatiua poſſibili acq̄ri ab hoīe ex lumine nāli intellectus ſ. ex principijs cognitis via ſenſus. q2 cognitio nr̄a orit̄ a ſenſu. primo poſte. ꝑ qd̄ excludit̄ ſpeculatiua cognitio de ſubſtātijs ſepatis quātū ad propria ipſax. vt dicet̄ infra.

Quantum ad tertiū principale dico iſtā ꝯclōnē̄ ꝙ ſcia ſpeculatiua cū triplici determinatiōe ꝑ̄dicta ſumpta: ſufficiēter diuidit̄ hic a pħo in tres partes. ſ. ſic intelligēdo ꝙ illa diuiſio ſit primaria q̄. ſ. eſt ꝯtenta i mediate ſub diuiſo. qd̄ ſic pʒ. nā talis diuiſio nō poteſt eē̄ in ſcientias hn̄tes vnitateʒ primo mō̄. q2 ille ſunt ſpēs ſpālíſſime ⁊ remotiſſime a diuiſo. q̄re oʒ ꝙ ſit in hn̄tes vnitatē̄ ſcd̄o vel tertio mō̄. ſed iſtax vnitatū vtraq̄ʒ corrn̄det vnitati ſubti v̄tualiter ꝯtinentis totā ſciaʒ. vt dcm̄ fuit ſupra. ergo ſeq̄tur ꝙ ſʒ diſtictionē̄ taliū ſubctox eſt diuiſio taliū ſciax. Hāc ꝯcluſionē̄ ſic expoſitā ꝓbo ſic: ſuba propria prima ⁊ ſpeculabilia ⁊ realia de quibus pn̄t aliq̄ ſciri via ſenſus ſunt tm̄ tria. ergo tm̄ ſunt tres ſcientie ſpeculatiue proprie reales ⁊ ſcibiles nālr̄ via ſenſus. ꝯn̄tia eſt euidens ex predictis. ain̄s ꝓbatur ſic. nā ab oīb9 ſpeculabilibus realib9 pōt abſtrahi vnū cōe qd̄ eſt ens hn̄s proprias paſſiōes. ex quarto hui9 tex. cō̄. j. vt ſunt oīa tranſcēdentia denoīatiua. puta vnū bonū actus potētia ⁊c. ergo de ente eſt aliq̄ ſcia poſſibil' q̄ʒtū ad tales paſſiōes. ⁊ ēt neccia q2 cognitio nr̄a ꝓcedit a cōib9 ad ꝓpria. ex primo phiſi. tex. cō̄. 4. ens ēt eſt ſubʒ reale. nā p̄dicat̄ de reb9 in q̄d ⁊ ē̄ ſubʒ ꝓprie ſpeculabile. q2 circa ens inq̄ʒtū ens nō eſt nata eē̄ ſpeculatio directiua in aliq̄ operatiōe que ſit de praxis ⁊ alteri9 ġn̄is a ſpeculatiōe. Itex paſſiōes ei9 poſſunt oñdi de ipſo ex principijs cognitis via ſenſus. habem9 ergo vnū ſubm̄ primū qd̄ hʒ oēs ꝯditiōes p̄dictas. ⁊ ſic pʒ vna ps añcedentis: ¶ Ulteri9 q2 habit9 in vl̄i nō eſt reſpectu ꝓpriox niſi in potētia tm̄ ⁊ ſm̄ quid: ad hoc ꝙ intellect9 circa alia ſpecl'abilia ꝑficiat̄: oʒ deſcēdere inferius ⁊ q̄rere ſubcta ſpālia. ¶ Notandū ergo ꝙ ſub ente occurrūt primo decē̄ generaliſſima de q̄b9 ex principijs notis via ſenſus nō ſunt demōſtrabiles alie paſſiōes q̄ʒ tranſcēdētes. ⁊ iō nullū iſtox eſt ſubm̄ alteri9 ſcie a metha. ¶ Ulterius ſi oʒ diuidere ad inueniendū ſubm̄ alicui9 ſcie: nō oʒ ꝓcedere diuidēdo aliqd̄ gen9 accn̄tis. nā qd̄libet illox ⁊ quelibet ſpēs cuiuſlibet illorum in aliqua ſpē̄ ſubē mediate vel immediate virtualiter continet̄. ⁊ ita quodcūq̄ʒ iſtorum ponet̄ ꝑ ſubō lʒ forte hr̄et aliam paſſionem ſcibileʒ de ſe: nō tm̄ eēt primū ſubʒ. quare nō accipiet̄ pria diſtinctio ſciarum penes aliquid iſtox. oʒ ergo diuidere ſubam preciſe: vt ſubm̄ primū habeatur alteri9 ſcie: aliud a ſubiecto metha. diuiſa aūt ſubſtantia per corpoream ⁊ incorꝑreā. altex mēbx. ſ. incorporea: dicit̄ ad metha. pertinere. Cuius ratio eſt hec. quia ⁊ ſi ſubſtantia incorporea habeat paſſiones ſibi primo inherentes: non tamen nobis ſcibiles via ſenſus. ſed ſic ſunt note de ipſa ſole paſſiones entis. vnde verum eſt ꝙ illa ſubſtantia eſt ſubiectum ſcientie ſpeculatiue poſſibilis intellectui potenti cognoſcere ipſaʒ ſub propria ratione. ſed non nobis. ¶ Reſtat ergo ſubſtantia corporea: cui abſolute conſiderate ineſt primo quantitas continua. ⁊ ſcd̄o quantitas diſcreta. ⁊ mediante quantitate omnia que conſequuntur quantitatem. vt ſunt relatiōes fundate ſuper quātitatē̄. ⁊ ēt qualitates q̄rte ſpeciei. ⁊ ille paſſiones ſunt de ipſa cognoſcibiles ex principijs cognitis via ſenſus. ergo ipſa poteſt eē̄ ⁊ ē̄ ſubiectū ſcie ſpeculatiue poſſibilis nobis ⁊ alteri9 a metha. ⁊ hec nominatur mathematica. q̄ ꝙ dicatur eſſe de quanto vel de quantitate ideo eſt: quia mathematica non multum comparat q̄ʒtitatem ad ſubſtantiam corpoream. ſed poſteriores paſſiones ad quantitatem que eſt prima paſſio. ⁊ q2 ipſa nota eſt ineſſe ſubieco ideo quaſi ſupponit vt formalis ratio ſubi. tm̄ ſm̄ v̄itatem primum ſubm̄ virtute ꝯtinens oīa eſt ſuba corpora. ⁊ ſic pʒ ſecūda pars antecedētis. ¶ Ulterius eadem ſubſtantia corpora nō cōtracta ad inferiora. ſed alio mō̄ ꝯſiderata. inquātū. ſ. hn̄s formā que eſt principiū determīate ꝯpatiōis ⁊ mot9 ⁊ q̄etis habet multas paſſiones ſic ſibi inherentes ⁊ ſcibiles ſm̄ viam ſenſus. ergo quo ad iſtas paſſiōes ē̄ alia tertia ſpeculatiua. q̄ dicitur pħica. ſeu nālis. ⁊ ſic patet tertia pars

antecedētis. ¶ Preter istas tres nō pōt īueniri aliq̄ aliā
scia speculatiua: q̄ nō cōtineat̄ sub istis vel sub aliq̄ ista-
rū. puta si sit de aliqua suba inferiori. vel i aliq̄ istaꝝ iclu
datur. puta si sit de aliquo accn̄te. ergo tm̄ sunt ille tres
diuidentes sciaꝫ speculatiuā penes tria subcta hn̄tia cōdi
tiones supi⁹ ex̄pssas. ⁊ sic pꝫ totū antecedens. ¶ Et sic pa
tet ad questionem.

Ad primum In op positū. pꝫ ex scdo articulo. q̄ logi
ca lꝫ sit speculatiua. nō tn̄ est real'. ⁊ iō ni
hil ad ꝓpositum de ea. ¶ Ad scdm dicendū q̄ supponit
falsū. s. q̄ q̄ztitas sit subꝫ mathematice. sic dcm̄ ē i tertio
articl'o. ¶ Ad tertiū dcm̄ ē i tertio articl'o. q̄ꝛ lꝫ de suba i
corporea sit possibil' aliq̄ scia speculatiua. nō tn̄ est nobis
cognoscilis nāl'r via sensus. ⁊ iō nihil facit ad ꝓpositum.
¶ Ad quartū dcm̄ fuit in primo libro. ⁊ ēt in vno notabi
li exponēdo l'raꝫ. antecedens enim est falsum. nā metha.
nō ꝯsiderat oīuꝫ q̄dditates. nisi tm̄ in vl'i. ⁊ mō perposito.
¶ Ad vltimū dicēdū. q̄ lꝫ metha. mathematica. ⁊ phica.
tractāt de quātitate. differenter tamen. q̄ꝛ metha. i q̄ztuꝫ
est pars entis ⁊ habet rationem entis. phisica autem vt
potest esse subiectum motus. mathematica vō sub ratiōe
propria quantitatis.

¶ Qm̄ itaq̄ꝫ mltipliciter d̄r ens: primū de eo q̄ō
ēꝫ accn̄s ē dicēdū q̄ nl'la ē circa illud speculatio.
signū āt: nulla scia. n. neq̄ꝫ actiua neq̄ꝫ factiua stu
diosa ē de eo: neq̄ꝫ theorica ⁊c. Qō. iiij.

Queritur Utrū de ente per accn̄s pri
mo modo possit esse scia. ¶ Uꝛ̄ q̄ sic.

nā de quocūq̄ꝫ pōt ēē demonstratio pt
esse scia. q̄ꝛ demōstratio est syll'o⁹ faciēs
scire prio poste. sꝫ de ente per accn̄s pri
mo mō demastrat h̄ Arist. aliqua sicut
pꝫ. ergo ⁊c. ¶ P̄. scia subalternata ē de
ente per accn̄s prio mō. ergo de tali ente ꝑ accn̄s pōt esse
scia. ꝯn̄tia ē euidēs. ⁊ antecedens ꝓbat̄. tū īducēdo i ꝑspe
ctiua. musica. ⁊ astrologia. nā de linea visuali mlta ꝓbat
ꝑspectiuus: q̄ per solā rōnē linee nō īsunt. aliogn ꝑspecti
ua eēt pure geometria. sil'r ōndit mlta q̄ ꝑ solā rōnem vi
sualitatis nō īsūt. al'r eēt pure nāl'is. ergo q̄ō q̄d est subcti
ei⁹ icludit ambo. q̄ q̄dē nō ꝯstituūt nisi vnū ꝑ accn̄s. tū q̄ꝛ
q̄libet talis scia subalternat̄ duab⁹. q̄ꝛ vtriusq̄ꝫ ꝯcl'ones
ꝯtnentur in ea ꝓ principijs. q̄ō nō eēt: nisi subiectū inclu
deret suba ambaꝝ. ¶ Cōtra phs h̄ in l'ra tex. cō. 4.

Respondeo In ista q̄ōne prio ꝑmittā aliq̄s distinctio
nes. secūdo ostendā aliq̄s ꝯcl'ones. Quā
tū ad primū sit illa pria distinctio. q̄ ens per accn̄s dicit̄
vno mō. vt ly per accidens priuat perseitatē i entitate rei
per se accepta. Alio modo d̄r vt ly per accidens priuat ꝑ
seitatē in entitate rei nō in se sed in cōpatiōe ad aliq̄ꝫ cāꝫ.
preter cui⁹ intentionē euenit mō ꝑdcō i exponēdo l'ram.
¶ Secūda distinctio sit ista. q̄ ēē sciaꝫ de aliquo dicitur
dupl'r. s. ꝓprie ⁊ stricte. ⁊ large siue cōit̄. Proprie quideꝫ
de illo d̄r esse scia de quo aliquid scit̄. sic est subꝫ de quo
scit̄ passio. Large aūt ⁊ cōiter d̄r ēē scia de illo q̄ō scit̄. vt
de ꝯcl'one seu de passione scita de subo. tūc eniꝫ magis ꝓ
prie diceretur scientia ei⁹ q̄ꝫ de ipso. ¶ Tertia distinctio
sit ista. q̄ scia pōt distingui. vel ſm vnitatem spēi spāl'issi
me. vel gn̄is intermedij ⁊ propinqui. vel etiam gn̄is remo
ti. sicut dictum fuit in questione precedenti.

Quantum ad scdm prima ꝯcl'o sit ista. de ente per ac
cidens primo modo accipiendo de quo ꝓ
prie nō pōt ēē scia ꝑ se vna vnitate spēi. hāc ꝯcl'onē ōndo
sic vni⁹ scibilis isto mō est vna cā per se. sꝫ talis entis per
accn̄s nō pōt esse vna cā per se ⁊c. ꝓbatio minoris. q̄ꝛ cū
totū illud nō sit aliquod vnū ens. non poterit ēē per se cā
alicuius vnius passionis. ⁊ iō de tali nihil demōstrat̄ nisi
per alteꝝ ꝯceptū quē includit: ⁊ iō illi cōceptui ꝑ se inest
tale demōstratū. nō āt toti ꝯposito nisi ꝑ accn̄s. ergo scia
vna spē q̄ ē ꝯcl'onis demr̄ate nō ē ꝑ se nisi de alio ꝯceptu
in tali ente ꝯplexo. ¶ Scda ꝯcl'o sit ista. de ente ꝑ accn̄s
primo mō accipiēdo nō ꝓprie sꝫ cōiter: nō p̄t ēē scia vna
vnitate spēi per se. h̄ apparet sili rōne. q̄ꝛ de tali nō p̄t ac
cipi ꝓpriū mediū ad ipꝫ demr̄andū nisi per cōceptū alte
rius: ⁊ ita nō scit̄ nisi per accidens. ¶ Tertia ꝯcl'o sit ista
q̄ de ente ꝑ accn̄s primo mō accipiendo proprie pōt esse
scia vna vnitate gn̄is primi vl' remoti. hāc ōndo sic. vni⁹
intelligibilis pl'es passiōes cōtinentis pōt ēē scia vna vni
tate gn̄is primi vel remoti. sed ens ꝑ accn̄s primo mō ē
hmōi. ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. nā tale ens est aliquo mō
vnū intelligibile vnico actu intelligēdi. nō tn̄ ita simplici
⁊ per se vno actu ꝯcipiendi cōcipit̄ hō alb⁹ sic hō. tali g̃
enti nat⁹ est corr̄ndere hītus ꝑ se ex talib⁹ actib⁹ gn̄at⁹. lꝫ
ille hīt⁹ nō sit ita vn⁹ sic ille q̄ eēt alteri⁹ ptis tm̄. tale q̄dē
totū pōt mltas passiones icludere q̄s sil' neutra ꝑs per se
includit. nisi rōne alteri⁹ ptis vt dcm̄ est supra. ergo hītus
ꝓpri⁹ isti⁹ toti⁹ vtualr̄ inclinat ad oēs istas passiōes scien
das de illo toto. q̄re oēs iste scie vtualr̄ ꝯtinent̄ in hītu q̄
est per se corr̄ndens enti ꝑ accn̄s: ⁊ ita hn̄t vnitatē in gn̄e
primo. lꝫ nō tātā sic illi q̄ icludūt̄ in hītu corr̄ndente vni
ꝯceptui q̄dditatiuo. ¶ Dicēs q̄ linea visual' nō ē intelligi
bilis aliquo vno actu sed diuersis. ex q̄b⁹ diuersi hīt⁹ reli
quūtur alt̄ linee alt̄ visualitatis. quoꝝ vterq̄ꝫ virtualr̄ in
cliat ad speculādū illa de suo ꝓprio obō q̄ i illo obō nālr̄ i
cludūt̄. vt sic. sic nec vna scia ē de toto nisi ꝑ accn̄s. sic nec
vn⁹ hīt⁹ vtualr̄ icludit illas scias q̄ sūt de vna pte ⁊ alia.
¶ Cōtra: q̄ꝛ si sic dicat̄ nō video q̄lis vnitas possit assigna
ri scie subalterne. vt musice vel perspectiue nisi vnitas ag
gregationis. q̄ō v̄r incōueniens ⁊ pōt caueri si via supra
posita de sciētia vna genere teneatur.

Ad primum in oppositū dicēdū q̄ ens per accidens
p̄t vno mō accipi ꝓ ꝯceptu quē ꝑ se ipor
tat h̄ q̄ō ē ens per accn̄s. alio mō ꝓ illa re substrata cui i
est ⁊ de qua denoīatiue ꝑdicat̄. secūdo mō accipiēdo itel
ligendū est dcm̄ Arist. nō prio mō. argumētū aūt nō pro
cedit nisi prio mō accipiēdo. exēplū a sil'i. si ōndat̄ q̄ de
infinito ⁊ de vacuo nō est scia. h̄ nō intelligit̄ de cōceptu
iportato. nā de infinito ⁊ de vacuo mlta demōstrat Ari.
iij. ⁊. iiij. phisi. sed intelligi pōt de illo substrato q̄ō intel
ligit̄ denoīari a tali cōceptu. ¶ Ad scdꝫ pꝫ ex solutiōe q̄ō
nis q̄no de ente per accn̄s prio mō pōt ēē scia eo mō quo
ibi expositū est. ⁊ al'r nequaq̄ꝫ auctas Arist. ad ꝓpositum
facit. nā intelligit ſm primam ⁊ scdam ꝯcl'onē.

¶ Qō āt scia nō ē accn̄tis palā. scia nāq̄ꝫ oīs: aut
ē ei⁹ q̄ō sp: aut ei⁹ q̄ō scdꝫ magis ⁊c. Qō. v.

Queritur Utrū possit ēē scia de ente
per accn̄s. secūdo modo

dcō. v̄r q̄ sic. nā de quocūq̄ꝫ p̄t ēē de
mr̄atio ⁊ scia. q̄ꝛ dmr̄atio facit scire. ex
primo poste. sed de ente per accn̄s scdo
mō. demōstrat Aristo. hic. tex. cō. 5. ali
q̄ sic pꝫ. ergo ⁊c. ¶ P̄. q̄ō hꝫ cāꝫ deter
minatā p oꝫ ꝑ illā sciri. sed ens per accidens secūdo mō ē
hmōi. ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. q̄ꝛ ſm phm hic in l'ra ta
le ens per accn̄s ꝓuenit a cā nāli q̄ est vt in plurib⁹ ⁊ nō
a cā q̄ est ad vtrūlibet. sed cā nālis: est determinata cū ꝓ
ducat ex necessitate. ⁊ per hoc distinguit̄ a volūtate. ergo
ens ꝑ accn̄s habet cām determinatā. ¶ P̄. q̄cq̄d venit a
causa inuariabili est necessariū. ⁊ per ꝯn̄s scibile. sꝫ ens ꝑ
accn̄s ē hmōi. ergo ⁊c. mā. ꝓbat̄. q̄ꝛ nō v̄r effectus q̄n̄q̄ꝫ
euenire ⁊ q̄n̄q̄ꝫ nō nisi q̄ꝛ cā q̄n̄q̄ꝫ se hꝫ sic vel al'r ad ipsuꝫ
q̄ō nō v̄r posse ēē sine mutabilitate cāe. si ergo cā sit imu
tabilis. ⁊ effect⁹ erit imutabilis ⁊ necessarius. ⁊ ꝑ ꝯn̄s sci
bile. ꝓbatio mi. quia a primo ente prouenit quilibet effe
ctus positiuus ⁊ per consequēs ens per accidens lꝫ respe
ctu eius nō sit ens per accidens. primū aūt ens est immu
tabile ex. v. phi. tex. cō. 83. ¶ Cōtra Ari. h̄ i l'ra tex. cō. 6.

In ista questione primo ꝑmittā aliquas distinctiones.
scdo ostendā aliq̄s ꝯcl'ones. ¶ Quantum ad
primum

primū supponēdo tres distinctiōes positas ĩ ꝓcedenti q̄stiōe. Sit ista q̄rta distictio. scia pōt duplr accipi. vno mō ꝓ habitu ꝯclōnis put. s. ē notitia habita ꝑ cāz necessariā. alio mō accipit̃ ꝓ quacūqz determiata notitia per cāz ꝑ se lz nō necīaz. ¶ Quinta distinctio sit ista. ꝙ aliquid pt sciri dupliciter vel absolute vel reduplicatiue.

Quantum ad scđm sit ista prima ꝯclō. de ente ꝑ accñs scđo mō accepto. s. reduplicatiue. s. inq̃ztuz ens ꝑ accñs nō pōt esse scia. h̄ apparet ꝑ rōnē Aris. q2 oē illud de q̄ est scia est semꝑ vl' vt frequent̃. sed ens ꝑ accñs inq̃ztuz ꝑ accñs nō est hmōi. ergo rc. maior pz. q2 ens ꝑ accñs scđo mō. dr̃ in cōparatiōe ad aliā cāz preter cuius ĩtentionē cuenit qñqz. nō tñ semꝑ nec frequent: ꝛ iō vt sic tale ens ꝑ accñs nō est scibile. ¶ Scđa ꝯclō sit ista. de ente ꝑ accñs scđo mō nō reduplicatiue sūpto lz absolute pt eē scia. hāc ostēdo sic. oē illd qđ hz cām determinatā a q̄ cuenit semper vel frequēter est scibile ꝑ illā cāz. sed ens ꝑ accidens scđo mō. nō inq̃ztū ens per accñs. sed absolute sumptū est hmōi. ergo rc. ꝓbatio minoris. lz eni ex cōparatione solis ad zodiacū nō possit sciri ꝙ pluat sub cane. q2 sic nō habet̃ cā pluuie. tñ ex ꝯparatiōe alteri⁹ planete ad solē vel ad aliū planetā vel ad stellas fixas. vel respcū lune sic eleuate in ꝯparatiōe multoꝝ sil'. pñt sciri hec q̄ st ꝯcurrētia ꝛ sunt cāe pluuie vt ĩ plurib⁹. ꝛ sic gñalr ĩ alijs. nullū. n. est ens ꝑ accñs respcū alicui⁹ qđ ñ sit ꝑ se effect⁹ respcū alicui⁹ alteri⁹ vel alioꝝ ꝯcurrētium.

Ad primum in oppositū rñsum fuit in ꝓcedēti qōne distinguendo de ente per accñs lz ꝙ pōt accipi ꝓ ꝯceptu quē ipoꝛtat h̄ qđ ē ens ꝑ accñs. vel ꝓ re sb strata de qua ille ꝯcept⁹ denoīatiue ꝑdicaur. scđo mō nō est scia de ente per accidens inq̃ztū per accñs. sed pōt eē primo modo de ente per accñs. ergo scđo mō. qđ est ens casuale ꝛ foꝛtuitū si aliqd hic demonstrat̃ ab Arist. ꝑ rōnē casualis sciet̃ de illo ꝯceptu ipoꝛtato. ¶ Ad scđm dico ꝙ mi. est falsa. Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ lz tale ens ꝓueniat a cā nāli tñ q2 cuenit ꝑter ei⁹ intētionē iō talis cā nō est determinata nec vt in plurib⁹ respcū tal' effect⁹. lz sit determiata vt frequēter respectu effect⁹ ꝓprij quē intēdit. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ ma. est vā de cā prima. mi. vō de cā remota. iō argumētū nō ꝯcludit q2 equiuocat. ¶ Sz ꝯ q2 ma. est vā de cā rēota. qđ ꝓbo sic. nā si pria cā necio cāt mediāte. a. necio mouet ipz. a. ꝛ. a. necio motū necio mouet̃. b. ꝛ sic vsqz ad primā cāz. cū posterioꝛ nūq̃z moueat nisi mota a prioꝛi. Si g°. sola pria cā cōcedat̃ mouēs necio. seqt̃ ꝙ oēs necio mouebūt. ꝛ sic stabit argumētū. ¶ Aliter ergo dicēdū ꝙ ma. est falsa ad ꝓbationē dico ꝙ cā volūtaria sine sui mutatiōe pōt alr se hr̃e ad effectū ꝑ solā mutationē altī⁹ a q̄ effect⁹ depēdet. ita ꝙ solū ex parte effect⁹ sit mutatio. agēs aūt volūtariū ꝑ volūtatē antiq̄z est cā effect⁹ noui. exēplū. si volo nūc me sedere cras. tali volūtate existente vniformi sedebo cras. ita ꝙ est effectus nou⁹ a volūtate antiqua nō mutata. sic dicēdū est de primo ente ꝙ ipsum volūtate antiq̄ ꝛ eterna vult qcqd vult. ita ꝙ ab ei⁹ volūtate imutabili cueniūt effect⁹ noui quotidie. Aristo. ad oppositū intellexit ꝺm primā cōclusionem.

¶ Qm āt cōplexio: ꝛ diuisio ē in mēte ꝛ nō ĩ reb⁹ ꝙ āt ita ens alteꝝ ens a proprijs. rc. Qō. vj.

Ueritur Utrū ens veꝝ debeat separari a consideratiōe metha. videtur ꝙ nō. nā metha. est scientia ꝛ cōissima. ergo maxie videt̃ eē circa primum obm scibile ꝛ intelligibile. sed primum obm scibile ꝛ intelligibile videt̃ eē verum. ergo rc. minor pz. q2 nō videtur aliquid posse poni nisi veꝝ qđ conueniat oib⁹ intelligibilibus si sit distictū obz contra oba aliaꝝ potentiaꝝ. ¶ Cōfirmat̃. q2 scđo hui⁹ tex. cō. 3. dr̃ ꝙ vocari phi. veritatis sciaz recte se hz. ꝛ loqtur ibi de metha. ergo ipsa erit de vero. ¶ Preterea vnūqđqz sic se hz ad eē sic se hz ad vitatē ex secūdo hui⁹ tex. cō. 4. ergo veꝝ ꝯuertit̃ cū ente. sed meth. ē de ente. ergo ꝛ de vero. ¶ P̄. si veꝝ excludit̃ a ꝯsideratiōe metha. h̄ nō est vt vr̃ nisi q2 dicit aliquid diminutū. sz h̄ est falsū. nā que diminuūt de ꝑfectiōe entis nō attribuūt̃ primo enti. vt pz de cāto ꝛ finito ꝛ hmōi. sed veꝝ attribuit̃ deo in sūmo. vnde dr̃ secūdo huius tex. cō. 4. ꝙ principia sempiternoꝝ necē est semꝑ esse verissima. ergo verum non debet excludi a consideratione metha. ¶ Cōtra. pꝫs hic in littera. tex. cō. 8.

In ista qōne primo ꝑtractabo opinionē vnā. scđo rñdebo alr ad qōnez. ¶ Quātū ad primum est vna opinio q̄ ponit duo. primū est ꝙ veꝝ est primū obm intellect⁹: qđ ꝓbat sic. obz potētie ꝓpriū determiat̃ ad potentiā cui⁹ est obm. sed veꝝ est hmōi respcū itellect⁹. ergo verū ē obz primū intellectus. maioꝛ pz. q2 obm appetit⁹ vt bonū determinat ens ad appetitū. ergo a sili vr̃ in alijs potētijs. puta de intellectu ꝙ obm intellect⁹ determinat ens ad intellectuz. minoꝛ declarat̃ q2 preter ens nō videt̃ aliud determinans ipsuz ad intellectū nisi veꝝ q2 ens vt ens de se est idifferens ad sensibile ꝛ intelligibile. ¶ Scđz dcm̄ est ꝙ ens veꝝ nō est de cōsideratiōe metha. quod ꝓbat̃ vno dcō sic. nullū distrahēs ꝛ diminutū est de consideratiōe metha. cū metha. sit maxima scia. sed ens veruz est hmōi ergo rc. ꝓbatio minoris. q2 cū intellectus tēdat in obm inq̃ztū in intellectu est seqtur ꝙ veꝝ cū sit obm intellectus dicet rōnē entis in intellectu: ꝛ iō rōnē entis diminuti ꝛ distracti. nā eē in intellectu diminuit ab ente ꝛ abstrahit. ¶ Cōtra primū dictum arguit̃ sic. primū obz potētie ꝺm suā rōnē formalē est prius simplr ipa potētia vel saltē actu potentie. sed veꝝ cū ꝺm te dicat rōnē entis ĩ intellectu nō est nālr pri⁹ ipso actu. nā nō cōtingit cognoscere seu intelligere rōnē entis in intellectu vt cogniti. nisi intelligēdo actū intelligendi per quē sic est in intellectu. ergo ens veꝝ ꝺm te nō est primū obm intellect⁹. ¶ P̄. illud nō est primū obz intellectus qđ nō intelligit̃ actu directo sed reflexo tm̄. sed verum ꝺm te est hmōi. ergo rc. maioꝛ pz. q2 act⁹ direct⁹ ꝑcedit nālr actū reflexū. cū ergo in quolibet actu inueniat̃ formalis rō obi. impōle est illud qđ cognoscit̃ tm̄ actu reflexo eē primū obm potētie. minoꝛ pz. q2 ꝺm te veꝝ intelligit̃ sicut rō intelligibilis q̄ hz intelligi plus q̄z obz. puta si lapis fuerit itellect⁹ reflectēdo super rōnē obi. ¶ P̄. ēt dr̃ cōtra scđz: ipōle ē obz habit⁹ excedē obz potētie cui⁹ ē hitus. sz obz metha. est ens. ergo cū rō entis sit prioꝛ rōne veri: ipōle ē ꝙ veꝝ sit primū obz itellect⁹ alioqñ aliqd eēt subm metha. qđ nō hz rōnē itelligibilis inq̃ztū tale. ¶ P̄. illud qđ ꝺm ꝓpriā rōnē pt intelligi ñ inq̃ztū includit aliud ita ē per se itelligibile sic illud aliud ꝛ ꝑ ꝯñs eq̄ erit primū obz intellect⁹. sed bonū inq̃ztū distinguit̃ contra veꝝ ꝛ vt nō includit ei⁹ rōnē. ita ē ꝑ se itelligibile ꝺm suā ꝓpriā rōnē. sic ecōuerso veꝝ inq̃ztū veruz nō icludit bonuz. ergo bonuz eque erit primuz obm intellectus sic veꝝ. qđ est contra te ꝛ cōtra vitatez. q2 tūc vni⁹ potētie essent duo oba. prima ꝓbatio mi. tū q2 intellect⁹ intelligēs dr̃ias boni inq̃ztū bonuz ꝛ veri inq̃ztū veꝝ cognoscit eq̄ ꝑfecte ex vtraqz pte. ergo ēt cognoscit extrema cū h̄ dr̃ia nō cōueniat bono nisi ꝺm ꝓpriā rōnē ꝛ vt differt a vero. tū q2 si nō itelligeret̃ bonū nec aliqd aliud nisi vt includeret veꝝ: seqtur ꝙ nec bonū. nec qdditas rei itelligeret̃ nisi ꝑ accñs. cū ꝑ accñs includit veꝝ. Et ita intelligitur per accidens ꝛ non simpliciter. sicut corriscus nō cognoscitur simpliciter si cognoscitur inquantum veniens. ¶ Propter istas rationes concedendum est. ꝙ primum obiectum intellectus non potest esse aliquid nisi formaliter vel saltem realiter ꝛ essentialiter includatur in quocunqz per se intelligibili. sicut obiectuz visus non est nisi ꝙ essentialiter includitur in quolibet ꝑ se visibili. puta lux vl' coloꝛ. cū āt vnūqđqz ens sit ꝑ se itelligibile. ꝛ nihil possit in quocunqz ente sic includi nisi ens. sequitur ꝙ primuz obm intellect⁹ est ens. vñ Auicē. pmo metha. caplo. quinto dicit ꝙ ens prima impressione imprimitur in ani

ma. oẽs aũt in rõnes trãscẽdẽtes q̃ sũt passiões entis. puta ver. bonũ ⁊c. sunt posteriores primo obo: ⁊ q̃libꝫ earꝫ ẽ eq̃ per se itelligibilis. nec vna hꝫ magis rõnẽ obi itellect⁹ q̃ꝫ alia. ¶ Improbatio scdi dicti pꝫ ex iprobatiõe primi. q꜡ ex eo seqtur q꜡ supponit illud. ¶ Nec rõ ꝑ p̄io dcõ cogit. nã sic fuit dcm̃ in p̄io libro. potẽtiarꝫ aie q̃dã sũt disꝑate: ⁊ taliũ sunt oba simplr diuersa. q̃dã sũt subordinate queadmodũ se hñt oẽs potẽtie sensitiue respcũ itellect⁹ ⁊ taliũ sunt silr obã subordinata. vt sic potẽtia est sub potẽtia: ita obm sub obo. obm ergo intellect⁹ est cõissimũ ⁊ abstractissimũ ⁊ ista abstractio ⁊ cõitas est determinatio talis obi. nec oꝫ q꜡ determinet̃ ꝑ aliqd posteri⁹ ente. supponit ẽt rõ vt credo vnũ falsum. s. q꜡ bonũ determinet obiectum appetitus quia sicut ens sub ratione entis est primum obiectum intellectus: ita ⁊ voluntatis de quo al's.

Quantum ad secũdũ primo p̃mittã aliq̃s distinctiões. scdo addã aliq̃s ꝯ̃ones. ¶ Ad p̄mũ sit ista prima distinctio. q꜡ vitas est duplex. q̃dã est in reb⁹. q̃dã in intellectu. ¶ Secũda distinctio sit ista. q꜡ vitas in reb⁹ sumit̃ duplr. vno mõ absolute ꝺm rez. alio mõ ꝑ ꝯpara tione ad intelligẽtẽ ⁊ cognoscẽtẽ. primo mõ sumit̃ triplr. vno mõ vt dicit absolute ꝯformitatez ꝓducti ad ꝓducẽs. alio mõ vt dicit determinate ꝯformitatẽ ꝓducti ad ꝓducẽs. ꝺm imitationẽ. tertio mõ. vt supra istã imutationem addit adeq̃tionẽ. prim⁹ mod⁹ istorꝫ triũ lꝫ videat̃ eẽ cõis secũdo ⁊ tertio inde si nomẽ iponat̃ ad significandũ quodcũqꝫ istorꝫ triũ ꝺm ꝓpriaz rõnẽ eẽt equocũ. Secũd⁹ mod⁹ inuenit̃ i creatura q̃ imitat̃ exẽplar ꝺuinũ vl' creatuz. q꜡ illi a quo ꝓducit̃ assimilat̃ aliquo mõ. Terti⁹ inuenit̃ in filio dei qui est veritas in qua est sũma silitudo ad primũ ꝓducẽs ꝺm Aug. hec est ꝯformitas cũ adeq̃tiõe. Secũdo aũt mõ p̄cipali. s. vt est vitas in reb⁹ ꝑ ꝯpationem ad intellectũ dr̃ res va triplr. vno mõ. inq̃ꝫtũ ẽ de se manifestiua sui cuicũqꝫ itellectui potẽti mãifestationẽ cognoscere. alio mõ. q꜡ est assimilatiua itellect⁹ sibi assilabil': puta mediãte actu vel aliq̃ spẽ. q̃lis nõ est nisi intellect⁹ creatus. alio mõ. q꜡ ꝺcã manifestatiõe vel assilatiõe. res est i itellectu sic cognitũ in cognoscẽte. ¶ Et est sciendũ q꜡ iste scdꝰ ternari⁹ distinguit̃ a p̄io. q꜡ hitudo ad ꝓducentẽ ⁊ ad intelligẽtẽ alia ⁊ alia est. lꝫ q̃nqꝫ idẽ sit intelligẽs ⁊ ꝓducẽs. pñt eni separi. nã si ꝑ ipol'e de⁹ eẽt ꝓducẽs alicui⁹ ꝯsilis ⁊ eq̃lis ꝺm imitationẽ ⁊ nõ eẽt intelligẽs. eẽtꝫ prim⁹ mod⁹ triptitus sine scdo. silr ꝯ̃uerso: si eẽt ali⁹ de⁹ intelligẽs creaturas ⁊ nõ ꝓducẽs. q̃ũo ẽt distinguantur partes vtriusqꝫ ternarij inter se pꝫ intuẽti. ¶ Tertia distinctio sit ista. q꜡ vitas in intellectu est duplex ꝺm ei⁹ duplicẽ opationẽ. q꜡ vtraqꝫ nat⁹ ẽ intellect⁹ ꝯformari obo vt mẽsuratum mẽsure ex. v. hui⁹. caplo de ad aliqd tex. ⁊ cõ. 20. vna vitas dr̃ icõplexa. alia ꝯplexa. ẽ ãt inter istas vitates dñia vna. q꜡ vitati icõplexe nõ opponit̃ falsitas. lꝫ ignorãtia tm̃. ⁊ sic intelligit̃ illud tertij de aĩa q꜡ intellect⁹ circa qd qd est semꝑ est ver⁹. sic sensus circa ꝓpriũ obm. ⁊ itelligẽdũ est p̄cise circa cõceptũ simplr simplicẽ. q꜡ circa cõceptũ nõ simplr simplicẽ. lꝫ ñ possit eẽ formalr falsus. tñ põt eẽ vtualr falsus. apprehendẽdo aliqd sub determinatione sibi nõ ꝯueniente. vñ q̃nto hui⁹ caplo de falso tex. ⁊ cõ. 34. dr̃. q꜡ est aliq̃ rõ i se falsa nõ solũ de aliquo falsa. ⁊ tñ ista rõ in se falsa ẽ intelligibilis simplici apprehẽsiõe. lꝫ ipa ñ exprimat aliquod qd nisi forte qd nois. secũde aũt vitati. s. ꝯplexe opponit̃ ignorantia priuatiue ⁊ falsitas contrarie. q̃ñ. s. vniũtur q̃ in re nõ sunt vnita. ¶ Secũda differẽtia est i mõ eẽndi vitatis in hac opatiõe ⁊ illa. lꝫ enim in vtraqꝫ operatione in intellectu sit ꝓp̄rie vitas p̄ia tñ nõ ẽ ibi obiue: sed formalr. scda aũt ẽ ibi formalr ⁊ obiue. neutra. n. est in intellectu obiue nisi reflectẽte se sup actũ suũ cõparãdo illũ ad obm. q̃ reflexio. s. in cognoscẽdo q꜡ act⁹ talis est silis vel dissil'is obo nõ est nisi in icõpositiõe ⁊ diuisiõe. ¶ Ad cuius maiorẽ euidẽtiã est notãdũ q꜡ veritas in cõplexa est hitudo conformitatis ⁊ similitudinis actus simplicis ad obm simplex intelligibile. veritas aũt com-

plexa ad obm ꝯplexũ. veritas prima subiue ⁊ formalr ẽ i actu simplici. scda vo in actu ꝯplexo q̃ est ꝯpositio ⁊ diuisio. neutra aũt est in intellectu obiue nisi in itellectu se reflectente sup actũ suũ: ⁊ cõparãte ipm ad obꝫ: vtrũ sit sibi silis ⁊ ꝯformis vel nõ. ⁊ tũc cognoscit istã ꝯformitatem ⁊ similitudinẽ q̃ ẽ forãlr ipsa veritas. hãt reflexio ⁊ ꝯpatio nõ est sine ꝯpositiõe ⁊ diuisiõe. quare sequit̃ q꜡ i sola opatione complexa est veritas obiectiue.

Dubium tñ est vtrꝫ hec vitas ⁊ illa sit relatio real' vl' rõnis. ¶ De vitate incõplexa dicẽdũ q꜡ cum sit de tertio mõ relatiuorꝫ q꜡ sit real' ex p̄te opatõis: q꜡ opatõ ista essentialr dependet ex obo vt mẽsuratũ ad mensurã. sed est rõnis ex p̄te obi. tũ q꜡ obm vt sic hꝫ dẽ diminutuz. nã esse cognitũ distrahit ab ente. tũ q꜡ obm est mensura q̃ re nõ dependet essentialr ab opatiõe mensurata. ¶ De vitate ꝯplexa dicẽdũ est eodem mõ. si ipsa sit illa ꝯformitas operatiõis ad obm vt p̄dictũ est. si ãt vt q̃dã dñt vitas cõplexa sit cõformitas inter p̄tes obi. puta inter predicatuꝫ ⁊ subꝫ tũc vtrũqꝫ erit relatio rõnis. q꜡ extrema vt sic sunt entia rõnis super quorꝫ hitudinez fundat̃ ista ꝯformitas q̃ est vitas formalr. ¶ Si aũt dctur vtraqꝫ opinio. rñdendũ est sicut patet ex predictis.

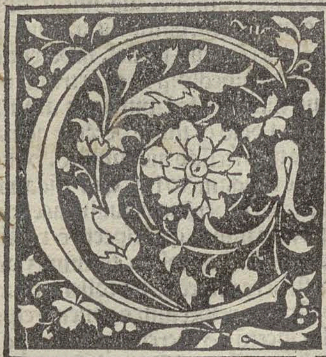
De scdo p̄cipali sit ista p.ᵃ ꝯcl'o. vitas i itellectu hꝫ opatione ꝯplexaꝫ nõ est de ꝯsideratiõe metha. rõ hui⁹ est. q꜡ talis vitas vel est relatio realis vel solũ rõnis ꝺm duas opiniones. si est realis p̄tinet ad ꝯsideratione libri de aĩa. vbi agit̃ de potentijs aie: ex nã. n. actus intellect⁹ cognoscit̃ q̃ũo est fũdamẽtũ tal' relatiõis. ¶ Si ẽ relatio rõnis ꝺm aliã opinionẽ. tũc p̄tinet ad ꝯsideratione logici. cui⁹ est ꝯsiderare verꝫ ⁊ falsũ. pol'e ⁊ ipol'e. ⁊ oẽs alios modos ꝯpositiõis. silr dicẽdũ est de vitate incõplexa itellect⁹. ¶ Scda ꝯcl'o sit ista vitas in reb⁹ p̄io mõ sũpta. s. ꝑ ꝯparationẽ ad ꝓducẽtẽ p̄tinet ad ꝯsideratione metha. hãc oñdo sic. illud reale verꝫ qd nõ ꝯ̃hit ens ad q̃ꝫtũ nec ad motũ: p̄tinet ad ꝯsideratione metha. sed verꝫ reale dcm̃ isto mõ est hmõi. ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. q꜡ vt pꝫ ex p̄dictis tale verꝫ inuenit̃ in diuinis vbi nec ẽ mot⁹ nec q̃ꝫtitas. ¶ Tertia ꝯcl'o sit ista. verꝫ reale sumptũ ꝑ ꝯparatione ad cognoscente p̄io mõ illorꝫ triũ p̄tinet ad ꝯsideratione metha. ꝓbatio hui⁹. nã tale verꝫ ꝯuertit̃ cũ ente. ergo pertinet ad metha. sicut ⁊ ens cũ quo ꝯuertit̃. añs pꝫ. q꜡ oẽ ens q̃ꝫtũ est de se est manifestatiuũ sui cuicunqꝫ intellectui potenti cognoscere ipsuꝫ. ¶ Quarta ꝯcl'o sit ista. verꝫ reale sumptũ per ꝯparationẽ ad cognoscentez secũdo ⁊ tertio modo istorꝫ triũ nõ pertinet ad ꝯsiderationem metha. rõ pro secũdo mõ est. q꜡ tale verꝫ nõ ꝯuertit̃ cũ ente. pꝫ nã ꝯ̃hit̃ ad actũ determinatũ vt pꝫ. ergo nõ pertinet ad metha. q determinat de ente. ¶ Rñsio ꝑ tertio mõ est q꜡ tale ens est verꝫ diminutũ ⁊ cõtractũ ad ens logicũ vnde oẽs scde intentiões de tali ente p̄dicant̃. ⁊ iõ ꝓp̄rie vt sic excludit̃ a metha. conuertit̃ tñ cũ ente aliq̃lr. q꜡ logic⁹ cõsiderat oia aliqualr vt metha. sed modus considerationis est ali⁹. s. ꝑ quid reale ⁊ per intentionem scdaꝫ sicut ẽt est cõuertibilitas entis simplr ⁊ diminuti. q꜡ neutrũ alterꝫ excedit i cõitate. nã q̃cq̃d est simplr ens põt esse ens diminutũ. q̃ten⁹ oẽ ens potest esse cognitum aut intellectum.

Ad argumenta in oppositũ lꝫ primum supponit falsũ in minori vt pꝫ ex primo articulo: põt tñ rñderi ad oia sil' q꜡ nullum est cõtra dicta. arguit̃ enim de vo reali modo ꝑexposito. dictum autem p̄bi precise excludit a consideratione metha. verum in intellectu complexo quod est in compositione ⁊ diuisione. sicut expresse patet in littera eius. ¶ Contra. a quo non excluditur consideratio cause nec effectus. sed illa veritas in intellectu est effectus entitatis realis. iuxta illud in predicamentis in eo q꜡ res est vel non est dicitur oratio vera vel falsa. ¶ Respondeo. maior est vera de causa totali. non sic est in proposito. nam veritas triplex exclusa omnino a metha. dependet ab intellectu. ita q꜡ res ex se non est sufficiens causa alicuius istarum. lꝫ ad illam requiratur vt ꝓ

bat

bat auctoritas allegata: ita q̄ li in eo: non dicit cām pcisam veritatis in intellectu: sed reqrit̃ intellectus cōponēs pdicatū cū subo. ❡ Et h̄ de sexto methaphisice.

❡ Nihil enī ipsorū est. nec sm̄ se aptum natū. nec separi possibile a substantia　　Q̄ō. j.

Irca librū septimū. ❡ Querit̃ vtrū inherētia sit de eēntia accn̄tis vl̄ q̄ nō. nam eēntia passionis pcognoscit̃ in demonstratiōe cū sit mediū in demonstratione vt dr̄. ij. poste. sed inherētia eius nō pcognoscit̃ ſ; ɔcludit̃ in demōstratione. ergo inherentia nō est de eēntia passionis. ❡ P̄. si sic. g° dicendo accn̄s iherēs. puta albedo iherēs: eēt nugatio. ɔn̄s est falsuz. g° ⁊ an̄s. pbatio ɔn̄tie. q̄ addere aliqd ei de cuius essentia est: est nugatio. ❡ Cōtra. q̄ si non g° iherentia alia differēs ab accn̄te vel eēt substantia vel accn̄s. nō suba. p;. nec accn̄s vt vr̄ q̄ tūc ihereret. ⁊ sic ei⁹ esset aliq̄ iherētia differēs. ⁊ sic in īfinitū. ❡ Cōfirmatur. q̄ sm̄ Boetiū accidentis eē est in esse.

In ista qōne p° pmittā aliq̄s distinctiōes. scd̄o oñdā aliquas ɔclōnes. ❡ Quantū ad primū sit ista pri° distictio q̄ cū h̄ nomē accn̄s sit nomen ɔcretū. pōt dupl'r sumi sic qd̄libet nomē ɔcretū. vno mō p p se significato nois q̄ ē ɔceptus quē accn̄s nāliter īportat q est ipsa accn̄talitas siue ipsa accn̄tia. qd̄ vr̄ sinonomū cū h̄ qd̄ dr̄ iherētia. alio mō pt sumi p illo substrato qd̄ denoīat h̄ ɔcretū accn̄s. qd̄ est aliqd̄ ens decē pdicamētoꝝ siue sit absolutum siue respectiuū. puta q̄ztitas vel qualitas vel relatio ⁊c. ❡ Secūda distinctio sit ista. q̄ inherētia est duplex. s. actualis ⁊ aptitudinalis. actualis est ipsa vnio accn̄tis exn̄tis i ipo subo exn̄te vt qdā actus ⁊ pfectio. cū potētiali pfectibili. Inherētia aūt aptitudinalis est ipsa depēdentia siue eēntialis ordo accn̄tis sm̄ suam qdditatē ad subm sm̄ suam qdditatē. differūt aūt h̄ inherētia ⁊ illa. nā q̄ est actualis circūscribit̃ a demōstratiōe. demōstratio. n. abstrahit ab exn̄tia ⁊ ɔn̄tibus rem inq̄ztum existit. alioqn nō eēt necioꝝ. secūda aūt iherētia. s. aptitudinalis q̄ est passionis ad subm demonstrat̃. ex quo p; q̄ illa secūda est alia a pri°. nam ista prima est exn̄tia vel ɔditio ppric exn̄tie. vn̄ pri° nō semp inest accn̄ti. secūda vō semp inest siue subo exn̄te siue nō exn̄te. ❡ Tertia distinctio sit ista. q̄ aliud est aliqd esse de eēntia alicuius puta. a. ⁊ eē eēntialr̄ vel realr̄ idez ipsi. a. primū qdem infert secūdum: sed nō ecōuerso. q̄ de essentia pcise est illud qd̄ icludit̃ in ɔceptu qdditatiuo. a. ⁊ iō ponit̃ in rōne eius qdditatiua nō vt additū sicut aial est de eēntia hois. pōt aūt aliqd esse idē realr̄ ⁊ eēntialit̃ alicui: ſ; sit ex̄ eius ɔceptū formalem ⁊ qdditatiuū. puta vnitas ⁊ v̄itas ⁊c. que sūt passiones entis: hec. n. sūt extra ɔceptum formalem entis. ⁊ tn̄ nō dicūt aliam rez ab ente vt pbatū fuit quarto huius. prima est idētitas formalis. secunda est identitas realis ⁊ essentialis.

Quantū ad secūdū sit ista pri° ɔclō. neutra inherētia est de eēntia accn̄tis secūdo mō sūpti. s. accipiēdo accn̄s p eo qd̄ h̄ noīe denoīat̃. ⁊ h̄ siue sit accn̄s absolutū siue respectiuū. hāc oñdo. p° q̄ztū ad primā ptem specialiter sic. nullus respectus est de eēntia absoluti. ſ; vtraq̄ inherētia est formalr̄ respectus. ergo ⁊c. ma. p;. q̄ aliter oīa eēnt formalr̄ ad aliqd. qd̄ tanq̄ inconueniēs ɔcludit phs. 4° huius. T. ex. cō. xxvj. ɔ̄ opponētes de v̄itate apparentiū. ❡ P̄. q̄ztū ad secūdā ptē arguit̃ sic. q̄ fundamētū respectus est aliqd preter respectū: q̄ nihil fundat seipm vn̄ sm̄ Augu. li. de tri. oē qd̄ relatiue dr̄ est aliqd pter relationē. g° iherētia nō est de eēntia accn̄tis z° mō sūpti in quo fundat̃. ❡ P̄. q̄ si sic. g° q̄ztitas q̄litas ⁊ relatio. ⁊ sic de alijs: nō erūt gnālissima. ɔn̄s est falsuz. g° ⁊ an̄s. pbatio ɔn̄tie. q̄ iherētia vr̄ eē eiusdē rōnis i q̄ztitate q̄litate ⁊ alijs accn̄tib⁹. g° si est de esse vtriusq̄ pōt ab vtroq̄ abstrahi ɔceptus cōis dict⁹ in qd de eis. iferioꝝ qdē. ɔceptu entis ⁊ supioꝝ eis. oīs talis est ɔceptus gn̄is: ⁊ ita q̄ztitas ⁊ q̄litas ⁊c. nō erūt gnālissima: q̄ hn̄t aliqd supra se veniēs gen⁹. pri° rō pbat p accn̄te absoluto. due alie pro vtroq̄. ❡ Secūda ɔclō sit ista. inherētia secūda. s. aptitudinalis est idē realit̃ vel eēntialr̄ accn̄ti secūdo mō sūpto siue sit absolutū siue respectiuū. hāc oñdo. sic: q̄ nulla aptitudo nālis alicui⁹ distinguit̃ realr̄ ab illo ente cui⁹ ē aptitudo. sed iherētia aptitudinalis est q̄dā aptitudo nālis talis accn̄tis. g° ⁊c. ❡ P̄. passiones entis dicte de iferiorib⁹ non dicūt aliud realr̄ ab ente in eis: sed eē in se ens ⁊ esse inherēs sūt q̄dā passiones entis dicte de inferiorib⁹. s. de suba ⁊ accn̄te. g°. nec esse in se ens dicit aliud a suba: nec eē inherēs aliud ab accn̄te. pbat̃ minoꝝ q̄ eē in se ens: ⁊ eē inherēs p eodē accipio sicut esse prius ⁊ posteri⁹. pri⁹ aūt ⁊ posterius diuidūt ens vt passiōes. ❡ Tertia ɔclō sit ista inherētia actualis non est idē realr̄ accn̄ti secundo modo sūpto qd̄ est absolutū: nec per ɔn̄s est de eēntia ei⁹. hanc oñdo sic. ipossibile est q̄ idē realr̄ maneat ⁊ corrūpat̃. al's esset ⁊ nō eēt sil' qd̄ est oppositū primo pricipio. sed manēte ⁊ exn̄te accidēte absoluto nō manet iherentia actualis. g° ⁊c. minoꝝ p; in sacramēto eucharistie. vbi accn̄tia sepata erūt sine inherentia actuali. al's si illa maneret: maneret: substantia panis. quod est falsum. ❡ Sed ɔ̄ istā tertiā ɔclōnē spāliter instat̃ multipl'r. p° sic. illud quo accn̄s est formalr̄ ens: est sibi realr̄ idem. sed accn̄s est formalr̄ ens p inherentiā ad subm. ergo talis iherētia est sibi idez realr̄ ⁊ eēntialr̄. pbatio mi. q̄ hic in l'ra. T. ex. cō. ij. dr̄ q̄ accn̄tia sunt entia in eo q̄ sūt talr̄ entis. ergo formalis rō entitatis in accn̄te est iherere realr̄ enti. i. sube. ❡ Confirmat̃. q̄ q̄rto huius. T. ex. cō. ij. dr̄ q̄ ens dr̄ de suba ⁊ accidēte sicut sanū de sanitate in aiali ⁊ in vrina. ſ; nihil formalr̄ dicit sanū de vrina nisi hitudinē ad aial sanū. ergo nec ens dictū de accn̄te dic̄ aliqd nisi hitudinē ad s̄bam. ergo accn̄s nō erit ens formalr̄: nisi p iherentiā ad subm. ❡ P̄. si iherētia nō est de essentia accn̄tis est aliud ⁊ inheret ipsi accn̄ti: q̄ accn̄s dr̄ inherēs formalr̄. q̄rit̃ ergo de illa inherētia secūda q̄ pri° inherētia iheret accn̄ti. aut ipa est eadē ipsi accn̄ti. vel pri° iherētie. aut est aliud. Si ē eadem pari rōne stādū fuit in p°. si est aliud erit pcessus in īfinitū. ❡ P̄. respectus accn̄tis ad subm nō est minus idē accn̄ti q̄ respectus creature ad deū est idem creature. sed ille est idē creature put nūc suppono. ergo respect⁹ accn̄tis ad subm q est iherentia est idez realr̄ accn̄ti. maioꝝ p;. q̄ creatura nō diffinit̃ p ipam essentiā diuinaz additā in sua diffōne: q̄ tūc nihil hr̄et diffōnē in suo gn̄e cū de⁹ sit ex̄ genus. accn̄s tn̄ pp suū respectū ad subiectū necio diffinit̃ p subm: vt dr̄ ifra in h̄ eodē septimo. g° ille respectus accn̄tis ad subam nō minus est idē sibi q̄ respect⁹ creature ad deū. ❡ P̄. si iste respect⁹ accn̄tis ad subam eēt aliud ab accn̄te. g° erit posterioꝝ accn̄te. ɔn̄s est falsuz. g° ⁊ an̄s. ɔn̄tia p;. q̄ respect⁹ est posterioꝝ fūdamēto. falsitas ɔn̄tis pbat̃. tū. q̄ accn̄s nō reqrit subm nisi pp ipm respectum quē h; ad ipm. sed si ille respectus est posterioꝝ pōt accn̄s manere illo respectu circūscripto. ⁊ p ɔn̄s pōt nō depēdē ad subm. qd̄ est falsuz. tū q̄ si accn̄s est pri⁹ illo respectu g° pōt ɔplere ɔcipi sine illo respectu. ⁊ p ɔn̄s ɔplete diffiniri sicut pri⁹ sine posteriori. sed nō reqrit̃ subm nisi ppt respectū quē h; ad ipm. ergo pōt diffiniri sine subo. qd̄ ē ɔ̄ phm. in h̄ septimo. ❡ P̄. si iherētia ē aliud ⁊ posterioꝝ accn̄te saltē vr̄ eē ppria ei⁹ passio: q̄ nihil vr̄ imediati⁹ inherere accidēti q̄ hitudo ad subm. sed subm p se eē sine ppria passione icludit ɔ̄dictionē. ergo ipossibile est accn̄s eē sine ppria iherētia. ⁊ p ɔn̄s nō differunt realr̄. pbatio minoꝝ. q̄ alioqn nulla ɔclō eēt simpl'r scibilis: q̄ q̄cunq̄

ꝯclo ꝓbat passionē de subo. si aūt pri⁹ passio posset separi a subiecto nulla talis ꝯclo eēt simplr necīa: sed ꝯtingens nec p ꝯñs scibilis. ¶ Rñdeo tenēdo dictas ꝯclones dicē do ꝙ neutra iherētia q̄ accñs iheret subo ē d eēntia accñ tis. puta albedis: ⁊ lȝ iherētia aptitudialis sit idē realiter accñti. tñ inherētia actualis distinguit̃ realiter.

Ad primū data maiori dico ꝙ minor est falsa cū ꝓbat̃ p Arist. b in lr̃a dico ꝙ ꝓbatio peccat ex eq uocatione huius vocabuli in eo ꝙ. nō. n. semp in eo ꝙ est nota cāe formalis illi⁹ qd p̄cedit. nā vt dr̃. 5° hui⁹ T. ex. cō. 24. cap lo de secūdū ꝙ. vel in eo ꝙ. quotiēs dr̃ cā totiēs dr̃ in eo ꝙ vel ẜm ꝙ ipm. ergo in eo ꝙ. pōt eē nota cuiuscūqȝ cāe illius qd p̄cedit. ⁊ iō cū suba vt p̄dictū est exponēdo lr̃am sit aliq̄ cā accñtis. lȝ nō de eēntia ei⁹. iō accñs est ens in eo ꝙ est tal' entis. i. talis cāe ⁊ in tali ordine cāndi: nec tñ illa hītudo ad q̄ȝcūqȝ cām est ens formale: vel eēntiale in cāto: qr̄ tunc nullū cātum eēt formalr absolutū. ¶ Ad ꝯfirmationē de q̄rto huius. dicēdū ꝙ sicut iam dcm̄ fuit ibidē ꝙ illud sile nō currit sup q̄ttuor pedes. dictū. n. est ꝙ in exēplis est ꝯsiderare sile ⁊ dissile. nā qd in oīb⁹ est sile idē vtiqȝ est ⁊ nō. exēplū. vt ait Damascen⁹. ē g° sile in ꝓposito: qr̄ sicut est ordo eēntialis vrine ad aīal in eo qd sanū. ita est hītudo eēntialis iter subm ⁊ accñs i hñdo entitatē: sed est dissimile: qr̄ ille ordo essentialis ad subm nō est de eēntia accñtis. sicut rō signi est essentialit̃ sanū: vt dr̃ de vrina. in vrina. n. nō est aliq̄ forma absoluta a q̄ dicat̃ sana. in accñte aūt est aliqd absolutū ꝓꝑ qd formalr dr̃ ens. lȝ sup illud absolutū fundet̃ ordo ad aliud s. subm. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝙ inherentia inheret accñti. puta albedini. alioqn albedo nō eēt formalr inherens: ⁊ cū q̄ris de illa secūda inherētia dico ꝙ illa est realr eadē p̄me. ⁊ ita est ibi stat⁹: qr̄ illa relatio est eadeȝ fundamēto sine q̄ fundamentū eē icludit ꝯdictionē. hmōi est illa iherentia iherētie. qr̄ ꝯdictio est iherētia albedinis ad supficiē esse in actu vel aptitudie ⁊ nō iherere actu vel aptitudine. sed ꝓꝑ rōnem oppositā nulla iherētia forme absolute est sibi eadē. qr̄ nō est simplr repugnātia formā absolutā simplr eē: ⁊ tñ nō inesse. ¶ Ad aliud. nego ma. ⁊ cū ꝓbat̃ p relationē creature ad deū: dico ꝙ nō est sile. cū arguit̃ de diffinitiōe. dicēdū ꝙ idētitas respect⁹ ad fundamētū: vel nō idētitas. nec depēdētia eēntialis ⁊ nō eēntialis nō est rō ꝙ terminus talis respect⁹ vel dependentie cadat in diffōne fundamēti depēdētis: qr̄ tūc de⁹ magis poneret̃ in diffinitiōe cuiuscūqȝ creature q̄ȝ suba in diffōne accñtis. sed cā est: qr̄ nulla forma pōt hr̄e ꝯceptū pfectū q̄ctatiuū ⁊ q̄dditatiuū nisi cointelligat̃ illud cui⁹ est forma. diffinitio aūt exprimit ꝯceptū p̄fectū diffiniti. ⁊ iō q̄ȝtūcūqȝ eēntialia forme exprimerent̃ sine illo cuius est. ⁊ q̄dditas eius idicaret̃. nō tñ eēt ꝯceptus pfectus q̄etās itellectum iō nec diffō. sed creatū qd est in se q̄odā ꝯpositū subsistēs si ꝯcipiat̃ in se itellect⁹ q̄escit ibi nō reqrens aliud cointelligere. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝙ ille respectus est posterior accidente. ⁊ cū dicis p° ꝙ tunc accñs nō necio reqrit terminū respectus. nego ꝯñtiā. bñ. n. pōt aliqd depēdere a termino respectus: ⁊ tñ nō depēdere a respectu: si respectus sit posterior eo. ⁊ cū dr̃ ꝙ nō reqrit terminū nisi ꝓꝑ istum respectū dico: ꝙ veꝝ est ꝓꝑ istū respectum vt ꝯñteȝ necio nām fundamēti: sed nō tñ vt reqsitū ad nām fundamenti tanq̄ȝ p̄us ipso. qd aūt sic est ꝓꝑ aliud nō oȝ ꝙ in eodem ordine reqrat̃ in quo terminus respectiu⁹. ¶ Luȝ dicis secūdo ꝙ possȝ ꝯcipi sine illo respectu ⁊c. dicēdū ꝙ accñs posset vtiqȝ intelligi q̄ȝtū ad qdlibet qd p se p̄mo icludit̃ in ꝯceptu formali accñtis. nihil oino nō itelligēdo de illo respectu. ¶ Sed dices ergo pōt diffiniri p sua eēntialia. dico ꝙ bñ pōt assignari aliqua rō indicās totā eēntiam accñtis. sed illa nō eēt diffinitio: qr̄ nō esset expssiua pfecti ꝯceptus. itellectus. n. hñs illū ꝯceptū semp dependeret ad aliqd aliud terminās depēdentiā illi⁹: ⁊ cū dr̃ si respectus ille nō necessario cointelligit̃. ergo nec terminus respectus reqrit̃ ad ꝯceptū accñtis. nego ꝯñtiam loquendo de ꝯceptu q̄etāte intellectū: ad illū. n. reqrit̃ cointelligētia termini. nō tñ respectus ad terminū talis respectus siue depēdētie. ¶ Ad aliud dicendū ꝙ illa iherētia actualis nō est p se passio accñtis: sed est accñs p accñs ⁊ respectus ēt extrinsecus aduenies saltem cuicūqȝ absoluto. Et cū dr̃ ꝙ imediate inheret dico ꝙ est falsum: imo si accñs puta albedo hȝ aliquā ꝓpriam passionē. illa imediatius inheret sibi q̄ȝ illa inherentia. illa. n. passio sit. a. a. necio inest albedini siue ꝯiūcte subiecto siue sepate. inherentia aūt inest ꝯtingenter ⁊ nō ex nā albedis: sȝ a cā extrinseca. albedo. n. nō facit seipsam inherere sed ipm agēs albificans. ¶ Posset addi quarta ꝯclo ꝙ illa inherētia actualis est eadē realr accñti relatiuo secūdo mō sumpto. hanc oñdo sic. illa relatio est eadē fundamēto sine qua fūdamētum esse includit ꝯdictionē. sed inherētia actualis accñtis relatiui ē hmōi. g° ⁊c. ꝓbatio mino. qr̄ respect⁹ ē realit̃ habitudo iter duo extrema. ⁊ iō sicut tollere terminuȝ ad quē ipsius respectus ē destruere respectū. ita tollere illud cuius est respectus est destruere respectum ⁊ rōnem respectus: ⁊ p ꝯñs ꝯdictio est respectū nō iherere. qr̄ cui respectus est respectus iō reqrit necessario subm vel fundamētum cui actualiter inheret. Sic ad q̄ōnem.

Ad primum in oppositū dicendū ꝙ esto ꝙ inherentia aptitudinalis sit eadem realr vel eēntialit̃ accidenti iuxta secūdam ꝯclonem: tñ qr̄ nō est de essentia eius iuxta primā ꝯclonez alius ⁊ alius ꝯceptus formalis ⁊ q̄dditatiuus sufficit ad p̄cognosci ⁊ ꝯcludi. ¶ Ad secūdū facit pro p̄ma ꝯclone. nā cū inherentia distiguat̃ ab accñte ex nā rei. nō est nugatio dicendo accñs inherens. sicut nec dicendo ens vnū. ⁊ sic ꝯcedo ꝙ iherētia nō est de eēntia accñtis. ¶ Alr forte posset dici. ꝙ eēntia passionis p̄cognoscit̃ q̄ȝtum ad q̄d nois. sed demōstrat̃ q̄ȝtuȝ ad q̄d rei. ⁊ iō nō obstat ꝯ secūdam ꝯclonem. ¶ Ad primum ꝓ pte opposita rñsum est in corpe q̄ōnis. nam inherentia illa differens ab accidēte vtiqȝ inheret: nō q̄dem alia inherentia sed eadē sibi realr. ita ꝙ standū est in secūdo. ¶ Ad aliud de Boetio dico ꝙ intelligit ꝙ accñs hȝ de nā sua ꝙ insit saltē in aptitudine. nō tñ ꝙ inherentia talis sit de ꝯceptu eius intrinseco ⁊ formali.

¶ Quare primū ens ⁊ non aliquid ens. sed ens simpliciter substantia vtriqȝ erit. multipliciter quidem igitur dicitur ipsum primū. Sed substantia oium primum rōne ⁊ notitia ⁊ tpe. Q̄ō. ij.

Queritur Utrū sit verū ꝙ substātia sit primū oium accñtiuȝ tpe vr̃ ꝙ nō. nam eterno nihil est pri⁹ tempe. sed aliqua accñtia sunt eterna sicut motus ex. viij. phi. ergo tali accñte non est substātia prior tēpore. ¶ P̄. si sic. ergo substātia p̄cedit tp̄s tpe. ꝯñs est falsum qr̄ esset tp̄s ante tp̄s i ifinitū. ꝯñtia pȝ. qr̄ tp̄s est accñs q̄odā. ¶ Cōtra. phs hic in littera. T. ex. cō. 4.

In ista q̄ōne primo excludā multiplicē opiōnē. secundo dicā aliter ad q̄ōnem. ¶ Quantū ad primuȝ est vna opinio cōmēta. cōmento quarto hui⁹. cuius snīa stat in hoc ꝙ si accñs aduenit corpori postq̄ȝ est corp⁹: vt accidens separabile. tunc est prius tpe oi tali accñte aduenīente. si vo non est accñs adueniens. sed inseparabile ⁊ semp simul cum eo. tunc suba ꝯposita non p̄cedit accñs tpe: sed p̄cedit̃ a mā substātie ꝯposite. ¶ Sed ꝯ h arguit̃. tum qr̄ hec opinio nō est ad mentē phi. tum qr̄ in se est falsa. ex p̄ma via arguit̃. nā phs supro eodē libro. T. ex. cō. ij. ꝓbat ꝙ substātia est primū ens ⁊ qualr sit primū ens. puta tpe. sed primū nō est veꝝ de mā. ꝓbat. n. subam eē primā: qr̄ p̄dicat̃ simplr in q̄d: ⁊ qr̄ alia sunt entia: qr̄ sunt taliter entis. sed neutrū est veꝝ de mā. primū nō. qr̄. 9. metha. dr̃ ꝙ mā p̄dicat̃ deioiatiue de māto ⁊ nō in q̄d. secūdum ēt nō est veꝝ de mā. nā accñtia nō dicūtur entia: qr̄

materie

materie. q2 nõ sunt in mã vt in subo saltē accñtia pfecta. qd ergo dr̃ de accñtibus isepabilibus. q. s. mã p̃cedit ea nõ est de intẽtione phi. ℂ P̃. de eodē pbat phs primitatem tpis ⁊ cognitiõis ⁊ diffinitiõis. sed mã nõ p̃cedit cognitione. q2 est scibilis p analogiã ad formã ex pᵒ phicoꝝ Tex. cõ. 69. ⁊ q2 actus est poꝛ cognitiõe q̃3 potẽtia. ex. 9. metha. Tex. cõ. 13. mã aũt est in potẽtia respectu accñtis silr nec p̃cedit diffõne: q2 suba ꝯposita cadit in diffõne accidẽtis. ⁊ nõ mã. nam. 7. metha. Tex. cõ. 17. dr̃ q accñtia copulata hñt diffõnē p ppriũ subm. ℂ Ex 2ᵃ via arguit̃ sic. Si mã p̃cedit accñs tpe aut h̃ ē veꝝ de mã s̃m se: aut vt est sub aliq̃ forma. nõ pᵒ mõ: q2 vt sic nõ est sub tpe cũ sit ingnãbilis ⁊ incoꝛruptibilis. ex pᵒ phi. Tex. cõ. 82. nec 2ᵒ mõ. q2 vt sic aut est sub forma accñtali: ⁊ sic nõ est poꝛ tpe. q2 vt est sub forma nõ est poꝛ forma. aut vt ē sub forma subali: ⁊ tũc habet̃ ppositũ. q2 suba cõposita ē prioꝛ. ℂ P̃. si sic. seq̃t̃ q sint accñtalia q̃ non p̃cederent̃ ab aliq̃ suba. s. accñtia ppria corpoꝝ supcelestiũ. qd est ꝯ phm. pbatio ꝯñtie. q2 in celo vel est mã vel nõ. si nõ vt dicit cõmẽ. in de suba orbis. tũc talia accñtia nõ p̃cedunt̃. q2 mã ñ p̃cedit. nec p̃t dici q p̃cedant̃ a suba cõposita: q2 illa accidentia sunt insepabilia. si aũt sit ibi mã illa nõ p̃cedit tẽpoꝛe subam cõpositã cu3 suba celi sit gnãlis ⁊ eterna s̃m phm. ⁊ p ꝯñs non precedit accidentia.

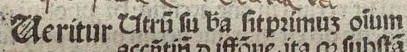
Alia est opinio q̃ dicit q suba duplr̃ cõsiderat̃. vno mõ inq̃3tũ h̃. ⁊ sic non p̃cedit necio accñs tẽpe. alio mõ inq̃3tũ suba cõiter. ⁊ sic est prioꝛ accidente tpe. pbat̃ sic. nã illud qd ꝯuenit spẽi nõ repugnat generi nec alicui iferiori rõne generis. nã si hr̃e alas ꝯuenit aui nõ repugnat aiali hr̃e alas. nec alicui inquãtũ aial. sed aliqua suba p̃cedit tpe oẽ accñs. s. priᵃ cã. ergo substãtie inq̃3tũ substãtia non repugnat p̃cedere oẽ accñs tpe ⁊ duratione. ⁊ per ꝯñs non repugnat alicui substãtie inq̃3tũ suba est. ℂ Cõtra istam opinionẽ sunt rões pbãtes cõmenta exponuꝫ nõ esse ad mentẽ phi. p3 tũ q2 non seq̃t̃: deus q est simpliciter pri⁹ p̃cedit. ergo suba q̃ est posterioꝛ p̃cedit. mõ vr̃ peccare s̃m ꝯñs. tum q2 deus non est in aliq̃ genere vt vr̃ rõ opinionis supponere in mi. Itẽ saltẽ deus nõ p̃cedit tẽpoꝛe tempus vt superius arguebatur.

Alia est opinio que dicit q ppõ phi est vera p se ⁊ falsa p accñs. ⁊ ꝯsiles ppões inueniunt̃ a pho frequenter. vñ in. 6 phi. supponit phs q in mobili sit accipe motũ velocioꝛẽ ⁊ tardioꝛẽ in infinitũ. ⁊ tñ in octauo dicit q aliqs motus ita velox est q nullus sit velocioꝛ. sicut motus primus. illa. n. ppõ vera est p se. s. rõne motus in se accipiẽdo mouẽtia pportionabilia motui. est tñ falsa per accñs: vt. s. ꝯbit̃ ad talẽ motũ vel talẽ silr in pposito substãtie inq̃3tũ est de se non repugnat p̃cedere oẽ accñs tpe ex quo non depẽdet ab aliq̃o accñte: nam ꝯceptus cõpletus ⁊ q̃dditatiuus põt de suba hr̃i circũscripto oĩ accñte. repugnat tñ alicui sube. sed h̃ accidit. ⁊ iõ ppõ phi est vera p se ⁊ falsa p accñs. ℂ Contra. q2 si sic. gᵒ ꝯclõ demonstrationis nõ est p se necessaria. ꝯñs est falsum ex pᵒ poste. q2 demõstratio est neciõꝝ ⁊ eoꝝ tm̃ q̃ sunt p se. pbatio ꝯñtie: q2 necessariũ est qd nõ ꝯtingit alr̃ se hr̃e ex. 5ᵒ. metha. caplõ de necio. Tex. cõ. 6. sed p te subm põt eẽ sine passione. quare ꝯtingit alr̃ se hr̃e q̃3 q passio insit subiecto. ℂ Confirmat̃. q2 q̃ro vñ sit illa accñtalis. nõ ex parte passionis: q2 semp inest subiecto. nec ex pte subiecti q2 p̃m est cã necessaria passionis. quõ ergo est falsa p accñs illa propositio.

Quantũ ad secũdũ dico tria. primũ est q qñ suba dicit̃ prioꝛ tpe nõ accipit̃ h̃ tps vt diffinit̃. 4ᵒ. phi. nam prioꝛitas tpis est ipsius sube inq̃3tũ suba est. sed tẽpus nõ est mẽsura nisi motus ⁊ q̃etis ⁊ eoꝝ q̃ sunt in motu ⁊ q̃ete. suba autem s̃m se nõ est aliqd tale. sed abstrahit a motu ⁊ q̃ete. ergo ⁊c. ℂ Secũdũ dcm̃ est. q nõ accipit̃ hic tps p q̃cũq3 duratione vel mẽsura extrinseca successiua alia ab eẽntia rei. nam de illa eẽt qõ: q2 tunc suba posset illã p̃cedere cũ sit ei accñs. ⁊ sic p̃cederet illã durationẽ. ⁊ tunc q̃rat̃. de illa duratiõe. ⁊ sic in ĩfinitũ. ℂ Tertium dcm̃ est. q prius tpe h̃ diffinit̃ sicut p3 in lr̃a. qd p̃t separati esse sine alio. ⁊ aliud nõ sine ipso: ⁊ isto mõ suba est prioꝛ oĩ accñte vno mõ. ⁊ alio mõ nõ. ℂ Vñ sciẽdũ est q pri⁹ tpe vt dcm̃ est. ē posse hr̃e sine alio: exñtiã actualẽ ⁊ prioꝛẽ q̃3tũ est de se. ita. s. q sibi nõ repugnat. eõ q in nihilo dependet ab eo. ⁊ tale pri⁹ satis põt dici pri⁹ vñ. nihil. n. est prius nã qd nõ sit ẽt illo mõ prius tpe. q aũt aliqd possit p̃cedere aliud illo mõ põt esse duplr̃. vno mõ. q2 nõ dependet ab illo. alio mõ: q2 nõ est cã necia illius. qd probatur p oppositũ. q2 si nõ põt ab illo separi. h̃ ē. vel q2 dependeret ab illo. vel q2 est necia cã illius. ℂ Ad ppositũ dico q suba ꝯpata ad accñtia sepabilia ē poꝛ tempoꝛe vtroq3 mõ. ꝯpata aũt ad accñs insepabile puta ad ppaꝫ passionẽ: ē poꝛ vno mõ: q2. s. nõ depẽdet. sed nõ alio mõ q2. s. est cã. imo h3 cãm neciam respectu passiõis. iõ nõ ē prioꝛ isto mõ. pᵒ ergo mõ est sepabilis mõ perposito. ⁊ vt sic nõ repugnat sube existere sine quocũq3 accñte.

Ad primum principale p3 ex dictis. nã equocat de tpe h3. n. nihil sit prius motu eterno. accipiendo tps pᵒ mõ. tñ tali motu põt eẽ suba prioꝛ tpe. puta substãtia mobilis. q2 nõ depẽdet ab eo. q̃3uis forsan nõ possit separi inq̃3tũ cãt necessario. ℂ Ad secũdũ dr̃ q tps cõsideratur duplr̃. vno mõ vt est passio primi mobilis. alio mõ vt est mensura. pᵒ mõ p̃cedit̃ tpe a pᵒ mobili: sed non secũdo mõ. ℂ Cõtra. q2 oẽ qd p̃cedit̃ tpe ab alio nõ ē sic qñ p̃cedit̃. si gᵒ tps vt passio p̃cedit̃ tpe ⁊ nõ vt est mensura: seqtur q illud tps realr̃ simul erit ⁊ nõ erit: q2 tẽpus vt passio nõ est qñ p̃cedit̃: ⁊ tps vt mẽsura est. q2 nõ precedit̃ sed tps passio: ⁊ tps mensura sũt idẽ realr̃. ergo idẽ realit̃ est ⁊ nõ est sil. ℂ Alr̃ ergo dicẽdũ sicut pri⁹. q nõ accipit̃ h̃ tps ppe vt ē numer⁹ mot⁹. suba gᵒ p̃cedit tps ppe dcm̃ tpe iproprie dicto quatenus non dependet a tempore.

ℂ Sed suba oium primũ rõne. Qõ. iij.

Queritur Utrũ suba sit primuꝫ oium accñtiũ diffõne. ita q substãtia cad in diffõne cuiuscũq3 alterius. Videtr̃ q nõ. nã diffinitio ppria ⁊ sufficiens ꝯstituit̃ ex gñe pprio ⁊ dr̃ia. sed oẽ accñs h3 genus ppriũ ⁊ ppriã dr̃iaꝫ ergo diffõ ppria ⁊ sufficiens põt haberi de accñte sine suba. maioꝛ p3. ex. 8. metha. Tex. cõ. 2. vbi dr̃: q in diffõne est qd ⁊ q̃le. s. ꝯceptus generis q est q̃dditatiuus. ⁊ ꝯceptus dr̃ie q est q̃lificatiu⁹. minoꝛ p3. q2 diuersoꝝ geneꝝ ⁊ non subalternatim positoꝝ sunt diuerse spẽs ⁊ dr̃ie. suba autem ⁊ accñs sunt in diuerso genere. ℂ P̃. rõ quã significat nomẽ est diffõ. ex. 4. metha. Tex. cõ. 28. sed nomẽ accñtis non significat subam. ergo suba non d3 poni in eius diffõne. ℂ P̃. si sic. ergo erit nugatio dicendo. nasus simus. ꝯñs est falsum. ergo ⁊ añs. pbatio ꝯñtie. q2 ad videndũ nugationẽ ponẽda est rõ p noĩe. sed posita rõne simi q̃ est s̃m te nasus cauus: p3 q dicẽdo nasus simus. est dicere nasus nasus cauus. ℂ P̃. accñs põt esse sine subo. ergo subm nõ d3 poni in diffõne accñtis. ꝯñtia est euidens. pbatio añtis. tũ q2 deus est cã pfecta simplr̃. pfectũ simplr̃ est qd nõ h3 excedentiã. vt p3. 5. huius. Tex. cõ. 21. caplõ de pfecto. sed si prima cã cũ secũda posset facere. qd nõ põt p se: hr̃et excedẽtiã. q2 ipsa cũ secũda excederet seipaꝫ solã. gᵒ si pᵃ cã põt facẽ accñs ꝯcurrẽte subo vt cã scda poterit ipm facere p seipm sine subo. ⁊ de facto facit i sacro altaris. tũ q2 aliq̃ accñtia dicunt̃ sepabilia. pñt ergo separi. ⁊ p ꝯñs sine subo diffiniri ℂ Cõtra. Aristo. in littera. Tex. cõ. 4.

ℂ Respondeo ad qõnẽ. ⁊ dico cũ pho istaꝫ ꝯclõnẽ. s. q suba est primũ oium entiũ diffinitione. ita q necio cadit in diffõne cuiuslibet alterius. hãc pbo sic. oĩs diffõ pfecta exprimit pfectũ ꝯceptũ ⁊ q̃etatiuũ itellectus. sed multa diffõ accñtis sine suba ē hmõi. gᵒ necessario suba cadit in diffõne cuiuslibꝫ alterius. s. accñtis

maior pꝫ. ex rōne diffōnis. ꝓbatio minoris. q̄ oē accn̄s hꝫ rōnē forme inherētis. talis aūt non pōt fieri ꝑfectus ꝯceptus q̄etās intellectū sine illo cui inheret. ꝯcept⁹ autē ꝑfectus forme inherētis nō pōt fieri q̄etās itellectuꝫ: nisi cointelligat̄ id cuius est. ⁊ cui inheret. ¶ P. ⁊ redit ī idē sicut ꝯuenit aliq̄bus q̄d: sic ⁊ diffō. sed accn̄tia nō hn̄t q̄d nec sunt entia. nisi q̄ entis mō ꝑexposito in lr̄a. ergo nec habēt diffinitionem: nisi q̄ entis. i. substantie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s in eorum diffinitione debet poni substantia.

Ad primuꝫ in oppositū dicēdū. q̄ nō oē ꝯstitutū ex ꝓprio gn̄e ⁊ ꝓpria dr̄ia ē ꝑfecta diffō: methaphysice loquēdo. ⁊ iō in ꝓposito tale aggregans genus ⁊ dr̄iam accn̄tis nō erit diffō ꝑꝑ cām dictā: q̄ non exꝑmit q̄dditatem oīno ⁊ ꝑfecte ꝑtermittēdo habitudinē ad subām. q̄ ergo diffō dat̄ cā inotescēdi notitia ⁊ ꝯceptu q̄dditatiuo ītellectus: q̄d non fit in ꝓposito. nisi suba addat̄. iō oꝫ addere subm̄. ¶ Contra. q̄ q̄cq̄d ꝑdicat̄ de alio ꝓprie ꝑdicat̄ ꝓm rōnem alicui⁹ ꝑdicatoꝝ positoꝝ p.° thopicoꝝ. vel sub rōne alicuius de q̄nq̄ vlibus. sed dicēdo sic. albedo ē color. a. intelligēdo ꝑ. a. ꝓpriā dr̄iam: non est ꝑdicatio nisi vt diffinitio: vt pꝫ inductiue. ⁊ q̄ phs describēs diffōnē dicit. q̄ diffō est oro indicās q̄d est eē rei. sed color. a. est hmōi indicās rōnem ⁊ q̄dditatē albedinis ⁊c. ¶ Rn̄deo vno mō q̄ logice loquēdo color. a. ꝑdicat̄ de albedīe: vt diffō: q̄ logicus extēdit diffōnē ad illā q̄ est ex gn̄e ⁊ dr̄ia solū. non aūt methaphysice loquēdo: q̄ non exꝑmit ꝯceptū ꝑfectū illius cui⁹ est. si illud sit dependēs. ¶ Alr̄ pōt dici q̄ reducit̄ ad aliq̄d illoꝝ. sicut hō est suba aīata sensibilis: nec est gen⁹ nec dr̄ia ⁊c. reducit̄ tn̄ ad ꝑdicatū de diffinitione: lꝫ non sit vā diffō hois: q̄tenus non exꝑmit cōplete totā rōnem ⁊ eēntiā hois. q̄d tn̄ dꝫ facere diffō. Similit̄ dico in ꝓposito. ¶ Ad aliud dr̄. q̄ accn̄s in ꝯcreto dat itelligere subm̄ in suo significato. ꝑꝑ q̄d dꝫ poni ī ei⁹ diffōne. ¶ Contra. q̄ tūc accn̄s abstractū non diffiniret̄ ꝑ subm̄ cū nullo mō det itelligē subm̄. ⁊ cū accn̄s abstractū sit verius in gn̄e accn̄tis: hr̄ ꝓpositū q̄ in diffone accidētis q̄d est maxime accn̄s non ponit̄ subm̄. Alr̄ g.° dicendū q̄ non est ꝓpt̄ modū significādi ꝯcretū q̄ ponitur subm̄ in diffōne accn̄tis: sed iō est: q̄ accn̄s ꝓm se dependet saltē aptitudialr̄: ⁊ non est ens nisi dependēs sit. ⁊ ꝑꝑ h̄ ponit̄ subm̄ ad h̄ q̄ ꝯplete diffiniat̄ ꝑꝑ ipsam rē significatā. ⁊ vt habeat̄ ꝯceptus ꝑfectus quietās intellectum. ¶ Ad aliud dicēdū q̄ non ē nugatio dicēdo nasus sim⁹. Ad ꝓbationē dicendū sicut dicit phs ifra. q̄ rōnes tales seu diffōnes non sūt certe: q̄ nasus non est ꝑ se de intellectu simi. sed est additū. ¶ Contra: q̄ tunc non differt dicere nasus simus. ⁊ nasus cauus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s idē erit sim⁹ ⁊ cauus. ꝯn̄s est falsum. ꝓbatio ꝯn̄tie. q̄ tolle eq̄lia ab eq̄libus: ⁊ q̄ relinquunt̄ sūt eq̄lia. si ergo tollas ly nasus hic inde remanet ly simus ⁊ cauus. ergo simus ⁊ cauus erūt idem. ¶ Rn̄deo. q̄ si simū nō hꝫ ꝑ seipm nasum intra intellectū suū vt dcm̄ est. nihilominus tn̄ non est idem simū ⁊ cauū: q̄ simū non dicit tm̄ cauitatē: sed aliquā certā habitudinem ad nasum. rōne cuius differūt. ¶ Ad aliud de prima cā. ꝯcedo an̄s: sed nego ꝯn̄tiā: q̄ dato q̄ an̄s eēt seꝑatū: tn̄ depēdet saltem aptitudinaliter ad subam: rōne cuius sine suba non posset ꝑfecte diffiniri: ⁊ cū dr̄: accn̄s est seꝑabile. dicendū q̄ nō est seꝑabile q̄ possit seꝑari: ⁊ esse ꝑ se sine subo: nisi ꝑ potentiā diuinā. sed dr̄ seꝑabile: q̄ corrūpit̄ p⁹ seꝑatōēꝫ ēt manēte subo. sic ex alia ꝑte dn̄r accn̄tia iseꝑabilia: q̄ nō pn̄t nō esse subo existente.

¶ Sed substātia omnium primum ratione ⁊ notitia ⁊c. .Q̄ō. iiij.

Queritur Utrū substātia sit ꝑmū oīum entium cognitōe. ¶ Uidetur q̄ nō. nam oīs cognitio orit̄ a sensu. ſꝫ accn̄tia sunt sensibilia. nō suba. ergo accidens prius cognoscitur q̄ꝫ substātia. ¶ P. primo de aīa. T. ex. cō. ij. dr̄. q̄ accidenti a magnā ꝑtē ꝯferūt ad cognoscendū q̄d q̄d est. g⁹ accn̄tia ꝑcognoscunt̄ ipsi q̄d q̄d est ⁊ sube. ¶ Cōtra. phs .7. methaphysice. T. ex. cō. 4.

Respondeo In ista q̄ōne p.° ꝑmittā vnā distinctioneꝫ. 2.° ondam duplicem ꝯclōnem. ¶ Quātum ad primū: sit ista prima distinctio: q̄dam est primitas gn̄ationis. q̄daꝫ primitas ꝑfectionis. q̄ aūt sūt priora gn̄atiōe sūt iꝑfectiora. ⁊ ecōuerso q̄ sūt priora ꝑfectione: sūt posteriora gn̄atione. vt pꝫ ex. 9. methaphysice. T. ex. cō. v.

Quantum Ad secūdū sit ista p.° ꝯclō. suba nō est primū oīum entiū cognitione: primitate gn̄ationis. Hanc ondūt due rōnes facte ad oppositū. pꝫ. ¶ Secūda ꝯclō sit ista. suba est primū oīuꝫ entiū cognitiōe: ꝑmitate ꝑfectiōis. Hāc ondo. nā cognitio ipsi⁹ q̄d q̄d ē ē ꝑfectissima. vt dicitur in eodem septimo. T. ex. com. 4. quod ergo maxime habet quod q̄d est: est ꝑfectius cognoscibile. sed suba ꝑfectissime hꝫ q̄d q̄d est. ergo est cognoscibile ꝑfectissimū. maior pꝫ. q̄ ēt in his q̄ nō hn̄t simplr̄ q̄d q̄d est vt sūt accn̄tia iꝑfectissima est eoꝝ cognitio: q̄m cognoscit̄ q̄d eoꝝ eo mō quo hn̄t q̄d. ⁊ hec est rō phi in littera.

Ad Argumētū in oppositū dicēdū q̄ arguit de prioritate gn̄ationis. vt dcm̄ est. ¶ Cōtra. q̄ accn̄tia sunt priora cognitione ⁊ prioritate ꝑfectionis. nā cognoscibile nō cognoscit̄: nisi q̄ eius spēs est in cognoscente. sed in itellectu est spēs accn̄tis. non sube. ergo accn̄s ꝑfectius cognoscit̄. maior pꝫ. sed secūda ꝑs minoris affirmatiua ꝓbat̄. q̄ intellectus agēs est abstractiuus illoꝝ q̄ sūt in fantasia. sed spēs accn̄tis sūt in virtute fantastica. ergo ⁊c. secūda ꝑs negatiua ꝓbat̄. q̄ nihil est in intellectu q̄n prius fuerit in sensu. ex p.° poste. si ergo spēs sube eēt in intellectu prius esset ī sensu. ⁊ sic posset spēs cognosci substātia a sensu. q̄d ē falsuꝫ. q̄ oīa sensibilia sūt accn̄tia. puta quātitas. q̄litas ⁊c. ¶ Rn̄det̄ negādo minorē. eo q̄ spēs substātie est in sensu inuoluta cū spē accn̄tis. nō tn̄ facit sensum nec est principiū sentiendi. sed apphensa spē accn̄tis a sensu: virtus supior: puta intellectus: suffodiēdo sub spē accn̄tis spēm substātie: cognoscit subam ꝑ ꝓpriā spēm. eo mō quo estimatiua in agno ꝑ spēm inimicitie quā suffodit ꝑ spēm apphensam ꝑ sensum: cognoscit inimicitiaꝫ lupi. lꝫ spēm inimicitie non cōprehēdat ꝑ sensum. ¶ Contra. q̄ illud q̄d pn̄s imutat intellectū eius absentia potest cognosci q̄n nō imutat. sicut visus cognoscit tenebrā q̄n n̄ imutat̄ a lumine. ex secūdo de aīa. T. ex. cō. 103. si ergo intellectus pōt cognoscere nāliter pn̄tiam sube panis: ita ⁊ abn̄tiā in sacro altaris posset cognoscere. q̄d est euidenter falsum. ¶ Aliter dr̄. q̄ in intellectu nō est nisi spēs accidētis: que imediate cātur ab accn̄te ⁊ mediate a substātia. ⁊ iō p.° repn̄tat accn̄s. secūdo subam. ¶ Contra. nulla spēs pōt distincte repn̄tare illud q̄d est ꝑfectius eo cuius ē species. sed suba est prior q̄ꝫ accn̄s. ēt cognitione. vt h̄ dr̄. ergo spēs accn̄tis nō pōt distincte repn̄tare substātiā. maior pꝫ. q̄ al's sititudo alicuius albi remissi repn̄taret album intensum. ⁊ tūc q̄ncūq̄ videret̄ albū remissum videretur albū intensum. q̄d est falsum. ¶ Confirmat̄. q̄ cū aliq̄n accn̄s sit ꝑ se. vt in sacro: quo mō spēs accn̄tis repn̄tabit secūdario subam. cū ibi sint sola accn̄tia. ¶ Alr̄ dr̄. q̄ substantia cognoscit̄ ꝑ discursum ab accn̄tibus arguēdo ad substantiam. ¶ Contra. q̄ cū oīs cognitio discursiua sit iꝑfecta: seq̄t̄ q̄ suba iꝑfectius cognosceret̄ q̄ꝫ accn̄s. q̄d ē ꝯ phm h̄. ¶ Alr̄ ergo dicendū. q̄ suba est ꝑfectius cognoscibile simplr̄. tn̄ aliq̄d aliud pōt ꝑfecti⁹ cognosci a nobis ꝓm ꝓportionē cognoscibilitatis sue. nec illa repugnant. Exemplū. spēs alicuius albi remissi ꝑfectius mihi repn̄tat ipm albū cuius ē spēs q̄ꝫ spēs solis repn̄tet oculo aq̄le ipm solem. ⁊ magis video albū ꝓm ꝓportionē visibilitatis sue: q̄ꝫ aq̄la solē ꝓm ꝓportionē visibilitatis sue: licꝫ simplr̄ sol sit ꝑfectius visibile q̄ꝫ tale albū. ¶ Ad formā. cū dr̄ q̄ illud ꝑfecti⁹ cognoscit̄ cui⁹ spēs ē in itellectu. dico q̄ veꝝ est ꝓm ꝓportionē sue cognoscibilitatis. ⁊ tn̄ h̄ n̄ obstāte substātia de se est ꝑfectius cognoscibile in se: ⁊ ēt

in nobis

in nobis si possemus ad illā ptingere: sed nō possumus i ista vita. ꝓpō g°. phi est sic itelligēda ꝙ suba est in primū cogoscibile. ꝑmitate pfectōis simplr ꝛ in se. lꝫ nō nobis. vt sic dcm̄ phi itelligat methaphice. ꝛ nō aiastice. q̄ distictio patebit inferius in hoc eodem septimo.

¶ Quare si species materia est prior ꝛ magis ens. ꝛ ipso quod ex vtrisqꝫ prior erit propter eandem rationem ꝛc. Qō. v.

Queritur Utrū forma sit prior mā ꝛ cōposito. ꝛ magis ens vtroqꝫ. ¶ Videt ꝙ nō sit prior ꝯposito. naꝫ oē p accñs est posterius eo qd̄ est p se. ex 2° phico. caplo de casu ꝛ fortuna. Tex. cō. 66. sed forma est p accñs respectu ꝯpositi. ergo ꝛc. ꝓbatio mioris: qꝛ fieri ꝛ gnāri est p se via ad esse. ergo illud qd̄ fit per se. ꝛ qd̄ fit p accñs ē p accñs: ꝫ ꝯpositū fit p se. forma āt p accñs. vt hētur in h eodē septimo. Tex. cō. 26. g° ꝛc. ¶ P. ꝙ nō sit magis ens q̄ꝫ ꝯpositū: nā illud dr̄ pfecti⁹ ens alio qd̄ includit totū illud ꝛ aliqd vltra. sed ꝯpositū ē hmōi respectu forme. nā ꝑter entitatē forme icludit ēt aliā entitatē. s. entitatē mãe. ¶ P. ꝙ non sit magis ens q̄ꝫ mā. nā qd̄ plib⁹ substat est magis suba. vt dr̄ in ꝑdicamētis. ꝛ p ꝯñs magis ens. ¶ P. ꝙ nō sit ꝑor q̄ꝫ mā. nā posteri⁹ eēntialr nō pōt eē sine priori. sed ecōuerso. si ergo forma est prior q̄ꝫ mā dr̄ ꝙ mā nō possit esse sine forma: sed ecōuerso: qd̄ est absurdum. ¶ Cōtra. phs hic in littera. Tex. cō. vij.

In ista qōne declarabo tres ꝯclusiones.

Respondeo ¶ Prima ꝯclo sit ista. forma ē ꝑor mā. ꝛ magis ens. Hāc ondo ois act⁹ ē prior potētia simplr ꝛ ꝑoritate pfectiōis. ex. 9. metha. Tex. cō. 13. sed forma ē act⁹ ꝛ pfectio mãe: mā aūt est pfectibilis vt potētia. g° forma ē prior mā ꝛ magis ens. ¶ Secūda ꝯclo sit ista. forma ē ꝑor ꝯposito. Hāc ondo sic. mā est prior ꝯposito sicut pricipiū principiato. sed forma est prior mā. ex p° ꝯclone. ergo forma est prior ꝯposito. nā qcqd est pri⁹ priore est pri⁹ posteriore. Hāc rōnē tangit Aristo. in lra. ¶ Cōfirmat. qꝛ pricipiū est prius principiato. sed nō tm̄ mā sed ēt forma est pricipiū ꝯpositi. ergo ꝛc. ¶ Tertia ꝯclo sit ista. forma nō est magis ens ꝯposito. h pꝫ p scdam rōnem in pede. nā illud dr̄ pfecti⁹ ens alio qd̄ icludit illud ꝛ plus. sed sic ē cōpositū respectu forme. qꝛ icludit formā ꝛ mām. ergo est magis ens ꝛ pfecti⁹ ꝛc. ¶ Cōtra. qꝛ act⁹ est pfectio simplr. alr nō attribueret primo enti. g° cuius verius iest rō act⁹ illud dr̄ simplr pfecti⁹. sed forma est p° ꝛ eēntialr act⁹. cōpositū aūt nō nisi p formā est in actu. ergo forma est pfectior simplr ipso ꝯposito. ¶ Rñdeo. cui iest verius ratio actus illud pfectius ē simplr ꝛc. dico ꝙ verū ē ceteris paribus. sed in ꝓposito nō sūt cetera paria. nā ipm cōpositū icludit ipsam formā. ꝛ p ꝯñs qcqd pfectionis est i forma. ꝛ adhuc aliqd aliud addit ad pfectionē ei⁹. ¶ Sed qd ad Aristo. q dicit ꝙ forma est prior ꝛ magis ens q̄ꝫ ꝯpositū. ¶ Rñdeo ꝙ ly pri⁹ ꝛ magis itelligit nō ꝭm pfectionem: sed ꝭm pricipalitatē ꝛ indepēdentiaꝫ: qꝛ entitas principij principalioris qd̄ est forma est idepēdēs respectu pricipiati qd̄ est cōpositū. ꝛ respectu principij minus principalis qd̄ est ipa mā. principiatū enim dependet a principio potissime principaliori. ꝛ non ecōuerso.

Ad primum In oppositū dicendū ꝙ forma in cōposito hꝫ duplex esse. s. esse ꝓpriū. ꝛ eē cōicatū sibi a ꝯposito. p illud eē ꝓpriū qd̄ est ens p se est prior cōposito. illud tm̄ esse ꝓpriū nō est eē exñtie quo cōpositū est p se ens: qꝛ tali eē forma ipsa est p accñs. sicut ps p eē toti⁹ sed est eē ꝓpriū forme tā qditatiuū q̄ꝫ essentie. ꝛ ꝭm illud esse ꝑcedit ꝯpositū nālr. cū g° dr̄ ꝙ forma ē ens ꝛ fit p accñs: verū ē de entitate q̄ est p se cōpositi. ꝛ de tali eē ꝓcedit ꝓbatio: qꝛ ad tale eē p se gnātio terminat tm̄ nihilominus forma est ens p se ꝭm esse ꝓpriū. ¶ Ad secūdū dicēdū ꝙ ꝯcludit ꝓ tertia ꝯclone. ꝛ iō ꝯcedat. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ p se rō sube nō est substare in potētia receptiua sicut substat mā. sed rō p se sube est p se existere sepabilis ab alijs nō depēdēs. sed illud nō ꝯuenit mãe nisi p formā. ¶ Ad phm in ꝑdicamētis. dicēdū ꝙ prima suba nō dicit maxime suba. ex h solū ꝙ substat alijs. sed qꝛ existit in se nō depēdēs. ꝛ ita in ꝓposito itelligit respectu subaꝝ secūdarū ꝛ accñtiū. ꝛ nō respectu forme p quā pri° suba subsistit. ¶ Ad q̄rtū forte dici posset. ꝙ nō solū mā pōt existere sine forma: sed forma sine mā p potētiā diuinā. sed⁹ nihil h ad minorē. ¶ Alr g° dicēdū ꝙ duplex est ordo prioritatis nãe. vn⁹. s. cū cālitate. ali⁹ sine cālitate. lꝫ ergo vbi ē ordo prioritatis nãe cū cālitate posteri⁹ nō possit esse sine priori. pōt tm̄ esse sine cālitate. sic est in ꝓposito: qꝛ forma prior est mā. sic ꝙ tm̄ nō est cā eius. ꝛ iō mā pōt eē sine forma vbi ēt est cālitas posterius pōt esse sine priori. dū tm̄ cālitatem illi⁹ prioris possit supplere alia cā prior. Exēplū. accidens pōt esse sine subiecto. nō obstante ꝙ subm sit pri⁹ nāliter. ꝛ cā accñtis. qꝛ cālitas subi pōt suppleri a cā pria sicut pꝫ de facto in sacramento altaris.

¶ Dico autem materiam que est ꝭm se nullatenus: neqꝫ quid: neqꝫ quātitas: neqꝫ ad aliqd dicitur: qbus ens est terminatū. est eni quoddā de quo ꝑdicat hoꝝ qōlibet: cui est esse alteꝝ: ꝛ cathegoriaꝝ vnicuiqꝫ ꝛc. Qō. vj.

Queritur Utrū mā sit ens. ¶ Videt ꝙ nō. nā. 7. metha. Tex. cō. 8. dr̄ mā nec ē qd: nec q̄le: nec q̄ꝫtū: nec aliqd aliorum qb⁹ ens determinatur. ergo nō ens. ¶ P. 5. phicoꝝ. Tex. cō. 8. ad ꝓbandū ꝙ gnātio nō est motus arguit sic. qd̄ mouet est. qd̄ gnātur nō est. ergo gnātio nō est mot⁹. quere quō intelligit in minori: qd̄ gnātur nō est: nō pōt dici ꝙ intelligit ꝓ termino: qꝛ sic ēt terminus motus nō est: nec pōt dici ꝙ in minori ly qd̄ generatur accipiatur pro termino ꝛ in maiori ly quod mouet ꝓ subo: qꝛ tūc argueretur in q̄ttuor terminis. ergo cū dr̄ qd̄ gnātur nō est. accipit pro subo: sed subm gnātionis est mā. g° mā nō est ens. ¶ Cōtra: mā est principiū p se. ex p° phicoꝝ. ꝛ cā per se. ex secūdo methaphisice. ergo est aliqd ens. ꝯñtia pꝫ. qꝛ qd̄ non est: nō pōt esse principiū per se. nec per se causa.

Respondeo ꝛ dico duo. ¶ Primū dcm̄ est ꝙ mā est ens. ꝓbatio hui⁹. illud qd̄ manet idē sub vtroqꝫ termino mutationis est ens ꝛ nō nihil. sed mā est hmōi. ergo ꝛc. ꝓbatio minoris. qꝛ ꝭm cōmē. trāsmutatio facit scire mām. oē. n. agēs nāle reqrit passuꝫ in qd̄ agat. sicut g° in trāsmutatiōe accñtali trāsmutās trāsmutat aliqd manēs idē ab vno termio ad aliū terminum. nā sicut albedo nō fit nigredo: sed aliqd cōe qd̄ prius fuit albū fit postea nigꝝ: sic in trāsmutatione subali. pūta in gnātione generās trāsmutat aliqd a forma in formā ꝛ illud est mā. ꝛ h est rō phi in ꝑmo de gnātione. ¶ Sed dices. illud qd̄ gnātioni subijcit nō est mā nec aliqd cōe gnāto ꝛ corrupto: sed est ipm corrūpendum qd̄ nō manet in fine gnātionis. ¶ Cōfirmat ista rñsio. qꝛ in gnātiōe simplr totū trāsmutat in totū. p° de gnātiōe. Tex. cō. 10. g° nihil remāet cōe genito ꝛ corrupto. ¶ Cōtra. qꝛ pri⁹ nāliter corrūpēdū nō ē anq̄ꝫ gnātū fiat. ergo si nihil corrūpēdi manet in p° instāti i quo gnāns gnāt: nihil sibi ꝑsupponit in qd̄ agat ergo gnāt de nihilo. ꝛ p ꝯñs gnātio erit creatio. qd̄ ē falsum. ¶ Dices ꝙ ꝓducere de nihilo: vl nō aliquo: pōt eē duplr. vno mō subiectiue. alio mō initiatiue. agēs nāle ꝓducit de nō aliq subiue. sed nō initiatiue. qꝛ ꝓducit ex termino a quo. deus aūt vtroqꝫ mō ꝓducit ex nihilo. ꝛ talis ꝓductio ē creatio. nō sic in ꝓposito. cū illa ꝓductio nālis sit de aliq saltē initiatiue. lꝫ nō subiectiue. ¶ Cōtra. agēs habens in sua virtute actiua totū effectū nō minus illum ꝓducit: lꝫ nō opponat aliud p cuius ꝑñtiam magis debilitet virtus eius q̄ꝫ fortificet. qꝛ agens nāle agēdo re-

patit᷑. ergo si ꝑ te ignis gn̄ans hꝫ in sua virtute actiua totum effectū cū nihil eius suppōat. seqtur ꝙ ignis gn̄ans ignē ex aqua nō minus ꝓducit ipm sine aqua q̄ꝫ cū aqua ⁊ ꝑ ꝯn̄s talis ꝓductio erit de nihilo tam subiue q̄ꝫ initiatiue. ⁊ ꝑ ꝯn̄s erit creatio. ℭ Confirmat᷑. qꝛ agens nāle potens in aliquē totū effectū necessario aliqn̄ ipm faciet nō īpeditū. ex. 9. metha. ca. 4. Tex. cō. 10. sed ꝑ amotionem ꝯrij siue corrūpendi amouet᷑ īpedimētū agētis. qꝛ ex actione. in contrarium impeditur in sua actione. ergo nō posito ipso corrumpendo in quod agat necessario producit totum effectuꝫ illū ex nihilo vtroqꝫ mō ergo creabit. Nec cogit illud qꝺ adducit᷑ de pħo. ꝙ totū mutat᷑ in totū. illa eni ꝓbatio Arist. vera est. si totū accipiat᷑ cathegoreumatice. est eni sensus ꝙ totū ꝯstitutū. puta aer: mutat᷑ in totum aliud. puta in aquā. nō aūt est vera si totū accipiatur sincathegoreumatice. qꝛ eēt sensus. ꝙ q̄libet ꝑs mutatur ī quālibet ꝑtem. qꝺ est falsuꝫ: qꝛ manet mā cōis. ℭ Ad cuius euidentiā est notandū ꝙ ille dictiones dicunt᷑ cathegoreumatice q̄ significat rē vel dispōnē rei q̄ subijcit᷑ vl' ꝑdicat᷑ i enūciatōe. v. g. hō alb' currit. hō. n. significat rē q̄ subijcit᷑. alb' vo dispōnē subi. ly currit significat rē q̄ ꝑdicat᷑. Dictiōes āt sincathegoreumatice dicūt᷑ q̄ nō significant rem nec dispōnē rei. sed determināt ipsam rem: puta hoiem accipi distributiue ꝑ suis ꝑtib' subiuis. ℭ Ad ꝓpositū. totū acceptū cathegoreumatice significat ipsam reꝫ ꝯstitutā ex ꝑtibus: ⁊ sic cū in gn̄atione simplr fiat mutatio in forma subali a qua principalr est esse rei: sic tūc totū dr̄ transire in totū. qꝛ totū esse aeris in totū esse aqua vel econuerso. totū aūt acceptū sincathegoreumatice determinat ipsam rem accipi ꝑ q̄libet sui ꝑte. ⁊ sic accipiendo eēt sensus: ꝙ res ꝭm q̄ꝫlibet sui ꝑtem: trāsiret in q̄ꝫlibet ꝑtem alteri' toti': ⁊ ille sensus est falsus. vt pꝫ ex ꝑdictis. ℭ P. ad principale. mā est fundamētū ⁊ receptaculū oium formaꝝ nāliū. vn̄ pħs 2°. de gn̄atione. Tex. cō. 4. vocat eā pādaseos. i. receptaculū formaꝝ. mā. n. ꝑ se est pars rei. vt infra i hoc septimo Tex. cō. 34. materia ē ēt ꝑ se subiectū gn̄atōis vn̄ Ari. p° de gn̄atiōe Tex. cō. 24. ait ꝙ mā prima quā ibi vocat yle: ē maxime subm gn̄atiōis ⁊ corruptionis. mā ē ēt ꝑ se terminus creationis. ꝭm Aug. 12. ꝯfessionū. ē ēt ign̄abilis ⁊ corruptibilis. p° phi. Tex. cō. 82. est etiā ꝑ se cā ⁊ principiū: vt predictū est. sed certū est ꝙ oia predicta nō possunt cōpetere nō enti. ergo materia nō est nō ens. sed vere est ens. ℭ Secundū dictū est. ꝙ materia ē ens in potētia. ℭ Ad cuius euidētiā est notandū. ꝙ sicut dcm̄ fuit i quarto ⁊ i qnto huius. ens i potētia dr̄ duplr. vno mō vt dꝫ potentie in quo ē potentia. Alio mō sicut terminus potētie ad quē ē potētia. Exēplum primi. supficies dealbanda. Exēplū secundi. albedo generāda. prima potentia dr̄ subiua. secunda dr̄ obiua. nec sunt eedē ille due potētie. pn̄t. n. separi. qꝺ enim est creabile. puta angelus est in potētia obiua nō subiua. qn̄qꝫ tn̄ sunt in eodē. qꝛ eadē potentia vt est in subo dr̄ subiua. ⁊ illa eadem vt est illius ad qꝺ est dr̄ obiua. ⁊ sic rosa nō exn̄s comparata ad subm: est in potentia subiua. cōparata ad agēs dr̄ esse in potentia obiua. ℭ Ad ꝓpositū. mā dr̄ ens in potentia nō obiua: sicut albedo an̄q̄ꝫ sit. tū qꝛ eēt simplr nō ens. tū qꝛ talis potentia obiua numeratur ꝭm numerum actuū. mā autē est vna respectu oium formarū. tū qꝛ ens in potentia obiua non est subm transmutationis: sed terminus. mā aūt ponit᷑ subm. sed materia ponitur ens i potentia subiua eo mō quo superficies est in potentia ad albedineꝫ. ita ꝙ mā est ens receptiuū actus subalis primo. ⁊ actus accidentalis secundario. mā ergo licet sit ens actu entitatiuo qꝛ est aliquid distinctum extra cām suam. tamē distinguitur contra actum distinguentem formalem ⁊ specificum. ⁊ ita describitur ꝑ ens in po^a. quia maxime est receptiua actus. est ergo ens in potentia subiua ⁊ magis q̄ꝫ subm accidentis. qꝛ minus hn̄s actualitatis est magis capax actualitatis vt patet de se.

Ad primuꝫ In oppositū dr̄ vno mō. ꝙ pħs loqt᷑ ꝭꝫ opinionem aliorum. quod patet ex duobus. primo ex epilogo. Ex his ergo speculantibus. 2°. qꝛ statim arguit ad oppositū. Sed impossibile est. ⁊c. ℭ Alr dr̄ ꝙ loqt᷑ de diuidentibus ens per se. vn̄ seqt᷑. nec aliqd hoꝝ qb' ens determinat᷑. Sic etiā forma nō est nec qd. nec quale. quare nec materia nec forma sunt ꝑ se in genere. sed ꝑ reductionem. ℭ Ad secundū ꝯcedo ꝙ in argumento Arist. vniformiter negat᷑ eē a subo generationis ⁊ affirmatur de subo motus. ⁊ loquit᷑ de esse formali ⁊ specifico ⁊ ꝑfecto. nam subm mot' ē aliqꝺ ens in eē ꝑfecto ⁊ formali. materia vo non. sed ex hoc non seqt᷑ ꝙ sit nihil. sed ē aliqꝺ ens distinctū extra suā cām. ℭ Cōtra. qꝛ motus est actus entis i potentia. ex tertio phiſi. Tex. cō. 6. ergo non vr̄ ꝙ subm motus sit ens in actu. ℭ Rn̄deo. de rōne subi motus vt sic n̄ est ꝙ sit actu: sed potētia. tn̄ est q̄dā ꝯditio necessario concomitans. sicut. n. eē q̄ꝫtū. ē ꝯditio ꝯcomitās sentientē. sic entitas actualis est ꝯditio mobilis. ⁊ hoc sufficit pħo ad distinguendū generationem a motu. vnde dico ꝙ subiecto motus vt sic: accidit ꝙ sit ens in actu perfecto. lꝫ hoc sit quoddam necessario concomitans.

ℭ Singulū eni nō aliud vr̄ eē a suimet suba: ⁊ qꝺ qd erat eē dicit᷑ singuli substātia. ⁊c. Q̄o. vij.

Queritur Utrū qꝺ quid est sit idē cum eo cuius ē qꝺ quid ē. ℭ Uidet᷑ ꝙ nō. nā tertio ꝺ aia. Tex. ⁊ cō. 9. dr̄ ꝙ aliud ē magnitudo: ⁊ magnitudinis eē. ⁊ caro: ⁊ carnis eē. sed ꝑ magnitudinis eē intelligit᷑ qꝺ qd est magnitudinis. silr̄ de carne ⁊c. ℭ Preterea pħs in hoc septimo capitulo de partibus diffinitiōis dicit. ꝙ in ꝯceptis cū mā nō ē idē qꝺ qd est cū eo cuius est. sed oia nālia ꝯcipiūt᷑ cū mā. ex primo pħicoꝝ. ⁊ sexto hui'. Tex. cō. 2. ergo in talib' nō ē idē qꝺ qd ē cū eo cui' ē. ℭ Preterea. si sic. ergo qꝺ qd ē: ē gn̄abile ⁊ corruptibile sicut illud cuius est. ꝯn̄s est falsum. ergo ⁊ an̄s. ꝯn̄a pꝫ. qꝛ si ideꝫ sunt: seqt᷑ ꝙ sit gn̄ant᷑ ⁊ corrūpant᷑. falsitas ꝯn̄tis patꝫ. ex capitulo sequenti. Tex. com. 27. vbi dicitur ꝙ nec species generatur. nec qꝺ quid ē. ℭ Contra. philosophus hic ⁊ in septimo. Tex. com. 20.

Rn̄deo In ista q̄ōne sic ꝓcedā. primo vnā opinioneꝫ ꝑtractabo. 2° alr̄ ad q̄ōnē rn̄debo. ℭ Quātū ad primū ē vna opinio. Cui' primū dcm̄ ē. qꝛ ipꝫ qꝺ qd ē est illud qꝺ colligit᷑ ex ꝑdicatis i qd. vt dcm̄ fuit. s i ca° illo. ⁊ p° dicem'. Tex. cō. 11. ℭ Scd̄ꝫ dcm̄ ē. cū illa ꝑdicata i qd sint formalr̄ talia ꝑ rōnē seqt᷑ ꝙ qd ē sit suba ꝑ rōnē dcāꝫ ꝭꝫ se. illa. s. q̄ hn̄t itellectū ꝯpletū ꝑ aliqꝫ drīaꝫ ꝓprij gn̄is. ℭ Tertiū dcꝫ ē. ⁊ seqt᷑ ex ꝓcedēti. ꝙ talia simplr̄ loquēdo n̄ sunt nisi sube. nā accidētia lꝫ hēant drīaꝫ ꝓprij gn̄is: tn̄ sp depēdēt ad subꝫ. iō seqt᷑ ꝙ solū sube hn̄t qꝺ qd ē. ⁊ nō accn̄tia. cū icludāt subꝫ. ℭ Ex his dcis ꝯcludunt᷑ tres ꝯcl'ones. ℭ Prima ē. qꝺ qd ē: ē idē cū subo eo cui' ē i substātijs. qꝺ pꝫ ꝑ pħꝫ ex his dcis. nā qꝺ qd ē n̄ ē nisi eoꝝ q̄ hn̄t ꝑdicata in qd: ⁊ talia vt dicūt sūt sube spēs. ℭ Secūda ꝯcl'o ē. ꝙ i dictis ꝑ accn̄s qꝺ qd ē nō ē idē cū eo cui' ē qꝺ ꝓbat᷑ ꝑ argumētū pħi. qꝛ si sic. qꝺ qd ē hois albi. eēt idē cū hoie. qꝛ hō alb' nō subijcit᷑ nisi rōne alteri' ꝑtis q̄ ē suba. ℭ 3° ꝯcl'o ē. ꝙ ꝑticularia n̄ hn̄t qꝺ qd ē idē sibi. qꝺ sic pꝫ. qꝛ singularia nō hn̄t ꝑdicata in qd nisi ꝑdicata spēi. ⁊ iō nō hn̄t qꝺ qd ē ꝓpriū: ꝭꝫ solū hn̄t qd spēi. qꝛ tūc icludūt aliqd in se qꝺ ē ex rōnē spēi. iō nō sūt idē cū qꝺ qd est spēi. nec hn̄t aliud qꝺ qd ē. ℭ Cōtra istā opionē. ⁊ p° ꝯ illa dicta arguit᷑ sic. qꝛ nihil est formalr̄ ens nisi suū qꝺ qd est sibi insit. si ergo qꝺ qd est eēt ex ꝑdicatis in qd collectū ꝭm rōnē nihil eēt formalr̄ ens nisi ꝑ ꝯsiderationē itellect' qui facit ꝑdicata in quid. quod ē icōueniēs. qꝛ tūc nulluꝫ eēt ens reale: ꝭꝫ rōnis tm̄. maioꝛ pꝫ in quinto caplo. Tex. cō. xx. vbi dr̄. ꝙ cui nō est bono eē nō ē bonū ⁊ silr̄ cui nō est ens formalr̄ nō est ens. ℭ P. hic in lr̄a dr̄. Singulum eni nō aliud vr̄ a suimet suba: ⁊ quod quid erat esse dr̄ singuli suba. si ergo quid est esset suba ꝭm rōneꝫ: vt ipsi dicunt

cunt: singulū esset ens rōnis. ⁊ nullū esset ens reale. ¶ P̄. veritas i itellectu ↄponētis oriť ⁊ cātur ex re ex. s. q̄ aliq̄ st̄ ↄposita i re sic ibi ↄcipiūť. ita q̄ nālr prior ē idētitas i re q̄ȝ i itellectu. si ergo hō ⁊ qđ qd est hois fm rōnē sunt idē: seqť q̄ hō añq̄ȝ cōsidereť ab itellectu sit idē qdditati ue pter oēȝ itellectū. Un̄ vr̄ dicēdū q̄ qd ē: ē idē qđ res: nec depēdet a p̄dicatis i qd nec ab itellectu sȝ ē idē sine oi itellectu. ¶ Ad auctoritatē phi q̄ adducit dicēdū. q̄ ibi loqť logice: vt ipemet dicit. vñ cum accipit p se illā lr̄aȝ in q̄ igiť nō ierit rōne ipm dicente iphi hec rō est qđ qd erat singulis. accipiť ibi qđ qd erat eē genitiue. ⁊ non nomiatiue. ad denotādū q̄ accipiť qđ qd erat esse logice. vt est qđdā collectū ex p̄dicatis i qd ⁊ p se prio mō. ⁊ hec est rō eius. ¶ Pria ↄclō eoꝝ ⁊ scđa ↄcedať. q̄ sūt phi. licet rō eoꝝ p scđa ↄclone peccet fm accñs. vt dcm̄ fuit in sinian do lr̄aȝ. ¶ Sȝ ↄ tertiā ↄclonē arguiť sic. nā qđ qd ē ē idē cū eo cui⁹ ē. est āt substātijs idē et fm te. sed pria suba est marie suba ⁊ marie ens. ergo pria suba q̄ ē singularis marie hȝ qđ qd ē. ⁊ p ↄñs ē idē suo qđ qd ē. ¶ Preterea. illud qđ singularē addit ad spēm qcqd sit. aut facit vnū p se cū nā spēi. aut nō. si nō. tunc cū illud additū sit de essentia prie sube: seqť q̄ pria suba ē ens p accñs. ⁊ p ↄñs non gñabiť neq̄ȝ corrumpetur per se. qđ est fasū. vt pȝ ex prio hui⁹ i plogo. q̄ oēs gñationes p se sūt circa singularia. Si vo facit vnū p se ergo totū illud est idē sibi vere. ⁊ pōt hr̄e ppriū qđ qd est. licet icludat aliud a nā speciei.

Quantū ad secūdū p⁹ p̄mittā aliq̄s distictiōes. scđo oñdā aliq̄s ↄclones. ¶ De prio sit ista pria distictio. idē q̄nq̄ȝ ↄcipiť ↄfuse: q̄nq̄ȝ disticte. prio mō significať p nomē. scđo mō significať p diffōnē. ⁊ sic prio mō dr̄ illud cui⁹ est. q̄ qd est. scđo mō dr̄ qd. vñ qđ qd est: ⁊ illud cui⁹ ē nihil differūt nisi i diuerso mō ↄcipiēdi idē. ¶ Secūda distictio sit ista. sicut forma pōt sumi duplr̄. ita ⁊ mā. nā mā ⁊ forma opponūť relatiue. ex scđo phi. tex. cō. 26. ⁊ q̄t modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis ⁊ reliquū. ex p⁰. thopicoꝝ. forma āt sumiť duplr̄. vel p forma ptis: vel p forma totius. Exēplū primi. aīa hois. Exēplū scđi. qdditas hois q̄ est hūanitas. Silr̄ mā dr̄ vno modo q̄ corrñdet forme ptis. ⁊ sic mā ē ps eēntialis cōpositi. q̄ ↄstituit cū forma vnū ens p se de gñe sube. Alio mō dr̄ mā q̄ corrñdet forme toti⁹ ↄhēs qdditatē ad eē h̄. ⁊ h̄ est pprietas idiuidualis q̄ cū ipsa qdditate specifica ↄstituit ipm idiuiduū spēi vnum ens p se. de q̄ mā dcm̄ fuit qnto h⁹. ca⁰ de vno. ¶ 3⁰ distictio ē. q̄ eoꝝ q̄ st̄: q̄dā sūt entia p se. q̄dā p accñs. Exēpluȝ primi. decē gñā. ⁊ oēs spēs oium geneꝝ. ⁊ oia idiuidua q̄ sunt p se i gñe. q̄. s. nō icludūt res diuersoꝝ geneꝝ. Exēplū scđi. oia aggregata ex reb⁹ diuersoꝝ p dicamētoꝝ siue diuersis noib⁹. vt hō alb⁹. siue vno noie. vt albū noiať. nā albū cū sit cōcretum accñtis includit diuersas res. s. subam ⁊ accñs. ¶ Quarta distictio sit ista. q̄dā hñt qđ qd est p⁰. ⁊ p se. vt hō ⁊ q̄libȝ spēs ↄposita vlis. nā spēs dr̄ hr̄e qđ qd ē prio ⁊ p se. ex h̄ q̄ qdditas p nihil aliud aduenit eis. sed alijs. s. idiuiduis p ipsas ↄuenit. h̄. n. est hr̄e aliqd prio ex prio poste. q̄dā aūt hñt qđ qd est p se. sȝ nō prio vt hic hō singularis abstrahēs ab exñtia ⁊ tpe. ⁊ tale idiuiduū ē p se i gñe. q̄ nō icludit res diuersoꝝ geneꝝ. tale āt idiuiduū hȝ qđ qd ē p se. q̄ nihil icludit tolēs vnitatē p se entis. tñ q̄ qditatē hȝ p aliud. s. p spēȝ quā participat. iō nō prio hȝ qđ qd ē. q̄dā tñ hñt qđ qd ē. nec prio nec p se: sȝ p accñs. vt hic hō exñs ⁊ ens in tpe. nā tale idiuiduū icludit aliqđ accñs extra rōnē qdditatis. puta exñtia ⁊ eē i tpe. ⁊ alias ↄditiōes mālēs o tollūt p se vnitatē entis. vlteri⁹ si hō alb⁹ hēat aliq̄lr quod qd est hȝ ipm magis p accñs q̄ȝ hic: hic hō exñs. nā hō alb⁹ est magis ens p accñs q̄ȝ hic hō exñs q̄ icludit exñtiā. ⁊ si accipiatur hic hō alb⁹ exñs. adhuc addit aliud accñs. puta albedinē: si ēt hō alb⁹ accipiatur vt abstrahit ab existētia: adhuc ē magis ens p accñs q̄ȝ hic hō exñs. q̄ albedo est p prie ⁊ vere accñs. exñtia āt nō ē pprie accñs exñtie nisi p ut accñs alicui dr̄ large qcqd formalr ñ ē idē illi. ergo hō

albus magis hȝ qđ qd ē p accñs. q̄ȝ hic homo existens.

De scđo sit hic pria ↄclo. ¶ In dictis p se ē idē qđ quid est cū eo cui⁹ ē. Hec pbať ex argumētis phi. tū quia singulū nō vr̄ aliud q̄ȝ suimet substātia. sȝ quod qd est: est substātia cuiuscūq̄ȝ extendendo substantiā ad omne gen⁹ entium. vt sumitur p essentia cuiuslibet rei. tum q̄ aliter nulla res eēt scibilis: tū q̄ nulla res eēt formalr̄ ens. vñ scire pfecte rem est scire suū qđ qd ē. nec aliqd ē ens formalr̄: nisi q̄ sibi inest quod qd est. vt pȝ in textu. P̄. sit. b. quod quid est ipsius. a. tunc sic. vel. b. icludit p̄cise idē qđ a. vel includit plus vel minus q̄ȝ. a. si idem precise. habetur ppositum. si minus. ergo non est ppriū qđ qd est. nā diffō est terminus rei. termin⁹ aūt ē itra quē includiť tota res ⁊ nihil est extra. ex qnto caplō de termino. tex. cō. 22 si includit plus: abijciať ipm additū ab ipso. b. ⁊ tunc qđ remanet est ipsū qđ qd ē ipsi⁹. a. nihil icludēs plus q̄ȝ. a. ⁊ sic habeť ppositū. ¶ Scđa ↄclō sit ista. i dictis p accñs nō est idē qđ qd est cū eo cui⁹ est. Hāc oñdo sic. qđ nō hēt quod qd ē nō ē idē cū eo. sȝ ens p accñs nō habet qđ qd est ppter duplex significare: vt dcm̄ fuit. ergo ⁊c.

Ad primum in oppositū dicēdū q̄ carnis eē accipiť p quidditate: ⁊ caro p carne habente mām idiuidualē qđ est particulare. vult ergo phs q̄ ipm quod ē carnis i spē non ē idē p se ⁊ primo idiuiduo. sicut nec indiuiduū hȝ p se ⁊ prio quod qd est: est tñ sibi idē p se: non primo. sicut etiā hȝ quod qd est nō prio. ex q̄rta distictiōe. Silr̄ dicēdū est de magnitudine ⁊ magnitudinis esse. hoc. n. veꝝ ē regulariter ⁊ vlr̄ q̄ eo mō quo res hȝ qđ qd est hȝ ipm idē sibi. si p se prio: p se prio. si p se nō prio: p se ñ primo. si fm quid ⁊ p accñs. fm quid ⁊ p accidēs fm illud: singulū. n. nō vr̄ aliud a suimet suba. etiā quod quid erat esse dr̄ singuli suba. fm pbum hic in lr̄a. ¶ Aliter dr̄ q̄ quod qd est spēi nō est idē cū singulari. q̄ singulare aliquid addit supra spēȝ. s. materiā idiuidualē. tñ singulare ē idē cū suo pprio qđ quid ē. ¶ Ad secūduȝ dicēdū. q̄ phs accipit māȝ q̄ est pprietas idiuidualis. q̄ñ dicit q̄ in cōpositione cum materia non est idem quod quid est: cum eo cuius est. ⁊ sic concedo q̄ in talibus non sit idem per se primo modo precexposito. ⁊ tunc minor rationis nō sumitur sub maiori sed equiuocat de materia. vt patet. ⁊ sic nihil mali sequitur. ¶ Ad tertium concedo ↄñs. si illud cui⁹ est generabile ⁊ corruptibile. quia quādo sortes generať per se generatur suum quod quid est. tñ q̄ quid ē hois. vt homo est species ñ gñať p se sicut nec ipsa spēs. ⁊ hec ē intētio phi vt i sequēti caplō. vbi dicit ↄ platonē q̄ ñ generať domus esse fm q̄ huius. sed in particulari.

¶ Quedā eni ⁊ illic eadē ⁊ ex spermate fiunt ⁊ sine spermate. Textu ↄmēti vigesimiseptimi:

Q̄ō. viij.

Queritur Utꝝ gñata p putrefactionē sine spmate. ⁊ gñata p propagationem cum spermate: distinguanť specie in natura. ¶ Videť q̄ sic. nam alterius matrie ē altera forma. alioquin non esset forma propria hui⁹ materie ⁊ tunc quolibet ex quolibet generareť. sed altera est materia ñ generatorum. q̄ propagata generanť ex spermate. putrefacta autem non sed aliquo corpore putrefacto: ergo habent alteras formas. ⁊ per ↄñs specie distinguunť. ¶ Preterea generata a natura ⁊ a casu non sunt eiusdeȝ speciei. al's homo vt videtur posset generari ex spermate asini: ⁊ infinitis materijs. sed propagata sunt generata a natura: putrefacta a casu: vt diciť hic in septimo tex. cō. 21. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. pbus septimo methaphisice tex. cō. 23. q dicit: q̄ eadē sūt que fiunt ex spmate ⁊ sine spmate

Rñdeo Una ē opinio Auicēne vt sibi iponit commentator octauo phisicoꝝ ↄmento. 46⁰. q̄ omnia que generanť ex semie eadē specie possūt p putrefactionē sine semine generari. q̄ opinio cōiter nō teneť. q̄ tūc aialia p-

secta: puta hō equ⁹ ꝛ hmōi possent ꝑ putrefactionē gn̄ari
sine ꝓpagatiōe: qđ est absurdū: ꝛ de hoīne cōtra fidē.

Alia est opinio in extremo q̄ est cōmentatoris in octauo
phisicoꝝ. cōmē. 46°. ꝙ eadem ꝭm spēz nō gn̄antur
ex spmate ꝛ sine spmate. Cuius ꝓbatio est. qꝛ vnius natu
re vn⁹ dꝫ eē modus coīcādi. q̄ ergo hn̄t diuersos modos
cōicādi sunt alterius nāe. ꝛ ꝑ ꝯn̄s alteri⁹ spēi. ſꝫ ꝓpagata
ꝛ putrefacta sūt hmōi. ergo ꝛc. maiorē ipse ꝓbat ꝑ rōnes
positas ī pede. ¶ Sed ꝯ illā opinionē arguit̄ ꝑ Augusti-
num tertio de trinitate. caplo. 9° dicentē oppositū. Cui⁹
ratio est ibidē. qꝛ generatū ꝑ putrefactionē ꝓpagat̄ alia
iteꝝ ꝓpagātia. ꝛ tūc sunt vniuoca gn̄ans ꝛ gn̄antū a se: er
go ꝓpagata ꝛ gn̄ata ꝑ putrefactionē sūt vniuoca ꝛ eiusdē
spēi. añs pꝫ in apib⁹: ꝛ in murib⁹: ꝛ hmōi. ꝛ euidenter pꝫ
de plātis. qꝛ plante equoce gn̄ate. i. non de semine postea
ꝓducunt semē vniuoce ex quo generant̄ alie plāte eiusdē
spēi. ¶ Preterea ipse cōmentator videtur sibi alibi ꝯdi
cere. nā secūdo de celo ꝛ mūdo. ꝯmē. 14. ꝯcedit ꝙ in accn̄
tibus non est semꝑ gn̄atio ab vniuoco. ꝛ ponit exēplum
de calore. nā calor gn̄at̄ equoce ex motu ꝛ cōcursu radio
rū. gn̄at̄ et vniuoce a calore ī substātijs. ¶ Dicit etiā secū
do celi ꝛ mūdi. cō. ii°. ꝙ exitus ignis a lapide nō est de ca°
trāslationis. sed de ca°. alteratiōis. h̄ ē. nō gn̄at̄ ꝑ trāsla-
tiōez: ſꝫ ꝑ alteratiōez. gn̄at̄ et ignis ꝑ motū localē: vt ipe
dicit scđo metha. ꝯmēto. 36. ꝛ pꝫ p° methau. de gn̄atiōe i
pressionū ignitaꝝ. sed oīa ꝑdicta gn̄ata equoce sūt eiusdē
spēi cū generatis vniuoce. ergo. ꝛc. ꝓbatio assūpti. qꝛ hn̄t
easdē opatiōes ꝛ circa eadē oba. ab eisdē etiā ꝯꝯuāt̄ ꝛ ab
eisdē corrūpūt̄. eosdēqꝫ mot⁹ hn̄t siue q̄ꝫtū ad sursū. siue
q̄ꝫtū ad deorsū. siue q̄ꝫtū ad motū ꝓgressiuū. ꝛ eadē hn̄t
organa mot⁹ ꝓgressiui. ex vnitate aūt mot⁹ ꝯcludit ꝑhs
prio de celo ꝛ mūdo vnitatē nāe. ꝛ idē ꝯmē. ꝯmento q̄rto.
dicit. ꝙ mot⁹ vn⁹ nō ꝓuenit nisi ex vnitate nature. ¶ Cō
firmat̄. qꝛ vt dicit̄ prio de aīa. mēbra leonis nō differūt
a mēbris cerui: nisi qꝛ aīa differt ab aīa. ꝛ aliq̄ sic ꝛ sic ge
nerata habēt mēbra eiusdē spēi. pꝫ de murib⁹. ꝛ apibus.
ꝛ hmōi. ergo hn̄t aīam eiusdez speciei. ꝛ ꝑ ꝯn̄s eādē nām.
ꝛ generaliter q̄cūqꝫ possunt ꝯcludere vnitatē specificā si
ue sūptā ex actibus siue opatiōibus cōcludunt ꝓpositū
de vnitate specifica sic ꝛ sic gn̄atoꝝ. ¶ Preterea sibi ꝯdi
cit magister su⁹ Arist. hic ī septimo. ꝛ paꝝ īferi⁹: vbi vult
ꝙ sicut aliq̄ fiunt ab arte ꝛ a casu. qn̄. s. p̄cipiū est in mā
siue arte: qđ eēt p̄cipiū motus factionis si idem fieret ab
arte ita vult ꝙ q̄dā nālia fiant a natura ꝛ a casu. q̄dā nō.
ibidē vult cōmē. ꝙ illa possūt gn̄ari sine semine. ꝛ ꝑ ꝯn̄s
ꝭm ipm equiuoce. in quoꝝ mā pōt īduci virtute celesti ali
q̄ vtus silis vtuti ī ꝓpagatis. ¶ Ad ei⁹ rōnē dicēdū. ꝙ as
sumit maiorē falsam. s. eiusdē nature nō pōt eē nisi vnus
modus cōicandi. Ad ꝓbatiōes eius dicetur statim.

Est ergo tertia opinio quā teneo. ꝙ ꝓpagata ꝛ putrefa-
cta sūt eiusdē spēi: ꝓpter rōnes cōtra cōmētatorē ad
ductas. nec teneo cū Auicēna. ꝙ oīa aīalia pn̄t troqꝫ mō
generari. nihil. n. vniuoce generabile est generabile equi
uoce. nisi sit ita imperfectum ꝙ tā cā vniuoca q̄ꝫ equiuo
ca sufficiant ad eius generationem. ꝛ iō īperfecta entia vt
sunt plante ꝛ quedam aīa possunt vtroqꝫ modo generari
scilicet vniuoce ꝛ equiuoce. perfecta autem non.

Ad primum ī oppositū cuꝫ dr̄. ꝙ alterius materie ē al
tera forma. dicēdū ꝙ vt pꝫ 5°. hui⁹. capitu
lo de cā. ter. cō. 2. mā est ex q̄ fit aliqd. cū īsit. ꝛ addit̄ cuꝫ
insit: ad d̄riam oppositi ex quo trāsmutato ꝛ corrupto fit
res. non tn̄ īexistit rei fcē. Si ergo ītelligas ꝙ forma eius-
dem rōnis est materie eiusdem rationis loquēdo proprie
de materia q̄ est īnexn̄s rei. concedo. sed si accipis mām ꝑ
opposito ex quo corrupto generat̄ oppositū: tunc nego.
ignis. n. eiusdem spēi generat̄ siue ex aere corrupto siue
ex aqua corrupta seu ex quocūqꝫ alio corrupto. in pro-
pagatis autez ꝛ putrefactis est materia eiusdem rōnis pri
mo mdo. sed non secundo modo. ¶ Ad aliud. nego ma-
iorem quia sicut patet ex textu philosophi eadem possunt
fieri vtroqꝫ modo scilicet a natura ꝛ a casu.

¶ Et generationes autē naturales he sūt quarū
generatio ex natura ē. hoc autē ex quo fit quā dici
mus materiā. hoc aūt a quo eorū q̄ natura aliqd
sunt. hoc autē aliquid hō: vel plante: vel aliquid
aliud taliū q̄ maxime substātias dicimus eē. Te-
xtu cōmēti vigesimisecūdi. Itē textu cōmēti vige
simiseptimi. Palā igitur ex dictis: qꝛ ꝙ quidem
vt spēs: aut vt suba dicit̄ non fit. synodus autem
ꝭm hanc dicta sit ꝛc. Qō. ix.

Queritur Utrū tm̄ cōpositū ex mā ꝛ for
ma generetur ꝑ se primo. vi-
detur prio ꝙ nō. nā illud nō īest alicui
primo. qđ tm̄ īest sibi ꝭm vnā partem
ex q̄nto ter. cō. 23. ꝛ sexto huius. sed ge
neratio īest composito ꝭm vnā ꝑtē tm̄.
scilicet rōne forme. nihil. n. ꝯpositū rea
liter hꝫ esse post nō esse nisi forma. ergo ꝯpositū nō gene
rat̄ ꝑ se prio. ¶ Preterea. ꝙ non tm̄ ꝯpositū arguit̄ sic.
forma ꝑ se gn̄at̄. ergo non tm̄ compositū. ꝯn̄a pꝫ. ꝓbatio
añtis. tū prio qꝛ mutatio nō denoīat̄ nisi a ꝑ se termino:
alioqn denoīaret̄ a re cuiuslibet gn̄is cū possit eē ad rem
cuiuslibꝫ gn̄is ꝑ accn̄s. ſꝫ gn̄atio nālis denoīat̄ a forma.
nā forma est nā. ex secūdo phi. ter. cō. 12. Et ibidē ter. cō.
14. dr̄ ꝙ gn̄atio ē nālis qꝛ ē via ī nām ſꝫ nō ī nāꝫ q̄ ē mate
ria: qꝛ mā ꝑexistit. nec ī compositū qꝛ compositū nō ē na
tura ſꝫ hn̄t nāꝫ vt ibidē dicit̄. ergo dr̄ nālis qꝛ ē ī nāꝫ que
est forma. ergo forma ē ꝑ se terminus eius. Tum secūdo
qꝛ qđ de nouo hꝫ eē post nō esse: illud ꝑ se gn̄at̄: sed for-
ma sola ē hmōi. qꝛ tota mā ꝑsupponit̄: ꝛ ī cōposito nihil
ē nisi mā ꝛ forma. ergo forma ꝑ se gn̄at̄. ¶ Preterea mā
ꝑ se gn̄at̄. non ergo tm̄ cōpositū. ꝯn̄a ē euidēs. probatio
añtis. tū prio qꝛ octauo hui⁹. capitulo prio. ter. cō. 4. ꝑhs
vocat mām generabilē ꝛ corruptibilē ī istis īferioribus.
Tū secūdo qꝛ tertio phisi. post datā diffōnez motus exē-
plificat de generatiōe ꝛ corruptiōe dicens ꝙ generatio ē
actus generabilis inquantū generabile. ꝛ corruptio act⁹
corruptibilis inq̄ꝫtū corruptibile. illud āt cuius est actus
est ipsa mā. ergo mā est generabilis ꝛ corruptibilis. ¶ In
oppositū est ꝑhs in littera. ter. cō. 26.

In ista qōne prio ꝑmittā aliq̄s distīctiōes. secūdo oñdā
aliq̄s cōclusiones. ¶ Quātū ad primum sit ista
pria distictio. ꝙ cū gn̄atio sit q̄dā mutatio pōt cōparari
ad duo. s. ad subm in quo ē ꝛ qđ trāsmutat̄. ꝛ ad terminū
ad quē ē ꝛ q ꝓducit̄. ¶ Secūda distictio sit ista. ꝙ termi-
nare aliqd pōt eē duplr̄. sicut ꝛ agere. s. vel in rōne quo.
vel ī rōne qđ. Exēplū de agere. hō ītelligit vt qđ. ſꝫ ītelle-
ct⁹ hoīs vt q̄. exēplū de termiare. fili⁹ determiat depēdē
tiā pr̄is vt qđ. ſꝫ filiatio vt q̄. Silr̄ ī ꝓposito. termin⁹ gn̄a
tiōis potest ītelligi vel de termīo formali q̄. vel de termi-
no qđ. dr̄ āt termin⁹ qđ ipꝫ ꝯpositū. ſꝫ dr̄ termin⁹ q̄ illud
quo ꝯpositū ē formalr̄. siue sbalr̄. siue accn̄talr̄. iste termi
nus ē forma. s. terminus formalis quo. ¶ Tertia distin-
ctio sit ista. ꝙ h̄ qđ dr̄ p° accipit̄ ab Arist. duplr̄. vno mō
accipit̄ p° vt distiguit̄ ꝯ ꝑtē. vt sic illud dicat̄ alicui īesse
prio. qđ sibi nō īest ꝭꝫ ꝑtē. ſꝫ ꝭꝫ totū. h̄ mō loqt̄ Ari. quin
to phi. caplo prio ter. cō. 1. vbi distiguit moueri ī ꝑ se prio
ꝛ ꝭm ꝑtē ꝛ ꝑ accn̄s. pꝫ ibi. Itē 6° phi. ter. cō. 37. eodē mō
accipit prio. vbi dicit ꝙ si aliqd mouet̄ prio ī aliquo tp̄e.
mouet̄ ī q̄libꝫ pte tp̄is illi⁹. qđ si nō. nō mouet̄ prio ī illo
tp̄e. ¶ Alio mō accipit̄ prio vt dic̄ cālitatē ꝑcisā. Exēplū
triāgul⁹ hꝫ tres p°. qꝛ hꝫ ī se cāꝫ ꝑcisā ꝛ adeq̄tā passionis
tal'. h̄ mō loqt̄ Arist. de p° ī p° poste. ca. de vlī. vbi diffi
nit vlē. qđ ē ꝑ se p° ꝛ de oī ꝛ ꝭm ꝙ ipꝫ ꝑmū primo dicatur
quantitatiuuꝫ ꝛ sit. a. scđꝫ primo dicatur quidditatiuum
ꝛ sit. b. ¶ Differunt autem hec duo primo tripliciter. pria
differentia ē qꝛ īesse aliqd alicui solū ꝑ ꝑtē repugnat ꝛ nō

repugnat.b. Exēplū. hr̄e tres āgulos īē triāgulo: ⁊ risibi le hoī ꝑ ꝑtē q꞉ ꝑ suā formā siue dr̄iam specificā: ⁊ tñ prio inest triāgulo: non primitate.a. sed primitate.b. rō hui⁹ ē q꞉ pars i exēplo dato nō hꝫ rōnē qd̄. ſꝫ quo. alr̄ nō ꝯue niret p⁰ toti primitate.b. ¶ Secūda dr̄ia ē q̄ seqꝫ ex pri ma. q꞉ qd̄ īest aliucī⁹ p⁰.a. remouet ab eo si remouet ab aliq̄ qd̄ ē aliqd ei⁹. exēplū hō non sanat p⁰ a. si man⁹ ei⁹ non sanat. rō hui⁹ pꝫ ex p̄dictis. ſꝫ qd̄ īest alicui p⁰.b. non remouet ab eo si remoueat ab alio. nō solū qd̄ n̄ ē aliqd ei⁹ ſꝫ ēt qd̄ ē aliqd ei⁹. exēplū. risibile īest hoī p⁰.b. tñ risi bile non amouet ab hoīe si remoueat ab asino q nō ē ali qd ei⁹. vel si remoueat a pede hoīs q ē aliqd ei⁹. Silr̄ ha bere tres angulos nō remouet a triāgulo si remouetur a circulo q non ē aliqd ei⁹. vel ab h̄ angulo: q ē aliqd eius vel ab illo. ¶ Tertia dr̄ia ē q̄ seqꝫ ex p̄dictis q꞉ qcqd īē alicui p⁰.a. ꝯpat sicut passio hōgenea ad subm hōgeneū. q꞉ respectu talis p̄dicati sic īexn̄tis ptes sunt vnius rōnis Exēplū. si hō mouet p⁰.a. mot⁹ ē q̄dā passio hōgenea. ⁊ hō silr̄ est subm hōgeneū vt sic. q꞉ vniformiter tot⁹ hō ⁊ ptes hoīs mouet: ſꝫ qd̄ īest alicui p⁰.b. non oꝫ sic eē. imo subm ⁊ passio videntur etherogenea. hr̄e namqꝫ tres an gulos non vniformiter īest triāgulo ⁊ ptibus. immo nul lo modo inest partibus ꝑ se primo. sed oīno per accidēs.

Quantum ad secūdū sit ista pria ꝯclō. mā gn̄at ⁊ corrū pitur subiue. hanc ꝓbo sic. oīs forma alicui formalr̄ īexn̄s ꝑ necessitatē denoīat ipm cui īexistit. ipos sibile. n. ē albedinē īesse alicui formalr̄ nisi illud formalr̄ sit albū. ſꝫ gn̄atio formalr̄ īest mā̄e q꞉ mā ē subm gn̄atio nis. ergo necessario gn̄atio denoīat māꝫ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s mā gn̄a tur subiue. ¶ P̄. oīs mutatio ē actus entis in pō vt subi. ex tertio phi. tex. cō. 6. ſꝫ gn̄atio ē q̄dā mutatio. ergo gn̄a tio ē act⁹ entis i pō vt subiecti. subiectū āt gn̄atiōis ē mā. ergo gn̄atio ē act⁹ materie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s mā gn̄at vt subiectū. ¶ Preteā gn̄atio ē de nō subiecto i subiectum ex. 5⁰ phi. tex. cō. 7. tunc sic. qcqd mutat a nō subiecto i subm gn̄at ſꝫ mā mutat de nō subō ad subm. puta a nō igne ad ignē ergo mā generat. ¶ Silr̄ pōt argui de corruptiōe q̄ ē mu tatio a subō i nō subm. nā mā sic mutat ⁊ ꝑ ꝯn̄s corrūpi tur vt subm. ¶ Preterea Ari. 5⁰. phi. tex. cō. 8 probās q꞉ gn̄atio nō sit mot⁹. arguit sic. qd̄ gn̄at nō ē. qd̄ mouet est ergo gn̄atio nō est motus. q̄ro ꝓ quo accipit i maiori ly qd̄ gn̄at: nō ꝓ termio q꞉ mior eēt falsa. nā in h̄ nō disti guit gn̄atio a motu. q꞉ sicut terminus gn̄atiōis nō ē. sic nec terminus mot⁹. ergo accipit ꝓ subō. ſꝫ subm gn̄atio nis ē mā. ergo mā gn̄at. ¶ Secūda ꝯclusio sit ista q꞉ mā nec gn̄at nec corrūpit terminatiue. hāc ꝓbo sic. oē qd̄ nā liter gn̄at ⁊ corrūpit vt terminus hꝫ māꝫ ꝑtē sui. ergo ⁊c̄. maior pꝫ hic i lr̄a tex. cō. 27. ⁊ ex p⁰. phi. nā mā ē ex q̄ fit res cū īsit. ꝓbat ēt rōne q꞉ oē qd̄ generat aut corrūpitur vt terminus ē possibile eē vel nō eē de potētia ītriseca. vt pꝫ ex scd̄o de gn̄atiōe tex. cō. 51. ergo qd̄ ꝑ se generat aut corrūpit hꝫ ꝑ se pn̄cipiū quo pōt eē ⁊ nō eē: ⁊ illud ē mā vt dcm̄ ē supra ⁊ dicet īfra i h̄ eodē septio. mi. pn̄cipalis pꝫ. q꞉ alr̄ eēt ꝓcessus īfinitus i materijs. ¶ Preterea. oē gn̄abile ⁊ corruptibile vt termin⁹ ē in potētia alicui⁹ sub iecti. sed mā non est hmōi q꞉ primū potētiale i nulli⁹ ē po tētia. q꞉ iā nō eēt primū potētiale. ſꝫ mā ē primū pn̄cipiū potētiale. ⁊ primū subm ex prio phi. tex. cō. 82. ⁊ prio de gn̄atiōe. ¶ Cōfirmat. q꞉ illud qd̄ supponit i oī actiōe nā li. ⁊ illud ad qd̄ stat resolutio oīs gn̄ationis ⁊ corruptiōis ipossibile ē gn̄ari vel corrūpi. ſꝫ mā ē hmōi. nā ipsa sup ponit in oī actiōe nāli. ex prio phi. tex. cō. 62. ⁊ ad ipsam resoluit oīs corruptio ⁊ gn̄atio ex prio de gn̄atione. ergo ipossibile ē ipsā gn̄ari vel corrūpi. ¶ Tertia ꝯclō sit ista. forma nullo mō ē terminus gn̄atiōis ꝑ se prio. hāc ꝓbo sic oē qd̄ ꝑ se gn̄at vt terminus. gn̄at ex mā q̄ ē ps sui vt ꝓbatū ē i pa ꝯclōne. ſꝫ forma n̄ hꝫ materiā ꝑtē sui. alio qn eēt ꝓcessus i īfinitū i formis. ⁊ i materijs ergo forma nō ē ꝑ se prio termin⁹ gn̄atiōis: ¶ Quarta ꝯclō sit ista. forma ē terminus formalis quo gn̄atiōis. ꝓbatio huius illud quo formalr̄ ē ⁊ existit termin⁹ gn̄atiōis ꝑ se prio est termin⁹ formalis quo gn̄atiōis. ex prio articulo. ſꝫ forma ē hmōi. pꝫ de se. ergo ⁊c̄. ¶ Quinta ꝯclō sit ista. ꝯpositū ex materia ⁊ forma nō generat ꝑ se prio primitate.a. hāc ōn̄do sic. nā illud nō īest alicui prio.a. qd̄ inest tm̄ sm ꝑ tē. vt pꝫ ex prio articulo. ſꝫ gn̄atio īest ꝯposito rōne forme tm̄. nihil. n. ꝯpositi simplr̄ hꝫ eē post nō eē nisi forma sola ergo ꝯpositū non gn̄at ꝑ se prio.a. ¶ Sexta ꝯclō sit ista. ꝯpositū ex mā ⁊ forma generat prio primitate.b. hāc ōn̄ do sic. illud īest alicui ꝑ se prio.b. qd̄ īest sibi ꝑ cām p̄cisaꝫ q̄ ē aliqd eius. vt pꝫ ex prio articulo. ſꝫ gn̄ari īest ꝯposito ꝑ formā q̄ ē quo. sicut risibile īest hoī ꝑ formā ꝓpriā q̄ ē quo ⁊ aliqd eius. ¶ Preteā. oē illud qd̄ fit ex mā que ē pars sui. generat ꝑ se prio. sed ꝯpositū est hmōi. ergo ⁊c̄. ma. ꝓbat. illud qd̄ ꝑ se fit est possibile eē ⁊ nō eē potētia ītriseca. ergo hꝫ pn̄cipiū ītrisecū quo pōt non esse ⁊ eē. il lud est materia. minor patet. q꞉ ex hoc compositū est com positum quia habet partem potētialeꝫ ⁊ actualē. pars āt potētialis est materia. sic ergo patet quid dicendum sit.

Ad primum dicēdum q꞉ ꝓcedit de primitate.a. sic ⁊ cō cessuꝫ est i qn̄ta conclusione q꞉ cōpositum nō generat ꝑ se prio. ¶ Ad secūdū nego an̄s. Ad ꝓbatio nē primā dicēduꝫ q꞉ generatio dr̄ naturalis prio q꞉ ē via i ens naturale qd̄ est compositum. secundario vō q꞉ ē via i formā que ē natura. qn̄ ergo dr̄ q꞉ generatio dr̄ naturalr̄ q꞉ est via i naturaꝫ q̄ est forma: li q꞉ nō dicit cām īmedia tā sed remotā. ¶ Ad secundam ꝓbationē dicēduꝫ q꞉ ma ior est vera de esse composito ex potentiali ⁊ actuali. tunc ad mi. dico q꞉ totuꝫ cōposituꝫ hꝫ eē post non eē. eē āt for me non acq̄rit ꝑ generationē inq̄ꝫtū forme ſꝫ iq̄ꝫtū cōpo siti: ⁊ iō ꝑ accn̄s: vt pꝫ i lr̄a hic. ¶ Ad tertiū pn̄cipale ne go an̄s si intelligas q꞉ mā ꝑ se generet vt terminus. ad ꝓ bationem pꝫ q꞉ ostendunt materiaꝫ generari vt subiectū ⁊ hoc concessum est in prima conclusione: non tamen sic querit questio: nec Arist. hic in littera.

¶ Utru igitur est quedam spera preter has: aut domus preter lateres: aut nunq̄ facta est. si sic erat hoc aliquid. sed q꞉ tale significat. hoc aūt ⁊ determinatum non est. Qō. x.

Queritur Utrꝫ rō phi. concludat ꝯtra Platonē. s. q꞉ si ydee vel for me separate sunt cause generātes q꞉ ge nitū non erit hoc aliqd. videt q꞉ nō: nā forma in composito ē pn̄cipiuꝫ generā di compo ituꝫ qd̄ est h̄ aliquid. ergo si per se esset idem ageret. ꝯn̄a patet a silī nā calor calefaceret silr̄ separat⁹ sicut coniūctus. ¶ Pre terea. nullum agens particulare agit nisi mediātibus q̄li tatibus actiuis ⁊ passiuis. ergo nulluꝫ tale agēns inducit formā substātialē. ⁊ per ꝯsequēs īducit ab aliq̄ forma separata. ꝯsequētia ꝓbat. q꞉ nullū agens inducit aliqd ꝑfectius ⁊ nobilius q̄ꝫ sit forma per quā agit. oīs aūt for ma substātialis ē nobilior q̄cūqꝫ q̄litate actiua ⁊ passiua. ¶ Preterea. oīa que generātur: generātur ab vniuoco vt pꝫ hic in littera tex. cō. 28 ⁊. 30. ſꝫ i putrefactis nō est ge nerās vniuocū nisi sit aliqd̄ vniuocū separatū. g ⁊c̄. Pre terea cōsequētia Ari. nō valꝫ. nā aīa itellectiua nō ē a ge nerāte sed a creante qui est pura forma separata: ⁊ tamen genitum est hoc aliquid: non ergo valet cōsequentia cō mēta. ⁊ Aristo. ¶ Contra pħs hic in littera. tex. cō. 28.

Respondetur hic a commen. cum magistro suo q꞉ ra tio valet. quod ꝓbat tripliciter. primo sic agens immateriale non dependet a materia in agendo. sed ydea separata si ponitur est pura forma. ergo agens immateriale non dependet a materia in agendo. tunc sic. vel producit sibi sile. vel non. si sic. habetur propositum. q꞉ sicut ydea nō h̄ aliqd sic nec generatū ē h̄ aliqd. Si nō hoc hꝫ eē propter defectū ex parte materie. q꞉ idē sp̄ facit idē. secūdo de generatione tex. cō. 56. sed materia circum

ſcribitur a tali agente. ſi ergo generãs ẽ forma tm̃. ergo ⁊ genitũ: ⁊ nõ erit hoc aliqd ſicut nec generãs. ꝑcterea ſi genitũ ẽ h̃ aliqd: ergo gñaꝶ ꝑ trãſmutationem mãe. ergo gñans erit ꝯpoſitũ ⁊ nõ forͣ tm̃. ꝓbatio ꝯñe: qꝛ pura forma non põt trãſmutare mãꝫ. ſi ergo generãs nõ ẽ hoc aliqd ⁊ ꝯpoſitũ. gͦ nec genitũ. ¶ Diciꝶ ad h̃ ꝙ ydea ĩ gñatione nõ hꝫ rõeꝫ diſponẽtis ſꝫ ĩtroducẽtis formã. ita ꝙ ĩ generatiõe oꝫ dare duplex agẽs ꝯpoſitũ diſponens mãm ⁊ aliud ĩducẽs formã qd̃ ẽ pura forͣ. nã ſola forͣ põt ĩducere formã. ¶ Hãc rñſionẽ excludit cõ. dupl̃r. tũ qꝛ ſeqreꝶ ꝙ gẽitũ eẽt duo ĩ actu. ex q̃ reſpcũ ipſiꝰ ponũꝶ duo agẽtia vnũ. ſ. diſponens mãꝫ aliud inducẽs formã. tũ qꝛ vnꝰ effectus ſꝫ ꝙ vnus gñareꝶ a duobus agẽtibus. ⁊ hec tertia ratio commenta. que procedit ex vnitate compoſiti excludendo predictam rñſionẽ. ſed iſte rationes nõ concludũt. ¶ Pͥa non concludit. quia aſſumit falſũ in maiori. ſ. qꝛ agẽs qd̃ nõ ẽ in mã non depẽdet ĩ agendo a mã. qꝛ omne agẽs citra primuꝫ reqrit mãꝫ ĩ quã agit ⁊ tñ ẽ aliqd̃ agẽs ĩmateriale ꝑter primũ. ¶ Scd̃a ẽt rõ aſſumit ꝓpõneꝫ falſã. ſ. ꝙ mãle nõ põt trãſmutare materiã. Tũ prĩo. qꝛ ſi ſic pͥa cã nõ poſſet trãſmutare materiã. ꝯñs ẽ falſũ. qꝛ qcqd põt cã ſcd̃a effectiua põt ⁊ pͥa. ꝯña pꝫ. qꝛ pͥa cã ẽ maxĩe ĩmaterialis ⁊ nullũ ĩmãle ẽ ita ſepatũ ſicut pͥa cãꝫ. ſecundo qꝛ ĩpoſſibile ẽ aliqd trãſmutare aliud ꝑ mediũ niſi tranſmutet mediũ. ſicut cõ. ĩ fine iſtiꝰ commẽti cõ. 31. d. ꝙ forͣ ſepata põt trãſmutare mãꝫ mediãte corꝑe celeſti. ergo põt trãſmutare illud corꝑꝰ mediũ: alˀs ꝓcedereꝶ ĩ ĩfinitũ. ⁊ illud corꝑꝰ mediũ ẽ mãle vt nũc ſuppono. Tũ tertio qꝛ ex dictis ꝓprijs ꝯdicit ſibi. dicit. n. ꝙ corꝑa celeſtia ĩ illis q̃ generãꝶ ꝑ putrefactioneꝫ dãt eis aliqd loco ſeis. ſꝫ corpora celeſtia ſunt forma ita ꝙ nõ ẽ ibi mã receptiua forme ſubſtãtialis ſm̃ ipſuꝫ ĩ de ſubſtãtia orbis. ergo ſola forma põt trãſmutare mãꝫ. Tũ qrto qꝛ trãſmutãs trãſmutat ĩuqꝫtũ ẽ ĩ actu. ex 6ͦ. huius ⁊ inqꝫtum tale accidit ſibi hr̃e pͥcipiuꝫ potẽtiale. ergo accidit trãſmutanti hr̃e mãꝫ ⁊ eſſe cõpoſituꝫ. ¶ Tertia ratio aſſũpta ex ĩpugnatione rñſionis nõ valet. vnde ꝯ primuꝫ arguitur ſic. mã eſt a deo. qꝛ ingñabilis ⁊ ĩcorruptibilis. forma aũt a gñante ꝑticulari. ergo cõpoſitũ ſeu mã ⁊ forma erũt duo ĩ actu nõ valꝫ ꝙ ſint duo ĩ actu. qꝛ tota mã ẽ ĩ põ ⁊ actus ſeu forma adueniẽs facit vnũ ĩ actu. ¶ Cõtra. ſecũduꝫ arguiꝶ ſic. in cãiſ eẽntial̃r ordĩatiſ oꝫ oẽſ ſil̃ ꝯcurrere ad effectũ. vt oñſũ fuit ſcd̃o huius. ſꝫ aliqs vnus effectꝰ ẽ ab agente ꝑticulari ergo idẽ erit effectus ab oĩbus cãis vl̃ibꝰ eẽntialiter ordinatis: ⁊ verius ẽt qꝫ ab illo ꝑticulari. non ergo ẽ ĩcõueniens aliquem vnũ effectum actu eſſe a duobus agentibus. ĩmo hoc ẽ neceſſariuꝫ. ſꝫ forte diceret plato ꝙ agẽs diſponens materiam ⁊ agens includẽs formaꝫ ſint agẽtia eſſentialiter ordinata.

Dicendum aliter ergo ad qõnẽ ꝙ pħs ꝓbat ydeas nõ eẽ neceſſarias ad gñationẽ nõ qa ſint poſſibiles. ſed qꝛ non ſunt neceſſarie. ⁊ hoc ſufficit pħo. ꝙ aũt non ſint neceſſarie ꝓbaꝶ qꝛ nũqꝫ ponenda ſũt plura vbi vnũ ſufficit. ex pͦ phi. tex. cõ. 41. ꝯ Anaxagorã. ſꝫ gñatio vniuoca põt ſaluari ſine ydeis. ergo nõ oꝫ ydeas ponere propter generationẽ. nõ tñ ꝓbat. p. ꝙ ydee non ſint. ⁊ h̃ ſonat littera. dicit. n. ⁊ ſi ſint ydee preter ſingularia nihil vtiles eẽnt ad gñationẽ. vñ nõ vult eas ſimpl̃r non eſſe. ſꝫ ꝙ ꝓpter generationẽ vniuocã nõ eſt neceſſe eas ponere.

Ad primum in oppoſitũ poſſet negari ꝯña. ſ. ꝙ ſi forma in cõpoſito ẽ pͥcipiũ gñandi cõpoſitũ ergo ſil̃r ſi ꝑ ſe eẽt. non ſequiꝶ ꝙ ſi ẽ ꝑ ſe ſepata ꝙ poſſit eẽ pͥcipiũ. qñ. n. eſt in cõpoſito eſt tm̃ pͥcipiũ quo. ⁊ nõ ẽ principiuꝫ quod. forma. n. ſic ẽ pͥcipiũ quo ꝙ nõ quod ¶ Aliter poſſet dici ꝙ ꝑꝑ ꝓbationẽ q̃ adducitur de calore ſepato. ſ. ꝙ nõ eſt ĩpoſſibile formã ſepatam eſſe principiũ gñandi ꝯpoſitũ. tñ nõ ẽ neceſſariũ. ⁊ hoc probat rõ. ⁊ hoc ſufficit pħo ꝯ platonẽ vt dictũ eſt. ¶ Ad ſecunduꝫ lꝫ nullum particulare agens agat niſi mediantibus qualitatibus actiuis ⁊ paſſiuis: non tñ eſt intelligenduꝫ ꝙ q̃litates actiue ſint ĩmediatũ pͥcipiũ agendi formã ſubſtãtiale. nulla. n. qualitas attigit terminũ gñationis ſubũalis ſꝫ ſolũ alterationẽ ⁊ diſpõneꝫ materie ꝓcedenteꝫ forme inductionem. ⁊ ꝑ tanto agens generãs dꝛ agens mediãtibus q̃litatibus talibus. ¶ Ad tertiũ dictũ eſt ĩ ſententiãdo litteraꝫ. ꝙ oĩa aliq̃l̃r ſunt ex vniuoco. quia agẽs vel hꝫ formã quã ꝓducit formal̃r. ⁊ tũc ẽ gñatio ſimpl̃r vniuoca. vl̃ hꝫ eã tm̃ virtual̃r. ⁊ tũc ẽ vniuoca ſm̃ qd. ⁊ ſic vniuocatio generationis põt ſaluari etiã in putrefactis ſine põne ydeaꝝ. ¶ Ad quartũ ꝯcedo argumẽtũ qꝛ nõ ꝓbat aliud niſi ꝙ genitũ. ⁊ hoc aliqd põt eẽ a pura forma. ꝯña tamẽ pħi ẽ bõa mõ ꝑpoſito. qꝛ ſufficit pħo ꝙ ſi genitũ ẽ hoc aliqd ⁊ cõpoſituꝫ. non oꝫ generans eſſe formam ſepatam ſed ſufficit ipſum generans eſſe compoſitum.

¶ Dubitabit aũt aliqs quare alia fiunt arte ⁊ a caſu: vt ſanitas. alia non: vt domus ⁊c. ſic tamen vtiqꝫ ⁊ ignis ꝓpter hoc ⁊c. Qõ. xj.

Ueritur Utrꝫ in mã reꝝ nãliũ ſit aliq̃ pars forme generãde coagẽs ad cõpoſiti generationẽ. vel aliqd qd̃ ſit tranſmutabile ĩ formaꝫ. videꝶ ꝙ ſic nam cõ. 8ͦ metha. cõ. 15. d. ꝙ ex actu ⁊ põ nõ fit vnuꝫ niſi ꝑ agens extrahens ad actum. qd̃ nõ largiꝶ ei multitudinẽ ſed ꝑfectioneꝫ. dicit ẽt ĩ eodẽ octauo. ꝙ illud quod eſt ĩ actu nõ ẽ aliud ab eo qd̃ ẽ ĩ põ. ſed illud qd̃ fuit ĩ põ ẽ ĩ actu ⁊ nõ ſũt duo diuerſa. ſed ſi nihil forme ꝑexiſteret ĩ mã agẽſ extrahens vel educens põam ad actum non tm̃ largireꝶ ꝑfectionẽ ſed multitudinẽ. ¶ Itẽ illud qd̃ eſt ĩ põ. ⁊ illud quod ẽ ĩ actu eẽnt aliq̃ duo diuerſa cuiꝰ oppoſitũ ait commen. ¶ Cõtra pħs. hic ĩ lr̃a tex. cõ. 29. d. ꝙ ſicut domꝰ fit tm̃ ab extra ſic tm̃ vtiqꝫ ⁊ ignis. ergo reſpcũ ignis nullum ponitur actiuum intra paſſum. ſed ſolum ſufficit ipſa materia. ergo nihil aliud preexiſtit.

Rñdeo circa iſtã qõneꝫ qdã dicũt ꝙ ſic ⁊ qdã ꝑ non. prĩo ergo pars affirmatiua ꝑtractabiꝶ. ſecundo pars negatiua declarabitur. ¶ Quantum ergo ad primũ diciꝶ ꝙ in mãꝫ aliqd tale ꝑexiſtit. qd̃ ꝓbaꝶ duplici via. pͥa ſumiꝶ ex ꝑte vitãde creationis ĩ gñatiõe nãli. ſecunda ex ꝑte ſaluãde nãlitatis. Ad hoc enĩ ꝙ forma non fiat de nihilo nec creaꝶ ponitur aliqd in mã ꝑexñs. ex q̃ fiat forma. Ad hoc etiã vt gñatio ſit nãlis ⁊ non violenta ponitur illud eẽ actiuũ coagẽs extrĩſeco agenti. ¶ Ex prima via ar. ſic. ſi nihil ꝑexigitur ĩ mã qd̃ formã nãlẽ tranſmuteꝶ ergo ꝓductio forme nãlis nõ erit gñatio ſꝫ creatio ꝯñs ẽ falſũ. ergo ⁊ añs. ꝯña probaꝶ. qꝛ creatio ẽ de nihilo factio. ſeqꝶ ẽt eadẽ rõne ꝙ qñ forma nãlis corrũpiꝶ ꝙ anihiletur. qꝛ vnde res ĩcipit ĩ idẽ redit ⁊ reſoluitur. ergo agens nãle poſſet creare ⁊ anihilare qd̃ falſũ ẽ. ¶ Ex ſecũda via ar. ſic. ſi nihil ĩ mã ꝑexigitur. ergo generatio forme naturalis non erit naturalis ꝯñs eſt falſum. ergo ⁊ añs ꝯña arguiꝶ. tũ primo. qꝛ hic ĩ lr̃a tex. cõ. 29. dicit ꝙ a nã fiũt ĩ q̃cũqꝫ mã ẽ aliq̃ pars forme q̃ ſic mouet mãꝫ ſicut mouetur ab extrinſeco auctoritas ẽ expſſa. tũ ſecũdo qꝛ oĩs mã naturalis hꝫ pͥcipiũ ĩtrinſecũ actiuũ nãle. qꝛ nã ẽ pͥcipiuꝫ motꝰ ⁊ qetis eiꝰ ĩ q̃ ẽ. ex ſcd̃o phi. ter. cõ. 3. ⁊ per h̃ dr̃nt naturalia ab artificialibꝰ. vt ibidẽ dꝛ. ſꝫ illud primũ nõ ẽ forma ĩducẽda. qꝛ nõduꝫ ẽ. nec mã. qꝛ eiꝰ non eſt agere. ergo aliqd trãſmutabile ĩ formã. tũ qꝛ violẽtũ eſt cuius principiuꝫ ẽ ab extra nõ ꝯferẽte vim paſſo. ex tertio ethi. ſi ergo nihil ẽ in materia coactiuũ gñatiõis forme. nullã vim cõfert paſſuꝫ. ſeqꝶ ergo ꝙ gñatio iſta eẽt violẽta non nãlis. tale ãt ꝑeractum dñt ꝙ ẽt ĩ mã a creãte non a gñante. ⁊ ẽ cocuũ materie ex quo poſteat fit forma nãlis ⁊ illud quidam eorum vocant inchoationem forme. quidã parteꝫ forme generãde. quidam formã imperfectã. qdã rationẽ ſeminalẽ. quidã potentiam actiuam materie ſm̃ ponentes illud coegere extrinſeco agenti quidam vocant illud purum potentiale. ¶ Unde hec opinio tenens

partē affirmatiuā hȝ qnqȝ modos dicēdi. prim⁹ mod⁹ di
cēdi est. ꝙ i mā est vna forma gn̄alis ɔcreata ipsi mãe. q̄
est rō seminal' respectu gn̄is ꝓmi ꝛ vlteri⁹ alioꝝ sequen
tiū vsqȝ ad formā spēi spālissime. vn̄ ɔmen. p°. phi. dicit
ꝙ materia p°. recipit formas vl'es ꝛ sit' deīceps. ⁋ Sed ɔ̄.
qꝛ forma gn̄is prioris vel ē pars forme gn̄is posterioris
vel nō. puta ꝙ forma sub̄e sit pars forme corꝑis. ꝛ sic de
inceps. si nō ē pars. ergo nō euaderet creationē. qꝛ forma
corꝑis erit nō de aliq̄ sui. si sic. ergo for^a prior eadē nūero
realr ē ꝑs formarū ɔ̄riaꝝ sibi mutuo ꝑ gn̄ationē succe-
dentiū. qd̄ vꝫ īpossibile. ɔn̄a pꝫ. qꝛ illa forma prior mãet
ꝑ te. ꝛ ē vna ī vna mā. ⁋ Preterea ꝑ generationē nālē vel
aliqd. noui ꝓducit: vel nihil. si aliqd. ergo nō euades crea
tionē. qꝛ illud q̄ȝtūcūqȝ modicū fiet de nō aliq̄. Si nihil
ergo erit nulla gn̄atio. ſȝ erit qd̄libet i quolibet. ōis eni ꝓ
ductio noua hȝ terminū nouū. Secū dus modus dicēdi
ē q̄ pōit respectu cuiuslibet forme ꝓpriā inchoationē. ꝛ iō
tot quot sunt forme educibiles de pō mãe. ꝛ illā inchoa-
tionē dn̄t eē a creãte ꝛ eā vocãt ꝑtē forme vel formā incō
pletā q̄ ꝑficit a gn̄ante. ⁋ Cōtra. q̄ro quō ex ꝑte p̄cedēte
ꝛ ꝑte sequēte fiat vnū qꝛ vel sicut ex pō ꝛ actu. vel sicut ex
ꝑtibus hōgeneis eiusdē rōnis. nō ꝑmo. tū qꝛ forma est
actus. tū secūdo. qꝛ forma ꝑfecta ex illis ꝑtibus composi
ta nō eēt simplex. nec secūdo modo. qꝛ vel pars adueniēs
īmediate educeret de potētia mãe vel mediãte pria. i. de
potētia prie. si primū. frustra ponit ꝑꝑ vitādū creationē.
qꝛ sine illa eq̄ īmediate educeret. si secūdū. ɔ̄. prio qꝛ īpos
sibile ē duas ꝑtes forme eiusdē rōnis sic se hr̄e ꝙ vna sit
terminus ꝛ alia sub̄m trāsmutatiōis. tū scd̄o q̄cūqȝ potē
tia actiua eq̄ respicit qd̄libet in q̄ saluat rō obi primi. er
go potētia gn̄atiua eq̄ poterit ī ꝑtē p̄exn̄tē sicut in ꝑtē sub
sequētē exquo ponūt eiusdē rōnis. imo plus cū pars p̄e-
exn̄s sit īperfectior sequēte. ergo pria pars nō erit īgenera
bilis nec coeua. ⁋ Preterea illud inchoatiuū intrinse-
cū ꝛ actiuū vel est efficiēs ꝑ se actiuū ad generatiōeȝ vel
nō. si sic. ɔ̄. tū prio. qꝛ nihil īperfectius est sufficiēs actiuū
respectu ꝑfectioris. tū qꝛ sꝑ ageret cū sit agens nālē hn̄s
sꝑ passum approximatū ergo forme sil' educerent sꝑ: vel
saltē illa cui⁹ pō actiua vel inchoatio eēt fortior: ꝛ qd̄ est
euidenter falsum. Si nō. ergo agēs extrinsecum prius a-
git q̄ȝ intrinsecū: alr intrinsecū sꝑ egisset. licȝ īperfecte. in
illo ergo priori ex quo extrīsecū nō agit. erit actio violen-
ta ꝑ te. non ergo euitas īnālitatē generatiōis. ⁋ Tertius
modus dicēdi ponit cuiuslibet forme ꝓpriā īchoationeȝ
sicut ꝛ secūdus. ſȝ illā dicit eē totā formā. ita ꝙ tota for-
ma p̄est in mā nō tn̄ vnita mãe nec īformans eā. sed post
ꝑ gn̄ans fit vnio forme cū mā vt eā actu informet. ⁋ Cō
tra. tū prio. qꝛ ponit accn̄s sine sub̄o. qꝛ formā accidētalē
nō informãtē mām. tū scd̄o. qꝛ ponit formā materialē se
patā ꝛ nō informãtē materiā. tū tertio. qꝛ ponit materiaȝ
sine forma īformãte. q̄ oīa sūt īpossibilia ꝑ nāȝ. ⁋ Prete
rea nulla actio realis naturalr ꝑ se terminat ad relatio-
nē. qꝛ ī ad aliqd nō est mot⁹. ex 5°. phi. tex. cō. 10. sed vnio
est relatio. ergo actio nāl' agētis q̄ vtiqȝ ē realis non ter
miat ad illā vnionē forme cū mā vt tu dicis. ⁋ Quart⁹
modus dicendi ponit ꝙ tota forma p̄existit ēt vnita mãe
ſȝ p̄est ſm esse incōpletū accipiēs ɔpletū esse ꝑ gn̄ationē.
ita ꝙ totū ɔpositū p̄existit sub alio mō eēndi. i. sub eē icō
pleto. ⁋ Cōtra. qꝛ oīs actio realis hȝ terminū realē. sed
gn̄atio ē actus realis. ergo ꝛc̄. Iste terminus ꝑ te est mo-
dus eēndi ꝑfectus ꝛ nouus. tūc sic. vel ille modus eēndi ē
accn̄s. ꝛ tūc generatio erit alteratio. vel erit sub̄a. ꝛ tunc
vel erit materia vel forma vel ɔpositū. q̄cq̄d des. seqt ꝙ
nō totuȝ ɔpositum p̄existit. ſȝ ipsuȝ vel aliqd eius nouiter
ꝓducit. Cōfirmat sic. qꝛ oīs productio sub̄alis noua hȝ
terminū sub̄alē nouū. sed gn̄atio simplr ē hmōi. ergo ꝛc̄.
ꝛ tūc idē qd̄ prius. qꝛ tūc totū ɔpositū nō p̄existit. ⁋ Pre
terea. seqt ꝙ mā sit īformet oībus formis ɔ̄rijs ꝛ qbus-
cūqȝ specifice distictis qd̄ ē absurdū ſm phiā. tūc. n. redi
ret opinio Anax. ꝙ qd̄lȝ esse in quolibet. ⁋ Quitus mo
dus dicēdi ponit i mā p̄āȝ quādā pure potētialē quā vo-
cat ꝑcipiū pōle. q̄ p̄est i mā, disticta tn̄ a mā: trāsmutabi
lis tn̄ i formā ꝑ actiōeȝ agētis nālis. ꝛ ista ē pō mãe de q̄
educūtur forme corꝑales. ⁋ Cōtra. qꝛ ꝑcipiū potētiale
vel accipit ꝓ pō obiectiua vl' subiectiua. si subiectiua. tūc
nō ē aliqd aliud a mā ɔ̄ te. mā. n. ponit sicut pō subiecti
ua. Si accipit ꝓ pō obiectiua ista nihil ponit. sic eni ē in
pō antechristus ꝛ albedo futura nōdū ens. ergo pure po
tētiale eēt nihil. si ergo ipsū ē trāsmutabile i formā tūc for
ma fiet de nihilo. ꝛ sic nō vitabis creationē. ⁋ Pretēa il
lud purū potentiale si est aliqd ex nihil ē creator vel crea
tura. non creator. pꝫ. si creatura. ɔ̄. qꝛ ois creatura hȝ res
pectū realē ꝛ actualē ad creatorē: cuiuslibet respectus rea
lis actualis est fundamentum reale actuale. qꝛ nō mino-
ris entitatis ē fundamētū q̄ȝ respect⁹ fundatus. ergo prin
cipiū potētiale ē aliqd̄ ens actuale reale. ⁋ Preterea. il-
lud puꝝ potētiale vel erit ꝑcipiuȝ vel ē ꝑs forme gn̄an-
de vel non vt pri⁹. Cōtra alios modos ponēdi argutum
ē. ita ꝙ vel nō creatio vitabit: vel ꝑꝑ generationē nāleȝ
nihil nouū ꝓducet. quoꝝ vtrūqȝ ipsi reputãt īpossibile.

Quantum ad secūdū ꝑcipale ē opinio negatiua q̄ di
cit ꝙ vtiqȝ i mā ponēda ē rō semialis. nō tn̄
coeua mãe vel trāsmutabilis i formā. ita ꝙ aliqd forme
p̄exigat in mā de quo fiet forma. ⁋ Ad cui⁹ euidētiā sup-
pono qd sit rō sēialis ꝛ i qbus sit ex his q̄ dicta sunt i sen-
tentiando circa primū huius lectionis. Et vlterius prio
declarabitur de seie. ꝙ semē sit. secūdo ad quid sit semē.
ꝛ tertio ad quid sit rō sēialis. ⁋ Quo ad primū pono ta-
lē rōneȝ de semie. Semē ē qd̄dā corꝑus īꝑfectū ꝓductū
a gn̄ante cuius forma nō ē intēta a nā ꝑꝑ se. sed propter
alteꝝ vt ex ipso gn̄et aliqd sile gn̄anti. ⁋ Ad cuius euidē
tiam est sciendū ꝙ i nā ē duplex ꝓcessus. vnus ascensiu⁹
ꝛ generatiuus. vbi gr̄a. procedēdo a forma semis vsqȝ ad
formam sanguinis: ꝛ vltra ad formam mēbrionis. ꝛ vltra
ad formā ꝑfectam i spē. puta asini vel bouis: ꝛ iste ꝓces-
sus ē ab imperfecto ad ꝑfectum. Alius ē discensiuus ꝛ re
solutorius. v. gr̄a. resoluendo anial in cadauer: ꝛ cadauer
i elemēta. vsqȝ ad māȝ primam. ꝛ iste processus ē a perfe
cto ad imperfectum. illud aūt a quo incipit natura i prio
ꝓcessu ē semen. ꝛ pꝫ ꝙ ibi nō sistit ſȝ ꝓcedit vltra vsqȝ ad
formā vltimā ꝑfectā. ecōuerso est i scd̄o ꝓcessu. ex qb⁹ pꝫ
ꝙ semē ē qd̄dā corp⁹ īperfectuȝ ꝓductuȝ a gn̄ante vt sit
via ascendendi ad formā vlteriorē ꝛ ꝑfectā. ⁋ Quantuȝ
ad secunduȝ dico ꝙ semē nō ponit vt sit principiū actiuū
gn̄ationis attingens terminuȝ formaleȝ gn̄atiōis q ē ipsa
forma. h̄ ꝓbo duplr. prio sic. qd̄ non ē nō est ꝑcipiuȝ ꝓ
ductiuum sub̄e. agere. n. p̄supꝑōit esse. ſȝ semen ī istāti ge
neratiōis nō ē. qꝛ gn̄atio vni⁹ est corruptio alteri⁹. ergo
ꝛc̄. ⁋ Dices ꝙ ē ꝑcipiuȝ duȝ est. Cōtra. qꝛ semē ē aliqd
de proximo cōuertibile i illud qd̄ oȝ gn̄ari. sed oē tale hȝ
rōneȝ passiui magis q̄ȝ actiui. ⁋ Preterea. scd̄o sic. nul-
lū imperfectuȝ ē ꝑcipium efficiēs ꝓducēdi ꝑfecti⁹. ſȝ se-
men ē qd īꝑfecti⁹ for^a. gn̄anda. maior pꝫ. qꝛ oē ꝑcipium
ꝓductiuuȝ vel ē vniuocuȝ vel equocuȝ: q̄cq̄d det. vel ē eq̄
ꝑfectū vel ꝑfecti⁹ termino ꝓducto ꝛ nullo modo imper-
fectius. ⁋ Dices ꝙ semē agit i virtute decidentis. ꝛ nō in
virtute ꝓpria. ꝛ sic pōt ꝓducere sub̄am ꝛ formā geniti.
⁋ Cōtra. i vtute nō entis eo mō q̄ nō ē: nihil agit. ſȝ deci
dēs cū nō sit i reꝝ nā. puta pr̄ mortu⁹: vel ēt si sit. tn̄ qꝛ n̄
ē pn̄s corꝑi qd̄ oȝ semē agere. iō ē non ens vel habens
rōnē nō entis. ibi ergo in virtute illius nihil agit. Si ergo
agit semen vel agit virtute ꝓpria vel alicuius sub̄e actua
liter coexistentis. ⁋ Cōfirmat. qꝛ i cāis ordinatis accn̄ta
liter nō oȝ sil' cōcurrere omnes ad effectum vt ostensum ē
secūdo huius. ſȝ decidens ꝛ ipsum semen sunt accn̄talr or
dinata. ergo ꝛc̄. semē ergo nō agit in virtute decedentis.

Sed occurrit dubiuȝ. a quo illa forma ꝓducit si non a
semine nec a pr̄e. ⁋ Rn̄o i gn̄atis mediãte semine
ꝛ marie ꝑ ꝓpagationē vt sūt aialia oȝ recurrere ad virtu-
tē diuinā: ꝛ dico ꝙ īmediate a deo ꝓducit. ꝓbatio. qꝛ nō

a semine vt ꝓbatum est nec a pr̃e. q2 eo mortuo pōt filius gñari: nec a forma vel virtute celi. q2 ipsa est iꝑfectior q̃3 forma aiati. nã ꝭm Aug. xj. de tri. caplo decimoseptio. oē viuēs ē pstati⁹ nō viuēte. ꝑponūt̃ eni viuētia nō viuētib⁹. Nec ꝓducit̃ ab ītelligētia vel ab angelo. tū q2 ꝭm cōem scolā non pñt inducere vel educere formā de pō materie. tū q2 agūt mediāte motu celi. si ergo celū nō pōt. nec angelus mediāte motu celi pōt. reliqt̃ ergo q deꝰ ⁊c. ℭ Cōtra: ergo oēs iste forme nãles creant̃. Rñ° ad illud si detur ꝯñs non videt̃ aliqd̃ ipossiblie. vel alr̃ neget̃ ꝯña. falsitas huius ꝯñe patebit infra. ℭ De gñatis aūt imediate ⁊ sine seie. puta cū ignis gñat ignē. nō o3 sic dicere. de his n. nō ꝯcludūt rōnes facte sic p3. semē ergo nō ponit̃ vt sit pricipiū actuū respectu termini iformalis gñatiōis. s3 magis pricipiū passiuū ⁊ mãle. ℭ Sed nūqd semē agit ad alteratiōnē pūiā vel p̄cedētē terminū gñatiōis. ℭ Dicēdu3 q nō agit vt sufficiens actiuū. nã virtꝰ actiua agētis vniformis: nō pōt cāre effectū difformē i passo vniformis. s3 virtꝰ semis ē vniformis vt p3. ⁊ mã silr. ergo virtus semis nō pōt efficere tātā difformitatē quantā appet i organis aialiū. nec p ꝯñs pōt alterare ad tātā difformitatē. ma. p3 q2 difformitas in effectu vel accidit ex difformitate agentis vel passi. Quid ergo: dico q virtꝰ q̃ facit tātā difformitatem organoꝝ i corpe aialis o3 q sit agens difforme ⁊ illud est actio difformis influentie siue caloris celestis. que quantum ad hoc ꝯsona est virtuti diuine. nec puto i conueniens si ad istam actionem difforme aliquo modo concurrat semen vt concausa.

Quantum ad tertiū dico q rō semialis nō pōit̃ vt sit principiū ꝓductiuum forme subalis sicͤ nec semen. ⁊ pp easdē rōnes. ℭ Itē sicut semen nō ē sufficiens alterās sine influentia celi: vt ostensū ē. sic nec rō seminalis que ē aliq̃ forma siue virtus actiua seminis. Sūt tñ ⁊ semē ⁊ ratio seminalis nō sufficienter: sed aliq̃lr cōcausatiua ⁊ coactiua nō ad formam subalē sed ad alteratiōem preuiā. Ex predictis oibus ꝯcludit̃ q nihil p̄existit i mã vt inchoatio forme vel actiuū forme qd̃ in ipsa3 formam nãlr gñatā naturalr transmutatur. ⁊ sic ad qōnē. ℭ Ad argumēta alteriꝰ opiniōis. ad primū de creatiōe nego cōsequētiā. ⁊ ad ꝓbationē cū dr̃ q creatio ē de nihilo factio. ℭ Rñdeo q li de nihilo pōt dicere hitudinē termini vel subi. Si dicit hitudinē termini sic non distinguit̃ creatio a gñatione nãli. vtraq3. n. est productio de nihilo. si dicat hitudinē subi sic ē tm̃ creatio. ⁊ non generatio naturalis. creatio. n. ē ꝓductio de nihilo: ⁊ nullo p̄supposito. ita q excludit cālitatē cuiuscūq3 cāe: tam mãlis q̃3 formal': q̃3 ēt efficiētis creati ꝯcausantis ipsi creāti lic3 aliqñ ꝯcurrat vt posterius. vtputa si res creata suscipiat̃ in aliq̃ suscepti bili: oppositū huiꝰ semꝑ accidit i actiōe nãli. q2 ibi p̄exigitur subm ⁊ mã ꝯcāns q̃ est in potentia naturali ad formā hñs inclinationē ad eā tāq3 carens ⁊ apta nata nãlr suscipe eā vnde si p ipossibile forma naturalis ꝓduceret̃ a natura non concurrēte materia nec trãsmutata p naturā. talis ꝓductio eēt creatio. ℭ Unde notandū q creatio ē productio inter ens ⁊ nihil simplr. gñatio vō ē īter ens ⁊ priuationē. q̃ priuatio ⁊ si nihil sit formalr tñ p̄supponit aptitudinem ⁊ inclinationem nãle3 in subiecto aliquo cōcāntē. nō sic creatio. ℭ Ex hoc cessat instantia de gratia ⁊ aia intellectiua: q2 ad istoꝝ ꝓductionē nō ꝯcurrit aliq̃ cā cōcāns ipsi ꝓducēti: cū iste forme nō educant̃ de potētia materie. vnde ⁊ deus posset eas ꝓducere sine susceptiuo ⁊ tunc patet q nihil sibi coageret. nūc ēt prius ex natura rei ꝓducunt̃ a deo nulla alia cā cōcānte. ⁊ in scdo signo nature vniunt̃ q̃libet suo susceptiuo. s. grã aie: ⁊ aia intellectiua corpori. patet ergo q agēs naturale non creat ⁊ eadem ratione non anihilat: esto q nō ꝓducat formā non presupposito aliquo in materia quod in formam nãliter transmutetur. ℭ Ad secundum cum infertur ergo generatio forme nãlis non est nãlis. nego ꝯña3. Ad cuiꝰ euidentiā p̄supponēdu3 ē q nãlitas gñationis ⁊ motꝰ nãlis accipiēda ē ex pte passi ad formā nãlr iclinati: ⁊ nō ex parte pricipij actiui inexñtis ipsi mobili vt probatū fuit p rationes tres quinto huiꝰ. caplo de nã. Hoc p̄supposito respōdet̃ ad ꝓbatiōnes ꝯñe. Ad primā dico sicut dixi in sententiando q phs h̃ i lr̃a loqt̃ de pte forme non formalr sed virtualr: eo mō q̃ dicit calorem eē pte sanitatis. ⁊ hoc mō rō semialis pōt dici ps forme gñande l3 sit formalr nihil illius forme. ℭ Ad scda3 ꝓbationē cū dr̃ q ois gñatio nãlis h3 pricipiū actiuū dr̃ q falsū ē. Tu dicis q natura ē pricipiū motꝰ eiꝰ i quo ē. dico q ē pricipiū passiuū nō actiuū: ⁊ p hoc nãlia drn̄t ab artificialibꝰ. q2 in nãlibus pricipiū passiuū h3 determinatā inclinationē ad formā. i artificialibꝰ nō. s3 ibi vel inductio forme ē ꝯ inclinationē mãe. vt p3 i edificijs ⁊ erectionibꝰ. nã ꝯ iclinationē grauiū ē q ponat̃ sursum. vel saltē mã ē i potētia neutra ad formas artificiales. ℭ Cōtra q2 natura dr̃ magis de forma q̃3 de materia ex secūdo phi. tex. cō. 12. ℭ Rñdet̃. nã vt pricipiū passiuū dr̃ de materia: ⁊ de forma. nam p formā per quā res est talis per eandē est receptiua passiōis ꝯñtis formā. exemplū. p eandē formā q̃ hō est hō est receptiuus risibilitatis. ⁊ q̃ graue ē graue vel leue est leue cōpetit sibi talis vel talis motus. ℭ Ad tertiā ꝓbationē q violētū ⁊c. dicēdū q li nō ꝯferēte vi: d3 cōstrui cū li passo ⁊ nō cū li principiū ex: vt sit sensus q violētū est cuius pricipiū ē ab ex ipso passo nō conferēte vim. ꝯfert aūt vi passum nō actiue sed iclinatiue ⁊ dispositiue. qñ. s. h3 nãlē ⁊ determinatā inclinationē ad formā iducēdā. qd̃ nō ē vex de violēto vt cū lapis fert̃ sursū. s3 ex h̃ nihil hēs. sufficit. n. q materia naturaliter sit inclinata ad formam naturalem ad saluandam naturalitatem generationis. esto q nihil actiuum sit ex parte materie.

Ad ꝯmē. i oppositū dicēdū q i illis duabꝰ auctoritatibꝰ loqt̃ de potētia obiectiua. sic. n. agēs nō largit̃ multitudinē s3 pfectionē. ⁊ illud qd̃ ē i actu ⁊ i pō nō sunt duo diuersa. q2 albedo i actu ñ ē alia nec ē ꝯpositior seipsa vt est i pō obiectiua. s3 ē pfectior. s3 loq̃ndo de pō sbiectiua sic agēs multitudinē largit̃ ꝓducendo formā aliq̃3 de nouo. Itē ens in pō. s. materia. ⁊ ens in actu. s. forma sunt duo diuersa ⁊ realiter distincta. ⁊ sic nihil mali seqtur.

ℭ S3 hic quidē pmittat̃: ex quibꝰ vō suba est vt ptibꝰ pscrutādū ē. Si igit̃ ē hoc quidē materia: illud vō spēs aliud ex his ⁊ sba est materia ⁊ spēs: ⁊ quod ex his ē qdē vt materia pars alicuiꝰ dicitur

Q. ō. xiij.

Queritur Utꝝ ī rebus nãlibus mã sit ps qdditatis rei specifice. videt̃ q nō: nã quīto hꝰ caplo de cā tex. cō. 2. dr̃ q oēs ptes diffōnis sūt forme. ergo mã nō ptinet ad diffōnē nec p ꝯñs ad quidditatē rei. ℭ P̄. ibidē ⁊ 2 de aia ⁊ alibi frequēter Arist. nomiat formā q qd ē rei. ergo mã nō ptinet ad qd̃ qd ē rei. ℭ Preterea h̃ in 7°. tex. cō. 35. parum post dicitur q aia est suba aniati ⁊ spēs. ⁊ qd̃ qd erat eē. nō mã. ℭ Contra octauo huiꝰ tex. cō. 9. dr̃ ꝯ Plato. q ois diffinitio h3 qd ⁊ quale. ⁊ oportet h̃ esse vt materia. illud vō vt forma.

Rñdeo hic ē opinio tenēs ptē negatiuā pp auctores adductas i oppositū ⁊ plēs ꝯsil'es. Preterea. ar. rationibus ⁊ prio sic. qcqd h3 mã3 ē gñabile ⁊ corruptibile. s3 q qd est nō pōt gñari ⁊ corrūpi. ergo q qd ē rei nō icludit mãm. maior ꝓbat̃ ex h̃ 7°. caplo 5° tex. cō. 22. mã ē q̃ res pōt eē ⁊ nō eē. iō ꝭm phm ibidē i oibꝰ gñatis siue ab arte siue a nã ē mã. q2 qd̃libet tale est possibile esse ⁊ non esse. minor habet̃ i lr̃a tex. cō. 34. vbi dr̃ q q̃cūq3 non cōcipiūtur cū mã sed sine mã vt rōnes. i. quidditates spēꝝ: solū hec nō corrūpuntur. ℭ Preterea q qd ē est principium cognoscendi illud cuius ē vt dictū fuit supra i h̃ eodē septimo. caplo quarto tex. cō. 21. s3 materia nō ē pricipium cognoscendi rem. quia vt dr̃ paꝝ post mã ē de se

ignota

ignota. ꝛ ibidē tex. cō. 35. ꝯmē. ait ꝙ mā siue sensibil' siue ītelligibil' ꝑm se est ignota. ergo mā nō ptinet ad qd̄ qd ē rei. ¶ P̄ nihil ptinz ad qdditatē rei qd̄ ꝓhibet ꝙ qd ē idē eē cū eo cui⁹ ē. sed mā est hmōi. ergo mā nō ptinet ad rei qdditatē. maioꝛ est q̄si euidēs ex termis. nā nihil pt ꝓhibere idētitatē iter rez ꝛ suā qdditatē nisi sit exꝉneū a rei qdditate. vn̄ supra caplo. iiij. ꝓbat̄ ꝙ in dictis ꝑm se qd̄ qd est. idē est cū eo cui⁹ ē. mi. hr̄ in lr̄a i h̄ eodē. vij. ꝙ mā est ois ei⁹ qd̄ n̄ ē idē cū suo ꝙ qd ē. ꝛ iferi⁹ ēt dr̄ ꝙ ꝯcepta cū mā n̄ st idē. g°. ꝛc. ¶ Sz ista opio n̄ placet ꝓpt rōes iferi⁹ ponēdas ꝓ scd̄a opione. nec rōes isti⁹ opiniōis ꝯcludūt.

Ad primum i oppositū cū dr̄ oē qd̄ hz māz ꝛc. dicēdū ꝙ corruptibile dicit potētiā ꝓpinquā vel remo: tā corruptibile in potētia remota dr̄ illud qd̄ hz vn̄ possit corrūmpi. nō tn̄ pōt exire in actū nisi prius sit i potētia ꝓpinqua sic calefactiuū in potētia remota dr̄ ꝙ hz vn̄ possit calefacere. sed nō pōt actu calefacere nisi sit in potētia ꝓpinq̄. s. ꝙ nō īpediat̄ ꝛ ꝙ passū sit sibi p̄ns. ad ꝓpositū ignis est corruptibilis in scd̄o mō dicēdi ꝑ se sic coloꝛ est visibilis ex scd̄o de aīa. tn̄ ignis nō est in potētia ꝓpinq̄ vt corrūpat̄ nisi sit in eē exn̄te. qd̄ g° est gn̄abile ꝛ corruptibile ꝓprimo hz māz ꝯctā ad exn̄tiā. sic āt ꝙ qd est nec ē gn̄abile nec corruptibile vt dicit phs nec plus ꝯcludit rō. sed h̄ nō obstante qd̄ qd est spēi hz māz nō ꝯtractā. ¶ Ad scd̄m cū dr̄ ꝙ quid est. est principiū cognoscēdi ꝛc. illa rō reducit̄ sic. nihil pōt ꝑfecte cognosci nisi cognitis oīb⁹ suis cāis. vn̄ scd̄o hui⁹ ponit̄ ꝙ cāe nō sunt ifinite loquēdo tā de cāis mālib⁹ q̄z de alijs. tūc sic. nihil est necessariū ad cognitionē rei nisi ꝙ quid est ꝑm te. sed mā est necessaria ex scd̄o hui⁹. g° mā includit̄ in ipso qd̄ qd ē. ¶ Ad formā dicēdū ꝙ lz cognitio māe reqrit̄ ad cognitionem rei mā is. tn̄ alr ē rō cognoscēdi formā: alr māz. nā sicut cāe differūt i ꝑfectiōe ꝛ entitate ꝛ cālitate in cāndo: ita ꝛ i cāndo cognitionē rei cuius sunt. sic ergo foꝛa magis ē ens q̄z mā: ita magis cāt entitatē ꝛ cognoscibilitatē rei: qꝛ ēt mā nō hz esse nālr nisi per formā cāntē ei⁹ eē in effectu. ꝛ iō ēt forma facit cognoscere māz. tn̄ vtraq̄z postea ē cā cognoscēdi ꝯpositū. dr̄ ergo mā ignota. qꝛ nō ē p°. rō cognoscēdi illud cui⁹ est. nec potissima. ¶ Alr dr̄ ꝙ Arist. loq̄t de cognitiōe scientifica ꝛ de mā ꝯctā ad eē exn̄tie. illa qdē ē ignota scientifice ꝛ cā cotingentie rei. iō nō facit cognitionē sciētificā. sed si abstrahātur a sensu illa quoꝝ est tal' mā nō ē de eis nisi opinio. ¶ Ad tertiū cū dr̄ nihil ptinet ꝛc. dico ꝙ minoꝛ ē falsa. ¶ Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ Arist. loqtur ibi de mā contracta ꝑ existere: vel de mā q̄ est proprietas indiuidual'. in his. n. nō est idē qd̄ quid est cū eo cuius est per se primo: sic Aristo intendit lz sit idem eo mō quo hn̄t qd. vt on̄suz est supra in h̄. vij. caplo. iiij.

Alia est opinio tenēs ptē affirmatiuā. ¶ Ad cui⁹ euidētiā suppositis trib⁹ distinctiōib⁹ positis in sentētiādo qua ꝝ prima ē de spē. alia de mā. alia de sil' toto declarabo qn q̄z ꝯclōnes. ¶ Pria ꝯlo sit ista mā nō ꝯtractā q̄ est ps potētialis accepta absolute ꝛ vlr pertinet ad qdditatē specificā. hāc ostēdo sic. Arist. viij. h⁹ caplo. ij. tex. cō. z. recitat opinionē diffiniētiū res māles quoꝝ qdā diffiniebāt ꝑ māz solū. qdā ꝑ actū. qdaz ꝑ vtrūq̄z. ꝛ isti vltimi diffiniebāt ꝑfecte. vn̄ vbi ꝯmēdat architā q ꝯplexus ē in diffōne māz ꝛ formā. ¶ P̄. ibidē. cap. iij. tex. cō. 9. dicit ꝙ oz terminū eē oꝛonē lōgā. ꝛ i diffōne eē h̄ qdē vt mā. illud vō vt forma. ¶ Itē in hoc. vij. tex. cō. 32. iferi⁹ dicit ꝙ parabola iunioꝛ aīalis quā ꝯsueuit socrates dicere nō bn̄ se hz. superfluū enī est auferre māz a qdditatib⁹ reꝝ q̄rū q̄dā sunt h̄ in hoc. i. forma in mā. h̄ ēt dicit alibi freq̄nter in h̄. vij. ꝛ in. viij. ¶ P̄. arguit̄ per rōnes. prīo sic. eēntia ꝛ qdditas cuiuscūq̄z sube est rō intrinseca sufficiens essendi rei cuius est. circūscripta q̄cūq̄z alia realr differente. sed ꝑ te foꝛa ignis est tota essentia ꝛ qdditas ignis. ergo ignis est ignis sine mā. ꝛ per ꝯn̄s mā est superflua i nā qd̄ est absurdū. ma. pz. qꝛ albedo est rō superficiei essendi albam. ergo multo magis igneitas essendi ignē. ¶ P̄. cuius essentia est incāta ꝛ ipsum est incātū: predicatū includit̄ in subo. qꝛ cū eēntia rei ꝛ ipsa res sint idē realr ꝑfecta idētitate: si vnū est incātū: ꝛ reliquū. ergo addito vtrobiq̄z illud cuius est essentia incausata a causis intrinsecis. ipsum est incausatum a causis intrinsecis seu si quidditas reꝝ mālium nō includit māz nec erit cāta mālr. ergo nec res mālis erit cāta mālr. ergo frustra ponit̄ mā in rebus mālib⁹. nec mā erit cā. qꝛ nō pōt eē cā nisi intrinseca qd̄ est absurdū euidēter. ¶ P̄. oē ens ꝯpletū in gn̄e nulli alteri vnitur ad faciendū vnū per se. sed si vnit̄ fac̄ vnū ꝑ accidens. cū eo vel vnū aggregatione vt aceru⁹. sed si qdditas ignis est ipsa foꝛa ignis sine mā. forma ignis ē ens cōpletū in gn̄e. ergo cuicūq̄z vnitur facit vnū per accn̄s. sz māe vnit̄. ergo h̄ ignis cū mā nō est vnū per se. sed ꝑ accidēs. vel aggregatione vt aceru⁹. qd̄ falsū est. ma. principalr probatur. qꝛ q̄ faciūt vnū per se nō sunt ꝯplete genere. sed per reductionē vt sunt principia ꝛ partes rei. minoꝛ pz qꝛ ignis est ꝯplete in gn̄e. ergo ꝛ forma ignis si sit tota qdditas ignis. ¶ P̄: qd̄ non includit aliq̄z qdditatez in genere. nec aliqua quidditas in gn̄e includit ipsum. nec est in gn̄e per se nec per reductionē. sed per te mā est huius mōi. vt on̄dā: ergo mā nō est per se in gn̄e. nec ꝑ reductionē. ergo erit nihil. qꝛ nullū est ens ex̄ gen⁹ nisi de⁹. mā nō est deus. ergo nihil. maioꝛ pz. qꝛ qcq̄d est in gn̄e ꝑ se ē qdditas vel includens qdditatē. vt ignis. ꝛ qcq̄d est in gn̄e per reductionē includit̄ i qdditate alicui⁹ hn̄tis qdditatē. minoꝛ est euidens. qꝛ si mā nō ptinet ad qdditatē. nec ēt includit quidditatez nec includit̄ vt dicis. ¶ P̄. qn̄cūq̄z aliq̄ rō cōis ꝯuenit plurib⁹. ꝯuenit eis per aliquod cōe cui cōuenit primo illa rō. vt pz ex prīo post. ꝛ scd̄o de aīa. sed facere per se vnū ꝯuenit huic forme ꝛ huic māe ꝛ illi. ergo ꝛc. illud cōe est ipa materia ꝛ forma cōiter accepte que primo faciūt per se vnā. qd̄ nō eēt nisi ipa mā ptineret ad qdditatē rei cōiter accepte. ¶ P̄. quicquid ponit̄ in diffōne sube materialis ptinet ad qdditatem eius. qꝛ suba nō hz diffōnez per additamenta. sed mā ponit̄ in diffinitiōe substātie mālis. ex. vj. hui⁹. tex. cō. z. ergo ꝛc. ¶ Secūda conclusio sit ista. materia cōtracta per indiuiduationē ptinet ad qdditatez sil' totius quod est indiuiduū substantie distinctum cōtra vniuersale. hanc ostendo sic: singularium sunt cāe singulares: ex quinto huius caplo de causa tex. cō. 3. materia autem ꝛ forma sunt cause intrinsece rei: ergo indiuidui erunt cause indiuidue: materia ergo indiuidua erit causa intrinseca ꝛ qdditatiua ꝛ indiuiduū substātie sic accepte. ¶ Tertia conclusio sit ista. materia ꝯtracta per existentiam ptinet ad quidditatem simul totius existētis. probatio huius: prima essentialia compositi existentis sunt existentia: non enim est intelligibile ꝙ ex nō existentib⁹ cōponitur intrinsece aliquod existens: sed mā est principiū essentiale rei: ergo compositi existentis erit materia existens. ¶ Quarta conclusio sit ista. materia accepta ꝑ parte integrali remota pertinet ad quidditatez rei nō proprie ꝛ directe: sed per reductionez. qd̄ non proprie ꝛ directe ostendo sic: illud quod non intrat diffinitionez rei nō ptinet proprie ꝛ directe ad quidditatem eius: nā diffinitio est res includens quicquid est de quidditate rei: sed mā accepta pro parte integrali remota nō intrat diffinitionem rei. qꝛ semicirculus nō est de diffinitione circuli. vt dr̄ h̄ in lr̄a. ergo ꝛc. Sed ꝙ pertineat ad qdditatem rei per reductionē on̄do sic. nā qcq̄d pricipiat principiū principiat ꝛ principiatū saltē ꝑ reductōnē. qꝛ quicquid est cā cause ē cā causati. sed mā sic accepta est principiū principij imediati. s. māe prime ꝛ imediate. nam circulus q̄ztū ad suū eē māle ꝓprimū ꝯponit̄ ex semicirculis sic paries ex lapidib⁹. g° ꝛc. ¶ Quinta ꝯclo sit ista: mā ꝯcta ꝑ accn̄s ꝑter necessariū nullo mō ptinet ad qdditatē rei. hāc on̄do sic. qd̄ pōt ꝑfecte eē ꝛ ꝑfecte itelligi in sua qdditate sine alio: nō dependet ab eo nec includit illud in sua qdditate: sed syllaba composita ex litteris cereis potest perfecte eē ꝛ intelligi in sua qdditate sine cera vel litteris cereis. ergo ce

ra vel littere cerec non pertinet ad qdditatem syllabe nisi
dicas syllabe cerec. ma. pz ꝛ minor ē. qꝛ h syllaba. ba. pōt
eē ꝛ intelligi pfecte sine. a. ꝛ. b. cereis. qꝛ. b. ꝛ. a. pñt esse
cuprec vel ferree. vel sine oi tali mā posset pferri h syllaba
ba. ¶ Aduertēdū tñ q mā ɔtracta quocūqz mō nō est de
rōne qdditatis specifice. nā nā specifica abstrahit a qua-
cūqz cōtractione accepta ꝯm quattuor conclusiones vlti
mas. ꝛ iō solū mā accepta mō abstracta ꝛ in vli est de es-
sentia spēi vt prima conclusio concedit.

Ad auctoritates pbi in oppositū. ¶ Ad primū cū dr̄
q oēs partes diffinitionis sūt fore si
bi inuicē ɔparate. sed respcū diffiniti. qꝛ de ipso formalr̄
predicent̄. ¶ Ad scdaz in scdo de aia cū dr̄ q forā est q
qd erat esse. dicendū q h dr̄ appropriate ex eo q forma
est principalior cā ꝛ ɔpletiua diffinitiōis ꝛ qdditatis rei
nō qn̄ mā ēt ɔcurrat. ¶ Ad tertiā q aīa ē suba aīati. di
cēdū q Arist. accipit ibi subaz ꝛ q qd erat eē p notiori p
te diffinitionis ꝛ non pro tota diffinitiōe. qd pz p ipsum
met glosantē se statim infra. si quod ait altera ꝛ nō est aia
aial ꝛ sic h qdē dicedū. h āt nō dicēdū. sic ergo nō vult q
aia sit aial. sic n ē diffō aial. sed principalior ps. iō sic ait
dicēdū. sic aūt n. ita q vno mō dr̄ diffō. alio mō nō.

¶ Abeūtes vō ex actu nō palā vtrū quidē sūt aut nō sūt. sz sp dnr ꝛ cognoscūt vlis rōne. Qō. xiiij.

Queritur Utrū singulare sit per se a no
bis intelligibile. vr̄ q nō p pbz
hic in lr̄a ter. cō. 35. q dicit q abeūtib' a
sensu nō est palā an sint aut nō sint. ¶ Itē
secūdo de aia: ter. cō. 60. dr̄ q sensus est
singulariū. intellect' vliuz. Ex his sic ar-
guit. sic se hz sensus ad suū obz sic se hz intellect' ad suū.
ergo ɔmutatim sic sensus ad intellectū sic obm sensus ad
obm intellectus. sed sensus nō est intellect'. ergo nec obz
sensus qd est singulare est obm intellectus. ¶ Cōfirmat̄.
qꝛ diuersaꝝ potētiaꝝ sunt diuersa oba. ergo singulare qd
est obm sensus nō erit obz ītellect'. ¶ P̄. q qd est: ē obm
ītellectus. ex tertio de aia tex. cō. 9. ꝛ. 10. sed singulare nō
hz ɔprie quod quid est. ergo ꝛc. pbatio mioris. tū qꝛ als
singulare eēt diffinibile ꝛ de ipso eēt ɔprie scia. quorum
vtrūqz est ɔtra pbm in hoc septimo. tū qꝛ infinite possent
eē scie cū infinitas nō repugnet singularibus. tū qꝛ hñs
notitiaz perfectam de spē spālissima hr̄et impfectā ꝛ ī po
tentia de quolibet singulari: sicut hñs perfectam notitiaz
de gñe hz imperfecte ꝛ in potētia notitiam de specie qlibz
ipsius. sed hoc cōsequens est falsum. naz agēs per cogni
tionē non potest perfectissime se dirigere in agendo nisi
pfectissime cognoscat agibile qꝫtū sibi possibile est. sz ar
tifex per artem de domo tm̄ vlez perfectissime se dirigit ī
faciendo hāc domū particularē ita perfecte sicut si eandē
prius aut vidisset aut nouisset ergo dom' facta nō ē apta
perfecti' cognosci ab artifice qꝫ in vli. ¶ P̄. ad principa
le. si singulare per se intelligitur. ergo vniuersale nō p se i
telligitur. ɔñs est falsum. ergo ꝛ añs. probatio ɔñe. qꝛ si
vle ꝛ singulare per se intelligant̄. aut ergo vle intelligit̄ p
eādē spēm per quā singulare. aut per aliam. nō per eādē.
tū qꝛ idem repræsentaret aliquid sub rōne distincti ꝛ indi
stincti. tū qꝛ si sic. s. per eandē. aut vna spēs que est ipsius
vlis eēt oiuz singulariuz. aut quecūqz est alicui' singula-
ris ɔpria est ipsius vlis. nō primo qꝛ nulla spēs vnica ē
ratio cognoscendi plura vt plura. non secūdo mō: qꝛ tunc
quot essent intellectiones singulariū tot essent vliū. tuz
qꝛ ambo. s. vniuersale ꝛ particulare semp intelligerentur
sil: nisi intellectus vteretur specie nunc ad hoc nunc ad il
lud: ꝛ illū vsum oporteret q precederet cognitio huius ꝛ
illius. tum qꝛ illa eadem species aut eēt ipsius vlis prio
ꝛ sic nō possz repræsentare singularia. qꝛ eēt distincta ꝛ cō
fusa. vel ipsius singularis primo ꝛ ex consequenti vniuer
salis. ꝛ tunc quot essent species singularium tot eēnt spēs
vlium. ꝛ sic spēs multiplicarentur in infinitū si debeāt oia
singularia cognosci. Si vō detur alia pars q per aliam
spēm cognoscitur hoc non videtur. tū qꝛ vtraqz spēs eēt
eque abstracta cū ab eodem fantasmate gignatur ꝛ vtute
eiusdem intellect' agētis. qre ergo vna erit magis vlis ꝛ
alia particularis nō vr̄. tū qꝛ si primo gignat̄ spēs intelli
gibilis singularis ex fantasmate. aut ergo gignet̄ alia vlis
ex eodē vel ēt de illa spē: ꝛ tūc tot erūt spēs vles quot pti
culares. ꝛ sic eiusdez vlis essent infinite species. aut nō ne
cessario gignet̄ spēs vlis. sed tm̄ voluntate. sed hoc est ir-
rōnabile oino. cū ignitio spēi sit nālis. aut spēs secunda
vlis reddit in idem cū pria ꝛ auget eā. ꝛ sic cognitio vlis
poterit in infinitū intēdi. ꝛ ēt sequeret̄ q quāto plura sin
gularia video tātū cognoscā perfecti' ipsiz vle quorum
vtrūqz est manifeste falsum. ¶ Contra. intellect' comple
xus presupponit incōplexā. sed intellectus componit vle
cum singulari dicendo. sortes est homo. ꝛ cognoscit com
positionem esse veram vel falsam ergo cognoscit vtrūqz
extremū incōplexum als componeret ignorans.

Respondeo Ista qō est meth. qꝫtū qrit de intellectio
ne simplr singulariū. ꝛ est etiam aiastica.
i. pertinens ad libꝝ de aia qtenus querit de intellectione
singulariū respcū intellect' nr̄i. prio g° qd ptractabit̄ vt
metha. secūdo vt aiastica. ¶ Quātū ad primū primo p
mittā tres distinctiones. secundo oñdā tres cōclusiones.
¶ De primo sit ista prima distinctio singulare ē triplex.
quoddā abstrahēs ab existentia. nō enim singulare de-
terminat̄ qꝫtū est de se ad existētiā sic nec vle: ꝛ tale ptic
lare est per se in gñe nihil includēs preter nām spēi ꝛ pro
prietatē īdiuidualē per quā ē hoc. qlibet aūt coordinatio
predicamenti abstrahit ab existentia. secūdo mō sumitur
inqꝫtū est exñs singulare ꝛ nō includens aliqd accñs. ꝛ ta
le singulare pōt dici simul totū vt dcm̄ fuit supra: exñtia
aūt nō est de rōne alicuius nec inqꝫtū quid nec inqꝫtū p
cipiat quid: qꝛ existētia est oino extra quidditatem forma
lem saltē in creaturis. tertio sumitur singulare inqꝫtū in
cludens non solū existentiam: sed alia accñtia circūstātia
vt qꝫtitatez qualitatē locū tps ꝛ huiusmōi. ꝛ sic est ens ag
gregatū ꝛ vnū per accñs. ¶ Secūda distinctio est q ītelle
ctio est duplex. quedā que dr̄ quidditatiua seu abstracti-
ua. ꝛ h abstrahit ab exñtia respiciens solū qdditatem ei'
vt qdditas est. alia est intellectio que dr̄ intuitiua ꝛ visio.
ꝛ hec respicit per se obm pñs in sua existentia. ita qꝛ ē exi-
stentis vt existens est. ¶ Tertia distinctio sit ista. obm in
tellect' quoddā est primo intellectū. quoddā non primo.
dr̄ obm primo intellectum quod adequat actū intelligen
di. nō primo aūt intellectū dr̄ qd nō adequat. exēplū ī sili
qñ vr̄ qꝫtū bipedale ipsum totū adequat visionē. sz autez
pars eius per se videatur nō tñ adeqt visionē. Silr āt ē d
intellectu cū intelligitur species puta homo ipsa species
tota intelligitur ꝛ adequat intellectionem ꝛ est primo in-
tellectum. sed ptes spēi. puta genus ꝛ differētia sz vtrūqz
p se intelligit̄ nō prio. qꝛ neutꝝ adeqt per se intellectionē
talē. ¶ De secūdo sit ista prima ɔclō. Singulare quolibz
modo sumptū est per se intelligibile qꝫtū ē ex nā sua. hāc
oñdo sic singulare est vere ens. ergo vē per se ītelligibile.
ɔña pz qꝛ intelligibilitas absolute seqtur entitatez cū ens
sit obm intellectus vt probatū fuit. vj. huius. pbatio an-
tecedentis. singulare īcludit totā entitatē qdditatiuā su-
perioꝝ: ꝛ īcludit vltra h ɔprietatē īdiuidualē ꝛ exñtiā vl ali
qd accñs qꝛ neutꝝ diminuit. sed addit ad entitatē. ergo
ad ītelligibilitatē. ergo ꝛc. ¶ P̄. pbat̄ de singularib' prio
mō spālr. nā tale singulare nihil īcludit aliud vltra vle ni
si gradū vltie actualitatis: ꝛ vnitatis q ē ipa dr̄ia īdiuidua
lis. sed a tali singulari nō excludit̄ ītelligibilitas rōne ali
cui' īclusi in vli supiori. qꝛ tūc vle nō essz p se ītelligibile.
nec rōne alicui' additi. qꝛ tūc angel' pticularis nō eēt ītel-
ligibilis. nā si repugnaret singulari vt singulare ē posse in
telligi: angel' nō posset seipz intelligere. nec de' seipz cum
sit singularissim'. ¶ Scda ɔclō sit ista. Singulare quoli-
bet mō sumptū est primū intelligibile qꝫtū est de se. h ap
pet ex significato nois. qd est prio. qdcūqz. n. aliud a sin-
gulari

gulari intelligit nō includit singulare ꝯplete q̄ꝫtū ad gcq̄d intelligibilitatis est in eo qꝛ nō includit illū gradū seu dr̄iaꝫ indiuidualē q̄ singulare est singulare. sed ip̄ꝫ singulare includit ꝯplete gcq̄d est intelligibilitatis in quocūqꝫ superiori. cū includit in suo ꝯceptu oīa sup̄iora ⁊ nō econuerso. singulare ergo nō est natū intelligi vt ps īclusa ī primo intellecto. sed tm̄ vt primū in quo alia sup̄iora ꝑ se includūtur. ¶ Tertia ꝯclo sit ista. Singulare primo mō est intelligibile ꝑ se respectu ītellectiōis: abstractiue tm̄ ⁊ singulare secūdo ⁊ tertio mō est primū intelligibile ītellectione intuitiua tm̄. hec ꝯclo hꝫ duas partes vt pꝫ ex secūda distinctiōe. nā intellectio abstractiua abstrahit ab existentia obi. intuitiua aūt est existētis obi vt ē existēs. ergo singulare primo mō qd̄ abstrahit ab existētia est obm intellectiōis abstractie solū. ⁊ singulare secūdo mō ⁊ tertio mō qꝛ īcludit existētiā ē obꝫ cognitionis intuitiue solū. cōseq̄ntia est euidens de se ex significato terminoꝝ.

Quantum ad scd̄m ōn̄dā tres ꝯclusiōes. ¶ P̄ria ꝯclusio sit ista. Singulare quocūqꝫ mō sumptū est per se intelligibile a nobis pro statu isto saltē ītellectione abstractiua. hanc ōn̄do sic. nā cognoscēs per se dr̄iam extremoꝝ per se cognoscit illa extrema dr̄ie. nā cū dr̄ia sit per se quedam relatio nō pōt cognosci nō cognitis extremis. sed intellectus noster per se cognoscit dr̄iaꝫ inter singulare ⁊ vniuersale. ergo per se cognoscit vtrunqꝫ extremū. Sic enim arguit Aristo. secundo de aīa. de sensu cōi. ¶ P̄. intellectus discurrit a singulari ad vl'e ⁊ ecōuerso. ergo cognoscit vtrūqꝫ extremū discursus. ꝯn̄tia pꝫ. qꝛ aliter discurreret ignorans. ꝓbatio ꝯn̄tie: qꝛ sicut per syllogismuꝫ cognoscimꝰ cōclōnē. ita ꝑ inductionē principia. ex primo poste. sed nulla potētia arguit discurrēdo inductiue nisi intellectꝰ. ergo notiores sunt sibi premisse q̄ꝫ ꝯclōnes ergo per se intelligit singularia a quibꝰ arguit discurrēdo. ¶ P̄. intellectꝰ nō imponit noīa rebꝰ q̄s ignorat. sꝫ intellectꝰ īpōit ⁊ attribuit noīa singularibꝰ qbꝰ ēt attribuit secūdas intentiones. puta singulare īdiuiduū ⁊ hmōi. de his facit ēt ꝓpōnes ⁊ opiniones que oīa ꝑtinēt ad ītellectū. ergo intellectꝰ noster nō ignorat singulare. ¶ P̄. īcognita non possumꝰ diligere. ꝺm Augu. sed magis ⁊ plus diligimꝰ singulare q̄ꝫ vl'e. qꝛ p̄ceptū de dilectione magis est singularis q̄ꝫ vl'is. vn̄ primo Joānis. q nō diligit fratrē suū quē videt. deū quē nō videt quō poterit diligere. ergo intelligimꝰ singulare. ¶ Cōfirmaꝛ. qꝛ nisi intellectꝰ per se intelligeret singulare: volūtas nō posset per se velle actū singularē. nec per ꝯn̄s possꝫ peccare. ꝯn̄s est falsū. ꝯn̄tia pꝫ. qꝛ volūtas nō potest ꝑ se velle: nisi quod est ꝑ se actu ab intellectu cognitū. ¶ P̄. quicquid ꝑfectiōis ē ī potētia inferiori. s. sensitiua: est in potētia sup̄iori q̄ ē intellectꝰ. sed perfectionis est in sensitiua cognoscere singulare per se. ergo multo magis in intellectu. ¶ P̄. sp̄ēs ꝑ se rep̄n̄tat illud a quo gigniꝛ. sed q̄libꝫ sp̄ēs ītelligibilis gignitur a singulari. pꝫ. qꝛ nō ab ītellectu agēte. qꝛ tūc eēt eiꝰ sp̄ēs ⁊ principiū intelligendi ipsum intellectū agētē. ergo per se representat ipsum singulare. ¶ P̄. nulliꝰ est disticta memoria nisi cuiꝰ p̄cessit distincta app̄hēsio. sed intellectꝰ hꝫ distictā memoriā actuū suoꝝ qui nō sunt sensibiles. ergo inq̄ꝫtū singulares. pꝫ. ergo hꝫ distinctā notitiā eoꝝ qn̄ insunt. ¶ Scd̄a ꝯclo sit ista. intellectus noster ꝓ statu isto nō ꝑ se intelligit singulare sub rōne ꝓpria singularitatis. nec sensus sentiet. Hoc ꝓbaꝛ sic. oīs potētia cognoscēs aliq̄d obm sub ꝓpria rōne p̄t illud cognoscere ⁊ ab alijs distinguere oī alio circūscripto ipso solo manēte. sꝫ nec intellectus nr̄ nec sensus est hmōi respcū singularis. ergo nec intellectus nr̄ nec sensus intelligit singulare sub rōne ꝓpria singularitatis. maior est euidēs. sed p̄ria ps minoris ꝓbaꝛ. qꝛ oīs potētia cognoscens suū obm ꝺm aliquā vnitatē pōt illud distinguere ab oī alio quod nō est vnū tali vnitate: sed intellectꝰ nr̄ nō pōt hoc respcū singularis. probatio huius. qꝛ distinctissima cognitio singularis videꝛ eē alicuiꝰ intētiōnis quā intellectus distincte cognoscit. sit illa a. sed posita illa sola amota dr̄ia ⁊ tp̄is ⁊ loci. ⁊ amoto alio ⁊ alio gradu intentiōis. ⁊ sic de alijs accn̄tibꝰ illi intentioni. nō videtur ꝙ intellectus sciat distinguere si ostendaꝛ sibi a q̄cūqꝫ alia re eiusdē intētiōis ⁊ eiusdeꝫ speciei. ergo intellectꝰ nō cognoscit singulare ꝺꝫ rōneꝫ seu vnitatem singularitatis. secunda pars minoris pꝫ per idem. qꝛ si hec albedo poniꝛ in eodē loco cū hac albedine: manet quidem hec hec: ⁊ illa illa. qꝛ hec nō est h nec distinguitur ab illa per eē in loco: nūq̄ꝫ tn̄ sensus discernit duas eē numero has albedines si sint eque intense. silr̄ non distingueret intellectus inter duo singularia circūscripta distinctione accidentali que est per locū: magnitudinē ⁊ figurā. ⁊ hmōi. puta si eēnt simul tempore ⁊ haberent eandē figurā. ⁊ magnitudinē. ⁊ eūdē colorem. talia enim tā intellectus q̄ꝫ sensus iudicaret eē vnū. pꝫ ēt qꝛ sensus non discernit diuersitatē radioꝝ solariū. lꝫ ponātur cōiter ꝯtinue variari. Rō huius minoris principalis assignaꝛ. qꝛ potētia cognitiua in nobis cognoscit rē nō ꝺm suam absolutam cognoscibilitatē. inq̄ꝫtū. s. in se ē manifesta. sed solū inq̄ꝫtū ē motiua potentie. qꝛ potentia cognitiua pro isto statu mouetur ab obis: sed nā singularis nō mouet ꝺm gradū singularitatis. tū qꝛ ille gradꝰ nō est principiū actionis sed limitatiuus p̄cipioꝝ actiōis. tū qꝛ idē est principiū agēdi ⁊ assimilandi. gradꝰ aūt singularitatis nō est principiū assimilandi. sed magis principium distinguendi. nullo aūt mō est principium assimilandi. ¶ Si arguas contra. qꝛ actiones sunt primo singulariū. Rn̄deo sicut dcm̄ fuit in primo huius. ꝙ si intelligitur de principio quo ꝙ illud est nā. nō tn̄ sine singularitate. ita ꝙ singularitas ꝯcurrit sicut cā sine qua nō eo mō quo color nō vr̄ nisi in q̄ꝫtitate. ergo intellectus ⁊ sensus cognoscunt singulare ꝺm vnitatem nāe. que vnitas ē minor vnitate numerali. prior tn̄ vnitate vl'i. vt ꝓbatum fuit supra. nō tn̄ sine singularitate. ¶ Tertia ꝯclo sit ista. intellectꝰ nr̄ ꝓ statu isto intelligit singulare per lineaꝫ reflexam reflectendo ad fantasmata. nā ꝺm Aristo. iij. de aīa tex. cō. 10. intellectꝰ intelligit singulare per lineam reflexaꝫ. cōmē. vo habet per lineā speralē. Ipse sic exponit ꝙ intellectiōe singularitatis quidditas abstrahitur a quidditate donec restat quidditas a q̄ nō possit abstrahi vlterius. ¶ Cōtra. qꝛ tūc eēt linea recta ⁊ non speralis neqꝫ reflexa. ¶ Alr̄ ergo exponitur ꝙ sicut nā in agēdo nō per se intelligit vl'e: qꝛ tunc corpore gn̄ato qd̄ est vniuersaliꝰ q̄ꝫ animal ⁊ homo: non procederet vltra ad generationē aīalis vel hoīs. nec intendit primo indiuiduuꝫ signatum. qꝛ tūc gn̄ato vno tali. puta sorte. cessaret actio nature. qd̄ est falsum. sed intendit primo inducere nāꝫ in aliquo supposito. ⁊ h est indiuiduū vagū. Silr̄ in proposito. sp̄ēs in fātasia ad quā se conuertit intellectus primo rep̄n̄tat īdiuiduū vagū in qd̄ primo fertur cognitio intellectus. qd̄ pꝫ. qꝛ q̄n̄qꝫ intelligitur singulare ignorando in qua specie sit: ⁊ in hoc primo signo in ipsa fantasia est confusum subiectū cū accidentibus. vel mutuo accidentia se mutuo cōtrahentia. secūdo representat nām absolute. s. q̄n̄ intellectus abstrahit vniuersale ⁊ fertur in naturaꝫ precise non considerando eius singularitatem. tertio reflectendo considerationē nāe ad circūstantias signatas. vt. s. intelligat singulare. i. nām q̄ est hmōi cōponi subm cū accn̄tibꝰ ꝓprijs determinantibus talē nāꝫ. ⁊ per tales circūstantias puta. qꝛ est hic. ⁊ nunc. ⁊ cū tali figura. ⁊ cū tali colore. ⁊ hmōi. ita ꝙ illius reflexionis terminus a quo ⁊ terminꝰ ad quem est quid confusum ⁊ in medio est distinctum. nā ergo intelligitur determinata istis. ⁊ est ibi conceptus nō simplr̄ simplex. vt ens. nec etiam conceptus simplr̄ q̄ddi tatiuus. vt hō. sed tm̄ conceptꝰ per accn̄s. ⁊ ille est determinatioꝛ conceptus ad quē deuenimꝰ in vita ista. naꝫ ad nullum conceptum singularis deuenimꝰ in vita ista cui contradictorie repugnat inesse alteri: conceptus āt singularis ꝺm rōneꝫ singularitatis repugnat contradictorie inesse alteri. sed illum non habemus: ille ergo ꝯceptus ꝑ

accñs est q̄ magis distincte possum⁹ itelligere singulare.

Ad argumenta In oppositū ad Arist. in lr̄a pꝫ ꝙ loquit̄ de singulari vt exñs est. ⁊ de tali verꝫ est ꝙ nō est scia ꝓprie dicta. al's scia fieret nō scia. qꝛ mutato obō mutat̄ ⁊ hit⁹ idē manēs. ¶ Ad aliud ꝺ secūdo de aīa. ⁊ ad oēs auc̄tes ꝯsil'es. dicēdū ꝙ sensus est singulariū cū ꝑcisiōe. qꝛ nō ē vtriuꝫ. itellect⁹ aūt ē vtriusqꝫ. ¶ Ad rōnē de mutata ꝓportione. dicēdū ꝙ ille modus arguendi nō valet in termis se hñtib⁹ ſm superi⁹ ⁊ inferi⁹ exēplū arguere sic. sic se hꝫ hō ad nō hoīeꝫ. sic aīal ad nō aīal. ergo ꝑmutati. sic hō ad aīal. sic nō hō ad nō aīal. ſꝫ oīs hō ē aīal. ergo oīs nō hō ē nō aīal. qꝺ est falsū. qꝛ asinus est nō hō. nō tñ nō est nō aīal. iō est falla ꝯñtis arguendo a destructiōe añtis ad destructionē ꝯñtis. nā ñ hō i pl⁹ se hꝫ q̄ꝫ nō aīal. Silr in ꝓposito. qꝛ obm intellect⁹ est cōius q̄ꝫ obm sensus cōitate vlitatis ⁊ ꝑdicatiōis. qꝛ oba sunt subordinata sic̄ ⁊ potētie. iō nō pōt inferri ꝙ sic se habeat obm ad obm sic̄ potētie iter se. sic̄ nec in alijs subordinatis ſm sub ⁊ supra. nā obm ꝯtinet̄ sub obo. ¶ Ad cōfirmationē dicēdū sic̄ fuit dcm̄ in prio hui⁹. ⁊ in. v. cap. de vno. ꝙ potētiaꝝ disperataꝝ sūt oio oba dispata. vt pꝫ de sono ⁊ colore. respcū. s. visus ⁊ audit⁹. ſꝫ potētijs subordinatis oꝫ ꝙ sic̄ potētie sunt subordinate: ita ⁊ oba. ita ꝙ obm potētie inferioris est ēt obꝫ potētie supioris. sic se habēt sensus ⁊ intellect⁹. ¶ Ad secūdū principale dicēdū ꝙ singulare nō hꝫ quod qd est ꝓpriū distinctū a qꝺ qd ē speciei. qꝛ nō hꝫ qꝺ quid est per se prio: lꝫ nō hēat prio: hꝫ tñ per se. vt dcm̄ est. rō ergo nō pl⁹ ꝓbat nisi ꝙ singulare ñ intelligit̄ a nob sub rōne ꝓpria singularitatis. qꝛ nō hꝫ aliud quid a qd spēi. illud aūt qꝺ addit vltra spēm magis pertinet ad hecheitatē q̄ꝫ quidditatem. ⁊ sic ꝯcedo ꝙ singulare nō est difficile nec scibile alia diffōne vel scia q̄ꝫ spēi. ⁊ sic nō sequit̄ infinitas esse scias singulariū infinitorū. qꝛ vna est oiuꝫ cōis. ¶ Cū etiam arguit̄ de notitia ꝑfecta ⁊ in pō. dicendū ꝙ artifex primo intelligit domū in supposito vago. ⁊ ex cōsequenti ⁊ per accidens intelligit domū hāc. qꝛ nāꝫ dom⁹ per se intellectā sequitur singularitas in eē. ⁊ iō facit domū singulareꝫ per accidēs qꝛ ꝑ accidens facit ꝙ nō per se cognoscit. cognito enim vli ꝑ accñs singulare itelligit̄. ¶ Ad tertiū nego ꝯñtiā. Ad ꝓbationē dr̄ ꝙ per eandē spēm cognoscit̄ vle ⁊ particulare alr̄ tñ ꝯsideratam. qꝛ vt dcm̄ est illa spēs siue sit impressa intellectui siue i fantasmate ſm duas opiniōes. prio reꝑsentat nāꝫ in aliquo supposito vago. secūdo nāꝫ absolute. tertio singulare signatū qꝺ est ipa nā circūstantionata accidentib⁹. ⁊ tūc nō hēo ꝓ incōuenienti ꝙ eadē spēs sic ⁊ sic accepta aliqd sub rōne distincti ⁊ idistincti represētet sic̄ ēt eadē spēs q̄ est vlis est oiuꝫ singulariū ita ꝙ ē eadeꝫ spēs ⁊ rō cognoscēdi plura ſm aliam ⁊ aliā rōnē. vel posset dari alia pꝫ: ꝙ quecūqꝫ spēs est alicui⁹ singularis sit ⁊ vlis. nec seqtur tot eē intellectiones vliuꝫ quot singulariū. nā oēs spēs singulariū nō representāt nisi vnū vle. ¶ Qꝺ ergo additur ꝙ ambo vle. s. ⁊ particulare simul sēꝑ intelliguntur. dico ꝙ nō oꝫ. sed per iperiū volūtatis intellect⁹ pōt vti spē nūc ad hoc nūc ad illud. qꝛ intelligimus cū volum⁹. ex. iij. de aīa tex. cō. 8. ⁊ cū dicis ꝙ illū vsum ꝑcedit cognitio huius ⁊ illi⁹. dico ꝙ precedit ordine predicto. qꝛ illa spēs primo repñtat nāꝫ in supposito vago. secūdo nāꝫ absolute. t̄tio singulare signatū. cū addit̄ ꝙ illa spēs est ipsi⁹ vlis primo ⁊c. pꝫ per idē quid sit dicēdū. nāꝫ prio est ipsius indiuidui vagi. nec ex hoc seqt̄ ꝙ quot sūt spēs singulariū tot sint vlia. qꝛ oia singularia nō represētant nisi vnū vle. nec oꝫ spēs multiplicari i ifinitū nisi forsan successiue. si oia singularia debent cognosci ⁊ qōlꝫ itelligat̄ ꝓpria spē. scꝺo illa eadē spēs repñtat illā nāꝫ vlem absolute. ⁊ ex ꝯsequenti. ⁊ per accidens ipsum singulare signatū mō preexposito. ¶ Alr̄ dr̄ ad hāc tertiā rōneꝫ ꝙ vr̄ ꝓbare ꝙ ꝑ nullā itellectionē quā mō habem⁹ abstrahendo sit possibile dare modū quo vle ꝑ se intelligitur. ⁊ singulare per se. ⁊ facit pro secūda ꝯcl'one secundi articuli principalis.

¶ Si ergo gen⁹ simpliciter nō ē preter eas vt q̄ generis spēs aut si ē quidē vt materia ē. Textu cōmēti quadragesimitertij.

Qō. xx.

Queritur vtrū ꝯceptus gñis sit alius a cōceptu spēi. ¶ Ur̄ ꝙ non. nā hic in lr̄a ter. cō. 43. dr̄ ꝙ gen⁹ nihil est ꝑter eas que sunt gñis spēs. ¶ P̄. si sic. ergo gen⁹ nō predicaret̄ de spē. ꝯñs est falsum. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñtie. qꝛ tūc genus eēt pars spēi. sed ps nō ꝑdicatur formalr̄ de toto. ergo nec genus de spē. ¶ Cōtra. si nō. aut ꝯceptus gñis est idē ꝯceptui vni⁹ drie vel spēi tm̄ aut ꝯceptui cuiuslibet differentie ⁊ spēi. si prio mō ergo gen⁹ ñ ꝑdicat̄ nisi de vna spē tm̄. qꝺ ē falsū. si scꝺo mō ergo tot eēnt ꝯcept⁹ gñis q̄t driarū. vel si tm̄ est vn⁹ ꝯcept⁹ gñis illi vni ꝯceptui erūt oino idē ꝯcept⁹ driaꝝ. ergo inter se erūt idē. quoꝝ vtrūqꝫ est falsuꝫ: ergo necessario ꝯcept⁹ gñis est alius a ꝯceptu differentie. ⁊ per ꝯñs spēi.

Respondeo In ista qōne primo ꝑtractabo vnā opinionē. secūdo alr̄ dicā ad qōnē. ¶ Quātū ad primū est vna opinio q̄ dicit ꝑtē negatiuā ꝓpter rōnes positas in pede qōnis. Mod⁹ ponēdi est iste. gen⁹ ⁊ differētia nō sunt synonima. differūt. n. penes modos cōcipiendi eūdē ꝯceptū. qui sunt rōnes determinabilis ⁊ determinantis. ita ꝙ rō gñis est rō determinabilis. rō differentie vel spēi est rō determinantis. ¶ Sed ꝯ. qꝛ si sic. ergo in diffōne est nugatio. ꝯñs est falsuꝫ. ergo ⁊ añs. cōsequentia pꝫ. nā ſm te idē ꝯceptus dr̄ per gen⁹ ⁊ differentiam. ergo idem bis diceret̄. ¶ Rñdet̄ ꝙ excusat̄ nugatio ꝓpter diuersos modos ꝯcipiendi. ¶ Cōtra. qꝛ tūc est nugatio qñ positis diffinitionibus ꝓ noīb⁹. idē bis dr̄. vt ait ph̄s hic in lr̄a tex. cō. vt supra paꝝ post. sed positis nominib⁹ gñis ⁊ drie idē ꝯcept⁹ bis dr̄ nō obstante diuerso mō ꝯcipiendi. ergo erit nugatio. ¶ Confirmat̄. qꝛ ꝑ ph̄m hic in lr̄a. paꝝ post. hic est nugatio. bipes pedes hñs. ⁊ tñ est alia rō ꝯcipiendi. ergo diuersa rō cōcipiendi nō excusat nugationē. ¶ P̄. isti modi ꝯcipiendi aut sunt eēntialiter intra cōceptū gñis ⁊ differentie. aut nō sed sūt accidētales ꝓprietates sub qb⁹ ꝯcipiūtur. si secūdo mō nō vitat̄ nugatio. ex quo iste rōnes sunt extra conceptū quē ponis vnū. si primo mō. aut ergo vtraqꝫ rō est eēntialis itra cōceptū spēi. aut nō. si nō. ergo diffō essentialr̄ includit qꝺ non pertinet ad spēm eēntialr̄. si sic: ergo ꝯceptus generis ⁊ differentie sunt simplr̄ alij. qꝛ per alias rōnes quas eēntialr̄ includūt que sunt de per se conceptu spēi. ¶ P̄. diffō dr̄ esse primo. i. adequate eadem cū diffinito. sed cōcept⁹ iteratus non est primo idem. ergo alter conceptus generis vel differentie superfluit in diffinitione qꝛ alter sufficeret. ergo illa responsio non est bona. ⁊ stat ratio contra opinionem.

Quantum Ad secūdū primo oñdā duas ꝯcl'ones. secūdo duo dubia excludam. ¶ De primo sit ista prima ꝯcl'o. cōcept⁹ gñis est in se vnus. Hāc ostendo sic. oīs itellect⁹ hñs in se certitudinē de aliquo: ⁊ dubitans de oīb⁹ determinantib⁹ illud hꝫ de illo de quo est certus ꝯceptuꝫ vnū: aliū ab alijs de quib⁹ dubitat. aliogn eēt certus de nihilo. qꝛ de nullo ꝯceptu. sed intellect⁹ pōt eē certus de inherentia ꝯcept⁹ gñis alicui dubitando de quocūqꝫ ꝯceptu spēi. vt si per ꝓprietatem ꝯuertibilē cuꝫ gñe demonstraret ipsum gen⁹ de aliquo demonstratione qꝛ. puta si per mouere demonstraret de aliquo ꝙ sit aīal de quo nescit̄ aliqua spēs gñis. sed dubitatur. ergo intellectus hꝫ de illo gñe aliquē vnū ꝯceptū aliū a ꝯceptibus speꝝ de qb⁹ dubitat. ¶ P̄. dria sunt diuersa aliquid idem ens. ex. v. huius post tex. cō. 15. ⁊ ex decimo. ita ꝙ magis vnū sunt dria in illo in quo conueniunt: q̄ꝫ sunt i illo in quo differunt. aliogn non essent differentia. sed primo diuersa. ergo illud in quo sunt idē est in se magis vnum

q̄ꝫ illa

q̄z illa in quibus differunt. sed species generis ꝓprie dif
ferunt dr̄ijs ⁊ sunt idē gn̄e. ergo gen⁹ ē magis vnū q̄z dif
ferentie quib⁹ dr̄nt. qḋ nō esset nisi gn̄is eēt vn⁹ ꝯceptus:
nā si plēs. ita eēnt illi diuersi sicut ꝯceptus dr̄iaꝝ quo ad
hoc ꝙ spēs nihil vnū eēnt. ℂ P̄. genus ꝓprie ⁊ in qd pre
dicaṫ de spē. ergo ꝺm aliquē ꝯceptū nō eundē spēi. qꝛ tc̄
eēt p̄dicatio eiusdē de se. ergo ꝺm aliū ꝯceptum a ꝯceptu
spēi. ⁊ similiter est de quacunqꝫ spē. ꝫ ille ali⁹ a quacūqꝫ
spē est vn⁹ in se. al's tot eēnt gn̄a quot spēs qḋ ē absurdū.
ℂ Cōfirmaṫ vltimo. qꝛ al's nomē gn̄is nō eēt vniuocū ni
si significaret vnū ꝯceptū. ℂ Si queras. qūo ꝯcept⁹ gn̄is
est vn⁹. Rn̄deo. ꝙ genus dupl'r cōcipiṫ. vno mō per se
p̄rio vt obꝫ adeq̄ns intellectū. Alio mō ꝑ se nō p̄rio q̄n. s.
ꝯcipiṫ in aliquo ꝯcepto adequāte intellectionē in q̄ gen⁹
includiṫ. puta in spē vel idiuiduo. p̄rio mō ꝯcept⁹ gn̄is ē
vn⁹ numero sicut intellectio est vna numero. ⁊ gn̄al'r ita
vnica intellectione numero intelligiṫ magis vl'e sic min⁹
vl'e. secūdo mō ꝯcept⁹ gn̄is distinguiṫ in diuersis. ita ꝙ
lꝫ in se sit vn⁹ numero: nō tn̄ vt ibi ꝯcipiṫ. sed ē tot nume
ro in quot icludiṫ. ita ⁊ ꝯcept⁹ gn̄is nat⁹ ē eē vn⁹ numero
q̄n ꝯcipiṫ per se primo idifferēs ad oēs alios. ⁊ est distin-
ctus numero vt inclusus in alijs ⁊ ꝯcipiṫ per se nō p̄rio.
Et ꝺm hoc est veꝝ illud qḋ dr̄ decimo hui⁹. ꝙ gen⁹ lꝫ se
est diuersuꝫ in diuersis spēb⁹. ℂ Secūda ꝯcl'o sit ista con
cept⁹ gn̄is est ali⁹ a ꝯceptu dr̄ie. Hoc statiꝫ pꝫ. qꝛ dr̄ia nō
ꝑticipat gen⁹ nec ecōuerso. sed sunt oīno alteri⁹ rōnis. vn̄
ꝯcept⁹ gn̄is est ita ali⁹ a ꝯceptu dr̄ie. ꝙ est primo diuersus
i nullo ꝯueniens cū eo. vt patebit in sequēti q̄ōe. ⁊ ex h̄ se
quitur ꝙ est ali⁹ ꝯcept⁹ a ꝯceptu spēi sic partiale a totali.
nā spēs essential'r ⁊ formal'r includit ꝯceptū gn̄is ⁊ dr̄ie. si
ergo est ali⁹ a cōceptu dr̄ie. sequiṫ ꝙ est ali⁹ a cōceptu spe
ciei. nō totaliter sed partialiter.

De secūdo est vnū dubiū ex premissis. s. qd determīate
cōcipiṫ ꝑ gen⁹ ⁊ quid ꝑ differentiā. ℂ Rn̄deo. per
dr̄iam ꝯcipiṫ vltim⁹ act⁹ q̄ spēs est illud qḋ est. ⁊ per gen⁹
cōcipiṫ potētiale repspcū illi⁹ act⁹ vltimi. h̄ declaro sic. nā
ꝑ pħm capl'o p̄cedēti tex. cō. 33. sic rō. i. diffō se hꝫ ad rē.
sic ꝑtes diffōnis ad ꝑtes rei: ⁊ ēt. viij. hui⁹ tex. cō. 9. dr̄.
ꝙ terminū. i. diffinitionē oꝫ eē oꝛōnē lōgā. ⁊ exprimē qd
⁊ q̄le. in spē aūt q̄ ꝓprie diffiniṫ nō sunt nisi due ꝑtes es-
sentiales. s. act⁹ vltim⁹ quo spēs est illud qḋ est. ⁊ potētia-
le respcū illi⁹ actus vltimi. ergo differentia vltima specifi
ca a q̄ est vnitas rei ⁊ diffōnis includit precise de suo ꝑ se
intellectu actum vltimum in re qui est cā vnitatis rei con
pletiua. genus autem proximum precise includit per se ꝓ
prium potentiale respectu illius actus.

Secundum dubiū occurrit quid istis cōceptib⁹ gn̄is
⁊ differentie corrn̄det in re. ℂ Respōdet
quidam ꝙ in re sufficit dr̄ia intētionis q̄ quidē dr̄ia nullā
dr̄iaꝫ nec cōpositionē actualē ponit in re. sed tm̄ potētialē
sic itelligēdo ꝙ ipsa res est nata facere diuersos cōcept⁹
in intellectu. ita ꝙ ista dr̄ia actu est solū in intellectu con-
cipiente. nec vt dicūt sufficit ad hoc differentia rōnis q̄ ē
q̄n res nō est nata facere nisi vnū cōceptū qui tn̄ cōcipiṫ
sub diuersis modis cōsiderandi. vn̄ ꝺm istam opinionem
dr̄ia rōnis nō sufficit ad differentiam gn̄is ⁊ dr̄ie vt argu
tū est in primo articulo ꝯ primā opinionē. ℂ Sed cōtra.
qꝛ nec ista dr̄ia intentionis sufficit. nā cōcipiēdo gen⁹ aut
cōcipiṫ aliquid rei in spē aut nihil. sil'r de dr̄ia. si nihil. er
go isti cōceptus videnṫ ficticij nō reales nec per cōsequēs
dicūtur de spē. Si aliquid. aut idē aliq̄d. aut aliud. si idē.
tūc erit idē ꝯcept⁹ gn̄is ⁊ dr̄ie. qḋ est falsuꝫ. si aliud habeo
ꝓpositū. ꝙ in re est aliq̄ dr̄ia prior differentia cōceptuū.
ℂ Dices ꝙ aliquid rei concipiṫ ⁊ idem nec sequiṫ. ergo
idē cōceptus. qꝛ eadem res nata est facere diuersos cōce-
ptus. ℂ Cōtra. vna res nata est facere vnū cōceptū adeq̄
tū. qꝛ al's nō eēt cognoscibile. nec vnico actu cognoscibi
le. sed ꝺm illum cōceptū sibi adequatū formando vr̄ im
mutare intellectū q̄ꝫ tū natū est ipsum immutare. ergo nō
formabit nisi vnū cōceptū. ℂ P̄. ad principale. oīs dr̄ia

prior nāl'r oī actu rōnis est differentia ex nā rei. sed obie-
cta nāl'r precedūt actus ⁊ distinctio oboꝝ distinctionē ac
tuū: maxime q̄n hec illa cāt. vt hic ponitur. ergo differē-
tia intētionis que est in conceptib⁹ cōcludit dr̄iam priorē
in obis que est realis. vel saltē aliq̄ ex nā rei. ℂ Al'r ergo
dicēdū ꝙ ne habeam⁹ cōcedere conceptus simpliciter di
uersos gn̄is ⁊ differentie eē ficticios. oꝫ ꝙ illis corrn̄deāt
aliq̄ in re real'r diuersa vel distincta aliquo mō ex nā rei.
sic ꝙ circūscripta oī oꝑatione intellect⁹ agētis vel possibi
lis ⁊ oī actu intellectus presupposito vel cōcomitante ē in
re dr̄ia. sed talis differentia hꝫ grad⁹ ꝺm ꝙ gen⁹ ⁊ differē
tia p̄nt sumi ab alia ⁊ alia re. puta. si sint diuerse forme in
alia spē. sicut i hoīe. ita ꝙ ab vna sumaṫ genus ⁊ ab alia
differentia. vel possunt sumi ab alia ⁊ alia realitate. puta
si sit spēs simplex. vt albedo prima dr̄ differentia realis.
secūda dr̄ dr̄ia formalis. vtraqꝫ tn̄ est ex nā rei.

Ad primum In oppositū. iam dcm̄ est supra in sn̄ian
do. qꝛ auctoritas allegata est trūcata. vn̄
additur. aut si est q̄dē vt mā. ⁊ hec secūda pars disiuncti
ue est vera. vt predictū est. ℂ Ad secūdū nego consequen
tiam. ad ꝓbationē cōcedo ꝙ conceptus generis est parti
cialis. pars aūt lꝫ nō p̄diceṫ de toto ꝑ modū ꝑtis tn̄ signi
ficata denominatiue predicātur. gen⁹ aūt lꝫ sit ꝑs spēi. tn̄
denominatiue predicaṫ. ⁊ sic significat totū vel partē per
modū totius vt ait Auicē. v. metha. in abstracto aūt vltīa
abstractiōe nō p̄dicaṫ. vn̄ ista est falsa. hō est aīalitas. vel
humanitas est aīalitas. ℂ Cōtra. qꝛ p̄dicatio denoīatiua
excludit ꝑdicationē in qd. sed gen⁹ p̄dicatur de spē in qd.
ergo ⁊c. ℂ Respondeo duplex est denoīatio. vna subcti
ab accn̄te. alia toti⁹ a ꝑte essentiali. prima impedit p̄dica-
tiōeꝫ in quid. ⁊ secūda nō excludit ipaꝫ. ⁊ tal' est denoīatio
spēi a gn̄e. gen⁹ āt est pars essentialis speciei.

ℂ Itē animalis habentis pedes differentiaꝫ sci
re oꝫ inquantum habens pedes: quare non est di
cendū habentis pedes aliud alatum: aliud non
alatum: si quid est: est bene dicit: sed propter nō
posse facit hoc: sed si aliud habēs scissos pedes:
aliud n̄ scissos pedes: he nāqꝫ sunt differentie pe
dis: nā scissio pedis pedalitas q̄dā ē ⁊c. Q̄ō. xvj.

Queritur Utruꝫ differentia diuisiua ge
neris inferioris includat for-
mal'r dr̄iam superiorē. ℂ Ur̄ ꝙ sic. nā qḋ
p̄dicaṫ de alio per se primo mō: includiṫ
formal'r in illo. sed differentia superior ē
hmōi respcū inferioris. ergo ⁊c. minor ꝓ
batur hic in littera. tex. co. 43. vbi dr̄ ꝙ in diuisiōe gn̄is
oꝫ ꝓcedere ꝑ dr̄ias per se. ⁊ tunc secūda diuidit priorem
per se. nā fissio pedū est pedalitas. qḋ āt predicaṫ de alio
in abstracto predicatur per se primo modo. ℂ P̄ si nō. g⁹.
differentie specifice essent prima predicata. ꝯn̄s est falsuꝫ
ergo ⁊ antecedens. probatio cōsequentie. qꝛ tūc nō habe
rent genus aliquod dictū de eis per se. qꝛ genus superi⁹
nō predicaṫ de eis. nec dr̄ia superior per te. illa aūt sunt
prima predicata. ⁊ per ꝯsequens gn̄alissima. de qb⁹ nō p̄
dicantur p̄dicata priora per se. ⁊ tunc seqtur ꝙ ꝓpō nega
tiua negans differentiam vnā ab alia. puta rōnale nō est
irrōnale. est immediata. ℂ P̄. qꝛ si nō. ergo dr̄ia inferior
nō diuersificat ipsum gen⁹ ꝑ se. ꝯsequens est falsum. quia
aīal h̄ ipsum qḋ est: est diuersum per differentias diuer-
sas. vt dr̄ decimo hui⁹. ꝓbatio cōsequētie. qꝛ in genere
diuiso si sit intermediū: nō est nisi genus superius. ⁊ diffe
rentia constitutiua eius. sed gen⁹ supi⁹ nō includitur i dif
ferentijs supiorib⁹. pꝫ. nec differentia constitutiua. puta
sensibile constituens animal non distinguitur per differē
tias vlteriores. qꝛ ipsa non includitur in illis ꝺm te. ergo
genus intermedium se habet ad ipsas differentias infe-
riores sicut potentia ad actum. sed potentiale nō distin-
guiṫ ꝺm suā essentiā per actū qui est ex rōnē ei⁹. ⁊ ecōuer

ſo .ergo ⁊c. ℭ Cōtra .qꝛ ſi ſic .ergo in differentijs erit ꝓ ceſſus in infinitū. ꝯñs eſt falſuꝫ.ergo ⁊ añs: ꝓbatio ꝯñtie qꝛ ſi dr̃ie inferiores icluderēt ſupiorē3.ergo eēnt differen tes.nā dr̃ia ſūt diuerſa aliqͦd idē entia.ī aliquo gͦ cōueni rēt .ſ.in dr̃ia ſuperiori ⁊ different dr̃ijs.⁊ tunc q̃rā de illiſ vtrꝫ includant dr̃iaꝫ ſuperiorē. vel nō .q̃re vel ꝓcedit̃ ī in finitū .vel ſtabit̃ ad aliq̃s dr̃ias que in nullo ꝯuen iūt nec icludūt aliqͦd cōe. ℭ P̃.ſi ſic.ergo dr̃ia inferior erit ſpēs. ꝯñs eſt falſum.qꝛ tūc eſſent plura gña q̃ꝫ decē.cū tal' dif ferentia non ſit ſpēs alicuiꝰ illoꝝ generꝝ. ꝓbatio ꝯñtie. oē quod hꝫ predicatū de eo in q̃d ⁊ dr̃iaꝫ dictam in q̃le ē ſpe cies.qꝛ ꝯpoſitū ex gñe ⁊ dr̃ia.ſed talis dr̃ia inferior hꝫ ſu periorē dictā de ea in quid ſm te.⁊ aliā q̄ differt ab oppo ſita differentia que dr̃ de ea in quale.ergo eſt de ſpēs.

Reſpondeo Hic eſt vna opio q̄ dicit ꝙ dr̃ia ſupior ī cludit̃ in inferiori.qͦd ꝓbat̃ ꝑ tex.pħi.tū qꝛ h̃ dr̃ tex.cō.43.ꝙ vltia dr̃ia ſeu final' eſt ſuba rei.qͦd ñ eēt niſi includeret alias ꝑcedētes .alr̃ nō eēt ſuba rei. Tū qꝛ hic dr̃ ꝙ in diffōne nō oꝫ ponē alias dr̃ias ſꝫ ſolūmō vltimā qꝛ ſi alie apponant̃ cū prima erit nugatio. vt dicē do.aial bipes hñs pedes tranſponendo dffōneſ.nā dicto bipede ſuperfluum eſt ponere hñs pedes. Tū qꝛ h̃ dr̃ ꝙ in ſuba nō eſt ordo.ſed ſi inferior dr̃ia nō includit ſupio rē erit ordo. qꝛ vna prior: alia poſterior. ℭ Cōtra iſtā opi nionē arguit̃ reducendo rōnes.⁊ p̄io primā.q̄n dicit̃ ꝙ vltima dr̃ia eſt ſuba rei. ℭ Cōtra. qꝛ diffō idicat ſubam totā rei.ſed de ſuba diffiniti nō ſolū ſt oēs dr̃ie. ſed ēt ge nus.ergo genꝰ vel eſt de per ſe intellectu dr̃ie vltie vl' ge nus. ſuperfluit in diffōne.quod vtrūqꝫ ē falſū.ergo illud ex quo ſequitur .ſ.ꝙ final' dr̃ia ſit tota ſuba rei. ℭ P̃.oīs diffō hꝫ ꝑtes .⁊ ſic tota diffō totā rē exprimit: ſic ꝑs ꝑteꝫ ſed differentia final' eſt ꝑs diffōnis ergo exprimit ꝑtē rei. ⁊ nō totā ſbaꝫ rei. ℭ Cōfirmat̃. qꝛ eodē mō tractat h̃ pħs de diffōne ⁊ in octauo huiꝰ vbi dr̃ ꝙ in diffōne duo po nūtur reſpeū: quoꝝ vnū eſt vt mā: aliud vt forma. ℭ Ad formā dico ꝙ ſicut dcm̄ eſt exponēdo lr̃aꝫ.pħs nō intelli git ꝙ dr̃ia ſit tota ſuba rei niſi ꝯpletiue: q̄tenꝰ ab illa dif ferentia eſt tota ſuba rei ꝯpletiue. ℭ Secunda rō reducit̃ .ſ.ꝙ ad dcā ſua ſeq̄tur nugatio. ⁊ nō nob.nā oīs diffō. vl' dat̃ ꝑ genꝰ primū ⁊ dr̃ias intermedias vſqꝫ ad vltimam vel per genꝰ ꝓrimū ⁊ dr̃iaꝫ vltimā ſpecificā. ſi p̄io mō ſe quit̃ ꝯtra te nugatio. qꝛ tūc dr̃ia intermedia ponet̃ ī diffi nitiōe.⁊ dr̃ia vltia icludit oēs intermedias. vt tu dicis.er go.dr̃ia itermedia dr̃ bis. ſemel in ſe: ⁊ ſemel in vltia dif ferentia. ſi ſecūdo mō. ſeq̄t̃ idē. nā genꝰ ꝓrimū icludit dif ferentiā ſuā ꝯſtitutiuā. ⁊ vltima includit eā ſilr. vt tu dicis gͦ. bis dicet̃. puta dicēdo aial rōnale: qꝛ ſēſibile includit̃ in aiali qͦd conſtituit: ⁊ etiaꝫ in rōnali ſm te. ergo bis di cet̃. ℭ Dices ꝙ diffō nō ſic dat̃. ſed ꝑ genꝰ primū ⁊ dr̃iā vltimā. Cōtra. tū qꝛ eſt ꝯ pħm hic in lr̃a. qꝛ oīs diffō vel dabit̃ per genꝰ ꝓrimū ⁊ vltimā dr̃iā vel per primū genꝰ cū alijs itermedijs. Tū qꝛ h̃ vult boetiꝰ expreſſe libro dif finitionū. vbi dicit. ꝙ primo in diffōne accipiēdū eſt ge nus cū dr̃ia. ⁊ videndū ē de diffōne ſi ſit ꝯuertibil' cū ſpē diffinienda. ⁊ ſi minꝰ fuerit: accipienda eſt alia dr̃ia. ⁊ ge nus cū dr̃ia prior erit loco gñis. ⁊ ſic quouſqꝫ reddat ſpēꝫ diffiniendā. ergo nō ſolū primū genꝰ ponendū eſt cū vlti ma dr̃ia: ſed ēt cū oībꝰ intermedijs. ℭ Ad formā dicēdū ſicut dcm̄ eſt exponendo lr̃aꝫ. ꝙ nō ē intentio pħi q̄n ſine nugatione poſſet dari diffō ꝑ genꝰ ⁊ dr̃ias multas. ſꝫ ꝙ vltima dr̃ia eſt ꝯpletiua ⁊ ꝑfectiua ſube rei. qꝛ ſi nō .ſeq̄t̃ nugatio vt dcm̄ eſt in exponendo lr̃aꝫ. ℭ Tertia rō redu cit̃ ꝓbando ꝙ in ſuba eſt ordo. nā oīs ſuba diffinibilis ꝯponit̃ ex quid ⁊ quali ex. viij. huiꝰ tex. cō. ix. ⁊ forma eſt prior materia ⁊ magis ens vt dcm̄ eſt ſupra. ⁊ actꝰ ē prior potētia: tp̄e ⁊ perfectiōe. ex. ix. huiꝰ .tex. cō. 13. ſed in diffi nitione vnū eſt potētia vt mā. aliud actꝰ vt forma. ergo ibi eſt ordo. ⁊ ꝑ ꝯñs in ſuba diffinibili eſt ordo. ℭ Ad for mā iā dcm̄ eſt in exponendo lr̃aꝫ. ſ. ꝙ pħs itelligit ꝙ aliꝰ ⁊ aliꝰ ordo nō facit nec tollit nugationem q̄n ſemꝑ ſequit̃ nugatio negādo h̃ ꝙ ab vltima dr̃ia ſit vnitas ⁊ ſuba rei completiue. ℭ Aliter ergo dicendū ad q̄ōnē ꝙ dr̃ia iferi or nō includit formalr̃ ſuperioreꝫ. ꝓpter rōnes tactas. tū qꝛ eēt ꝓceſſus in infinitū in differentijs. tū qꝛ dr̃ia eſſet vna ſpēs. tū qꝛ ſemꝑ nugatio eſſet in diffinitione.

Ad argumenta In oppoſitū. ℭ Ad primū dico ꝙ mi nor eſt falſa. Ad probationē. dico ꝙ auctoritas Ariſt. intelligenda eſt. nō ꝑdicatiue. ſed diuiſi ue .nō enim vult pħs niſi ꝙ dr̃ia ſuperior diuidat̃ ꝑ dif ferentias inferiores per ſe. qꝛ fiſſio pedis ſolū diuidit ha bens pedes. cū pedalitas predicat̃ de fiſſiōe pedis per ſe p̄io mō. ℭ Ad ſecūdū nego ꝯñaꝫ. Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ hr̃e ꝑdicatū i q̃d ꝯuenit dupliciṫ. formalr̃ ⁊ directe. vl' ſolū denoiatiue ⁊ indirecte. dr̃ia āt nō hꝫ ꝑdicatū in quid formalr̃: qꝛ differentie nō habent cōe predicatum de eis in quid per ſe primo. intellige de differentia que ſolū eſt differentia: nam oīs talis eſt ſe tota diuerſa. ſed tñ dr̃ia hꝫ predicatū i quid: nō formalr̃. ſed denominatiue. ſ. ipꝫ genꝰ. q̄tenus ſaltem indirecte eſt in genere. ⁊ ꝓpt̃ h̃ nulla dr̃ia eſt gñaliſſimū. qꝛ eē in gñe quocunqꝫ mō repugnat gñaliſſimo. ℭ Ad tertiū nego cōſequētiā. ad ꝓbationē di cēdū. ꝙ genꝰ ſiue iferiꝰ ſiue ſupiꝰ ſe hꝫ vt potētiale. ⁊ diſti guit̃ per dr̃ias ſic mā ꝑ forāꝫ. nec reputo incōueniēs imo neceſſarium ꝙ potentiale diuidat̃ per actuale ⁊ quod eſt extra rōnem eiꝰ. Et ſic ſit dictū ad q̄ōnem.

ℭ Primū eni ſubſtantia que vniuſcuiuſqꝫ pro pria vniuſcuiuſqꝫ q̄ no ieſt alij vl'e vo cōe eſt. Te xtu cōmēti qu adrageſimiquinti. Ampliꝰ ſubſtan tia dicitur que non de ſubiecto: ⁊ vl'e de ſubiecto aliquo dr̃ ſemꝑ. Textu com. xlvi. Q̄ō. xvij.

Queritur Utrū vl'e ſit aliq̃d in rebꝰ. Ur̃ ſic. nā oē quod eſt tale per par ticipationem reducitur ad aliquid tale ꝑ eſſentiaꝫ. alioquin tale per participationē erit primū tale per eēntiaꝫ. ſed ſingulare ē tale per participationem .vt hic hō ꝑ par ticipatiōeꝫ hoīs. aliog̃n hō nō predicaret̃ de ſingularibꝰ ergo hō vl'is eſt hō per eſſentiā. ⁊ per ꝯſequens eſt ī rebꝰ. ℭ P̃. ſuba eſt primū ens. vt dcm̄ fuit ſupra. ⁊ eſt ens rea le. qꝛ itellectꝰ nr̃ nō cāt niſi accñs. ſed ſecūda ſuba ē ſuba ⁊ ponitur vl'is .ergo vl'e eſt aliqͦd ens reale. ℭ Cōtra. pħs hic in lr̃a tex. cō. 45. Tū qꝛ ſubſtātia vniuſcuiuſqꝫ eſt pro pria ſibi: ⁊ nō ineſt alteri. Tū qꝛ ſuba nō dr̃ de ſubo .vl'e āt ſic. Tū qꝛ al's logica q̄ ē de vlī eēt ſcia real'. qͦd ē falſū.

Reſpondeo In iſta q̄ōne primo quaſdaꝫ opiniones ꝑ tractabo. ſcͦdo ad q̄ōnē alr̃ rñdebo. Quā tū ad primuꝫ eſt vna opio platonis ſm ꝙ Ariſto. impōit ſibi. que pōit ideas ꝓpter triplicē rōneꝫ. Tū ꝓpter entita tē formalē reꝝ. vt vr̃ ꝓbare prima rō de participatione poſita in pede. Tū ꝓpter ſciam que eſt tm̄ de neceſſarijſ. ſingularia aūt ſunt corruptibilia. Tū ꝓpter gñationē. nā ſm platonem gñans particulare non ſufficit. ℭ Sed iſta opinio ſi ponat ideam eſſe quādā ſubam ſeparatā a motu ⁊ ab accidentibus per accñs nihil hñs in ſe niſi nām ſpe cificā perfectā q̄ꝫtū pōt eſt ꝑfecta ⁊ paſſiones forte per ſe ſpēi: aliog̃n de ipſa nihil ſciret̃. ſi inquā ſic pōat: nō pōt bene improbari. qꝛ nō videtur repugnare abſolute ratiōi entitatis tale ſingulare ſic nām habens. nec abſolute hoc improbat Ariſto. ſed quatenus ponitur incorruptibile ⁊ eiuſdem rōnis cum corruptibilibus. vt arguit Ariſto. con tra hoc in fine huiꝰ. ex h̃ ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile differunt plus q̄ꝫ genere. lꝫ in. vii. vt dcm̄ fuit ſupra ar guatur nō impoſſibilitas. ſed nō neceſſitas. qꝛ enim nihil nō manifeſtum ponendum eſt a philoſophantibꝰ niſi ne ceſſitate. iō Ari. arguit ꝯ ideas oñdēs ꝙ nō ſūt nec̄ie ꝓ pt̃ illa ꝓpt̃ q̄ ponūt̃. ꝙ eni nō ponūt̃ ꝓpter entitatē: nec ponūt̃ ꝓpl' ſciaꝫ. ꝓbatū ē ſupra ca. iiij. Ultꝰ āt idē ē. ꝙ āt ñ ꝑꝑ gñationē ꝓbat̃. c. ſeq̄nti. Hoꝝ āt q̄ ſt. ⁊ ita ſimplr̃ ñ ſunt ponēde idee. Si aūt vlterius ponat plato vt ſibi ipo nitur

ītur q̄ dicta idea est formalr vl'e. ita q̄ p̄ idētitatē p̄dicatur de isto corruptibili p̄dicatione dicēte h̄ ē h̄. statī videtur icludere ꝯdictionē. s. q̄ idē nūero sit q̄ddītas multoꝝ diuersoꝝ. ⁊ sit extra ipsa. q̄ aliṙ nō cēt icorruptibile. ꝫ vō primū modū illa opio nō videt̄ ipossibil'. lꝫ nō sit necessaria. ꝫ secūdo mō ē ipossibilis. ¶ Alia ē opio loquēdo de vli ẜm itētionē Aristo. q̄ ponit q̄ vl'e ē in re. ꝓ q̄ tripliṙ arguit̄. p̄io sic: vl'e est aptū natū dici de plib⁹. ꝫ res ē apta nata dici de plib⁹. ergo vl'e ē res. ꝓbatio mioris. q̄ si n̄ tūc tal' aptitudo repugnaret rei nec posset sibi ꝯferri ab intellectu. q̄ tūc itellect⁹ posset dare sorti hāc aptitudinē. qđ est falsū. ¶ ꝓterea scđo sic. vl'e p̄dicat̄ de re. s. de singulari p̄dicatiōe dicēte h̄ ē h̄. vt sortes ē hō. ꝫ ipossibile est aliq̄d p̄dicari de re nisi sit in re. ergo vl'e est aliq̄d i re. ¶ ꝓ tertio qđ q̄d ē absolute sūptū ē vere res. q̄ ē p̄cipiū ⁊ cā. vt h̄r ifra ca. sequēti. Tex. cō. 69. ꝫ ipm q̄ q̄d ē absolute sūptū ē vlr. ergo vl'e ē vere res. ꝓbatio mioris. qđ q̄d ē absolute sūptū exprimit̄ p̄ diffinitionē. ꝫ diffō nō ē nisi vlis vt dcm̄ fuit sup. ergo ꝛc. ¶ Mod⁹ ponēdi tal' ē q̄ i re ē gradus limitationis. ergo singulare ē h̄ q̄ ē ipa p̄prietas seu dr̄ia idiuidual'. ē ēt ipa nā p̄ ipꝫ gradū limitata. ⁊ illa nō solū ē itelligibil' sine illo gradu idiuiduali. ꝫ ēt nā ē prior i re tali gradu. ⁊ vt sic prior nō repugnat sibi cē i alio. q̄ vt sic n̄ ē adhuc limitata ad h̄ singl'are. ⁊ nā vt sic prior ē vlis.

Sed ꝯ istā opionē arguit̄ triplr. p̄io sic. vl'e ē vnū obm itellect⁹ nūero ⁊ vna itellectiōe nūero itelligit̄. vt dictū fuit sup. itē q̄ itellect⁹ attribuēdo ipm diuersis singularib⁹ attribuit idē obm nūero pl'es ꝯceptui vt p̄dicatū diuersis substātijs. dicēdo h̄ ē h̄. ꝫ ipossibile vr̄ q̄ aliq̄d in re sit idē intelligibile nūero ⁊ sic attribuat̄ diuersis. g° vl'e nihil' ē in re. ¶ ꝓterea. scđo cuicūq̄ iest subm sub rōne q̄ est subm. ei inest ⁊ passio. si ergo hō inest sorti sub ea rōne q̄ hō est vere vl'e. vt tu dicis. ergo sortes erit vere vl'e qđ est falsū. ¶ ꝓterea tertio. si sic. seq̄t̄ q̄ sensus hꝫ ꝓ p̄ se obiecto vl'e. qđ ē falsū. ꝓbatio ꝯñtie. q̄ nā nō mouet sensū iquātū h̄. lꝫ nō nisi h̄ vt dictū fuit de itellectione singularis. vr̄ ēt q̄ itellect⁹ agēs oīno sup̄fluat. si oē vl'e iam est in actu in re ex se. ¶ Cōtra modū ponēdi arguit̄ dupliciter. Tū q̄ seq̄t̄ q̄ tot sūt vl'ia quot singularia: q̄ q̄cūq̄ nā in quocūq̄ indiuiduo hꝫ illā rōnē vl'is que assignatur. s. illā indifferētiā ad plura. Tū q̄ in p̄dicatione vl'is de singulari idem p̄dicaret̄ de seipso.

Alia est opinio in extrēo. q̄ vl'e tm̄ ē in itellectu. ꝓ q̄ arguit̄ p̄ ꝯmēta. q̄ itellect⁹ ē q̄ facit vl'itatē in reb⁹ ꝫ itellect⁹ agēs nō ē potētia factia. ꝫ actia. ergo nihil cāt extra itellectū. ¶ ꝓterea vl'e est vnū in multis ⁊ de multis. ex p̄io poste. ergo icludit eēntialr cōpationē ad supposita. vt p̄dicabile ad subijcibile. ꝫ talis ꝯpatio nō est in re ꝫ tm̄ in itellectu cōparāte. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯ istā opionē arguit̄. nā obm nāliter p̄cedit actū. ꝫ vl'e ē obiectū itellectus. ergo vl'e nāliter p̄cedit itellectionē q̄ itelligit̄. ꝫ nō est actu in itellectu nisi per intellectionem. ergo vniuersale nō est in intellectu tm̄. ¶ ꝓterea subꝫ scie iquātū subꝫ p̄cedit itellectū. ꝫ subꝫ scie vt subm ē vl'e. ergo ꝛc. ꝓbatio minoris. q̄ subꝫ scie vt sic ē p̄io tale ꝯpando ad passionē ⁊ si p̄io tale ergo de oī ⁊ sic pōt eē scia de eo.

Quātū ad secūdū p̄io p̄mittā aliq̄s distictiōes. scđo inferā aliq̄s ꝯcl'ones. ¶ De p̄io sit ista p̄ia distictio. duplex ē itētio. s. p°. ⁊ scđa. Dico primā itētiōē ipam rē positā in eē itellecto ⁊ cognito. dr̄ p̄ia. q̄ res dr̄ itētio nō quocūq̄ mō res. ꝫ vt itellecta ⁊ cognita. Uoco itētionē scđaꝫ quādā rel'onē seu ꝯpationē itellect⁹. q̄ itellect⁹ cōparat vnā primā itētionē ad alterā. seu vnū itellectū alteri. Exēplū itellect⁹ itelligēs hoīē ⁊ itelligēs aīal. ꝯparat vnū ad aliud ẜm rōnē predicabilis ⁊ subijcibilis. q̄ ꝯparatio ex p̄te aīalis dicit̄ gen⁹: ⁊ ex p̄te hoīs dr̄ spēs. ⁊ sic ẜm diuersas ꝯpatiōes format diuersas itētiōes scđas. puta generis ⁊ speciei ⁊ indiuidui ⁊ hmōi. ita q̄ oīs secūda itentio est formalr relatio rōnis. scđa distinctio sit ista. q̄ cuꝫ vl'e sit quoddā ꝯcretū. pōt accipi duplr. vno mō p̄ p̄ se significatiuo. qđ est vl'itas. ⁊ scđa itētio que est q̄dā relatio rōnis in p̄dicabili ad illud de quo ē p̄dicabile. ⁊ hūc respectū rōnis significat h̄ nomē vl'e in ꝯcreto. ⁊ vl'itas i abstracto. Alio mō sumit̄ vl'e p̄ illo qđ denoīat̄ ab illa intētione vl'itas q̄ ē aliq̄ res p̄ie itētionis. nā scđe itētiōes applicant̄ primis. ⁊ h̄ scđo mō pōt adhuc accipi dupliciter. vno mō ꝓ illo qđ est q̄si subm remotū denoīatū ab illa scđa itētione. ⁊ sic nā absolute sūpta dr̄ vl'e q̄ten⁹ nō de se h̄. ⁊ iō nō repugnat sibi ex se dici de multis. ⁊ nā sic accepta est indeterminata priuatiue siue negatiue. Alio modo pōt sumi ꝓ isto subiecto ꝓpinquo qđ est ipa nā idetermināta ꝯrie: vt. s. coniūcta indeterminationi actuali q̄si habitui ꝯrio. ⁊ h̄ mō nō est vl'e nisi nā sit actu idetermināta. ita q̄ sit vnū itelligibile nūero dicibile de oī supposito. ⁊ illud est cōplete vl'e. ¶ Tertia distinctio sit ista. esse in itellectu cōtingit duplr. vno mō subiectiue. vt spēs ⁊ h̄itus sunt in aīa. Alio mō obiectiue. sicut nūc loq̄mur. ⁊ h̄ mō pōt esse duplr. vno mō habitualr siue in actu p̄io. q̄n. s. est ibi per spēm manētē in itellectu vt mediāte motiuū ad itellectionē. alio mō actualr siue in actu scđo. q̄n. s. actu mouet ⁊ intelligit̄. secūdus modus ifert primū. ⁊ nō ecōuerso. sic p̄ꝫ. De scđo sit ista p°. ꝯuersio q̄ vl'e sūptū p̄io mō. s. ꝓ itētione nihil est in reb⁹. ꝫ in itellectu tm̄. Hāc ꝓbo sic. pur ens rōnis nihil est extra in reb⁹. ꝫ vl'e sic acceptū est hmōi. vt p̄ꝫ ex dictis. ergo ꝛc. ¶ ꝓ ista ꝯcl'one pōt itelligi opio p̄i⁹ recitata. nā ista ꝯpatio q̄ est itētio scđa nō est nisi subiectiue in itellectu ꝯparāte. ⁊ sic ꝯcludūt rōnes ibi posite ꝓ opione. tm̄ sicut p̄ꝫ h̄ opio icōplete loq̄t̄ de vl'i. sicut ꝓcedūt rōnes ꝯ eaꝫ. ¶ Scđa cōuersio sit ista. vl'e sūptū scđo mō. s. ꝓ subo remoto itētiōis est aliq̄d vere in reb⁹. Hāc ꝓbo sic. illud qđ circūscripto oī actu itellect⁹ est vere. ē aliq̄d i reb⁹. ꝫ vl'e sic acceptū ē hmōi. nā circūscripto oī actu itellectus nā lapidis q̄ ex se nō est h̄ ꝫ idetermiata negatiue. ergo tale vl'e ē aliq̄d in reb⁹. ⁊ ꝓ ista ꝯcl'one pōt itelligi scđa opinio recitata p̄i⁹. ⁊ sic icludūt rōnes ibi posite. tm̄ h̄ opinio icōplete loquit̄ de vl'i q̄ lꝫ nā sic sūpta sit idetermināta priuatiue vel negatiue ⁊ ꝯtradictorie. non tm̄ ꝯrie. qđ requirit̄ ad ꝯplemētū vl'is. sic ꝓcedūt rōnes cōtra opinionē. ¶ Sꝫ iuxta istā cōclusionē orit̄ dubiū. vtrū natura sic sūpta idetermināte ⁊ indifferes q̄ nō est de se h̄ hēat aliquā vnitatē realē minorē vnitate nūerabili. ex quo ponit̄ nō esse h̄. ¶ R̄ndeo q̄ sic ꝓpter qđ tertia ꝯcl'o sit ista. vl'e sūptū scđo mō ē vnū vnitate aliq̄ reali minori tm̄ vnitate nūerali. Hanc ōñdo sic. vni⁹ potētie ē vnū obiectū. ꝫ potētia sensitiua. puta visus est vna potētia. ergo hꝫ vnū obm nō vnum numero. q̄ tūc nō posset videre nisi vnū colorē nūero nec vnū p̄ itellectū. q̄ p̄cedit actū intellectus sicut ⁊ sensus. ergo est vnū aliq̄ alia vnitate reali. q̄ sicut obiectū sensus inquātū obm p̄cedit itellectū. ita ēt ẜm suā vnitatē realē p̄cedit omnē actū intellectus. ¶ Dices q̄ obiectum primū ⁊ adequatū sensus est aliq̄d cōe abstractū p̄ itellectū ab oībus alijs p̄ticularib⁹ obiectis. ⁊ ita nō h̄nt vnitatē nisi ꝯtinētis illa pl'a obiecta p̄ticularia. ita q̄ obm sensus respectu vnius actus vtiq̄ p̄cedit intellectū. ⁊ tunc est aliquod singulare. tm̄ obiectū primū sensus adequatū est aliquod vl'e abstractū ab omnibus p̄ticularibus per intellectū. ¶ Sed cōtra. q̄ vnius actionis sensus est vnū obiectum ẜm aliquam aliā vnitatē realem. vt etiam tu concedis. sed nō ẜm vnitatē numeralem. ergo ẜm aliā vnitatem realem que nō est numeralis. ꝓbatio minoris. quia potentia cognoscēs obiectū ẜm aliquā vnitatē distinguit ipm ab omni alio qđ non est hac vnitate vnum. predicatum includitur in subiecto. sed sensus nō cognoscit obiectum inquantū est distinctū a quolibet quod nō est vnum illa vnitate numerali. ergo sensus nō cognoscit obiectum ẜm vnitatem numeralem. ergo ẜm alienam. probatio assumpti. quia nullus sensus discernit hunc radium solis differre numeraliter ab alio radio. lꝫ continue varient̄ in medio. quaten⁹ accñtia nō migrāt. silr si p̄ potētiā diuinā ponātur duo corp̄a equalia ⁊ omnino similia in albedine

tunc visus nō distingueret illa duo alba. sed indicaret eē vnum album tm̄: sensus ergo nō cognoscit obiectum ẜm vnitatē nūeralem. ergo ẜm aliā vnitatē realē. ita q̄ ēt vnius actus sensus nō est vnū obiectum ẜm vnitatē nūeralē. ⁋Preterea ad principale. in oī genere est vnū primū qđ est mēsura oīuꝫ q̄ sūt illi⁹ gn̄is. ex. x. hui⁹. T ex. cō. 2. ⁊ illa vnitas est realis. aliogn nō eēt mēsura nisi ẜm ꝯsideratione rōnis. ergo ēt nō eēnt aliq̄ entia posteriora q̄ depēderēt a mēsura nisi eēt rō. ⁊ tūc etiā itellect⁹ posset attribuē alteri rōnē mēsure. ẜ illud tale nō est vnū nūero. tū q2 nulluꝫ singulare alicui⁹ generis est mēsura oīuꝫ illoꝝ q̄ sūt in illo gn̄e q2 in idiuiduis eiusdē spēi nō est h̄ pri⁹. ⁊ hoc posteri⁹ ex tertio hui⁹. tū q2 sub spē albedis pn̄t dari duo idiuidua eq̄ alba. ⁊ tūc vnū nō eēt mēsura alteri⁹. ergo illud primū qđ est mēsura ē vnū aliq̄ vnitate reali q̄ nō ē vl'is. ⁋Preterea idē sil'e ⁊ eq̄le fūdat̄ sup vnū ex quito hui⁹. caplo. de ad aliqd. T ex. cō. 20. tūc sic. nullo itellectu exn̄te ē silitudo realis hui⁹ albi ad illud album ẜm albedinē. ergo aliqua realis vnitas est primū fūdamētū hui⁹ relationis. q2 talis relatio n̄ fūdat̄ sup ens rōnis formalr. nō ē āt vnitas nūeralis. pꝫ q2 hoc albū ⁊ illud albū nō sūt idē nūero. q2 nihil vnū ⁊ idē est sil'e sibiipsi. ergo est aliq̄ alia. ⁋Preterea circūscripto oī itellectu h̄ ignis gn̄at hūc ignē similē sibi in forma. q2 generās gn̄āt sibi sil'e pp formā. vt dictū ē in h̄. vij. ⁊ illa gn̄ātio ē vniuoca. ẜ gn̄ātio vniuoca reqrit vnitatē forme in gn̄ānte ⁊ gn̄āto. illa vnitas nō est nūeralis. ergo aliq̄ alia. ⁊ est realis. q2 circūscripto oī itellectu vt dictū est. ⁋Preterea. si oīs vnitas realis est nūeralis. ergo oīs diuersitas real' ē nūeral'. ꝯn̄s est falsū. ergo ⁊ an̄s. ꝓbatio ꝯn̄tie. q2 vnū ⁊ multa. idē ⁊ diuersū sūt opposita. ex. x. hui⁹ ⁊ totiēs dr̄ vnū oppositoꝝ. quotiēs ⁊ reliquū. ex prio thopicoꝝ. ⁊ sic si tm̄ est vnitas nūeralis. tm̄ est diuersitas nūeralis. ⁋Itē oē diuersū est i se vnū. q2 vnū dr̄ qđ est ab alio diuersū. sicut ergo est vnū. sic ⁊ diuersū. ergo si vnū nūeralit ⁊ diuersū nūeralr. ⁊ nō plus. falsitas ꝯn̄tis ꝓbat̄. Tū q2 oīs diuersitas nūeralis inquātū nūeralis ē eq̄lis. ⁊ tūc tātū differret sortes a platone quātū a brunello. Tū q2 seq̄t̄ ex h̄ q̄ tūc itellect⁹ nō posset abstrahē a sorte ⁊ a platōe aliqđ cōe magis q̄ꝫ a sorte ⁊ a brunello. ⁊ tūc qđlibet vl'e eēt pure fictitiuꝫ. ⁋Pro ista ꝯcl'one sūt ēt alie rōnes. ẜ iste nūc sufficiāt. ⁋Quarta ꝯcl'o sit ista. vl'e tertio mō sūptū qđ est indetermiatū ꝯ̄rie nō est in intellectu actualr de necessitate. ⁋Pro illa concl'one faciunt rōnes cōtra tertiā opinionē. Tū. s. q2 obm nālr p̄cedit actū. Tū q2 subm scie inquātū subm p̄cedit itellectū ⁊ habitū. ⁋5ª ꝯcl'o sit ista vl'e tertio mō sūptū ē in itellectu habitualr de necessitate. ⁋Pro illa ꝯcl'one faciūt rōnes ꝯ̄ scđam opinionē. spālite pria. s. q̄ vl'e est vnū itelligibile nūero. ⁋Sexta ꝯcl'o sit ista. vlr tertio mō sūptū ẜm illud qđ est: est in reb⁹. ꝓbatio hui⁹. tū q2 relatio addita nāe qđ est eē in itellectu hītualr hꝫ fūdari in re. q2 illud qđ ē in re hꝫ istā rel'onē ergo illud qđ est vl'e ē in re. tū q2 alr cū scia sit de vlib⁹ sciēdo aliqua de vlib⁹ nihil scirem⁹ de reb⁹. ẜ tm̄ de cōceptibus nostris. ⁊ tūc opinio nr̄a nō īmutaret̄ a vero in falsū ꝓpter īmutationē in existētia rei. vn̄ dici pōt q̄ vl'e est in re sic accipiēdo q̄ eadē nā q̄ est in existētia determiata p gradū singularitatis ē indetermiata negatiue ⁊ in itellectu obiue. ⁊ vt hꝫ hāc rel'onē ad itellectū vt ad cognoscētē ē idetermiata ꝯ̄rie in determiatione sibi addita p itellectū ⁊ tunc est ꝯpletuꝫ vl'e. ⁋Sic ad questionem.

Ad primum in oppositū. pꝫ q̄ equocat̄ de vl'i. vn̄ cōcedo totū argumētuꝫ. ꝯcludit eni de ipsa nā que ẜm id qđ est vtiq3 ē in reb⁹. ⁋Ad secundū p idē. nam substātia scđa est substātia ⁊ ē in re extra ẜm id qđ ē in re. ⁋Ad alia i oppositū pꝫ q̄ argumēta phi ꝓcedūt ꝯ̄ opinionē Platonis ⁊ ꝯcedo q̄ vl'e nō est in reb⁹ eo mō quo ponebat pla. Ad illud de logica dicēduꝫ q̄ logicus nō cōsiderat res p se. nisi quatenus fundāt secundas intentiones quas logicus p se cōsiderat. ⁊ rōne huius nō dicitur artifex realis sed intentionis.

⁋Manifestū ē āt q̄ subāꝝ eē existimataꝝ plurie ptāte sūt vt ipse ptes aialiū. nihil etenim sepatum ipsoꝝ est. quādo āt separata fuerit: tunc entia sūt vt materia: omnia ⁊c. Nō.

ueritur. Utrū distictio formal' ptiuꝫ organicaꝝ aialis sit pp pl'es formas subales realr aut specifice distictas. Uidet̄ q̄ nō. nā si sic. ergo manus mortua nō eēt man⁹ equiuoce. ꝯn̄s est falsū vt pꝫ supra h̄ in. vij. T ex. cō. 35. ⁊ in quarto metheoroꝝ. ergo ⁊ an̄s. ꝓbatio ꝯn̄tie. q2 q̄cunq3 differūt realr vno corrupto nō est necessariū reliquū corrūpi. ẜ h̄ posito forma toti⁹ ⁊ forma ptis realr sūt distincte. ergo corrupta forma cōi. puta aīa vel quacunq3 alia pōt remanere ꝓpria forma man⁹. ⁊ sic eadē q̄ pri⁹. Cōtra: actio q̄libet notificat formā. q2 forma dat eē ⁊ agere. ergo diuerse actiones ⁊ specifice distincte arguunt formas specifice distinctas. ẜ partes aialis organice habēt opationes specifice distinctas. ergo ⁊ formas specifice distinctas.

Respōdeo lꝫ ista qō posset hēre magnū tractatuꝫ q̄ten⁹ querit de multitudine ⁊ pluralitate formaꝝ de q̄ mā recolo me pliꝫius dixisse in q̄dā qōne ordinaria. tm̄ quātuꝫ ad pn̄s sufficit sic ꝓcedā. primo p̄mittā vnā opinionē. secundo dicā aliter ad qōnē. ⁋Quātuꝫ ad primū est vna opinio tenēs ptē negatiuā. modus ponēdi est iste. q̄ in bruto aut in quocunq3 alio viuo esto q̄ ē aliq̄ forma mixti p̄cedēs aīam illa est vna realr ẜm spēm: virtualr cōtinēs multas pfectiones ẜm quas cōstituit diuersa organa q̄ sunt principia ipfecta diuersaꝝ opationuꝫ. vlteri⁹ ēt si det̄ q̄ aīa cōtinet talē formā mixti nō opꝫ ponere preter vnā formā. s. animā que sit diuersaꝝ operationuꝫ ⁊ pfectionum virtualr cōtentiua. ⁋Arguit̄ autē p ista opinione multipliciter. primo q2 pluralitas nō est ponēda sine necessitate. ẜ in ꝓposito nulla est necessitas ponēdi tales formas plures. cū vna pfecta forma possit quicqd ille plures. q̄ꝝ est virtualr cōtentiua. ⁋Preterea maior apparet distinctio in corpibus organicis inquātuꝫ aīata sūt q̄ꝫ inquātuꝫ mixta sūt. pꝫ de videre audire ⁊ hmōi. ẜ ꝓpter illā diuersitatē nō ponunt̄ tales ptiales forme integrātes vnā aīam sensitiuā. ergo nō opꝫ ponere hāc diuersitatē in forma mixti. ⁋Preterea diuersa specie nō continuantur. sed aīal est vnū cōtinuū. ergo nō constat ex ptibus specifice distinctis. maior ꝓbatur. q2 quelibet illaruꝫ forma pficeret māim. que ergo esset rō continuādi: nō videtur posse dici. ⁋Cōfirmatur. q2 ex duob⁹ distinctis numero nō fit vnū numero. vt pꝫ. ergo multo minus ex duobus specifice distinctis q̄ magis differūt. ⁋Preterea diuiso verme vtraq3 ps viuit. sicut pꝫ. vel ergo est aīa eiusdē speciei in vtraq3 parte. vel alterius speciei. si primuꝫ. ergo in toto erat prius vna forma spē ⁊ habet̄ ꝓpositum. Si secundo modo. ergo vnus vermis diuisus erit multa aīalia ẜm spēm. qđ nō videt̄. ⁋Preterea sicut aliqd est ens sic est vnuꝫ. ⁊ pfectius ens pfectius est vnū. ẜ aīal est pfectius ens q̄ꝫ ignis. ergo pfecti⁹ est vnū qđ nō videt̄. si animal tot formas hꝫ. ⁊ ignis nisi vnaꝫ. ⁋Preterea q̄libet forma substātialis cū sua mā ꝯstituit suppositū de genere sube. ergo aīal vnū eēt plura supposita. si tot hꝫ formas subales specifice distinctas. sic eni arguit phs ꝯ̄ ponētes elemēta manere in mixto ẜm suas formas pfectas vl' ipfectas. q2 tūc mixtū est pl'a supposita. ⁋Preterea ex duobus entib⁹ in actu nō fit vnū. vt dcm̄ ē sup ẜ pl'es forme sūt pl'a in actu. nā forma eēntialr ē act⁹. aīal āt ē aliqđ vnū. ergo nō pōt cōstare ex pl'ib⁹ ptib⁹ hn̄tib⁹ plures formas.

Quantum ad secūdū ē alia opio tenēs ptē affirmatiuā quā reputo verā. ⁋Pro qua sic arguit̄: ps aliqua aialis pōt separi ab aiali sine gn̄atione sed nō manet in actu post sepationem per formā totius. hoc est euidens. ergo p formā ꝓpriā quā hēbat prius. maior pꝫ per sensum.

sensum vt si os abstrahat a corpe aialis nō pōt dici q̄ noua forma generet. q2 ita subito sicut pōt eē illa abscisio si sit in instāti nō pōt ab agēte nāli noua forma introduci sine alteratione pcedēte. ¶ Dices q̄ forma diuidit. sicut in aialibus annulosis. ¶ Cōtra. q2 os nō viuit sepatū. ergo nō hz formā aiati nec pte ei⁹. ¶ Dices q̄ hz ptē forē mixti q̄ nō est aīa. ¶ Cōtra. q2 diuerse mixtiones sūt in diuersis ptibus q̄ nō vident eē ab eadē forma mixti. sz ab alia ⁊ alia saltē partiali. ¶ Preterea vna forma mixti nō videt posse iformare mām dispositā ꝯrijs ⁊ repugnātib⁹ mixtionibus. sz in corpe aialis sūt tales mixtiões. ex p2io de aia ⁊ pz. q2 cerebrū est frigidū ⁊ cor est calidū. ¶ Preterea sz viā Aristo. libro de aialib⁹. cor aialis pri⁹ ēt tpe generat q̄z alie ptes aialis. ⁊ sic est assignare multas mutationes cōpletas vnā añ aliā in generatione aialis terminatas ad plures formas. ergo ⁊c. ¶ Si dicas q̄ non gñat nisi vna forma mixti. sequit q̄ generatio aialis est vn⁹ mot⁹ plixissimus. ⁊ q̄ multe mutationes ꝯnter se hñtes ad vnā formā terminent. quoꝝ vtrūqz est falsū. ⁊ spāliter secūdū. q2 pluriū mutationū nūero ples sunt forme terminantes.

Est aūt vnū dubiū. a qua forma aial hz vnitatē. cū nō sit cut acervus. Rñdeo q̄ hz vnitatē a forma mixti vel a foꝛa aiati q̄ est vltia ⁊ specifica. sz magis vr a foꝛa mixti ꝑpter vnitatē cadaueris seruādā corrupta aia vel sepata. ¶ Sed cōtra. q2 vnius pfectionis ē vnū pfectibile psupposituū. ita q̄ vnitas pfectibilis psupponit vnitatē pfectiōis nec est ab ea. sz talē vnitatē nō pōt dare i pfectibili pcedēte formā mixti. q2 illa videt acervus vel cumulus qdam. ¶ Cōfirmat. q2 sequēdo viā istā nō pōt iprobari q̄re totius vniuersi nō est vna mā cōis ⁊ forma. vel quoꝛūcūqz disperatoꝝ. ¶ Rñdeo ad primū q̄ ptes iste māles pcedētes formā mixti nō hñt tātā vnitatē quātā hñt postea a forma. dico igit q̄ sufficit vnitas ordinis in illis ptib⁹ .s. q̄ mā cū illis formis pluribus ordinet ad formā illam cōem aliq̄liter illimitatā vt ad actū adequatū respectu cuius nulla eaꝝ seorsū est potētia adequata. ¶ Ad cōfirmationē dicēdū q̄ nō est silē. opatio eni arguit formā vbi igitur videm⁹ vltra ꝓprias opationes corrñdētes ptibus fm ꝓprias formas. aliquā cōez sicut in aiali sensatio. ibi necessario arguit aliq̄ forma cōis actuās cōiter oēs formas. in toto āt vniuerso hoc nō apparet. que eni ē opatio ignis preter ignire. aut que opatio ꝯmunis ignis ⁊ aque ⁊ sic de alijs nō videmus.

Dico ergo ad questionē q̄ in quolibet viuo pter formā aiati est alia forma cōis corpis ⁊ mixti ⁊ pter has que sunt cōes toti aiali vel viuo sūt alie partiales specifice distincte tot quot organa distincta. nec rationes alterius opinionis cogunt.

Ad primum dico q̄ ponere istas ples formas est necessitas vitāde ꝯdictionis. q̄ est maxima necessitas. nā aliter ps sepata sine gñatione vt prima rō pcedit sil'r esset ⁊ nō eēt. cū eē nō possit sine forma ꝓpria. ¶ Ad secūdū cū dicit de maiore distinctione apparēte in organis inquātū aiata sūt ⁊c. dicēdū q̄ nō est silē h ⁊ ibi. nā ibi nō appet necessitas vitāde ꝯdictionis sicut h q̄ est necessitas ponēdi ples formas tales. ¶ Ad tertiū cū dicit q̄ diuersa spē nō cōtinuat. hoc āt manifeste falsū est. naz manus arida cōtinuat corpi viuo aialis. ⁊ ramus siccus ramo viuo in arbore cū tñ mortuū ⁊ viuū spē distinguant. ⁊ cū dicit q̄ aial est vnū cōtinuū. dico q̄ nō est vere cōtinuū nisi solū fm lineā reflexā. q2 eius nō est necessario vn⁹ motus. pōt eni moueri man⁹ pede qescēte. sz est mediū inter vere cōtinuū ⁊ cōtiguū. Et cū queris q̄ forma eēt ratio cōtinuādi. dico q̄ forma cōis q̄ est alia ab illis. ¶ Ad cōfirmationē cū dicit q̄ ex duobus nūero ⁊c. nego ꝯñaz. q2 quāto aliqua sūt magis vnū vnitatē idētitatis tāto min⁹ nata sūt vniri ad ꝯstituēdū vnū p se. Exēplū albū ⁊ nigrū magis sūt idē q̄z mā ⁊ forma q̄ sūt oīno alterius rōnis. ⁊ tamē ex mā ⁊ forma fit vnū p se. nō āt ex albo ⁊ nigro. l3 sint idē genere primo. ¶ Ad quartū q̄ pcedit de verme diuiso. dicēdū q̄ ptes ille diu i se hñt aiam eiusdē speciei. sed si forsan hñt organa distincta hñt formas distinctas pter illaz cōem. que qdē nō sunt forme aiati nec p ꝯñs vermis est plura aialia. ¶ Ad quintū dico q̄ cōpositū est verius vnū. sed nō idiuisius. duplex est eni vnitas .s. pfectionis ⁊ indiuisibilitatis. Et cū dicis q̄ aial nō est pfectius vnū q̄z ignis si tot hēret formas. dico q̄ falsū est q2 maior vnitas nō semp est magis simplex. ¶ Ad sextū quidem pcedit de suppositis. dico q̄ in eodē eē supposita pla ⁊ in potētia vt sūt ptes in cōposito. ⁊ fm aliā ⁊ aliā ptē materie nō est incōueniēs. sic est in ꝓposito. sz bñ argumētū pcedit cōtra illā opinionē de mixtione. q2 cū quelibet pars mixti sit mixta in q̄libet pte mixti cēnt q̄tuor supposita ⁊ q̄tuor forme quaꝝ vnā ad aliā nō ordinaret vt pfectibilis p eā. ¶ Ad vltimū cum dicit q̄ ex duobus entib⁹ in actu nō fit vere vnū. dico q̄ veꝝ est quādo sunt in actibus vltimatis ⁊ nō carēt pfectiori actualitate. sz nō est sic in ꝓposito. nam oīa pcedētia sunt in potentia respectu forme cōmunis ⁊ perfectioris.

Ad argumentū principale cū infert q̄ man⁹ mortua nō esset manus equoce cū viua dicēdū q̄ manus pōt dupl'r considerari .s. vel man⁹ vt man⁹. vl' manus vt organū officiosū ad exercēdū op⁹ vite. sic ē de oculo ⁊ alijs sil'r. Si p2io mō dico q̄ ē manus vniuoce q̄zdiu manet sub forma man⁹. Si secūdo mō sic ē man⁹ equoce q2 sine aia nō pōt exercere op⁹ vite. sic nec oculus videre sic itelligit illud quarto methauroꝝ ⁊ .vij. metha. sed hoc nihil cōtra nos. quare ⁊c.

¶ Quoniā vo compositum ex aliquo vt vnum sit omne. sed nō vt cumulus sed vt sillaba: ⁊ sillaba aut non est elementa. nec idem .b. ⁊ .a. nec caro ignis ⁊ terra. dissolutis quidem enim his hec nō adhuc sunt vt caro: ⁊ sillaba. elementa vo sunt. ⁊ ignis ⁊ terra. est igitur aliquid sillaba non solum elementa ⁊c. vocalis vel consonans ⁊c.

Qō. .xviij.

Queritur. Utrū compositum per se vnuz dicat formaliter aliquam entitatem distinctā realr ab entitate ptiū. videtur q̄ nō. primo per ꝯmen. primo phi. cō. .17. vbi videtur dicere q̄ totum est aliud a qualibet parte: non tamen ab omnibus simul sumptis. ¶ Preterea ad añ sic. q2 si sic. ergo diffinitio nō dicit totam quidditatē diffiniti. cōsequens est falsū. ergo ⁊ añs. pbatio cōsequētie. q2 tūc in cōposito essent tres res .s. mā ⁊ forma. vel gen⁹ ⁊ dria ⁊ illa tertia entitas quā ponis. Diffinitio āt nō est nisi due res .s. mā ⁊ forma vel gen⁹ ⁊ dria. ¶ Preterea si sic. ergo forma vnit māe mediāte tertia entitate. ꝯñs est falsū. q2 tūc vita vniret viuo mediāte. ⁊ p ꝯñs circularitas erit magis itrīseca circulo q̄z vita viuo. q2 illa circularitas nō vnit circulo p mediū. sz vita vnit viuo p mediū. qd est icōueniēs. seqt ēt pcessus in ifinitū. q2 iter illā māz ⁊ entitatē est alia mediāte q̄ mā vnit sibi. ⁊ sic vlteri⁹ in ifinitū. ¶ Un⁹ āt aliud arguit sic. q2 si sic. ergo ternari⁹ ⁊ q̄ternari⁹. qd est euidēter falsū. ꝯsequētia pbat. q2 tūc ternari⁹ vltra tres vnitates que sūt ptes ei⁹ hēbit aliā q̄rtā quā tu ponis aliā a ptib⁹ que est entitas toti⁹. sz quarta vnitas addita trib⁹ facit q̄ternariū ergo ternari⁹ erit quaternari⁹. ⁊ sil'r pōt argui q̄ quaternarius erit q̄nari⁹. ⁊ sic de alijs. ¶ Cōtra phs h i lra. Tex. cō. 60. q̄ expsse vult q̄ caro est aliqd aliud pter ignē ⁊ terrā. ⁊ q̄ hec sillaba ba est aliud ab elemētis que sūt .a. b.

Respōdeo advidendum mentē phi in hoc declarabo tres cōclusiones. quaꝝ p2ia est h. Cōpositū per se. puta cōpositū ex mā ⁊ forma. dicit formal'r aliquā entitatem distinctā realiter a suaꝝ ptium entitate. hāc ostēdo sic. compositum est terminus generationis per se primo. ergo dicit aliquam entitatem realiter a partibus

distinctā. aῆs patet ex hoc. vij. supra ꝓbatio ꝯñtie. qꝛ terminus generationis hꝫ aliquā ꝓpriā entitatē ꝓductā per generationē. alioquin terminaretᷣ ad nihil. ¶ Cōfirmatᷣ. qꝛ si ambe ptes existerēt nihil ominis eēt ꝓductio ꝯpositi exēplū in resurrectione. nā resuscitatio ꝛ silr gn̄atio est ad esse cōpositi ꝛ nō ad esse aīe vel corpis. ¶ Preterea entitates ptium pn̄t existere corrupto ꝯposito. ergo distinguūtur realiter a cōposito. ꝯñ̄a est euidens. qꝛ aliter idē simul eēt ꝛ nō eēt qđ est oppositū primi pricipij. ſꝫ aῆs pꝫ p phꝫ hic in lr̄a de ista syllaba ba. q̄ corrupta pōt manē. a. ꝛ. b. Silr est de toto cōposito ꝛ ptibus ei⁹ vel realr vel saltem apud intellectū ꝛ in sua rōne nō repugnat ptes manere nō manēte toto cōposito. ¶ Preterea cāe intrinsece cōpositi aliqd cānt. nō se nec altera alterā. qꝛ principia nō sunt ex alterutris. ex prio phi. Tex. cō. 42. ergo cānt aliud. s. cōpositū. sed oē ꝯpositū causatū realr distinguitᷣ a causis qꝛ nihil causat seipm. ergo ꝛc. ¶ Preterea oīs ꝓpria passio ꝛ ꝓpria opatio hn̄t aliqđ subiectū cui prio insūt: sed illud nō est mā ꝛ nec forma. pꝫ igitᷣ aliqd aliud. illud est cōpositū. ¶ Preterea h' est expressa itētio phi in prio phi. Tex. cō. 17. vbi primo mouet dubiū de pte ꝛ toto. vtrum vnū aut plura sūt ptes ꝛ totū sequitᷣ ꝛ soluit ꝛ si toti vnum vtrūqꝫ. i. si vtraqꝫ ps est vnū ꝛ idē cū toto. est sicut indiuisibile. s. ipm totū. qm̄ cadē eisdē. i. tūc ptes erūt idē iter se sicut sūt idē toti. q̄re sequitᷣ totū eē indiuisibile. cū nō hēat distinctas ptes. At vō si totū sicut vnū indiuisibile. nullū erit quātū. neqꝫ quale qđ est absurdū. ¶ Scđa conclō sit ista entitas ꝯpositi alia ab entitate ptiū est entitas absolutā. hoc appet p rōnes p̄cedētes. Tū qꝛ gn̄atio nō est p se ad respectū. nec corruptio est p se a respectu. Tū tertio. qꝛ absolutū ꝛ maxime intrinsecū nō cāt aliqd formalr respectiuū. qꝛ absolutū nō est ps essentialis respectiui. mā āt ꝛ forma sūt itrinsece ꝛ absolute ptes cōpositi. ¶ Preterea si nō. ergo oīa entia ꝯposita sūt vni⁹ generis. ꝯñs ē falsū. ergo ꝛ aῆs. ꝯñ̄a ꝓbatᷣ. qꝛ respect⁹ a respectu intrinsec⁹ adueniēte q̄lis eēt iste. nō distinguitᷣ genere. ¶ Cōfirmatᷣ. qꝛ tūc oīa entia eēnt formaliter respectiua. qđ tāqꝫ icōueniens ifert phs q̄rto hui⁹. Tex. ꝛ cō. 26. cōtra opinionē de veritate apparētiū. ¶ Preterea si nō. ergo nullū cōpositū erit p se vnū. ꝯñs est falsū. ergo ꝛ aῆs. ꝯñ̄a ꝓbatᷣ. qꝛ ille respect⁹ et si sit eēntialis depēdētie nō sufficit ad vnitatem p se. qꝛ etiā inest vni p accn̄s. accn̄s. n. depēdet eēntialiter ad subiectū. cū quo facit vnū p accn̄s. ¶ Cōtra istā opinionē arguit Aureolus. qꝛ oē absolutū pōt de⁹ facere existere sine quocūqꝫ alio a quo realr distinguitᷣ. ſꝫ cōpositū ē absolutū p te. ꝛ distinguitᷣ realr a mā ꝛ forma. ergo ꝯpositū pōt existere sine mā ꝛ forma. qđ ē euidēter falsū. qꝛ tūc aliquid esset ignis vel igneū sine forma ignis. ¶ Rn̄deo. q̄ maior est vera. si illud absolutū est pri⁹ nō depēdēs eēntialiter ad aliud. ꝛ sic in ꝓposito de⁹ pōt facere mām ꝛ formā sine cōposito. sed tūc minor est falsa. qꝛ ꝯpositū est posterius eēntialr depēdēs. Cōtra. tūc deus nō posset accidēs facere sine subiecto. qꝛ est posteri⁹ ꝛ eēntialr depēdēs ad subiectū. ¶ Rn̄deo q̄ nō ē silē. qꝛ accn̄s nō hꝫ subm p cā itrinseca. sicut cōpositū hꝫ māꝫ ꝛ formā. nullus āt effectus simplr depēdet ad cām extrinsecā p̄terq̄ ad primā. q̄ten⁹ oēꝫ cālitatē extrinsecā pōt de⁹ supplere sine cā scđa: non sic de itrinsecis. cū cāe itrinsece includūt pfectionē. s. esse ptē cāti. iō ad expōnē maioris illi⁹ dico: q̄ nō est verꝫ si sit posteri⁹ eēntialr ꝛ itrinsece ꝯstitutū ab absoluto priori. ¶ Tertia ꝯclō sit ista. entitas ꝯpositi disticta a ptibus est forma toti⁹ q̄ est q̄dditas. ¶ Ad cui⁹ euidētiā declarabo qnqꝫ p ordinē. ¶ Primū dictū ē. q̄ forma toti⁹ nō est alia a forma ptis. puta in hoīe ab aīa q̄ sit supueniēs illi ꝛ aliqd ipsi⁹ toti⁹. ꝛ dicatᷣ eē forma toti⁹ eo q̄ pfecti⁹ cōstituit cōpositū q̄ꝫ forma ptis. ꝓbatio hui⁹. qꝛ tunc in hoīe eēt aliqua forma cōstituēs hoīeꝫ q̄ eēt pfectior q̄ꝫ aīa itellectiua. qđ est absurdū dicere. ¶ Secūdū dictū ē. q̄ forma toti⁹ nō ē aliqđ mediū vniēs māꝫ forme ad ꝯstituēdū p se vnū cū mā. ꝓbatio. qꝛ q̄ro de illo quō facit p se vnū cuꝫ materia ꝛ forma ptis. qꝛ nō est dare mediū: ſꝫ ēt ipa ex se vnitᷣ. ꝛ stādū fuit i prio. vl' ē pcessus in infinitū. ¶ Tertiū dictū est. q̄ forma toti⁹ nō est aliqua forma vltra formā ptis: q̄si pficiēs mām ꝛ formā. ꝓbatio hui⁹. qꝛ oē qđ pficitur ab aliqua vna forma hꝫ rōnē vni⁹ pfectibilis. ſꝫ materia ꝛ forma nō sūt hmōi. g° ꝛc. Tū p°. qꝛ sūt alteri⁹ rōnis. Tū secūdo. qꝛ vnū est ꝓprie pfectibile. ꝛ aliud est act⁹ pficiēs. ꝛ hec est rō q̄re faciūt vnū p se. ex. 8. hui⁹. ergo mā ꝛ forma nō pficiuntᷣ ab aliq̄ vna forma cōi. ¶ Quartū dictū est. q̄ forma toti⁹ est ipsa tota nā siue q̄dditas ꝯstituēs totā entitatē. ita q̄ nō est forma iformās: ſꝫ forma q̄ suppositū est ens q̄dditatiue. nō sic intelligēdo q̄ forma totius sit cā ipsius totius quasi causās totū cū materia ꝛ forma ptis. ſꝫ est ipm totū p̄cisē ꝛ absolute cōsideratū eo modo quo loquitᷣ Auic. 5. metha. q̄ eqnitas est tm̄ eqnitas. ¶ Quintū dictū est. q̄ forma toti⁹ est alia realr a forma ptis. hoc apparet ex dictis. ꝛ ex prima cōclone. qꝛ totū dicit aliā entitatē. ſꝫ illa entitas ē forma toti⁹. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ cōtra ista arguit Aureolus. q̄ro inquit quo modo imaginaris istā entitatē. aut eni sic q̄ ipsa fūdetᷣ sup mām ꝛ formā ptis. aut sic q̄ solū sup māꝫ. ita q̄ mā sit ei⁹ pricipiū subiectiuū. ꝛ forma principiū formale. non prio modo. quia tūc forma in ꝯposito entificaretᷣ ꝛ q̄dditaretᷣ. nō āt entificaret. qđ videtᷣ falsū. nec scđo mō. qꝛ effect⁹ formalis non differt a forma ptis cui⁹ est effect⁹. ¶ Sꝫ ista ratio peccat multiplr. Tū prio. qꝛ q̄rit fundamētū illius cui⁹ nō est fūdamētū ꝓprie. Tū secūdo. qꝛ ego dico q̄ fūdamētū eius non est mā ꝛ forma. nec alterꝫ illoꝝ. ſꝫ ei⁹ fūdamētū ꝓpriū ꝛ primū est ipm suppositū vel ꝯpositū. qđ ꝓbatuꝫ est esse aliud a ptib⁹. oī eni entitati formali corrn̄det adeq̄te aliqđ sicut corrn̄det hūanitati h' q̄ dico hō. nō corp⁹ vel aīa ꝛ hoc dato totus ꝓcessus rōnis erit nullus. Tū tertio. qꝛ dato q̄ ei⁹ fūdamentū eēt mā ꝛ forma principiū formale: adhuc nihil ꝓbat. assumit eni falsū qn̄ dicit effectū formalē non differre a forma. oīs eni effect⁹ realiter distinguitᷣ a sua cā. nihil eni cāt se. vn̄ volo q̄ effect⁹ formalis n̄ separetur a forma. qꝛ ipossibile est aliqd esse formaliter album sine albedine. sed non sequitur. ergo non distinguuntur. Et sic ad questionem.

Ad primum in oppositū dico q̄ ꝯmētator ibidē non distinguit iter illud qđ est p se. ꝛ qđ necessario ꝯcurrit. sic āt se hꝫ vnio ptiū. ꝛ eē toti⁹. q̄ necessario cōcurrūt. nō tamē opꝫ q̄ sint idem. Ad secūdā diffinitionem dicitᷣ vno modo q̄ diffinitio dicit totā q̄dditateꝫ diffiniti nō cōprehensiue. ſꝫ explanatiue ꝛ idicatiue. q̄ten⁹ explicat principia intrinseca essentialia diffiniti. ¶ Aliter dicitur. q̄ diffinitio est quoddā totū habēs ptes. sicut ꝛ diffinitū. Sicut ergo ptes diffinitionis se hn̄t ad ptes diffiniti sic totū ad totū. sic supra dcm̄ ē i h'. vij. Tex. cō. 33. ꝛ sic tota diffinitio est aliud a suis ptib⁹. tota ergo diffinitio indicat totā eēntiā difiniti. nō obstāte q̄ diffinitū sit aliud a suis ptibus. ¶ Ad tertiū dicēdū. q̄ procedit ex falsa imaginatiōe. nō eni forma vnitᷣ māe mediāte entitate toti⁹. vt dictū ē in 2°. dicto tertie ꝯclōnis. nā illa entitas seq̄tᷣ vnionē cāꝝ. sic effect⁹ cāꝫ. nec illud qđ addit est ꝓprie dictū. qꝛ tūc vita viniretᷣ viuo mediāte. nā vita nō ē forma q̄ vnitur sed magis est seq̄ēs vnionē aīe cū corpe. qꝛ viuere viuētibus est eē. ꝭm phm. in tertio de aīa. Tex. cō. 37. ¶ Ad q̄rtū nego ꝯñ̄aꝫ. Ad ꝓbationē dicēdū. q̄ nō oīs vnitas addita facit aliū numerꝝ. ſꝫ tm̄ vnitas ptialis ꝛ mālis. qualis nō est vnitas totius. ꝛ ideo non ponit in numerum cum alijs. Et hec de septimo methaphisice.

¶ Qđ vō substātia ē materia palā. nā i oīb⁹ oppositis mutationib⁹ ē aliqd qđ subijcitᷣ mutatiōib⁹. vt puta ꝭm locū qđ nūc hic. iterꝝ ꝛ alibi. ꝛ ꝭm augmētū qđ nūc quidē ē tātū. iterꝝ minus. aut mai⁹ ꝛ ꝭm alterationem quod nunc quidem est sanum. iterum laborat ꝛc.

Q°. j.

Circa

Irca librum octauũ methaphice. Querit̃ primo vtrũ in motu alterationis oꝫ manere idẽ subꝫ simplr̃ sub vtroqꝫ terminoꝝ. Videt̃ ꝙ sic. ꝑ phm̃ h̓ in lr̃a. Tex cõ. .4. ⁊ habet̃ idẽ p̃io de gñatione. Tex. cõ .23. vbi distinguit̃ gñatio simplr̃ ab alteratiõe ꝑ hoc ꝙ in alteratõe manet idẽ subꝫ simplr̃ sub vtroqꝫ termino. nõ sic in gñatiõe. ſꝫ totũ trãsmutat̃ in totũ. ℂ Cõtra. nã si ex aqua generet̃ ignis p̃cedit alteratio in mã tãqꝫ dispõ ad formã ignis. s. calefactio. illa alteratio durat vsqꝫ ad istãs q̃ itroducit̃ grad' vltim' fõre ignis. illa ãt calefactio cũ sit mutatio finita oꝫ ꝙ terminet̃. vl' ergo terminabit̃ in instãti quo introducit̃ forma ignis. vel in alio instãti citra. si det̃ primũ. habeo ꝑpositũ. q̃ tũc est ignis ⁊ nõ aq̃ q̃ fuit subiectũ alteratiõis in termino a quo. Si det̃ secũdũ. cũ inter q̃libet duo instãtia sit tp̃s mediuꝫ sequitur ꝙ in isto tempore intermedio cũ cesset illa dispõ siue alteratio nõ magis est disposita mã aque ad formam ignis q̃ꝫ in principio qđ est incõueniẽs. q̃ tũc frustra fuisset alteratio. ℂ Vel si dicat̃ ꝙ manet dispõ inducta ꝑ alteratiõnẽ. lꝫ altaratio cessetː hoc nihil valet. quare cñi nõ statim in fine alterationis introducitur forma ignis cum facta sit in materia ꝑfecta dispõ. frustra eñi expectaret ꝑ illud tp̃s mediũ. ℂ Dices ꝙ ista alteratio terminat̃ in vltimo instãti quo incipit eẽ ignis. ⁊ in eodẽ desinit eẽ aqua. q̃ nõ est incõueniẽs in eodẽ instãti vnũ incipere eẽ. ⁊ aliud desinere eẽ sine aliquo tẽpore medio imo hoc est necessariũ in oĩ generatione. q̃ in eodẽ istãti in quo desinit forma corrupti incipit forma generati. alr̃ eẽt q̃nqꝫ dare materiam sine forma. silr̃ est in ꝑposito. nã ista alteratio hẽbit idẽ subiectũ. s. aquã sub vtroqꝫ termino. ℂ Sꝫ nõ euadis. q̃ nõ loquor de incipe ⁊ desinere sed de esse. q̃ certuꝫ est ꝙ alterabile in termino alterationis nõ desinit eẽ. sed desinit eẽ tale. al's mobile in termino motus ad quẽ. non quiesceret. qđ est ꝯtra phm̃. vi. phi. ꝙ aũt in eodẽ instãti idẽ sit aqua ⁊ ignis ẽ ipossibile. ℂ Preterea ad pricipale arguo sic secũdo. tota aq̃ calefit sit. a. a. alterat̃ q̃dẽ. ⁊ tñ nõ sit ꝯtinua deꝑditio ⁊ resolutio subſtãtie aque. ita ꝙ deuenit̃ ad vltimã ꝑtẽ ipsi'. a. sit. b. certũ est ꝙ. a. ⁊. b. nõ est idẽ subꝫ simplr̃ ⁊ tñ. a. ẽ termin' a quo ⁊. b. termin' ad quẽ ergo in ista alteratione nõ manet idẽ subiectũ simpliciter sub vtroqꝫ termino.

Respondeo ad q̃õnẽ sic. Duplex est alteratio. q̃dã pura. cui nõ est annexa gñatio simplr̃. puta cũ hõ mutat̃ de albedine in nigredinẽ. sine aliqua corruptione sue subẽ. q̃dã est nõ puraː cui est annexa simplr̃ generatio eo mõ quo dicim' ꝙ alteratio disponit materiam ad formã subalẽ. ⁊ ꝙ generatio ẽ termin' alterationis. iu pria alteratiõe manet idẽ subꝫ simplr̃ sub vtroqꝫ termino ⁊ sic loq̃t̃ phs p̃io de generatione. ⁊ in isto loco. in scda vo nõ. ſꝫ h̓ accidit alterationi vt alteratio ẽ. q̃ h̓ ẽ rõne generatiõis annexe. ⁊ iõ phs vbicũqꝫ loquẽs de alteratione simplr̃ ⁊ de his q̃ sibi ꝑ se cõueniũt. nõ curãs de his q̃ accidũt cõcedit simplr̃ ꝙ in alteratiõe manet idẽ subm̃ sub vtroqꝫ termino. lꝫ nõ maneat aliq̃ñ ide rõne gñatiõis annexe. ⁊ sic alteratio q̃ ẽ calefactio in exẽplis suprapositis ñ termiat̃ ad calorẽ aq̃ ſꝫ ad calorẽ ignis. ita ꝙ termin' a q̃ est in aq̃. ſꝫ termin' ad quẽ ẽ in igne gñato. ℂ Cõtra. si sic. vel accñs migraret a subo in subꝫ vel gradus forme acq̃situs in pricipio alterationis nõ erit idẽ nũero cũ forma terminãte alterationẽ. eo ꝙ accñs corrũpit̃ ad corruptionẽ subi. ẽt si sit q̃litas symbola. corrupta g° aq̃ corrũpit̃ gradus caloris p̃cedẽs. quoꝝ vtrũqꝫ vr̃ ipossibile. ℂ Rñdeo scda ps distictiõis ẽ vera. nec reputo icõueniẽs i tali casu ꝙ gradus p̃cedẽs nõ sit idẽ nũero cũ forma terminãte.

ℂ Qm̃ plib' modis dñr cãe oẽs opꝫ dicere causas ꝯtingẽtes. vt hois que cã nisi materia equidẽ mẽstrua. eius ãt nihil manẽs equidẽ spm̃ .a. Tex. cõ. duodecimi.

Q̃õ. ij.

Veritur. Vtrũ ad formationẽ corpis ꝑlis mr̃ actiue aliq̃d coopet̃. Videt̃ ꝙ nõ. nã mã nihil agit ad gñationẽ vel trãsmutationẽ. nã vt dr̃ p̃io ⁊. i2. hui'. mã nõ seipsaꝫ trãsmutat ad formã. ſꝫ h̓ hꝫ facẽ agẽs ſꝫ mr̃ nõ opat̃ ad formationẽ corpis ꝑlis nisi mdiãte mẽstruo qđ se hꝫ vt mã. vt h̓ dicit̃. Tex. cõ. i2. ergo ⁊c. ℂ Cõtra. q̃ si nõ. ergo nõ magis eẽt mr̃ ꝑlis q̃ꝫ alicui' aĩalis. puta vermis gñati ex putrefactiõe in mr̃ice. ꝯñs ẽ euidẽter falsũ. ergo ⁊ añs. ꝯña pꝫ. q̃ tũc eq̃liter se hẽrẽt hic ⁊ inde in potẽtia pure passiua.

Respõdeo in ista q̃õne sũt due opiniones. s̓m ꝙ recitat Aui. p° cano. fen. p̃. ca. de mẽbris. ℂ Una ẽ Aristo. i2. de aialib'. ꝙ feia in tali ꝑlis gñatiõe nõ coopatur actiue. ſꝫ solũ se hꝫ passiue. Modus ponẽdi ẽ iste ꝙ solus pr̃ hꝫ rõnẽ actiui. ⁊ mr̃ rõnẽ passiui. ita ꝙ ipa mĩstrat totã mãm ꝑlis. ⁊ in solo seie patris est vis actiua formatiua ꝑlis. Vnde ibidẽ. i5. de aialibus. cõpat virtutẽ in seie patris arti ⁊ materiã ministratã a matre ꝯparat ligno de quo artifex facit statuã. s̓m hoc ergo tota formatio actiua est a ꝑte viri cui' seme nõ ccdit in subam ꝑlis. ſꝫ conuertit̃ in spiritũ ⁊ calorẽ quib' mediãtibus agit i semẽ mulieris ad formationẽ ꝑlis. semẽ ãt mulieris est tota substãtia ꝑlis. ℂ Sed cõtra hãc opinionẽ arguit̃. nã formã eiusdem spẽi cõsequit̃ potẽtia nãlis eiusdẽ spẽi. ſꝫ masculus ⁊ feia sũt eiusdẽ spẽi. ex. x. hui'. ergo si formã vnius cõsequit̃ generatiua ⁊ silr̃ alteri'. ℂ Cõfirmat̃. q̃ alr̃ potẽtia gñatiua hui' ⁊ illi' differrẽt sic actia ⁊ passiua. ⁊ ita eẽnt potẽtie alteri' rõnis. ℂ Preterea pr̃ nalr̃ diligit filiũ suũ. sic vnusquisqꝫ diligit op' suũ ex .4. ethi. ſꝫ mr̃ plus diligit filiũ suum. ex. 8. ethi. ergo vr̃ ꝙ filius sit aliq̃ mõ op' ei'. ℂ Preterea fili' q̃nqꝫ assilat̃ mr̃i q̃nqꝫ pr̃i. ergo i mr̃e ẽ aliq̃ virt' actiua. añs pꝫ. ſꝫ ꝯña ꝑbat̃. q̃ agẽs itẽdit assililare sibi effectũ. ita ꝙ effect' nulli assilat̃ nisi ꝑꝑ aliquã ei' actionẽ. ℂ Alia ẽ opinio Galieni quã puto veram ꝙ mr̃ ẽ cã actiua cũ pr̃e respectu formationis corpis ꝑlis. tñ mĩ' p̃ricipalis ⁊ secũdaria. q̃ cũ pr̃e itegrat vnã cãm totalẽ. ℂ Sed ad h̓ itelligẽdũ distinguo de plurib' causis ꝯcurrẽtib' ad eũdẽ effectũ. q̃dã. n. ex eq̃ ꝯcurrũt. sic duo hoies trahẽtes aliq̃d idẽ corp'. puta nauẽ. q̃dã ꝯcurrũt nõ ex eq̃ ſꝫ hñtes ordinẽ cẽntialẽ. qđ p̃t eẽ duplr̃. Vno mõ. ꝙ cã supior moueat iferiorẽ. ita ꝙ iferior nõ agat nisi q̃ mota a supiori. exẽplũ de potẽtia motiua q̃ est in manu ⁊ baculo mouẽtib' aliq̃d idẽ corp'. Alio mõ sic ꝙ cã supior nõ moueat inferiorẽ nec dat ei virtutẽ q̃ mouet. ſꝫ supior hꝫ de se virtutẽ ꝑfectiorẽ agẽdi ⁊ iferior ipfectiorẽ quã nõ recipit a cã supiori q̃ est virtutis ꝑfetioris. exẽplũ hui' ẽ in ꝑposito. q̃ virt' actiua mr̃is ⁊ potẽtia actiua pr̃is concurrũt in gñatione ꝑlis vt due cãe ptiales ordinate q̃dẽ. q̃ altera ẽ ꝑfectior reliq̃ː nõ tñ ipfectior recipit cãlitatẽ a ꝑfectiori nec ẽt tota cãlitas ẽ in cã ꝑfectiori ſꝫ aliquid addit cã ꝑfectior intantũ ꝙ effect' põt esse ꝑfectior a cã ꝑfectiori cum imperfecta. ⁊ non potest eẽ a sola ꝑfectiori. Hãc opinionem teneo ꝑpter rõnes contra primã factas.

Ad argumẽtum in oppositum factum. dicendum ad minorem ꝙ menstrua non solum sunt materia. sic ꝙ in eis nulla sit vis actiua. Ad philosophuꝫ exponitur ꝙ mater non est causa agens principalis ː ipsa enim ministrat materiam ꝑlis. quia corpus ꝑlis plus formatur de materia ministrata a matre. q̃ꝫ de materia ministrata a ꝑtre ⁊ propter hoc appropriate menstrua dicũtur materia ꝑlis. aliter negatur philosophus in proposito. quia Galienus qui fuit magis expertus in talibus dicit oppositũ. ⁊ ita expertis magis credẽduꝫ est.

¶ Dupl'r .n. hoc ex hoc: aut q᷑ p̄ricipiuꝫ erit: aut q᷑ ex resoluto i p̄ricipiū ⁊c. Tex. cō. xj. Qō. iij.

Ueritur Utrū in oī generatione ⁊ corruptione simpl'r fiat resolutio vsqꝫ ad materiam primaꝫ. ¶ Uidetur ꝙ non. quia vel in eodem instanti eēt in mā forma corrupti ⁊ forma generati. vel in alio ⁊ in alio. si in eodē. ergo simul erūt ꝯtrarie forme in mā. qđ ē absurdū. si in alio ⁊ in alio. cū inter q̄libet duo istātia sit tēpus mediū eēt aliqđ tp̄s in quo mā p̄ria eēt sine oī forma ⁊ cū ipsa de se sit idifferēs ad oēs formas nō magis generaret ex vna forma q̄ꝫ alia. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nā frustra egisset ad disponēdū mām in toto tp̄e ꝓcedenti. ¶ Sed ꝯtrariū videtur velle ph's hic in littera. Tex. cō. 12.

Respondeo ꝙ in oī generatione ⁊ corruptione simpl'r opꝫ fieri resolutionē vsqꝫ ad primā mām ⁊ hoc statiꝫ vel nō stati. statiꝫ q̄dē in hn̄tib' tm̄ vnā formā. sꝫ nō statiꝫ in hn̄tib' pl'es formas. In hoīe eni in quo non dubito esse pl'es formas sepata vl'tia forma specifica ⁊ corrupto hoīe. puta in morte remanet mā sub forma icōpleta corꝑis q̄ nō est in aliq̄ spē spālissima. sꝫ est nāliter in cōtinuo fluxu vsqꝫ ad mām primā an̄q̄ꝫ de illa mā aliqđ specifice distinctū generet. q̄ corruptiōe cōpleta p̄ri' ordine nature introducit ab agēte nāli forma aliq̄ specifica. puta forma vermis vel plāte. ¶ Sꝫ ꝯtra. generatio vni' est corruptio alterius. sꝫ hō in morte corrūpit. ergo statiꝫ aliqđ generat. quare ꝫm te nō oꝫ fieri resolutionem vsqꝫ ad mām primā. Rn̄deo ꝙ hō in morte nō corrūpit corruptione vltimata. s. quātū ad oē illud qđ est aliqđ ei'. q᷑ adhuc remanet forma aliq̄ que fuit de eēntia hoīs. ꝑfecta āt vltimata corruptione necessario aliud generat. q᷑ mā nāliter nō existit sine forma. ⁊ sic corruptio vni' est generatio alteri'. ⁊ ecōuerso. sꝫ i hn̄tib' vnā solā formā nō oꝫ tātū expectare. sꝫ corrupto aere statiꝫ gn̄atur ignis: si ignis debeat ex aere gn̄ari. ¶ Ad aliud qđ obijcit dicēdū ꝙ ꝓcedit ex falsa imaginatione. nō eni est itelligēdū ꝙ in codeꝫ instātivel alio ⁊ alio fuit in mā forma corrupti ⁊ forma generati. sꝫ in eodē instāti vna desinit eē. ⁊ alia incipit primo eē. nec ex h̄ sequit ꝙ in eodē instāti sint in mā forme ꝯrie. sꝫ q᷑ in vno instāti vna icipit ⁊ alia desinit. ⁊ iō nō est dare instās vel tēpus in quo sit mā sine forma. ⁊ ꝑ ꝯn̄s natura frustra agit. q᷑ in illo instāti mā est ita disposita ad vnam formā ꝙ nō ad aliā. nec est dare mām nudā.

¶ Nec oīs mā ē. sꝫ quoꝝ generatio ē ⁊ trāsmutatio adinuicē. quecūqꝫ āt sine trāsmutatione sunt. hoꝝ autem nō est materia. Qō. iiij.

Ueritur Utrū substātia corꝑis sempiterni. puta celi sit vere ꝯposita ex mā ⁊ forma. ¶ Uidet ꝙ sic. nā in eo qđ mouet oꝫ imaginari mām. ex secūdo hui'. Tex. cō. 12. motus eni docuit mām. sꝫ celū vt pꝫ mouet. ergo celuꝫ hꝫ māꝫ. ¶ Preterea. corpus celeste est aīatū. ergo cōpositū ex mā ⁊ forma. an̄s pꝫ. ꝑ ph'm. secūdo de celo ⁊ mū. Tex. cō. 13. ⁊ cōmē. ibidē. ⁊. 12. metha. ex itēsione. sil'r Aui. ix. metha. suc. exp̄sse dicit ꝙ celū est aīatū. ꝯn̄a pꝫ. scđo de aīa. Tex ⁊ cō. 5. q᷑ aīa ē act' corꝑis phisici ⁊c. ¶ Cōtra. h̄ dicit in textu. Tex. cō. 14. ꝙ nec oīs rei est mā. sꝫ quoꝝ est gn̄atio ⁊ transmutatio adinuicē. q̄cūqꝫ eni sine trāsmutari sūt: etiā non est hoꝝ mā. tunc sic. illa que non sunt trāsmutabilia adinuicē non habent materiam. sed corpora celestia sunt hmōi. pꝫ. ergo ⁊c.

In ista qōne ꝑꝑ argumēta facta sūt duo vidēda. Prio vtrū corp' celeste sit vere ꝯpositū ex mā ⁊ forma. scđo vtrū sit aīatū. ¶ Ad vtrūqꝫ istoꝝ pōt dupl'r rn̄deri. s. ꝫm viā Aristo. ⁊ ꝫꝫ viā theologoꝝ. Si ꝫm viā Aristo. sic dico duas ꝯcl'ones. Pria ꝯcl'o sit ista. In celo nō est ꝯpositio ex mā ⁊ forma. Hāc ōn̄do sic. oīs potētia passiua materie ē in potētia ꝯdictōis. ex. ix. hui'. Tex. cō. 17. sꝫ nec celū nec aliqđ in celo est in potētia ꝯdictiōis. ergo in celo nō ē mā. ꝓbatio minoris. nullū sempiternū ē in potentia ꝯdictionis. q᷑ qđcūqꝫ sempiternū ē necāriū. ex. ix. hui'. Tex. cō. vt supra. sꝫ celū est sempiternū. ꝫm ph'm in pl'ib' locis ergo celū nō est in potētia ꝯdictōis. nec aliqđ qđ sit i ip̄o. ¶ Cōfirmat rō. q᷑ si mā sit in celo. ergo celū est nāl'r corruptibile. ꝯn̄s ē falsū. ⁊ ꝯ ph'ꝫ p̄rio celi ⁊ mūdi. ⁊ ꝯn̄a ꝓbatur. q᷑ māe est annexa priuatio q̄ sp̄ machinat ad malefciū. p̄rio phi. Tex. cō. 80. mā ēt est q̄ res pōt eē ⁊ non eē ex. vij. hui' ca. vij. Tex. cō. 22. ¶ Respōdet vno mō ꝙ i celo ē mā. n̄ tm̄ ē corruptibile. q᷑ n̄ hꝫ ꝯriū agēs qđ possit ipꝫ corrūꝑe. ⁊ iō remāet icorruptibile. q᷑ oē qđ corrūpit a suo ꝯrio corrūpit. ¶ Cōtra dupl'r. tū q᷑ illa sol'o n̄ euacuat qn celū sit corruptibile quātū est de se. q᷑ hꝫ in se p̄ricipiū corruptionis. s. mām q̄ res pōt eē ⁊ nō esse sicut ignis. esto ꝙ nō corrūpat. qđ ph's negaret. Tū q᷑ ꝫm ph'ꝫ oī potētie passiue rn̄det in nā aliq̄ potētia actiua. si igit celū est corruptibile de se. vt hēs ꝯcedere ponēdo ibi māꝫ. oꝫ in natura dare aliqđ agēs qđ possit ip̄m corrūpere. ¶ Al'r rn̄det. ꝙ in celo est mā. nō tm̄ eiusdē rōnis cū mā istoꝝ iferiorū. ⁊ iō illa mā nō est in potētia ꝯdictionis. nec pōt quātū est de se trāsmutari ab vna forma in aliā. ¶ Cōtra. q᷑ si sic ergo erūt due māe p̄rie alteri' ⁊ alteri' rōnis. ꝯn̄s ē falsuꝫ. ergo ⁊ an̄cedens. probatio falsitatis ꝯn̄tis. Tum q᷑ non sunt duo fines p̄rimi. nec duo efficiētes p̄rimi alteri' rationis. ergo sil'r nec due materie alteris rōnis. Tū q᷑ dubium est. vn̄ fit illa alteritas in hac mā ⁊ illa. cū sola forma distinguat ⁊ sepet ex. vij. hui'. Tex. cō. 49. Tū q᷑ ꝯcessa hac alteritate saltē illa mā in celo ē in potētia ad hāc formā quā hꝫ ⁊ ad priuationē hui' forme. ⁊ ita de se erit i potentia ꝯdictiōis. sꝫ mā nō est de se rō corruptibilitatis inq̄ꝫtū est in potētia ad aliā formā ab ea quā hꝫ sꝫ inq̄ꝫtū ē in potētia ad priuationē forme quā hꝫ. ergo celū ē corruptibile. ¶ Al'r rn̄det. ꝙ in celo ē mā ⁊ eiusdē rōnis. nō tm̄ i potētia ꝯdictiōis. q᷑ forma ei' ꝯplet ⁊ satiat totū suū appetitū ⁊ iō sibi suffic. ¶ Cōtra. q᷑ nulla forma ꝯplet appetitū sue māe respectu alteri' forme. nisi q᷑ dat actū oppositū priuationi isti' forme. sꝫ forma celi nō dat actū oppositū priuationi forme ignis. pꝫ al'r celū eēt formaliter ignis: ergo forma celi nō cōplet appetitū sue māe respectu forme ignis. mā. pꝫ. q᷑ si mā in celo est eiusdē rōnis ē capax forme ignis ⁊ cuiuslibet alteri'. ¶ P. nulla forma cōplet appetitū sue māe. nisi formal'r vel saltē virtual'r cōtineat i se oēs formas qb' sua mā est priuata. sꝫ forma celi nō ē huiusmodi ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. q᷑ nō formal'r. pꝫ ēt ꝙ nō virtual'r. pꝫ de aīa intellectiua. nullū eni ip̄fecti' cōtinet virtual'r ꝑfecti' sc. aīa āt itellectiua ē forma ꝑfectissima oīuꝫ. ¶ Scđa ꝯcl'o sit ista corp' celeste ꝫꝫ viā phi nō ē aīatū. Hoc appet ex p̄ria cōcl'one. q᷑ si sic necessario habꝫ materiā. cū aīa sit act' corꝑis ⁊c. ¶ Preterea vel eēt aīatū formal'r aīa itellectiua tm̄. vel cū h̄ alia aīa puta sensitiua. q̄cq̄d des. seq̄t ꝙ hꝫ materiā. cū aīa sit act' corꝑis. vt dictū ē ⁊ ꝑ cōsequēs corruptibile. vt deducit p̄ria ꝯclusio. ¶ Preterea vel celū eēt tm̄ aīa. s. itellectiua. q᷑ ph's nō poneret ibi aīaꝫ nisi itellectiuā. vl' p̄ter aīaꝫ q̄ eēt de eēntia celi erit aliqđ aliud ꝑ se ꝑfectibile ꝑ aīaꝫ. nō pōt dari primū q᷑ cū celū sic pꝫ sit formaliter q̄ꝫtū. sequit ꝙ solus intellectus erit quātus. qđ nō est intelligibile. nec pōt dari secūdum. q᷑ tūc celū eēt in potentia passiua ⁊ in potentia ꝯdictionis. ergo non erit sempiternū ⁊ necessariū. ¶ Sꝫ h̄ cōtra ph's secundo de celo ⁊ mundo. dicit celuꝫ esse aīatum.

Respōdeo si Aristo. siue cōmentator' ponat celum aīatū formal'r. aīa q̄ sit ꝑ se de eēntia celi: statiꝫ recedit a p̄ria cōcl'one ⁊ ꝯdicit subiꝑsi. exponit tm̄. Ubi sciendū ꝙ aīa hꝫ duplex officiū respectu corꝑis. s. iformādi ⁊ mouēdi. nā ē forma corꝑis. ⁊ ē motrix corꝑis. vbicunqꝫ ergo ph's vocat aīam celi: exponēdū ꝫm cōditionē q̄ aīa est motrix. ⁊ nō forma. ⁊ illa aīa est itelligētia ꝓpria cōiūcta huic

eta huic orbi in rōne mouētis. 7 nō in rōne īformātis. Et ꝙ h̄ sit itentio phi vr̄ posse ꝓbari ex octauo phisi. tex. cō. 43. vbi dicit ph̄s ꝙ primum mobile diuidit̄ ī duo. quoꝝ vnū ꝑ se mouet̄: 7 aliud ē ꝑ se mouēs: imobile oīno 7 ꝑ se 7 ꝑ accn̄s. illud qđ mouet̄ ē celū. sȝ mouēs imob̄. ē itelligētia. sȝ si itelligētia eēt forma celi tūc moueret̄ saltē per accn̄s. ſ ad motū celi ħȝ āt viā theol̄. dico duas ꝯclones. Prima ꝯclo sit ista: corp⁹ celeste est vere ꝯpositū ex mā 7 forma. nā ꝺm eos illud chaos qđ ab eis ponit̄ attigisse vsqȝ ad celū empireū erat mā oīum corruptibiliū ꝯtētoꝝ sub celo empireo. 7 ista mā q̄ꝫtū est de se ē eiusdē rōnis i oībus. vn̄ illud Geñ. p̄io. In pricipio creauit deus celuȝ 7 terrā 7c. celū illud fuit celū empireū plenū angelis. 7 terrā. i. māȝ iformeȝ oīuȝ de terra vsqȝ ad celū empireū. ita ꝙ de ista terra deus fecit p̄io lucē. 7 sic de alijs ꝺm opa sex dieꝝ. ¶ Sȝ nūc ē dubium. quō celū sit corruptibile. si hēat māȝ eiusdē rōnis. ¶ Rn̄deo. ꝙ celū simplr̄ loquēdo est corruptibile. cū hēat māȝ q̄ pōt eē 7 nō esse. Vn̄ theologi habēt discordare a ph̄o i ꝓpōne illa. ꝙ celū ē necessariū 7 icorruptibile. q2 q̄ꝫtū ē ex nā sua est simplr̄ corruptibile. q2 sibi iest potētia ad actū ꝯriū. tn̄ ē icorruptibile ꝺm qd. q2 corpus celeste nō hȝ ꝯriū agens: 7 ita non pōt corrūpi a ꝯrio agēte. Tū q2 forma celi est alteri⁹ rōnis a formis elemētoꝝ 7 iō celū nō est capax q̄litatū ꝯriaꝝ. 7 iō non est alterabile nec corruptibile per naturā. Tū q2 forma q̄ nō pōt ꝓduci a nā: n̄ pōt corrūpi a nā. sed for̄. celi ē hmōi. ergo 7c. ē. n. ꝑfectissima iter oēs formas corꝑales excludēdo corp⁹ humanū. cui⁹ aīa nō pōt cāri a nā. sic ergo forma celi a solo deo creat̄. sic a solo deo pōt corrūpi vn̄ Dama. 4°. de trini. ca°. decimo: dicit. ꝙ celū de se est corruptibile tn̄ volūtate dei ē icorruptibile. q2 deus disposuit illud nō corrūpi sed ꝑpetuo conseruari. 7 ideo tn̄ sub est volūtati dine. vn̄ sili modo elemēta quantū ad se tota pn̄t dici incorruptibilia. tū q2 non habēt contrariū agēs corrumpēs totam formaȝ elemēti. tū q2 deus disposuit elemēta ꝑpetuo cōseruari. licȝ sint corruptibilia ꝺm ꝑtes suas 7 etiā totaliter quātū ē de se. ¶ Secūda ꝯclusio ē ista corpus celeste nō ē cōpositū ex corꝑe 7 aīa. ꝙ ita sit aīatū hoc pȝ ꝑ Dama. capitulo 12°. vbi dicit expsse ꝙ corꝑa celestia sunt inaīata. Silr̄ Jero. sup illud Esaie. Audite celi. 7 aurib⁹ ꝑcipe terra. dicit ibi i glo. ꝙ ꝓpheta nō alloq̄tur iaīata. ſ. celū 7 terrā: sȝ hitatores celi 7 terre

Ad primū in oppositū dicendum ꝙ ph̄us nūq̄ȝ posuit formā nisi quā arguit opatio. ita non posuit materiā nisi quā potest arguere motus. in celo autem ꝺm ipsum non est motus ad formam. sed tn̄ ad vbi. ergo i celo non ē materia nisi que ē in potētia ad vbi: 7 vn̄ quo. vt dr̄. 12°. huius. 7 cōme. de substātia orbis sȝ talis potētia nō est materia q̄ est altera pars compositi: talis eni materia ē idē qđ eē subiectū susceptibile mot⁹. 7 iō talis mā est i pura forma. si pura for̄. puta angel⁹ sit ꝑ se mobilis. sȝ nō loq̄mur hic de tali mā. ¶ Ad secūdū nego an̄s. Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ ph̄s: ꝯmē. 7 Auicē. vel sūt negādi ꝯdicētes sibi. vel sūt exponēdi mō ꝑdicto i corpore q̄ōnis.

¶ Quoniā vo q̄dā sine generatiōe 7 corruptiōe sūt 7 nō sūt: vt pūcta. siquidē sūt: 7 totaliter spēs 7 forme: n ō eni album fit: sed lignū album. aut ex aliquo: 7 oē aliud qđ fit: fit 7c. Qō. v.

Queritur Utꝝ accn̄s sit cōpositūȝ ex ꝑtibus eēntialiter distinctis. ¶ Videt̄ sic. nā oē gn̄abile 7 corruptibile ē ꝯpositū ex mā 7 forma. sȝ accn̄a sūt corruptibilia. ergo 7c. maioꝝ pȝ ex 7° h⁹. tex. cō. 22. vbi dr̄ ꝙ mā est qua res pōt eē 7 nō eē. ¶ Preterea. si accn̄s est forma simplex. ergo ē ꝑfecti⁹ q̄ȝ suba. ꝯn̄s ē falsū: ergo 7 an̄s. ꝓbatio ꝯn̄e. q2 simplicitas ē simplr̄ ꝑfectiōis i entibus vn̄ deo sūme attribuit̄. ergo qđ ē simplici⁹ ē ꝑfectius si ergo accn̄s ē oīno simplex erit ꝑfectius simplr̄ q̄ȝ suba ꝯposita ex mā 7 forma. ¶ Cōfirmat̄. q2 cā 7 cātū diuidūt ens sicut ꝑfectum 7 iꝑfectū. ita ꝙ cātū tenet ibi rōnē imꝑfecti. q̄tenus ē dependēs. quod ergo magis cātū: est imꝑfecti⁹. Sȝ posito ꝙ accn̄s sit pura forma: suba cōposita erit magis cāta. q2. ſ. itrīsece 7 extrīsece. accn̄s āt tn̄ extrīsece. ergo suba ꝯposita erit iꝑfectioꝝ. ¶ Cōtra. ph̄s hic in lr̄a tex. cō. 12. vult ꝙ accn̄a nō hn̄t māȝ ex q̄ sȝ i q̄. ¶ Iteȝ auctoꝝ. 6°. pricipioꝝ dicit ꝙ forma ē simplici eēn̄ ꝯsistēs.

Rn̄deo In ista q̄ōne sic ꝓcedā. p° vnā opi. ꝑtractabo. secūdo ad q̄ōnē alr̄ rn̄debo. ¶ Quātū ad primū ē vna opio q̄ dicit ꝙ accn̄s ē realr̄ ꝯpositū ex duob⁹. ¶ Pro ista opione arguit̄. nā simplr̄ simplex a q̄cunqȝ distinguit̄ vr̄ eē p̄io diuersū 7 nō drn̄s. vt pȝ de mā respectu forme. sȝ accn̄a non sunt hmōi. ergo 7c. maioꝝ pȝ ex significato vocabuli. q2 alr̄s esset drn̄s nō p̄io diuersū. mioꝝ pȝ de duabus spēb⁹ accn̄tis. nam albedo 7 nigredo realr̄ drn̄t ꝑ drīas ꝓprias: 7 realr̄ ꝯueniūt i gn̄e. ſ. i colore. ergo sūt drn̄tes 7 nō p° diuerse. ¶ Preterea. oē diffinibile ē vere ꝯpositūȝ. sȝ accn̄s ē ve diffinibile. g°. 7c. maioꝝ pȝ i h̄ octauo supi⁹. tex. cō. 9. vbi cōcludit ph̄s ꝯ platonē ꝙ idee si sint forme simplices nō sūt diffinibiles. q2 oȝ diffōnē eē orōnem lōgā. 7 h̄ eē vt māȝ. illud vo vt formā. minoꝝ pȝ. ex 7° h⁹. vbi on̄dit ꝙ accn̄a sūt diffinibilia. nec obstat ꝙ diffiniāt̄ ex additiōe. q2 h̄ nō ē ꝑꝑ simplicitatē. sȝ ꝑꝑ depēdētiā ad sbāȝ. ¶ Pretēa septio h⁹. tex. cō. 26. dr̄. ꝙ cōpositū ꝑ se gn̄at̄. 7 h̄ ē veꝝ de oī gn̄atiōe. ergo 7 i gn̄e q̄litatis. sȝ illud cōpositūȝ nō ē tn̄ ex accn̄te 7 subō. cū illud sit ens ꝑ accn̄s. 7 ꝑ ꝯn̄s nō erit ꝑ se terminus alicui⁹ motus. q2 oīs mot⁹ ꝑ se termiat̄ ad rē alicui⁹ gn̄is ꝑ quā ē i eodē gn̄e. ens āt ꝑ accidēs n̄ ē ꝑ se i genere. ergo oȝ ꝙ accidens sit aliquid ꝯpositū itrīsece. qđ ꝑ se gn̄et̄. ¶ Preterea. x. h⁹ ca° 10. tex. cō. 13. vult ph̄us ꝙ forme q̄ hn̄t ad iuicē trāsmutatiōeȝ cuiusmōi st̄ ꝯria 7 media st̄ eiusdē generis ph̄ici. 7 ꝙ nō ē trāsmutatio iter formas alteri⁹ generis ph̄ici. 7 dicuntur forme eiusdē generis ph̄ici. q̄ habēt susceptiuū primū. ex septimo h⁹. tale ergo susceptiuū hn̄t media ꝯria iter se idē: 7 nō idē cū alijs alteri⁹ ꝯtrarietatis puta colores hn̄t idē susceptiuū iter se. sȝ nō idē cū saporib⁹. Sȝ qđcūqȝ subm siue pōle alteri⁹ generis a genere q̄litatis sumat̄ illud sicut ē idē coloꝝ. ita etiā ē idē coloꝝ 7 sapoꝝ. vt pȝ de suba 7 q̄ꝫtitate. q2 vtraqȝ subest eidē colori 7 sapori. ergo eidē susceptiuū penes qđ distinguūtur genera ph̄ica ē aliqđ itrīsecū ipsis eēntijs ipoꝝ accidētiū. 7 hr̄ ꝓpositū. ¶ Sȝ ꝯ istā opionē arguit̄ triplr̄ p̄io sic. si accn̄s ē ꝯpositū eēntialr̄. accipio grā exēpli albedinē cui⁹ pricipia sunt. a. 7. b. ita ꝙ. a. sit pricipiū pōle. b. actuale. tc̄ sic. cū albedo iformet subiectūȝ. aut tn̄. a. iformat illud subiectuȝ: aut tn̄. b. aut vtrūqȝ p°. aut neutrū. si neutrū: neutruȝ. ergo nihil informat subiectū. si. b. tn̄ vel. a. ergo albedo nō iformabit se tota. 7 tunc ꝓpria passio. puta iformare n̄ ierit p̄io subō suō. sȝ tn̄ ꝑ ꝑteȝ sui. nec vtrūqȝ p̄io. ꝓbo p° de. a. qđ ponit̄ pricipiū māle. q2 si sic tc̄ mā subiecte. cū sit ꝑfectioꝝ q̄ȝ. a. poterit aliqd iformare. 7 sic ꝓcedit̄ i ifinituȝ. ꝓbo scđo de. b. q2 act⁹ adeq̄t⁹ māe proprie nō pōt duȝ ipm iformat aliud iformare. alr̄ nō esset adeq̄t⁹. sed. b. iformat. a. cui⁹ capacitas adeq̄tur actualitati. b: alr̄ nō fieret vnū ex eis. ergo actualitas. b. nō extēdit se ad substātiaȝ. ¶ Preterea scđo sic. iter illa pōt esse motus q̄ habent idē ꝓpriuȝ susceptiuuȝ circūscripto quocūqȝ alio susceptiuo accidentali. sȝ due forme duaꝝ spēꝝ ꝯriaꝝ. ꝺm te: habent idē susceptiuū 7 ꝑ se. q2 eiusdeȝ generis vt tu dicis. ergo circumscripto subiecto qđ est susceptiuuȝ aliūd 7 accidētale. eis poterit esse mot⁹ inter ꝯrias species 7 ꝑ ꝯn̄s ex albedine: fit nigredo. sic ex aere fit aq̄ quod est ꝯ ph̄m i multis locis qui vult subiectuȝ ita esse neciuȝ i trāsmutatiōe accidentali. sic māȝ i trāsmutatiōe substātiali. 7 ꝙ ex albedine nō fit nigredo. sed ex albo fit nigruȝ. ex p° phi. ¶ Pretēa tertio omne illud qđ est imediatuȝ pricipiuȝ agendi. ſ. quo p̄io agēs agit est tn̄ act⁹

ita q͞ nō icludit duo. s. potentias ⁊ actus. q͞ tunc nō esset quo pᵒ agit: ƺ ageret p partes q̄ ē actᵒ. aliqͦ āt accńs: puta calor pōit imediatuƺ pricipiū q͞ prio agens agit in aliq̄ actiōe. vt in calefactione. ergo tale accidens est tm̄ actus.

Quantū Ad secunduƺ prio pmittā vnā distictiōeƺ. scdo ostendā duas ɔclones. ¶ De prio sit ista pria distictio q͞ cōpō q̄ ē ex natura rei circumscripta illa q̄ ratiōis ē duplex: quedā est rei ⁊ rei. ⁊ hec cōpō pōt dici realis: alia est realitatis ⁊ realitatis ⁊ hec ɔpō dī ƺ ratiōes reales ⁊ ƺ formalitates. Uoco āt cōpōne rei ⁊ rei istā q̄ ē ex aliqbus q͞ sepatio mutua nō icludit repugnātia exterius. q̄lis est ɔpō ex mā ⁊ forma. vel ex subiecto ⁊ accnte. Uoco āt ɔpōne realitatis ⁊ realitatis istā q̄ est ex aliqbᵒ q͞x sepatio icludit ɔdictiōnē pp cor realē idētitatē: tamē vnū nō est aliud formalr. ita q͞ vnuƺ icludat. l. alioru prīmo mō dicendi p se ita. q͞ possunt ee disticta dba forma lia ⁊ disticta cōceptibilia disticte terminātia actum intellectus: q̄lis ē cōpō ex genere ⁊ dr̄ia. vbi et spēs ē realitas simplex. ¶ De secūdo sit ista pria ɔclusio: accńs ē forma simplex simplicitate opposita prime cōpōni. ¶ Probatur hec p rōnes fcās ɔ primā opinioneƺ. ¶ Cōfirmat. q͞ n̄ ē ponēda plalitas sine necītate. qñ. s. p paucitatē possint saluari apparētia: iuxta sniaƺ phi prio phi. tex. cō. 50. vbi cōmēdat Empe. ꝓ Anaxa. pp paucitatē pricipior. Rō hᵒ est. q͞ nā nihil fac̄ frustra ƺ nihil apparet i accñtibus pp qd̄ necessario debeāt poni cōposita ex duabus ptibᵒ realiter distictis. vt patebit rñdendo ad argumēta. ¶ Secūda ɔclusio sit ista. accñs nō ē forma simplex simplicitate opposita secūde cōpōni: ƺ est cōpositū ex realitate generis ⁊ realitate dr̄ie. Hac pbant due rōnes p pria opinione: tm̄ q͞. s. accidētia nō st̄ prio diuersa: tm̄ q͞ sūt diffinibilia.

Ad primum in oppositum: dicēdū q͞ g̃nabile ⁊ corruptibile dr̄ dupl̄r. s. p se ⁊ p accidēs. ¶ Per se generabile est illud cuiᵒ aliqd̄ pfuit quod postea est pars geniti. ex septimo hᵒ. ca° 7°. Silr corruptibile p se ē cuiᵒ manet aliquid post corruptionem quod fuit pars compositū g̃nēt tm̄ ⁊ corrūpit̄ i ol generatiōe ⁊ h̄ est cōpositum quod cōstat ex ista forma q̄ p g̃natiōne iducit̄. ⁊ p corruptioneƺ expellit̄. ⁊ ex illo quod trāsmutat̄. quod qdē i trāsmutatiōe subali est mā. in accńtali est subiectuƺ. ⁊ ita compositū ex ipso subo ⁊ forma subali ē p se generabile ⁊ p se corruptibile. cōpositū ex subiecto ⁊ accnte est per se corruptibile eo mō q̄ est p se. accñs āt nō est sic corruptibile sine subiecto. p accñs āt pōt dici corruptibile: vocādo corruptibile quicquid p trāsmutatiōne nāleƺ ñ ē: postq̄ fuit. ⁊ sic accñs est corruptibile. ⁊ etiā forma sustantialis mālis. ¶ Ad secunduƺ nego ɔñaƺ. Ad pbationeƺ. dicendum q͞ non est iconueniens q͞ aliquid quod est simpl̄r pfectionis absolute loquendo nō semp icludat illud ee simpl̄r pfectius i q̄ est excellentius illud ɔtum ad aliqd. sed tm̄ ƺm quid. exēplum. sapientia i se ⁊ absolute accepta ē simpl̄r pfectionis: tm̄ ñ aliquis canis esset sapiens ⁊ cū sapientia non posset hr̄e rabieƺ ɔuenientes cani: esset canis impfectior cane non sapiente. ƺ non esset ēns imperfectius. q͞ canis ē limitatū ens ⁊ pōt. repugnare cani illud qd̄ i ēntitate ponit nobilitatē. Silr in ꝓposito. ƺ simplicitas sit p fectiōis simpl̄r loquēdo ⁊ absolute. tm̄ i rebus corruptibilibus cōiter simpliciᵒ ē ipfectiᵒ nō pp maiorē simplicitatē. cū illa sit pfectiōis. sed q͞ talis nā. s. corruptibilis non pōt hr̄e tātā actualitatē cū simplicitate q̄tā cū ɔpōne: ⁊ actuali ᵒ vl̄r ē pfectius. ¶ Ad ɔfirmatiōeƺ p idem. ƺ. n. cātum sit simpl̄r iperfectū. q͞ depēdens: tm̄ illud ens limitatū cuiᵒ entitas ꝓpria reqrit necessario q͞ sit cātū pōt cē pfectius ens ñ ē a pluribus cāti q̄ aliud ens qd̄ ē a paucioribus cātū. q͞. s. nō recipit tātā pfectiōeƺ. nā i depēdētibus pōt bene depēdēs eē pfectiᵒ qd̄ depēdet a pluribᵒ q̄ q͞ qōlibet recipit aliq̄ pfectiōeƺ ad quā nullū p se sufficeret. vñ cōiter cāta pfectiora q̄ non imediate sūt a deo: a pluribus causis depēdent. q͞ pp eor maiorē pfectionē non sufficiunt ad cāndū ita pauce cause sicut ad causādū alia ipfecta. ¶ Ad primū ⁊ ad secūdū ꝓ pria opiniōe dicēdū q͞ faciūt ꝓ secunda ɔclusiōe. vt iā dcm̄ ē. sufficit. n. ad saluādūƺ ista ponere ɔpositiōeƺ ex realitate ⁊ realitate nec oƺ ponere ɔpositionē ex re ⁊ re. ¶ Ad tertiū dicēdum q͞ ƺ ens p accñs nō sit vnū sicut suba. non tm̄ ē nullo mō vnū. nec ita multa. sicut qñ subm ⁊ accñs manēt sepata. vt habet̄ septio huiᵒ. c°. de vnitate diffōnis. sicut. n. ē vnitas aliq̄: ita illud totū est aliqd̄ ens: ⁊ istius totius est generatio: ⁊ h̄ p se. sicut i illo gñe ē g̃natio p se. ⁊ tm̄ p accñs respectu g̃nationis sbe q̄ est simpl̄r p se sicut totū ē ens p accñs respectu sube. ¶ Ad quartū dicendū q͞ ƺ idē sit subm i se acceptum respectu color ⁊ sapor: puta suba. tm̄ differt vt ē subm hor ⁊ istorum ƺm diuersum modū mixtionis. nā cum vnūqōq; elemētū multas hēat q̄litates iō ƺm diuersā mixtiōne istar q̄litatū elementarium ɔseq̄ imediate aliud ⁊ aliud genus q̄litatum mixtarum. puta ƺ ɔmixtiōne ignis inq̄tū lucens cum terra inq̄tū est termi nata. ⁊ aere ⁊ aqua inquātuƺ ꝑspicua ɔsequat̄ genus color. ƺ ɔmixtionem ignis ⁊ aeris inquātuƺ calida digerētia humorē aqueū ɔmixtum terrestri sicco: consegt̄ genᵒ sapor. ⁊ sic de aliis. nō ergo oƺ q̄rere aliud ⁊ aliud subm puta: itrisecuƺ color ⁊ sapor. sed ad hoc sufficit idē subm extrinsecum. puta suba: q͞ sit primum ⁊ ꝓximum hor ⁊ illorum ƺm diuersam mixtionem qualitatum diuersarum elementarium ⁊ sic saluat Arist. decimo huius.

¶ Palā āt: ⁊ q͞ si sint aliqualiter nūeri sube sicut lūt ⁊ nō sūt: vt qdā dicūt vnitatū: nā diffinitō nūerus qdā diuisibilis: q͞ ei ⁊ i idiuisibilia: nō. n. infinite rōnes ⁊ numerus: aut tale: quemadmodū nec a nūero ablato aliquo aut addito ex quibᵒ numerus ē nō adhuc idē nūerᵒ est: sed alter q̄uis minimum auferat̄ aut addat̄: sic nec diffō nec qōqd erat esse. nec adhuc erit ablato aliquo aut addito. ⁊c. Tertu cōmenti decimi Qō. vij.

Queritur Utr i q̄ddtate formar nāliū suscipiētiuƺ magis ⁊ minus sit dare gradus essentiales itrinsecos ƺm q̄s ipsa suscipit magis ⁊ minus ¶ Uidet̄ q͞ non. nā hic i lr̄a di. ter. cō. 10. q͞ forme sūt sicut numeri. ⁊ sicut numerus stat i idiuisibili. ita q͞ nihil pōt sibi addi vel diminui qn mutet spēm. sic est de forma. ⁊ p ɔñs non habet gradus. ¶ Preterea. ille gradus additᵒ vel ptinet ad q̄dditatē specificā forme. vel non. ñ sic ergo albedo remissa nō est perfecta i spē albedinis: qd̄ ē falsū. ñ non: ergo itensa albedo erit vnum p accñs. q͞ icluderet graduƺ qui nō ptineret ad eēntiā eius. Itē spēs non diceret totā eēntiā idiuidui: cuƺ ille gradus non pertineret ad spēƺ. ¶ Cōtra ipossibile ē aliq̄ formā cōicare se alicui ƺ magis ⁊ minus: nisi in sua essentia hēat gradus: aliogn ƺm eundem gradum pticiparet̄ a quocūq; subo. sed forma de qua queritur cōmunicat se alicui ƺm magis ⁊ minus. ergo in sua essentia habet gradus.

Rñdeo Ista q̄stio magnū hƺ tractatum supponit etiaƺ aliq̄s formas suscipe magis ⁊ minus: ⁊ est dubium que forme sunt tales. Utr forma substantialis. de quo als. ⁊ spāliter de forma substātiali dicetur forsan aliquid in. ii°. libro. Tum quia de ista materia recolo me ꝓlixius dixisse alibi in quadam questione ordinaria. ideo quantum ad presens sufficit: sic ꝓcedam. primo pro iprobatione quarundam opinionū conclusiones aliquas declarabo. secundo ad questionem aliqualiter respondebo. ¶ Quantum ad primum sit ista prima conclusio approximatio vel remotio a suo contrario non est causa suscipiendi magis ⁊ minus. Hanc ostendo sic. quia ñ sic. ergo vbi nullum est contrariū: ibi non est magis ⁊ minus. ɔñs est falsum. ergo ⁊ añs. ɔsequentia patet. falsitas ɔsquētis probatur. tm̄

probatur. tū q2 lumē in medio pōt eē ꝺm magis ⁊ minus ⁊ cū in medio nullū est 𝔷riū luminis. Tū scdo. q2 eandē virtutē possunt diuersi participare ꝺm magis ⁊ min⁹. nō participādo aliquid de vitio 𝔷rio. puta tēperantiā vel iustitiā. Tū. q2 in statu inocētie ꝺm magis ⁊ minus fuisset grā i diuersis: ⁊ est hodie de facto i beatis vbi tamē nullū est ꝯtrariū peccatū. Tum q2 hic separantur ab iuicē in predicamēto habitus: vbi ꝺm auctorē sex pricipioꝝ: nullū est contrariū. ⁊ tñ ꝺm eundē: habitus suscipit magis ⁊ minus. q2 armatior est eques: pedite ¶ Preterea ad principale. accipiat albedo ꝑmixta nigredini. fiat itensior ⁊ ꝑfectior. ⁊ tollatur nigredo. tunc sic. aut illa albedo intēdit ꝑ aduētū alicui⁹ positiui. vel tm̄ ꝑ remotionē nigredinis. si primū: hr̄ ꝓpositum. si secūdū cōtra. q2 nulli⁹ effectus positiui pōt esse cā̄ priuatiua. sed itēdi ē effectus positiu⁹. amotio aūt nigredinis ē tm̄ cā̄ priuatiua. ergo illa nō pōt esse cā̄ illius itēsionis. ¶ Cōfirmat. q2 motus denoīat a termino ad quē. ex quito phi. tex. cō. 4. sed illa itēsio albedinis ē dealbatio. ex eodē quito. ergo terminus ei⁹ ē aliq̄ albedo. ⁊ p ꝯn̄s nō ista sepatio nigredinis. ¶ Secūda conclusio sit ista. nulla forma suscipit magis ⁊ minus ꝺz dispositionē subiecti. vel ꝺm eē i subiecto remanēte eius essentia imutata. Hanc ostendo sic. q2 illud esse seu dispositio vel est idē cū essentia forme. vel nō. si idē hr̄ ꝓpositū q2 cū illa dispositio maior ⁊ minor. ergo ⁊ essentia forme cui ponit eē idē suscipit magis ⁊ minus. si nō est idē. q̄ro de illo vtꝝ ꝺm suā essentiā suscipiat magis ⁊ minus. vel nō. si sic. habet ꝓpositum. si nō. hr̄et ꝓcessus i ifinitum. ¶ Preterea hito termino sub rōne q̄ termin⁹ cessat mot⁹ q2 hitibus presētibus i mā̄ cessat ois motus ⁊ gn̄atio. prio de gn̄atiōe. tex. cō. 55. sed ꝑ te in pricipio calefactionis habet caliditas ꝺm rōnē q̄ ē terminus calefactionis. ergo i pricipio cessabit mot⁹. qđ est absurdū dicere. ꝓbatio minoris. q2 oē qđ mouet hēt aliqd de termino a quo ⁊ aliqd de termino ad quē. ex sexto phi. tex. cō. 32. ergo i pricipio calefactionis i ipso calefactibili est aliqd de eēntia caloris. si igit eēntia caloris nō suscipit magis ⁊ min⁹ pricipio erit calor ꝑfectissimus. ꝺm quē modū ē terminus motus. ¶ Dices. ꝙ calor nō ē terminus ꝺm ꝑfectionē essentie. sed ꝺm perfectius esse in subiecto. Contra. quia si motus ē ad ꝑfecti⁹ vel ad ꝑfectū esse in subō. illud qđ ē esse i subō vel ē idē cū eēntia caloris. aut aliud. si idē ergo si illud eē nō est ꝑfectū. ergo nec eēntia caloris. ⁊ sic habetur ꝓpositū. si est aliud ⁊ accn̄s: cū illud suscipiat magis ⁊ minus habet ꝓpositū. ¶ Cōfirmat q2 iter calorē maiorē ⁊ minorē ē ꝑ se mot⁹. ex quito phi. tex. cō. 19. ꝫ calor maior ⁊ minor sunt q̄dā forme de gn̄e q̄litatis. ergo aliqd de gn̄e q̄litatis est ꝑ se terminus motus: ⁊ tūc idē qđ pri⁹ ¶ Tertia ꝯclō sit ista. radicatio maior vel minor forme in mā̄ nō ē cā̄ suscipiēdi magis ⁊ min⁹. hāc ondo sic. q2 illa radicatio vel ē qđ distictū a forma vel nō. si nō. habet ꝓpositū. q2 cū ista radicatio fit maior ⁊ minor. ergo ⁊ for͛. si ē aliqd distictum vel ē forma absoluta vel respectiua. si absoluta habet ꝓpositū. si respectiua silr habet ꝓpositū. q2 magis ⁊ min⁹ i forma respectiua orit ex magis ⁊ min⁹ i absoluta. ¶ P. si sic. ergo vbi forma est magis radicata ibi subm̄ ē magis tale. ꝯn̄s ē falsū. nā ꝺm medicos febris ethica est magis radicata q̄ꝫ tertiana tñ tertiana ē itēsior ideo tertianari⁹ ē magis febricitās. silr verecūdus ē qn̄qꝫ rubicundior. ⁊ tñ rubor est i eo minus radicatus q̄ꝫ i aliquo qui non est tā rubeus. puta sanguineus

Quātū ad secūdū prio ad euidētiā tituli aliq̄ ꝑmittut. secūdo ex dictis vitas ꝯclōnis ꝯcludet. ¶ De p°. q2 pōit i qōne vtꝝ i q̄dditate forme ⁊c. Notādū ꝙ duplex ē q̄dditas. q̄dā specifica. q̄dā idiuidua. Ad cuius euidētiā notādū ꝙ in hac albedie idiuidua ē tria ꝯsiderare. prio naturā specificā. scdo gradū idiuidualē essentialem que est tātitas essentie indiuidui. tertio drīaꝫ idiuidualē qua idiuidui albedo est hec. ¶ Ponitur scdo ꝙ sit dare gradus. ⁊ q2 gradus arguit q̄ꝫtitatē. Notādū ꝙ triplex ē q̄ꝫtitas. s. q̄ꝫtitas molis vel dimēsionis ⁊ q̄ꝫtitas ꝑfectionis que respicit eē rei. ⁊ q̄ꝫtitas virtualis q̄ respicit agere. ⁊ forte scda coicidit cū tertia q̄tenus agere sequit esse. ¶ Hoc viso de gradib⁹ forme de qbus q̄rit. prio vidēdum ē an isti gradus sint. scdo q̄ sint. tertio q̄les sint. ¶ Si q̄rit an sint. ꝓbo ꝙ sic. nā ipossibile ē eādē formā esse simul in diuersis ꝺm aliā ⁊ aliā rōnē ꝑticipatā nisi illa forma ꝯpatiat secū pluralitatē illaꝝ rōnū. sed aliq̄ forma puta albedo ꝑticipat a diuersis ꝺm aliā ⁊ aliā rōnē. ergo ⁊c. illas rōnes dico eē gradus. ¶ Preterea. ipossibile ē aliq̄ꝫ formā simul pluribus cōicari nisi i se sit aliq̄liter illimitata. exēplū de essentia diuina que vna existēs cōicat tribus. sed oē illimitatū hꝫ rōnē q̄ꝫtitatis gradualis. ergo ois forma q̄ simul pluribus cōicat hꝫ gradus ¶ Pretēa ois for͛ q̄ i realr̄ distictis realr̄ diuidit. ē i se realiter diuisibilis. Sꝫ aliq̄ forma. puta albedo realiter diuidit i plurib⁹ idiuiduis albedinis realr̄ distictis. ergo est i se realiter diuisibilis. ⁊ partes illas in q̄s diuidit voco gradus. ¶ Si q̄rit qđ sint isti gradus assigno talē rationē. gradus forme de quo nunc est sermo ē portio perfectiōalis forme specifice extra ei⁹ ꝯceptū q̄dditatiuū ipsā formā specificā ifra suū ꝯceptū essentialiter icludēs iclusa realiter intra cōceptū indiuidui. ista descriptio ē satis euidens ituenti. ¶ Si queras isti gradus quales sūt. Notandū ꝙ gradus q̄dā sūt formaꝝ. q̄dā essentiaꝝ. quidā ꝑfectionū vnitiue ꝯtētaꝝ in aliquo vno. ⁊ hoc vltimo mō itelligo gradus de qbus nunc querit. ¶ Ex his ꝯcludit ꝙ diuersitas horum graduum non diuersificat spēꝫ cum sint portiones eiusdem forme specifice. ¶ Item ꝙ forma specifica est indiuisibilis quātū ad gradum specificuꝫ. diuisibilis vō q̄ꝫtū ad gradū ꝑfectionalē. ¶ Itē ꝙ p̄ľalitas hoꝝ graduū non est positiue ifra ꝯceptū positiuuꝫ specificū forme specifice sed solū ꝑmissiue. sed infra ꝯceptū indiuiduoꝝ positiue reddendo singula singulis patet ꝙ indiuiduum compositum ex forma specifica ⁊ ꝓprietate indiuiduali continet vnitiue istos gradus. ¶ Ponitur tertio magis ⁊ minus vbi sciēdū ꝙ magis ⁊ minus ⁊ mai⁹ ⁊ minus conueniunt ⁊ differunt. conueniunt dupliciter. Tum q2 vtrobiqꝫ est quedā ꝯparatio. Tum secundo. quia vtrobiqꝫ est comparatio discōperātie. ex difformitate extremoꝝ. Sed differūt multipliciter. q2 maius ⁊ minus iportāt ꝯparationē vnius ad vnum in se precise. sed magis ⁊ minus importāt ꝯparationē vnius ad alteꝝ nō ꝑcise. sed in ꝯparatione alicuius tertij quod participat. puta alicui⁹ forme. secundo quia magis ⁊ minus sunt aduerbia. ideo distiguūt sicut modi. sed maius ⁊ minus sūt noīa. iō sumunt nō modaliter. sed noīalr̄: ⁊ significant formas: nō modos forme. tertio quia magis ⁊ minus non dicuntur de forma ꝑticipata. sed de ipsis participantibus. sed maius ⁊ min⁹ ecōuerso sicut patet quarto quia magis semꝑ ꝑsupponit i forma mai⁹. sed nō ecōuerso. sicut pꝫ de quātitate. q2 aliqđ nō dr̄ magis quantū q̄ꝫuis maiorē hēat quātitatē. ¶ De scdo dico ad qōnē ad ꝑtē affirmatiuā. s. ꝙ forma suscipiens magis ⁊ minus hꝫ itrisece dictos gradus. dico etiā ꝙ precisa rō suscipiēdi magis ⁊ minus est latitudo graduū in forma: siue quod idem est illimitatio forme que participat. probatio huius. Tuꝫ ex improbatiōe oium opi. ꝑcedentiū. nec videt aliqua via probabilis nisi ista. Tū quia impossibile est formā ꝑticipari ꝺm magis ⁊ minus nisi i se sit aliqualiter illimitata q2 oppositū ꝑdicati ifert q2 oppositū sbi. dato ei ꝙ nō sit illimitata quō ꝑticipabit ꝺm aliū gradū ⁊ aliū. Tū tertio. q2 ꝺm Simplicium super predicamenta capitulo de qualitate. vbi recitat multas opi. de causis suscipiendi magis ⁊ minus ⁊ eas improbans commēdat opi. Archite dicēs sic: Mirabiliter Architas breui sermone causam eius quod est magis ⁊ minus insinuat dicens: qualitas. n. quia infinitatē quādā ꝑticipat. iō ꝺm rōnē ei⁹ ē ꝙ suscipiat magis ⁊ min⁹ ⁊ ñ ex ꝑticipātib⁹. ⁊ sic ad q̄stionē.

Ad primum in oppositū dicendū ꝙ ph̄s loqt de for-

ma seu de quidditate inquantum exprimitur per diffinitionē. hec ē qdditas specifica. q̄ vt sic abstrahit ab omni gradu vt dictū est prius. vñ parꝫ post subdit Ari. ꝛ quēadmodum nec numerus hꝫ magis ꝛ min⁹ nec q̄ sm̄ subā. ſꝫ siquidē cū mā. ita ꝙ li si qdē vel est due dictiones vt sit sēsus ꝙ si forma specifica hꝫ magis: hoc quidem est cum materia. vel est vna dictio. ꝛ tunc sensus est. siquidem cū materia. i. inferioribus indiuiduis q respectu eius sūt materialia: nulla igit̃ maioritas ē in qdditate vt qditas. q2 vt sic abstrahit ab omni cōditione materali ꝛ īdiuiduali. ℭ Ad secundum dicendum ꝙ iste gradus nō pertinet ad quidditatē specificā vt dcm̄ est. ꝛ cū dicit̃. ergo forma intensa erit vnum per accidens non seqtur. q2 illi gradus ꝛ si non sint de essentia speciei sunt tamen de essentia īdiuidui vt predictum fuit. vlterius cum īfertur. ergo spēs nō dicit totā essentiaꝫ īdiuidui nō seqt̃ ꝙ nā specifica ꝛ si in suo ꝯceptu abstrahit a quolibet gradu tm̄ ē idē cū q̄libet gradu realiter ꝛ includit̃ realiter in quolibet gradu.

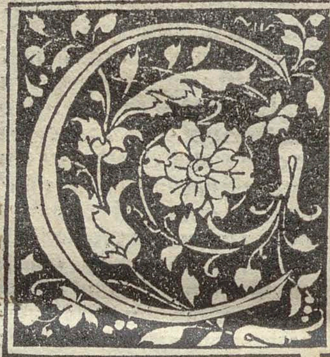
ℭ Palā itaqꝫ: q2 sic qdē acceptātib⁹ vt cōsueuerūt diffinire ꝛ dicere nō cōtigit reddere ꝛ soluere dubitationē. si āt vt dicim⁹ hoc quidē materia illud v̊o forma. ꝛ hoc quidē potētia: illud v̊o act⁹ nō adhuc dubitatio vtiqꝫ videbit̃ eē qd̄ q̄rit̃. Textu commenti decimiquinti. Qō. viij.

Queritur Utrꝫ ex mā ꝛ forma cōstituatur p se vnū. v̄r ꝙ nō. nam ex duobus ī actu nō fit vnum p se ex septimo h⁹. tex. cō. 49. ſꝫ mā ꝛ forma sūt duo ī actu. ergo ꝛc. ꝓbatio minoris de for⁹ pꝫ q2 for⁹ est actus. de mā ēt pꝫ ex 7⁹ h⁹ qōne de entitate materie. ℭ Preterea. q̄ magis distāt minus sūt nata facere vnū. ſꝫ mā ꝛ forma maxime distāt cum sint alterius rōnis. ergo ex eis minie ē natū fieri vnū. ꝓbatio maio. q2 ptes ꝯtinui faciunt per se vnū que sunt eiusdē rōnis. ptes autē ī toto ethe rogeneo minus faciunt vnum quia non sunt eiusdem rationis. ℭ Contra. phs in littera. tex. cō. 15.

Rñdeo ad qōnē dicēdo cū pho ꝙ sic. cui⁹ non ē alia cā nisi q2 h̄ ē actus. illud v̊o pō. vt. d. p. ℭ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ꝙ sicut vnū ī cōi īmediate ꝯsequit̃ ens in cōi ita ꝙ illa ꝓpositio. ens ē vnū. ē imediata. q2 nullū est medium nobis noti⁹ ad hoc demr̄andū. nec forte aliqd̄ mediū aliud ī re a qdditate extremoꝝ vt dcm̄ fuit prio h⁹. q. pria. ita singula entia sm̄ proprios gradus entitatis ꝯseqt̃ imediate ꝓpria vnitas. nec ē alia rō diuerse vnitatis nisi alia entitas quā ꝯseqt̃ imediate. exēplū. simplicia sūt vnū. ꝛ ꝯposita sr̄ vnū. tm̄ aliter ꝛ alr̄. q2 alia ꝛ alia ē entitas. sicut ergo oīno simplex se toto ē ens ꝛ vnū. ita ꝯpositū ē ens ꝛ vnū ex p̄cipijs essentialibus cuiusmōi sūt materia ꝛ forma q̄ sola nata sūt aliqd̄ ens p se ꝯstituere. vñ tale cōpositū ē p se vnū ꝓpria vnitate alteri⁹ rōnis ab vnitate simplicis sicut ꝛ eius entitas ē alia ab illa entitate. ℭ Si ergo q̄rat̃ q̄re ex mā ꝛ forma fit vnuꝫ p se. dicendū sic dicit. q2 h̄ ē pō. p. illud v̊o act⁹. ℭ Si āt q̄ras q̄re ex mā ꝛ for⁹ fit vnū p se ꝛ non ex subo ꝛ accn̄te. cuꝫ sbm sit vt potētia. accn̄s v̊o vt forma ꝛ act⁹. ℭ Rñdeo ꝙ sicut in gn̄ali non ē rō q̄re ens ē sic vnū: ita ēt nō ē cā q̄re ex istis ptib⁹ fit h̄ vnū nisi q2 sūt tales ptes. q̄re. n. ex q̄tuor elr̄tis natū ē fieri mixtum sm̄ vnā opi. ꝛ ex lapide ꝛ carne non est natuꝫ fieri: non ē cā. s. nisi q2 iste sunt ptes tales: ꝛ ille tales. ℭ Sic ergo ī ꝓposito ex mā ꝛ forma fit vnum p se. q2 forma sbalis ē talis actus ꝛ mā tale potētiale. ex subo āt ꝛ accn̄te fit vnū p accn̄s q2 accn̄s ē talis actus. sba talis pō. ita ꝙ actus ꝛ pō ītelligāt̃ ꝓportionabilr̄ vnitati: si p se: p se. si p accn̄s: p accn̄s. ſꝫ q̄re ille act⁹ ē p se act⁹. ꝛ ille p accn̄s. nō ē nisi q2 iste ē forma sbalis ꝛ ille accn̄tal̄: ꝛ he sunt ꝓpōnes p se prio note. ꝛ iō nō ē q̄rēdū pp qd. i. aliq̄ cā intrīseca. ſꝫ solū extrīseca. vꝫ agens vt. d. p. ī lr̄a.

Ad primū in oppositum dicēduꝫ ꝙ ex duobus in actu formali ꝛ pfecto nō fit vnū p se ꝛ sic intelligit p. materia āt lꝫ sit ens ī actu entitatiuo ex eo ꝙ ē aliquod ens extra nihil vt ōn̄suꝫ ē ī septimo. ē tm̄ ens ī pō opposita a ctui formali. ꝛ iō ex tali pō ꝛ actu opposito pōt fieri vnū vt pō n̄sū est. ℭ Ad secūduꝫ dicēduꝫ ꝙ vnitas est duplex. q̄dā vnionis. quedā idētitatis. cū ergo dr̄ ꝙ q̄ magis distāt minus faciunt vnū: dico ꝙ falsum est de vno vnitate vnionis. imo quāto aliqua sunt magis diuersaꝝ rationū tāto magis sunt nata facere tale vnū. Si aūt maior itelligat̃ de vno vnitate idētitatis: sic pōt ꝯcedi totū argumētū ꝛ tūc nihil ꝯ nos. q2 quāto sūt magis vni⁹ rōnis tāto sunt minus vnibilia vt ex eis fiat vnuꝫ. ꝛ iō minus fieret vnuꝫ ex duabus formis vnius rōnis q̄ꝫ ex mā ꝛ forma q̄ sunt alterius rōnis lꝫ forte fieret magis vnū vnitatē idētitatis. ℭ Cōtra. q2 totuꝫ hōgeneuꝫ cuius ptes sūt vni⁹ rationis est magis vnū ēt vnitate vnionis q̄ꝫ totuꝫ ethero geneuꝫ cuius ptes sunt alterius rationis. ꝛ sic ꝓcedebat ꝓbatio maioris. ℭ Rñdeo ī toto hōgeneo lꝫ ꝯtingat qd̄ dr̄: tm̄ per se ptes ī quas ē diuisio toti⁹ q̄ ꝓprie dnr̄ essentiales: sicut pōle ꝓpriuꝫ ꝛ actuale: nunq̄ꝫ pn̄t eē vnius rationis. sed necessario sūt p⁹. diuerse. q̄cūqꝫ āt sūt vnius rationis: sunt tm̄ integrales ꝛ ꝯtinent̃ oēs sub vna pte eētiali. s. sub mālī: ꝛ potētiali vt ī ꝓposito de ptib⁹ hōgeneis q̄ oēs se tenēt ex pte mālī ꝛ potentiali. ꝛ nō sub illo qd̄ est aliq̄d actuale a quo est vnitas cōpositi ꝯpletiue.

ℭ Quapropter inq̄tū simul natū est nihil patit̃ ipm a seipso: vnū. n. ꝛ nō aliud est. ꝛc. Cō. j.

Circa librū nonum methaphisi ce. Querit̃ prio Utrꝫ aliq̄d possit moueri a seipso. v̄r ꝙ nō Tū q2 dr̄ ī lr̄a. tex. cō. 2. ꝙ nihil aptū ē pati ipm a seipso. vnuꝫ. n. ꝛ nō aliud ē. Tum. ex diffōnib⁹ potētie actiue ꝛ passiue. nā pō actiua ē p̄cipiuꝫ trāsmutādi aliud ī q̄ꝫtū aliud ꝛ pō passiua ab alio inquātuꝫ aliud. ℭ Preterea si sic: tunc tale sp̄ ageret ī seipꝫ. ꝯn̄s ē falsuꝫ. ergo ꝛ an̄s. ꝓbatio ꝯn̄e. q2 actiuo naturali ꝛ passiuo sufficienter approximatis ꝛ nō īpeditis necessario seqt̃ actio vt dr̄ infra ca⁹ tertio. tex. cō. 10. ſꝫ sic eēt ī ꝓposito sm̄ te. q2 actio illa non dependeret ab extra ex quo idem est agens ꝛ passum. ℭ Contra. phs 8⁹. phi. tex. cō. 27. vult ꝙ omnia aīalia moueant seipsa.

Rñdeo In ista qōne p⁹. vnā opi. ptractabo. scd̄o ad qōnē alit̃ rñdebo. ℭ Quantū ad primū ē vna opi. q̄ gn̄alr̄ tenet illam cōclusionē negatiuaꝫ. ꝙ. s. nihil mouet se nisi forte p ptē ex eo. s. ꝙ vna ps mouet aliam. ꝛ hoc non est q2 aliq̄ pars essentialis mouet aliā. ſꝫ q2 vna pars quātitatiua mouet aliā distictā loco. ℭ Pro ista opi. arguit̃ tripliciter. p⁹ p rōnē sumptā ex septimo phi. tex. cō. j. vbi dr̄ ꝙ nihil mouet̃ a seipso: q2 tunc non quiesceret ad q̇etem alterius. sed quodlibet mobile q̇escit ad q̇etem alterius. quia ad q̇etē partis. nā oē mobile habet ptē quiescēte. pꝫ ꝙ totum nō mouetur. ergo nihil mouet̃ a se ipso p⁹. ℭ Preterea secundo īpossibile ē idem sm̄ idē esse simul in potentia ꝛ in actu. ſꝫ mouens mouet inquātuꝫ ē in actu ꝛ mobile non mouet̃ nisi inquātum est ī potētia vt patet ex diffinitione motus. ergo īpossibile est ꝙ idem moueat seipsuꝫ. ℭ Cōfirmat̃ q2 agēs ꝛ patiēs sunt ꝯ̄ria. ex prio de gn̄atione. tex. cō. 50. ſꝫ idē nō ꝯ̄riatur sibi ipsi. ℭ Preterea tertio īpossibile est relatiōes reales oppositas fundari ī fūdamēto vno limitato. ſꝫ actiuū ꝛ passiuū

siue

siue motiuū ⁊ mobile referuntur ꝫ relatiões reales ⁊ op
positas ptinētes ad secundū modū relatiuoꝝ. vt pꝫ ex qn
to hꝰ. caplo de ad aliqd. ergo ipossibile ē idē eē actiuū ⁊
passiuū siue motiuū ⁊ mobile. maioꝛ declarat̄. qꝛ fūdare
relatiões reales oppositas attribuit̄ eēntie diuie rōne sue
illimitatiōis. Ex hac ɔclone gn̄ali dr̄ i spāli ꝑ ordinē. pꝛio
ꝙ nullū subm ꝫ effectiuuꝫ sui accn̄tis siue sit accn̄s coeuū
⁊ ꝑ se siue ꝑ accn̄s. scdo ꝙ nihil mouet seipsum ad vbi. ter
tio nihil mouet se ad q̄ꝫtitatē. vn̄ aiata vegetatiua nō mo
uēt se i nutritiōe vel augmētatione. ꝫ mouent alimētum
qd̄ i se ɔuertūt. ¶ Quarto ꝙ nihil mouet se ad q̄litatem
vn̄ nec aq̄ calida fit frigida a se effectiue. nec semen aiati
alterat seipm. ꝫ semē maris distictū loco ⁊ subo agit i se
men a mr̄e ministratū. ¶ Quito. ꝙ nulla potētia cogni
tiua ē pꝛicipiū actiuū cognitiōis. ꝫ tm̄ passiuū. obm āt ē
actiuū. idē dr̄ de pō appetitiua ⁊ ad singula ipoꝝ adducū
tur diuersa. ¶ Quātū ad secūdū ē alia opi. quā teneo q̄
tenet ptē affirmatiuā ad cuiꝰ euidentiā declaro tres con
clusiones. pꝛima ɔclusio sit ista gn̄alis possibile ē ꝙ aliqd
agat i seipꝫ. q̄ ɔclusio ē ɔ̄dictoria pꝛie ɔclonis alteriꝰ opi.
hanc ōndo sic extrema actiui ⁊ passiui sūt adeq̄ta sic itelli
gēdo ꝙ qd̄cūqꝫ actiuum respicit ꝓ pꝛio obo tale passiuū
verbi grā tā calefactiuū i cōi q̄ꝫ qd̄cūqꝫ calefactiuum pti
culare respicit ꝓ pꝛio obo calefactibile i cōi ⁊ nō h̄ vel il
lud. Ex his hr̄ ista ꝓpō. ꝙ qd̄libet ɔtētū sub primo obo
aliciuꝰ ē ꝑ se obm eiusdē lꝫ n̄ pꝛio. vt qd̄cūqꝫ calefactiuū
respicit qd̄cūqꝫ calefactibile ꝓ ꝑ se obo: ⁊ ecōuerso quod
cūqꝫ calefcibile respicit qd̄cūqꝫ calefactiuū. hucusqꝫ ma
ioꝛ. ꝫ possibile ē ꝙ aliqd sit actiuū ꝫ a. eo mō quo aliud
ē actiuū ꝫm. a. vt ꝑ. a. itelligat̄ forma ꝓducibilis. idē ēt
sit passiuū ꝫm. a. sicut qd̄cūqꝫ aliud passiuū ꝫ a. ergo il
lud rōne actiui ita hꝫ seipm ꝓ obo i rōne passiui. sic qd̄
cūqꝫ aliud ergo ita pōt i seipm agere sicut i aliud. maioꝛ
ē manifesta ex h̄ ꝙ relatio actiui ⁊ passiui i cōi hn̄t extre
ma cōia adeq̄ta. ꝓbatio mioꝛis. multi effectus sūt nati ꝓ
duci ab actiuo equoco ⁊ nō vniuoco. vt pꝫ de leuitate in
igne gn̄ato. istā formā actiuā equocā oꝫ ponere formam
sbalē aut aliq̄ꝫ aliā q̄litatē. hn̄s gͦ. istā formā ē ꝑ se leuifi
catiuū. i. effectiuū leuitatis. ꝫ forma pōt eē i aliquo leuifi
cabili vt pꝫ i exēplo p̄dicto de igne. nam q̄cūqꝫ forma in
igne gn̄ante pōeret̄ actiua respc̄u leuitatis: eadē ē i igne
genito ⁊ ē pꝛioꝛ nālr̄ ipsa leuitate pꝫ. cuꝫ sit pꝛicipiuꝫ acti
uum. ergo nō ē ɔ̄dictio ꝙ ipsa isit igni genito leuitate nō
exn̄te. ⁊ tm̄ pꝫ ꝙ pōt iesse illi. ergo sine ɔ̄dictiōe idē pōt eē
leuificatiuuꝫ ⁊ leuifactibile. ¶ Rn̄det̄ ad mi. ꝙ ipsa ɔces
sa negat̄ vltia ɔn̄a. ex eo ꝙ agēs dr̄ esse approꝛiatū pas
so ⁊ ita distictū situ. sic āt nō pōt se hr̄e idē ad seipꝫ. ¶ Cō
tra tū qꝛ hec appꝛoꝛiatio nō vr̄ necessaria ad agēdū vt in
cludit distictiōeꝫ situs nisi qn̄ maioꝛ pn̄tia nō ē possibilis
iter actiuuꝫ ⁊ passiuuꝫ. si ergo h̄ pn̄tia sufficit. ergo multo
magis maioꝛ pn̄tia sufficit. ista. s. q̄ ē sine distictiōe situs.
tuꝫ qꝛ alioqn si poneret̄ ignis inexn̄s aque sicut angelus
iexn̄s celo lꝫ nō vt forma: tūc nec ignis calefaceret aquā
nec angelus moueret celū q̄ sunt absurda: tum qꝛ nō opꝫ
agēs eē pn̄s patiēti nisi qꝛ virtus agētis nō pōt attigere i
distātiā ipꝛopoꝛtiōatā vt aliqd ꝑficiat. lꝫ si passū eēt secū
ꝑfectiꝰ attigeret̄ a virtute agētis. sic ergo idē ē veriꝰ sibi
pn̄s si ē actiuuꝫ ⁊ passiuuꝫ ꝫm idē q̄ꝫ aliud posset esse sibi
pn̄s: sic vissime saluat̄ illa ɔditio ꝑꝑ quā appꝛopiquāt.
realr̄. n. nō pōt eē maioꝛ pn̄tia q̄ꝫ eiusdē ad se. ergo veris
sime erit actio. stat igit̄ rō quā reputo achillē. ex q̄ rōne si
attēdis descēdēdo i gn̄alia. pꝫ ꝙ rō dcā nō ꝓbat idē pos
se i se agere nisi rōne equoca: ⁊ h̄ qn̄ ē capax forme q̄ nata
ē terminare actionē equocā forme actiue iā hite. ⁊ sic itel
ligēduꝫ ē regulariter ꝙ solū tunc ⁊ vlr̄ pōt aliqd i se age
re qn̄ ɔcurrūt illa duo. s. qn̄ hꝫ formā q̄ ē pꝛicipiū agendi
equoce ⁊ qn̄ cū h̄ ē capax talis actiōis. ¶ Secunda ɔ̄lo sit
ista nihil pōt se mouere cāndo i se formā subalē. hanc ōn
do: nullum ipfectius ē pꝛicipiuꝫ actiuuꝫ respectu ꝑfectio
ris. qꝛ siue sit actio equoca siue vniuoca sꝑ pꝛicipiuꝫ acti
uum est eq̄ ꝑfectum vel ꝑfectiꝰ termino ꝓducto. ꝫ nulla
forma subalis pt̄ nouiter aduenire vt faciat ɔpositum ꝑ se
vnū qn illa sit ꝑfectioꝛ quacunqꝫ entitate p̄cedēte ipsā. qꝛ
i formis subalibꝰ sꝑ vlterioꝛ ē ꝑfectioꝛ. ergo nihil ꝑ ōt se
mouere cāndo in se formā subalē. ¶ Tertia conclusio sit
ista nihil pōt i se aliqd agere q̄cūqꝫ vniuoca actiōe. hāc
ōndo. qꝛ si sic. ergo duo idiuidua absoluta ⁊ eiusdeꝫ spēi
pn̄t simul eē in eodē. ɔn̄s est falsū vt pꝫ qnto hꝰ. ꝓbō ɔn̄e
qꝛ tūc rō seu pꝛicipiū quo agēdi ⁊ terminus actiōis eēnt
eiusdē spēi. ex q̄ ponit̄ actio vniuoca. ⁊ tm̄ differēt nūero.
qꝛ nihil ē pꝛicipiū agēdi se. ⁊ pꝫ ꝙ vtrūqꝫ tā rō agendi se
q̄ꝫ terminꝰ actiōis eēt forª absoluta. ¶ Ex dictis ɔcludo
coꝛrelarie pͦ ꝙ cū augumētatio ⁊ motꝰ ad vbi sit ab agē
te siue mouēte equoco q̄tenus nec q̄ꝫtitas aliq̄ nec vbi ē
forª actiua. cū ēt multe alteratiōes sint ab agēte equoco.
vt vlr̄ ille q̄ sūt ad q̄litates nō actiuas stricte loquēdo de
actiuis. oīs ēt q̄litas pōt eē ab agente equoco licꝫ aliqua
possit esse ab vniuoco. qꝛ inquātū sic ē: seqt̄ ꝙ i gn̄e non
repugnat alicui sbe cāre in se quātitatē ⁊ q̄litatē ⁊ vbi. cō
currētibus āt duabus ɔditiōibꝰ supꝛadictis in pꝛia con
clusione cābit ⁊ hoc vel accn̄s coeuuꝫ sibi ⁊ ita sine muta
tiōe. vel nō coeuuꝫ sibi ⁊ ita ꝑ motū vel mutationē. ¶ Se
cundo descēdo ad spālia ⁊ dico ꝙ subm cāt in se ꝓpꝛiam
passionē ꝑꝑ cām dictā: ⁊ addit̄ alia rō. qꝛ oīs potētia pu
re passiua ē i pō ɔ̄dictiōis. vt dr̄ i hoc. 9. infra. tex. cō. 17.
ꝫ subm nō ē i pō ɔ̄dictionis ad passionē: alr̄ iesset ei con
tigēter ⁊ ꝑ ɔn̄s nō eēt scibilis ꝑ demōstratiōeꝫ. igit̄ ⁊c. hꝫ
ergo subm aliq̄ꝫ potētiā actiuā itrinsecā respectu passio
nis. ¶ Secundo dico ꝙ grauia ⁊ leuia mouent se ad vbi
effectiue. aialia etiā mouent se ad vbi motu ꝓgressiuo si
cut pꝫ ex dictis. Tertio ꝙ aiatū mouet se effectiue ad quā
titatē motu augmentationis. ¶ Quarto ꝙ aq̄ calefacta
seipsā frigefacit. ⁊ semē seipm alterat effectiue. Quinto
pō appetitiua ⁊ cognoscitiua mouent se ad actum saltem
ꝑtialr̄ ɔcurrēte obo vt alia cā ꝑtiali. de qbꝰ oībus discur
rere ꝑ singula eēt ꝓlixum nimis ⁊ ideo sufficiat sic ea bre
uiter tetigisse. pꝫ ergo ex oībus his iꝓbatio pꝛime opi.
nec eiꝰ rōnes cogūt. ¶ Ad pꝛimā q̄ sumit̄ de septio phi.
dicēdū ꝙ equocat de pꝛio. nā pꝛio duplr̄ dr̄ vt dictū ē se
ptimo hꝰ. vno mō diuidit̄ ɔ̄ partē. ⁊ iō qd̄ sic inest pꝛimo
remouet̄ ab eo cui iest. si remouet̄ ab eo qd̄ est aliqd eius
⁊ ideo nihil sic pꝛio mouet̄ si aliqua eiꝰ pars q̄escat. Alio
mō dr̄ pꝛio vt dicit p̄cisaꝫ adequationem esse eo mō quo
triangulus hꝫ tres pꝛio. qd̄ āt sic iest pꝛimo alicui non re
mouet̄ ab eo: si remoueret̄ ab eo qd̄ ē aliqd eiꝰ. nā trian
gulus nihil minus hꝫ tres. lꝫ ꝑtes triāguli. puta vnus an
gulus nō hēat tres. Est ergo ibi itentio philosophi. ꝙ ni
hil mouet seipꝫ pꝛio vtraqꝫ pmitate. qꝛ sequeret̄ ɔ̄dictio
. s. ꝙ quisceret ad quietem ꝑtis ⁊ nō q̄esceret. nā quiscēte
ꝑte nō pōt moueri pꝛio pꝛima pꝛimitate. ⁊ tm̄ nō repugna
ret sibi moueri pꝛio scd̄a pꝛimitate. vt pꝫ ex dictis. ꝫ ex h̄
nihil mali seqt̄ ɔ̄ nos. qꝛ poterit aliquod moueri a se pꝛi
mo scd̄a pꝛimitate vtputa quia hꝫ in se virtutem qua pōt
se mouere effectiue ⁊ equoce. qd̄. n. sic pꝛimo mouet̄ non
oꝫ ꝙ quiescat ad q̄etē partis q̄ est aliqd eius. ¶ Ad secun
dum dicēdū ꝙ duplex ē actus. s. formalis ⁊ virtualis. exē
plum pꝛimi. ignis est actu calidus formalr̄. exemplū scd̄i
sol est actu calidus non formaliter. ꝫ virtualiter. pꝫ quia
sol in virtute est calidꝰ. isti āt duplici actui rn̄det duplex
potentia passiua. s. formalis ⁊ virtualis. ¶ Ad formā cuꝫ
dr̄. ipossibile ē idem ꝫm idē simul eē in pō: ⁊ i actu. ɔcedo
istam accipiēdo actū ⁊ potētiā vniformiter: si formaliter
formaliter. si virtualr̄ virtualr̄. tūc mioꝛ est falsa in ꝓposi
to nam qn̄ aliqd mouet se cū sit actio equoca nō vniuoca
nō pōt dici ꝙ sit actu formali: sed ē i actu v̄tuali. ⁊ i potē
tia formali. ⁊ illa non repugnat. bene āt reputo ipossibile
idem esse i actu ⁊ i potentia vniformiter accipiendo ¶ Ad
cōfirmationem dicēdū ꝑ idē. nam cum agens ⁊ patiens
dicantur eē ɔ̄ria: itelligendum est de agente vniuoco: sic
eni agens ⁊ patiēs habēt formas cōtrarias formaliter. ⁊

tūc nihil ꝯ nos. ¶ Ad tertiū dicēduȝ ꝙ non ē icōueniens relationes reales oppositas fundari in eodem fundamento non simplr̄ ȝ aliqualiter illimitato. vbi notandū ꝙ q̄dam sunt relationes reales opposite que sunt incōpossibiles in eadē nā ⁊ supposito vt sunt relatiōes cāe ⁊ cāti. huius ratio ē. q꞉ cātū depēdet realiter a cā. idē āt nō pōt essentialiter depēdere a seipso. Quedam sunt relationes reales opposite que sunt incompossibiles in codeȝ supposito non tn̄ in eadē nā illimitata vt sunt relationes ꝓducētis ⁊ ꝓducti. patet in diuinis. ratio huius cōpossibilitatis est quia ꝓducens est prius origine q̄ȝ ꝓductum. idem āt suppositū nō pōt esse prius origine seipso. Quedā sūt relationes opposite reales que neutro mō sunt icōpossibiles. vt sunt relationes mouentis ⁊ mobilis. cui⁹ rō ē. q꞉ omnis incōpossibilitas relationū realiū reducēda est ad aliq̄ȝ priorē. ⁊ vbi ista prior non inuenitur ibi nec illa posterior cōcludit᷑. nūc incōpossibilitas in illis duobus mēbris reducit᷑ ad ordinē seu dependētiā essentialē vel originis. sed in illo tertio mō reducit᷑ depēdentia talium relatiuoꝝ ad depēdentiā accidentalē. nō est āt icōueniēs idē suppositū depēdere a se accn̄talr̄. ¶ Ad formā dicendum ꝙ fundamētū relationū mouentis ⁊ mobilis quando aliquid mouet se lȝ nō sit simpliciter illimitatum: est tamen aliqualiter illimitatum quatenus idem habet rationem mouentis ⁊ mobilis aliter ⁊ aliter.

Ad primum in oppositū dicēdū ꝙ ille auctoritates soluunt seipsas: nā i prima addit᷑ inquātum simul natuȝ ē. ⁊ in scđa inquātū aliud. lȝ. n. idē moueat se tn̄ ꝑm aliā ⁊ aliā rōneȝ mouet se ⁊ mouet᷑. vt pȝ ex dictis. ¶ Ad rationem q̄ addit᷑ nego ꝯn̄am. Ad ꝓbationē dicenduȝ ꝙ actiuo ⁊ passiuo approximatis nō semꝑ seq̄t᷑ actio qđ pōt contingere ex q̄nq̄ȝ causis. prima ꝙ hito termino agens non agit. exēpluȝ. graue qn̄ est in termino non pōt se mouere. secūdo q̄nq̄ȝ etiā nō hito termīo pōt impediri ne agat ꝑꝑ virtutē ꝯriā fortiorē. exēplū. aq̄ buliens p̄nte igne nō calefaciēte nō frigefacit seipsā. tertio si non est totalis cā actiua ȝ aliud cum ipso si illud aliud non adsit non agit. exēpluȝ. tenēdo ꝙ in potētijs cognitiuis obm agat cuȝ potentia nō poterit potētia agere sine obo. quarto si aliq̄ actio nālr̄ presupponat᷑ sue actiōi. q꞉ illa nō posita nō aget. exemplum. nihil itelligēs nihil vult: ex eo ꝙ act⁹ volūtatis p̄supponit nālr̄ actū itellectus. quīto si sit agens libeꝝ cū ex se pōt nō agere. exēpluȝ. itellectu ōndēte aliq̄d: volūtas pōt illud nō velle ꝑꝑ sui libertatem. dato ergo ꝙ idē agat vel moueat seipm: non seq̄t᷑ ꝙ semper agat. q꞉ pōt ipediri aliquo dictorum modorum.

¶ Palā q꞉ ⁊ potētiarū alie erīt irrōnabiles: alie cū rōne: quapropter oēs artes ⁊ scie factiue potētie sūt p̄cipia nāq̄ȝ ꝑmutatiua i alio: aut iquantū aliud: ⁊ que q̄dē cū rōne oēs ꝯriorū sūt: eedeȝ: ⁊ q̄ irrōnabiles vna vni⁹: vt calidū calefaciēdi solū. Textu cōmenti tertij. Itē textu cōmēti. x. Tales q̄dē potētias necc̄e quādo vt possūt actiuuȝ ⁊ passiuū appropiquat. hoc q̄dē facere: illud v̊o pati: illas v̊o nō necesse. he q̄dē. n. oēs vna vnius factiua: ille aūt contrariorum. ⁊c.

Q̄ō. ij.

Queritur Utꝝ dr̄ia quā assignat pħs inter potentias rōnales ⁊ irrōnales sit conueniens. s. ꝙ ille sint oppositoꝝ. ille v̊o vnius oppositi tm̄: vr̄ ꝙ nō. ⁊ p̄io de rōnalibus. q꞉ si sic. ergo laiq̄s pōt simul agere opposita. ꝯn̄s est falsū vt dr̄ h̄ in lr̄a. ergo ⁊ ān̄s. ꝓbatio ꝯn̄e q꞉ hn̄s potētiaȝ pōt illud cuius est illa pō. ergo hn̄s potentiā ad opposita pōt simul ad opposita. ¶ Preterea scđo. nulla ē pō q̄ nō pōt i aliq̄d. ȝ pō rōnalis cū nō possit sil' i opposita nō vr̄ posse in aliq̄d nisi determinetur vt dicitur hic in lr̄a. determinata aūt nō vr̄ esse nisi vni⁹ oppositi. ¶ Scđo ꝯ aliud mēbꝝ arguit᷑. s. de potētijs irrōnalibus. p̄io sic. potētia solis ē. irrationalis. pȝ. ȝ pō solis ē oppositoꝝ. ergo potētia irrōnalis est oppositoꝝ nō vnius tm̄. ꝓbatio minoris. q꞉ sol pōt i oppositos effect⁹. dissoluit enim glaciem ⁊ indurat lutum. ¶ Confirmatur quia inferius in hoc nono dicitur ꝙ omnis potentia cōtradictionis ē: ⁊ declarat hoc pħs etiā in actiuis. ¶ Preterea. ꝑȝ Arist. potentia irrationalis ponit᷑ eē oppositoꝝ. frigus. n. nō tm̄ infrigidat. sed etiā est causa ꝑ accn̄s caloris. vt dicitur quarto phisi. similiter proijciens pilam ad parietem est cā resilitionis: videtur ergo ꝙ dicta differētia non sit conueniens. ¶ Contra pħs hic in littera.

Rn̄deo tenendo cum pħo dr̄iaȝ esse bene assignatā. In ista q̄ōne sic ꝓcedit᷑. q꞉ primo quō sit intelligenda hec differentia exponet᷑. secundo de cā hui⁹ dr̄ie inq̄retur. ¶ Quantum ad primū dico tria. primuȝ dcm̄ est ꝙ ista dr̄ia intelligenda est de potentijs actiuis tm̄. vt sit sensus: ꝙ pō actiua irrationalis cuicunq̄ȝ comparet᷑ siue actioni quā elicit siue termino quem ꝓducit. sic est illius ꝙ manente eadem natura ipsa non potest esse actiua alterius q̄ȝ eius cuius ex se potest. frigiditas. n. manens frigiditas non potest esse productiua caloris nec elicitiua calefactionis si tn̄ est de se actiua nā quicquid circa ipsam frigiditatem fieret: lȝ illud possit aliquid facere ad esse caloris: nunq̄ȝ tn̄ frigiditas faceret ad hoc. Similiter potentia rōnalis sic est actiua oppositoꝝ: siue sint ꝯria siue contradictoria: ꝙ manens natura vna quantum est de se: est sufficiens productiuum oppositorum productorū: si est oppositorum productorum: ⁊ sufficiens elicitiuum oppositarum actionum: si est oppositarum actionum. ¶ Secundum dictum est in quod illa differentia est sic intelligenda vt patet ex primo dicto. ꝙ potentia rationalis sit oppositarum actionum siue actionis ⁊ negationis ei⁹ scilicet ꝙ possit agere ⁊ nō agere. Si autē actio accipiat᷑ etiam pro re acta vel producta: tunc sicut est oppositorū actorum sic est oppositarum actionum. primo tamen mō intelligenda est h̄: vt scilicet est actionis ⁊ negationis: vt patebit in sequenti articulo. ¶ Tertium dictum est. ꝙ potentia actiua accipienda est non pro respectu potentie que est ad oppositos effectus sed pro fundamēto respectus quod ē p̄cipium actionis.

Quantum ad secundum supposita illa causa que videtur pħi posita superius in secunda lc. huius noni. Ad maiorem adhuc euidentiam primo videnduȝ ē de differentia in se. secundo de intentione pħi circa ipsaȝ. ¶ De primo sciendum est ꝙ prima distinctio potētie actiue est ꝑm diuersum modum eliciendi operationem: ꝙ enim potentia agat circa hoc obiectum vel circa illud lȝ aliquo modo distinguat ⁊ ostendat distinctionem potentiarū. non tn̄ ita imediate. non. n. potentia cōparatur ad obiectū circa qđ opat᷑ nisi mediāte opatione quā elicit h̄ vel illo modo. Iste autem modus eliciendi propriaȝ opationem non potest esse in genere nisi duplex. nam potentia actiua aut est de se determinata ad agendum. ita ꝙ quantuȝ est ex se non potest non agere quando nō ipeditur ab extrinseco. aut non est ex se determiata. sed potest agere hūc actuȝ vel oppposituȝ. potest etiam agere vel nō agere. prima potentia dicitur communiter natura. secūda v̊o dicitur voluntas. vnde prima diuisio principioruȝ actiuorum est in naturam ⁊ voluntatem seu propositum. sicut patet ex secundo phisicorum. vbi philosophus ponit duas causas mouentes per accidens scilicet casum iuxta nām. ⁊ fortunam iuxta propositum ⁊ voluntatem. Si ergo q̄rat᷑ causa huius dr̄ie quare. s. nā ē vnius tm̄ determiate. i. cuiuscūq̄ȝ vel quorūcūq̄ȝ ē determinate ē ex se illius vel illoꝝ: volūtas ē oppositoꝝ. i. ex se indeterminate est huius actionis vel opposite aut actionis vel non actio

nis: ꝑ q̃to pōt agere vel nō agere. Dicēdū ꝙ huiꝰ nulla est cā. sic̃. n. effectꝰ imediatꝰ ad cām cōpat̃ ex se ⁊ pˢ sine cā media. aliogn iret̃ in infinitū. ita cā actiua vꝫ imediate se hr̃e q̃tū ad suā actionē inq̃tū ipm elic̃. nec est dare aliq̃ꝫ cām q̄re sic elic̃ nisi q2 est talis cā. sꝫ h̃ ē illud cuiꝰ cā q̄rebatur. Sic̃ gˢ. calidū calefacit q2 calidū: nec ista ꝓpō. calidū calefac̃. ē mediata: sꝫ est imediata i 2° vl' 4° °. ꝑ se. sic ⁊ hec calidū ex se determiate calefacit. Silr: ista volūtas vult ⁊ volūtas nō vult idetermiate determiatiōe ex se vel itra se. ¶ Sꝫ h̃ ē vnū dubiū. quō volūtas reducit̃ ad actū si ē indeterminata ex se ad agēdū ⁊ nō agēdū. ¶ Rñō. duplex ē idetermiatio. vna ē q̄ est ex isufficiētia: que est ex pōlitate ⁊ defectu actualitatis sic̃ mā nō h̃ns formā est idetermianata ad actū forme. Alia ē idetermiatio supabūdātis sufficientie que ē ex illimitatiōe actualitatis vel simplr vl' quodāmō ꝑ° mō idetermiatū nō reducit̃ ad actū nisi priꝰ determiet̃ ꝑ formā ab alio. 2° ° idetermiatū pōt se determinare. si. n. h̃ posset h̃ndo actū limitatū multo magis si hꝫ illimitatū. q2 tūc nō caret aliq̃ qd̃ fuit simplr pricipiū agēdi. aliogn deus q ē sūme idetermiatꝰ ad q̃zcūq̃ꝫ actionē in determiatiōe illimitatiōis: nō possꝫ aliqd agere. qd̃ ē falsum. idetermiatio āt que ponit̃ in volūtate nec est mālis nec impfectionis inq̃ztuꝫ ipsa est actiua. sed est excellētis ꝑfectionis ⁊ poᵗ. aliq̃lr illimitate nō alligate ad determiatum actū: ⁊ iō pōt seipsā determinare. ¶ De 2° vꝫ dubiuꝫ quō ea que dicta sunt faciāt ad itētionē pħi. nā ipe nō ponit dictā ꝯ̃iaꝫ iter nām ⁊ volūtatē: sꝫ iter pōꝫ rōnalē ⁊ irrōnalē. ꝑ rōnalē itelligēs solū itellectū vel sciaꝫ. pꝫ in lr̃a. ¶ Rñō. itellc̃s ⁊ volūtas pn̄t cōpari ad actꝰ ꝓprios quos eliciūt. vel ad actꝰ aliarū pōꝝ iferioꝝ in qbꝰ h̃nt aliq̃ꝫ cālitatē. puta itellectꝰ ōndēdo ⁊ dirigēdo. volūtas vō in volēdo ⁊ iperādo. ⁊ pꝫ ꝙ pᵃ ꝯpatio ē ēntialioꝛ. pᵒ mō itellectꝰ cadit sub nā. ē. n. de se determiatꝰ ad itelligēdū. ⁊ nō hꝫ in ꝑtāte sua itelligere ⁊ nō itelligere: assentire ⁊ non assentire ꝓposito dbō. volūtas āt opposito mō se hꝫ ad ꝓpriū actū eliciēdū ⁊ nō eliciēdū: ⁊ ꝑꝑ h̃ in diuinis ponunt̃ due ꝓductiones. vna ꝑ modū nāe cuiꝰ pricipiū ē itellectꝰ. ita ꝙ itellectꝰ est idē pricipiū cū nā. alia ponit̃ ꝑ moduꝫ volūtatis. loquēdo ergo sic itellectꝰ cadit sub potentia irrōnali. nihil n. formalr est libeꝝ nisi volūtas. ꝭm hāc primā ꝯpationē nō loq̄t̃ pħus hic de intellectu. ¶ Scd̃a vō cōpatio vꝫ q̄si accn̄talis: q2 ille potētie nō cōparant̃ ad actꝰ aliaꝝ potentiaꝝ nisi mediātibꝰ actibꝰ ꝓprijs vt vꝫ. q2 ꝓprij illis alijs sunt priores: ⁊ h̃ mō nunq̃ꝫ intellectꝰ est principiū alicuiꝰ opatiōis exterioris sine volūtate ꝯcurrente ⁊ determināte intellectū: ⁊ h̃ mō loq̄t̃ hic pħs de itellectu ⁊ alibi frequēter. vñ de volūtate nunq̃ꝫ vel paꝝ loq̄t̃ pħs vt distinguit̃ ab intellectu practico q est principiū opationis exterioris dirigēdo potētias exequētes vbi semꝑ ꝯcurrit voluntas imperās executionē opis. vñ pħs aliq̄n distinguit nām ꝯ̃ artē ⁊ ꝯ̃ intellectū. aliq̄n ꝯ̃ ꝓpositū seu volūtatē. ꝑ qd̃ pꝫ ꝙ ꝑ oīa illa intelligit vnuꝫ principium in artificialibꝰ. nā ad ꝓpus artis ꝯcurrūt illa tria itegrātia vnū principiū ꝑfcm̄ artificialiū. Ex q̄ pꝫ ꝙ potētia rōnalis duplr pōt sumi. s. incōplete ⁊ cōplete. incōpleta qdē potētia rōnalis ē intellectus vel ars vt ꝓcedunt volūtatē: ⁊ de tali videt̃ hic loq̄ pħs cuꝫ dicit. ꝙ oꝫ illā determinari ꝑ voluntatē vel ꝓheresim. voluntas āt determinatiua itellectus est potētia rōnalis cōpleta vel saltē ꝯcurrit ad cōpletā. ⁊ sic veꝝ est potētiā rōnalē esse oppositoꝝ mō ꝑ̄positō. q̄n gᵒ pħs hic allegat̃ in textu. pꝫ ꝙ loq̄t̃ de potētia rōnali incōpleta. ¶ Ad primuꝫ in oppositū nego ꝯ̃n̄aꝫ. potētia. n. rōnalis ꝓut dꝫ esse voluntas est ꝯ̃trioꝝ nō sil' faciēdoꝝ: sꝫ pōt se determinare ad alterutrū. ¶ Ad ꝓbationē dicēdū sic̃ Ari. rñdet in lr̃a ꝙ h̃ns potētiā rōnalē nō hꝫ potētiā faciendi opposita sil'. ¶ Cōtra i illo nūc i quo est vnū oppositoꝝ: quero aut est pō ad alterū oppositoꝝ: aut nō. si sic. hꝫ ꝓposituꝫ vt vꝫ q2 pōt opposita sil'. si nō. gᵒ potētia illa in h̃ nūc nō est nisi vnius oppositi. ¶ Rñdeo ꝙ in eodē nūc pōt agere ad oppositūꝫ nō in sensu ꝯpōnis sꝫ in sensu diuisionis. q2 sic̃ ꝯtingenter se habet ad vnum. ita ad reliquum. sicut in eodem nūc quo sortes sedet pōt non sedere in sensu diuisionis. nā contingenter sedet. ⁊ ideo non sequitur ꝙ possit in opposita simul. ¶ Ad secundum dicendum ꝙ si arguitur de voluntate illa potest in actum nulla determinatione in illa precedente actum. ita ꝙ prima determinatio ⁊ tempore ⁊ natura est in positione actus. Cum dicitur ꝙ nihil potest nisi prius determinetur. falsum est de voluntate. si autem arguitur de intellectu cognoscente opposita qui est potentia rationalis incōpleta: tunc est verum ꝙ respectu extrinseci non potest aliquid nisi determinetur aliunde: q2 illorum ex se est per modum nature non potens sed ad alteꝝ determinare: vel ergo ambo aget vel nihil: sed si de intellectu concludatur ꝙ non est sufficiens potētia rationalis conceditur ꝭm predicta: immo si per impossibile solus intellectus esset cum virtutibus inferioribus sine volūtate nihil posset fieri: nisi determinato modo nature: q2 nulla esset potentia sufficiens ad faciendum alterum oppositorum. ¶ Ad aliud argumentum de sole. iam superius dcm̄ est ꝙ forma solis ⁊ quecūq̃ꝫ forma naturalis si est illimitata ⁊ principium oppositorum in diuersis materijs: sic est illorum determinate: sicut illa forma que est vnius est illius determinate. nam non est in potestate sua alterutrū illorum agere presente passo receptiuo forme huius ⁊ illius. sicut nec si esset vnius tm̄. vnde sol presente passiuo liq̄factibili sic liquefacit ꝙ non potest non liquefacere. similiter est presente passiuo constringibili. potentia autem rationalis: puta voluntas agens siue circa hoc oppositum in quod potest siue circa illud non est principiuꝫ determinatum ad vnum: sed indifferenter est determinatiuum sui ad alteruꝝ. ēt ita ꝙ circa qd̃libet potest agere ⁊ ñ agere. ¶ Ad confirmationem sicut dicetur inferius omnes potētie passiue sunt ex se cōtradictionis. actiue vō sicut ibidem dicit pħs non ex se: sed quasi per accidens ⁊ aliūde quatenus passiuū potest ad esse vel non adesse: sed hoc accidit potentie actiue. nam si sit irrationalis necessario agit presente passo ⁊ remoto omni impedimento non sit potentia rationalis. ¶ Ad vltimum patet ex primo articulo ꝙ frigus nunq̃ꝫ facit adesse caloris per se. facit tamen aliquid quo facto aliquid aliud potest magis calefacere. puta q2 constringit poros ne calor interior diffundat̃ ⁊ exalet. ⁊ ita calor vnitus magis calefacit. frigus autem nunq̃ꝫ calefacit directe. De proiectione pile dicendum ꝙ mouens violenter aliquid ad vbi. mouet ad omne vbi possibile acquiri per illum motum ⁊ si indirectum pōt. sic mouetur si non redit: ⁊ hoc donec factus fuerit motus ꝓportionabilis potentie mouentis. hoc autem nullā talem indifferentiam ponit vel contingentia: qualis est in potentia rationali: patet ex dictis.

¶ Omni itaq̃ꝫ tali prior est actus ratione ⁊ sub͡a. Textu cō. xiij. Q̃ō. iij.

Queritur Utrum veruꝫ sit ꝙ actus sit prior potentia ꝭm rationem videtur ꝙ non reducendo rationeꝫ pħi nam illud videtur prius aliquo diffinitione per quod aliud habet diffiniri: sꝫ non solum potentia diffinitur ꝑ actum sed actus ꝑ potentiam. ergo ⁊c. ꝓbatio minoris. nā actus ⁊ potentia referunt̃. oꝫ ēt in relatiuis i vtrorūq̃ꝫ rōnibꝰ vtrisq̃ꝫ vti ꝭm porphiriū. ¶ Cōtra. philosophus hic in littera. Tex. cō. 13. ¶ Dicendū ꝙ sicut pꝫ ex. 5. huius relatiue opposita pn̄t duplr intelligi. s. vl' mutuo: vel non mutuo. illa quidem mutuo referunt̃ quoruꝫ vtrunq̃ꝫ hꝫ habitudinē ꝑ se ad alteꝝ nō mutuo referūtur illa quoꝝ vnū ꝑ se hꝫ habitudinē ad alteꝝ ⁊ nō ecōuerso. ¶ Ad ꝓpositū dico ꝙ actꝰ ⁊ pō nō opponunt̃ relatiue pᵒ modo. nam cum talia sint simul natura ⁊ diffinitione sequeretur ꝙ actus non esset prior ratione q̃ꝫ potentia. nec ratio potentie sumeretur ab actu magis q̃ꝫ econuerso. qd̃ ē ꝯ̃ pħꝫ in lr̃a. opponūt̃ aūt 2° mō. Nā potētia dic̃ ordi-

ne ad actu: τ ille ordo eentialr e respect' ad actu. τ no eco uerso: q2 ro act' est absoluta: qlr aut posset ee p se relatio ad aliqd absolutu: p3. 5. hui' ca' o ad aliqd: de scia q ieen tialr refert ad scibile τ n ecouerso. na no ide e referri τ re latioez terminare. imo vbi ocurrut in eode vident p accns oiucta sicut forsan est in relatiob' mutuis. h z' mo pot di ci creatura referri ad deu sine oi correlatioe in deo. vn po tentia τ actus deus τ creatura τ oia silia vident ptiere ad tertiu modu relatiuoz. q2 igitur po eentialr ad actu depe det τ no ecouerso. io h3 diffiniri p actu τ no ecouerso. τ p. ons vt dicit phs act' est prior potetia rone τ no ecouerso. ¶ Ad argumetu in oppositu dicedu q2 mior est negada. ad pbatione dico q2 porphirius logt de relatiuis q mu tuo referunt cuiusmodi no sunt actus τ potentia.

¶ Quorucuq3 igit aliqd alter e qd fit pter vsu3. hoz act' i facto e vt edificatio in edificato τ cote xtio in cotexto. silr aut τ in alijs: τ totalr motus in eo qd mouet τc. Tex. co. xvj. Qo. iiij.

Ueritur Utru actio sit in passo sicut i subo vl q2 sic p phm in lra. Tex. co. 16. q dicit q2 edificatio e i edifi cato. τ otextio in otexto. h ide dic expse in 3' phi. ¶ Cotra. passio e in passo. g' actio est in agete. τ p ons no in passo ofitia p3 a sili: q2 forma vi esse in eo qd denominat. actio aut no denominat passum: sed agens.

Respondeo In ista qone prio pmitta duplice distictio ne. scdo ostida triplice oclones. ¶ Quan tum ad primu supponedo distictione de actioe qua ponit phs de trasente τ imanete. Sit ista pria distictio. q2 actio qtu ad pns spectat triplr di. vno mo pro respectu trans mutatis ad trasmutatu iuxta illa descriptione libri sex pri cipioz. actio est sm qua i id qd subijcit agere dicimur. τ hec est actio pductiua de gne actiois que est pdicametu p se: q formalr est forma respectiua fudata sup pricipiu qd est potetia actiua. vn phs 5' metha. τ et. 9. describit pote tia actiua: q2 est pricipiu trasmutatiois in alio in qtu ali ud: p qd dat itelligere q2 actio p qua potetia actiua agit est respectus trasmutatis ad trasmutatu. alio mo di actio de opatioe imanete. put visio τ itellectio τ volitio dicitur actio: vt fuit ia dictu. τ actio isto mo supta est forma abso luta τ acta seu pducta p actione prio mo dicta. vn in itel lectu τ silr volutate distiguit duplex actio. vna pductiua τ de genere actionis: que in intellectu vocat dicere: τ in vo luntate vocat spirare: alia acta seu pducta q e forma ab soluta: q i itellectu vocat itellectio. i volutate vo vocat vo litio seu amor. ¶ Alio mo sumit actio p opatioe trasente q qnq3 et est forma absoluta τ acta τ pducta p motum τ actu de gne actionis: puta qtitas aut qlitas aut vbi. licz vbi sit forma respectiua. ¶ z' distictio sit ista: q2 respect' e duplex in gne. vn' intrisec' adueniens: ali' extrisec' adue niens. voco respecu itrisecu aduenietē illu q necessario seqt suu fundametu posito termino: τ tal respect' e de gne rela tiois. voco aut respectu extrisecu aduenietē. q no osequit necio extrema abo sil posita in actu τ sub h mebro cadut illa sex pricipia de qbus agit ille auctor. p3. n. de actioe τ passioe: q2 possibile e actiuu τ passiuu ee: τ et approxima ta: τ tn no hre istu respecu. s. q2 ages sit illud a q trasmuta tur: nec passu sit illo qd ab ipo transmutat: puta si fit ali qd impediens: τ p tato illa sex pricipia no sut spes relatio nis: q2 relatio dicit respecu intrisecus aduenientē. illa vo dicit respectus extrinsecus aduenientes.

Quantu ad scdm sit ista prima ocl'o: actio accepta prio mo q e respect' de gne actiois e i agete subiue no in passo: hac ostdo sic: in eode e respectus in q e fuda metu: h appet ex rone fundameti: nec oppositu e itelligi le: sed potetia actiua q e fudametu hui' respect': τ actio nis e in agete: sic euides e. ergo talis actio τ respect' est in agete no alr q subiue. p3. ¶ P. in quocuq3 e forma aliq formalr: illud est simplr tale p ista forma. ipossibile. n. est effectu formale separi a forma: τ q2 forma sit in aliq forma liter: τ q2 no ostituat ipm iformatu sm ipam: ergo si actio est formalr in passo seqt q2 passu3 erit formalr agens: qd oino est ex rone: ergo erit in agete. ¶ P. ipossibile e respe ctus oppositos ee sil necio in eode: h3 passio vel respectus passionis vlr e in passo. ergo no necio erit i eode respect' opposit' q e actio. ¶ Sic ergo itelligo oclusione: q2 actio est respect' extrinsecus adueniens in agente vt in supposito vel subo. in forma aut q di potetia actiua vt in fundame to primo. silr passio dicit respecu oppositu cozrndente isti q est in passo vt in supposito τ subo: in potetia passiua vt in fundameto. ¶ z' oclo sit ista: actio accepta z' mo q e opatio τ forma imanes absoluta e in agente vt in subo. h appet p phm hic q dicit q2 visio est in vidête: τ speculatio in speculate. ¶ P. per rone. ois pfectio pducta p actione de gne actiois e in pfectibili qd est in potetia ad ipsa: non n. est itelligibile q2 aliqd sit in potetia ad aliqua formaz q no sit in ipo qn e pducta. h3 actio seu opatio z' mo dicta e hmoi. τ ipm ages siue operas est pfectibile: qd est in pote tia ad ipsam: ergo qn est pducta e in agete. mi. p3. q2 talis actio est pfectio agentis: puta visio videntis τ speculatio speculatis. ¶ Aduertedu tn q2 respectu talis opatiois ips operas h3 rone agetis τ passi. tn sm alia τ alia rone. oste sum. n. fuit supra in qda qone q2 qn in agente est aliq for q e pricipiu actiois equoce τ cu h e capax termi illi' actio nis pot seipsaz mouere ad ipsaz forma q est nata termina re actione tale: τ pp h in itellectu distiguunt itellect' agēs τ possibilis vt p vnu ipa aia sit pductiua itellectiois τ per aliud sit receptiua eiusde. Silr in volutate τ sensu pot di stingui agēs τ patiēs de quo als τc. ¶ z' oclo sit ista actio accepta z' mo: q e opatio τ forma trasies absoluta seu re spectiua e in passo: vt in subo: h appet p rone facta ad se cuda oclusione: na tal' actio seu opatio e ipsa forma acta seu pducta p motu τ io necio est in ipo passo τ mobili qd mouet τ du est flues est ide vt puto cu ipo motu: ita mo tus est forma flues. mot' aut i mobili ex. 3. phi. Tex. co. 18. ¶ Ad argumetu in oppositu dicedu q2 phs. 9. metha. τ. 3. phi. logt de actioe sm tertia acceptione q est ipsa for ma acta seu pducta. τ hoc facit pro tertia oclone. no aut loquit de actione p' mo que est predicametu τ formalr re spectus. talis aut actio est in agente subiue. ¶ Et hec de nono methaphisice.

¶ Quare siqd e i passiōib': τ in qlitatib': τ i qua titatib': τ in motu numeris existib': τ vno aliquo in oib' nueris: q2 quarudā: τ ipm vnu aliqd vnu: sed no hoc ipsi' suba: τ in substatijs necesse est si militer se habere τc. Tex. co. septimi. Qo. j.

Circa libru decimum methaphi sice. occurrit dubium. q sit suba illa vna q est prima τ mensura aliaz subaz. Dicit a quoda3 expositore τ est sntia co. 10. ometo. vbi phs di cit ee vna prima subaz q sit mesura aliaz. τ vlt ome. q2 illa est de': vel primus motor: sed hec expositio nulla est. Tu q2 no vi hre intetionem Arist. q sic p3 ex littera querit an in substātijs sit aliqd vnu qd est mensura alioz τ an h sit i pm vnum. probat ex intentione o Platonem q2 no sit ipm vnum. sed aliqd cui ouenit ipm vnu. sicut est in oib' alijs generib': τ coeludit in fine quare si gd e i pas sionibus τ qualitatib' τ qtitatib' τ ipm vnu aliqd vnum sed non

ſed nō hͣ ipſiꝰ ſuba: ⁊ in ſubſtātijs neceͤ eſt ſilr ſe hͤre. ſupra quā lrām ponit cōmētator vba ꝓallegata: ſʒ ſi primiꝰ motor ponat̄ mēſura ipſius gn̄is ſube: hͣ ipm vnuʒ poneret̄ menſura: qꝛ primꝰ motor ꝑꝑ ſuā ſimplicitatem multo verius eēt hͣ ipm vnū q̄ʒ idea platonis. Tum qꝛ ſi ſic: ergo ſicut in alijs gn̄ibus primū ē aliqd illius gn̄is: ita primꝰ motor eſſet aliqd de gn̄e ſube qd̄ eſt erroneū: qꝛ deus nō cadit in gn̄e ꝑꝑ ſui ifinitateʒ. qd g° ē mēſura p° illiꝰ gn̄is: Rn̄deo aliq̄ ſuba illiꝰ gn̄is p° cui ꝯuenit vnitas ſit. a. non aūt pmꝰ motor eſt mēſura itriſeca illiꝰ gn̄is ſic nec alioꝝ.

¶ Opponunt̄ aūt vnū ⁊ multa ſm̄ plures mōs quoꝝ vno vnū ⁊ multitudo: ⁊ indiuiſibile ⁊ diuiſibile: qd̄ quidem. n. diuiſum aut diuiſibile multitudo quedam dicit̄: indiuiſibile vͦo aut nō diuiſuʒ vnuʒ. Qm̄ ergo quattuor modis oppōnes dn̄r. ⁊ hoc ſm̄ priuationē dicit̄ alteꝝ. ꝯria vtiqʒ erunt ⁊ neqʒ contradictio: ⁊ neqʒ vt aliquid dicta ⁊c. Tex. cō. noni.

Qō. ij.

Queritur Utrū vnū ⁊ multa opponātur vt ꝯtraria. ¶ Videt̄ ꝙ ſi nam vnū ꝯrium nō cōſtituit aliud ꝯtrarium in eē: ſed vnū ꝯſtituit multa in eē: qꝛ vnitas eſt ꝑs ⁊ principiū multitudinis. ergo ⁊c. ¶ P. vnū ⁊ multa opponūtur relatiue: ergo nō ꝯric. an̄s pʒ: qꝛ habent ſe ſicut menſura ⁊ menſuratū. conſequentia ꝓbatur qꝛ aliter fruſtra ponerentur quattuor ſpecies oppoſitiōis diſtincte. ſi vna coincideret cum alia. ¶ Contra. ꝑhs hic in littera. Tex. cō. 9.

Reſpondeo ⁊ dico duo. Primū eſt: ꝙ ꝯria differunt ſm̄ formā ſub eodem gn̄e: vt dicet̄ infra: ⁊ iō cum aliqua dicūtur eē ꝯria qd̄libet coꝝ ſumēdū eſt ſm̄ ꝙ hʒ formaʒ. ⁊ nō ſm̄ ꝙ eſt ꝑs hn̄tis formā. ¶ Secūdū dcm̄ eſt. ꝙ nō eſt incōueniēs aliqua eē oppoſita vno mō: puta. ſi ꝯſiderent̄ ſm̄ ſe vt hn̄t formas ſuas ꝓprias. ⁊ alio mō: nō eſſe oppoſita ſi ꝯſiderent̄ vt alterū includit̄ in altero: ⁊ eſt ꝑs alterius. ſic. n. eſt ꝑs hn̄tis formā. exemplū. corpus ſm̄ ſe ⁊ vt eſt abſqʒ aīa ꝯſiderat̄ vt hn̄s aliquā formā ꝓpriam. ⁊ hͣ mō opponit̄ aīali ſic īaīatū aīato. ſecūdū vͦo ꝙ ꝯſiderat̄ vt ꝑs aīalis ⁊ informatū aīa: ſic nō opponit̄ aīali: ſed eſt eius mālis ꝑs. ¶ Silr eſt de duabus ſpēbus numeri. puta quaternario vel ternario. nā q̄ternarius ꝯſideratus ſm̄ ſe ⁊ ſuam formā ꝓpriā eſt diuerſa ſpēs a t̄nario. ſi vͦo ꝯſideret̄ vt includit̄ in t̄nario ⁊ eſt ꝑs ipſius. ſic nō diſtiguit̄ ſpecie ab ipſo. ¶ Ad ꝓpoſitū dico ſilr ꝙ ipm vnum in ſe acceptū vt hn̄s formā ſuam ꝓpriā opponit̄ multitudini: qꝛ nec vnū eſt multa: nec ecōuerſo. opponunt̄ auteʒ nō alr q̄ʒ ꝯrie: vt ꝓ tēſum fuit ꝑ diuiſionē. ſi vͦo vnū cōſideret̄ vt qd̄dā incōpletū: ⁊ vt includit̄ in multitudine. ⁊ eſt ꝑs ipſius. ſic nō opponit̄ ſibi: ⁊ hͣ mō ꝓcedit primum argumentum. ¶ Ad ſecūdū nego ꝯn̄tiā. Ad ꝓbationē dico ꝙ nō eſt incōueniens diuerſas ſpēs oppōnis ꝯcurrere in eodē ſubiectiue. q̄tenus idem diuerſimode ſumptū pōt diuerſis oppōnibus opponi. tn̄ ille diuerſe oppōnes erūt inter ſe formaliter diſtincte.

¶ Quare ratione prior multitudo indiuiſibili ꝓpter ſenſum ⁊c.

Qō. iij.

Queritur vtꝝ pluralitas ſeu diuiſibile ſit prius īdiuiſibili ſʒ rōneʒ. ¶ Videt̄ qꝛ nō. qꝛ ſi ſic: ergo erit circulus in rōnibus. ꝯn̄s eſt falſum: qꝛ tunc idē eſſet notius ⁊ ignotius eodē. ergo ⁊ an̄s. ꝓbō ꝯn̄tie: qꝛ indiuiſibile ⁊ vnum eſt de rōne multitudinis. nā multitudo diffinit̄. ꝙ eſt aggregatio vnitatum. ¶ Contra. ꝑhs hͣ in lrā. Tex. cō. 9.

Rn̄detur ⁊ dr̄ ſatis bn̄. qꝛ nihil ꝓhibet aliqd ſm̄ rōneʒ eſſe prius ⁊ poſterius eodē. alr tn̄ ⁊ alr ꝯſideratū. multitudo igit̄ pōt ꝯſiderari vel quantū ad illud qd̄ multitudo eſt. vel q̄ʒtū ad ipſaʒ diuiſionē quā ꝯſeqt̄. rōne diuiſionis multitudo ē prior ſm̄ rōnem q̄ʒ vnū. naʒ vnū diffinit̄. qd̄ eſt illud qd̄ nō diuidit̄. ſcd̄ʒ aūt illud ꝙ multitudo eſt: ſic eſt poſterius ſm̄ rōnē q̄ʒ ipm vnū. nā multitudo diffinit̄. ꝙ eſt aggregatio vnitatū. ¶ Aduertendū tn̄ ꝙ vt dicebat̄. 3. huiꝰ. diuiſio q̄ ꝓſupponit̄ rōni ſeu diffinitiōi vniꝰ. qd̄ ꝯuertit̄ cū ente. nō eſt diuiſio ꝯtinui q̄ ꝑintelligit̄ vni qd̄ eſt pricipiū numeri: ſed eſt diuiſio quaʒ cāt ꝯdictio. ſ. ꝙ hͣ ens ⁊ illud ens dn̄r diuiſa. eo ꝙ hͣ ens nō eſt illud ens. eſt g° iſte ordo ex nā rei ꝙ in p° ſigno itelligit̄ ipm ens ⁊ in 2° ipſa diuiſio: ⁊ in 3° ipſum vnū qd̄ ꝑuat diuiſiōe: ⁊ in 4° ipa multitudo q̄ ex vnitatibꝰ aggregatur. lʒ. n. ea q̄ diuiſa ſūt multa ſint. nō tn̄ hn̄t rōnē multorum: niſi poſtq̄ʒ iſti ⁊ illi attribuit̄ ꝙ ſit vnū. ¶ Ad argumentū in oppoſitū pʒ qd dicendū ſit ex ꝑdictis. ¶ Notādum tn̄ ꝙ lʒ vnū ⁊ multa. diuiſibile ⁊ indiuiſibile vt ſic nō opponantur relatiue. tn̄ ſm̄ ꝙ hn̄t rōnem menſure ⁊ mēſurati: ⁊ vnum menſurat multa: ⁊ indiuiſibile diuiſibile. ſic vtiqʒ opponuntur relatiue.

¶ Si itaqʒ gn̄ationes ipſi materie ex ꝯriis ſunt: aut ex ſpē ⁊ ex ſpēi hitu: aut priuatiōe aliqua ſpēi ⁊ forme palaʒ qꝛ ꝯrietas priuatio: ⁊ q̄dam vtiqʒ oīs. priuatio vͦo nō oīs forſan ꝯrietas ⁊c. Tex. cōmenti decimiſexti.

Qō. iiij.

Queritur Utrū ſit poſſibilis trāſmutatio a priuatiōe in hitu. vr̄ ꝙ nō. nā a priuatōe in hitu nō eſt trāſitus vt dr̄ in ꝑdicamētis. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ in oī trāſmutatiōe fit trāſitus a termīo a q̄ ad terminū ad quē. ſed priuatio nō pōt eſſe terminus a quo reſpectu hitus. nā terminꝰ a quo ꝑcedit terminū ad quē: ſed priuatio nō ꝑcedit hitū: ſed ecōuerſo. g° nō poterit eſſe trāſmutatio a ꝑuatiōe in hitū. ¶ Cōtra: ꝑhs hͣ in lrā. Tex. cō. 16. q dicit ꝙ mutatiōes ſunt nō ſolū ex forͣ ſeu hitu forͤ ad priuationem. ſed ēt ecōuerſo a priuatiōe ſpēi ⁊ forme ad habituʒ. ¶ Confirmatur. qꝛ. 5. ꝑhi. Tex. cō. 7. dr̄ ꝙ ē aliqua mutatio a nō ſubiecto in ſubiectum. i. a priuatiōe in habitu.

Reſpondeo ⁊ p° declarabo tres diſtinctiōes. 2° rn̄debo ad q̄ōnē. ¶ Quātū ad primū ſit iſta pri° diſtictio: ꝙ motꝰ eſt duplex. qdā acq̄ſitiuꝰ: qdā deꝑditiuꝰ. dr̄ motꝰ acq̄ſitiuꝰ ille ꝑ quē aliqd poſitiue acq̄rit̄. ⁊ ille largo mō dr̄ gn̄atio: puta ſiue ſit ad ſubam: vt cum gn̄atur ignis: ſiue ad accn̄s vt cū gn̄at̄ albū. ⁊ ſic ꝺ alijs. motꝰ aūt deꝑditiuꝰ dr̄ ille ꝑ quē aliqd deꝑdit̄ ⁊ nihil acq̄rit̄ poſitiue: vt motꝰ q ē ab albo ī nō albū: ⁊ ille motꝰ largo mō dr̄ corruptio ſiue ſit in ſuba ſiue in accn̄te. ē āt dr̄ia īter iſtos duos motꝰ q̄ʒtū ad termīos. nā in motu acq̄ſitiuo terminꝰ a q̄ ē ꝑuatio: ⁊ terminꝰ ad quē ē hitꝰ. in motu āt deꝑditiuo ē ecōuerſo. pʒ. ⁊ iō qꝛ motꝰ denoīat̄ a termino ad quē. ille dr̄ acq̄ſitiuꝰ. ille vͦo deꝑditiuꝰ. ¶ 2ͣ diſtinctio ſit iſta. termī motꝰ ſumūt̄ duplr: nā qdā ſūt ꝑmi. qdā ꝯcomitātes prios. termī primi ſūt hitꝰ ⁊ priuatio. ⁊ ꝺ iſtis dr̄. 5. ꝑhi. Tex. cō. 6. ꝙ ſūt incōpoſſes. termī aūt ꝯcomitātes dn̄r q annectunt̄ iſti vt ſūt duo ꝯria albū ⁊ nigrū. naʒ nigredini eſt annexa priuatio albi ⁊ ecōuerſo. qn̄ g° aliqd ſubm fit de nigro albū: ſi illi motꝰ ꝯſideret̄ penes terminos primos. diceret̄ eſſe a nō albo in albū ⁊ ecōuerſo a nō nigro in nigꝝ. Si vͦo ꝯſiderent̄ penes termīos cōcomitātes: dr̄et̄ eſſe a nigro in albū ⁊ ecōuerſo. ¶ 3ͣ diſtinctio ſit iſta. priuatio eſt duplex. q̄dā q̄ hʒ īmediatum ordineʒ ad ſubm nec reſpicit ſubm mediāte forma: exēplū. tenebra reſpicit medium iſto modo. q̄dam eſt priuatio que hʒ ordinem ad ſubm nō tn̄ niſi mediante forͣ q̄tenꝰ ē q̄dam corruptio illius forme. exemplum. cecitas reſpicit oculū iſto modo. mediante viſu ⁊ mors corpus mediante vita. non

sic est de priuatione primo. naz dato q aer nunq̃ fuisset luminosus nihilominus esset tenebrosus.

Quantum ad secũdum dicẽdũ q loquẽdo de priuatione p° mõ sicut est transitus vel motus ab habitu in priuatiõe: sic põt esse ecõuerso. aer. n. de lucido fit tenebrosus ꝛ lucidus de tenebroso: sicut mã trãsit de forma ignis ad priuationẽ ꝛ a priuatione ad formã ignis. vñ dato q nulla aliqñ fuisset forma in mã nihilominus mã esset susceptiua forme cuiuscũqꝫ: ꝛ priuata quecũqꝫ: ꝛ silr est de quacũqꝫ forma q̃ põt acqri p mutationẽ nãlem. loquẽdo aũt de priuatiõe secũdo mõ. sic nõ est trãsitus a priuatione in habitu: nisi forte p resolutiõez vsqꝫ ad primam mãm vt dcm̃ est. 4. hui⁹. ¶ Ad argumẽtũ in oppositũ dicẽdũ: q pħs logr̃ i p̃dicamẽtis de priuatiõe 2° mõ. ¶ Ad ꝯfirmatiõez dicẽdũ q ñ sp p̃uationẽ p̃cedit hit⁹. loquẽdo d̃ hitu q p motũ acqrit̃. vñ. 5° phi. Tex. cõ. 54. pbat pħs q qes est priuatio motus. nõ illa q̃ est in termio ad quez sed q̃ est in terio a quo. clarꝫ est q priuatio q̃ est in termino a quo p̃cedit motũ. si ergo illa ꝑpõ q hitus p̃cedit priuationẽ hꝫ veritatẽ. intelligẽda est de priuatione secundo mõ. ¶ Alr dr̃. q priuatio est posterior hitu ꝫm cognitionem. nam priuatio hꝫ cognosci p habitũ. lꝫ in esse qñqꝫ priuatio p̃cedit habitũ. ¶ Sed ꝯtra rõnem pħi quã h̃ inducit in lr̃a arguit̃. nam vr̃ arguere in quattuor terminis: qꝛ termini ex qbus arguit nõ eodẽ mõ sumunt̃ in maiori ꝛ in minori: qꝛ in maiori sumunt̃ termini ꝯcomitãtes. i. minori vo termini primi: vt pꝫ. ¶ Rñdeo q ꝯ̃ria nõ sũt termini motus: nisi inq̃ztũ includũt habitũ ꝛ priuationẽ. cũ ergo dr̃ in maiori. q ꝯtraria sunt ex qbus accipiunt̃ vt includunt priuationẽ ꝛ habitũ: ꝛ sic hñt rõnez terminorꝫ. g° vniformiter: nec arguit ex quattuor terminis.

¶ Om̃ aũt ꝯ̃riorũ contingit medium esse aliqd: ꝛ quorundã est necesse ex ꝯ̃rijs esse: oĩa nanqꝫ media in eodẽ sunt gñe: ꝛ quorꝫ sũt medio. media. n. hec dicimus in q̃cũqꝫ pmutari prius est necesse q pmutant̃. Tex. cõ. xxij. ¶ Item oĩa vtiqꝫ ex ꝯ̃rijs media erunt. Tex. cõ. xxiij. ¶ Item qd̃ qdez ergo media in eodem gñe oĩa ꝛ itermedia cõtrariorum: ꝛ cõponunt̃ ex contrarijs omnia palam. Tex. cõ. xxiiij.

Qõ. v.

Ueritur Utrũ media ꝯtrariorꝫ sint vere ꝯposita ex termis. ¶ Uidetur q sic. p pħm h̃ in lr̃a. Tex. cõ. 23. ꝛ idem dicit i de sensu ꝛ sensato. cap° de colore. q medij colores sunt ꝯpositi ex extremis. idẽ ẽt dr̃ ibidẽ de saporibus ꝛ odoribus medijs. ¶ Itẽ p rõnem. illud qd̃ pticipat aliqua ꝫm magis ꝛ minus est cõpositum ex illis: sed media ꝯtrariorꝫ sũt hmõi respectu extremoruꝫ ergo media ꝯtrariorꝫ sunt ꝯposita ex termis. ¶ Cõtra: qꝛ auctor sex principiorꝫ dicit. q forma est ꝯpõni cõtingens simplici ꝛ iuariabili eẽntia ꝯsistẽs. sed media ꝯtrariorum sunt q̃dam forme. g° sũt in eẽntia simplici nõ cõposita.

Respondeo ꝛ pmittã p° aliquas distinctiones. 2° oñdã aliquas ꝯclõnes. ¶ Quantuꝫ ad primum sit ista prima distinctio. q ꝯpõ est duplex. q̃dam totalis ꝛ eẽntialr. quedã ptial'. Uoco ꝯpõnẽ totalẽ ꝛ eẽntialem illã qua aliqd cõponit̃ ex aliqb⁹ eẽntialr ꝛ totaliter. ¶ Sed voco ꝯpõnem ptialẽ illã qua aliqd ꝯponit̃ q̃ztuꝫ ad sui ptem. ꝛ nõ quãtuꝫ ad sui totũ. Exemplũ primi. hõ ꝯponit̃ ex aĩa ꝛ corpore. Exemplũ secũdi. hõ cõponit̃ ex carnibus ꝛ ossibus: manibus ꝛ pede. ꝛc. q̃ nõ ꝯponũt nisi ptem hoĩs. s. corpus. ¶ Secũda distinctio sit ista. ꝯpositio essentialis totalis est duplex. s. q̃dam ex ptibus realit̃ distinctis vel eẽntialr distinctis. quedã ex ptib⁹ formalr tm̃ distinctis. Exẽpluꝫ primi. ꝯpõ subẽ ex mã ꝛ forma. puta hoĩs ex aĩa ꝛ forma ꝛ corpore. Exẽplũ secũdi. ꝯpõ spẽi accñtis ex gñe ꝛ dr̃ia. ¶ Tertia distictio sit ista. ꝯpõ ptialis est duplex. quedã hõgenea: vt caro hoĩs q̃ ꝯponit̃ ex ptibus q̃ ẽt sunt carnes: quedã etherogenea. ꝛ h̃ ẽ duplex vna ex ptibus distinctis formaliter ꝛ situ. alia ex ptibus distinctis formaliter: sed non situ. Exemplũ primi: ꝯpositio manus hoĩs ex ossibus neruis ꝛ carnibus. Similr cõpositio parietis que est ps domus. ex cemẽto ꝛ lapidibus Exemplũ secũdi. ꝯpõ elementorꝫ in mixto. ꝫm opinionez que ponit miscibilia manere in mixto. tunc. n. ipsa elemẽta distinguũtur formalr. vt pꝫ. non tñ situ: eo q quelibet ps mixti est mixta. p° de gñatione. Tex. cõ. 86. ¶ His dictis: qꝛ ꝯpõ opponit̃ simplicitati: ꝛ quot modis dr̃ vnuꝫ oppositorꝫ tot modis ꝛ reliquũ. ex p° thopicorꝫ. iõ pñt dari distinctiones de simplicitate correspõdẽtes istis. ¶ Et sit ista prima. q simplicitas est duplex quedã priuãs ꝯpositionẽ totalem essentialẽ. quedaꝫ priuãs ꝯpõnem ptialẽ: q̃ põt dici simplicitas ptialis. Exemplũ primi. aĩa ꝫm se sumpta. Exemplũ secũdi. spẽs accñtis. puta albedo cui⁹ ptes. s. genus ꝛ dr̃ia sunt silr simplices. saltẽ dr̃ia qcqd sit de gñe. ¶ Secũda distinctio sit ista. simplicitas essentialis vel totalis est duplex. quedã priuãs ꝯpõnem ex ptib⁹ formalr distinctis. p° mõ spẽs accñtis est forma simplex realr ꝛ eẽntialit̃ distictis. quedã seruãs ꝯpõnem ex ptib⁹ 2° mõ. dr̃ia vltima specifica q̃cunqꝫ sit: est forma simplex isto mõ. cũ hẽat ꝯceptũ simplr simplicẽ. ¶ Tertia distinctio sit ista. simplicitas ptialis est duplex. q̃dam q̃ priuat ꝯpõnem ex ptibus hõgeneis: vt est vnitas vel punctus. q̃dam q̃ priuat cõpositionẽ ex ptibus etherogeneis tm̃. vt ignis ꝛ alia elementa. ꝛ gnãliter qd̃libet totum hõgeneũ. Ex p̃dictis ifero correlariũ. q idem põt dici simplex ꝛ cõpositum ꝫm diuersos modos. Exẽplum. ignis ꝛ qd̃libet aliud elemẽtũ est corp⁹ simplex simplicitate opposita mixtioni: ꝛ tñ est vere compositum ex mã ꝛ forma: vñ pħs sepe vocat elementa corpora simplicia.

Quantum ad secũdum sit pri° conclusio ista. forme medie cõtrariorꝫ non sunt cõposite compositione essentiali totali que est ex partibus realr ꝛ eẽntialr distinctis. pbatio huius. nam oẽ compositum isto mõ ẽ de gñe substãtie gnãbile ꝛ corruptibile p se. nam oẽ tale habet mãm partem sui: qua põt esse ꝛ non esse: ex. 7. metha. sed forme medie contrariorꝫ non sunt hmõi. pꝫ. n. q non sunt de gñe substantie: nec sunt p se gnãbiles ꝛ corruptibiles. sicut nec ipse forme extreme: vt pꝫ septimo ꝛ octauo metha. sed sunt ꝛ nõ sunt sine gñari ꝛ corrũpi. ergo tales forme medie non sunt cõposite isto mõ. Ex hoc infero vnũ correlariuꝫ. q media cõtrariorꝫ sunt simplicia simplicitate opposita isti compositioni. ¶ Secũda conclusio sit ista. forme medie contrariorꝫ sunt res cõposite cõpõne totali eẽntiali que est ex partibus saltem formalr distinctis pbatio huius. nam qcquid est p se in gñe est compositu[z] isto mõ. cum omne tale sit spẽs. ꝛ p ꝯñs compositu[z] ex genere ꝛ dr̃ia q̃ sunt saltem formalr distincta: sed forme medie contrariorꝫ sunt p se in gñe: vt pꝫ. 10. metha. g° erunt cõposite isto mõ. ¶ Ex h̃ infero correlarie. q media contrariorꝫ non sunt simplicia simplicitate opposita isti ꝯpõni. ¶ Tertia ꝯclõ sit ista. forme medie ꝯtrariorꝫ non sunt cõposite aliquo mõ q̃cũqꝫ ꝯpõne ptiali. pbatio hui⁹: qꝛ omne sic cõpositum. vel est q̃ztitas continua. vel habens q̃ztitatem: sed forme cõtrariorꝫ non sunt hmõi: qꝛ q̃ztitati nihil est contrariuꝫ: vt dr̃ in predicamentis. ergo tales forme medie nõ erunt cõposite ꝯpõne ptiali q̃cũqꝫ. ¶ Ex h̃ infero correlariũ: q media ꝯtrariorꝫ sunt simplicia simplicitate opposita isti cõpositioni. ꝛ p consequẽs vlterius q forme medie nõ sunt vere composite ex extremis. imo sunt eque forme simplices sicut extrema. extrema enim se hñt vt genus ꝛ dr̃ia respectu mediorꝫ vt sic possent dici cõponi ex extremis ꝯpõne eis possibili ꝛ cõpotente. ¶ Ad pħm in oppositum dicenduꝫ q. 10. metha. ꝛ libro de sensu ꝛ sensato accipit compositionem pro quadam ꝯueniẽtia ꝛ quasi cõtinẽtia vĩtuali eo q media magis conueniũt

cum extremis ꝗꝫ extrema inter se eo modo quo ſm aliaꝫ opinionem mixtum dꝛ ꝯponi ex elementis nõ ꝙ maneãt in mixtis ſm eſſe intenſum: nec remiſſum. ſed qõlibet mixtũ hꝫ maiorem ꝯuenientiam cuꝫ elementis ꝗꝫ elementa habeant inter ſe: vñ ⁊ forme elementorum dicũtur virtualiter manere in forma mixti vt in ꝑfectiori. ¶ Ad rõnẽ cõcedo maiorẽ. ſi ſit vera ꝑticipatio ⁊ tũc minor eſt falſa: qꝛ medie forme nõ vere ꝑticipãt extrema ſm magis ⁊ minꝰ. niſi tñ ꝓpter ꝯuenientiam predictaꝫ. quare ⁊c.

¶ Dico enim generis differentiam diuerſitatem que diuiſum facit hoc ipſum. contrarietas igitur erit hec: palam aũt ⁊ ex inductione. oĩa eniꝫ diuidunꝭ oppoſitis: ⁊ ꝙ contraria in eodem genere ſunt oſtenſum eſt. nam contrarietas erat differẽtia perfecta ⁊c.

Q̃õ. vj.

Queritur Utrũ formalis repugnantia que eſt inter formas ſuſtãtiales ſit repugnantia ꝯrietatis. ¶ Videtꝭ ꝙ nõ. nã a ꝯrio in ꝯriũ deuenitꝭ ꝑ mediũ ⁊ motum: ſed in ſuba nõ eſt motus ex. 5. phi. Tex. cõ. 10. ergo nec ꝯrium. maior pꝫ ſupra in ꝑcedenti caplo huiꝰ decimi. ¶ Confirmatꝭ. qꝛ. 5. phi. ꝓbat phs ꝙ in ſuba nõ eſt motus: ꝓpter nõ eſſe ſube ꝯrium. ¶ Cõtra. oẽ qđ corrumpitꝭ a ſuo ꝯrio corrũpitur. ex primo celi ⁊ mũdi. Tex. cõ. vltimi. Et ex primo de gnãtione. ſed in ſuba eſt vera corruptio. ergo ꝯrietas. ¶ Confirmatꝭ. qꝛ cũ forma corrũpenda a mã expellitꝭ. quero a quo. non a ſe. nec ab aliquo ſimili. pꝫ. relinquitur ergo ꝙ a contrario.

Respondeo In iſta q̃õne eſt vna opinio cõis tenens ꝑtem negatiuam. ¶ Pro qua ſic arguitꝭ. ꝯrietas eſt q̃dam maxima diſcõuenientia hñs quãdaꝫ cõtinuitatem vt ab extremo non ꝑueniatꝭ in extremuꝫ: niſi tranſeũdo ꝑ oĩa media. tunc ſic. a ꝯrio in ꝯrium nõ ꝑuenitur niſi ꝑ medium. ſed nulle due forme ſubales ſũt hmõi ergo non ſunt ꝯrie: ꝓbatio minoris. qꝛ mã exuta vna forma ſubali imediate põt indui quacũqꝫ alia. vñ ſecũdo de gnãtione. Tex. cõ. 26. dꝛ. ꝙ ſi ex igne fiat aqua vel terra nõ oꝫ tranſire ꝑ media elementa. ¶ P̃. a ꝯrio in ꝯrium deuenitꝭ ꝑ mediũ ⁊ motũ. ſed in ſuba non eſt motus. ergo nec ꝯriuꝫ. ꝓbatio minoris: qꝛ ſi ſic. i medio motu. puta ſi ex igne fiat aer. mã ſubiecta tãtũ hꝫet de forma ignis quãtũ de forma aeris: ⁊ ſequũtur duo incõueniẽtia. Primũ ꝙ erit aliqđ corpus qđ non eſt in aliqua ſpecie determiata ſm ꝙ ipm non erit ipm. nã in illo medio punctali aer non eſt aer: nec ignis erit ignis. ¶ P̃. cõtraria ſunt circa idem. ſed forme ſubſtantiales non ſunt circa ideꝫ. ergo nõ ſunt ꝯrarie. ꝓbatio minoris. qꝛ mã ſub diuerſis formis nõ eſt eadẽ ſimplr ſed diuerſa. cũ hꝫeãt diuerſa eẽ. ¶ Cõfirmatꝭ. qꝛ ꝑꝑ hoc ꝙ ſubſtantie nihil eſt ꝯrarium. mutatio ſubſtãtie dꝛ eẽ a non ſubiecto in ſubiectũ: vel ecõuerſo vt habetꝭ. ex. 5. phicoꝝ. Tex. cõ. 7. ¶ Sed iſta opinio nõ placet: ſi abſolute ⁊ vlr intelligatur: nec rõnes ꝯcludunt: vt inferius oſtendetur. ¶ Ad queſtionem igitur aliter dicendum. Ad cuius euidentiam declarabo primo vnã diſtinctionem. ſecũdo ꝓbabo duplicem ꝯcluſionem.

Quantum ad primũ ſciendũ ꝙ contrarietas duplr põt ſumi. ſ. ſtricte ⁊ large. ſi ꝯtrarietas accipiatꝭ ſtricte. ſic vꝫ hꝫere ſex ꝯditiones: vt põt colligi ex ꝑdicamẽtis. ⁊ ex hoc decimo methaphiſice. ¶ Prima ꝙ ꝯtrarietas eſt oppoſitio diſtinctoꝝ ſpecie: eorũdem aũt genere. ꝯtraria aũt dicunꝭ que ſunt ſub eodem gñe: ⁊ maxime diſtant. ¶ Secũda ꝯditio eſt: ꝙ ꝯtrarietas eſt differẽtia extremoꝝ dicẽtiũ nãm poſitiuã. ⁊ ꝑ hoc diſtinguitꝭ ab oppoſitiõe priuatiua. vbi alteꝝ extremũ. ſ. priuatio nihil ponit: ſed eſt formalr pura negatio. ¶ Tertia eſt: ꝙ ꝯtrarietas eſt maxima diſtãtia: vt dicebatꝭ in littera. Tex. cõ. 13. ibi. qm̃ aũt differre ⁊c. ⁊ ex h̃ infert ibi phs. ꝙ eſt dꝛia ꝑfecta: qꝛ ſi maxima. ergo ꝑfecta. ¶ Quarta eſt que ſeqꝭ ex tertia. ꝙ vnum vni ꝯtrariatꝭ ſolũ: vt ſupius dcm̃ ẽ. Tex. cõ. 14. ibi: multiplr dictis ꝯtrarijs ⁊c. ¶ Quinta eſt: ꝙ cõtrarietas eſt oppoſitio eoꝝ que circa idẽ ſuſceptibile nõ ſimul: ſed viciſſiꝫ exiſtũt. ⁊ mutuo ſe expellunt niſi alterũ inſit determinate a nã: vt caliditas igni: lꝫ h̃ poſſit ſaluari ꝙ viciſſiꝫ inſunt ſi referanꝭ ad primariuꝫ ſubm: qđ eſt mã prima. ¶ Sexta ꝯditio. ꝙ in ꝯtrarijs hñtibus mediũ nõ ꝑuenitur ab extremo in extremũ: niſi trãſeundo ꝑ oĩa media: vt ſuperius dcm̃ fuit: ⁊ declaratũ ꝑ exempla tam in ſonis ꝗꝫ in coloribus. ibi. Tex. cõ. 22. qm̃ aũt ꝯtrariorũ. ¶ Si aũt contrarietas accipiatꝭ large. ſic dicitꝭ cõtrarietas cui deficit aliqua iſtaꝝ ꝯditionũ. iſto mõ eſt in ſubſtantia cõtrarietas: qꝛ eſt ibi repugnãtia que tñ nõ eſt cõtradictio: nec ſm priuationẽ nec habitũ. nec ſm relatiões ⁊ ideo neceſſario hꝫ reduci ad oppõnẽ ꝯrietatis. ſi diuiſio ſpẽrum oppõnis quã ponit phs ſit ſufficiens.

Quantum ad ſcđm ſit iſta priª ꝯcluſio. ¶ Repugnãtia formaꝝ ſubſtãtialium non eſt repugnãtia ꝯrietatis ſtricte accepte. hanc oñdo ſic. illa oppõ non ẽ cõtrarietas ſtricte accepta cui deficit aliqua ꝯditio de predictis: ſed oppõ ſeu repugnãtia formaꝝ ſubaliũ ẽ hmõi. ergo ⁊c. minor pꝫ diſcurrẽdo ꝑ ſingulas ꝯditiones. Prima q̃dem vel ſcđa non deficit: qꝛ due forme ſubales repugnantes pñt accipi ſub eodem gñe ꝓximo. ⁊ vtraqꝫ dicit aliqđ poſitiuũ. deficit tñ tertia ⁊ q̃rta. non. n. eſt accipe duas formas ſubales ſub eodem gñe que maxime diſtãt ita ꝙ claudãt in medio oẽs alias eiuſdeꝫ generis: qꝛ ſicut arguit Ariſto. tñ vnũ vni contrariatꝭ: qđ eſt falſum i propoſito. ꝓbatio. qꝛ cũ oĩs gñatio ſit ex cõtrarijs vl' medijs ex primo phicoꝝ. Tex. cõ. 4. ⁊ ex terra generetꝭ ignis ⁊ aqua ⁊ aer: ⁊ ẽt econuerſo ſeqtur ꝙ terre contrariantur iſta tria ⁊ econuerſo ⁊ oĩa elemẽta ⁊ oĩa generabilia ⁊ corruptibilia contrariantur ſibi inuicem iſto mõ. ⁊ ſic multa vni. qꝛ igitur quarta conditio ſequitur ex tertia: cui nõ ieſt quarta: nec tertia: a deſtructione ꝯñtis. Quinta aũt cõditio ꝯpetit formis ſubſtãtialibus vno mõ. alio mõ non. nam ſi idẽtitas ſuſceptiui accipiatꝭ ꝓ identitate ſimpliciter: etiam entis in actu ꝑfecto: ſibi non competit: qꝛ mã nõ hꝫ idem eſſe ꝑfectum ſub diuerſis formis. ſi aũt accipiatur ꝓ idẽtitate ſubali quocũqꝫ mõ cõpetit ſic. quia mã vna numero in eſſentia manet ſucceſſiue ſub vtraqꝫ forma. Sexta aũt conditio. ſi forme ſubſtantiales hñt mediũ non competit eis: qꝛ vt arguebatꝭ mã exuta vna forma: imediate põt informari quacũqꝫ alia: nec oꝫ forſan tranſire ꝑ media. ſi autẽ diceretur ꝙ forme ſubſtantiales ſunt cõtraria imediata: tunc illa cõditio nihil eſt ad ꝓpoſitũ.

¶ Secũda concluſio ſit iſta. repugnãtia formaꝝ ſubſtantialium eſt repugnantia cõtrarietatis largo mõ ſumpte. Hanc oñdo ſic. nam ſecũdo de gnãtione. Tex. cõ. 49. capitulo illo. Oĩa aũt mixta. vbi ꝓbatꝭ oĩa elementa concurrere ad generationem mixti: dicitur ſic. aer auteꝫ ⁊ ignis ſunt ꝯria terre ⁊ aq̃. terra aũt aeri: aq̃ aũt igni ꝯtraria eſt vt ꝯtingit ſubam ſube eſſe ꝯtrariã. ita ꝙ ly vt videtꝭ additio diminuẽs. non diſtrahẽs oĩno. ¶ P̃. primo phi. Tex. cõ. 56 dꝛ ꝙ i gñe ſube ẽ vna priª ꝯrietas ad quã oẽs reducunꝭ: ¶ P̃. hic in lr̃a. Tex. cõ. 24. ꝓbat phs ex ĩtẽtiõe. ꝙ differentia ſm ſpẽm eſt dꝛia cõtrarietatis. qđ ꝓbat inductiue ⁊ ſillogiſtice. vt dcm̃ eſt in exponẽdo lr̃aꝫ. ¶ Rñdetꝭ ad has auctoritates ⁊ ſimiles ꝙ Ariſto. loqꝭ de cõtrarietate vt reducitꝭ ad priuationem ⁊ habitũ. q̃tenus vna forma hꝫ rõnem ĩꝑfecti ⁊ priuationis reſpectu alteriꝰ. ¶ Cõtra. qꝛ priuatio nihil eſt formalr: ſed due forme ſunt formaliter aliqđ poſitiuum. ergo cũ formalr opponãtꝭ oportet ꝙ alr forme opponãtur ꝗꝫ priuatio ⁊ habitus: licꝫ. n. vna forma includat priuationẽ alterius. nõ tñ preciſe: ſed aliquid vltra addit. ¶ Confirmatꝭ. qꝛ hoc etiam mõ oĩa oppoſita ſe habent vt habitus ⁊ priuatio: ⁊ vt cõtradictoria. quatenꝰ vnũ extremũ includit priuationẽ ⁊ negatiõeꝫ alterius: ſed hoc dꝛ improprie. nam aliter nõ eẽnt q̃tuor

spẽs oppositionū realr̄ distincte. ℂ P̄. ad principale. due forme subales opponuntur: ergo aliqua specie oppositionis: sed vt apparet discurrẽdo. nulla alia oppõne opponuntur. ergo relinquit᷑ q̄ 2rie opponunt᷑. ℂ Dices forte q̄ iste forme nõ sunt opposite. sed disperate. ℂ Cõtra. q̄r vel sunt disperate ex duo indiuidua eiusdem spẽi. vel ex disperata diuersaꝝ specieꝝ. vel diuersoꝝ genez. nõ pmū q̄r nullus phs diceret gn plus opponat᷑ forma ignis aq̄: q̄ꝫ sortes platoni. nec secūdū: q̄r plus opponūtur due forme q̄ꝫ sortes ⁊ brunellus. nec tertiū: q̄r plus opponūtur q̄ꝫ lapis ⁊ albedo. p3. ℂ P̄. ad principale. 2rioꝝ motuum seu mutationū sunt 2ri termini. ex. 5°. phi. Tex. cõ. 49. sed gñatio ⁊ corruptio sunt 2ria. ergo ⁊ eoꝝ termini q̄ sūt forme substãtiales gñande ⁊ corrūpende. ℂ P̄. 2rioꝝ sunt 2rie cause. secūdo de gñatione. Tex. cõ. 56. sed caloꝝ ⁊ frigiditas sunt ꝯtraria. ergo ⁊ earum cause que sunt forme substantiales. nam mã cum forma est causa oium accidẽtium. ex primo phisicorum. Tex. cõ. 80.

Ad primum alterius opinionis est dicẽdum. q̄ maioꝝ est vera: vbi forme hñt mediū. sed forme forsan substantiales sunt 2ria immediata. ⁊ ideo nihil ad ꝓpositum. ℂ Aliter põt dici q̄ argumentū ꝓcedit de 2rietate stricte sumpta. vt p3 ex primo articulo. ⁊ iõ nihil facit 2 scdam ꝯclõnem. ℂ Ad secūdū nego minorẽ. q̄r i substantia est vere motus. vt oñdam. it°. huius. ⁊ ꝯcedo q̄ in medio punctali mã eq̄liter hẽret de vtraq̄ꝫ forma. ⁊ cum infert primū incõueniẽs. q̄ aliqd̄ corpus nõ est in aliqua specie determinata. dico q̄ hoc nõ est incõueniẽs: immo necessariū q̄ꝫdiu est in fieri ⁊ in fluxu. sicut et ꝯceditur de embrione quousq̄ꝫ ꝯueniat ad formã specificã vltimataꝫ. q̄ est aia. secūdū incõueniẽs nego. imo eo mõ quo est: est ipm. nõ simplr̄. sed fm qd. ignis ergo in illo pūcto fm qd nõ est ipm simplr̄. ⁊ aq̄ simplr̄. sicut de scuto cuius medietas est alba: ⁊ medietas nigra est dicendū q̄ nec est albū nec nigrū simplr̄. sed vtrūq̄ꝫ fm qd. p3 p° elenchoꝝ. ℂ Ad tertiū nego minorẽ. q̄r tūc mã circa quã fiunt forme subales 13 nõ fit idem susceptiuū in eẽ formali ⁊ specifico vt est sub diuersis formis. est tñ idẽ fm eẽ ꝓpriū: ꝗtenus vna mã fm essentiã est susceptiua oiuꝫ formaꝝ. ℂ Ad ꝯfirmationẽ dicẽdū. q̄ in suba dr̄ esse mutatio a nõ subo i subm vel ecõuerso appropriate. nõ q̄n possit sic esse in q̄libꝫ mutatione si ꝯsiderent᷑ termini pmi mutatiõis qui sūt habit° ⁊ priuatio. vt. it°. huius amplius oñdam. ℂ Ad ꝓbationẽ. de. 5. phicoꝝ dicẽdū. q̄ phs loquit᷑ de suba approprate q̄ in ea nõ sit motus. vt et patebit in vndecimo huius. 13 in suba vere sit motus. loquit᷑ et de 2rietate stricte sumpta de q̄ ꝯcedo q̄ nõ est in suba. vt dcm̄ est. quare ⁊c.

ℂ Quoniam võ contraria diuersa specie: corruptibile aūt ⁊ incorruptibile cõtraria. priuatio eni in potentia determinata: necesse diuersum eẽ genere corruptibile ⁊ incorruptibile ⁊c. Textu commenti vigesimisexti. Qõ. vij.

Queritur Utrū corruptibile ⁊ incorruptibile differãt gñe. ℂ Uidetur q̄ nõ nam sunt in eodẽ pdicamẽto. ergo in eodẽ gñe. ꝯña est euidẽs. ꝓbatio añtis. q̄r suba pdicamentalis diuiditur p corporeã ⁊ icorporeã. aliq̄ aūt corporea est corruptibilis. ois aūt icorporea est icorruptibilis. ℂ P̄. qd̄ pdicat᷑ vniuoce de aliquo non distinguit᷑ gñe ab eo. alioquin nõ pdicaret᷑ vniuoce de eo sed suba pdicat᷑ vniuoce de corruptibili ⁊ incorruptibili. ergo ⁊c. ℂ Cõtra. phs hic in littera. Tex. cõ. 26.

Respondeo p° pmittã vnã distinctionẽ. scdo oñdã duplicem ꝯclõnem. ℂ Q̄ natū ad primū sciẽdū. q̄ duplex est genus. qddã est phicū. quoddã logicuꝫ. Primū genus dr̄ subiicibile. scdꝫ dr̄ pdicabile. Uoco genus phicū siue subiicibile ipsaꝫ mãꝫ siue subm. vñ illa dicunt᷑ eadẽ gñe isto mõ q̄cūq̄ꝫ hñt idem subm vel eandem mãm cõem circa quã pñt hre trãsmutationẽ. ⁊ que ñ hñt nõ sunt idem gñe isto mõ. vñ supi° in h decimo. Tex. cõ. 12. dcm̄ est: q̄ gñe differūt. quoꝝ nõ est cõis mã. Uoco aūt gen° logicū vel pdicabile. aliqd̄ cõe qd̄ est pdicabile i quid de plibus spẽ differẽtib°. vñ illa dr̄r idẽ gñe h mõ q̄ ꝯtinent᷑ sub aliq̄ tali cõi pdicabili in quid de ipsis. Ex h ifero corelarie: q̄ nõ est incõueniẽs aliq̄ eẽ idẽ gñe logico: ⁊ differre phico: sed nunq̄ꝫ contingit ecõuerso.

Quantum ad scdm sit ista pr° ꝯclo. corruptibile ⁊ icorruptibile differūt gñe phico. ꝓbatio hui°: illa sunt idem gñe phico q̄ hñt idem subm vel mãm circa quã pñt vicissim trãsmutari. sed corruptibile ⁊ incorruptibile nõ sunt hmõi. g° ⁊c. maioꝝ p3 ex dictis. ꝓbatio minoris. q̄r icorruptibilia vel nõ hñt mãm fm vna phicoꝝ. vt dcm̄ est octauo huius. ⁊ hr̄ ꝓpositū. vel si hñt nõ tñ hñt talẽ circa quã possint cū corruptibilibus hre trãsmutationem. q̄r iam nõ eẽnt icorruptibilia. g° ⁊c. ℂ Secūda ꝯclo sit ista. corruptibile ⁊ incorruptibile non dn̄t gñe logico. Hoc p3. q̄r hñt aliqd̄ cõe pdicabile de eis in quid. puta suba. g° sunt idẽ gñe logico. ꝯñtia p3 ex dictis ⁊ itelligitur de corruptibili causato ⁊ finito ad excludendū pmuꝫ ens. qd̄ rõne sue illimitationis est oino ex̄ genus.

Ad argumenta In oppositū. p3 q̄ ꝯcludunt q̄ de genere logico. ⁊ faciunt ꝓ secūda ꝯclusione. ℂ Et hoc de decimo metha.

ℂ Qm̄ aūt ois motus pmutatio quedã. permutatiões ãt tres dicte. haꝝ ãt que fm gñationeꝫ ⁊ corruptionem nõ motū. he ãt sūt que fm contradictionẽ. necesse aūt ea que ex subo in subꝫ mutationem esse solam ⁊c. Qõ. vnica.

Circa librum vndecimum methaphisice. Querit᷑. Utrū gñatio ⁊ corruptio sit mutatio successiua. ℂ Uidet᷑ q̄ nõ. q̄r si sic. g° gñatio ẽ motus. ꝯñs est falsum. vt p3 in lra. ergo ⁊ añs ꝯñtia p3. q̄r mot° ⁊ mutatio vident᷑ differre penes successiuū ⁊ instantaneū. nam motus est i tpe: mutatio vo i instãti. ℂ Cõtra: nullū agẽs cuius suba est in tpe agit in nõ tpe: vt dr̄ ꝓpenultima ꝓpõne de cãis: sed suba gñantis est in tpe. ergo ⁊ agit in tpe. ⁊ p ꝯñs gñatio mensurat᷑ tpe. ergo erit successiua.

Respondeo In ista qõne quidã tenent q̄ nõ. quidam tenent q̄ sic. primo ergo ptractãda ẽ opinio negatiua. secūdo opio affirmatiua. ℂ Q̄ natū ad primū: dr̄ q̄ forma subalis itroducit᷑ in instãti. ⁊ p ꝯñs gñatio erit in instãti. idem intelligendum est de corruptione. Modus ponendi est iste. q̄r si ex aqua gñetur ignis in toto tpe pcedẽti pcessit alteratio. puta calefactio dispositiua mãe aque ad introductionẽ forme ignis ⁊ in vltimo instãti alteratõis forma ignis introducit᷑. ⁊ forma aque remouet᷑ vel corrumpit᷑. ita q̄ gñatio ignis est terminus alterationis pcedentis. ℂ Pro ista ꝯclone ar. sic: q̄r si gñatio est successiua: vel esset ex pte mãe q̄ subiicit᷑: vel ex pte forme q̄ acquirit᷑. non ex pte mãe: q̄r ipsa est idiuisibilis: nec ex pte forme. Tũ q̄r ipsa est simplici ⁊ inuariabili essentia ꝯsistens: fm auctorem sex principioꝝ. Tum q̄r forme sūt vt numeri. ex octauo huius. Tex. cõ. 10. sicut ergo rõ numeri stat in indiuisibili: ita q̄ nihil põt addi vel diminui a numero quin mutet᷑ spẽs sic de forma: vt ibi dr̄. Tum q̄r successio in motu fm cõmen. 4. phicoꝝ. Tex. cõ. 71. capitulo de vacuo vel est ex resistentia mobilis ad motore

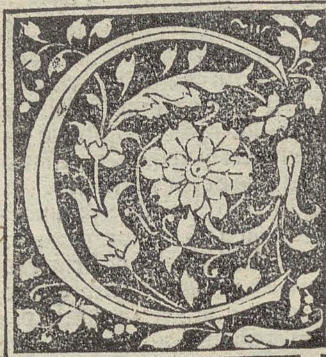
vel medij ad mobile. sed in gñatiõe nõ põt dari primuz. qꝛ mobile est ipsa mã que nõ hꝫ de seuñ resistat. cũ forma vniatꝫ mãe sũme ꝛ vltimate disposite. nec scdm potest dari. qꝛ nullũ ẽ mediũ in gñatiõe forẽ. Tũ qꝛ forã imediate vnitꝫ mãe. ꝛ agẽs imediate passo iungitꝫ. Tũ qꝛ termini gñationis sunt ꝯdictorij. s. esse ꝛ nõ eẽ. vt dꝫ hic in lrã. ſꝫ si est successio. ergo mediũ. inter contradictoria aũt nõ est mediũ. ex. x. huiꝰ. tex. cõ. 15. ergo in gñatiõe nõ erit successio. ℭ P̃. ad principale. qꝛ si sic ergo forma subalis suscipit magis ꝛ minꝰ. ꝯñs est falsũ. ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝯsequentie. qꝛ si gñatio talis forme eẽt successiua. necessario illa forma hr̃et gradus. ꝛ per ꝯñs potest participari ſm magis ꝛ minus. falsitas ꝯñtis pꝫ ꝑ phm in predicamentis. caplo de suba. vbi dicit ꝙ suba nõ suscipit magis ꝛ minus. ℭ P̃. si sic. ergo forme subali est aliquid ꝯriũ. ꝯñs est falsum. vt dꝫ in lrã paꝝ post. ꝓbatio ꝯñtie. qꝛ gñatio eẽt motus. oĩs ãt motꝰ ẽ inter contraria vel media. vt dictum est supra. ℭ Sed istam opinionem nõ teneo. cuiꝰ improbatio q̃ꝫtũ ad ꝯclõnẽ patebit ex ꝯfirmatiõe opiniõis sequẽtis. ℭ Cõtra modũ ponẽdi arguitꝫ sic. qꝛ si sic. gº accidens naturalr̃ est sine subo. ꝯsequẽs est falsum. ergo ꝛ antecedens. probatio consequentie. qꝛ alteratio vel forma ista ſm quam est alteratio precedens si fundatur in aliquo subo h̃ erit mediante forma subali. caloꝛ ergo p̃cedens formaꝫ ignis ſm te fundabitur in mã aque mediante aliq̃ forma substantiali. quero mediante q̃: nõ mediante forma aq̃. qꝛ cũ forma aq̃ repugnet calori: magis erit cã corrũpendi calorẽ q̃ꝫ essendi ipsum in mã aq̃. nec ẽ ibi mediante forª. generanda ignis. qꝛ illa nõdũ est. ꝛ ẽt qꝛ accidens est posteriꝰ forª. subali mediante q̃ fundatꝫ in subo. caloꝛ aũt iste p̃cedit formã ignis ſm te. ergo erit sine subo nec rõnes huiꝰ opinionis cogũt. ℭ Ad cuiꝰ euidẽtiã ẽ notandũ ꝙ motꝰ pt accipi dupliciter. cõiter. s. ꝛ ꝯcte. eo mõ quo loquitꝫ phs primo thopicoꝝ. de ꝓprio. nã ꝓpriũ ſm eũ ibi cõiter acceptũ ꝯuenit diffõni ꝛ ꝓprie passioni. ꝛ tñ illud nomẽ cõe ꝯtractũ approprìatꝫ ꝓprie passioni ꝛ retinet nomẽ cõe. ꝛ dꝫ appropriate ꝓpriũ. diffõ ãt noĩatꝫ terminus. Silr̃ in ꝓposito motꝰ q̃nq̃ꝫ sumitꝫ cõiter ad oẽm mutationeꝫ. sic hic inferiꝰ. ꝛ i. iij. phicoꝝ vbi diffinitꝫ motus ꝙ est actus entis in potẽtia ꝛc. vñ. iij. phi. explanans Ari. diffõnẽ motꝰ ꝑ exẽpla: exẽplificat de gñatiõe ꝛ alteratiõe. ꝛ oĩ alia mutatiõe. q̃nq̃ꝫ ãt accipitꝫ motꝰ ꝯtracte. vt distinguitꝫ ꝯtra gñationẽ ꝛ corruptionẽ. vt hic ꝛ in. v. phisi. ℭ Et notandũ. ꝙ gñatio ꝛ motus contracte acceptus nõ differunt penes successiuũ ꝛ instantaneũ. sed tñ penes terminos. ℭ Ubi sciendũ. ꝙ termini cuiuscũq̃ꝫ mutationis dupliciter possunt sumi. s. vt termini primi. vl̃ termini cõcomitantes. termini primi in quacunq̃ꝫ mutatione dicuntur habitus ꝛ priuatio. exemplum. ex non albo fit album ꝛ econuerso. ꝛ ex non igne fit ignis ꝛ eco nuerso. sed termini concomitantes dicuntur quia ambo sunt affirmatiui. quia tamen vnum includit priuationem alterius dicuntur concomitantes priuationem ꝛ habitum. qui sunt termini primi. exemplum. ex nigro fit album ꝛ econuerso. ꝛ ex aqua fit ignis. ꝛ econuerso. Ad propositum. omnis mutatio dicitur generatio accipiendo terminos primos. illa enim est mutatio a non subiecto in subiectum. vel econuerso. que ab Arist. generatio ꝛ corruptio nominatur in quocunq̃ꝫ genere fit. omnis etiam mutatio dicitur motꝰ accipiendo terminos concomitantes. ꝛ illa est mutatio a subiecto in subiectum. que ab Aristo. dꝫ motus. Quod autem generatio ꝛ motus non distinguantur penes successiuum ꝛ instantaneum. pꝫ per Aristo. v. phisico. Tex. cõ. 7. vbi distinguens generationem a motu collocat mutationem a non albo in album sub generatione. que tamen mutatio ẽ alteratio ꝛ ꝑ ꝯñs successiua. nullo dubitãte. ℭ Cõtra igitꝫ oĩs motꝰ ẽ generatio. si sumãtur termini primi qui sunt habitꝰ ꝛ priuatio. ꝛ ecõuerso oĩs generatio ẽ motꝰ. si sumantur termini cõcomitantes. q sunt ambo affirmatiui. ℭ R̃ñdeo. ꝯcedo ꝙ infertꝫ. ℭ Cõtra. q̃lr̃ ergo in suba spãlr̃ negatꝫ esse motus hic infra. ꝛ. v. phicorum plus q̃ꝫ in alijs generibꝰ. cũ in quolibet gñe possit dici eẽ generatio ꝛ motus ſꝫ terminos sic vel sic acceptos. ℭ Respondeo ꝙ subiectum generationis substãtialis. s. mã est minus ens q̃ꝫ in alijs mutationibꝰ. vñ h̃ ꝛ primo de generatione. Tex. cõ. zz. mã dꝫ esse nõ ens simplr̃. iõ in substãtia dꝫ magis appopriate mutatio a nõ subo in subm. vel ecõuerso q̃ꝫ in alijs gñibꝰ. ꝓpter h̃ nõ ita ꝑfecte i substãtia dꝫ eẽ motꝰ q est iter duos termios positiuos ꝯrios distinguẽdo ergo motũ a gñatione penes terminos dico vt p̃dixi. ꝙ in suba est motꝰ ꝛ gñatio. ꝛ silr̃ in q̃litate ꝛ quãtitate. excepto ꝙ in suba est gñatio simplr̃. ꝛ in alijs ſꝫ qd vt dꝫ in lrã. Ad primã rõnẽ dico ꝙ põt eẽ successio ex ꝑte vtriusq̃ꝫ. cũ dꝫ de mã ꝙ ipsa est idiuisibilis. dico ꝙ veꝝ ẽ de se. tñ est diuisibilis ꝑ accñs rõne quãtitatis. cũ postea dicitꝫ de forma. ꝙ est indiuisibilis ꝛ simplex. dico ꝙ est indiuisibilis ſm eẽ specificũ. qꝛ sic abstrahit ab oĩ gradu. ꝛ intelligit ille auctoꝛ ꝛ Aristo. viij. huiꝰ. vt ibidẽ dictũ fuit sed h̃ nõ obstãte ipsa hꝫ gradus idiuiduales eẽntiales ſm quos põt itrinsece ꝑticipari. ℭ Ad scdam ꝓbationẽ dico ꝙ successio põt eẽ in ꝓposito tã ex ꝑte mãe q̃ꝫ forme. cuꝫ arguitꝫ de mã ꝙ nõ hꝫ vñ resistat. dico ꝙ veꝝ est de se. ſꝫ tñ vt est sub forma ꝛ dispõne ꝯria forme iducẽde hꝫ vnde agẽti resistat. ꝛ sic est resistẽtia mobilis ad motorẽ. Est ẽt resistẽtia medij ad mobile. ꝓut dispõ ꝯria tenet locũ medij. Cũ aũt additꝫ. ꝙ forã imediate vnitꝫ mãe ꝛc. dico ꝙ verũ ẽ corrupta pria forã. verũtñ priꝰ ex nã rei corrũpitꝫ pria q̃ꝫ scda introducat. ꝛ illud priꝰ mediat iter formã ꝛ formã ꝛ agẽs ꝛ passũ. ℭ Ad q̃rtã ꝓbationẽ cũ dꝫ ꝙ termini gñationis sũt ꝯdictorij. Dico ꝙ falsũ est. ſꝫ sũt priuatioꝛ hitꝰ vñ ꝑ eẽ ꝛ nõ eẽ intelligit Aristo. priuationẽ ꝛ hitũ vt declaratũ fuit q̃rto huiꝰ in q̃dã q̃õne. ℭ Ad rõnẽ scdam principalẽ. cũ ifertꝫ. ergo forma substãtialis suscipit magis ꝛ minus. cõcedo ꝯñs. ℭ Ad illud de p̃dicamẽtis ꝛ substãtia nõ suscipit magis ꝛ minꝰ intelligẽdũ ẽ de suba ſm eẽ specificũ. ꝛ nõ ſm eẽ indiuiduale. qꝛ si sic. includit gradus. vt ꝓbabitꝫ. ℭ Ad tertiũ. dico ꝙ sube est aliqd ꝯriũ accipiendo large ꝯrietatẽ. vt fuit oñsũ. x. huius. Ad ꝓbationẽ dicẽdũ ꝙ loqtꝫ de ꝯrietate stricto mõ. vt ibidem dictũ fuit.

Quantum ad secũdũ vt meliꝰ appareat opio affirmatiua. declaro tres ꝯclõnes. ℭ Prima sit ista ꝙ forma subalis hꝫ gradus intrinsecos eẽntiales ſꝫ quos suscipit magis ꝛ minꝰ ꝛ intrinsecã diuisionẽ. Hanc oñdo sic. prio ex q̃litate ꝓpria ꝯparata ad subiectũ cuiꝰ est. ꝛ arguo sic. calidũ intẽditꝫ ꝛ remittitꝫ. ergo ignis. ꝛ hr̃ ꝓpositũ. añs pꝫ ad sensũ. ꝓbatio ꝯñtie. cã nãli silr̃ se habẽte ꝛ cãtũ silr̃ se hꝫ. ſꝫ caloꝛ in diuersis indiuiduis ipsius ignis nõ similiter se hꝫ. nã vnus caloꝛ ẽ itẽsioꝛ alio. pꝫ ergo ꝙ ignis qui est cã nãlis caloris nõ silr̃ se hꝫ. sed vnus est intẽtioꝛ q̃ꝫ alius. maioꝛ ꝓbatꝫ. qꝛ oĩs causa nãlis agit quãtum potest ꝛ ſm vltimum potentie. ꝛ sic omnis causa eque ꝑfecta causabit effectũ eque ꝑfectũ. ergo a destructione ꝯñtis: effectu nãli nõ eque ꝑfecte ꝛ nõ silr̃ se habẽte. nec cã nãlis similiter se hẽbit. ℭ Sed diceres ꝙ diuersitas caloris cãti accidit ꝓpter cõtrariũ agẽs ipediẽs. nã ipse ignis quãtum est de se semꝑ causaret calorẽ eque intẽsũ. ſꝫ ipeditꝫ ꝑ ꝯtraria. iõ quãdoq̃ꝫ itẽsũ. q̃nq̃ꝫ remissũ causat. ℭ Cõtra. excludatur oẽ cõtrariũ. pꝫ ꝙ indiuidua ignis sibi derelicta non sũt eque calida. qꝛ maioꝛ ignis calidioꝛ est ꝑuo igne. ceteris paribus. ℭ Alr̃ dicitꝫ negãdo minorẽ. qꝛ caloꝛ nõ causatur ab igne effectiue. ſꝫ ignis est in sola potẽtia passiua respectu caloris. maioꝛ ãt rõnis hꝫ veritatẽ de causis nãlibus effectiuis. ℭ Cõtra qꝛ oĩs potẽtia materie passiua ẽ ꝯtradictionis. 9. huius. Tex. cõ. 17. sed ignis non est potẽtia contradictionis ad formã caloris. alr̃ enĩ posset esse calidus ꝛ nõ calidus. ergo nõ est in potẽtia materie passiua ad calorẽ. ergo erit cã eius effectiua. ꝛ tũc idẽ qd priꝰ. ℭ Secũdo principalr̃ arguitꝫ ad idẽ. ex qualitate ꝓpria cõparata ad aliud subiectũ sic in alteratione. p̃cedẽte corruptione aque in ignem itroducitꝫ caloꝛ. ergo ꝛ forma ignis

nõ pfecta. ergo remissa. ꝛ sic habet̃ ꝓpositũ. añs ẽt pꝫ ẽm cos. prima cõsequentia ꝓbatur. Tum. q2 nullũ ꝓpriũ accidẽs est sine ꝓpria forma sui subiecti. vñ corpa in aq̃ vel aere nõ tãgũt se imediate. q2 hũiditas aeris nõ est sine aere. nec aq̃ sine aqua ex scḋo de aĩa. Tex. cõ. iij. sed calor est ꝓpriũ accidẽs ignis. ꝛ maxime calor generatus in alteratione facta ab igne. Tũ. q2 eadẽ rõne totus calor igneus posset ẽe in aqua sine forma ignis. qḋ videt̃ oĩno extra rõnẽ. secũda ꝯñtia principalis ꝓbat̃. q2 forme specifice repugnãtes iposibile est q2 sint in eadẽ mã ẽm ẽe intensũ. ergo hñt ibi ẽe ẽm ẽe remissũ. puta forma aq̃ ꝛ forma ignis in ꝓposito. ℙreterea tertio arguit̃ sic. oẽ qḋ mutat̃ ptiz est in termino a quo. ꝛ partiz est in termino ad quẽ ex sexto phicoꝝ. Tex. cõ. 32. vbi dicit cõmen. q2 hꝫ veritatẽ in quatuoꝝ generib⁹. ꝛ ꝑ cõsequẽs in mutatione substãtiali. aliter nõ eẽt nisi in trib⁹. tũc quero ly. partiz ꝛ partiz. aut accipiat̃ ꝑ diuisibilitate forme ẽm quã est mot⁹. aut pro diuisibilitate subiecti qḋ mouet̃. si primũ. habet̃ ꝓpositũ q2 forma substãtialis est diuisibilis. si scḋm cõtra. Tũ. q2 ꝓpositio phi erit falsa. nã illa vna ps mobilis sit. a. puta pedalis. illud. a. ꝑmutat̃. ꝛ tñ ẽm rẽ nõ est ptiz sub vtroqꝫ termino. sed in altero solũ. Tũ. q2 cõtingit aliqḋ totum simul alterari. ex. vij. phisicorum. Tex. cõ. 23. ꝛ in de sensu ꝛ sensato. igitur in tali alteratione partiz ꝛ partiz nõ pñt accipi ex pte mobilis. Tũ. q2 Aristo. peteret principium. vult eñi ibi ꝓbare q2 oẽ mobile est diuisibile. acciperet. n. qḋ vult ꝓbare. nã si mobile hꝫ partiz ꝛ partiz est diuisibile. ℂ ℙreterea quarto arguit̃ sic. oĩs pfectio q̃ potest numerari in plurib⁹ maiorẽ pfectionẽ dicit in plurib⁹ q̃3 in vno. ẽm Aug. qrto de trinitate. caplo prio. s3 forma ignis est nũerabilis in plurib⁹ indiuiduis. pꝫ. ergo ꝛc. si igit̃ duo ignes iũgant̃ ꝛ fiat vn⁹. qs deberet ambigere qn ille vn⁹ ignis pfectiorẽ ꝛ intẽsiorẽ formã hẽat q̃3 duo ex qb⁹ cõponitur. seorsũ sũpti. nã duo pfecta pfecti⁹ aliqḋ ponunt q̃3 vnũ tñ. ceteris paribus. ℂ Scḋa ꝯclo sit ista. forma substãtialis nãlis est actu extẽsa hñs ptẽ extra ptẽ. Hãc ostẽdo sic. oĩs forma que nõ respicit mãm indiuisibilr. extẽditur ad extẽsionẽ mãe. ꝛ hꝫ ptẽ extra ptẽ. s3 quedam forma substãtialis nãlis ẽ hmõi. ergo ꝛc. maior patet. q2 de aĩa brutoꝝ de qb⁹ forte minus videtur. dixit Aristo. primo ꝛ secũdo de aĩa. i p⁹ textu cõ. 93. q2 diuidit ad diuisionẽ corporis. sicut inducit in aĩalib⁹ anulosis. q̃ diuisa in ptes sentiũt ꝛ mouent̃. ꝛ ꝑ ꝯñs aĩa diuidit in eis. Dico at̃ formaꝫ substãtialẽ nãlẽ q̃ est de mã educibil⁹ ꝑ naꝫ. ad excludedã aĩam rõnalẽ. q2 illa nõ est extẽsa nec diuisibilis in essentia. ℂ Tertia ꝯclo est ista. gñatio forme sbalis ẽ successiua. Hoc pꝫ ex pdictis. q2 cũ hẽat gradus ꝛ sit extẽsa hñs ptẽ extra ptẽ nõ põt iduci i istãti. ℂ ℙreterea tertio phi. data diffinitione mot⁹ exẽplificat phs de generatiõe ꝛ corruptione. q2. s. gñatio est act⁹ gñabilis inquãtũ gñabile. ꝛ corruptio act⁹ corruptibilis inquãtũ corruptibile. tũc sic oĩs motus est successiua trãsmutatio. s3 gñatio est motus vt dicit Aristo. tertio phicoꝝ. ergo ꝛc. ℂ S3 dices q2 Aristo. tertio phi. loqt̃ de motu large ꝑ oĩ mutatione. s3 diuidit eã in spẽs qnto phi. ꝛ ibi sepat gñationẽ a motu. ꝓbãs q2 gñatio q̃ ẽ a nõ subo in subꝫ nõ ẽ mot⁹ q̃ est a subo i subꝫ. ℂ Cõtra. q2 si sic. ergo vsqꝫ ad locũ illũ vbi diuidit mutationẽ in suas spẽs loqt̃ de mutatiõe large ꝛ cõiter. s3 pri⁹ añ illud caplin ꝯ iuxta principiũ qnti ꝛ hꝫ h in lr̃a: q2 in oĩ motu reqrit̃ tẽp⁹. ergo in oĩ mutatione. ꝛ ꝑ ꝯñs omnis mutatio erit successiua. ꝛ sic habet̃ ꝓpositũ. ℙro ista cõclusiõe habentur multe auctoritates tã in sexto q̃3 in. vij. phisi. quas cã breuitatis omitto. Recolo eñi hanc materiam plirius ptractasse in quadã questione ordinaria. ꝛ intellige de corruptione quod dictũ est de generatione in illa qone. q2 eadem rõ est vtriusqꝫ.

Ad argumentum in oppositũ. cũ infert̃ q2 generatio est motus. concedo ꝯñam ꝛ ipm cõsequẽs primo mõ exposito in corpe questionis ꝛ ibidem dictũ est ad id qḋ allegabat̃ de pho hic ꝛ in. v. phicorum. ℂ Et hec de vndecimo methaphisice.

ℂ ℙostea q2 quecũqꝫ ex vniuoco fit suba. nã ꝛ q̃ natura sunt substãtie. ꝛ alia ꝛc. Qõ. j.

Circa librum duodecimum methaphisice. Queritur primo vtrũ oĩs ꝓductio vel inductio cuiuscũqꝫ forme sit vniuoca. ℂ Videt̃ q2 nõ. nã oĩs ꝓductio vniuoca reqrit silitudinẽ forme iter ꝓducẽs ꝛ ꝓductũ. ꝑ hoc eñi distinguitur ab equoca. sed nõ oĩs ꝓductio forme est hmõi. ergo ꝛc. minor pꝫ in ꝓductione caloris vel plãte facte a sole. ℂ Cõtra phs h in littera. Tex. cõ. 13. ꝛ idẽ habetur septimo huius. Tex. cõ. 32.

Respondeo primo pmittã triplicẽ distictionẽ. secũdo ꝯcludã vnã ꝯclõnẽ. ℂ Quãtũ ad primũ. cũ oĩs ꝓductio vniuoca necessario reqrat silitudinẽ forme aliquo mõ iter ꝓducẽs ꝛ ꝓductũ sit ista prima distictio. q2 silitudo realis est duplex. qdã formalis. ꝛ qdã virtualis. ℙrima est qñ agẽs hꝫ formã quã ꝓducit formalr in se. vt hõ generat hoiẽ. equus equũ. Secũdo mõ est qñ agẽs hꝫ formã quã ꝓducit in se virtualr. nõ formaliter. vt cum sol generat calorẽ in medio. ℂ Scḋa distinctio sit hec. silitudo formalis est duplex. qdã ẽm spẽm. qdã ẽm aliqḋ cõi⁹. exemplũ primi. hõ generat hoiem. exẽplũ secũdi. ex equ⁹ generat mulũ quibus est forte genus aliqḋ cõe puta iumẽtum vel aliqḋ tale in quo ꝯueniũt equus ꝛ mulus. vt dicebatur. 7. huius. Tex. cõ. 28. ℂ Tertia distinctio sit h. silitudo ẽm spẽm spẽalissimã est duplex. qdã in forma ꝛ modo essendi forme. quedã in forma sola. ꝛ nõ in modo essendi forme. Exemplũ primi. hõ generat hoiem. pꝫ exẽpluꝫ secũdi artifex ꝓducẽs archaꝫ. nã l3 foĩa arche sit i vtroqꝫ. tñ in artifice existit ẽm modum intentionalẽ. in arche at̃ ẽm modũ realẽ. ℂ Ex his possunt haberi quatuor gradus in similitudine ꝛ generatione vniuoca. primus est pfectissimus. qñ. s. est silitudo inter generãs ꝛ genitũ in forma ꝛ in mõ essendi forme. secũdus aliquãtulum deficit a primo. qñ. s. est silitudo in forma. nõ aũt in mõ essendi. tertius est quãdo est silitudo in forma nõ ẽm spẽm spẽalissimam. sed ẽm aliqḋ cõius. quartus est quãdo est tñ similitudo virtualis ꝛ nullo mõ formalis. talis vniuocatio ẽ impropriissime dicta. ꝛ ẽm quid. Ex his ꝯcludo corelarium q2 aliqua ꝓductio est vniuoca ẽm quid. ℂ Ex his cõcludo corelarium q2 aliqua ꝓductio est vniuoca ẽm vnũ gradũ ꝛ tamen equiuoca ẽm alium gradũ inquantum deficit ab alio. Cuius ratio est. quia quãdo inter duo extrema ponũtur plura media. q̃to mediũ recedit ab vno extremo. tãto accedit ad alterũ. ꝛ ecõuerso. nũc at̃ vniuocatio ꝛ equiuocatio stricte sũpta sũt qdã extrema inter que cadũt pdicti gradus vniuocationis vt media. ꝛ ideo quanto aliquis gradus recedit ab vniuocatione stricte sũpta q̃ est ẽm primũ gradũ tanto accedit ad equiuocationẽ que est ẽm vltimum gradum. ꝛ iõ generatio muli ex equo potest dici equiuoca si ꝯpetur ad gñationem hoĩs ex hoĩe. põt etiam dici vniuoca si ꝯpetur ad generationẽ plante ex virtute solis.

Quantum ad secũdum sit ista cõclusio rñsiua ad questionẽ. q2 oĩs ꝓductio cuiuscunqꝫ forme est vniuoca. accipiẽdo large vniuocationẽ ẽm aliquẽ gradũ predictoꝝ. ꝛ sic intelligit phs. Ad argumẽtũ in oppositũ. cõcedo maiorẽ accipiendo vniuocationẽ stricte. Aliter negãda est vt pꝫ ex dictis.

ℂ Mouet autem vt animatum. moto ŷo alia mouet ꝛc. Tex. cõmenti. xxxviij. Qõ. ij.

Queritu

Queritur. Utrũ primum celũ moueat immediate a primo pricipio ¶ Dicendũ ẜm rei veritatẽ. q̈ primum mobile hʒ duo mouẽtia. vnũ sepatũ qđ ẽ deꝰ mouẽs i rõne aĩati ꝛ desiderati aliud cõiunctũ qđ est intelligẽtia. secunda imediata post deũ. ꝛ q̄ imediate mouet in rõne amãtis. ꝛ mediãte illa deus celũ mouet. ꝛ h̄ exp̄ssa sentẽtia Auicẽne. 9. metha. ¶ Sed qd de intẽtione Arist. dicit vnus expositoꝛ q̈ sentẽtia est q̈ celũ mouet̃ imediate a p̄io principio qđ est deus. Sʒ hoc nõ videt̃ valere. qꝛ superius. Tex. cõ. 36. dixit q̈ primũ mouẽs mouet primuʒ motũ in rõne amati. opʒ ergo q̈ sit aliqd mouẽs qđ moueat in rõne amãtis. de quo dixit supra. q̈ ip̄m ꝯsequitur maxima delectatio ex h̄ q̈ intelligit ꝛ amat primũ mouẽs ꝛ illud est alia scđa intelligẽtia q̄ vocat̃ aĩa celi nõ in rõne informãtis. ſʒ in rõne mouẽtis. vt ońsũ est ergo huius. ꝛ h̄ ẽ expressa sentẽtia ꝯmen. 8. phi. vbi exponit phʒ assignãs primo celi duplex mouẽs. vnũ cõiunctũ. ꝛ aliud sepatum h̄ etiã videt̃ expressa sentẽtia Aristo. in. 8. phi. q̈ potẽtia infinita nõ põt mouere corpꝰ in tẽpore. qꝛ sic alia potẽtia finita posset mouere in eq̄li tẽpore. eo q̈ augmẽtata virtute motiua minuit̃ tp̄s in quo mouet. ẜm h̄ ergo hẽtur q̈ deus nõ põt imediate causare motũ p̄prie dictũ q̄ necessario erit in tp̄e. posuit ergo duo mouẽtia ordinata. quoꝛuʒ primũ mouet mediate. qꝛ dat v̄tutẽ scđo. ꝛ qꝛ p̄petuo dat istã virtutẽ. iõ est cã p̄petuitatis in motu. finitas ãt virtutis recepte si finita sit. q̄ nõ est aliud a nã angeli q̄ ẽ scđm mouẽs est cã successionis in motu. qꝛ illi virtuti. si potẽtia finita põt esse aliqua resistẽtia in mobili. q̄ nõ posset esse virtutis infinite. h̄ videt̃ intẽtio Aristo. ipse tñ vtrũqʒ mouẽs videt̃ accipe p̄ vno ꝛ illud p̄mittere in computatione substãtiaꝝ mãliũ. quaꝝ numerus accipitur ẜm numerum mobiliũ celestiũ. vt pʒ infra.

¶ Oñsum est ãt ꝛ qꝛ nõ contingit hẽre hãc substantiã magnitudinẽ vllam. veꝝ sine p̄te indiuisibilis. mouet eni p̄ infinitũ tp̄s: ꝛ nõ habet potentiam infinitam finitum ꝛc. Textu cõmenti quadragesimiprimi. Qõ. iij.

Queritur. Utrũ Aristo. posuerit oẽs intelligẽtias virtutis ĩfinite. ꝛ per cõsequẽs quosdã deos. ¶ Videt̃ q̈ sic. nã supꝛꝰ ca. iiij. Tex. cõ. 41. reperit ońsũ esse. 8. phi. q̈ nõ ꝯuenit primũ mouẽs hr̃e magnitudinẽ ex eo q̈ hʒ potẽtiã infinitã. ꝛ potẽtia ĩfinita nõ põt eẽ in magnitudine finita vel infinita. ¶ Itẽ post illud caplʒ stati in p̄ricipio. 5. ca. Tex. cõ. 42. q̄rit vtꝝ positionẽdũ sit tñ vnã talẽ subam eẽ. aut p̄les. ꝛ determinat q̈ p̄les ẜm nũeꝝ lationũ. ergo vr̃ eẽ ĩtẽtio sua cõpãdo ꝯp̄lonẽ p̄cedẽtẽ ad ꝯclõnẽ sequẽtẽ q̈ p̄les sũt substãtie sine magnitudine. qꝛ p̄les potẽtie ĩfinite. ¶ Preterea in eodẽ. v. ca. Tex. cõ. 43. post principiũ dicit. q̈ tot subas ẽ necesse eẽ nã sempiternas ꝛ imobiles ẜm se ꝛ sine magnitudine p̄p p̄dictã cãm. s. q̄ dicta fuit in. iiij. ca. q̄ est hẽre potẽtiã ĩfinitã. qꝛ illa nõ põt eẽ in magnitudine finita vel ĩfinita. ꝛ h̄ mõ fuit lr̃a priꝰ exposita. ¶ Preterea in fine huiꝰ ca. Tex. cõ. 50. dicit q̈ si q̄s accipiat h̄ solũ a primis p̄hi̇s q̈ p̄ias sb̄as deos existimauerũt. dinine itaqʒ dictũ eẽ putabit ꝛ ẜm veri sĩl'itudinẽ. in q̄bꝰ verbis vr̃ approbare sñiam illoꝝ q̄ subas sepatas posuerũt deos eẽ. ꝛ p̄ cõseq̄ues potẽtie ĩfinite. Preterea. iiii. qꝛ. p. in p̄logo. ꝛ. vi. huiꝰ vocat istã sciaʒ theologiã ꝛ diuiã. q̄tenꝰ ẽ de substãtijs sepatis a motu ꝛ a mã ñ solũ ẜʒ ꝯsideratiõnẽ. ſʒ ẽt ẜʒ eẽ qđ nõ valet nec vr̃ valere nisi oẽs ille sube eẽnt dij. p̄pter istas auctoꝛitates q̄dã tñ tenẽt p̄tẽ affirmatiuã huiꝰ qõnis. ¶ Cõtra. qꝛ nulli auctoꝛi vr̃ esse ĩponẽda falsa sentẽtia nisi expresse hẽatur ex dictis suis vel euidẽter sequatur ex dictis suis. ſʒ ĩtelligẽtiã seu angelũ eẽ potẽtie ĩfinite seu ens ĩfinitũ ꝛ a se ꝛ quoddã necesse eẽ siue deũ. non solũ est falsum sed valde absurdũ. qꝛ eius oppositũ põt demõstrari. vt patebit infra. nec illud sequitur ex lr̃a p̄hi. ergo non videtur hoc sibi rõnabiliter ĩponendũ

Respõdeo sequẽdo doctrinã scoticã declaro duas ꝯclõnes. ¶ Pria ꝯclõ sit ista. intelligẽtias alias a prima nõ esse potẽtie ĩfinite est veꝝ q̈ põt demonstrari. p̄batio huiꝰ. ĩpossibile est eẽ p̄les deos. ergo p̄les naturas simplr̃ infinitas. ańs supponit p̄ nũc. qꝛ ĩferiꝰ in fine huiꝰ op̄is dʒ demõstrari p̄. vi. vias. q̄õne de vnitate principis vniuersi. ꝯña est euidẽs. qꝛ q̄libet deꝰ si eẽnt plures hẽret potẽtiã ĩfinitã ꝛ eẽt quoddã necesse eẽ. Scđa cõclõ sit ista. nõ eẽ p̄les deos seu p̄les substãtias potẽtie ĩfinite est veꝝ ex ĩtẽtione p̄hi ꝯcessũ. Hãc ońdo q̄drupliciter p̄io ex ĩtẽtiõe eiꝰ ĩ h̄. iz. met. nã ĩferiꝰ ca. vltio. Tex. cõ. 52. ꝯcedit oĩa entia hr̃e iter se ordinẽ ad vnũ primũ. ſʒ ĩfinitũ ĩtẽsiue nõ põt eẽ subordinatũ eẽnalr̃ alicui alteri. nec sicut ad finẽ. qꝛ bonũ infinitũ nõ est p̄p aliud. ſʒ bonũ totius vniuersi vtroqʒ mõ se hʒ. s. ꝛ in ordine entiũ inter se. ꝛ in ordine eoꝝ ad optimũ sepatũ. nec ĩfinitũ põt eẽ alteri subordinatũ vt p̄ricipãti. qꝛ ip̄m hʒ virtutẽ ĩfinitã. ꝛ tñ ẜm Aristo. in fine huiꝰ. iz. entia nõ volũt male disponi. vnꝰ ergo p̄ri̇ceps. ꝛ p̄ ꝯñs nõ erũt p̄la infinita. qꝛ nõ eẽnt ordinata dicto mõ. ¶ Rñdet̃ q̈ Aristo. ꝯcedit ordinẽ ĩ entibꝰ sepatis qꝛ cã scđa depẽdet a p̄ria. lʒ nõ sit cãliter ab ea sic ẽ in spẽbus figuraꝝ ꝛ nũero. qꝛ posterioꝛ spẽs nũeri ꝛ figure non est cãliter a p̄ori spẽ. lʒ depẽdeat ab ip̄a. ¶ Cõtra. qꝛ nihil est depẽdẽs ab aliq̄ in essendo a quo nõ hẽat eẽ in aliquo gñe cãe. oppositũ p̄dicati vr̃ inferre oppositũ subiecti ꝛ ꝯsilr̃ de p̄manẽtia. nec ob. illud de nũeris. qꝛ nũerꝰ mioꝛ mãlr̃ ꝛ potẽtialiter acceptꝰ ẽ p̄s nũeri maioꝛis. p̄s ãt hʒ rõnẽ mãe. vt pʒ. v. huiꝰ ca. de cã. Tex. cõ. 3. p̄tes inq̄t totiꝰ vt ex quo cãe sũt ꝛ ibidẽ. hoꝝ ãt h̄ q̄si subm. i. mã vt p̄tes. nũerus vo minoꝛ actualr̃ ꝛ formalr̃ acceptꝰ nõ est p̄s maioꝛis. nec ab ipso sic accepto depẽdet maioꝛ nũerus in essendo. ¶ Preterea supꝛꝰ ca. iiij. Tex. cõ. 36. dicit de p̄io mouẽte. q̈ mouet sic appetibile ꝛ ĩtelligibile mouet ñ motũ. sic ãt mouet ĩtelligẽtiã sibi p̄ximã. ergo cãt intelligere illiꝰ. ſʒ illud ĩtelligere ẜm Aristo. ca. sequẽti. Tex. cõ. 39. ẽ idẽ cũ suba ĩntelligẽtie. ergo cãt subam scđe ĩtelligẽtie. ꝛ p̄ ꝯñs ĩtelligẽtia ẽ cãta ab ipso. ergo nõ ẽ deꝰ nec potẽtie ĩfinite. ¶ Dices q̈ illud mouẽ primi est methaphoꝛicũ. ꝛ ñ est p̄prie aliq̄d cãre. Cõtra oĩs ĩtellectio q̄ nõ est eadẽ obõ cãtur ab obõ. ꝛ vr̃ q̈ effectiue p̄ cõmen. q̄ vult q̈ balneũ in mẽte mouet vt efficiẽs. ¶ Scđo p̄bat̃ idẽ ex ĩtẽtõe Ari. viij. phi. vbi p̄bat q̈ mouẽs potẽtie infinite nõ põt imediate mouẽ celũ. ergo monet̃ ĩmediate ab aliquo mouẽte ĩfinito. illud ẽ ĩtelligẽtia p̄p̄ria motrix. vult ergo q̈ ĩtelligẽtia sit finita. ꝛ p̄ ꝯñs nõ deꝰ. ¶ P̄ ibidẽ. viij. phi. vult q̈ mouẽs potẽtie ĩfinite mouet celũ motu ĩfinito. ꝛ nõ imediate. vt dc̄m ẽ. ergo mediãte ĩtelligẽtia. ꝛ hãc asserit ꝯmẽ. eẽ ĩtẽtionẽ eiꝰ in h̄. iz. s. q̈ mouẽs finitũ mouet ĩmediate. sũt ergo illa duo mouẽtia ordinata. tũc sic: q̄ñcũqʒ sũt agẽtia eẽntialr̃ ordiata: aut secũdũ accipit eẽ a p̄io. exẽplũ de celo ꝛ agẽte p̄ticulari coꝛruptibili. aut accipit aliquã ĩfluẽtiã a p̄io. exẽplũ baculus accipit motũ a manu vt moueat lapidẽ. aut tertio ambo agẽtia attingũt eũdẽ effectũ immediate. exẽplũ de p̄re ꝛ mr̃e respectu gñationis p̄lis. vt ońsũ fuit. viij. huiꝰ. q̄ro ergo quo istoꝝ triũ modoꝝ se habẽt illa duo agẽtia in mouẽdo celũ. nõ tertio mõ. qꝛ statiʒ seq̄t̃ q̈ in eq̄li tp̄e. imo in eodẽ moueret vtꝰ finita ꝛ ĩfinita qđ est ꝯ suppositũ. Si det̃ secũdũ hr̃ p̄positũ cũ ẜm Ari. nihil recipiat̃ in ĩtelligẽtia aliud ab eiꝰ nã. si det̃ primũ pʒ euidẽter q̈ h̄ ẽ p̄positũ. pʒ ergo q̈ Ari. sic ĩtellexit illa agẽtia sic ordiata q̈ secũdũ ẜm eẽ depẽdeat a p̄io. ꝛ tũc primũ mouet mediate. qꝛ dat eẽ ꝛ v̄tutẽ p̄xio mouẽti. ꝛ qꝛ p̄petuo dat eẽ illud ꝛ v̄tutẽ. iõ est cã p̄petuitatis in motu. finitas ãt v̄tutis recepte q̄ nõ ẽ aliud a nã angeli ẽ cã successionis in motu. qꝛ illi v̄tuti põt eẽ aliq̄ resistẽtia in mobili q̄ nõ posset eẽ respectu v̄tutis ĩfinite vt iaʒ supꝛꝰ dictũ fuit

erponendo litterā. ¶ Tertio ꝓbatur idē ꝑ cōmē. q de itē-
tione Aristo. loquēs in de sub̄a orbis ca. iij. dicit ꝙ cor-
pus celeste nō idiget tm̄ virtute mouēte in loco. ſʒ ēt virtu
te largiēte ū ſe ⁊ in sub̄a ꝑmanētiā eternā. ⁊ ſequit̄: dixe-
rūt āt ipʒ. ſ. Aristo. nō dicere cām agētē totū. i. celū. ſʒ tm̄
cāʒ mouētē. ⁊ tm̄ illud. ſ. celū dixit eē formalr̄ necessariū vt
pʒ. ix. huiꝰ ca. vij. Tex. cō. 17. est āt nihil in potētia sempi-
ternū. ergo ista potētia pōt stare cū itētiōe ph̄i ꝙ deꝰ esset
cā eē ⁊ sub̄e ipiꝰ itelligētie sic ſʒ ꝯmē. fuit itētio eiꝰ de celo.
¶ Quarto ꝓbat̄ idē ꝑ Aui. ix. met. ca. iiij. q vult ex itētio
ne ꝙ oīs itelligētia creata est a pria. ſʒ ſʒ quēdā ordinē. nā
scdāʒ itelligētiā eē cātā a pria. ⁊ tertiā a scda. ⁊ sic de alijs
⁊ forte in h̄ n̄ solū nō ꝯdicit ph̄o. ſʒ explicat illud de mō ⁊
ordine ꝓductiōis qd̄ Ari. nō explicat. vel si dicat̄ Ari. po
suisse oēʒ itelligētiā eē imediate ꝓductā a prio. tūc Aui. ꝯ-
dicit sibi quātū ad ordinē quē ponit. ſʒ in ꝓposito ꝯcordat
. ſ. ꝙ itelligētia sit ꝓducta. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ē deꝰ nec potētie ifi
nite. de mō āt illiꝰ cātionis ſm̄ itētionē Ari. ⁊ Aui. nō est
p̄ntis speculatiōis igrere. sufficit eni h̄r̄e itētiōeʒ Ari. quā
tū ad ꝯclōnē de q̄ q̄rit qd̄. ¶ Ad primā auctoritatē q̄ alle-
gat̄ dicēdū ꝙ vltia ꝯclō illiꝰ. iiij. ca. nō est illa. ꝙ primuʒ
mouēs ē sine magnitudīe ⁊ potētie ifinite. ſʒ post istā seq̄t̄
alia. ꝙ. ſ. sub̄a imālis ē ipassibilis ⁊ ialterabil̄. oēs. n. alij
motꝰ sūt posteriores eo q ē ſʒ locū. h̄ āt ē maior ⁊ supplet̄
minor ꝙ illa sub̄a nō est mobil̄ ſʒ locū vt h̄r̄ ex p̄dictis. ⁊
seq̄t̄ ꝯclō. ergo nō ē mobil̄ aliquo motu posteriorʒ ⁊ ita in
alterabil̄. ⁊ ita seq̄t̄ principiū. 5. ca. Utrū añ vnā talē ⁊c.
ita ꝙ illa qd̄ referēda ē ad subāʒ ialterabilē de q̄ imediate
p̄cessit sermo ⁊ nō ad illā subāʒ q̄ est potētie ifinite de q̄ fu
it sermo priꝰ. tūc ꝯcedo subās ialterabiles esse pl̄es iuxta
nūeꝝ lationū ſʒ itētōnē ph̄i. ¶ Ad scdāʒ auctoritatē dd̄ ꝙ
negatio alicuiꝰ p̄t ꝯcludi de aliq̄ ꝑꝑ qd ꝑ tot media quot
p̄nt eē cāe in ipo repugnātie ad affirmationē oppositā. ꝙ
si vnū sit cā adeq̄ta repugnātie illud erit mediū adeq̄tum
ad oñdēdū talē negationē. exēplū ad oñdēdū ꝙ hō n̄ ē la-
pis pōt sumi ꝑ medio. q2 hō est aīal. q2 est risibil̄. q2 est rō
nale. ⁊ forte rōnale qd̄ ē dr̄ia specifica hōis ē huiꝰ negatio
nis ⁊ repugnātie cā adeq̄ta. ¶ Ad ꝓpositū dico ꝙ ifinitas
itēsiua est cā vna repugnātie ad h̄r̄e magnitudinē. ſʒ n̄ ade
q̄ta. puꝝ. n. itellectuale non pōt h̄r̄e magnitudinē. q2 forā
itellectualis nō est extēsibil̄. ſʒ si aliqd̄ itellectuale sit quā
tū: hʒ māʒ q̄ ꝑficit̄ a forā itellectuali. ⁊ tūc recipit quātita
tē nō rōne itellectualitatis. ſʒ rōne māc quā ꝑficit forā in-
tellectualis sic est in hoīe. oʒ ergo illa duo ꝯiūgi. ſ. itelle-
ctualitatē ⁊ imālitatē ad h̄ndū mediū sufficiēs. q2 sic n̄ suf
ficit sola itellectualitas vt pʒ in hoīe: sic nec sola imālitas
vt pʒ in celo qd̄ n̄ hʒ māʒ ſʒ mētē Ari. vt ꝓbatū ē. viij. hu
ius. h̄ ergo ꝓpō est vera h̄ns ifinitā potētiā n̄ hʒ magnitu
dinē. ⁊ h̄ ē vera: itellectuale n̄: h̄ns māʒ n̄ hʒ magnitudinē
ibi igit̄ versus finē. iiij. ca. ꝓbat̄ nō h̄r̄e magnitudinē per
h̄r̄e potētiā ifinitā. ſʒ illud n̄ ē mediū adeq̄tū respectu p̄di
cati vt dcm̄ ē supiꝰ. ⁊ ca. iij. post pricipiū. de sepatis sb̄ijs
h̄r̄ ꝙ oʒ eas sine mā eē. sempiternas. n. eē oʒ. si ⁊ aliqd ali
ud sempiternū actu igit̄. ⁊ postea i pricipio. iiij. ca. habet̄
q̄ō ille sub̄e mouētes sūt itellectuales nāe. q2 oēs a pria
mouētur ⁊ appetētes ⁊ itelligētes. Ex istis ergo duobꝰ h̄r̄
vnū mediū ad remouēdū magnitudinē ꝙ est intellectuali
tas sine mā: ⁊ h̄ ē mediū adeq̄tū respcū hꝰ p̄dicati qd̄ ē nō
h̄r̄e magnitudinē: qn̄ ergo dr̄. ca. v. ꝙ oʒ eē sb̄as sine ma-
gnitudīe ꝑꝑ cāʒ p̄dictā. h̄ dʒ itelligi de illa cā adeq̄ta q̄ ē
itelligibilitas sine mā q̄ dcā ē i prin. 3. ⁊. 4. c. Et ſm̄ h̄ ista
l̄ra al̄r exponēda est q̄ʒ exposita sit priꝰ in sināndo l̄raʒ. ſ.
ꝙ nō dʒ referri ad illā ꝓpōnē q̄ tacta est i fine. iiij. ca. de
infinitate potētie. q2 h̄r̄e potētiā ifinitā vl̄ nō est cā vel sal
tē nō est adeq̄ta. q2 p̄dicatū ꝯuenit oī intelligentie. h̄r̄e āt
potentiā ifinitā soli deo ꝯuenit. ¶ Ad tertiā auctoritatem
dicendū ꝙ illud nō dicit assertiue. q2 si qs inq̄t h̄ accipiat
putabit diuine esse dictū. loq̄t̄ ergo nō ꝙ ipe h̄ itendat. ſʒ
ꝙ aliqs aliꝰ forte h̄ putabit diuine esse dictū. q2 multi an
tiq̄ ⁊ maxie vulgares vt ibideʒ inuit̄ putauerūt quosdā ho

mines sepatos deos esse. ¶ Ad q̄rtā dicēdū ꝙ ista scia dr̄
diuina seu theologia. q2 est de subijs sepatis. nō ꝙ om-
nes sint qdā dij p̄ter primū mouens nisi forte denoīatiue
q̄tenus ille substātie sūt ꝓpinquores deo in ordine entiū. ſʒ
dicitur theologia ⁊ diuina ꝓprie q̄tenus est de primo mo
uente qui solus est vnus est deus.

¶ Deinde palā q2 aliud aliqd erit digniꝰ q̄ȝ itel
lectus. ſ. itellectiuū: eteni itelligere ⁊ intelligen-
tia erūt idignissimū intelligēti. q̄re fugiēdum hec
eadē. eteni n̄ videre qdē q̄dā digniꝰ q̄ȝ videre. vt
si sit optimū itelligētia ⁊c. Tex. cō. lj. Q. iiij.

Ueritur. Utrū itellectus primi mouen-
tis intelligat aliud a se. videtur
ꝙ nō per rōneʒ ph̄i in textu. Tex. cō. 5. q2
si sic. ergo aliqd aliud est nobilius eo. cō-
sequēs est falsū. ergo ⁊ antecedēs. falsitas
ꝯn̄tis pʒ. quia ipm̄ est nobilius quocūqʒ.
cōsequentia ꝓbat̄. q2 omne mouens vt sic est nobiliꝰ ⁊ pri
us moto. obm̄ aūt est mouens potentiā. ¶ Preterea. po
tentia h̄ns aliqd ꝓ obō adeq̄to n̄ pōt in aliqd vltra. q2 al̄r
esset adeq̄tū si potētia excederet obʒ. ſʒ itellectꝰ primi q est
deꝰ hʒ essentiā suā ꝑ obō adeq̄to. ergo nō itelligit aliud
ab essentia sua. ¶ Cōtra sicut se hʒ itellectꝰ artificis ad ar-
tificialia. sic intellectus diuinus ad omnia creabilia. nam
deus oīuʒ est artifex omnem h̄ns virtuteʒ ⁊c. ſʒ itellectꝰ ar
tificis itelligit artificialia oīa q̄ ab ipso ꝓducunt̄ cū opet̄
ꝑ cognitionē. ergo itellectꝰ diuinꝰ itelligit oīa creabilia ab
eo. ¶ Preterea si nō. nō erit itellectꝰ ifinitus. consequens
est falsū. vt pʒ ex dictis. ꝯn̄a pʒ. q2 al̄r posset itelligi excedi
ab aliquo intellectu qui oīa itelligit. ⁊ per consequens nō
esset intellectus infinitus.

Respondeo circa istā māʒ. vi. cōclusiones declarabo.
¶ Prima cōclō sit ista. primū mouēs est
formaliter itelligēs. hāc oñdo sic. oē agēs ꝑ se agit ꝑꝑ fi-
nem ex. ij. ph̄i. Tex. cō. 75. vbi ph̄s h̄ ꝓbat de nā de q̄ mi
nus vr̄. ſʒ primū agēs ꝑ se agit alioqn nō: esset primū q2
oī cā ꝑ accn̄s est prior aliq̄ cā ꝑ se. ex. ij. ph̄i. Tex. cō. 66.
ergo agit ꝑꝑ fineʒ. tūc sic. oē agens ꝑꝑ finē vel cognoscit
fineʒ vel ab alio determinat̄ ad fineʒ. ſʒ primū agēs n̄ p̄t
determinari ad fineʒ ab aliquo. q2 illud determinās esset
priꝰ ⁊ nobiliꝰ eo. ergo ipm̄ est formal̄r itelligens. Cōfirma
tur. ⁊ est. q. idē q2 primū efficiens dirigit effectū suū ad fi-
nem. ergo vel nāliter dirigit nō cognoscens vt ignis. vel
cognoscendo finē. nō prio mō: q2 nō cognoscens n̄ dirigit
nisi v̄tute cognoscentis. q2 sapientis est alia ordiarie. ex pᵒ.
huiꝰ. in ꝓlogo. ſʒ primū efficiens i nulliꝰ v̄tute dirigit sic
nec cāt. q2 al̄r n̄ esset primū ergo dirigit cognoscens ⁊ itel
ligens formal̄r ipʒ fineʒ. ¶ Scda ꝯclō sit ista. primū mo-
uens est formal̄r volens. hāc oñdo sic. primū mouēs agit
ꝑꝑ finē vt dcm̄ est. aut ergo finis mouet ipʒ vt amatꝰ tm̄
nāl̄r. aut vt amatꝰ actu volūtatis. non pōt dari primū. q2
primū agens nō amat nāl̄r finē aliū a se sicut graue dicit̄
appetere siue amare centrū nāl̄r. ⁊ mā formā. q2 primum
agens esset isto mō ad fineʒ. q2 iclinatꝰ ad istū finem q esset
alius a se. qd̄ est ipossibile q2 sic esset ipfectꝰ carens aliq̄ ꝑ
fectiōe extra se. nec amat tm̄ nāl̄r finem q est ipe. q2 h̄ ni-
hil aliud est q̄ʒ ipm̄ esse ipm̄. nec h̄ videt̄ saluare rationeʒ
cause in ipso. ergo opʒ dare primū. ſ. ꝙ finis mouet agēs
primum vt amatus actu volūtatis. ⁊ habet̄ propositum.
¶ Preterea aliqd causat̄ in rebꝰ ꝯtingenter. ergo pria cō
tingenter cāt. ergo volens formal̄r cāt. añs est euidens ꝓ-
batio ꝯn̄tie pric. q̄libet cāt. scda cāt inquātū mouet̄ a pria
ergo si pria cā necessario mouet. q̄lʒ alia necessario moue
tur. ⁊ q̄libet necessario causat. si igit̄ aliq̄ cā scda cōtingen
ter mouet. sequit̄ ꝙ pria cā contingenter causat. q2 secūda
cā nō causat nisi in virtute prime. q2 inquātū mouetur ab
ipa. ꝓbatio ꝯn̄tie secūde. q2 nullū est principiū ꝯtingenter
opandi nisi volūtas. nec aliquid cōcomitans volūtatem.
quia quodlibet

q₂ qo̅lz aliud agit necessitate nãe. si igit̃ pria cã ꝯtigẽt cãt seqt̃ ꝙ volẽs. ℭ Tertia ꝯcl'o sit ista volitio primi volẽtis respcu̅ sui vt obi no̅ ẽ aliud ab ei⁹ eẽntia. hãc ou̅do sic. cãlitas finis est simplr̃ prima. ergo cãlitas primi finis ẽ simpliciter incãbilis. añs pz ꝑ Aui. vj. meth. qui dicit ꝙ si de q̃libz cã eẽt scia: illa q̃ eẽt de cã finali eẽt pᵃ. ꝯñtia pz. q₂ si eẽt cãbilis ab aliquo no̅ ect pria nec primi finis. est ergo penit⁹ incãbilis ẜm q̃zcu̅qz cãtionẽ in quolibet gñe cãe. tu̅c sic. cãlitas primi finis ẽ mouere primu̅ efficiẽs sic̃ primu̅ amatu̅. sed idẽ est primu̅ finẽ mouere primu̅ efficiens vt amatu̅ ab ipso qd̃ est primu̅ efficiẽs amare primu̅ finẽ q₂ nihil aliud est obm amari a volu̅tate q̃z volu̅tatẽ amare obm. ergo primu̅ efficiẽs amare primu̅ finẽ ẽ penit⁹ incãbile. ⁊ per ꝯñs ex se necesse eẽ. ⁊ ita erit idẽ prime nãe. ℭ Co̅firmat̃ q₂ si primu̅ amare est aliud a nã primi. seqt̃ ꝙ illud est causabile. ⁊ per ꝯñs est effectibile. ergo ab aliquo per se efficiẽte amante finem. ⁊ sic ante primum amare eẽt aliud amare. quod ẽ ipossibile. ℭ Ex h̃ infero correlariu̅. ꝙ volu̅tas primi est idẽ sue nãe ⁊ eẽntie. ꝓbo h⁹. Tu̅ q₂ volitio p̃supponit volu̅tatẽ. q₂ velle no̅ ẽ nisi volu̅tatis. ergo si volitio est incãbilis. multo magis voluntas cuius est ista volitio ergo erit nec̃e eẽ. ⁊ ita idem nãe priẽ. ergo magis ipsa volu̅tas que p̃intelligit̃ vt ꝓpinquior ipsi nãe prime. ℭ Quarta ꝯcl'o sit ista. itellectio primi volẽtis respcu̅ sui vt sui obi no̅ est aliud ab ei⁹ eẽntia. hãc ou̅do sic. volitio primi respcu̅ sui est idẽ eẽntie sue. ergo itellectio. añs pz ex 3ᵃ. ꝯclone. ꝯñtia ꝓbat̃. q₂ nihil amat̃ nisi cognitu̅. ergo intellectio primi intelligit̃ vt ꝓpi̅qor illi nãe q̃z volitio. ergo si amare se est ex se nec̃e eẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs idem nãe prime seqt̃ ꝙ itelligere se est nec̃e eẽ ⁊ idẽ illi nãe. P̃. ꝑ ro̅nẽ phi i textu. q₂ si no̅. ergo primu̅ no̅ ẽ optima suba ꝯñs ẽ falsu̅. g°. ⁊ añs. ꝯñtia ꝓbat̃. q₂ ꝑ itelligẽ ẽ venerabile ⁊ honorabile. ⁊ declarat̃ sic. q₂ oĩs entis in actu prio vltia p̃fectio ẽ i actu 2°. quo ꝯiungit̃ optie marie si sit actiuu̅ ⁊ no̅ tm̃ factiuu̅. sz primu̅ mouẽs ẽ nãe intellectual'. ⁊ ꝑ ꝯñs actiuu̅. ergo vltia ei⁹ p̃fectio ẽ i actu secu̅do. si ergo ille act⁹ no̅ sit ei⁹ suba. seqt̃ ꝙ ei⁹ suba no̅ erit optia q₂ aliquid aliud ẽ suu̅ optimu̅. ℭ Alia ro̅ ẽ phi q₂ si no̅. ergo laboriosa eẽt ꝯtinuatio itellectio̅is. h̃ declarat̃ sic. q₂ potentia solu̅ receptia ẽ potẽtia ꝯ̃dictio̅is. ad potẽtiã ãt ꝯ̃dictionis seqtur labor ẜm ipz. ℭ Sz ista ro̅ no̅ est demo̅stratia sed tm̃ ꝓbabilis. vt ipsemet. p. dicit. ⁊ deu̅ est in exponendo lr̃az. ℭ Ex hac 4ᵃ. co̅cl'one ifero duplex correlariu̅. ꝙ itellect⁹ priẽ ẽ idẽ sue eẽntie. qd̃ ꝓbat̃ sic̃ pri⁹ de volu̅tate. q₂ p̃intelligit̃ vt ꝓpingor eẽntie q̃z intellectio. q₂ intelligere no̅ est nisi ipsi⁹ itellect⁹. si ergo intellectio ẽ incãbilis ⁊ idẽ eẽntie primi: multo magis itellect⁹. ℭ Secu̅du̅ ẽ ꝙ ro̅ intelligẽdi se est idẽ nãe prime. qd̃ pz. q₂ si ipsum intelligẽ ẽ ex se nec̃e eẽ ⁊ idẽ eẽntie primi. multo magis ro̅ itelligẽdi se. cu̅ p̃intelligat̃ ex nã rei ipsi actui itelligendi vt itellectui ꝓpinquior. ℭ 5ᵃ. ꝯcl'o sit ista. nullu̅ intelligere respcu̅ cuiuscu̅qz obi p̃t eẽ accñs eẽntie seu nãe prime. hãc ou̅do sic primu̅ mouẽs ẽ primu̅ effectiuu̅. ergo ex se hz vn̄ possit cãre qo̅cu̅qz cãbile circu̅scripto oĩ alio a se. saltẽ vt pᵃ. cã illius cãbilis. sed circu̅scripta intellectio̅e illi⁹ no̅ hz vnde possit illud cãbile cãre. ergo intellectio cuiuscu̅qz alterius no̅ est aliud a nã sua. ꝓbo̅ minoris q₂ nihil po̅t cãre nisi ex amore finis velit illud aliogn no̅ ageret ꝓpt̃ finẽ. nec ꝑ ꝯñs eẽt per se agẽs. sed ipsi velle alicui⁹ ꝓpter finẽ p̃intelligit̃ ipsum intelligere. ergo seqt̃ ꝙ ante primu̅ signu̅ in quo intelligit̃ cãns siue volens p̃intelligit̃ nec̃io itelligẽs ⁊ ꝑ ꝯñs circu̅scripta itellectio̅e no̅ possz illud cãbile cãre. ℭ P̃. oẽs intellectio̅es eiusdẽ intellectus hn̄t silez h̃itudinẽ ad intellectum ẜm idẽtitatẽ eẽntialẽ vel accñtalẽ. sic pz de oĩ intellectu creato ⁊ de ei⁹ intellectio̅ib⁹. cui⁹ ro̅ est. q₂ vident̃ p̃fectio̅es eiusdẽ gñis. ergo si vna est idẽ eẽntialr̃. ⁊ oẽs. ⁊ si vnu̅ est accñs. ⁊ oẽs. sed aliq̃ intellectio no̅ po̅t eẽ accidentalis in prio. vt illa q̃ est suiipsi⁹ ex 4ᵃ. ꝯcl'one. ergo nulla alia erit sibi accñs. ℭ 6ᵃ. ꝯcl'o ẽ ista intellectus primi mouentis intelligit semꝑ ⁊ nec̃io oĩa intelligibilia actu distincto ⁊ pri⁹ nãlr̃ q̃z illa sint in se. h̃ ꝯcl'o ẽ directe ad q̄o̅nẽ. pria ps. s. ꝙ intelligit qo̅cu̅qz intelligibile: probat̃ sic. q₂ hoc est p̃fectio̅is in intellectu posse distincte ⁊ actu cognoscere quodcu̅qz intelligibile. h̃ igitur attribuẽdu̅ est intellectui primo. sed intellectus primi nullã potest habere intellectionem nisi eadẽ sibi. ex 5ᵃ. ꝯcl'one. ergo cuiuslibet intelligibilis hz intelligere ⁊ actuale distinctu̅. ⁊ ꝑ ꝯñs necessario cum illud sit idem sibi. ℭ Secu̅da pars. s. ꝙ prius naturaliter q̃z illa sint in se. probatur sic. q₂ quicquid est idem sibi est necesse. ⁊ per ꝯñs prius nãlr̃ oĩ intelligibili alio a se. cu̅ nullu̅ tale sit necesse eẽ. sed intelligere respectu cuiuscunqz est idem sibi. igitur est prius naturaliter q̃z quodcu̅qz aliud intelligibile sit in se. ℭ Confirmatur tota ꝯcl'o q₂ artifex distincte cognoscit oẽ agẽdu̅ añq̃z fiat. alr̃ no̅ perfecte operaretur. q₂ cognitio est mensura iuxta quã opat̃. sz de⁹ ẽ p̃fectissim⁹ artifex oĩum aliorum a se. ergo oĩuz producibilium a se hz notitiã distinctam ⁊ actualem ⁊ priorem eis.

Ad primum in oppositum nego ꝯñtiam. Ad probationem dicendu̅ ꝙ nullu̅ aliud a deo hz ro̅nez motiui nec perficientis respcu̅ intellect⁹ diuini. ⁊ hoc modo intelligit phs ꝙ intellect⁹ primi no̅ intelligit aliud a se. q₂ tu̅nc vilesceret. ⁊ tm̃ hoc non obstante itelligit oĩa alia a se intelligendo essentiam suam in qua virtualiter ⁊ eminentissime continentur ⁊ intellectui diuino clarissime ⁊ distinctissime presentãtur vt tactu̅ est in exponẽdo lr̃az. ℭ Ad secu̅du̅ co̅cedo maiorem sic intelligẽdo ꝙ sit aliqd quod sub subo ei⁹ adequato nec formaliter nec virtualiter continetur: ⁊ tunc minor est falsa: q₂ nec in eẽntia diuina oẽ aliud a se ⁊ virtualr̃ ⁊ eminentissime co̅tinetur. ℭ Notandu̅. ꝙ intellectus primi entis precise intelligit seipsum vt obz adequatum. ⁊ intelligẽdo se intelligit quodcunqz aliud nobiliori ẽt modo q̃z habeant eẽ in se. nam eẽntia diuina v̄tualiter continet perfectionem ⁊ entitatem cuiuscu̅qz rei. vnde ẽt res simpliciter loquendo nobilius eẽ habent in eẽntia diuina q̃z in seipsis. ⁊ io̅ perfectissime ⁊ distinctissime presentantur intellectui diuino in essentia vt in speculo p̃fecto. ⁊ ideo ipse res create lz forte terminent actum intellectus diuini: non tamen mouent ipsuz ad intelligendum. q₂ hoc argueret imperfectionem in ipso intellectu. q₂ oẽ mouẽs vt sic: ẽ pri⁹ ⁊ digni⁹ ipo moto.

ℭ Entia v̄o nolu̅t male disponi: nec bonu̅ pluralitas principantiu̅. vn⁹ ergo princeps **Q̄o̅. v.**

Queritur Utrum principatui ⁊ regno vniuersi presit tm̃ vn⁹ p̃iceps q est de⁹ b̃n̄dictus. vr̃ ꝙ no̅. ⁊ arguitur sic. de⁹ est. ergo dij sunt. ꝓbatio ꝯñtie. q₂ singulare ⁊ plurale idem significãt lz differãt i mo̅ significãdi. ⁊ icludu̅t idez significatuz ꝓportionaliter. ergo sicut singulare icludit singularitatẽ. ita plurale pluralitatẽ. Si ergo esse conuenit deo singulariter: conuenit dijs pluraliter. ℭ P̃. omne ens per participationem reducit̃ ad aliquod tale per eẽntiam. sed indiuidua cuiuscu̅qz sp̃ei create sunt entia per participationem: q₂ alr̃ no̅ eẽnt plura. ergo reducu̅tur ad aliquid tale per essentiam. erit ergo aliquis ho̅ per eẽntiaz ⁊ no̅ per participationez sed qcqd est ens per essentiam ⁊ non per participationem est de⁹. ergo sunt plures dij. ℭ P̃. q̃cu̅qz sunt meliora sunt ponenda i vniuerso. sed plures deos eẽ est melius q̃z paucos. quia plura bona sunt meliora paucioribus bonis. ergo plures dij sunt ponendi in vniuerso. ℭ Contra phs hic in littera ⁊ superius vbi probat vnitatem prime cause ex vnitate primi mobilis.

Respo̅deo in ista q̄o̅ne concl'o affirmatiua est certa ⁊ ẜm fidẽ ⁊ ẜm phiaz. vn̄ ad probãdu̅ istaz co̅clusionem primo premittam multiplicem suppositionez. scd̃o ex illis suppo̅ib⁹ deducã vnã ꝯclo̅nẽ. ℭ Quãtu̅ ad primu̅ pᵃ. suppositio ẽ ꝙ de⁹ ẽ itellect⁹ infinit⁹ ⁊ infinitu̅ itelligibile. vt patere potest ex capl'o p̃cedẽti. ℭ Scd̃o sup

...p deus est volūtas infinita ⁊ infinitū diligibile. hͦ apparet. qꝛ ē formalr volēs ⁊ est ifinitū bonū. vt pꝫ ex p̄dictis in hͦ. 12. ¶ Tertiū quod suppono est ꝙ deꝰ ē infinitū bonū. qꝛ ifinitū ens ⁊ perfectissimū. ¶ Quartū quod suppono ē ꝙ deꝰ ē ifinite pōe vt pꝫ ex. viij. phi. ⁊ ex hͦ eodē. 12. supra. ¶ Quītū qđ suppono ē ꝙ deꝰ ē nec̄e eē. hͦ ꝯſsū fuit ⁊ ꝓbatū supra. ¶ Sextū qđ suppono ē ꝙ deꝰ ē oīpotēs: vt pꝫ ex scriptura sacra. Iste aūt sex suppōnes sūt q̄si vie ad ꝓbandū ꝯclōnez q̄ōnis vt patebit.

Quantum ad scđm ex pria via arguit̄ sic. si ñ ē tm̄ vnꝰ deꝰ. da oppositū. sint duo. sint. a. ⁊. b. tunc arguit̄ sic. duo sunt dij. ergo itellectꝰ ifinitꝰ nō itelligit oē intelligibile q̄ʒtū intelligibile est. ꝯñs est falsū. gͦ ⁊ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ qꝛ intellectꝰ ifinitꝰ cognoscit qđcūqꝫ perfectissime q̄ʒtū in se itelligibile est. al's ñ ē itellectꝰ ꝑfectꝰ ⁊ infinitꝰ. ꝓbatio ꝯñtie. ipm̄. a. intelligit. b. ergo ꝑ essentiā istiꝰ. b. vel non. si nō. ergo cū. b. sit intelligibile ꝑ essentiā. ipꝫ a nō cognoscit perfectissime ipm̄. b. q̄ʒtū ē cognoscile. nihil enim intelligibile per essentiam perfectissime cognoscitur nisi cognoscat̄ ꝑ eēntiaʒ vel per aliqđ ꝑfectiꝰ in quo sua essentia includat̄ perfectiꝰ q̄ʒ ipsa sit in se. eēntia āt ipsiꝰ. b. i nullo includit̄ ꝑfectiꝰ q̄ʒ. b. alioq̄n nō erit deꝰ. si āt cognoscit. b. ꝑ eēntiā ipsiꝰ. b. gͦ actꝰ itelligēdi ipsius. a. erit posterioꝛ nālr eēntia ipsiꝰ. b. qꝛ actꝰ cognoscēdi qui nō est idē obͦ ē posterioꝛ obͦ. nō eni ē prioꝛ neqꝫ sit̄ nā cū tali obͦ. qꝛ tūc posset actꝰ intelligi sine obͦ sicut econuerso. sequit̄ ergo ꝙ ipm̄. a. ñ est deꝰ. qꝛ cū suꝰ actus intelligēdi sit idē simplr ipsi. a. si ille actꝰ ē posterioꝛ. b. ⁊ ipsuꝫ. a. ē posteriꝰ. ⁊ ꝑ ꝯñs nō est deus. ¶ Dices ꝙ intelligit ipꝫ. b. ꝑ eēntiā ipsiꝰ. a. q̄ sil'is ē ipsi. b. aut ꝙ. a. intelligit ipꝫ. b. in rōne spēi cōis ipsi. a. ⁊. b. Cōtra. qꝛ cognitio alicuiꝰ siue in singulari tm̄ siue in vniuersali. nō est cognitio perfectissima. qꝛ nō est intuitiua ipsius rei in se. ⁊ ita. a nō cognosceret. b. intuitiue nec perfectissime. neutra gͦ. rñsio saluat ꝙ. a. itelligit perfectissime ipm̄. b. ⁊ hr̄ ꝓpositū. ¶ P. ex eadē via arguit̄ scđo sic. duo sunt dij. ergo vnius actꝰ intelligendi sunt duo obͣ adequata. ꝯñs ē falsū. ergo ⁊ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ. qꝛ tūc actꝰ adeq̄ret̄ alicui obͦ sub aliq̄ rōne q̄ substracta nō minꝰ adequaret̄ qꝛ adhuc remaneret aliud obm̄ adequatū. ꝓbatio ꝯñtie. qꝛ. a. est obm̄ adequatū suo intellectui cū sit in infinitū intelligibile. ⁊. b. est obm̄ adequatū eidē. si. a. posset simul intelligere ipsum. b. ipossibile est ergo ꝙ intelligat vnica intellectione simul. a. ⁊. b. perfecte. Dices ꝙ. a. hꝫ intellectiōes duas realr distinctas. ita ꝙ alia intellectiōe intelligit se. ⁊ alia intelligit ipsum. b. ¶ Cōtra. qꝛ tūc a nō est deꝰ. impossibile est enim dare in deo duas intellectiōes distinctas realiter. qꝛ hͦ non stat cū summa simplicitate. ¶ Ex secūda via ar. sic. duo sunt dij. ergo volūtas infinita nō diligit oē diligibile q̄ʒtū diligibile est. ꝯñs est falsū. ergo ⁊ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ. qꝛ volūtas infinita est recta. ergo diligit qđlibet diligibile q̄ʒtū diligibile est. ꝓbatio ꝯñtie si. a. est vnꝰ ⁊. b. ē alius deus. ergo. b. est diligendū in infinitū cū sit obm̄ infinitū a volūtate potēte diligere infinitum qualis est voluntas ipsiꝰ. a. sed hͦ est impossibile. qꝛ a nālr plus diligit se q̄ʒ. b. ꝓbatio huiꝰ. qꝛ vnūquodq̄ʒ nālr plus diligit eē suū q̄ʒ eē alteriꝰ cuiꝰ nō est pars vel effectꝰ. rōne primi dr̄ ꝙ pars nālr plus diligit totum q̄ʒ se ipsam. nā ꝓ salute ipsiꝰ totiꝰ cuius est pars: exponit se ꝑiculo. ratione secundi creatura plus debet etiam naturalr diligere deum q̄ʒ seipsam. sed. a. nihil est ipsius. b. nec ꝑs nec effectꝰ. ergo plꝰ diligit se q̄ʒ ipsum. b. sed volūtas libͣ q̄n est recta conformatur voluntati naturali. alioquin voluntas nālis nō esset semper recta. ergo si habet voluntatem liberam rectam plus diligit se actu elicito q̄ʒ ipsū. b. ergo nō diligit. b. infinite. ⁊ per consequēs nō q̄ʒtū diligibile est. ¶ P. ex eadem via arguitur sic. si duo sint dij s. a. ⁊. b. aut. a. fruitur. b. aut vtitur. si vtitur: ergo voluntas inordinata qꝛ vtitur fruendo. si fruitur ergo. a ē btūs tam in. b. vt in obͦ q̄ʒ in. a. ⁊ ita est beatus in duobꝰ obͦis

quoꝝ neutꝝ ab alio depēdet. sed hͦ ꝯñs est falsū ⁊ ipossibile. qꝛ nihil p̄t eē actu beatū i duobꝰ obͦis beatificis totalibꝰ. qꝛ vtroq̄ʒ eoꝝ destructo nihilominus ē beatū. gͦ in neutro beatificat̄. vr̄ ēt necessariū ꝙ totalr q̄etatū in vno obͦ adeq̄to nō possit totalr in alio obͦ q̄etari. ¶ Ex tertia via arguit̄ sic. duo sūt dij. ergo bonū ifinitū ñ p̄t q̄etare ꝑfecte volūtatē nr̄aʒ. ꝯñs est falsū qꝛ hͦ est ꝯ rōnē boni ifiniti ꝙ nō sit q̄etatiuū cuiuscūq̄ʒ volūtatis. ꝓbō ꝯñtie qꝛ volūtas ordinata p̄t appetere maiꝰ bonū. sed plͣ bona ifinita si sint possibilia plꝰ icludūt bonitatē q̄ʒ vnū infinitū. ergo volūtas posset ordinate plꝰ amare plͣ bōa ifinita q̄ʒ vnū bonū infinitū ⁊ ꝑ ꝯñs vnū bonū ifinitū nō posset eā q̄etare. ¶ Ex 4ͣ. via arguit̄ sic. duo sūt dij. gͦ eiusdē effectus sunt due c̄ae totales in eodē ordine c̄ae. ꝯñs ē falsū ergo ⁊ añs. falsitas ꝯñtis. ꝓbat̄. qꝛ tūc aliqđ posset esse semꝑ cā alicuiꝰ a quo nō semꝑ depēderet. nihil. n. eēntialiter depēdet ab aliq̄ q̄ nō existēte nihilominꝰ erit. si ergo c. hꝫ duas totales cās. s. a. ⁊. b. in eodē gn̄e ⁊ ordie. tc̄ destructo. a. nihilominꝰ erit ipsum. c. ab ipso. b. ⁊ silr destructo. b. ipsum. c. erit ab ipo. a. ex quo vtrūq̄ʒ pōit̄ cā totalis eiꝰ. ꝓbō ꝯñtie. qꝛ pō infinita ē totalis cā respcū cuiuscūq̄ʒ effectꝰ. si gͦ. a. ⁊. b. sunt dij qlibet est pōe ifinite. ⁊ ꝑ ꝯñs cā total' cuiuscūq̄ʒ effectꝰ. ⁊ ꝑ ꝯñs erūt due prie c̄ae totales in eodē ordie c̄ae. ¶ Ex. 5ͦ. via ar. sic. duo sūt dij. gͦ. ꝑ necessitatē sūt infiniti numero. ꝯñs ē euidēt̄ falsū. gͦ ⁊ añs. ꝯña ꝓbat̄. qꝛ spēs mltiplicabiles siue pl'ificabiles in idiuiduis non determināt̄ ex se ad certū nūeꝝ idiuiduorū. sꝫ q̄ʒtū ē ex se nō repugnat sibi eē i ifinitis idiuiduis sic pꝫ de spē hūana ⁊ de alijs oībꝰ corruptibiliū spēbꝰ. gͦ si rō ipsiꝰ deitatis sit pl'ificabilis i indiuiduis nō determinat se ad certū terminū. sed q̄ʒtū est ex se ꝯpatit̄ secū ifinitatē. sed si p̄nt eē ifinita nec̄e eē ꝑ nec̄itatē sūt ifinita. al's ñ eēnt nec̄e eē: sed possibilia eē. ergo erūt ifiniti dij q̄ꝝ qlꝫ ē nec̄e eē. ¶ P. ex eadē via ar. sic. si sint pl'es dij. ⁊ ꝑ ꝯñs plͣ necesse eē: oꝫ ꝙ aliq̄bꝰ ꝑfectiōibꝰ realibꝰ distiguāt̄. sint. a. ⁊ b. tūc sic. aut illi duo dij distincti ꝑ. a. ⁊. b. sūt formalr necesse eē ꝑ. a. ⁊. b. aut nō. si ñ. ergo. a. ⁊. b. nō sunt formalr rōnes essendi nec̄io. ergo ꝑ ꝯñs. nec deꝰ includēs. a. ē necesse eē. ꝓbatio. qꝛ includit aliq̄ʒ entitatez q̄ formaliter: nō ē entitas necessaria eēndi: nec necessaria ex se. s. ipsuꝫ a. similiter est de deo includente. b. ¶ Si vͦ illi duo dij distincti sunt formaliter necesse esse per. a. ⁊. b. ⁊ vltra hͦ vtrūq̄ʒ est necesse esse per illud in quo ꝯuenit vnū cū alio. quia ex quo ambo sunt dij in aliquo conueniunt ⁊ in aliquo differunt. ergo vterq̄ʒ deus hꝫ in se duas rōnes quarum vterq̄ʒ est necesse esse. sed hoc est impossibile qꝛ neutra istaꝝ includit alterā. ergo vtraq̄ʒ circūscripta: deus ille eēt necesse eē per reliquā. ⁊ sic aliquid eēt formaliter necesse eē per aliq̄ʒ rōnem qua circūscripta nihilominꝰ eēt necesse eē. quod est impossibile. ¶ Ex 6ͣ. via ar. sic oīpotens est qui suo velle potest quodcūq̄ʒ possibile facere esse vel non eē. ita ꝙ suo velle potest producere oē possibile. ⁊ suo velle potest impedire omne possibile vel destruere oē possibile si iam habet esse ꝫm sniam Rich. secūdo de tri. cap. vltimo. tūc sic. duo sunt dij. ergo nullꝰ istoꝝ est oīpotens. ꝯñs est euidenter falsum. probatio ꝯñtie. qꝛ. a. potest suo velle ꝓducere oīa i eē ex q̄ pōit̄ oīpotēs: sꝫ nō ē nec̄e ꝙ. b. velit oīa illa eē q̄ velit. a. qꝛ volūtas ipsiꝰ. b. ꝯtigēter se hꝫ ad illa: sic volūtas ipsiꝰ a. ex quo deꝰ ē. ergo. b. p̄t nolle illa eē: ⁊ ꝑ ꝯñs nullū istoꝝ erit. ergo si duo sūt oīpotentes vterq̄ʒ faceret aliū nulli potētē ꝓhibēdo. s. ꝑ suuꝫ velle q̄cq̄d aliꝰ vellet eē. ¶ Dices ꝙ ābo ꝯcordant in voluntate sua. lꝫ nō de necessitate. sed q̄si fecerūt pactū vt q̄cq̄d velit vnꝰ velit aliꝰ. Sꝫ ꝯtra. Tuꝫ prio qꝛ illud pactuꝫ nō ē necessariū. ergo per ꝯñs p̄t se alr hr̄e. vt. s. dirūpat̄ pactū. ⁊ tūc idē qđ priꝰ. Tū scđo qꝛ esto adhuc seq̄tur ꝙ neuter eoꝝ eēt oīpotēs. nā si a. ē oīpotēs p̄t ꝓducere suo velle oē possibile. ⁊. b. silr. qđ est impossibile. nā ipossibile est duas cās totales eē eiusdez effectꝰ. vt preōnsum est. ergo seq̄t̄ ꝙ. b. nō ē oīpotēs. ⁊ sic ad questionem.

Ad primū

Trinitatis

3416
3417.